Beskæftigelses-
ministeriet

Indkomne høringssvar til ekspertgruppens anbefalinger om fremtidens arbejdsmarked

Oktober 2024

Organisationer der har sendt høringssvar til Beskæftigelsesministeriet:

3F

3F Aalborg og øvrige

AJKS

Akademikerne

Akademikernes A-kasse

Ballisager

BL (Danmarks Almene Boliger)

BUPL

Business Danmark

Cabi

DA

Danmarks Veteraner

Dansk Blindesamfund

Dansk Metal

Dansk Psykolog Forening

Dansk Samfundsmedicinsk Selskab

Dansk Socialrådgiverforening

Danske A-kasser

Danske Handicaporganisationer

Danske Patienter

DEKRA

Den Sociale Investeringsfond

Det Centrale Handicapråd

Det Faglige Hus

Diversity Works

DM

Din Faglige A-kasse

Falck Healthcare A/S

FH

FH-Sjællands Regionsudvalg

FOA

Forskningscenter for Handicap og Beskæftigelse

Frederikssund Kommune (Borgmester)

GLS-A

Helsingør Kommune (Borgmester)

Hjørring Kommune (Arbejdsmarkeds-, Erhvervs- og Uddannelsesudvalg)

HK Danmark

HK Kommunal

Holstebro Kommune (Arbejdsmarkedsudvalget)

Huset Venture

Høje-Taastrup Kommune (Borgmester)

IDA

Incita

Kirkens Korshær

KL

Kommunale Velfærdschefer

Kooperationen

Krifa, Ase og Frie

Kræftens Bekæmpelse

Ledernes Hovedorganisation

Beskæftigelses-
ministeriet

Ligeværd

Lærernes a-kasse

Politiforbundet

Rehabiliteringsforum Danmark

Røde Kors

Rådet for Socialt Udsatte

Selveje Danmark

Socialmedicin og Rehabilitering, Regionshospitalet Gødstrup, Region Midtjylland Arbejds- og Socialmedicinsk Afdeling, Holbæk Sygehus, Region Sjælland Socialmedicinsk Enhed, Aalborg Universitetshospital, Region Nordjylland Afdeling for Socialmedicin, Frederiksberg Hospital, Region Hovedstaden.

Tillidsrepræsentanter i Center for Forebyggelse og Rehabilitering i Aarhus Kommune

Viborg Kommune (Beskæftigelsesudvalget)

Videnscenter om handicap og Sammenslutningen af Unge Med Handicap

Væksthuset

Øvrige borgere og enkeltpersoner

Uddannelseskonsulent i Jobcenter Esbjerg, Helle Lykke Hansen

Henrik Christensen

Høringssvar fra 3F. Høring af anbefalinger fra Ekspertgruppe for fremtidens beskæftigelsesindsats

3F kvitterer hermed for muligheden for at afgive svar på høringen af anbefalinger fra Ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats.

3F bakker fuldt op om FH's høringssvar og er enig i alle pointerne deri. Når 3F alligevel har valgt at afgive et separat høringssvar, er det for at markere, hvor alvorlige konsekvenser ekspertgruppens anbefalinger vil have for beskæftigelsesindsatsen, flexicuritysystemet og samarbejdet i den danske model.

Det er samlet set vurderingen, at ekspertgruppens anbefalinger om at frisætte kommunerne fra statslig styring, proceskrav og organisering, er på bekostning af lediges rettigheder, den aktive og opkvalificerende arbejdsmarkedspolitik samt arbejdsmarkedets parters indflydelse. Anbefalingerne er dermed et angreb på flexicurity og på det fremtidige samarbejde i den danske model.

I modsætning til ekspertgruppen mener 3F, at beskæftigelsesindsatsen bør baseres på udvidede opkvalificerende rettigheder til de ledige, færre proceskrav og mindre bureaukrati, større ansvar til a-kasserne, styrket regionalt ansvar og reel inddragelse af arbejdsmarkedets parter.

I det følgende gennemgås udvalgte dele af ekspertgruppens forslag, som for 3F er særligt problematiske.

Ekspertgruppen anbefaler at give kommunerne mere frihed til at organisere beskæftigelsesindsatsen samt at de fleste kommunale udgifter til indsatsen flyttes over til servicerammen.
3F vil på det kraftigste advare mod at flytte kommunale udgifter til den aktive beskæftigelsesindsats til servicerammen. Beskæftigelsesudgifterne vil dermed blive blandet sammen med resten af de kommunale udgifter. Selv med den såkaldte "økonomiske incitamentstrappe" vil det medføre, at der ikke vil være et reelt økonomisk incitament for kommunerne til at prioritere den aktive beskæftigelsesindsats, når de årligt skal lægge budgetter. Beskæftigelsesindsatsen vil igen og igen blive underprioriteret, når kommunerne skal vælge mellem penge til rengøring for ældre, bedre daginstitutioner og skoler eller en bedre indsats for ledige.

Samlet set vil ekspertgruppens anbefalinger vedr. mere frihed til kommunerne medføre, at der ikke længere er en samlet beskæftigelsesindsats, idet indsatsen opdeles i 98 forskellige og usammenhængende arbejdsmarkedspolitikker til stor ugunst for bl.a. virksomhedernes efterspørgsel efter kvalificeret arbejdskraft.

Hertil kommer, at ekspertgruppen ikke leverer <u>et eneste</u> arbejdsmarkedspolitisk argument for øget frisættelse af kommunerne i beskæftigelsesindsatsen!

Ekspertgruppen anbefaler at skære i uddannelses- og opkvalificeringsmulighederne til ledige.
3F mener, at det er hovedløst uacceptabelt, hvis ledige først har ret til jobrettede kurser efter et halvt års ledighed. Dette ovenikøbet i en tid med mangel på kvalificeret arbejdskraft til blandt andet den grønne omstilling. Fagbevægelsen har tværtimod arbejdet for, at det skal være muligt at blive opkvalificeret fra første ledighedsdag.

Det virker derfor temmelig virkelighedsfjernt, at der skæres kraftigt på mulighederne for, at ledige hurtigt kan opkvalificere sig til at varetage de funktioner, som virksomhederne efterspørger. Det vil derfor medføre, at virksomhederne får mindre adgang til kvalificeret arbejdskraft. Således vil dette forslag blive meget dyrt for Danmark, selvom det i ekspertgruppens regneark måske kan give en besparelse på kort sigt.

Forslaget er desuden et angreb på det flexicurity-princip, der gælder på det danske arbejdsmarked. Hvor arbejdsgiverne har let adgang til at hyre og fyre mod at man som ledig får sikret et eksistensgrundlag og omfattes af en beskæftigelsesindsats med opkvalificering, der skal hjælpe en til at komme tilbage på arbejdsmarkedet. Forslaget skader i høj grad trygheden i beskæftigelsessystemet og dermed også fleksibiliteten.

Derudover er 3F uforstående over for, at ekspertgruppen anbefaler at fjerne muligheden for at afskaffe muligheden for at blive faglært på et uddannelsesløft til 80 pct. af dagpengene, ligesom de anbefaler at afskaffe tilskuddet til virksomheder, der ansætter en voksenlærling, der allerede er i beskæftigelse. Disse ændringer vil medføre, at færre ufaglærte løftes til faglært niveau. Det er uacceptabelt for 3F.

Tværtimod mener 3F, at man bør udvide de lediges ret til uddannelse. Som FH viser i sit høringssvar, viser ny forskning, at der er gode beskæftigelseseffekter af uddannelsesaktivering, herunder 6 ugers jobrettet uddannelse. Ved at sikre bedre rettigheder til uddannelse og jobrettede kurser, vil man understøtte flere af de primære mål, som regeringen har opstillet for en reform af beskæftigelsesindsatsen: *"ledige skal hurtigere i arbejde"*, *"man skal prioritere de indsatser, der hjælper ledige tættere på arbejdsmarkedet"*, og *"den ledige får frihed til at vælge den bedste vej frem"*.

Ekspertgruppen anbefaler, at a-kasserne ikke får ansvaret for de ledige i længere tid end de første 3 måneder af kontaktforløbet.
3F konstaterer, at ekspertgruppen ikke lever op til sit opdrag i kommissoriet om at tildele a-kasser en større rolle i beskæftigelsesindsatsen, når den blot foreslår at fastholde a-kassernes nuværende 3 måneder. Det er uambitiøst og uforståeligt.

A-kasserne kender både de ledige, virksomhederne og det regionale arbejdsmarked for deres medlemmer, og er de bedst egnede aktører til at vejlede ledige om deres muligheder på arbejdsmarkedet og formidle job. Der er i a-kassebranchen bred enighed om, at a-kasserne er klar til at overtage en større del af kontaktforløbet, og 3F såvel som FH har tilbudt at hjælpe med at finde flere hundrede millioner kroner ved uden beregning at lade a-kasserne varetage hele kontaktforløbet for egne dagpengemodtagere.

A-kasserne har et klart økonomisk incitament til hurtigt at få ledige medlemmer tilbage i job eller uddannelse. Dertil kommer, at der ikke er dokumentation for, at refusionstrappen i kommunerne har nogen effekt. Ikke desto mindre vil kommunerne fortsat have mulighed for at give ledige tilbud, selvom de er i et kontaktforløb i seks måneder i a-kassen.

Ekspertgruppen foreslår at nedlægge de regionale arbejdsmarkedsråd.
3F advarer kraftigt mod dette, men går desværre ud fra, at forslaget bunder i manglende viden om RAR´ernes opgaver, betydningen af arbejdsmarkedets parter i beskæftigelsesindsatsen, og hvor vigtigt det er med en styrkelse af den regionale koordinering. De regionale arbejdsmarkedsråd skal jo netop sikre den inddragelse af arbejdsmarkedets parter, der skal til for at skabe en sammenhængende målrettet indsats og et koordineret samarbejde om beskæftigelsesindsatsen på tværs af regionen, og mellem kommuner og a-kasser. Desuden understøtter rådene samarbejdet med uddannelsesinstitutioner og erhvervshuse samt samarbejdet om rekruttering af ledig arbejdskraft på tværs af kommunegrænser.

De regionale arbejdsmarkedsråd er den eneste instans i beskæftigelsesindsatsen der er med til at sikre, at virksomhederne lokalt har adgang til den nødvendige kvalificerede arbejdskraft. Desuden er forslaget – som beskrevet ovenfor – et direkte angreb på samarbejdet i den danske model.

Frem for at nedlægge de regionale arbejdsmarkedsråd, bør man styrke dem, så de fremover får mere ansvar for at koordinere og tilrettelægge en fælles beskæftigelsesindsats på tværs af de forskellige kommuner i hver region. Styrkelsen af de regionale arbejdsmarkedsråd vil betyde, at aktørerne tættest på arbejdsmarkedet og med de bedste forudsætninger for at kende behovene – nemlig arbejdsmarkedets parter – kommer til at spille en stærkere og mere central rolle i udformningen af beskæftigelsespolitikken. Parterne har den mest specialiserede og aktuelle indsigt i forholdene på arbejdsmarkedet og hvilken type arbejdskraft, der er behov for fremadrettet. Denne indsigt er uundværlig i forhold til arbejdsmarkedet generelt og til at sikre tilstrækkelig kvalificeret arbejdskraft til fx den grønne omstilling.

Ekspertgruppen anbefaler færre målgrupper og særregler i beskæftigelsesindsatsen.
3F er som udgangspunkt enig i, at der er behov for færre målgrupper og særregler i beskæftigelses-lovgivningen. 3F er dog stærkt bekymret for, at de ledige og sygemeldte, i forenklingens lys, mister nogle af de helt afgørende rettigheder og muligheder de har i dag. Det gælder særligt muligheden for revalidering og jobrotation og ikke mindst retten til et seniorjob.

3F er ligeledes stærkt bekymret for de forringelser, der vil ske i sygedagpengesystemet, som følge af en regelforenkling. Det gælder både i forhold til sygedagpengemodtagernes ydelsesniveau og deres begrænsede muligheder for at få forlænget deres sygedagpenge.

3F er uenig i, at fjerne rettigheder i form af selvfunden privat virksomhedspraktik og løntilskud – og er imod at udvide anvendelsen af nytteindsatsen.

Opfordring til forpligtende drøftelser mellem Regeringen og arbejdsmarkedets parter
Afslutningsvis er 3F stadig meget forundret over, hvordan processen omkring reformen af fremtidens beskæftigelsesindsats, har været tilrettelagt og for nuværende foregår.

Først og fremmest er det meget atypisk, at arbejdsmarkedets parter og andre aktører på beskæftigelses-området ikke blev inddraget i udarbejdelsen af kommissoriet for ekspertgruppen. Derefter blev der nedsat en ekspertgruppe bestående af bl.a. kommunale repræsentanter, men ikke repræsentanter for arbejdsmarkedets parter. Dette til trods for, at arbejdsmarkedets parter har mindst lige så mange ”aktier i”, og ansvar for, et velfungerende arbejdsmarked. Generelt bar ekspertgruppen ikke præg af tung praksiserfaring med beskæftigelsesindsatsen.

Processen er dermed et væsentlig brud på den tradition og det gode samarbejde, der hidtil har været blandt de ansvarlige aktører i formuleringen og udmøntningen af arbejdsmarkedspolitikken.

Der blev dog nedsat en følgegruppe for ekspertgruppen, hvor arbejdsmarkedets parter deltog. Men denne følgegruppe blev i realiteten aldrig inddraget i arbejdet med udformningen af ekspertgruppens anbefalinger. Der var derfor tale om en uhørt lukket proces, hvor følgegruppen i bedste fald blev orienteret uden nogen former for reel indflydelse.

Sidst men ikke mindst finder 3F det helt uacceptabelt, at Regeringen med sit forslag til finanslov for 2025 lægger op til at gennemføre dele af ekspertgruppens anbefalinger, herunder nedlæggelse af de regionale arbejdsmarkedsråd, før høringen og den politiske proces om reform af fremtidens beskæftigelsesindsats er overstået.

Samlet set har denne kritisable proces medført, at de forskellige aktører i beskæftigelsessystemet nu står enormt langt fra hinanden. Regeringen og Beskæftigelsesministeren risikerer dermed, at de ender med en reform, der ikke er bred opbakning og medejerskab til.

Derfor opfordrer 3F Regeringen til hurtigst muligt at indkalde arbejdsmarkedets parter til forpligtende drøftelser inden den politiske proces med henblik på at opnå fælles forståelse mellem Regeringen og parterne om rammerne for fremtidens beskæftigelsesindsats.

Høringssvar på anbefalinger fra ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats

13.09.2024.

INTRODUKTION

Vi skal hermed kvittere for invitationen til at kommentere på anbefalingerne fra ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats. Vi håber, at Regeringen og beskæftigelsesministeriet vil inddrage og gøre brug af disse perspektiver i arbejdet med den fremtidige indretning af den danske beskæftigelsesindsats.

HØRINGSSVAR VEDR. EKSPERTGRUPPENS ANBEFALINGER FOR FREMTIDENS BESKÆFTIGELSESINDSATS

Som repræsentanter for a-kasser, uddannelsesinstitutioner, operatører, brancheforeninger og virksomheder med akut behov for kvalificeret arbejdskraft, ønsker vi hermed at udtrykke vores dybe bekymring over ekspertgruppens forslag til ændringer i beskæftigelsesindsatsen.
Vi er særligt bekymrede over forslaget om at begrænse retten til seks ugers jobrettet uddannelse for nyledige. Vi anbefaler på det kraftigste, at dette forslag ikke gennemføres, så man også i fremtiden kan tilvejebringe en hurtig og effektiv opkvalificering af ledige til gavn for både arbejdsmarkedet og virksomhedernes konkurrenceevne.

Denne uddannelsesmulighed har i årevis været et centralt værktøj til at sikre, at ledige hurtigt opnår de nødvendige kompetencer, der matcher virksomhedernes aktuelle behov. For mange ledige, særligt de som står over for et brancheskifte eller har behov for opkvalificering, er seks ugers uddannelse en afgørende forudsætning for at træde hurtigt og effektivt ind på arbejdsmarkedet igen.

Danske virksomheder oplever i stigende grad en mangel på kvalificeret arbejdskraft, og i mange brancher må kvalificeret arbejdskraft rekrutteres uden for landets grænser. I denne situation er det afgørende, at vi investerer i opkvalificering af de ledige, så de hurtigst muligt kan vende tilbage til arbejdsmarkedet og dække virksomhedernes efterspørgsel på dygtige medarbejdere.

En indskrænkning af retten til jobrettet uddannelse vil ikke blot ramme de ledige, men også virksomhederne, der allerede kæmper med at finde kvalificeret arbejdskraft. Dette gælder særligt i brancher, der kræver specialiseret viden, hvor den jobrettede uddannelse spiller en afgørende rolle for, at ledige hurtigt kan tilegne sig de nødvendige kvalifikationer. En reduktion af denne uddannelsesmulighed vil derfor forværre en allerede eksisterende kløft mellem udbuddet af arbejdskraft og virksomhedernes behov, hvilket kan få alvorlige konsekvenser for både beskæftigelsesniveauet og den økonomiske vækst.

Vi opfordrer derfor til, at forslaget genovervejes og at der i stedet arbejdes hen imod en model, der fastholder tidlig opkvalificering som en central del af beskæftigelsesindsatsen. Et tættere samarbejde mellem a-kasser, uddannelsesinstitutioner og virksomheder kan sikre, at uddannelsesmulighederne målrettes præcis de brancher, hvor der er størst behov for kvalificeret arbejdskraft.

AFSLUTNING

Vi takker for invitationen til at kommentere på ekspertgruppens anbefalinger. Og vi ser frem til at påtage os et medansvar for at imødegå de beskæftigelsespolitiske udfordringer som fremtiden vil bringe. I denne indsats er det vores forhåbning, at staten fortsat vil gøre brug af mulighederne for at kvalificere den arbejdskraft som virksomhederne i Danmark får brug for i fremtiden.

Vi skal ved samme lejlighed gøre opmærksom på vores egen konference om ekspertgruppens anbefalinger d. 30.09.2024 - og invitere til dialog og deltagelse heri. Kontaktperson er: Jakob Egelund, 3F

Med venlig hilsen

- Jakob Egelund, A-kasseleder 3F, Transport, Logistik & Byg / Rygmarken
- Søren Nellemann Johansen, A-kasseleder 3F Aalborg
- Benny Vinther Jensen, Formand 3F Aalborg
- Allan Busk Formand Grøn gruppe 3F
- Jesper Falkenberg Clausen, A-kasseleder Metal Aalborg
- Lotte Hougaard Nielsen, A-kasseleder Metal Østjylland
- Dennis Birger Hejl, A-kasseleder 3F BJMF
- Ian Thomas Larsen, A-kasseleder 3F København
- Maj-Britt Elgaard Schmidt, A-kasseleder 3Fa Djursland
- Eva Røgter, 3F Midtjylland
- Barbara Egeblad, A-kasse Regionschef Midtjylland FOA
- Mikkel Andersen, Formand FH Hovedstaden
- Camilla Kaare Nielsen, Direktør AMU og EUD UCplus.
- Ulrika Hvelplund, Head of People & Culture, Vikingbus
- Sanne Gaarsdal, Mobilitets og administrationschef Arbus
- Chester Floming, Direktør AARHUS TECH
- Peter Thomsen, Direktør AMU Nordjylland
- Jens Hvid Bang, Kommunikations- og sektorchef, Dansk PersonTransport
- Anja Breum, HR & ESG Director Moove Group A/S
- Lotte Rosendahl Jensen, HR- and payroll Manager, Umove

ajks

— a-kassen for journalistik, kommunikation og sprog

Høringssvar til Ekspertgruppens anbefalinger til fremtidens beskæftigelsessystem

Til beskæftigelsesmininister Ane Halsboe-Jørgensen

AJKS, A-kassen for Journalistik, Kommunikation og Sprog ønsker hermed at afgive høringssvar vedrørende Ekspertgruppens rapport. Vi har med interesse læst Ekspertgruppens anbefalinger til en fremtidig beskæftigelsesindsats. Vi værdsætter det store arbejde, der er lavet, og støtter Ekspertgruppens anbefalinger om frisættelse og afbureaukratisering af beskæftigelsesindsatsen.

Vi bakker op om høringssvar fra Danske A-kasser og Akademikerne og ønsker som supplement at fremhæve nogle centrale punkter, som vi mener er vigtige at være opmærksomme på:

1. **Anbefaling om individuelt tilrettelagt indsats for borgerne**
   Frihed til sagsbehandlerens faglighed og fokus på en mere individuelt tilrettelagt indsats for borgerne.

   AJKS' vurdering: Vi ser positivt på den individuelle tilgang til ledige. Det er godt, at Ekspertgruppen anbefaler færre samtaler og viser tillid til sagsbehandlerne både i kommuner og a-kasser, men vi har bekymringer omkring de manglende muligheder for kompetenceløft og omskoling.

   Desværre ser det ud til, at vi som a-kasse får færre værktøjer til denne indsats, eftersom AJKS' medlemsgruppe hører til det segment, der ikke vil få glæde af tilbuddene i redskabsviften ved individuelle forløb. I anbefalingerne lægges der op til, at et af de vigtigste værktøjer til at hjælpe vores medlemmer nærmere job - vejledning og opkvalificering, herunder kurser - bliver fjernet. Både ved at fjerne adgang til opkvalificering og kompetenceløft for folk med mellemlange- og videregående uddannelser på regionalt niveau og adgangen til seks ugers selvvalgt uddannelse. Retten til kompetenceløft, som allerede er indsnævret, forsvinder nu.

   Udviklingen på arbejdsmarkedet er intens, og der sker strukturelle ændringer, som rammer vores medlemsgrupper, hvor mange oplever at blive afskediget i disse år. Mange af vores medlemmer har brug for efteruddannelse eller måske et sporskifte for at kunne bidrage på arbejdsmarkedet igen. Med denne model risikerer vi at marginalisere flere ledige i stedet for at hjælpe dem nærmere job.

   AJKS anbefaler at gå den modsatte vej og give bedre mulighed for kompetenceløft til alle ledige med henblik på at få dem i beskæftigelse, der hvor jobbene er.

2. **Anbefaling om nedlæggelse af jobcentrene og fri organisering**
Jobcentrene nedlægges, og kommunerne får fuld juridisk frihed til, hvordan de vil organisere beskæftigelsesindsatsen internt og imellem hinanden.

AJKS' vurdering: Vi ser positivt på udsigten til mindre bureaukrati og proceskrav, der kan give et mere individuelt fokus til gavn for den ledige.

Vi ser dog en udfordring i den enkeltes retssikkerhed. Vi mener, at der er brug for nationale retningslinjer, der sikrer, at loven og rettighederne for den ledige bliver overholdt. Hvis indsatsen for den ledige bliver bopælsafhængig, risikerer vi, at det er bopælen, der afgør om de kommer nærmere job.

Vi er fortalere for en håndholdt indsats, men er af den overbevisning, at den skal indeholde flere redskaber, der kan tages i brug. Med kombinationen af den fri organisering i kommunerne og den manglende finansiering af beskæftigelsesaktiviteter, er vi bekymrede for, at sådanne redskaber vil blive nedprioriteret lokalt for ledige med mellemlange- eller videregående uddannelser.

AJKS anbefaler at give kommunerne mulighed for fri organisering af beskæftigelsesindsatsen, indenfor rammerne af nationale retningslinjer, der sikrer borgernes retssikkerhed.

3. **AJKS' anbefalinger til at fremtidssikre seniorer på arbejdsmarkedet og indtænke dem i beskæftigelsesindsatsen.**

I AJKS værdsætter vi tiltag, der bliver lavet for at fastholde og hjælpe seniorer ind på arbejdsmarkedet.

Mange seniorer, der ikke har nået pensionsalderen, har en oplevelse af aldersdiskrimination, når de er ledige og søger job. Det frustrerer, da der er et stort ønske om at komme tilbage i arbejdsstyrken og klare sig selv.

Endnu sværere ser det ud for seniorer, der har mistet deres dagpengeret.

Det er vores erfaring, at seniorjob er et vigtigt redskab til at hjælpe disse grupper i job. I AJKS oplever vi, at det giver seniorer mulighed for at bidrage på arbejdsmarkedet, selv om de har svært ved at opnå et u-støttet job.

Derudover har AJKS mange medlemmer, der ønsker at blive på arbejdsmarkedet efter pensionsalderen. Hvilken er en oplagt mulighed for at øge arbejdsudbuddet, som også er på regeringens dagsorden.

ajks

— a-kassen for journalistik, kommunikation og sprog

Desværre oplever vi en udfordring i de nuværende regler med tvunget ophør af a-kasse ved folkepensionsalderen. Det resulterer i, at den eneste mulighed ved ledighed for seniorer over folkepensionsalderen, er pensionen. Vores betragtning er, at mange hellere ville søge nye jobveje og skabe værdi.

AJKS anbefaler, at der ændres i lovgivningen om tvunget a-kasse-ophør ved pensionsalderen, og at Seniorjob-ordningen fastholdes.

Vi håber, at du vil tage godt imod vores høringssvar, og vi stiller os gerne til rådighed for yderligere redegørelse.

Med venlig hilsen

Den 10. september 2024
Sagsnr. S-2024-822
Dok.nr. D-2024-31303
/

Høringssvar på Ekspertgruppens anbefalinger til fremtidens beskæftigelsesindsats

Beskæftigelsesministeriet sendte Ekspertgruppens anbefalinger i høring den 28. juni 2024.

Akademikerne takker for muligheden for at indgive høringssvar, og hermed indgives først generelle og dernæst specifikke bemærkninger til Ekspertgruppens anbefalinger til fremtidens beskæftigelsesindsats.

Akademikerne stiller sig desuden til rådighed i forhold til at uddybe kommentarer samt indgå i en konstruktiv dialog om udformningen af fremtidens beskæftigelsesindsats.

Generelle bemærkninger

Akademikerne har med engagement fulgt arbejdet i følgegruppen og har overordnet set været enige i formålene med Ekspertgruppens arbejde; at sikre høj beskæftigelse, lave omkostninger, tilfredshed og værdighed samt enkelthed og gennemsigtighed i fremtidens beskæftigelsesindsats.

Akademikerne mener, at Ekspertgruppen generelt set er lykkedes med at skabe et forenklet system i og med, at målgrupperne forenkles kraftigt, og at der er taget livtag med de mange procesmål.

Akademikerne undrer sig dog over fraværet i Ekspertgruppens anbefalinger af muligheder for den enkelte ledige i at styrke sin 'employability' i ledighedsperioden. Indsatsen foreslås næsten tømt for instrumenter til at sikre, at den ledige del af arbejdsstyrken fastholder og udvikler konkrete kompetencer til et arbejdsmarked i rivende udvikling, med mangel på kvalificeret arbejdskraft og store omstillingskrav.

I forlængelser heraf undrer Akademikerne sig over, at man ikke foreslår at udlægge mere ansvar til a-kasserne, som netop har viden om arbejdsmarkederne for særligt de forsikrede ledige. Et større ansvar til a-kasserne vil desuden kunne give yderligere reduktioner i de offentlige udgifter eller muliggøre finansiering til mere investering i de lediges kompetencer. Da a-kasserne også dækker hele landet og dermed understøtter den geografiske mobilitet på arbejdsmarkedet vil Akademikerne foreslå, at der gives større ansvar til a-kasserne fremover.

Ekspertgruppens fokus på at sikre bedre forhold for de grupper, der er langt fra arbejdsmarkedet, er både sympatisk og tiltrængt. Akademikerne støtter op om, at fremtidens beskæftigelsessystem skal indrettes ud fra principper om samfundssind, lighed og værdighed. Der er fine

takter i denne retning i anbefalingerne; men handling kræver også ressourcer til kommunernes nye muligheder for at sikre en helhedsorienteret indsats for borgere langt fra arbejdsmarkedet.

Set i dette samlede lys er Akademikerne bekymrede for, at besparelsen (på ca. 25 pct. af de samlede udgifterne) gennemført i netop dét format, som Ekspertgruppen foreslår, vil gå ud over indsatsens indhold.

Specifikke bemærkninger

Hovedanbefaling 1: Få målgrupper og særregler
Ekspertgruppen anbefaler, at beskæftigelsesindsatsens 13 målgrupper reduceres til fem. Derudover anbefaler Ekspertgruppen også at afskaffe en lang række særregler.

Akademikerne er enige i, at antallet af målgrupper og særregler gør den eksisterende beskæftigelsesindsats uforholdsmæssigt kompleks og administrativt tung. Og Akademikerne er også enige i, at dagpengemodtagere, som ekspertgruppen anbefaler, fortsat skal være i deres egen målgruppe.

Det bemærkes dog, at gruppen "dagpengemodtagere" er sammensat af en lang række undergrupper (fx ledige, dimittender, sygedagpengemodtagere og personer på barsel), som eventuelt kan reduceres i fremtiden for at gøre A-kassernes administration af gruppen mere effektiv.

Hovedanbefaling 2: individuelt tilrettelagt indsats for borgerne
Ekspertgruppen anbefaler markant færre særregler og centralt fastsatte krav til indsatsen. Det giver mere plads til en individuelt tilrettelagt indsats med indflydelse fra borgerne selv. Akademikerne er enige i, at fremtidens beskæftigelsesindsats i langt højere grad skal være individuelt tilrettelagt efter borgeren.

Akademikerne kvitterer for, at Ekspertgruppen anbefaler, at tilliden til sagsbehandlerne skal styrkes. Akademikerne ser positivt på, at sagsbehandlerne i højere grad kan gøre brug af deres faglighed og kompetencer i tilrettelæggelsen af den individuelle indsats for borgeren. Desuden bliver Ekspertgruppens anbefalinger om at reducere proceskravene til samtaler modtaget med tilfredshed.

Ekspertgruppen skriver, at kommunerne og a-kasserne får bedre mulighed for at give større frihed til de borgere, der kan og vil selv – et princip som Akademikerne i høj grad deler. Det udestår dog, hvordan kommuner og a-kasser konkret skal udvælge de borgere, der skal fritages.

Akademikerne finder det imidlertid meget uhensigtsmæssigt, at uddannelses- og kompetenceinitiativer alene foreslås reserveret som mulighed for langtidsledige med kort eller ingen uddannelse. Akademikerne

anerkender, at denne gruppe kan have særlige behov, men afskaffelse af alle muligheder for kompetenceudvikling til ledige med en videregående uddannelse og dermed hindre disse grupper i at få et kort, målrettet kompetenceudviklingsforløb virker urimeligt og netop uhensigtsmæssig, især set i lyset af efterspørgslen på kvalificeret arbejdskraft.

Hertil kommer, at anbefalingen også risikerer at ramme skævt i forhold til nogle af de grupper, som der er særligt fokus på at få i job. Det gælder fx nyuddannede, der har gennemført en kompetencegivende uddannelse med SPS-støtte (specialpædagogisk støtte), og som har brug for et målrettet forløb eller bedre adgang til handicapkompenserende ordninger for at komme ind på arbejdsmarkedet. Eller en gruppe som seniorerne, der kan have brug for opkvalificering for at komme tilbage i job.

Hovedanbefaling 3: Værdigt sanktionssystem i balance
Ekspertgruppen anbefaler et grundlæggende opgør med det nuværende system. Borgere længere fra arbejdsmarkedet skal som udgangspunkt ikke mødes med sanktioner. Borgere tæt på arbejdsmarkedet skal fortsat mødes med tydelige rådighedskrav.

Akademikerne ser overordnet positivt på Ekspertgruppens anbefaling om at fjerne mange af de sanktioner, som borgere langt fra arbejdsmarkedet i dag bliver ramt af. Det virker både fornuftigt og sympatisk.

Til gengæld vækker det dyb undren, at Ekspertgruppen anbefaler, at dagpengemodtagere skal trækkes i dagpenge ved manglende fremmøde. Det er allerede en del af sanktionspakken i dag.

Akademikerne forholder sig derudover kritisk til indførelsen af den ekstra sanktion på 500 kr., som pålægges dagpengemodtagere, der glemmer at melde afbud til møde. Dels virker det helt urimeligt at pålægge grupper, der i forvejen er udfordret økonomisk, en bøde på 500 kr. Dels kan der opstå uforudsigelige hverdagssituationer med fx pludseligt opstået sygdom i den nære familie, der forårsager det manglende afbud- Det bemærkes i øvrigt, at dagpengemodtagere allerede bliver sanktioneret med en karensdag ved manglende afbud til møder, hvorfor Ekspertgruppens anbefaling virker unødvendig.

Akademikerne forholder sig også kritisk til Ekspertgruppens anbefaling om at indføre automatiske sanktioner for dagpengemodtagere. I dag er mange indberetninger fra jobcentrene fejlbehæftede, hvilket betyder, at mange dagpengemodtagere bliver fratrukket dagpenge på et forkert grundlag. En automatisering af sanktioner vil derfor som minimum kræve, at andelen af fejlbehæftede indberetninger fra jobcentrene elimineres. Ellers vil endnu flere dagpengemodtagere uretmæssigt blive

trukket i dagpenge - og opleve forsikringsordningens attraktivitet falde væsentligt.

Denne anbefaling fra Ekspertgruppen vil desuden påføre a-kasserne store administrative byrder ift. at foretage vurderinger af fejlbehæftede sanktioner og tilbageførelser af uberettiget fratrukne dagpenge. Det virker umiddelbart også som et brud på samfundets øvrige retspraksis at sanktionere pr. automatik. I alle andre tilfælde vil sanktioner blive vurderet på baggrund af faglighed og menneskelige skøn, hvilket også bør være tilfældet i fremtidens beskæftigelsesindsats.

Hovedanbefaling 4: Nedlæggelse af jobcentrene og fri organisering

Ekspertgruppen anbefaler at afskaffe krav om jobcenter og give kommunerne frihed til at organisere beskæftigelsesindsatsen.

Akademikerne anerkender, at en højere grad af frihed til at organisere beskæftigelsesindsatsen kan give mening i kommunerne såvel som i a-kasserne. For det første ser ledighedsbilledet og -opgaven vidt forskellig ud fra kommune til kommune. For det andet kan der i kommunerne være ledige med sager i forskellige forvaltninger, hvorfor der kan være god grund til at organisere en bredere, tværfaglig indsats i forhold til at skabe en sammenhængende offentlig sektor.

Der ses dog store forskelle i prioriteringer af området i forvejen, ligesom sammensætningen af ledige fra kommune til kommune er meget forskellig. Akademikerne ser derfor også en risiko i, at en fri organisering uden centralt fastlagte minimumskrav kan føre til store uligheder i beskæftigelsesindsatsen på tværs af landet. Derfor er det vigtigt, at beskæftigelsesindsatsen står på et grundlag af rettigheder eller lignende, så borgeren har klarhed over, hvad man som minimum kan forvente af beskæftigelsesindsatsen.

Hovedanbefaling 5: Mere plads til a-kasser og private leverandører

Ekspertgruppen anbefaler, at a-kasserne fastholder deres ansvar for dagpengemodtagerne i de første tre måneder samt får større ansvar for sygemeldte, og at private leverandører får mere plads i indsatsen ved at oprette målrettede nationale rammeudbud indenfor digital jobsøgning

Akademikerne stiller sig uforstående overfor Ekspertgruppens manglende imødekommelse af et ansvar for en længere periode af kontaktforløbet i a-kasserne for de forsikrede ledige, da en forlængelse af a-kassernes ansvar for dagpengemodtagerne dels vil give borgerne en større sammenhæng i deres ledighedsforløb, dels vil frigive flere ressourcer i

kommunerne til at hjælpe ledige med en svagere arbejdsmarkedstilknytning og borgere med komplekse udfordringer i job.

Det er a-kassernes kerneopgave at forsikre mod ledighed og dermed også bistå ledige medlemmer med at komme i job. A-kasserne har langt større forudsætninger for at bistå med at øge den geografiske mobilitet, da de dækker hele landet og har indgående kendskab til arbejdsmarkederne for deres ledige medlemmer. Og derfor mener Akademikerne, at det vil være hensigtsmæssigt at give a-kasserne en længere periode af dagpengemodtagernes kontaktforløb.

Akademikerne undrer sig i den henseende over Ekspertgruppens argument om, at en forlængelse af perioden for a-kassernes ansvar vil svække den strukturelle beskæftigelse. A-kasserne har allerede i dag pligt til at henvise til det kommunale beskæftigelsessystem, hvis de skønner, at et medlem har behov for et virksomhedstilbud. Ligesom der allerede i dag er grundlag for, at kommunerne kan igangsætte indsatser fra dag 1.

Akademikerne ser til gengæld positivt på Ekspertgruppens anbefaling om, at sygemeldte dagpengemodtagere skal have et længere forløb i a-kasserne. Den konkrete anbefaling lyder på fire uger. Akademikerne er af den opfattelse, at perioden på fire uger er uhensigtsmæssig i forhold til dagpengesystemets forbrugsregler. Det foreslås i stedet, at a-kasserne overtager ansvaret for sygemeldte dagpengemodtagere i seks uger, da perioden flugter bedre med de gældende forbrugsregler.

Akademikerne noterer sig dog med stor bekymring, at Ekspertgruppen lægger op til at indføre et proceskrav i form af en ekstra samtale for sygemeldte dagpengemodtagere. A-kasserne har tidligere haft til opgave at gennemføre samtaler med sygemeldte medlemmer. Samtalerne blev afskaffet i 2012 og bør ikke genindføres, da de både blev opfattet som uværdige af borgerne og var et unødigt og uvirksomt proceskrav. Og Akademikerne ser derfor ingen grund til at genindføre denne samtale, og anbefalingen om at indføre proceskrav for sygemeldte virker ude af takt med de øvrige principper for Ekspertgruppens arbejde.

Akademikerne kan i udgangspunktet støtte, at de ledige får mulighed for selv at vælge leverandør til et digitalt jobsøgningstilbud, men vil dog anføre, at arbejdsmarkederne for videregående uddannede er specialiserede, og indsigt heri er afgørende for et effektfuldt tilbud.

Hovedanbefaling 6: Styring efter resultater
Ekspertgruppen anbefaler at afskaffe skærpet tilsyn og indføre nye resultatmål. Fokus i kommuner og a-kasser flyttes fra proceskrav til resultater.

Akademikerne ser generelt positivt på Ekspertgruppens anbefaling om at indføre resultatmål frem for rigide procesmål i styringen af beskæftigelsesindsatsen.

Akademikerne vil i den forbindelse anføre, at beskæftigelsesindsatsen er konjunkturfølsom, hvorfor de samfundsøkonomiske bevægelser, som aktørerne ikke har indflydelse på, påvirker deres muligheder for at skabe resultater. Resultaterne af den lokale beskæftigelsesindsats må derfor ikke ses som en simpel funktion af den kvalitet, der bliver leveret i kommunerne eller a-kasserne.

Det skal derudover fremhæves, at der inden for forskellige faggrupper kan være vidt forskellige processer for ansættelser. Fx er ansættelsesprocesserne ofte meget lange for akademikere, mens de kan forløbe væsentligt hurtigere inden for fx bygge- og anlægssektoren. A-kasserne og kommunerne vil derfor med stor sandsynlighed have vidt forskellige tal på ledige medlemmer, der kommer i job.

Forskellene er vigtige at tage højde for, hvis resultatmål bliver nyt styringsværktøj, og når de konkret skal fastsættes. Akademikerne vil derfor anbefale at få de relevante parter involveret i arbejdet og ser frem til at indgå i en eventuel dialog med Beskæftigelsesministeren om at finde relevante og virksomme resultatmål for fremtidens beskæftigelsesindsats.

Derudover er der et opmærksomhedspunkt i forhold til de perioder, hhv. a-kasserne og kommunerne har ansvaret for de ledige. Derfor kan det være problematisk at evaluere beskæftigelsesindsatsen efter fx seks måneder, hvis a-kasserne kun har ansvaret for de ledige medlemmer i tre måneder, og ledige derefter overgår til 3 måneder i en kommune.

Afslutningsvis vil Akademikerne kvittere for Ekspertgruppens anbefaling om at danne syntetiske data til at fremme innovationen i beskæftigelsesindsatsen. Akademikerne ser her muligheder for, at aktørerne kan udvikle gode og målrettede forløb for borgerne.

Som nævnt indledningsvist stiller Akademikerne sig til rådighed for spørgsmål til svaret og dialog om fremtidens beskæftigelsesindsats.

Ved behov for kontakt henvises til:

- Chefkonsulent Morten Müller Larsen (mml@ac.dk) *eller*
- Chef for arbejdsmarked Anne Sofie Fogtmann (asf@ac.dk)

Akademikernes A-kasse

15. september 2024

Høringssvar på anbefalingerne fra Ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats

Akademikernes A-kasse vil gerne takke for at være inkluderet i høringsgruppen på Ekspertgruppens rapport.
Vi havde store forventninger til anbefalingerne til et nyt beskæftigelsessystem. Og vi er lidt ærgerlige over rapporten, som vi ser den som en forspildt mulighed for at sikre, understøtte og udbygge gode vilkår for dagpengemodtagerne, der potentielt udgør over en tredjedel af Danmarks befolkning[1].

Beskæftigelsessystemet skal sikre at flest muligt har et job, er selvforsørgende og så skal det modvirke flaskehals-problematikker på arbejdsmarkedet. Det er også vores opgave og vores udgangspunkt for at sende dette høringssvar. Holdningsmæssigt lægger vi os op ad det høringssvarene fra både Danske A-kasser og Akademikerne (AC), men når vi vælger også at sende et selvstændigt bidrag, så er det for også at slå et slag for vores medlemmer, der udgør en stor del af det danske arbejdsmarked.

Vi har næsten 300.000 medlemmer i Akademikernes A-kasse, og når medlemmerne vælger at melde sig ind i a-kasse, og dermed blive en del af en forsikringsordning, så er det for at få tryghed og økonomisk hjælp, hvis de skulle miste deres arbejde. Derfor er det afgørende, at fremtidens beskæftigelsesindsats betænker værdighed, frihed under ansvar, og gode forløb i a-kassen. På den måde vil det fortsat være attraktivt at tilvælge et medlemskab af a-kassen – og af Den danske model, der jo også giver arbejdsgiveren gode vilkår.

Vi mener, at frisættelsen blev lovet til vores medlemmer (der kan selv) i regeringsgrundlaget, hvor de ville: ”*sætte den enkelte ledige i centrum og give frihed til dem, der kan selv, uden at gå på kompromis med jobfokus*”.

Vi er ikke uenige i, at der skal tilbydes frihed og værdige forløb for andre målgrupper end dagpengemodtagerne, men vi vil gerne pege på vigtigheden af at understøtte og styrke det dagpengesystemet. Et system hvor medlemmerne selv finansierer en væsentlig del af udgifterne til de dagpenge, som bliver udbetalt til de ledige.

Ja tak til mere ansvar

Vi ser anderledes end Ekspertgruppen på, hvor lang tid a-kassen skal have ansvaret for forløbet med de ledige. Som udgangspunkt mener vi, at a-kassen bør have ansvaret for de lediges forløb i op til et halvt år. Det vil tilmed give en større besparelse på servicerammen hos kommunerne; langt de fleste af vores medlemmer går i job inden for et halvt år. Det halve år handler fx om fremdriftsreformens resultat: At alle dimittender springer ud samtidig, så der opstår bunker af ledige på et ufordelagtigt tidspunkt, hvor virksomhederne holder sommerferie. Det giver længere ledighed. Desuden har akademikere typisk ansættelsesforhold, hvor de får jobbet, men først har opstart på jobbet 1½ eller 2 mdr. senere.

[1] Danske A-kasser: Der var ca. 2.2 millioner medlemmer af a-kasserne i april 2024

Ekspertgruppen fremhæver konklusionen fra a-kasseforsøget; at medlemmer af a-kasserne er mere tilfredse med at have deres ledighedsforløb hos a-kasserne end hos kommunerne. Det er helt på linje med det, vi har oplevet hos vores medlemmer siden 1. januar 2024, hvor vi overtog de første tre måneder af ledighedsforløbet.
Vi mener, at høj tilfredshed, vores kendskab til medlemmernes jobmarked samt et muligheden for at tilbyde et længere og sammenhængende forløb for den ledige vil vise en større effekt. Og derfor bør a-kassen få ansvaret for de ledige i længere tid.
Fremad kunne det fx også blive en mulighed, at en kommune kunne vælge at overgive forløbet for de ledige medlemmer af vores a-kasse til os i enten hele eller dele af det ledige medlems forløb. Det kunne tilmed give endnu en besparelse i kommunen.

Opkvalificering er nødvendig – også til akademikere
Som nævnt er en anden primær funktion i beskæftigelsessystemet opkvalificering og uddannelse af relevant arbejdskraft for at modvirke flaskehalse på arbejdsmarkedet. Men med de ændringer Ekspertgruppen foreslår, så er der så godt som intet tilbage til at opkvalificere akademikere med – andet end praksis-træning: En virksomhedspraktik og/eller løntilskud. Vi savner muligheden for at tilføre de ledige særlige kompetencer, kurser og lign. og det bør indtænkes i fremtiden.

Resultatmål er ikke vejen frem
Vi er direkte uenige i at lade resultatmål blive styrende for fremtidens beskæftigelsessystem. Og vi er uenige i, at resultatmål er vejen frem for at frisætte borgernes ledighedsforløb. Vi er bekymrede for ikke at have indflydelse på det, vi skal måles på, når konjunkturerne er den primære, afgørende faktor for jobmulighederne og ledighedskøens længde.

Dertil vil vi også påpege, at selv om vi som a-kasse selvfølgelig ikke som kommunerne har en refusionstrappe som motivationsfaktor, så har vi har på ingen måde interesse i at holde de ledige i dagpengesystemet. Det er ressourcekrævende at have mange ledige. Vi har et stort incitament i at skabe tilfredshed og værdi for medlemmerne og hjælpe dem til et godt arbejdsliv uden lange ledighedsperioder.

I a-kassen vil vi derfor fremhæve at frihed under ansvar bør være gældende. Vi håber at se færre proceskrav og kunne tilbyde værdige ledighedsforløb for gruppen af selvunderstøttende a-kassemedlemmer – også i fremtidens beskæftigelsessystem.

6. september 2024

Høringssvar som respons på høringsinvitation fra Beskæftigelsesministeriet af 28. juni 2024

Konsulenthuset ballisager takker hermed for at få mulighed for at kommentere ekspertgruppens anbefalinger til fremtidens beskæftigelsesindsats.

Konsulenthuset ballisager bruges i dag af kommunerne til indsatser omkring sygemeldte, akademikere, øvrige grupper, den virksomhedsrettede indsats og så hjælper vi med kompetenceudvikling af medarbejderne i jobcentrene. Konsulenthuset ballisager laver desuden en række arbejdsmarkedsanalyser, som bruges flittigt i jobcentrene.

Ekspertgruppens anbefalingerne rummer mange fornuftige "bevægelser", som vi vurderer isoleret set kan styrke indsatsen – herunder målgruppe-forsimpling, færre centralt fastsatte målkrav og fokus på resultater fremfor KPIer. Vi anser det også for visionært og nyttigt, at man vil afsætte en opkvalificeringspulje til medarbejdere i jobcentret. De kommer med en baggrund fra socialrådgiveruddannelse og mange andre uddannelser. Men der er ikke meget arbejdsmarkedsfokus i de uddannelser og det præger den daglige indsats.

Vi har imidlertid følgende kritikpunkter af udspillet:

1) Øget privatisering er reduceret til et "tåleligt minimum" i fht det politiske opdrag. Og man må da også stille spørgsmålstegn ved, om det anbefalede udbud af digitale services overhovedet ER en større involvering af private aktører. Det er det næppe, da de udbudte ydelser allerede i dag købes af kommunerne i privat sektor. Hovedargumentet mod at bruge private yderligere i indsatsen er, at privatisering ikke tidligere har bidraget til reducerede udgifter og ej heller bedre effekter. Vi ved, at det kan være svært at dokumentere øget effektivitet og øgede besparelser ved privatisering. Vi kan se, at der refereres konkret til KORA, som for 15 år siden evaluerede indsatsen i et umodent marked, som blev etableret med meget kort frist af Fogh-regeringen. Siden KORA er priserne i privat sektor reduceret mærkbart. Men det forholder ekspertgruppen sig ikke til. Og derfor kommer ekspertgruppen på et mangelfuldt grundlag frem til, at der næppe er knyttet effektiviseringsmuligheder til privatisering. Det er ikke en holdbar konklusion. Vi føler os overbevist om, at privat sektor kan være med til at finde nye og billigere veje til fornyet indsats.

2) I dag kontakter vi løbende jobcentre, som vi forsøger at etablere samarbejde med. Når vi står overfor jobcentre, der ligger godt i benchmark, så forstår vi egentlig godt, at de ikke har den store motivation til at involvere os. Men når vi står overfor jobcentre, der ligger i bunden af benchmark – og får besked på, at de egentlig er meget godt tilfreds med deres resultater, så tænker vi, at de sætter egen organisation og og position før borger-hensynet. Og med de store

frihedsgrader der nu gives til kommunerne spørger vi: Hvad skal sikre, at de dårligt performende kommuner ikke bare kører videre med en dårlig indsats selv ?

3) Selve ekspertgruppens proces og involvering: Ekspertgruppen har haft stort fokus på, hvordan man kan stille praktikerne bedre i indsatsen. Men det har samtidig været bemærkelsesværdigt hvor beskedent private aktører har været involveret i processen. Vi er jo ikke rigtig blevet hørt og spurgt til råds. Hvorfor ? Var vi skrevet ud af konklusionen på forhånd ?

4) Risiko for at udspillet parkerer ressourcesvage på perronen. Ekspertgruppens anbefalinger lægger op til en meget reduceret minimumsindsats for de udsatte borgere. Vi er bekymrede for, at dette i realiteten vil udhule indsatsen for de udsatte borgere og på sigt er der mulighed for, at vi får flere langtidsledige og mere A- og B-hold på arbejdsmarkedet. Hvorfor skal vi parkere de udsatte ? Det er også intentionen på handicapområdet, som særskilt skal bidrage til besparelserne.

5) Ekspertgruppen disponerer med en mindre besparelse, der kommer via bedre resultater – samtidig med, at man fjerner 27% af indsatsmidlerne. Man fjerner 540.000 samtaler, som man i øvrigt understreger har dokumenteret effekt. Og så konkluderer man, at der kommer endnu bedre job-effekter. Det virker over-optimistisk.

Med venlig hilsen

Bestyrlesesformand og cand. Scient. Pol. Morten Ballisager

Studiestræde 50, 1554 København V, Telefon 3376 2000, Fax 3376 2001, www.bl.dk, email bl@bl.dk

København, den 16. september 2024

Høringssvar – af anbefalinger fra ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats.

Sanktionering
BL er enige med ekspertgruppens anbefalinger om, at borgere længere væk fra arbejdsmarkedet kun helt undtagelsesmæssigt skal sanktioneres. I dag oplever boligorganisationerne, at borgere, der sanktioneres, ikke kan betale deres husleje og risikerer udsættelse og social deroute.

Der er samtidig behov for stor varsomhed i afgrænsningen af hvilke borgere, der er tæt på og langt fra arbejdsmarkedet. Man kan ikke altid se på en borger, at borgeren har større sociale problemer. Mange forsøger at opretholde en facade, fordi de føler det som et nederlag, hvis andre opdager fx psykisk sygdom eller handicap.

Når der sanktioneres, bør oplysninger om årsagen til borgens manglende overholdelse af deres rådighedsforpligtelse (fx at borgeren har været indlagt) ikke blot medføre, at ydelserne genoptages med virkning fra det tidspunkt, hvor kommunen modtager oplysningerne. Sanktionen bør helt bortfalde og borgeren have udbetalt ydelserne med tilbagevirkende kraft, så borgeren ikke oplever en nedgang i ydelser, når det efterfølgende viser sig, at der ikke var basis for en sanktion.

BL støtter ikke, at kommunernes pligt til udvidet partshøring af borgere længere væk fra arbejdsmarkedet skal bortfalde. Det er netop ved den opsøgende indsats, der sker i forbindelse med den udvidede partshøring, at nye oplysninger om sygdom eller handicap kan komme til kommunens kendskab, fordi denne form for partshøring sker ved personlig og opsøgende indsats og ikke blot ved et brev i e-boks. Hvis nogle sanktioner afskaffes, vil dette formentlig i sig selv reducere behovet for udvidet partshøring.

Formålet med sanktionerne er, at borgeren overholder regler om fremmøde mv. Kontanthjælpen, som er en af de ydelser, der kan sanktioneres, kan kun ydes, hvis borgeren har meget lille opsparing. Sanktionering rammer derfor hårdt. Ofte så hårdt, at borgeren ikke har råd til faste udgifter som husleje og forbrugsudgifter. Kommunerne må ikke kompensere borgeren for en sanktions konsekvenser, via fx enkeltydelser. Når en forsørgelsesydelse sanktioneres, er der derfor ofte være høj risiko for udsættelse pga. restancer.

Når systemet generelt nytænkes, vil det være hensigtsmæssigt at sikre, at en sanktion aldrig fører til udsættelse fra boligen. Formentlig vil en sanktionering i det beløb, borgeren har i rådighedsbeløb efter at huslejen er betalt, have rigeligt incitament til at overholde fremmøderegler mv. En udsættelse på grund af restancer vil oftest kun bringe borgeren længere væk fra arbejdsmarkedet.

Resultatbaseret individuel indsats
Det er fornuftigt, når ekspertgruppen anbefaler, at man ikke skal have ”one size fits all” i beskæftigelsesindsatsen, men at indsatsen skal fastlægges ud fra den enkeltes behov.

Det giver dog bekymring, når der samtidig skal findes store besparelser på opkvalificering og vejledning af de jobsøgende.

En bekymring kan være, at indsatser koncentreres om de borgere, som er tættest på arbejdsmarkedet. BL har gode erfaringer med fremskudt beskæftigelsesindsats. Virkningen af fremskudte indsatser er bl.a. dokumenteret af Center for Boligsocial Udvikling (Fremskudt beskæftigelse - CFBU) og er et virksomt redskab i boligsociale helhedsplaner.

BL vurderer, at beskæftigelsesindsatserne i særlig grad skal målrettes lokale behov, dvs. at indsatserne placeres geografisk, hvor arbejdsløsheden er størst. Opkvalificering og vejledning via de

offentlige systemer bør målrettes de borgere, som har sværest ved at finde ordinær beskæftigelse eller har det laveste uddannelsesniveau.

Beskæftigelsesindsatser for de borgere, som er længst fra arbejdsmarkedet kunne inddrage mulighederne for småjobs og socialt frikort.

Venlig hilsen

Bent Madsen

BUPL

Dato: 03-09-2024

Høringssvar til ekspertgruppens anbefalinger til fremtidens beskæftigelsesindsats

1. A-kassernes fremtidige rolle

Vi er overraskede over, at der ikke stilles forslag om, at a-kasserne overtager en større del af kontaktforløbet. Der vil være mange penge at spare i den kommunale beskæftigelsesindsats, hvis man lader a-kasserne løfte en større del af opgaven.

Som pædagogfaglig a-kasse kender vi uddannelsen, pædagogernes faglighed og det pædagogiske arbejdsmarked bedre end nogen anden, og vi har derfor forudsætningerne for at få vores ledige medlemmer hurtigt tilbage i arbejde. Begrundelsen for, at a-kasserne ikke skal have ansvaret i en længere periode, er manglende sammenhæng mellem opgave– og finansieringsansvar. De antager, at alene kommunerne har et økonomisk incitament til at få ledige i job – hvilket ikke er tilfældet, da også a-kassernes økonomi er afhængig af antallet af ledige.

2. Regelforenkling

Vi ser meget positivt på forslag om regelforenkling og afbureaukratisering af beskæftigelsessystemet. Det er et overreguleret område, som er kendetegnet ved knopskydning, regler og særregler, som til sammen har skabt et tungt og uigennemsigtigt system

3. Opgør med proceskrav til fordel for resultatkrav

A-kasserne vil og skal stå på mål for vores arbejde. Det nuværende system måler dog på proceskrav fremfor resultater – og vi hilser velkomment, at vi fremadrettet skal måles på vores resultater og medlemmernes tilfredshed med vores indsats. Vi appellerer kraftigt til, at Danske A-kasser bliver taget med på råd, når der skal ske nærmere tilrettelæggelse af, hvordan man kan måle på resultaterne på en meningsfuld måde. Danske A-kasser har en særlig ekspertise, som bør inddrages.

BUPL Forbund
Sundkrogskaj 20 - 2100 København Ø - Tlf. 3546 5000
bupl@bupl.dk – bupl.dk

4. Frisættelse

Frisættelse af kommunerne kan indebære 98 forskellige måder at organisere beskæftigelsesindsatsen på. Vi er bekymrede for, at det bliver uigennemsigtigt for de ledige. Et af argumenterne er, at det kan åbne op for samarbejde på tværs af kommunegrænserne, men hvorfor det greb skulle give mere tværgående samarbejde, er meget uklart.

5. Opgør med samtalecirkus

BUPL-A's medlemmer er generelt ledige i meget kort tid, og vi ser det derfor som positivt, hvis vi fremadrettet skal holde færre lovpligtige samtaler, og kan friholde en del af medlemmerne fra samtaler, når de selv er godt på vej mod et nyt job. Det giver mulighed for at bruge ressourcerne på de medlemmer, som har brug for en særlig indsats.

6. Sygemeldte

Desuden ser vi det også som positivt, at ledige, der sygemeldes – efter anbefalingerne - ikke skal skifte ydelsessystem efter 2 uger, men fremadrettet først efter 4 uger. Det er også positivt, at sygemeldte i beskæftigelse alene skal være i dialog med arbejdsgiver, og ikke også kommunen.

7. Uddannelsesløft

Ekspertgruppen anbefaler at styrke ordningen med uddannelsesløft på 110% dagpenge ved at udvide målgruppen til faglærte, der af helbredsmæssige årsager ikke kan arbejde med deres uddannelse længere. Det er en god idé, for der mangler muligheder for omskoling, som systemerne er i dag. Ordningen bør udvides til også at omfatte mennesker med en mellemlang videregående uddannelse, som har helbredsmæssige begrænsninger i arbejdsevnen. Muligheder for omskoling er helt centralt, dels fordi pensionsalderen stiger, hvilket medfører øget behov for at kunne skifte branche i løbet af et langt arbejdsliv, og dels fordi vi mangler arbejdskraft og derfor skal have særligt fokus på at fastholde folk på arbejdsmarkedet.

8. Sygedagpenge

Ekspertgruppen konstaterer, at forlængelsesreglerne i sygedagpengesystemet skaber et tungt system, som er svært for borgerne at gennemskue. Det er vi enige i. De anbefaler, at sygedagpengene kun kan forlænges, hvis man er alvorligt livstruende syg og at alle andre sygemeldte kommer ned på en lavere sygedagpengesats, når det faste antal uger er opbrugt. De begrunder det med, at der er brug for helt objektive kriterier. Vi vil i den forbindelse pege på, at en af forlængelsesmulighederne i dag handler om, hvorvidt borgeren har en arbejdsskadesag eller ej. Dét er også et objektivt kriterium, og sygedagpengene bør derfor også fremadrettet kunne forlænges på den baggrund. Man har pt. ret til sygedagpenge i 22 uger, men ekspertgruppen åbner op for, at den periode kan være længere. Vi kan bakke op om forenkling af forlængelsesreglerne, men denne meget radikale ændring forudsætter, at man samtidig udvider sygedagpengeretten til mere end 22 uger. Og derudover afhænger det

af, hvor meget lavere den lave sats skal være. Der er således nogle forudsætninger, som skal være på plads, før vi kan bakke op om forslaget.

9. Jobafklaringsforløb og ressourceforløb afskaffes

Det er fornuftigt at afskaffe jobafklaringsforløb og ressourceforløb, da ordningerne aldrig har haft den ønskede effekt. Dog forudsætter det et fokus på, at mennesker ikke må strande på kontanthjælp, men derimod skal afklares til en varig ydelse, hvis de har nedsat arbejdsevne. Hvis man er på sygedagpenge, bør man kunne blive på sygedagpenge (en lavere sats), indtil man er færdig med afklaring af, om man kan blive tilkendt et fleksjob eller en førtidspension. Vi må ikke risikere, at flere ender med at stå uden forsørgelsesgrundlag, fordi de ikke har ret til kontanthjælp, men samtidig er for syge til at stå til rådighed i a-kassen.

BUSINESS DANMARK

Fagforeningen for salg og marketing

HØRINGSSVAR

TIL: Beskæftigelsesministeriet

FRA: Michael Krag-Svendsen, kommunikationschef Business Danmark

KOPI:

EMNE: Høring af anbefalinger fra ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats

DATO: 12. september 2024

Høringssvar om anbefalinger til fremtidens beskæftigelsesindsats

Business Danmark har med interesse gennemgået ekspertgruppens seks anbefalinger til fremtidens beskæftigelsesindsats. Vi anerkender behovet for besparelser og effektiviseringer, men vi mener, at anbefalingerne i høj grad repræsenterer et mål om at indfri en økonomisk besparelse på 3 mia. kr., frem for at sikre et reelt kvalitetsløft for de to millioner forsikrede medlemmer af a-kasserne og nemmere adgang til kvalificeret arbejdskraft for virksomhederne.

Unødvendigt komplekst med et to-strenget system

Det er med stor skuffelse, at vi noterer os ekspertgruppens fortsatte opretholdelse af det to-strengede system, hvor den forsikrede ledige skal forholde sig til både a-kasse og jobcenter. Denne struktur har længe været kritiseret for at være ineffektiv, bureaukratisk og dyr, og det virker umiddelbart som om, at ekspertgruppen har overset den oplagte mulighed for at give a-kasserne en større og mere central rolle i ledighedsindsatsen. A-kasserne er i forvejen de lediges foretrukne sparringspartner, og vi undrer os over, at deres rolle ikke er blevet styrket i denne reformproces.

Ekspertgruppens anbefalinger tager heller ikke højde for a-kassernes behov og potentiale. Som Business Danmark ser det, bør a-kasserne være den primære aktør for de forsikrede ledige. A-kasserne har den nødvendige ekspertise, kendskab og erfaring til at sikre en relevant og effektiv beskæftigelsesindsats for de specifikke faggrupper, de organiserer, og det ville være oplagt at udnytte denne ressource bedre.

Forsømmer man denne enestående mulighed for at tildele a-kassernes rolle vil man opretholde et dyrt og ineffektivt system med unødvendig overlapning og dobbeltarbejde, som ikke bidrager til en effektiv håndtering af ledighedsforløb. Dette kan skabe forvirring blandt de forsikrede ledige, da det bliver uklart, hvem der har det reelle ansvar for indsatsen.

Vi anbefaler derfor et system, hvor a-kasserne varetager kontakten til de forsikrede ledige, mens kommunerne hjælper ikke-forsikrede, hvoraf nogle har sociale eller misbrugsudfordringer.

BUSINESS DANMARK

Fagforeningen for salg og marketing

Et bedre dagpengesystem for højtuddannede

Det kollektive dagpengesystem, som er delvist selvfinansieret, er i høj grad båret af højtuddannede specialister, der sjældent trækker på systemet, og når de gør, er gabet mellem deres tidligere løn og dagpengene stort – ofte udgør dagpengedækningen kun 40-45% for disse målgrupper.

Dette kan medføre, at flere højtuddannede vil overveje alternative former for forsikringer eller kræve længere opsigelsesvarsler, hvilket kan svække den danske flexicurity-model. Hvis denne tendens fortsætter, risikerer vi en udhuling af dagpengesystemet, som vi kender det i dag, hvilket vil være en stor udfordring for arbejdsmarkedet og for solidariteten i systemet.

For at bevare opbakningen til et kollektivt forsikringssystem for alle faggrupper på tværs af uddannelsesniveau, er det centralt, at beskæftigelsessystemet har andre fordele at byde på for højtuddannede. For eksempel at de bliver mødt af et enkelt og smidigt beskæftigelsessystem, der formår at bringe dem tættere på et job og som kan sikre vedligeholdelse af deres kompetencer.

Vi anbefaler derfor, at der skrues ned for de mange bureaukratiske og uproduktive kontrol- og proceskrav overfor de ledige og at retten til selvvalgt videreuddannelse udvides til også at omfatte højtuddannede ledige, det fordrer den hastige udvikling inden for teknologi og kunstig intelligens.

Positive tiltag

Vi ser også positive elementer i ekspertgruppens anbefalinger. Specielt forslaget om forenkling af kontaktforløbet, er et skridt i den rigtige retning. Dette kan være med til at sikre en mere målrettet og effektiv indsats tidligt i ledighedsforløbet. Desuden er det positivt, at der lægges op til en mere sammenhængende indsats i kommunerne for borgere, der står langt fra arbejdsmarkedet.

Fremtidens beskæftigelsesindsats

Fra Business Danmarks side vil vi følge udviklingen tæt. Vi opfordrer til, at man i de kommende politiske drøftelser tænker mere langsigtet og prioriterer en reform af beskæftigelsesindsatsen, der sikrer større ansvar til a-kasserne, reducerer bureaukratiet og skaber mere gennemsigtighed for og uddannelse til de forsikrede ledige. Vi mener, at der er et stort potentiale for at forbedre systemet.

Business Danmark står klar til at bidrage med yderligere input og ser frem til den videre dialog om fremtidens beskæftigelsesindsats.

Jens Neustrup Simonsen
Landsformand
Business Danmark

Høringssvar - Ekspertgruppens anbefalinger til fremtidens beskæftigelses-indsats

Ekspertgruppens katalog af juni 2024

Afsender:
Cabi, Aaboulevarden 70, 8000 Aarhus C
Ea Nielsen, souschef
eni@cabiweb.dk

Generelle bemærkninger:

Hos Cabi bifalder vi mange af de intentioner, som ekspertgruppens anbefalinger indeholder.
Vi bifalder særligt, at det er lykkes at forene besparelser med høje faglige ambitioner og en frisættelse af kommunernes store arbejdsindsats.

For at både intentioner og ambitioner kan indfris i deres fulde potentiale, er der fra Cabis side nogle opmærksomhedspunkter, som vi gerne vil fremhæve.

Virksomhederne som værdifuld og prioriteret samarbejdspartner

For at sikre, at virksomhederne forsat finder det tilgængeligt og attraktivt at bruge kommunen som samarbejdspartner, er det Cabis overvejelse, hvorvidt virksomhedernes behov er tænkt tilstrækkeligt ind i rækken af anbefalinger.

Det er Cabis opmærksomhed, om virksomhederne mister ”én indgang” til kommunen, både ved rekrutteringsbehov, men i særdeleshed også i andre samarbejder.
Mange virksomheder beskæftiger medarbejdere fra forskellige kommuner med forskellige faglighe-der, hvorfor betingelserne for samarbejdet med a-kasser og kommunerne vil variere fra gang til gang. For at virksomhederne kan afkode, hvor de skal henvende sig, når de ønsker at etablere et samarbejde omkring rekruttering eller fastholdelse af medarbejdere, er kommunerne og virksomhederne afhængige af at kunne lave tydelige aftaler om virksomhedernes indgang til samarbejde omkring rekruttering, fastholdelse m.v. Cabi foreslår derfor, at der arbejdes videre med, hvordan man kan understøtte kommunernes frie organisering samtidigt med, at man sikrer en genkendelig indgang for virksomheder på tværs af kommuner.

Vi ser en mulighed for, at kommunernes strategi for at støtte virksomhederne i deres håndtering af sygemeldte medarbejdere i de første 26 uger kan blive væsensforskellig.
Vi ser det som afgørende, at kommunerne når ud til virksomhederne som en attraktiv og tilgængelig samarbejdspartner så tidligt som muligt - før et sygeforløb bliver kompliceret. Dette så arbejdsgiverne fra start kender til mulighederne for støtte og derfor kan aktivere den med det samme, hvis det skulle blive relevant. Særligt SMV’erne kender bredt set ikke til mulighederne indenfor kompensationslovene eller muligheden for mentorstøtte. Det er ofte for sent, hvis de først bliver bekendt med det efter 26 uger.

ESG er på dagsordenen hos flere og flere virksomheder. Også her kan kommuner og virksomheder bidrage med noget vigtigt til hinanden. Virksomhederne har spillebanen og de afgørende job eller lønnede timer til mange af de borgere, der har vanskeligt ved at finde fodfæste på

arbejdsmarkedet. Kommunerne har omvendt adgang til at yde støtte, så de ledige med udfordringer kan blive attraktive medarbejdere i en tid med arbejdskraftmangel. Hos Cabi savner vi anbefalinger til, hvordan virksomhederne og særligt SMV´erne kan understøttes, motiveres og inddrages i at tage et endnu større socialt ansvar i forhold til udsatte ledige.

Den effektive beskæftigelsesindsats

Cabi vurderer, at potentialet i anbefalingerne bl.a. er afhængige af, at kommunerne og det lokalpolitiske niveau prioriterer beskæftigelsesindsatsen. Det fordrer, at der skal være en løbende udvikling af fagligheden i mødet med både virksomheder og borgere, så også de mest udsatte kan finde en vej til arbejdsmarkedet. Når der nu skabes rum til at kommunerne vil prioritere forskelligt, vil der naturligvis også være forskellige resultater til følge. Særligt for dem, der har brug for mange støttende hænder for at nå i mål.

Fremdriftsgarantien og frisættelsen af kontakten og indsatsen over for særligt de udsatte borgere, er et eksempel på, hvordan prioritering og faglighed bliver fuldstændigt afgørende for en velfungerende beskæftigelsesindsats. Fremdriftsgarantien rummer i Cabis optik fine ambitioner i forhold til, at kommunerne får mulighed for at anvende og udnytte deres faglighed og ekspertise i retning mod lønnede timer, job og uddannelse. En faglighed, som vi også ser understøttet i forslaget, men som vi vurderer kræver yderligere understøttelse.

For at kommunerne skal kunne lykkes med en effektiv beskæftigelsesindsats både for virksomheder, borgere tæt på og langt fra arbejdsmarkedet, er det afgørende, at der i kommunalbestyrelserne fastholdes et fokus på en aktiv beskæftigelsesindsats. En indsats, hvor der er mod til at have en investeringsstrategi på beskæftigelsesområdet, der ikke nødvendigvis giver resultater på kort sigt, men som vi har evidens for at levere på den lange bane. Både på beskæftigelsessiden, sundhedssiden og socialt.

For at kunne tilrettelægge en effektiv beskæftigelsesindsats, kræver det også, at kommunerne har den nødvendige fleksibilitet i lovgivningen omkring tilbud og uddannelse. For at de mest udsatte unge kan komme i mål med lønnede timer, job eller uddannelse, er det nødvendigt, at de får lige præcis den tid og indsats, det tager for at opnå en reel fremgang.
Det er derfor Cabis anbefaling, at man i målgruppebestemmelserne på praktikbestemmelserne m.v. åbner for en individuel vurdering af varighed og en fleksibel tilgang til brug af tilbud.

Revision med læringssigte

Det er Cabis forslag, at den lovpligtige revision af kommunernes sagsbehandling kommer til at indeholde en opmærksomhed på, hvorvidt der holdes et løbende jobfokus i sagerne, og hvorvidt der igangsættes de nødvendige initiativer - særligt for de borgere, der har en mere usikker vej til arbejdsmarkedet. Cabi foreslår endvidere, at revisionerne har et tydeligt lærings- og udviklingssigte, hvor de enkelte kommuner oplever revisionen som en mulighed for faglig udvikling og ikke alene som kontrol.

Tekstnære bemærkninger:

Kapitel 1/ 1.3:	Afskaffelse af revalideringsordningen Det foreslås at afskaffe revalideringsordningen og erstatte indsatsen med øvrige støttemuligheder for omskoling og opkvalificering, herunder: - Handicaptillæg til SU - Uddannelsesgodtgørelse på arbejdsskadeområdet - Udvidelse af voksenlæreordningen - 110 procent dagpenge for faglærte der ikke kan anvende deres erhvervsuddannelse grundet helbred.
Kommentar:	Hvis handicaptillægget skal fungere som et reelt alternativ til revalidering, bør det overvejes, hvorvidt adgangen til handicaptillæg er tilstrækkelig tilgængelig. Handicaptillægget er i dag en ordning, som synes vanskelig tilgængelig. Alene ventetiden, som i skrivende stund er 3,6 måneder for erhvervsuddannelserne, dette endda forudsat, at der ikke skal indhentes yderligere oplysninger, gør at der er en lang usikkerhedsperiode ift., hvorvidt man kan forsørge sig under studiet. Også for de grupper, der eksempelvis endnu ikke har fået deres psykiatriske lidelse fuldstændigt afdækket, men som lever med daglige begrænsninger, vurderes ordningen svært tilgængelig. En gruppe som den, kan i langt højere grad rummes i revalideringsordningen. Uddannelsesgodtgørelse på arbejdsskadeområdet indgår i en samlet politisk aftale på arbejdsskadeområdet. Den samlede aftale forventes ifølge orienteringsbrevet til jobcentre, kommuner og a-kasser á 18.12.23, at omkring 165 personer årligt vil komme på ordningen efter visitation fra AES. Dvs. at en relativt lille målgruppe reelt er omfattet af dette alternativ til revalidering. De øvrige forslag til alternativer til revalidering omfatter i udgangspunktet kun ledige, hvorfor det fx ikke er muligt at bevare sit job efter en arbejdsskade og udnytte en virksomhedsrevalidering til omplacering i virksomheden. I revalideringsordningen er det desuden også muligt at inkludere mere sociale barrierer for at udnytte uddannelsesmulighederne, sammensætte forløb med høj fleksibilitet i forhold komplekse udfordringer, hvilket synes vanskeligt omfavnet i herværende forslag. Revalideringsordningen har for flere borgere vist sig at medføre en varig tilknytning til arbejdsmarkedet og vil i mange tilfælde være en god investering i at få borgere permanent ud af beskæftigelsessystemet. Det er Cabis vurdering, at ordningens udformning bidrager til tryghed for borgeren undervejs i opkvalificering, økonomisk tryghed, samt mulighed for løbende støtte af de revalidenter, som grundet deres risikoprofil har brug for ekstra og løbende støtte undervejs. De seneste års dalende anvendelse af revalideringsordningen, vurderer vi i høj grad skyldes manglende kendskab til ordningen, manglende kendskab til revalideringens langsigtede effekter, manglende investeringsstrategi, ligesom der synes at være en del forvirring om målgruppen.

	Slutteligt indebærer revalideringsordningen mulighed for, at kommunerne kan tilrettelægge fleksible forløb og særlige indsatser. Et eksempel herpå er mikrolån til opstart af selvstændig virksomhed, som flere kommuner herunder Aalborg og Aarhus, har haft erfaringer med. Ved mikrolånene er der mulighed for, at borgere, der kan have vanskeligt ved at finde et job, der matcher både kompetencer og skånehensyn, kan finde selvforsørgelse af selvstændig vej.
Forslag til ændring:	Ved nedlæggelse af revalideringsordningen foreslås det, at der åbnes for andre muligheder, der giver kommunerne ret til at afprøve alternative indsatser og fleksible løsninger som ex. mikrolån til opstart af selvstændig virksomhed. Det foreslås endvidere, at der arbejdes på fleksibiliteten i, hvordan de foreslåede alternativer skal udmøntes i samarbejde med borgeren. Det er afgørende, at der i målgruppebestemmelserne for disse, skeles til de borgere, der af psykiske, fysiske eller sociale årsager ikke umiddelbart kan rummes i ordningerne, som de ser ud nu. Alternativt foreslås det at præcisere målgruppen for revalidering, samt at arbejde mod en opkvalificering af kommunerne i anvendelse af bestemmelsen, fremfor at afskaffe en virksom ordning. Hertil foreslås det at øge kommunernes incitament til at investere i uddannelse for de borgere, der har risiko for at falde ud af arbejdsmarkedet og som ikke kan profitere af de foreslåede alternativer.

Kapitel 1/ 1.7:	Nye visitationskategorier, der afspejler borgerens behov for indsats til at komme i job
Kommentar:	Uddannelsesparate placeres i kategori sammen med de jobsøgende og deraf også modtager indsatser, som følge heraf fx fire ugers praktik. Det er Cabis erfaring, når vi samarbejder med den kommunale ungeindsats og virksomhederne, at målgruppen ofte har behov for længere forløb på samme virksomhed. De er unge og nye på arbejdsmarkedet og har behov for modning og træning af sociale, personlige og faglige kompetencer, som rækker udover de fire uger.
Forslag til ændring:	Det anbefales, at der skabes mulighed for en individuel vurdering af varighed og en fleksibel tilgang til brug af tilbud.

Kapitel 2/ 2.1:	Nye kontaktforløb med færre proceskrav
Kommentar:	I Cabi ser vi meget positivt på et kontaktforløb med langt større fleksibilitet og færre lovfastsatte proceskrav til, hvor mange samtaler og indsatser kommunerne skal give og hvornår. I Cabi bifalder vi også intentionen om, at ingen skal gå passive uden kontakt til beskæftigelsessystemet, men at det frisætter sagsbehandlerne til i dialog med borgerne at tilrettelægge den mest effektive indsats med fokus på den enkeltes behov og ønsker. Særligt

	er det vigtigt for borgere længere fra arbejdsmarkedet, hvor der er behov for at tilrettelægge en individuel indsats med et helhedsorienteret fokus på den enkeltes samlede situation. I Cabi er vi bekymrede for, at minimumskravene for borgere længere væk fra arbejdsmarkedet sænkes markant og der kun er krav om én samtale indenfor det første halve år, og at der ingen krav er om tilbud. Set i lyset af de store økonomiske besparelser på området, kan vi i Cabi være bekymrede for, at målgruppen nedprioriteres i nogle kommuner.
Forslag til ændring:	Cabi foreslår, at der i den lovpligtige revision af kommunernes sagsbehandling påses, hvorvidt kommunerne opretholder en løbende aktiv indsats for borgere langt fra arbejdsmarkedet.

Kapitel 2/ 2.3:	Fremdriftsgaranti for borgere længere væk fra arbejdsmarkedet Kravet om årlig opfølgning
Kommentar:	For at fremdriftsgarantien skal udgøre en reel sikkerhed for, at borgere længst væk fra arbejdsmarkedet får en beskæftigelsesrettet indsats, kræver det, at kommunerne prioriterer og løbende følger borgeren på vej mod arbejdsmarkedet. Vi ved fra talrige projekter som Bip, Flere skal med, Reformkommissionen m.v., at en tidlig, håndholdt og hyppig kontakt og kontinuerlige indsatser er afgørende for at hjælpe borgere langt fra arbejdsmarkedet i beskæftigelse. Fremdriftsgarantien er derfor afhængig af, at kommunerne anlægger en adfærd og sagsgang i overensstemmelse hermed. Med udsigt til store besparelser på beskæftigelsesområdet, kan vi frygte, at det bliver nødvendigt at prioritere indsatsen til de borgere, hvor resultaterne er inden for en nærmere rækkevidde.
Forslag til ændring:	Cabi foreslår at forpligte kommunerne til at sikre en ressourcemæssig prioritering af beskæftigelsesindsatsen over for borgere langt fra arbejdsmarkedet. Cabi foreslår endvidere, at der sættes krav i den lovpligtige revision af kommunernes sagsbehandling ved revisionsfirmaerne, om at påse, hvorvidt kommunerne opretholder et løbende jobfokus for borgere langt fra arbejdsmarkedet.

Kapitel 2/ 2.4:	Bedre mulighed for pause fra beskæftigelsesindsatsen
Kommentar:	Kommunerne får bedre mulighed for at kunne fritage borgere fra at stå til rådighed for beskæftigelsesindsatsen, hvis de vurderer, at borgerne er særligt udsatte, fx i tilfælde med svære psykiske lidelser eller svært misbrug, hvilket Cabi bakker op om. Dog skal der være opmærksomhed på, at misbrug kan have mange grader og forløb, således at der ikke fremmes en opfattelse af,

	at misbrug, job og praktik er hinandens modsætninger og dermed per definition kræver fritagelse. Da der ikke er krav om samtaler for denne målgruppe, kan Cabi være bekymret for, at fritagelsen foretages alene af de fagprofessionelle omkring borgeren uden inddragelsen af borgen.
Forslag til ændring:	Cabi foreslår, at der ved fritagelse skal være inddragelse af borgeren både ved beslutningen om fritagelse, og hvis fritagelsen forlænges. Vi foreslår endvidere, at fremdriftsgarantien også gælder de borgere, der er omfattet af fritagelse, således at disse borgere fortsat skal have en årlig opfølgning.

Kapitel 2/ 2.8:	Sygemeldte fra beskæftigelse flyttes ud af beskæftigelsesindsatsen
Kommentar:	Ekspertgruppen anbefaler, at kommunerne får større frihed til at tilrettelægge opfølgningen for sygemeldte fra beskæftigelse indenfor de første 26 uger. Den nye tilgang for sygedagpengemodtagere fra beskæftigelse kræver større involvering af arbejdsgiverne i vurderingen af behov for opfølgning og hjælp til fastholdelse. Det er dog alment kendt, at flertallet af arbejdsgivere, særligt hos SMV´erne, ikke kender til handicapkompenserende ordninger og andre støtteforanstaltninger, som fx mentor og virksomhedspraktik, der kan understøtte, at medarbejderen genoptager sit arbejde helt eller delvist, så hurtigt som overhovedet muligt. Det kan betyde, at en arbejdsgiver kan stå i en situation, hvor de fx afventer effekt af behandling, før de lægger plan for tilbagevenden til arbejdet, selvom de kunne have startet op på skånsomme vilkår undervejs i behandlingsforløbet. Når arbejdsgiveren samtidig ikke har adgang til alle sundhedsoplysninger for medarbejderen, har de ej heller de rette forudsætninger for at kunne vurdere, om det bliver et forudsigeligt forløb. Det kan fx gælde i sygefraværsager, hvor medarbejderen ikke har delt, at de lider af en psykisk lidelse eller misbrug oveni den aktuelle sygemeldingsgrund, fx tennisalbuen, der kan trænes væk over tid. Da der ikke skal være krav om personlige samtaler for sygemeldte fra beskæftigelse, med mindre, at enten arbejdsgiveren eller medarbejderen beder om det, kan Cabi være bekymret for, at arbejdsgiverne står alene med en stor opgave i relation til genoptagelse af arbejdet, samtidigt med at deres oplysningsgrundlag er sparsomt. Vi skønner endvidere, at bestemmelsen vil føre til flere etiske dilemmaer for arbejdsgiverne, for hvilket signal sender det til medarbejderen, hvis de beder om opfølgning i én kollegas sygefravær, men ikke i en andens. Ligeså vel kan det sætte en medarbejder i en svær situation, hvis de beder om opfølgning i en sag, der relaterer sig til sygefravær grundet dårligt arbejdsmiljø.

	Dertil er vi opmærksomme på en risiko for, at der kommer til at ske en stigning i sygefraværet indenfor de første 26 uger hos de arbejdsgivere, der ikke har et setup til at sikre, at medarbejdere vender hurtigst muligt tilbage til deres arbejdsplads – eventuelt med støtte og andre opgaver til en start.
Forslag til ændring:	Cabi foreslår derfor, at der, hurtigst muligt, men senest inden 8. uge, i alle sygefraværssager skal være inddragelse af såvel x arbejdsgiver og medarbejder ved minimum en digital kontakt i form af et online-møde, så det sikres, at arbejdsgiveren og den sygemeldte medarbejder kender til de muligheder for hjælp og støtte, der er i regi af jobcentret. Mødet vil også kunne kvalificere jobcentrets vurdering af sygemeldtes ret til sygedagpenge jf. § 7. Et sådant møde vil også medføre, at alle arbejdsgivere får tildelt en kontakt i kommunen, som de kan række ud til, hvis de har behov for hjælp, så de ikke cirkler rundt i et system uden at kunne fange ”den rette medarbejder”. Vi foreslår endvidere, at det følges tæt, om længden af sygefravær stiger som følge af de nye regler.

Kapitel 2/ 2.5:	Fri organisering af den tværfaglige indsats
Kommentar:	I Cabi bakker vi op om, at rehabiliteringsteams afskaffes, og at kommunerne får frihed til at organisere den tværfaglig indsats for borgere, der har sager i forskellige forvaltninger. Det er Cabis mangeårige erfaring på området, at den tværfaglige indsats kan være vanskelig at udføre i praksis. Dels kræver en tværfaglig indsats, at den er ledelsesmæssigt prioriteret, og at der er skabt rammer for, at det reelt kan lade sig gøre for medarbejderne i praksis. Og så kræver det, at medarbejderne har kompetencerne til reelt at kunne arbejde tværfagligt. Vi ved, at tværfagligt samarbejde og koordinering kræver ledelse, tid, tætte relationer samt reelle beslutningskompetencer for at lykkes.
Forslag til ændring:	Det anbefales derfor, at der allokeres ressourcer til at understøtte de tværfaglige kompetencer, samt til at prioritere et egentligt tværfagligt samarbejde.

Kapitel 2/ 2.10 og 2.11:	Massiv regelforenkling - Afskaffelse af særregler og harmonisering af regler
Kommentar:	Det bifaldes, at der i forslaget til en generel og bred formålsbestemmelse er fokus på, at der skal arbejdes mod varig tilknytning til arbejdsmarkedet. Fokus på varige planer giver plads til, at der kan fokuseres på holdbare løsninger i indsatsen til borger.

	I relation til harmonisering af reglerne, er det noteret, at man forventer, at dette bidrager til markant forenkling af reglerne og mindsker kompleksiteten. I den forbindelse er det vigtigt at fastholde, at uanset, at reglerne forenkles på tværs af målgrupper, så er der fortsat behov for, at der kan arbejdes med individuelle tilrettelagte indsatser for den enkelte borger – hvilket er fyldt med kompleksitet. Kompleksiteten i at navigere i reglerne kan afhjælpes med en regelforenkling, og det letter rammerne omkring arbejdet med at lave individuelle planer til den enkelte ledige. Men kompleksiteten i den socialfaglige indsats består.
Forslag til ændring:	

Kapitel 2/ 2.12:	Målretning og forenkling af uddannelsesindsatsen, Uddannelse til faglært niveau Ekspertgruppen anbefaler at udvide og målrette udvalgte uddannelsesordninger, så de i endnu højere grad bidrager til at opkvalificere borgere med størst behov for nye kompetencer. Omvendt anbefaler ekspertgruppen at afskaffe tilskud til virksomheder via voksenlærlingeordningen til ufaglærte, som allerede er i beskæftigelse.
Kommentar:	Det er positivt, at der åbnes for at udvide målgruppen for uddannelsesløft på 110 %, og at målgruppen med ret til seks ugers kursus ligeledes udvides. Arbejdsgiverne efterspørger kvalificeret arbejdskraft, og udvidelsen af målgruppen gør det muligt at arbejde med kompetenceløft af flere. Det vurderes dog problematisk at afskaffe tilskud til virksomheder via voksenlærlingeordningen til ufaglærte, som allerede er i beskæftigelse. Det fjerner incitamenter for virksomhederne for at flytte deres medarbejdere fra ufaglært til faglært. Dette vil desuden medføre, at arbejdsgiverne ikke har mulighed for at bruge voksenlærlinge ordningen ved arbejdsskader, hvor man ønsker at opkvalificere og omplacere medarbejdere, der ikke længer kan varetage deres tidligere funktion pga. arbejdsskaden. Set i lyset af, at der også indstilles til at revalideringsmuligheden fjernes, udfordre det fastholdelse og omplacering af medarbejderes, som får begrænsninger i deres arbejdsevne.
Forslag til ændring:	Det anbefales, at voksenlærlingetilskuddet for de ufaglærte fastholdes, og at det skal være muligt at få voksenlærlingeordningen til ufaglærte, som allerede er i beskæftigelse. Dette vil understøtte virksomhedernes incitament for at arbejde med fastholdelse og løft til faglært niveau.

Kapitel 2/ 2.13:	Målretning og forenkling af kurser For at mindske risikoen for, at borgere fastholdes i ledighed og sikre, at den første del af ledighedsperioden har fokus på jobsøgning, får borgerne først ret til kurserne efter et halvt års ledighed. Det målretter ordningen mod de borgere med størst behov, som endnu ikke er i kommet i job efter et halvt års ledighed. Derudover kan kommunerne fortsat bevillige tilsvarende kurser tidligere i ledighedsperioden, hvis de vurderer, at det er relevant for borgerne.
Kommentar:	Det er positivt, at jobcentrene har mulighed for at opstarte opkvalificering, når det vurderes relevant. Dette åbner for, at tilbud kan fremrykkes, hvis dette er korteste vej til beskæftigelse for en borger. Dette giver bedre rammer for at kunne imødekomme arbejdsgivernes behov for kvalificeret arbejdskraft. For at denne mulighed udnyttes fuldt ud, er det vigtigt, at refusionen for jobcenteret er den samme, uanset hvornår i ledighedsforløbet indsatsen bevilges.
Forslag til ændring:	

Kapitel 2/ 2.14:	Forenkling af den statslige rolle Konkret foreslås det, at STAR's koordination af voksen-, efter- og videreuddannelsesområdet bortfalder.
Kommentar:	Der er meget få kommuner, der har en størrelse, der gør, at de selv kan fylde kursusforløb/uddannelser hos udbyderne. Det betyder, at koordinering mellem skoler og kommunerne er meget vigtig for at opretholde et bredt kursusudbud på tværs af kommunegrænserne. Erfaringen viser, at koordineringen kan være udfordrende, hvis der ikke er nogen, der påtager sig tovholderfunktionen på denne.
Forslag til ændring:	Det foreslås, at der fortsat sikres en koordinering.

Kapitel 2/ 2.15:	Styrket beskæftigelsesfaglighed, opkvalificering af sagsbehandlere
Kommentar:	Det er positivt, at der er fokus på at styrke beskæftigelsesfagligheden via opkvalificering af sagsbehandlere i kommuner og a-kasser, og fagligt løft i uddannelsessystemet. Ekspertgruppen lægger op til, at der skal laves en midlertidig pulje på 100 mio. kr., der skal dække en særlig opkvalificering over fire år.

	Erfaringen viser, at der er vedvarende behov for at arbejde med opkvalificering på beskæftigelsesområdet. Et løft af socialrådgiveruddannelsen vil understøtte dette, men der vil kontinuerligt være behov for efteruddannelse af erfarne medarbejdere og for opkvalificering af medarbejdere, der ikke er socialrådgiveruddannet. Spørgsmålet er, om der er afsat tilstrækkelige midler til, at det kan gøre en forskel? I anbefalingen afsættes 25 millioner om året til fordeling på alle medarbejdere i 92 jobcentre. Det vurderes, at det vil kræve en stor investering i fagligt løft af medarbejderne på beskæftigelsesområdet at implementere anbefalingerne. Med frisættelse og forenkling af beskæftigelsesindsatsen, stilles der højere krav end tidligere til den enkelte medarbejders faglighed, for at sikre ordentlighed og retssikkerhed i indsatsen. Så midlerne til opkvalificeringen skal både dække introduktion og undervisning til de nye regler, samtidig med, at de skal sikre et generelt fagligt løft. Når der samtidig skal spares på beskæftigelsesområdet, kan man være bekymret for, om der kan sikres tilstrækkelig med ressourcer til opkvalificering i kommunerne.
Forslag til ændring:	Det anbefales, at det sikres, at der sættes tilstrækkeligt med ressourcer af til opkvalificering af medarbejdere.

Kapitel 4/ 4.1:	Anbefalinger til nedlæggelse af jobcentre og fri organisering
Kommentar:	En fri organisering af beskæftigelsesindsatsen vil for mange kommuner byde på mulighed for at afprøve en mere hensigtsmæssig organisering. Dog kan det frygtes, at der vil opstå så store forskelle i kommunernes organisering, at det medfører et retssikkerhedsmæssigt problem for borgeren ift. serviceniveau og jobfokus. De kommuner, der fx organiserer beskæftigelsesindsatsen i tæt samarbejde med erhverv, vil måske have nemmere adgang og flere kompetencer til det virksomhedsrettede arbejde, hvorimod den social- og beskæftigelsesfaglige kompetence potentielt kan have knap så gunstige kår i en sådan organisering. Vice versa i andre former for organisering. Det er Cabis særlige bekymring, at virksomhederne mister ”én indgang” til kommunen, både ved rekrutteringsbehov, men i særdeleshed også i samarbejdet med jobcentret om fastholdelse af egne medarbejdere. Mange virksomheder beskæftiger medarbejdere fra forskellige kommuner, hvorfor samarbejdet ved med kommunen fx sygemeldinger vil variere fra medarbejder til medarbejder. Det bliver altså vanskeligt for virksomhederne at afkode, hvor de skal henvende sig i et sådant samarbejde. Generelt ses virksomhedernes behov kun sparsomt berørt i anbefalingerne.

Forslag til ændring:	Cabi anbefaler, at der i højere grad skeles til virksomhedernes behov i samarbejdet med kommunerne.

Kapitel 4/ 4.3:	Justering af formålsbestemmelserne i social- og beskæftigelseslovgivningen
Kommentar:	Cabi bifalder, at der sker en justering i formålsbestemmelserne. Dog vil det kræve, at fokus på opkvalificering også omfatter medarbejdere på socialområdet i forhold til beskæftigelsens betydning i den samlede livskvalitet for borgere med udfordringer. Cabi oplever ofte udfordringer i samarbejdet mellem beskæftigelse og socialområdet i forhold til beskæftigelsens væsentlighed for borgere med udfordringer, der hidrører socialområdet.
Forslag til ændring:	Cabi foreslår, at der justeres i det afsatte beløb til opkvalificering, således at kommunerne har råderum til også at målrette opkvalificering til de medarbejdere, som hidtil ikke har haft blik for beskæftigelse grundet deres forvaltningsmæssige placering.

Kapitel 4/ 4.4:	Arbejde for bedre datadeling på tværs af forvaltninger
Kommentar:	Cabi bifalder, at der arbejdes for en nemmere og tydeligere adgang og rammer for datadeling mellem forvaltninger. Vi anser datadeling i fornødent omfang som afgørende for, at den tværfaglige indsats og koordinering for borgere med komplekse problemer kan lykkes.
Forslag til ændring:	

Kapitel 4/ 4.5:	Styrket virksomhedsfokus i indsatsen
Kommentar:	Cabi er meget enig i vigtigheden af et styrket virksomhedsfokus i indsatsen. Cabi savner i anbefalingerne et fokus på, hvad et øget virksomhedsfokus stiller af krav til virksomhederne. Mange virksomheder tager i dag et socialt ansvar, men skal et styrket virksomhedsfokus i indsatsen lykkes, er der behov for, at endnu flere virksomheder kommer med. Derudover er kompleksiteten for de borgere, som får en virksomhedsvendt indsats øget, hvilket stiller krav til virksomhedernes viden og kompetencer til at kunne løse opgaven.
Forslag til ændring:	Der bør være fokus på, hvordan endnu flere virksomheder bidrager til at tage ledige ind i virksomhedsvendte forløb. Derudover bør der være fokus på at klæde virksomhederne på til at håndtere de mere komplekse borgere.

Kapitel 5/ 5.3:	Øget brug af private leverandører gennem nationale udbud
Kommentar:	Der er, som beskrevet i anbefalingen, fordele ved digitale jobsøgningskurser bl.a. i forhold til geografi/mobilitet og fleksibilitet for gennemførelsestidspunktet. Der er dog nogle opmærksomhedspunker – bl.a. effekt af forløbet og digitale kompetencer hos de ledige. I forhold til effekten, så efterlyses data på om effekten af digitale jobsøgningskurser har den samme effekt, som fysiske kurser. Der ud over, vil der i ledighedsgruppen være nogle, som ikke har de digitale kompetencer, der kræves for at kunne profitere af et digitalt forløb. Hvad vil det betyde for udbuddet og kvaliteten af tilbud til dem, at der fokuseres på brugen af digitale jobsøgningskurser.
Forslag til ændring:	

Kapitel 6/ 6.1:	Ny resultatbaseret opfølgning og afskaffelse af skærpet tilsyn

Kommentar:	I Cabi ser vi positivt på, at kommunerne nu skal måles på resultater i form af job og uddannelse, samt lønnede timer. Dertil ligeledes positivt, at borgere og virksomheders tilfredshed bliver et tilsvarende målepunkt. Cabi vil dog rejse opmærksomhed på, at det for nogle borgere kræver en lang og kompliceret proces at overkomme de udfordringer, der står i vejen for at komme i job. Den proces kan for nogle borgere betyde modstand og endda modvilje i starten af et forløb, indtil der er skabt gode erfaringer i mødet med kommune og arbejdsmarked. Cabi opfordrer derfor til, at der i resultatopfølgningerne tages højde for dette forhold.
Forslag til ændring:	Cabi foreslår, at kommunernes sags- og regnskabsrevision kommer til at indeholde en opmærksomhed på kommunernes løbende jobfokus i sager med borgere langt fra arbejdsmarkedet.

Kapitel 6/ 6.5:	Realisering af yderligere besparelser på øvrig vejledning og opkvalificering
Kommentar:	I Cabi ser vi med stor bekymring på en yderligere besparelse på øvrig vejledning og opkvalificering. Mange borgere længere væk fra arbejdsmarkedet vil have brug for tilbud under denne bestemmelse for at kunne blive klar til arbejdsmarkedet. Disse borgere vil ofte have problematikker, som kun vanskeligt kan løses eller udvikles i regi af virksomhederne, hvor øvebaner af en anden karakter er afgørende som første skridt. En frisættelse af kommunerne og en processuel frihed i sagsbehandlingen fordrer, at der er værktøjer til rådighed, fx øvrig vejledning og opkvalificering.
Forslag til ændring:	Cabi foreslår at bevare muligheden for øvrig vejledning og opkvalificering, uden krav om indfriet besparelse på området.

DANSK ARBEJDSGIVERFORENING

Beskæftigelsesministeriet
bm@bm.dk

9. september 2024
JBP
Dok ID: 426175

Høringssvar om rapport fra ekspertgruppen om fremtidens beskæftigelsesindsats

Dansk Arbejdsgiverforening har den 28. juni 2024 modtaget høring om anbefalinger fra ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats.

DA finder det vigtigt, at vi i Danmark har en beskæftigelsesindsats, som bidrager til en lav strukturel ledighed og en lav andel borgere, som modtager offentlige ydelser. Beskæftigelsesindsatsen skal også fremover fungere som et væsentligt element i den danske flexicuritymodel.

Det er også afgørende, at beskæftigelsesindsatsen indrettes på en omkostningseffektiv måde, som understøtter flest muligt i beskæftigelse.

Samlet vurdering af ekspertgruppens anbefalinger

God balance mellem mange forskellige hensyn

Det er DA´s vurdering, at ekspertgruppens anbefalinger i store træk giver svar, som tilgodeser ovenstående ønsker til et beskæftigelsessystem, og at ekspertgruppen i sine svar på den stillede opgave i kommissoriet overordnet har fundet en god balance mellem forskellige hensyn.

Ekspertgruppen har ikke i særligt stort omfang haft fokus på, hvordan beskæftigelsesindsatsen understøtter virksomhedernes muligheder for rekruttering af medarbejdere. Det bør indgå i det videre arbejde fx i form af at sikre tværgående koordinering blandt kommuner på formidlingsområdet.

Ekspertgruppen har i vidt omfang taget udgangspunkt af den evidens, som findes om beskæftigelsesindsatsen, hvilket dermed udgør et solidt grundlag for de politiske drøftelser, som der skal være både internt i regeringen og mellem Folketingets partier.

Kompleksiteten i regler og målgrupper skal nedbringes

Ekspertgruppen har afdækket, at der anvendes en stor mængde offentlige ressourcer på at forvalte en meget kompleks og vidt forgrenet beskæftigelsesindsats. DA kan overordnet støtte ekspertgruppens anbefalinger til reduktioner i kompleksiteten af beskæftigelsesindsatsen.

Vester Voldgade 113
1552 København V
Tlf.: 33 38 90 00
CVR 16834017
da@da.dk
da.dk

For eksempel finder DA det vigtigt at få nedbragt de nuværende 13 indsatsgrupper til de 5, som ekspertgruppen foreslår, så der kan frigøres ressourcer, som i dag administrerer ydelsesskift, og som derfor ikke har en arbejdsmarkedspolitisk værdi.

Det er også hensigtsmæssigt at afskaffe forskellige særregler, som skal administreres selvstændigt og få gjort op med den meget ressourcekrævende administration af de nuværende sanktionsregler.

Den type administrative besparelser kan gennemføres uden de store konsekvenser for effektiviteten i den samlede beskæftigelsesindsats.

DA foreslår, at man i en politisk aftale også afvikler ledighedsydelsen. Det vil forenkle ydelser og målgrupper yderligere. Provenuet herfra kan fx anvendes til at øge kontakten til personer længere væk fra arbejdsmarkedet og til at styrke en indsats over for sygedagpengemodtagere i forhold til Ekspertgruppens forslag.

Andre vigtige forslag fra ekspertgruppen som bør gennemføres

Opgør med et ensidigt uddannelsesfokus for unge

Et andet positivt element er forslaget om at fjerne et uhensigtsmæssigt uddannelsesfokus for unge ydelsesmodtagere, og dermed et opgør med at alle unge ydelsesmodtagere skal ind i det formelle uddannelsessystem. Der er efter DA's vurdering mange andre veje til læring fx at løse opgaver i en virksomhed og måske på det grundlag blive motiveret til på et senere tidspunkt at påbegynde en uddannelse.

Værdifuldt at blive mødt som jobparat

Et andet væsentligt forslag fra ekspertgruppen er, at borgere i beskæftigelsesindsatsen mødes som jobparat og med en forventning om, at de kan være en del af arbejdsmarkedet. Erfaringer fra integrationsindsatsen og indsatsen for at få fordrevne ukrainere i job viser, at en sådan tilgang har en positiv betydning for at komme i job. Også den forskning, som ligger bag beskæftigelsesindikator projektet (BIP), viser, at sagsbehandlere med en tro på, at borgeren kan komme i arbejde, har betydning for om borgeren kommer i job.

Færre forlængelsesregler må ikke øge virksomhedernes omkostninger

Ekspertgruppen har set rigtigt ved at foreslå at forenkle forlængelsesreglerne efter revurderingstidspunktet på 22 uger med sygedagpenge. Dog foreslår DA at fastholde følgende forlængelsesregel: "Den sygemeldte er under eller venter på lægebehandling og den pågældende efter en lægelig vurdering skønnes at ville kunne genoptage erhvervsmæssig beskæftigelse inden for 134 uger regnet fra revurderingstidspunktet". Samlet finder DA, at mere enkle forlængelsesregler ikke bør føre til, at virksomheder, når de betaler løn

under sygdom, skal betale en endnu større del af omkostningerne ved sygefraværet, fordi refusionen, som følge af forslaget, bliver lavere.

Teknisk justering af ledighedsgrænse i den supplerende beløbsordning

En afledt effekt af ekspertgruppens forslag om at møde borgeren med en forventning om, at de er parate til arbejdsmarkedet, er, at ekspertgruppen skønner, at ca. 11.000 flere personer vil være i kategorien jobsøgningsindsats fremover og dermed indgå i ledighedsstatistikken. Den registrerede ledighedsprocent øges dermed fra 2,9 pct. til 3,3 pct.

Da ledighedsprocenten indgår som kriterium i den supplerende beløbsordning for internationale medarbejdere, er det afgørende at virkningen af en teknisk ændring i grundlaget for ledighedsstatistikken neutraliseres i det ledighedskriterium. Beløbsgrænsen for, hvornår ordningen lukker, skal teknisk justeres fra en ledighedsprocent på de nuværende 3,75 pct. til 4,15 pct.

Mere konkurrence med inddragelse af private aktører

DA savner en anbefaling fra ekspertgruppen om etablering af en egentlig konkurrence om at opnå de bedste resultater mellem alle aktørerne for indsatser i den første del i ledighedsforløbet.

Ekspertgruppens anbefalinger om a-kassernes, jobcentrene og private aktørers rolle cementerer, at ledige enten bliver tvunget til at have a-kasserne eller jobcentrene som deres kontakt. DA mener, at der i stedet bør etableres et frit valg for den enkelte ledige mellem kommune, udvalgte a-kasser og andre private aktører. Der kan fx prækvalificeres et antal udbydere og så løbende måle på evnen til at bringe ledige i beskæftigelse givet deres baggrund.

De ledige, som skal kunne vælge blandt de prækvalificerede leverandører, skal visiteres gennem et visitationsværktøj, der er nationalt fastlagt og som afspejler, at den ledige har behov for en beskæftigelsesindsats.

DA finder det vigtigt, at udvælgelse af leverandører sker på baggrund af kvalitet og kompetencer, så rating af leverandører sker på baggrund af resultater, der kan guide den lediges valg.

I en fremtidig beskæftigelsesindsats skal kommunerne fortsat have mulighed for at indgå kontrakter med private leverandører om særlige indsatser, herunder indsatser for ledige med andre problemer end ledighed.

Det er afgørende for en effektiv konkurrenceudsættelse, at både kommuner, a-kasser og private leverandører rapporterer omkostninger ved egen beskæftigelsesindsats ud fra en standardiseret

omkostningsrapportering med ensartede regler for at sikre sammenlignelighed ved omkostning ved indsats og de opnåede resultater.

Anbefalinger som ikke bør gennemføres eller skal vurderes nøjere

Ikke faste opfølgningskrav for sygemeldte beskæftigede

DA finder det rigtigt at forenkle indsatsen for sygemeldte, som har et ansættelsesforhold fra beskæftigelsesindsatsen, men også at virksomhederne, når de har brug for det, på en nem måde kan inddrage kommunens kompetencer og myndighedsrolle i samarbejdet om sygemeldte medarbejderes tilbagevenden til job.

Et konkret forslag må ikke øge virksomhedernes byrder med at påbegynde beskæftigelsesrettede initiativer, så forslaget reelt får karakter af at flytte en opgave fra jobcentrene til virksomhederne. Det er vigtigt, at alle kommuner fortsat tilbyder virksomhederne et godt og professionelt samarbejde, hvor der er en forholdsvis ens tilgang til, hvordan indsatsen skal ydes over for syge medarbejdere af de enkelte kommuner. Det er centralt at holde sig for øje, at mange virksomheder har medarbejdere, der kommer fra mange og meget forskellige kommuner.

Forslaget skal afgrænses, så det bliver en reel forenkling for både jobcentre, virksomhederne og medarbejderne, samtidig med at der ikke bliver en forøget risiko for, at sygefraværsperioderne bliver længere på grund af manglende opfølgning.

Frihed for kommuner kan blive til byrde for virksomheder

DA er modstandere af forslaget om, at hver enkelt kommune kan beslutte at organisere beskæftigelsesindsatsen, som de ønsker.

Kommunal frihed til at organisere beskæftigelsesindsatsen risikerer at blive et mere komplekst system for de virksomheder, der engagerer sig i beskæftigelsesindsatsen. Virksomheder, der samarbejder med mange forskellige kommuner, skal kunne navigere mellem forskellige kommuners forskellige organisering og for kommuner, som vælger at lægge beskæftigelsesindsatsen i flere forskellige forvaltninger, skal virksomhederne kunne finde rundt i dette. Denne frihed vil kunne blive en yderligere byrde, hvis kommunerne også får frihed til at fastsætte forskellige krav til rammer for samarbejdet med virksomhederne.

DA vurderer, at forslaget risikerer at svække virksomhedernes lyst og tilskyndelse til at samarbejde med kommunerne. For at modvirke den risiko skal en ny organisering sikre, at det bliver nemt for virksomheder at kontakte kommunen, når de skal samarbejde om beskæftigelsesindsatsen. Et led heri bør være en fast indgang eller en fast kontaktperson i kommunen, som kender virksomheden.

I det videre arbejde er det DA's vurdering, at der skal bruges kræfter på at analysere virksomheders vilkår for at medvirke i beskæftigelsesindsatsen.

I den forbindelse finder DA, at der er behov for at overveje, hvordan det nuværende aktørsamarbejde mellem virksomheder, arbejdsgiver- og lønmodtagerorganisationer og uddannelsesinstitutioner kan videreføres i en kommunal forankret beskæftigelsesindsats. Der er brug for, at kommunerne engagerer sig i et sådant samarbejde på tværs af kommuner, så kommunerne ser sig forpligtet til at finde relevante ledige, som kan deltage i en målrettet beskæftigelsesindsats med store jobchancer.

Stort set ingen kontakt til borgere længere væk fra arbejdsmarkedet

Minimumskravet til kommunerne for indsatsen for de borgere, som er længere væk fra arbejdsmarkedet, foreslår ekspertgruppen alene at være en årlig samtale og en årlig garanti for fremdrift i form af en plan.

DA finder, at det bør overvejes at øge kontakten til målgruppen, der er længere væk fra arbejdsmarkedet, herunder modtagere af sygedagpenge i forhold til det foreslåede fra ekspertgruppen. Den meget begrænsede kontakt kan føre til at antallet af personer på førtidspension stiger yderligere. Ekspertgruppen peger på, at der for personer længere væk for arbejdsmarkedet er en svag evidens i forhold til den strukturelle beskæftigelse, men erfaringerne fra BIP-projektet, IPS-metoden og brobygningsmentorer for uddannelseshjælpsmodtagere trækker i den anden retning.

Vejledningsområdet rummer potentiale for forenklinger

Ved samtaler og ved afgivelse af tilbud er der i dag en række forskellige krav til vejledning af ledige om rettigheder og pligter. En del vejledningsforpligtigelser bortfalder, når forskellige særregler og aktiveringskrav bortfalder, men der er fortsat et behov for systematisk at få vurderet hensigtsmæssigheden af vejledningsforpligtigelserne i beskæftigelsessystemet.

Det virker som om ekspertgruppen har fravalgt en oprydning og forenkling på vejledningsområdet, som også efter DA's vurdering vil kunne give administrative besparelser.

Det bør alene være nødvendigt at vejlede én gang ved den første samtale. Herefter bør det være er op til borgeren selv at gøre sig bekendt med reglerne. Til støtte for borgeren kan der tilbydes forskellige digitale løsninger, som kan give de nødvendige svar. Det kan være skriftlig information, videoer (på forskellige sprog), chat-funktioner m.v.

Bemærkninger til konkrete forslag fra ekspertgruppen

DA har valgt at kommentere på de mest centrale forslag fra ekspertgruppen. Forslag, som ikke er kommenteret i høringssvaret, støtter DA som udgangspunkt, dog med forbehold for ovenstående kommentarer.

Anbefaling 1.1. Borgere skal have deres indsats på samme ydelse – afskaffelse af ressourceforløb

Bortfald af ressourceforløb mindsker bureaukrati

DA støtter en afskaffelse af ressourceforløb, herunder at de særlige rettigheder og proceskrav, der i dag findes for ressourceforløb. Det gælder indsatsgaranti, særlig støtte, ret til personlig jobformidler og ret til samtale med sundhedskoordinator.

Bekymrende stigning af førtidspensionister kræver politiske initiativer

Selv om det har været uden for gruppens kommissorium peger ekspertgruppen på, at udviklingen i antallet af borgere på førtidspension er generelt bekymrende. DA deler ekspertgruppens vurdering og finder, at tiltag på førtidspensionsområdet bør indgå i det videre arbejde med en reform af beskæftigelsesindsatsen. Det kan fx være en centralisering af tilkendelserne af førtidspension og ekspertgruppens forslag om at understøtte en ensartet praksis i tilkendelse af førtidspension ved at inddrage sundhedsfaglig rådgivning fra regionernes kliniske funktion. Andre ændringer, som et politisk flertal bør tage fat på er:

- at fjerne, er den statslige refusion af udgifter til førtidspension,
- at inddrage førtidspension og fleksjob i Beskæftigelsesministeriets løbende målinger af offentligt forsørgede på tværs af kommuner,
- at stille et krav om minimum 8 ugentlige arbejdstimer for at komme i fleksjob,
- at lave en reform af fleksjob, som sikrer, at der er incitament til at arbejde ud over 8-9 timer.

Ekspertgruppen skønner, at antallet af fuldtidspersoner på førtidspension med forslaget vil stige med ca. 6.400.

Anbefaling 1.4. Individuelt fokus i indsatsen for unge i kontanthjælpssystemet

Unge kan også opnå færdigheder gennem arbejde og praktikker

DA anbefaler at gennemføre forslaget om at fjerne det nuværende ensidige uddannelsesfokus for de unge og at afskaffe de mange særregler fx uddannelsespålæg, krav om kontinuerlig aktivering, særrettigheder vedrørende mentorstøtte ved overgang til uddannelse m.v. Det vil efter DA's vurdering styrke indsatsen over for unge kontanthjælpsmodtagere,

at mange unge med anbefaling 1.7 om visitation, som udgangspunkt bliver vurderet som jobparate, hvilket er positivt.

Et større jobfokus vil også betyde, at flere unge vil skulle have et tilbud i en virksomhed. I den forbindelse finder DA, at der skal være en opmærksomhed på, at virksomhederne kan stå med forskellige konkrete udfordringer af personlig karakter, når de ansætter unge eller andre med udfordringer udover ledighed. Det skal derfor indgå i det videre arbejde, hvordan virksomhederne får den nødvendige støtte og vejledning fra kommunen på en hurtig og enkel måde, når de i hverdagen møder udfordringer, som ligger ud over at være arbejdsgiver.

Anbefaling 1.7. Nye visitationskategorier der afspejler borgerens behov for indsats til at komme i job

Tillidsfuldt at se kontanthjælpsmodtagere som jobparate fra starten

DA anbefaler at gennemføre ekspertgruppens anbefaling om, at alle kontanthjælpsmodtagere som udgangspunkt skal være til rådighed for arbejdsmarkedet og søge job. DA er også enig i anbefalingen fra ekspertgruppen om at udvide perioden, hvor det vurderes, at borgeren er i stand til at påtage sig et ordinært job og forsørge sig selv fra tre til seks måneder.

Særlig ydelse til visiterede til fleksjob bør afskaffes

DA er ikke enig i at opretholde ledighedsydelsen og samle ledighedsydelsesmodtagere i indsatsgruppen for jobsøgningsindsats. DA anbefaler at afskaffe ledighedsydelsen og lade de pågældende personer fortsætte på deres nuværende ydelse ind til de starter i et fleksjob. Bliver de ledige fra et fleksjob, vil de kunne modtage kontanthjælp som deres eventuelle forsørgelse.

DA's forslag vil bidrage til en yderligere reduktion i antallet af ydelser i beskæftigelsessystemet og dermed bidrage til at mindske kompleksiteten.

Anbefaling 2.1. Nye kontaktforløb med færre proceskrav

Mere overskueligt med færre indsatsgrupper

DA kan støtte ekspertgruppens forslag om fremover at have fem indsatsforløb i form af jobhjælpsindsats for borgere længere fra arbejdsmarkedet, dagpengeindsats, jobsøgningsindsats for borgere tæt på arbejdsmarkedet, sygedagpengeindsats for sygemeldte borgere og et forløb for øvrige grupper af selvforsørgende og unge under 18 år.

Obligatorisk kontaktforløb for jobparate har dokumenteret jobeffekt

DA finder det hensigtsmæssigt og i overensstemmelse med evidens om effekt af samtaler, at fastholde et obligatorisk kontaktforløb for dagpengemodtagere og for jobparate kontanthjælpsmodtagere, så de pågældende kan blive understøttet i deres jobsøgning og dermed hurtigere kommer i job.

DA finder, at der er fundet en hensigtsmæssig balance med forslaget om det samme antal samtaler i kontaktforløbet for dagpengemodtagere og jobparate kontanthjælpsmodtagere, og at der inden for de første seks måneders ledighed mindst skal holdes fire samtaler.

Risiko for at flere glider ud af arbejdsmarkedet

DA er derimod betænkelig ved forslaget om at reducere det nuværende krav om mindst fire samtaler inden for det første halve år for personer længere væk fra arbejdsmarkedet til et krav om én samtale, en indsatsgaranti i løbet af et år, jf. de indledende bemærkninger ovenfor.

Det er fra Beskæftigelsesindikatorprojektet (BIP) påvist, at en manglende kontakt til borgere fra beskæftigelsessystemet øger risikoen for, at de pågældende glider helt væk fra arbejdsmarkedet og over på førtidspension eller en anden permanent offentlig forsørgerordning.

Værktøjskassen skal være kendt

DA finder, at det vil skærpe kommunernes vurdering af brugen af øvrig vejledning og opkvalificering (ØVO) at foreslå, at ØVO flyttes inden for kommunernes serviceramme. Kommunerne vil på det grundlag kunne vælge at anvende alle de nuværende redskaber, som hører til inden for rammerne af ØVO. Det finder DA ikke hensigtsmæssigt. DA skal anbefale at gennemgå de forskellige redskaber inden for ØVO og på grundlag af viden om redskabernes cost-effektivitet udvælge, hvilke typer redskaber, som skal indgå i den fremtidige værktøjskasse i beskæftigelsesindsatsen.

Anbefaling 2.2. Mere fleksible rammer for kommunernes indsats

Ledige med gode muligheder for selv at finde job kan fritages for indsats

Det giver mening at fritage ledige, som har kompetencer på områder, hvor der er mange job at søge, fra dele af kontaktforløbet fx to af de tre samtaler i a-kassen.

Pejlemærker for at fritage ledige fra indsats

Det vil samtidig være hensigtsmæssigt at sætte nogle kriterier op som pejlemærker for a-kassernes og kommunernes muligheder for at undtage ledige fra kontaktforløbet. Hvis ledigheden for den pågældende faggruppe ligger over fx 4 pct. point, skal en person ikke kunne fritages for kontaktforløbet. En høj ledighed viser, at de pågældende personer har behov for at blive understøttet i at få udbredt deres jobsøgning til en større del af arbejdsmarkedet.

Samtidig finder DA, at de grupper, som i dag er omfattet af den såkaldt mindre intensive indsats, skal inkluderes i gruppen på 25 pct., som kan undtages fra kontaktforløbet, dvs. personer som inden for de næste seks uger skal påbegynde ordinær beskæftigelse eller uddannelse, skal på barsel, overgå til efterløn eller folkepension m.v. Så kan reglerne om en mindre intensiv indsats afskaffes.

DA har en forventning om, at a-kasser og kommuner skal registrere, hvem de fritager fra kontaktforløbet, og at det derfor bliver muligt at se på, hvilke grupper, som især fritages, og på det grundlag vurdere om en grænse på 25 pct. er det rigtige niveau, eller om den skal sænkes.

Anbefaling 2.7. Færre særordninger for afgrænsede målgrupper

Afvikling af særordninger

DA støtter, at seniorjob og jobrotation bliver afviklet. Jobrotation anvendes meget lidt og primært i den offentlige sektor. I 2023 var der i alt 709 jobrotationsvikarer, hvoraf 46 var i den private sektor.

Anbefaling 2.8. Sygemeldte fra beskæftigelse flyttes ud af beskæftigelsesindsatsen

Behov for opfølgning skal være styrende for indsatsen

DA finder, at det er fornuftigt at fjerne centralt fastsatte krav til, at sygemeldte medarbejdere skal deltage i samtaler og indsats, når de har et forudsigeligt sygdomsforløb og et job at vende tilbage til inden for 26 uger, jf. dog de indledende bemærkninger ovenfor.

Administrativ byrde må ikke skubbes til virksomheder ved frisættelse

Det er vigtigt, at virksomhederne ikke bliver pålagt yderligere administrative byrder, når kravene om samtaler med syge beskæftigede bliver ophævet. Det er vigtigt, at der i den enkelte kommune ikke fastsættes lokale regler og krav, der for virksomhederne øger kompleksiteten og dermed de administrative byrder. Det skal undgås, at praksis varierer fra kommune til kommune i både deadlines og i antallet af tilkendegivelser, der løbende skal afgives.

Det skal i det videre arbejde tydeliggøres, hvordan ekspertgruppens forslag om, at der skal indhentes 'løbende tilkendegivelser' fra virksomheder og sygemeldte, nærmere skal forstås og understøttes administrativt med en ens brugergrænseflade for virksomhederne.

Anbefaling 2.12. Uddannelse til faglært niveau

Incitamenter for flere faglærte medarbejdere bør fastholdes

DA kan ikke støtte forslaget om at afskaffe det nuværende tilskud på 30 kr. i timen til virksomheder, der etablerer et voksenlærlingeforløb for personer, der allerede er i beskæftigelse. Det er et dårligt signal at sende til virksomheder, som løfter deres ufaglærte medarbejdere til at blive faglærte. DA tvivler også på, om der er store negative arbejdsudbudseffekter ved den nuværende løntilskudsordning til beskæftigede, da de pågældende voksenlærlinge fortsætter med at arbejde og kun har skoleperioder på ca. ¼ af tiden af en typisk voksenlærlingeaftale.

DA skal derfor anbefale fortsat at tilskynde virksomhederne til at uddanne flere til at blive faglærte gennem et løntilskud til voksenlærlinge

fra beskæftigelses. DA finder derimod ingen begrundelse for at øge løntilskuddet fra 45 kr. pr. time til 50 kr. pr. time for ledige, der starter i et voksenlærlingeforløb.

Uddannelsesløft skal målrettes mod størst mangel på medarbejdere

DA støtter at målrette ordningen med uddannelsesløft ved at afskaffe puljen til uddannelsesløft og dermed sikre, at alle forløb inden for ordningen med uddannelsesløft, rettes mod en erhvervsuddannelse på mangelområder, der fremgår af en positivliste. Det skal i den forbindelse også overvejes, om det nuværende krav om, at positivlisten højst må dække en tredjedel af aktiviteten på erhvervsuddannelserne, er hensigtsmæssig.

Efter DA's vurdering vil det være logisk i stedet for den nuværende begrænsning at lægge sig op ad et analytisk grundlag baseret på rekrutteringsudfordringerne for de stillinger, som typisk varetages af medarbejdere, der har en erhvervsuddannelse. Det kunne fx være rangordnet efter niveauet for den forgæves rekrutteringsrate baseret på STAR's rekrutteringssurvey. Et sådan analytisk fundament vil sikre, at positivlisten er målrettet de områder på arbejdsmarkedet med de største rekrutteringsudfordringer.

Anbefaling 2.13. Målretning og forenkling af kurser

Behov i stedet for rettigheder

DA finder ikke, at der i beskæftigelsesindsatsen skal være rettigheder til at deltage i særlige redskaber i beskæftigelsesindsatsen.

Hvis det alligevel besluttes at fastholde en ret til seks ugers jobrettet uddannelse, så finder DA, at det er fornuftigt at udskyde tidspunktet for rettigheden. Ved at flytte tidspunktet til 26 uger bliver udgifterne til ordningen reduceret, og risikoen for, at en ledighedsperiode bliver forlænget unødigt ved at deltage i uddannelse, bliver lavere.

I forbindelse med forslaget om at sammenlægge ordningen med seks ugers jobrettet uddannelse og den regionale uddannelsespulje til én målrettet ordning, skal DA anbefale, at også private kursusleverandører bliver omfattet, således som det i dag gælder for de regionale uddannelsespuljer.

Rettigheder ens for alle ledige tæt på arbejdsmarkedet

Det er logisk at have samme kriterier for jobparate, uanset om de er dagpengemodtagere eller kontanthjælpsmodtagere. DA er derimod ikke enig i ekspertgruppens anbefaling om også at foreslå nye rettigheder til uddannelse for personer omfattet af jobhjælpsindsats og for modtagere af ledighedsydelse. Det er uhensigtsmæssigt at udvide rettigheder, som der ikke er evidens for, er en samfundsmæssig fornuftig investering.

Anbefaling 3.1. Borgere længere fra arbejdsmarkedet skal i udgangspunktet ikke sanktioneres

Fornuftig brug af sanktioner

Forslaget om, at sanktionssystemet kun skal anvendes for borgere længere fra arbejdsmarkedet, hvis disse har en uhensigtsmæssig adfærd, er godt. Det vil indebære en væsentlig forenkling.

Anbefaling 3.2. Automatisk påmindelse og sanktion ved manglende registreret jobsøgning

Ressourcebesparende og virksomt med automatiske sanktioner

DA støtter forslaget om en automatisk påmindelse og at indføre en automatisk sanktion for de ledige, der ikke registrerer deres jobsøgning. Et sanktionsniveau som foreslået af ekspertgruppen med en uges karantæne for dagpengemodtagere og en sanktion på tre sanktionssatser for kontanthjælpsmodtagere, synes fornuftigt.

Anbefaling 3.3. Sanktion ved manglende meddelelse af afbud

Sanktion ved manglende afbud kan undgå ressourcespild

DA kan tilslutte sig ekspertgruppens anbefaling om, at borgere, der ikke melder afbud til samtaler og tilbud, skal sanktioneres. En sanktion på omtrent 500 kr. for dagpengemodtagere og nogenlunde tilsvarende for kontanthjælpsmodtagere er et fornuftigt niveau til at sikre en adfærdspåvirkning.

Anbefaling 3.7. Færre krav til udvidet partshøring for borgere længere fra arbejdsmarkedet

Unødvendige sagsbehandlerskridt fjernes

DA er enig i ekspertgruppens anbefaling om, at reglen om den udvidede partshøring forenkles, så kommunerne fremover ikke længere skal opnå personlig kontakt med borgerne på deres bopæl m.v. forud for en eventuel sanktionering.

Anbefaling 4.5. Styrket virksomhedsfokus i indsatsen

Nyttigt input til virksomheder om socialt engagement

DA er enig med ekspertgruppen om, at det kan være udmærket at etablere en systematik, så der bliver lavet data for virksomhedernes sociale engagement, som stilles til rådighed for virksomhederne. Data som kan understøtte afrapportering om S i ESG bl.a. med brug af AI-værktøjer. DA finder det mere tvivlsomt om det hensigtsmæssige i, at medarbejdere i beskæftigelsessystemet skal have adgang til oplysninger om virksomhedernes sociale profil, og om det fremmer en mere og bedre dialog om virksomhedens behov for arbejdskraft.

Anbefaling 5.1. A-kasserne fastholder deres nye ansvar for kontaktforløbet i de første tre måneder

Konkurrence blandt alle leverandører skal skabe resultater

DA finder ikke, at ekspertgruppen har leveret anbefalinger, som i tilstrækkeligt omfang bidrager til at få etableret en stærkere konkurrence mellem forskellige leverandører om jobsøgningsindsatser først i ledighedsforløbet bl.a. med henblik på at udfordre a-kasserne og jobcentrene til at skabe bedre resultater. En større konkurrence skal reducere omkostningerne og øge effektiviteten, samt gøre det muligt for den enkelte ledige at vælge aktør.

A-kasserne bør efter DA's vurdering være en aktør på linje med øvrige private aktører. Der er allerede efter DA's vurdering uhensigtsmæssigt, at a-kasserne ved en politisk beslutning er tildelt opgaven med kontakten til ledige de første 3 måneder uden at skulle vise, at de gør det bedre end fx jobcentre og andre private aktører.

Anbefaling 6.1. Ny resultatbaseret opfølgning og afskaffelse af skærpet tilsyn

Sammenhængende nationale mål og resultatopfølgning helt nødvendig

DA kan støtte, at der laves om på statens tilsynsopgave med kommunernes beskæftigelsesindsatser, så det nuværende skærpede tilsyn afskaffes, og at der indføres en ny model for opfølgning på kommunernes og a-kassernes resultater.

Efter DA's vurdering er ekspertgruppens forslag til resultatmål ikke egentlige mål, som forpligter beskæftigelsessystemets operatører i kommuner og a-kasser. Der er tale om målepunkter frem for egentlig styring.

DA finder det vigtigt, at der er synlighed om resultater i beskæftigelsesindsatsen, og derfor anbefaler DA, at der løbende offentliggøres tal fx på Jobindsats.dk for, hvad de enkelte kommuner og a-kasser præsterer for målepunkterne.

Vurderinger fra brugerne er gode pejlemærker for myndighederne

Ekspertgruppens forslag om at følge op på tilfredsheden med indsatsen hos borgere og hos virksomheder ved repræsentative stikprøver er et godt forslag. Det kan belyse om en ny beskæftigelsesindsats virker efter hensigten. Det er væsentligt, at spørgsmål i stikprøverne fastlægges nationalt, så kommuner og a-kasser vurderes på de samme parametre.

Anbefaling 6.2. Afskaffelse af beskæftigelsespolitiske mål

Nationale målsætninger i sin nuværende form virker ikke

DA kan støtte, at de nuværende beskæftigelsespolitiske mål afvikles. Der er blevet for mange modsatrettede beskæftigelsespolitiske mål, og de har

ikke alene fokus på at sikre fx færrest muligt på offentlig forsørgelse, høj beskæftigelse og relevante kompetencer.

Anbefaling 6.4. Målretning af puljer

Administrativ tung puljestyring skal reduceres

Det er fornuftigt at få ryddet op i de mange puljer, som er administrativt tunge af forvalte. DA kan derfor tilslutte sig at fjerne alle de statslige puljer, som ekspertgruppen foreslår.

Metodeudvikling skal forankres videnskabeligt

Ekspertgruppen foreslår at afsætte et trecifret millionbeløb over en årrække til "pulje til metodeudvikling af indsatsen for handicappede og udsatte borgere".

DA er positiv over for et sådant initiativ, men finder, at det bør kunne gøres inden for en væsentlig mindre økonomisk ramme. Det er samtidig væsentligt, at metodeudviklingen gennemføres på et videnskabeligt grundlag med brug af kontrollerede forsøg i væsentligt omfang, og at der i tilrettelæggelsen af forsøg er fokus på effekter og omkostninger.

Resultater fra evaluering skal danne baggrund for ny større varslingspulje

DA kan tilslutte sig ekspertgruppens anbefaling om at løfte bevillingen til den nuværende varslingspulje, så der kan gennemføres særlige indsatser ved markante lokale stød til økonomien, som følge af lukninger af større lokale virksomheder eller større afskedigelser.

DA skal samtidig anbefale, at ordningen med varslingspuljen, forud for en eventuel større bevilling, revurderes på grundlag af resultaterne fra evalueringen af ordningen i 2020, hvor det bl.a. fremgik, at der var ringe effekt af opkvalificering.

Anbefaling 6.5. Realisering af yderligere besparelser på øvrig vejledning og opkvalificering

Helt nødvendigt med rammer for "Øvrig vejledning og opkvalificering"

Det er vigtigt, at der er størst mulig sikkerhed for at kommunerne realiseres en besparelse på øvrig vejledning og opkvalificering m.v. for 400 mio. kr. inklusive afledte administrative lettelser.

DA er derfor enig i ekspertgruppens anbefaling om, at der søges indgået en forpligtende aftale med kommunerne, og hvis udgifterne til øvrig vejledning og opkvalificering ikke reduceres fx inden for en 2-3-årig periode efter en sådan aftale, at tage stilling til, om der skal indføres lovbundne aktivitetslofter over anvendelsen af øvrig vejledning og opkvalificering.

Det bør efter DA's vurdering indgå som et element i en kommende lovgivning, at regeringen over for Folketinget forpligter sig til at indgå en aftale med kommunerne.

Anbefaling 6.6. Ny tilgang til Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekrutterings rolle i tilsynsindsatsen

Statens administration skal slankes

Der er potentiale for besparelser ved at slanke den statslige administration i Beskæftigelsesministeriet både centralt og i STAR's regionale system i takt med en reduktion af kompleksiteten i beskæftigelsesindsatsen. Hertil kommer bortfald af konkrete opgaver, som ekspertgruppen foreslår.

Viden om, hvad resultater koster, skal frem i lyset

Det er ikke tilstrækkeligt, at de centrale myndigheder stiller viden til rådighed for indsatser i kommuner og a-kasser. Der er også behov for at udvikle systemværktøjer, der kan følge op på, om det er de mest cost-effektive redskaber, der anvendes i beskæftigelsesindsatsen.

Færre forskellige IT-løsninger i a-kasserne

DA anbefaler, at regeringen tager initiativ til at få analyseret indkøb af IT-løsninger i a-kasserne og få truffet beslutninger om en større ensartethed i a-kassernes forskellige fagsystemer og selvbetjeningsløsninger. Det vil efter DA's vurdering både reducere de administrative omkostninger i a-kasserne, men også mindske ulemper hos a-kassemedlemmer, fordi de vil møde genkendelige brugergrænseflader ved a-kasseskift.

Anbefaling 6.7. Nedlæggelse af de regionale arbejdsmarkedsråd og Tilsynsrådet

Fokus på udviklingen i hele landet

Uanset hvordan en rådsstruktur indrettes fremover, så er det vigtigt, at der fra myndighederne og arbejdsmarkedets parters side fortsat sker en overvågning af arbejdsmarkedet og kan tages initiativer, som har alle dele af landet for øje. Givet RAR bliver nedlagt, så er det vigtigt, at et kommende Beskæftigelsesråd/Arbejdsmiljøråd inddrager udviklingen i hele Danmark i arbejdet.

Det er ligeledes væsentligt, at arbejdsmarkedets parter i regi af Beskæftigelsesrådet i en fremtidig organisering fortsat vil spille en rolle i forhold til en række af de myndighedsfunktioner, som efter gældende lovgivning er lagt hos RAR. Det er fx udtalelser i sager om arbejdstilladelse og forlængelser af arbejdsfordelinger ud over 13 uger.

DA kan tilslutte sig, at Tilsynsrådet nedlægges. I givet fald nogle af rådets funktioner anses som væsentlige at fastholde, kan disse forankres i Beskæftigelsesrådet.

Anbefaling 7.1. Evaluering af reform og regneprincipper

Evaluering af en ny beskæftigelsesindsats skal tilrettelægges på forhånd

DA er enig i, at en reform af beskæftigelsesindsatsen skal evalueres. DA er også enig i ekspertgruppens anbefaling om at nedsætte en arbejdsgruppe, der skal komme med forslag til, hvilke dele af reformen, der skal evalueres og hvordan. DA er dog skeptisk over for forslaget om at arbejdsgruppen ud over forskere skal bestå af praktikere fra de myndigheder og aktører, som får opgaver i en fremtidig beskæftigelsesindsats. DA skal anbefale en arbejdsgruppe bestående alene af forskere, og at praktikere og arbejdsmarkedets parter inddrages ved at foreslå områder, som bør evalueres.

DA finder også, at der bør laves evaluering af hele forløbet, ud fra at regeringen fastsætter et mål om at ville reformere beskæftigelsesindsatsen og bringe omkostningerne ned med 3 mia. kr., og til en reform er besluttet af Folketinget. Hensigten med en sådan evaluering er, at den kan danne baggrund for tilsvarende arbejder på andre offentlige områder i bestræbelserne på at forenkle offentlige sektorer og dermed også at reducere udgifter og personaleforbrug.

MED VENLIG HILSEN

DANSK ARBEJDSGIVERFORENING

Erik Simonsen

Danmarks Veteraner

Protektor H.K.H. Prins Joachim

16 SEP 2024
bkh/-

Til

Beskæftigelsesministeren

Emne:

Høringsudtalelse vedr. aktuelle overvejelser omkring en omlægning af beskæftigelsessystemet.

Eft.:

Folketingets Beskæftigelsesudvalg
Forsvarsministeren
Kommunernes Landsforening.

Danmarks Veteraner (DV) har noteret sig det i 2023 igangsatte og siden da udførte arbejde vedr. en omlægning af beskæftigelsessystemet, idet det fremgår, at Regeringen i JUN 2024 officielt har modtaget den bestilte anbefaling fra den nedsatte kommission til formålet, jf. herved https://www.regeringen.dk/nyheder/2024/regeringen-modtager-anbefalinger-til-fremtidens-beskaeftigelsesindsats/ .

Det fremgår også, at regeringen iværksat en "åben" høring af anbefalingen med svarfrist medio SEP 2024.

På vegne Danmarks Veteraner (DV) kvitteres hermed for den iværksatte høring.

DV noterer sig, at der overordnet set synes at være tale om et relativt gennemarbejdet oplæg, som for DV veteranmålgruppe vil kunne indebære ikke uvæsentlige forbedringsmuligheder – herunder administrative forenklinger.

DV peger dog umiddelbart på følgende bemærkninger/opmærksomhedspunkter forbundet med en (sådan) omlægning af beskæftigelsessystemet:

Mange kommuners veteranindsats er placeret under beskæftigelsesområdet, hvilket også fremadrettet kalder på en særlig årvågenhed forbundet med håndtering af veteranernes vilkår i det kommunale system.

DV understreger herved, at en omstrukturering/nedlæggelse af den eksisterende beskæftigelsesindsats forudsætter en aktiv og "klog" stillingtagen til og anvisning af, at veteranindsatsen ikke uforvarende usynligt nedgraderes, men derimod 'passes på' og opretholdes gennem en tydelig anvist indgang i til den enkelte kommune (for eksempel gennem i alle kommuner at udfolde tilgangen til veteranindsatsen fra ikke kun at være forankret på et specialiseret område til en mere bredspektret forankring via f.eks. Borgerservicefunktionen for derved også bedre at inkludere

variationen i henvendelser fra veteraner og i markant højere grad end nu og mere "naturligt" inkludere pårørende).

Behovet for en bredspektret forankring og udførelse af veteranindsatsen i den enkelte kommune understreges også af, at det – som DV fornemmer det på bl.a. dialog med kommunale veterankoordinatorer * - forholder sig således, at henvendelser fra veteraner for (kun) ca. halvdelens vedkommende drejer sig om beskæftigelse, hvorfor behovet for støtte på anden vis for nogle veteraner og deres pårørende således rækker langt videre end blot beskæftigelsesområdet.

DV understreger herved endnu en gang behovet for at sikre, at en så relativ stor økonomisk besparelse, som regeringen oplyser at ønske at opnå med omlægningen, særligt de kommuner, hvor beskæftigelsesindsatsen aktuelt er forankret omkring beskæftigelse, ikke gør, at den samlede veteranindsats derved uforvarende nedtones.

Uanset hvorledes den påtænkte omlægning konkret sker, peger DV på, at der må indgå en forudsætning om fokus på at etablere samarbejdsrelationer/-konstruktioner på tværs af beskæftigelsesindsatserne i "veteranlandskabet" – der tænkes herved på aktører såsom - f.eks. * - Forsvarets Veterancenters beskæftigelsesrådgivere, kommunale veterankoordinatorer, initiativer såsom "Velkommen Hjem", "CABI" m.fl.

DV understreger herved behovet for det officielle Danmarks fortsatte anerkendelse af veteraner og deres pårørende gennem en optimal indsats også i form af støtte til jobudfordrede veteraner.

For at opnå det fulde udbytte af hensigten med de relativt mange identificerede nye tiltag og forenklinger finder DV mere konkret at anbefale, at der sker en integration og forenkling af de aktuelle muligheder for hjælp og støtte på veteranområdet og dermed undgå mange sagsbehandlende funktioner (såsom Veterankoordinator, Borgerrådgiver, Beskæftigelsesvejleder, Jobkonsulent, Ydelsesrådgiver osv., osv.)

Ekspertgruppens anbefaling indebærer efter DV opfattelse mulighed for, at der i forbindelse med de foreslåede forenklinger med større kommunal kompetence og de foreslåede opkvalificeringer af de kommunale medarbejdere, der skal forestå for indsatsen, kan italesætte begrebet Veterankoordinator til at være lovmæssigt definerede og deciderede sagsbehandlere, der er er særligt uddannet til at behandle veteransager med et bredt forankret perspektiv på arbejdet for veteraner og deres pårørende.

Der er nævnt andre konkrete forbedringer, som - efter DV opfattelse - særligt veteraner langt fra arbejdsmarkedet vil kunne nyde gavn af. Der foreslås bl.a., at borgere længere fra arbejdsmarkedet (kun) skal have én årlig opfølgende samtale samt få af mulighed for at få op til 6 mdrs. pause i beskæftigelsesindsatsen, såfremt det vurderes at ville være til gavn for den pågældende.
(Til illustration kan det være til stor hjælp f.eks. for en veteran (og dennes pårørende), der er i et behandlingsforløb (misbrug/psykiatri o.l.) således, denne kan koncentrere sig om behandlingsforløbet uden krav om arbejdsmarkedsrelaterede aktiviteter.)

Ligeledes rummer ekspertpanelets anbefaling efter DV opfattelse også mulighed for forbedring for gruppen af veteraner uden for arbejdsmarkedet. Der tænkes herved på mulighed for et uddannelsesløft med mulighed for at oppebære 110% af dagpengesatsen, hvis den pågældende som faglært ikke længere kan arbejde med denne uddannelse af helbredsmæssige årsager - samt øget mulighed for arbejdsgivere til at få tilskud til at tage både faglærte (som altså ikke længere af helbredsmæssige årsager kan arbejde med deres uddannelse) og ufaglærte i voksenlære, altså en reel opkvalificering til en reel selvforsørgelse i civilt job.

Ekspertpanelets anbefaling om lukning af jobcentre giver ikke DV anledning til særskilt bemærkning bortset fra, at DV ovennævnte forudsætninger herved lægges til grund og de nævnte

forberedelsesmuligheder forudsættes implementeret som beskrevet – med nøje øje for veteraner og deres pårørende.

…
Af hensyn til at understøtte muligheden for, at Danmarks Veteraner aktivt kan bidrage til regeludviklingen, anmoder foreningen afslutningsvis om at blive optaget på ministeriets høringsliste i f. m. lovforslag, bekendtgørelsesudstedelser etc., jf. herved f.eks. senest kontanthjælpsreformen (ændring af lov om ændring af lov om sygedagpenge, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og lov om organisering og understøttelse af beskæftigelsesindsatsen – med forventet ikrafttrædelse), hvor foreningen ikke optrådte på adressatfortegnelsen over høringsparter.

m.v.h.

Birger Kjer Hansen

Medlem af hovedbestyrelsen for Landsforeningen Danmarks Veteraner
Sagsbehandler retlige forskrifter m.v.

Note ad *:

Funktionen som kommunal Veterankoordinator som er ofte en mangeartet funktion, alt efter hvilken kommune, der er tale om. Nogle kommuner har oprettet en sådan funktion med få ugentlige timer til rådighed; andre kommuner har fuldtidsbeskæftigede til formålet. Nogle steder er stillingen tilknyttet job- og beskæftigelsesindsatsen, andre steder fx tilknyttet ældre/handicapområdet – og den enkelte veterankoordinators mulighed for indsats for veteraner og deres pårørende er ofte afhængig af muligheder og begrænsninger tilknyttet den organisatoriske tilværelse.

Note ad **:

Der er pt. en relativ bred kreds af aktører/interessenter omkring veteraner/pårørende til veteraner også uden for beskæftigelsesområdet – alt efter om, om en veteran eller dennes pårørende har henvendt sig/givet fuldmagt til støtte m.v.
Sammen med de allerede nævnte er der ikke mindst tale om følgende:

- Veterancentrets jobrådgivere
- Veterancentrets socialrådgivere
- Veterancentrets psykologer
- PTSD klinikkernes socialrådgivere
- PTSD klinikkernes psykologer
- PTSD klinikkernes psykiatere
- PTSD klinikkernes fysioterapeuter
- PTSD klinikkernes psykoterapeuter
- Egen praktiserende læge
- Kommunale misbrugsklinikker
- Socialrådgivere på forsorgshjem
- Veteranmedarbejdere på Soldaterhjem
- Medarbejdere på Veteranhjem
- Socialrådgivere fra fagforeninger.

Beskæftigelsesministeriet
att.: bm@bm.dk

Dansk Blindesamfund
Landsforening af blinde
og svagsynede i Danmark

Taastrup, den 13/9 2024

Dansk Blindesamfunds bemærkninger til anbefalinger fra ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats

Indledende bemærkninger

Vi har i Dansk Blindesamfund med stor interesse læst ekspertgruppens anbefalinger, der rummer mange spændende tanker, men som også giver anledning til en række bekymringer og bemærkninger. Disse følger nedenfor.

Kommunal frisættelse

Det er i udgangspunktet positivt med mindre bureaukrati, men den kommunale frisættelse - med deraf følgende færre regler og proceskrav - går dog hånd i hånd med færre rettigheder, og der er derfor målgrupper som man (utilsigtet) risikerer at tabe på gulvet. Det kan fx være borgere med synshandicap, der har behov for andet og mere end blot en standard beskæftigelsesindsats eller hvor det sidste puf ikke blot kan reduceres til et spørgsmål om borgerens motivation. Her mener vi borgere som blinde og svagsynede, hvor viden om synshandicap, kompenserende løsninger samt indgående kendskab hvordan en beskæftigelse kan tilrettelægges er afgørende.

Det er til trods for, at ekspertgruppen har meget fokus på at erstatte den nuværende ”one size fits all” med en ny tilgang, hvor fokus i højere grad skal være på borgerens behov, og hvor den enkelte socialrådgiver får mulighed for at udfolde sin faglighed. Men uanset hvor meget man fokuserer på at styrke beskæftigelsesvinklen i socialrådgiveruddannelsen og opkvalificere vidensniveauet generelt, så er det helt urealistisk at forestille sig, at man (fx hos de ca. 4.000 socialrådgivere, der pt. er ansat i landets jobcentre) kan oppebære viden om numerisk små målgrupper, herunder blinde og svagsynede med komplekse og varierende behov afhængigt af synsstatus, livssituation etc.

Det springende punkt bliver derfor hvordan man - i de frisatte kommuner – vil sikre sig inddragelse af faglig viden og helhedsorienterede indsatser ift. de målgrupper, man ikke møder så ofte? Der må være klar fremgangsmåde for hvordan man vil sikre sig, at alle sagsbehandler ved, hvor man skal indhente højtspecialiseret viden? Uden en egentlig forpligtelse til at gøre brug af denne viden risikerer vi at ende med det postnummerlotteri, hvor kvaliteten af beskæftigelsesindsatsen afhænger af en sagsbehandlers viden eller manglende viden om og villighed til at inddrage specialiserede synsfaglige miljøer i indsatsen.

Det er derfor Dansk Blindesamfunds opfattelse, at man alvorligt bør overveje om ikke små målgrupper, som fx blinde og stærkt svagsynede – helt skal ud af det kommunale system og ind en

Blekinge Boulevard 2 – 2630 Taastrup – Telefon 38 14 88 44
Fax 38 14 88 00 – CVR 18 20 39 28 – Reg.nr. 2191 Kontonr. 8195604437
E-mail info@blind.dk – Internet www.blind.dk

regional eller landsdækkende funktion, der fungerer under samme regelsæt som øvrige målgrupper, men altså med en særlig kompetence i forhold til at forstå og arbejde med borgere med synshandicap.

Behov for helhedstænkning
Hvis det skal lykkes at få flere blinde og svagsynede og sikkert også andre grupper med særlige behov i beskæftigelse er det afgørende med helhedstænkning i beskæftigelsesindsatsen, hvor der tages højde for det samlede levede liv. Det kan eksempelvis være afgørende for at en indsats lykkes, at man også ser på mulighederne for at komme til og fra arbejde, når man ikke kan tage cyklen eller bilen eller hvordan kan familielivet – med de forpligtelser der ligger i det hænge sammen?

For at styrke helhedstænkningen – og imødegå vilkårlighed - i sagsbehandlingen vil det efter Dansk Blindesamfunds opfattelse kræve et styrket fokus på viden og rådgivning, herunder en mere tidssvarende kompensationslovgivning, der har helt andre muskler end de nuværende kan-paragraffer. Uanset organisering bør der være en forpligtelse til at gøre brug af den viden, der findes i de stærke synsfaglige miljøer.

Manglende fokus på fastholdelse
Ekspertgruppen har valgt primært at fokusere på hvordan man indsluser borgere på arbejdsmarkedet, mens man stort set ikke forholder sig til fastholdelse af borgere på arbejdsmarkedet.
Det finder vi stærkt bekymrende. Alle arbejdstagere har behov for løbende kompetenceudvikling og det gælder også blinde og svagsynede, som dog ofte har brug for at kompetenceudviklingen er særligt tilrettelagt. Derudover har vi som synshandicappede løbende behov for at udvikle vores synskompenserende færdigheder, så vi kan forblive effektive medarbejdere. Det kan fx være ved udvikling af kompetencer i forbindelse med at en arbejdsplads indfører nye teknologiske løsninger, som alle medarbejdere forventes at kunne anvende. Behovet for kompetenceudvikling kan også opstå i forbindelse med en forværring af synet, hvor man fx får behov for at udskifte forstørrelsesprogrammet med et taleprogram.

Hvis der ikke er mulighed for løbende kompetenceudvikling, er der stor risiko for, at arbejdsevnen forværres til trods for, at man er i beskæftigelse. For at imødegå dette paradoks, bør der være et tydeligt fokus på kompetenceudvikling som en del af fastholdelsen i beskæftigelse. Alternativt risikerer borgere med synshandicap helt at miste fodfæstet på arbejdsmarkedet.

Bemærkninger til de seks hovedanbefalinger

Anbefaling nr. 1.: Målgrupper og særregler
I princippet kan vi tilslutte os en forenkling af hele målgruppesystemet. Det er for den enkelte borger i dag helt umuligt at gennemskue hvilke muligheder der findes i de 13 kategorier ligesom overgangene fra en målgruppe til en anden ofte skaber udfordringer med skift af sagsbehandlere og lovgivningskomplekser. Vi mener, at i udgangspunktet bør alle blinde og svagsynede – uanset målgruppe – henvises til de samme stærke synsfaglige miljøer og aktører, og uanset hvilken målgruppe man indplaceres i, vil der være behov for synsfaglighed i beskæftigelsesindsatsen.

I Dansk Blindesamfund finder vi det bekymrende, at ekspertgruppen ikke giver bud på, hvilke muligheder der vil være for omskoling hvis man afskaffer revalideringssystemet. Derudover er det bekymrende, hvis der slet ikke etableres rammer om afklaringsindsatser m.v. Vi ser jo allerede i dag hvordan personer med synshandicap syltes i systemet fordi de kommunale sagsbehandlere ikke rigtig ved, hvad de skal stille op med en borger der er blind eller svagsynet og ikke er forpligtet til at henvise videre til et egentligt synsfagligt miljø. Vi ser det særligt blandt unge, der efterlades på kontanthjælp.

15 % af Dansk Blindesamfunds medlemmer i alderen 20 til 29 år er således på kontanthjælp mod 3 % i befolkningen som helhed. Vi er derfor stærkt bekymrede for, at der lægges op til at kontanthjælp er det eneste redskab i værktøjskassen for de borgere, der ikke vil være omfattet af sygedagpengereglerne. Det vil uvægerligt føre til økonomisk deroute, hvis ikke kommunerne forpligtes på at tilbyde en indsats tilpasset den enkelte borgers behov. Endelig vil vi gerne pege på, at hvor ressourceforløbsydelse og revalideringsydelse ikke er knyttet til formue og husstandsindkomst, så er kontanthjælp i det nuværende system betinget af, at man ikke har anden formue. En henvisning til kontanthjælp som forsørgelsesgrundlag mens man afklarer hvad der fx skal ske for en person der har mistet synet efter mange år på arbejdsmarkedet, kan derfor føre til økonomiske vanskeligheder i en ellers velfungerende familie. Dette finder vi ikke rimeligt.

Konkret foreslår vi derfor, at der – også af retssikkerhedsmæssige hensyn - indføres krav om at der skal laves en plan for den enkelte med klagemulighed. Der bør ligeledes være fastsatte grænser for, hvor længe man kan opholde sig passivt på kontanthjælp uden at der sker uddannelses- eller beskæftigelsesrettede tiltag eller der forberedes en overgang til førtidspension. Herudover bør der ved en eventuel reduktion af målgrupper indføres en kommunal forpligtelse til at inddrage specialviden om den funktionsnedsættelse en borger her.

Anbefaling 2: Individuelt tilrettelagt indsats for borgerne
Intentionen med mere individualiserede indsatser, der tager afsæt i borgerens behov - som erstatning for one size fits all-tilgang kan vi kun bakke op om. Den tværgående tænkning må dog ikke medføre at borgerne bliver kastebolde mellem de enkelte forvaltninger.
Det er også fint at styrke socialrådgivernes faglighed. STARs kortlægning af kommunernes praksis fra 2021[1] viste, at 42 % af nøglepersonerne på handicapområdet har et dårligt kendskab til sensoriske handicap. Her er det dog vigtigt for os at understrege, at det er en del af fagligheden at vide, hvor ens egen viden er utilstrækkelig fx ift. numerisk små målgruppers med komplekse kompensationsbehov. Der bør derfor stilles krav til, hvordan en sagsbehandler sikrer kvalitet i en indsats og at indsatsens faglige komponenter matcher de behov den enkelte borger har. Man kan fx ikke sende en blind borger på et almindeligt jobsøgningskursus medmindre man på forhånd har sikret sig, at der er taget højde for de synsfaglige udfordringer der kan være på kurset.

I forhold til vurdering af fremdrift og etablering af fremdriftsgaranti, så er det ikke tilstrækkeligt med en genvurdering alene en gang årligt. Der bør – som nævnt ovenfor - udarbejdes en plan for den enkelte borger, der sikrer at man ikke fastholdes i kontanthjælpssystemet. Det fremgår at man i den årlige vurdering skal se på forsørgelsesgrundlag. Her bør der være en øvre grænse for, hvor længe og hvor mange gange, man kan fastholde en borger på kontanthjælp.

Synshandicappede i beskæftigelsessystemet er som nævnt ovenfor afhængige af, at der finder en koordinering sted på tværs af sektorer. Helhedstænkningen er en forudsætning for succesfuld arbejdsmarkedsintegration. Da udgangspunktet er frisættelse og dermed også fri tilrettelæggelse og organisering bør behovet for koordinering også efter vores opfattelse fx være en del af den plan, der skal udarbejdes for den enkelte borger, så vi ikke som synshandicappede efterlades alene med det ansvar.

Endelig er der ændringen fra skal-indsatser til kan-indsatser. Her er det dog af helt afgørende betydning, at en kommune ikke kan lade være med at tilbyde en indsats.

[1] Jf. Kortlægning af kommunernes praksis på handicapområdet (star.dk)

I forhold til de mere målrettede uddannelsestiltag bør man adressere behovet for handicapkompenserende undervisning som en måde at rykke nærmere arbejdsmarkedet på. En del af beskæftigelsesindsatsen bør derfor være tilbud om udvikling af fx kompetencer til at udnytte komplekse teknologiske hjælpemidler. Det bør sikres, at borgere med synshandicap og andre funktionsnedsættelser har mulighed for at få personlig assistance også i forbindelse med en beskæftigelsesindsats.

Anbefaling 3: Værdigt sanktionssystem i balance
Vi finder det positivt, at de borgere, der er længst væk fra arbejdsmarkedet, ikke bliver mødt med sanktioner. Det fordrer dog samtidig en opmærksomhed på, at denne gruppe risikerer at flyve helt under radaren og fx fastholdes på kontanthjælp i stedet for en proces frem mod tildeling af fx førtidspension. Det er derfor afgørende for den enkelte borger, at der sikres løbende fremdrift i en sag, og at det er klart for den enkelte, hvad der arbejdes hen imod.

Anbefaling nr. 4: Nedlæggelse af jobcentrene og fri organisering
Vi tilslutter os ekspertgruppens bemærkning om, at fuld frihed for kommunerne til at organisere beskæftigelsesindsatsen ikke som en selvfølgelighed medfører at borgerne fremover vil få mere helhedsorienteret indsatser. Ekspertgruppen peger selv på at fx formålsbestemmelserne i henholdsvis lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og servicelovens voksenbestemmelser vil skulle justeres.

Det er her også være afgørende at få set på lov om kompensation til handicappede i erhverv, der er utidssvarende og fx ikke rummer specifikke bestemmelser om at udvikle kompenserende færdigheder eller i det hele taget at få hjælp til at kvalificere sig til et job via uddannelse. Loven mangler også bestemmelser om, at man som synshandicappet kan få den nødvendige synskompenserende støtte, mens man søger job. I dag sker typisk det, at man i stedet henvises til andre forvaltninger og lovgivningskomplekser fx hjælpemidler efter bestemmelserne i serviceloven. Det bør kunne tilrettelægges mere smidigt, og det er afgørende for beskæftigelsesindsatsen at den enkelte borger ikke ender som kastebold mellem forskellige lovkomplekser og forvaltninger.

Anbefaling nr. 5: Mere plads til a-kasser og private leverandører
Ekspertgruppen lægger op til en lightudgave af den svenske model, hvor kun digitale jobsøgningskurser er kommet i spil. Vi kunne godt ønske os et lidt bredere fokus, hvor andre offentlige og private aktører kunne indgå i løsningen af højt specialiserede opgaver ift. små målgrupper med komplekse behov, hvor der kræves helt særlig viden.

På synsområdet ville det fx gøre det muligt for den enkelte at vælge mellem en kommunal indsats tæt på hjemmet eller en synsfaglig indsats i et regionalt eller landsdækkende miljø.
Uanset model er det væsentligt at tydeliggøre, hvordan man som borger kan og skal vælge leverandør.

Anbefaling nr. 6: Fra proceskrav til resultatstyring
Vi finder det positivt, at ekspertgruppen har fokus på særlige grupper, herunder opbygning af viden på handicapområdet. Vi finder det dog problematisk, at man med nedlæggelsen af fx Specialfunktionen for job og handicap i endnu højere grad lader det være op til den enkelte sagsbehandler at søge viden om fx numerisk små målgrupper med komplekse behov uden at man noget steds forholder sig til hvordan det skal gøres.

I bestræbelsen på at skabe resultatkrav frem for proceskrav kunne vi ligeledes ønske os, at man stiller krav om, at kommunerne skal opgøre resultater – også på handicapområdet og ikke alene indenfor de fem målgrupper. Det er her afgørende, at opgørelsen ift. mennesker med synshandicap

ikke tager afsæt i diagnoser, men bliver tilstrækkeligt fintmasket ift. synsstatus/visus. Herudover er det vigtigt at udvikle en evalueringsmodel for resultatkravene der muliggør sammenligning på tværs af kommuner – også selv om de fremover organiserer deres indsatser endnu mere forskelligt.

Vi står naturligvis til rådighed, hvis ovenstående giver anledning til spørgsmål.

Med venlige hilsner

Ask Løvbjerg Abildgaard
Landsformand

Diana Stentoft
Næstformand

Arbejdsmarkedsafdelingen
Molestien 7
2450 København SV
Telefon 33632000

Høringssvar fra Dansk Metal vedrørende Ekspertgruppens anbefalinger til fremtidens beskæftigelsesindsats

Dansk Metal bakker fuldt op om FH's høringssvar. Vi finder dog, at anbefalingernes potentielle konsekvenser ved en efterlevelse er så vidtrækkende, at det påkræver et supplerende høringssvar.

Dansk Metal finder, at ekspertgruppens prioritering af en afbureaukratisering og frisættelse af kommunerne på bekostning af indholdet i den aktive indsats og de lediges rettigheder, er helt skæv. I praksis efterlader det langt hovedparten af de 2,1 mio. dagpengeforsikrede uden en egentligt aktiv beskæftigelsesindsats i tilfælde af ledighed. Det tjener i sidste ende hverken de ledige, virksomhederne, a-kasserne eller kommunerne.

Ekspertgruppens anbefaler, at minimere det allerede begrænsede antal rettigheder, som dagpengemodtagere har i dag. Det gælder for efteruddannelse, men også for selvfundne virksomhedsrettede indsatser. Kommunerne vil have det sidste ord i langt højere grad end tidligere, og dermed bliver den enkelte kommunes prioritering afgørende for de muligheder, som de ledige har. Dermed bliver arbejdsløse gjort til klienter i et kommunalt system, der, med de foreslåede besparelser og anbefalinger, vil blive både underfinansieret og lokalpolitisk underprioriteret.

De manglende rettigheder går også imod de tidligere politiske prioriteter om at styrke lediges medansvar og en medindflydelse på deres vej tilbage i job. Det var fx den klare politiske prioritet, da man valgte at give ledige retten til selv at booke deres samtaler med jobcenter og a-kasse, retten til kurser og retten til at tage et uddannelsesløft.

Det er ydermere bekymrende, at hele præmissen for frisættelsen af kommunerne baserer sig på en teoretisk antagelse om, at den faldende ydelsesrefusion får kommunerne til at træffe de rette valg på vegne af de ledige. Der er ingen empiriske studier, der understøtter effekten af den såkaldte refusionstrappe, og det er derfor meget bekymrende, at man vælger at basere et opgør med kernen i den aktive indsats på et så usikkert grundlag.

Endelig bør man holde sig for øje, at anbefalingerne ignorerer det faktum, at den aktuelle højkonjunktur ikke vil vare ved til evig tid. I en situation med lavere efterspørgsel og højere ledighed vil langt flere blive langtidsledige, da der uden mulighed for sporskifte og omskoling vil være større risiko for et mismatch mellem kompetencer og arbejdsgivernes efterspørgsel.

Til ekspertgruppens forsvar har deres ophav – nemlig at finde besparelser for 3 milliarder kroner – gjort deres opgave meget vanskelig. Det er således en håbløs præmis at opstille et sparekrav i blinde uden en forudgående analyse af, i hvilket omfang der rent faktisk kan findes besparelser. At man fra politisk side ikke har taget ved lære af erfaringerne fra besparelserne på SKAT og Forsvaret, er meget beklageligt.

Dansk Metal har følgende konkrete bemærkninger til udvalgte anbefalinger fra ekspertgruppens rapport.

Anbefaling 2.13: Uddannelse til ledige fjernes

Ekspertgruppen anbefaler, at ledige først får ret til kurser efter 6 måneders ledighed, og at den regionale uddannelsespulje afskaffes.

Konsekvenserne vil være, at kommunen afgør om ledige kan påbegynde efteruddannelse i de første 6 måneder. Samtidig vil private kurser, som er afgørende inden for bl.a. it og offshore, forsvinde helt med afskaffelsen af den regionale uddannelsespulje.

Det er en helt forkert prioritet at fjerne muligheder og rettigheder fra ledige, der har behov for nye kompetencer. Det skader deres jobchancer, og modarbejder virksomhedernes efterspørgsel efter kvalificeret arbejdskraft.

Danske virksomheder stiller stigende krav til faglærtes kompetencer i takt med at ny teknologi til blandt andet den grønne omstilling tages i brug i produktionen, og mange virksomheder leder i dag forgæves efter kvalificerede faglærte. Det kalder på mere uddannelse og ikke mindre. Faglærte bør have ret til kortere kurser fra første ledighedsdag for at sikre, at flest muligt har de efterspurgte kompetencer. Behovet for livslang læring bliver blandt andet understreget af en ny undersøgelse lavet af arbejdsmarkedsforskere på Aalborg Universitet, der viser, at 39 procent af faglærte og 47 procent af ufaglærte er bekymrede for, om deres faglige kompetencer slår til i fremtiden[1]. Det bør være en politisk prioritet at afbøde disse bekymringer og ikke at lægge til.

Det er positivt at der lægges op til at fjerne den såkaldte referenceperiode for 6 ugers jobrettet uddannelse, som tidligere har afskåret langtidsledige fra at tage efteruddannelse.

Anbefaling 5.1: A-kassernes ansvar fastholdes

Ekspertgruppen anbefaler at fastholde den nuværende ansvarsfordeling mellem kommuner og a-kasser.

Det er positivt, at ekspertgruppen anerkender værdien af a-kassernes rolle i at få ledige medlemmer i job. Vi finder det imidlertid uforståeligt, at ekspertgruppen ikke anbefaler en udvidelse af a-kassernes ansvar. En udvidelse af a-kassernes ansvar fra 3 måneder til mindst 6 måneder vil skabe et enklere ledighedsforløb for flere ledige, da de ikke vil opleve sagsbehandlerskift, og de vil samtidig få en mere jobrettet indsats med større tilfredshed til følge.

Det vil samlet sikre et bedre og mere effektivt kontaktforløb, at kommunerne kan fokusere indsatsen på personer længere fra arbejdsmarkedet, samt at en millionbesparelse ville kunne realiseres uden, at det svækker beskæftigelsen.

Ekspertgruppen skriver selv, at en udvidelse af a-kassernes ansvar til de første 6 måneders ledighed vil medføre en besparelse på 100-150 mio. kr. årligt.

A-kasserne har et indgående kendskab til egne medlemmer, deres fag og de arbejdsgivere, som skal ansætte dem. Under a-kasseforsøget viste evalueringen, at a-kasserne arbejder langt mere jobrettet end jobcentrene. 15 procentpoint flere ledige blev præsenteret for konkrete job, som de kunne søge her og nu i a-kasserne end i jobcentrene[2]. Samme evaluering viste at ledige, der i de 3 første måneder af deres ledighedsforløb kun

[1] https://www.tryghed.dk/viden/publikationer/voksne/arbejdsmarkedets-tryghedsbarometer
[2] https://star.dk/om-styrelsen/publikationer/2023/09/foerste-del-af-slutevaluering-af-forsoeg-med-mere-ansvar-til-arbejdsloeshedskasser-foraaret-2023

havde kontakt med deres a-kasse, var markant mere tilfredse. I den sidste måling var forskellen mellem tilfredsheden for ledige i a-kasser og jobcentre hele 17 procentpoint. En lignende forskel i tilfredshed fandt ekspertgruppen i deres evaluering.

Ekspertgruppen taler imod at udvide a-kassernes ansvar til 6 måneder ud fra påstande om, at det 1) afskærer jobcentrenes mulighed for at påvirke de lediges vej tilbage til arbejdsmarkedet, 2) hvilket sætter refusionstrappens incitamenter ud af spil. Begge påstande er forkerte.

Jobcentrene har således lovhjemmel til at igangsætte aktiveringstilbud, og ledige dagpengemodtagere har pligt til at modtage tilbud i hele ledighedsperioden, herunder i den periode hvor a-kasserne har ansvaret for kontaktforløbet.

Det betyder samtidig, at selv hvis man antager, at refusionstrappen har en (teoretisk) effekt, er der i praksis ikke noget, der forhindrer jobcentrene i at agere på baggrund af de teoretiske incitamenter som følger af refusionstrappen.

Der er ligeledes ikke evidens for, at refusionstrappen virker efter hensigten. Der er kun gennemført én evaluering af refusionsreformen, herunder refusionstrappen, på baggrund af reformens første år tilbage i 2016. I et svar til Folketingets Finansudvalg skriver finansminister Nicolai Wammen om evalueringen: "*VIVE konkluderer i rapporten, at analyse-designet ikke gør det muligt at isolere beskæftigelsesvirkningen af reformen. Det skyldes bl.a., at det ikke er muligt at isolere reformens effekter fra effekterne af en samtidig udvikling i konjunkturerne samt andre reformer og ændringer i perioden.*"[3]. Med andre ord er det ikke muligt at sige, hvorvidt refusionsreformen har medvirket til at få flere i job, og derfor er det alene en økonomisk teori og ikke evidens som ekspertgruppen hviler sin argumentation på.

Anbefaling 6.3 Sammenlægningen af konto 5 og 6

Ekspertgruppen anbefaler, at store dele af udgifterne til den aktive beskæftigelsesindsats konteres på konto 6 frem for konto 5.

Konsekvensen vil være, at store dele af udgifterne til beskæftigelsesindsatsen lægges ind under de øvrige kommunale serviceudgifter. Det gør, at kommunerne frit vil kunne prioritere midler til ledige på lige fod med velfærdsområder, der lokalpolitisk fylder mere så som ældreområdet, dagtilbud og folkeskole. Det gør, at den kommune man, som ledig er bosat i, vil få endnu større betydning end i dag, særligt hvis retten til kurser fjernes i de første 6 måneder. I praksis vil det med stor sandsynlighed slå bunden ud af beskæftigelsesindsatsen, da man med de manglende rettigheder har fjernet et minimum for den hjælp, som kommunen skal tilbyde ledige.

Anbefaling 6.7: Nedlæggelse af de regionale arbejdsmarkedsråd

Ekspertgruppen anbefaler at nedlægge de regionale arbejdsmarkedsråd (RAR).

Konsekvensen vil være, at det lokale samarbejde mellem parterne svækkes til skade for blandt andet koordinationen ved løsningen af tværkommunale rekrutteringsudfordringer, indsatsen ved større afskedigelser og en sædvanlig aflønning af udenlandske arbejdstagere.

[3] https://www.ft.dk/samling/20191/almdel/fiu/spm/370/svar/1698640/2258597.pdf

Derfor er det afgørende, at der bliver tale om en gentænkning af, hvordan parterne fortsat kan spille en aktiv rolle frem for en afskaffelse af parternes regionale samarbejde.

At regeringen allerede har valgt at følge anbefalingen, uden at drøfte det med arbejdsmarkedets parter, er meget beklageligt.

13. september 2024

Dansk Psykolog Forenings høringssvar til fremtidens anbefalinger til beskæftigelsesindsats

Dansk Psykolog Forening takker for muligheden for at afgive høringssvar i Beskæftigelsesministeriet høring af 'Anbefalinger fra ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats'. I forbindelse med udarbejdelse af høringssvaret, har vi været i tæt dialog med Social- og Beskæftigelsespsykologisk Selskab, som har kvalificeret høringssvaret.

Først præsenteres en række generelle opmærksomheder og dernæst konkrete og mere tekstnære kommentarer til rapportens indhold.

Generelle pointer:

- Hastighed og relevans er afgørende; der er behov for en hurtig, tværfaglig, helhedsorienteret. tværsektoriel, koordineret, individuelt tilpasset indsats og her ønsker psykologerne at bidrage og spille en afgørende rolle.

- Målgruppen forandrer sig: 43 % af de 43.000 unge mellem 15 og 24 år uden uddannelse eller i job har en psykiatrisk diagnose, i form af angst, ADHD eller skizofreni. Derfor skal fremtidens beskæftigelsesindsats sikre, at der er de nødvendige kompetencer til stede, til at håndtere flere forskellige udfordringer på én gang, herunder når psykisk lidelse er en del af billedet.

- Opmærksomhed på, at potentiel begrænsning i både indsatsmuligheder og ressourcer, kan medføre, at borgerne slet ikke får et tilbud. At få en afklarende samtale og tilbud er forebyggende, særligt i lyset af at forskning viser, at uden indsats bliver vejen til job længere.[1]

Frihed til kommunerne

Anbefalingerne angiver i flere tilfælde, at der arbejdes henimod mere frihed og færre regler. Her er det relevant at have en opmærksomhed på, at hvis handlemulighederne samtidig begrænses, så bliver friheden blot fravær af relevant og hjælpsom indsats. Hvis der skal sikres en større frihed, kræver det en skarp faglig kvalificering og stillingtagen, ift. hvordan de relativt få midler der er, sættes hurtigt og målrettet ind. Her forslår vi konkret, at man kan tilbyde en afklarende samtale med en psykolog. Dette anbefales både for at sikre en hurtigere opstart, men også ift. kompetence til håndtering af komplekse vanskeligheder. Dette adresseres indirekte i anbefalingerne: 'Der er solid empirisk evidens for (…)' (s. 84) hvor der åbnes for, at kommunerne igen kan yde 'øvrig **vejledning** og opkvalificering' <u>indenfor de første 6 måneder</u>.

En anden opmærksomhed i relation til bestræbelsen om mere frihed er en bekymring for retssikkerheden for den enkelte borger. Når kommunerne sættes fri i den grad, det er lagt op til, risikerer man, at der opstår store kommunale forskelle, og der er øget risiko for, at (endnu flere) mennesker ender med ikke at modtage en relevant indsats, fordi det ikke længere udgør et krav. Der peges tillige i rapporten på de risici, som er forbundet med resultatstyring, herunder store kommunale forskelle i

[1] Publikationer fra Beskæftigelsesindikatorprojektet (BIP): https://vaeksthusets-forskningscenter.dk/projekter/beskaeftigelses-indikator-projektet/

service- og indsatsniveau til borgerne (s.157). Med henvisning til det ekspertgruppens kalder 'overstyring', kan vi være bekymrede for, at vi i stedet 'understyrer' – denne risiko nævnes også i slutningen af rapporten, hvor der beskrives behovet for evaluering ift. hvorvidt mere frihed kan betyde en reduktion i strukturel beskæftigelse. (s. 196).

Fra Dansk Psykolog Forenings side ser vi positivt på, at sanktionsreglerne ændres (kapitel 3) – særligt til gavn for mennesker længere væk fra arbejdsmarkedet, så ret/pligt udøves mere 'værdigt', end det gør i dag. Derudover bakker vi op om at Styrelsen for arbejdsmarked og rekruttering (STAR) får en mere understøttende rolle ift. at sikre, at mennesker fastholdes på arbejdsmarkedet, eller kommer godt derfra, hvis de ikke kan arbejde længere. Dertil understreger vi vigtigheden af at STAR er med til at sikre, at kommunerne har tilstrækkelig inspiration til at håndtere de store frihedsgrader godt, hvis det bliver en realitet.

Generelt har Dansk Psykolog Forening et fokus på lighed i sundhed, både i det kommunale tilbud, men også med blik for at vi skal understøtte et system, der mindsker A- og B-hold, disse opstår f.eks., når der kan være årelang forskel på ventetiden ved en forsikringstager med 'den rigtige' forsikring, der hurtigt får udredning – og dem der ikke gør.

Vejledning, opkvalificering og psykologfaglige indsatser

I forlængelse af STAR's udvidede ansvarsområder, anbefaler vi derfor også, at det sikres, at der i STAR er psykologkompetence til stede, da psykologer har et særligt blik for både de ressourcer, vanskeligheder og muligheder, der kan være for mennesker 'på kanten' af det gode arbejdsfællesskab. Det er f.eks. også relevant, hvis der skal udarbejdes online værktøj/ digitale løsninger til arbejdsgivere, der ønsker at fastholde sygemeldte medarbejdere og få nem og hurtig hjælp til det (s. 179).

Det fremstår problematisk, at tilbudsviften reduceres, og der både bliver potentielt færre samtaler med borgeren og færre muligheder for inddragelse af andre relevante parter. Ekspertgruppen nævner selv, at der ikke er tilstrækkelig evidens for, hvad der virker for mennesker langt fra arbejdsmarkedet (s. 75), men at det skal retfærdiggøre, at man så slet ikke skal gøre noget – det må vi opponere kraftigt imod.

Besparelserne på en række specifikke indsatser savner faglig begrundelse: CABI's tilskud foreslås fjernet (s. 177) og samtidig forventes det, at 10% af borgerne på ressourceforløbsydelse vil miste deres ydelse (s. 194), og så skal der sparres på 'øvrig vejledning og opkvalificering' (s. 194).

I anbefalinger består 'klinisk funktion' i en eller anden form og her vil vi igen opfordre til at tænke tværfagligt. Aktuelt er det regionerne, som afgør, hvilke faggrupper, som indgår i 'klinisk funktion'. Her mener vi i Dansk Psykolog Forening, at det bør være en anbefaling, at 'klinisk funktion' har en bred faglig dækning og at psykologer er en fast del af denne funktion, særligt når den primære lidelse er psykisk. Dette anbefales også i lyset af, at 'klinisk funktion' potentielt skal bruges mere snævert og i mindre grad fremadrettet og derfor bør fokus være på at gøre denne specialiseret og relevant.

Et forebyggende perspektiv og de mest udsatte grupper

Som nævnt i de generelle bemærkninger så er hastigheden afgørende for at nå at forebygge, at borgeren får en svagere tilknytning til arbejdsmarkedet eller udvikler symptomer på psykiske belastningsreaktioner. Der er i øjeblikket fokus på, hvilke initiativer, som er hensigtsmæssige for de mest udsatte grupper – det bifalder vi i Dansk Psykolog Forening, men savner samtidig en større opmærksomhed på at undgå at borgernes situation udvikler sig til den grad af udsathed. Her vil vi igen anbefale, at man tidligt har mulighed for at få en afklarende, tværfaglig indsats så eventuelle sårbarheder, de være sig fysiske eller psykiske opdages i tide, og at man som borger bliver mødt med forståelse for eventuelle bagvedliggende problematikker. Her kan man med fordel hente inspiration fra de

kommunale tiltag i PPR, hvor der er fokus på forebyggelse, mistrivsel og tidlige indsatser ved symptomer på psykisk lidelse. Et lignende tilbud til den voksne-målgruppe findes ikke i dag.

Hvis man, til trods for forebyggende indsatser, alligevel ender i en udsat position, mener vi, at man fortsat skal fastholde muligheden for arbejdsmæssig rehabilitering.

Virksomhedernes rolle
Virksomhedernes rolle i forhold til fremtidens beskæftigelsesindsats er ikke adresseret i rapporten. Her vil vi gerne pege på, at de har en aktiv rolle ift. at sikre, at arbejdsmarkedet er rummeligt og at der tages højde for øget diversitet i fremtidens arbejdsmarked. Når virksomhederne ikke inddrages, bliver ekspertgruppens rapport, til trods for gode intentioner, mangelfuld ift. at belyse vigtigheden af samarbejdet om at sikre rummelige arbejdspladser, som kan fastholde medarbejdere.

Fra Dansk Psykolog Forenings side vil vi derfor anbefale, at der skabes et tættere samarbejde mellem virksomheder, den kommunale beskæftigelsesindsats og STAR. Psykologer har i vid udstrækning kompetencerne til at sparre og hjælpe med at skabe det rette match mellem borger og arbejdsplads, planlægning af rummelige jobfunktioner til mennesker med fx psykiske udfordringer, handicap eller på anden måde nedsat arbejdsevne, og kan hjælpe virksomheder til at skabe en arbejdsplads med plads til forskellighed.

Arbejdsgiverne har i dag ofte begrænset indblik i deres medarbejderes helbredsmæssige situation og derfor spiller beskæftigelsesindsatsen en afgørende rolle i en koordinerende funktion, hvor de indsatser der iværksættes fra forskellige aktører, er afstemte og konstruktive.

Med venlig hilsen

Dea Seidenfaden
Forperson, Dansk Psykolog Forening

DASAMS - Dansk Samfundsmedicinsk Selskab

Den 15. september 2024

Høringssvar vedr. ekspertgruppens anbefalinger for fremtidens beskæftigelsesindsats

Indsendt af Dansk Samfundsmedicinsk Selskab til Beskæftigelsesministeriet på bm@bm.dk

Dansk Samfundsmedicinsk Selskab (DASAMS) ønsker at benytte lejligheden til at afgive et høringssvar i forbindelse med den åbne eksterne høring om ekspertgruppens anbefalinger for fremtidens beskæftigelsesindsats, som blev offentliggjort den 24. juni 2024.

DASAMS repræsenterer læger, der arbejder inden for det samfundsmedicinsk speciale, herunder på de socialmedicinske afdelinger, hvor de yder sundhedsfaglig rådgivning på beskæftigelsesområdet. Vores medlemmer besidder en særlig kombination af lægefaglig viden og indsigt i organisation, myndighedsansvar, kvalitetssikring samt ulighed i sundhed på både individ-, gruppe-, organisations- og samfundsniveau. Samfundsmedicinske læger har særligt fokus på de sårbare grupper i samfundet, der ofte "falder mellem stolene" i sundhedssystemet. En central funktion i vores speciale er rådgivning, vejledning og samarbejde med både sundhedsvæsenet og nærliggende områder, herunder beskæftigelsesindsatsen.

Vi vil indledningsvist påpege det store ansvar, der følger med, når man gennemfører omfattende reformer på flere områder samtidig. Selvom der ikke umiddelbart er tale om så omfattende strukturændringer som ved strukturreformen i 2004, bemærker vi, at både Sundhedsstrukturkommissionen og ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats har fremlagt anbefalinger samtidig. Der er således lagt op til betydelige ændringer på sundhedsområdet, ældreområdet, beskæftigelsesområdet og potentielt dele af socialområdet. Ændringer, der potentielt kan sammenlignes med amternes nedlæggelse i 2007. Vi er bekymrede for, at der ikke er sikret tilstrækkeligt koordinering, samtænkning og overvejelser om samspillet mellem disse reformer. Sådanne overvejelser omkring snitflader til andre myndighedsområder er afgørende for, at beskæftigelsessystemet er effektivt koordineret med sundhedsvæsenet – særligt for de svageste ledige, der alle har helbredsproblemer, som er betydende for deres nedsatte funktionsevne. Den nuværende struktur med rehabiliteringsteams og en regional sundhedskoordinator havde netop til mål at sikre denne koordinering.

Vores medlemmer er fuldt ud opmærksomme på de strukturelle udfordringer, den nuværende organisering af beskæftigelsesindsatsen medfører – især for de mest sårbare borgere, hvor selve mødet med systemet kan opleves som en belastning. DASAMS støtter derfor ambitionen om en mere værdig, enkel og gennemsigtig beskæftigelsesindsats. Dog er vi bekymret for at stræben efter ”nye løsninger” kan medføre en risiko for, at vigtige erfaringer og veletablerede arbejdsgange går tabt. Vi opfordrer til, at fremtidige indsatser bygger på en løbende udviklingsproces, hvor erfaringer og viden kontinuerligt evalueres, integreres og justeres. Inden for interventionsforskning på komplekse indsatser findes veludviklede metoder til udvikling, evaluering og implementering af organisatoriske og strukturelle løsninger. DASAMS håber, at man politisk vil anvende en lignende metodisk tilgang til udvikling af beskæftigelsesindsatsen for at sikre en bæredygtig udvikling frem for en ressourcekrævende "riv-ned"-"byg-op"-proces. Helt overordnet anbefaler selskabet, at man fra politisk side vil adaptere samme metodisk systematik og gennemsigtighed som det ønskes af selve beskæftigelsesindsatsen.

Ledighed kan være en stor udfordring for mange mennesker, fordi det medfører tanker, måske endda bekymring, om det økonomiske grundlag for tilværelsen. Hvis ledigheden ledsages af fysiske eller psykiske helbredsproblemer, psykosociale vanskeligheder og/eller tidligere negative erfaringer med systemet, er

udfordringer endnu større og risikoen for varig funktionsevnenedsættelse stor. Set fra et samfundsmedicinsk perspektiv er det her, vi taber mange mennesker, fordi vi hverken i beskæftigelsesindsatsen eller sundhedssystemet er hurtige nok til at identificere dem med komplekse biopsykosociale udfordringer udover ledighed. DASAMS anbefaler, at tidlig identificering af ledige med komplekse biopsykosociale udfordringer bliver et centralt element i beskæftigelsesindsatsen fremover.

I det socialmedicinske arbejde har vores medlemmer set, hvordan beskæftigelsesområdet i visse tilfælde har formået at yde en håndholdt indsats for borgere med sådanne komplekse udfordringer – en indsats, som man ikke noget sted i sundhedsvæsenet har været i stand til at etablere. Nøgleordene er tværfaglighed og helhedsorienteret indsats og det er enestående, at man på beskæftigelsesområdet, i form af rehabiliteringsteamsmøderne, faktisk har haft en strukturel organisering, der understøtter samarbejde på tværs af både fagligheder og myndighedsområder. Erfaringerne fra rehabiliteringsteams i kommunerne viser, at det tværfaglige samarbejde, herunder inddragelse af sundhedskoordinatorer fra regionerne, har skabt et helhedsorienteret syn på borgerens situation, som gør det muligt at pege på relevante indsatser, der med et realistisk sigte har til formål at understøtte udvikling af den enkeltes funktionsevne. Udover de multidisciplinære teamkonferencer fx på kræftområdet i sundhedsvæsenet, findes der ikke umiddelbart andre organisatoriske strukturer, som i samme grad understøtter det tværfaglige samarbejde. DASAMS foreslår, at man fastholder rehabiliteringsteams som et tværfagligt forum, men at de lovbetingede dokumentationskrav reduceres.

DASAMS anerkender, at den tværfaglige indsats kan være administrativt krævende, men vi opfordrer til at fastholde og videreudvikle tværfaglige struktur for at skabe mest mulig værdi af det tværfaglige samarbejde. Det er afgørende, at den rehabiliterende indsats fortsætter med at tage højde for det "hele menneske" og at der i langt højere grad end i dag er fokus på en tidlig indsats.

Forebyggelse er under pres i både sundhedsvæsenet og på beskæftigelsesområdet. Fra et samfundsmedicinsk perspektiv er forebyggelse af sygdom og funktionsevnetab afgørende. Forebyggelse handler ikke kun om at undgå sygdom, men også om at forhindre yderligere funktionsevnetab, hvilket netop er fokus i de tværfaglige indsatser. Vores forhåbning er, at man vil holde videreudvikle på de gode erfaringer som der faktisk er for hele tiden at sikre balance mellem ressourceforbrug og den værdi, der skabes for den enkelte eller samfundet som helhed.

I vores høringssvar til Sundhedsstrukturkommissionen tidligere i år understregede vi, at alle former for forebyggelse, behandling og rehabilitering skal have patientens livskvalitet, som det primære mål. Ligesom udvikling eller fastholdelse af funktionsevnen bør være et afgørende mål, når relevante indsatser skal prioriteres. Dette er også målet for den nuværende beskæftigelsesindsats, der kræver kvalitet og faglighed i det tværfaglige samarbejde. Et arbejde som selskabets medlemmer på alle mulige måder ønsker at støtte op om, hvilket også afspejles i selskabets forskningsaktivitet, hvor der et stort ønske om at iværksætte projekter i samarbejde med kommunerne om at skabe viden om fremtidens rehabiliteringsindsatser.

Afslutningsvis finder DASAMS det bekymrende, at der i ekspertgruppens anbefalinger primært er fokus på økonomi, og at der mangler evidens og dokumentation som grundlag for ekspertgruppens anbefalinger. Allerede i dag findes der store kommunale forskelle i tilbud til borgerne. Mens vi på alle mulige måder ønske at løsne op for mest mulig frihed og råderum for den enkelte medarbejder, er vi bekymrede for en generel tanke om frisættelse af kommuner, idet dette kun vil forstærke de aktuelle forskelle mellem kommunerne. Fremfor krav om proces bør der i langt højere grad stilles krav til faglig kvalitet understøttet af kommunale retningslinjer, kvalitetssikring og løbende dataindsamling, herunder oprettelse af en forløbsbaseret database. Vi opfordrer derudover til, at man tager inspiration fra Sundhedsstyrelsens forebyggelsespakker for at sikre en vidensbaseret beskæftigelsesindsats.

Venlig hilsen
Ann Lyngberg, Næstforperson,
Dansk Samfundsmedicinsk Selskab

Dato 15. september 2024

Dansk Socialrådgiverforening
faglig handlekraft

Høringssvar vedrørende rapport og anbefalinger fra ekspertgruppen om Fremtidens Beskæftigelsesindsats

Dansk Socialrådgiverforening (DS) vil gerne takke for muligheden for at give bemærkninger til ekspertgruppens rapport om Anbefalinger til fremtidens beskæftigelsesindsats. DS vil i dette høringssvar primært have fokus på ikke-arbejdsmarkedsparate ledige. I forhold til gruppen af ledige arbejdsmarkedsparate henviser vi til høringssvaret fra FH, som dækker vores holdninger, særligt bekymringer omkring svækkelsen af uddannelsesfokusset i beskæftigelsesindsatsen samt svækkelsen af incitamentet til at være medlem af en a-kasse.

Fra DS' side mener vi, at det er positivt, at det eksisterende beskæftigelsessystem nytænkes, og vi har længe kaldt på dette. I dag er det mange socialrådgiveres erfaring, at vi ofte hjælper borgere i arbejde eller til afklaring på trods af en rigid lovgivning og overdreven processtyring. Vi ser derfor et stort behov for at skabe et nyt system, der bygger på tillid til borgere og medarbejdere. Hvor indsatsen opleves meningsfuld og skaber værdighed for den enkelte. Og hvor vi bygger videre på den solide viden, der eksisterer om, hvordan udsatte ledige hjælpes ind på eller tættere på arbejdsmarkedet.

Overordnede bemærkninger til ekspertgruppens anbefalinger

DS vil gerne indledningsvis og helt overordnet give udtryk for, at selvom vi ser mange gode intentioner i ekspertgruppens anbefalinger om en fremtidig beskæftigelsesindsats, så er vi yderst bekymrede for, om de gode intentioner kan blive omsat til virkelighed, såfremt ekspertgruppens anbefalinger følges. I anbefalingerne skitseres nogle lovgivningsmæssige rammer, der mere fleksibelt muliggør, at indsatsen kan tilrettelægges efter de lediges behov, og være mere sammenhængende og helhedsorienteret. Men ekspertgruppen forholder sig i for ringe grad til, hvilke rettigheder for de ledige og hvilke forpligtelser for kommunerne, der skal sikre, at en sådan indsats faktisk bliver iværksat, så den enkelte ledige bliver hjulpet tættere på arbejdsmarkedet. Såfremt anbefalingerne implementeres som foreliggende, ser vi en stor risiko for, at særligt de borgere, som har andre problemer end ledighed efterlades med ingen indsats over lange perioder, mens deres mulighed for at finde eller genfinde fodfæste på arbejdsmarkedet forringes.

Vi er ligeledes særligt bekymrede for, om de udsatte unge vil blive grebet tilstrækkeligt tidligt og intensivt nok i den fremtidig beskæftigelsesindsats, hvis ekspertgruppens anbefalinger gennemføres. I lyset af anbefalingen om at spare 460 mio.kr. på ungemålgruppen, frygter vi, at færre unge vil få en tilstrækkelig og relevant indsats, som tager højde for den enkelte unges livssituation og ønsker for fremtiden.

DS anbefaler, at der i arbejdet med at nytænke beskæftigelsesindsatsen er et stærkt fokus på at sikre, at alle, der kan finde vej til beskæftigelse, skal støttes til det. Vi vil kraftigt fraråde et system, som er passivt over for unge og voksne, som har komplekse sociale og helbredsmæssige problemer med sig, hvilket vi frygter kan blive resultatet, hvis ekspertgruppens anbefalinger implementeres samlet set. Det er veldokumenteret, at det er muligt for mange at finde fodfæste på arbejdsmarkedet med den rette indsats og støtte. Samtidigt skal beskæftigelsessystemet også kunne afklare de mennesker, som ikke har tilstrækkelig arbejdsevne til andre ydelser f.eks. fleksjob og førtidspension på en meningsfuld og værdig måde.

DS vil pege på de erfaringer, som er høstet i diverse investeringskommuner (fx Hjørring og Aabenraa), Flere skal med-projekterne, IPS og andre lignende projekter, som har dokumenteret effekt. Fælles for projekterne er bl.a. et stærkt fokus på lave sagstal, som muliggør fremdrift i sagerne, tæt opfølgning og samarbejde med borgeren samt at indsatsen tager udgangspunkt i borgerens egen motivation. Det forudsætter også stærk faglighed i forhold til inddragelse og samarbejde, lovgivning, vurdering af arbejdsevne, systematisk sagsarbejde og systemkendskab.

DS lægger stor vægt på fremdriftsgarantien som et væsentligt redskab i forhold til at sikre, at borgeren får hjælp. Etablering af en fremdriftsgaranti med kvalitet, rettigheder for borgeren og redskaber til en vurdering af den lediges arbejdsevne kan tillige bidrage til tempo i sagerne.

DS' bekymring for den fremtidige beskæftigelsesindsats er naturligvis forstærket af den samtidige meget store besparelse på området. Det har været ekspertgruppens bundne mandat, at der skulle findes 3 mia. kr. i 2030 på beskæftigelsesindsatsen, hvilket er mere end en fjerdedel af det samlede kommunale forbrug på området.

Bemærkninger til "Få målgrupper og særregler"

DS kan støtte ekspertgruppens forslag om en gennemgribende forenkling af målgrupper og ydelser, så der fremadrettet vil være fem indsatsgrupper, fremfor 13 målgrupper. Det er positivt med mere sammenhængende forløb, færre skift og mindre bureaukrati via afskaffelse af de forskellige ydelser (ressourceforløbsydelse, ledighedsydelse og uddannelsesydelse).

Praksis, og undersøgelser heraf, har vist, at ressourceforløb og behandling af sagerne i rehabiliteringsteams ikke i tilstrækkelig grad har sikret en hensigtsmæssig tværfaglig og helhedsorienteret indsats for borgeren. DS kan derfor støtte, at reglerne om rehabiliteringsteams og ressourceforløb afskaffes, men vi mener samtidig, at det kræver, at det på anden vis sikres, at udsatte ledige får en helhedsorienteret indsats og tværfaglig koordinering, som kan enten udvikle eller afklare arbejdsevnen.

DS vil dog gøre opmærksom på det meget problematiske forhold, at ekspertgruppens forslag resulterer i en ydelsesnedgang for nogle grupper og at 10 % vurderes helt at miste deres ydelse. Det er socialrådgivernes erfaring, at vores arbejde med at hjælpe mennesker tættere på arbejdsmarkedet vanskeliggøres betydeligt, når borgeren har ingen eller meget lav ydelse.

Revalidering

DS mener, at forslaget om at afskaffe revalideringsordningen er meget problematisk. Der er både et individuelt og et samfundsmæssigt behov for gode muligheder for omstillinger i arbejdslivet på et rimeligt forsørgelsesgrundlag. Og undersøgelser viser, at der er god effekt af indsatsen.[1] DS så gerne, at brugen af revalidering blev styrket. Hvis der er et politisk ønske om at afskaffe revalidering, så mener DS, at der behov for nye forslag, der kan erstatte ordningen, så muligheden for at sikre varig og holdbar beskæftigelse gennem karrieremæssige sporskifte sikres.

Unge

DS finder det meget problematisk, at de unge i jobhjælpsgruppen efterlades uden en ret til og sikkerhed for en intensiv indsats. Det er helt centralt, at vi ikke taber de unge, men derimod sætter massivt ind for at sikre dem uddannelse, beskæftigelse og selvforsørgelse. En stor andel af de unge har brug for denne støtte, fordi de har problemer ud over ledighed. Mange har en kompliceret livshistorie bag sig, f.eks. med anbringelse i barndommen, afbrudt skolegang og/eller psykiske lidelser.

DS mener, at vi som samfund har en meget stor opgave, som skal løftes i forhold til de unge, som har problemer med at finde fodfæste i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet. Det er i vores perspektiv ikke afgørende om opgaven løftes i beskæftigelseslovgivningen eller der arbejdes med en massiv udvidelse af den Kommunal Ungeindsats (KUI), hvor der i så fald bør tildeles flere beføjelser og hvor målgruppen udvides til 30 år. Konkret foreslår DS en samlet ungelov med redskaber til en helhedsorienteret indsats for unge. Det helt centrale er, at ansvaret for

---

[1] https://www.cabiweb.dk/temaer/nedsat-arbejdsevne/revalidering-som-investering/

ungemålgruppen placeres og opgaven løftes. Vi finder det beklageligt, at ekspertgruppen ikke har et særligt fokus på netop denne målgruppe.

Sygedagpenge

DS er principielt positiv overfor den foreslåede forenkling af sygedagpengesystemet, hvor jobafklaringsforløb afskaffes og borgeren bliver på sygedagpenge og fastholdes i et sammenhængende forløb, hvor sygedagpengebeløbet på et tidspunkt sættes ned til en lavere takst.

Det er dog en klar forudsætning, at sygedagpenge på højeste sats udvides meget betragteligt, da forlængelseskriterierne forslås indskrænket til alene at være objektive kriterier. Vi ved, at der er mange sygemeldte, der i dag kommer i klemme grundet ventetider i sundhedssektoren - særligt i psykiatrien. Denne ulighed vil blive betydeligt forstærket, hvis perioden på sygedagpenge på høj sats ikke udvides. En ydelsesnedgang for sygemeldte borgere er en markant belastning for borgere, som i forvejen er i en sårbar og belastet position.

DS vil tillige anbefale, at forlængelsesmulighederne også omfatter de situationer, hvor den sygemeldte er uafklaret, under behandling eller kritisk syg og dermed fortsat er uarbejdsdygtig.

Ekspertgruppen foreslår også, at sygemeldte fra beskæftigelse ikke automatisk skal følges i beskæftigelsessystemet, men at det skal være en kommunal vurdering, hvordan sygemeldte fra beskæftigelse skal have opfølgning. DS finder, at dette giver mening, men må samtidig pege på, at det er overordentlig vigtigt, at kommunerne ikke afvikler, men udvikler og målretter den tidlige og fastholdende indsats for sygemeldte.

Fastholdelse af sygemeldte i beskæftigelse er en kerneopgave i jobcentrene i dag i samarbejde med A-kasser, faglige organisationer og arbejdsgivere, som er med til at forebygge, at sygdom fører til ledighed. Her er beskæftigelsesindsatsens vejledning om mulighederne for fastholdelse ofte afgørende. Det kræver, at vejledningen ikke kommer for sent i forløbet.

Bemærkninger til “Individuelt tilrettelagt indsats for borgerne”

DS mener, at det er afgørende, at en nytænkning af beskæftigelsesindsatsen giver mulighed for at lave en individuelt tilrettelagt indsats, som er meningsfuld for borgeren og som bringer borgerens livssituation fremad mod et mål om beskæftigelse, uddannelse eller afklaring.

Ekspertgruppens forslag vil fjerne nogle af de barrierer i form af rigide krav til kontaktforløb, som eksisterer i dag. Det vil betyde, at det vil være muligt at lave en individuelt tilrettelagt støtte. Men ekspertgruppens forslag indebærer ikke et krav til kommunerne eller en ret til borgerne om en individuelt tilrettelagt støtte og derfor er der ikke nogen sikkerhed for, at en sådan indsats faktisk iværksættes.

DS kan følge og støtte den meget store forenkling af kontaktforløbet, der lægges op til både i forhold til at fjerne en stor del af særreglerne og gøre reglerne mere ens i forhold til målgrupperne. Det giver bedre gennemsigtighed for borgerne og rummer bedre mulighed for, at socialrådgiverne kan bruge deres faglighed til at vurdere, hvad der vil være et meningsfuldt kontaktforløb.

For DS er det helt afgørende, at en forenkling af beskæftigelsesindsatsen er balanceret i forhold til at sikre rettigheder for borgeren. På baggrund af ekspertgruppens forslag er vi særligt bekymret for de borgere, der forslås visiteret til jobhjælpsindsats, og hvor der udelukkende er krav om en opstartssamtale og herefter en årlig opfølgning. Hvis denne gruppe af borgere, som har brug for en intensiv indsats, ikke reelt sikres denne, er vi alvorligt bekymrede for, om de borgere i den kommunale virkelighed rent faktisk vil få den hjælp, der er nødvendig eller om de bliver efterladt uden en indsats, der hjælper dem tættere på beskæftigelse eller afklaring. I så fald vil de befinde sig langvarigt på kontanthjælp.

Løsningen er ikke at fastholde de nuværende regler med et bestemt antal samtaler, men i stedet at sikre en garanti for fremdrift eller en ret til en individuelt tilrettelagt indsats. Her mener vi, at udformningen af fremdriftsgarantien bliver helt central.

DS kan støtte forslaget om at udvide muligheden for at undtage borgere i jobhjælpsindsats fra rådighedsforpligtelsen i op til 6 måneder. Borgere med alvorlige og gennemgribende udfordringer kan have behov for i en periode at give al fokus til f.eks. at få et misbrug under kontrol, komme ovenpå efter en stor krise, få styr på en kaotisk familiesituation. Derfor giver det mening, at der kan aftales en længere pause i deres aktiviteter i beskæftigelsesindsatsen. Men det er naturligvis vigtigt, at denne mulighed kun anvendes, når det er fagligt begrundet, og det ikke bliver en kortsigtet måde at spare ressourcer på.

DS kan støtte den foreslåede ensretning af den sundhedsfaglige vurdering. Den sundhedsfaglige vurdering er et væsentligt element i vurderingen af arbejdsevnen, som er en helt central opgave for socialrådgiverne. En ensretning af den sundhedsfaglige vurdering kan bidrage til, at arbejdsevnevurderingen får mere ensartet kvalitet på tværs af kommuner, og forløbet bliver mere gennemskueligt for borgeren.

I lyset af at mange rettigheder til indsatser foreslås fjernet, er det efter DS' opfattelse vigtigt, når ekspertgruppen i deres rapport fremhæver, at der altid skal være en ret for alle ledige til at få et møde. Det fremhæves også, at det er en ret for de ledige at ønske en indsats, som kommunen skal tage stilling til, om de vil imødekomme. Det er vigtigt, at kommunen forpligtes til tydeligt at gøre den ledige opmærksom på disse rettigheder, samt at kommunens stillingtagen til den lediges ønske om indsats har karakter af en afgørelse, der kan påklages.

Fremdriftsgaranti

DS er positiv overfor ekspertgruppens forslag om at indføre en årlig fremdriftsgaranti for borgere i jobhjælpsgruppen. DS har længe arbejdet for at få et sådant redskab gennemført for at sikre borgerne fremdrift og tempo i deres forløb og for at sikre en indsats, der er fagligt funderet og har kvalitet. En fremdriftsgaranti med substans vil være afgørende for at forebygge langvarige forløb på kontanthjælp og kan være en vigtig ret for borgerne i et system med højere grad af frisættelse i forhold til kontaktforløb og aktivitetskrav.

Fremdriftsgarantien skal sikre kvalitet og progression for borgeren samtidig med, at den ikke må blive et nyt tungt administrativt element. Det er derfor en forudsætning, at der lovgivningsmæssigt sikres tydelige rammer og konkrete redskaber til en fremdriftsgaranti.

I ekspertgruppens anbefalinger er fremdriftsgarantien ikke udfoldet eller beskrevet i detaljer. Vi antager derfor, at der udestår et arbejde, og DS bidrager meget gerne hertil.

Det er helt afgørende for DS, at de vurderinger om indsatser og forsørgelse, som indgår i den årlige fremdriftsgaranti får karakter af afgørelser, som kan påklages. Dette vil sikre, at fremdriftsgarantien ikke blot bliver en årlig opfølgning i sagen, men reelt bliver en garanti for, at der sættes indsatser i værk, og at borgeren har klageadgang, hvis vedkommende mener at være placeret på forkert ydelse uden meningsfuld indsats og fremadrettet realistisk plan.

Såfremt fremtidsgarantien udelukkende bliver en opfølgning i sagen, vil der ikke være nogen garanti for, at der sker andet i sagsforløbet end denne årlige opfølgning. Særligt i lyset af, at der ifølge ekspertgruppens anbefalinger ikke skal være krav til hverken samtaler eller indsatser for personer i jobhjælpsgruppen.

I anbefalingerne fremgår det, at fremdriftsgarantien skal indeholde en gennemgang af sagen, og at der skal lægges en plan. DS mener, at det er vigtigt, at det af planen fremgår, hvornår og hvordan der følges op i forhold til borgeren og planen i det kommende år. Dette vil give borgeren et overblik over forløbet og bedre ejerskab.

Det bør tillige være en stærk ambition, at borgeren alene har én plan uanset at borgeren får indsatser fra flere sektorområder.

Hvis det skal lykkes at få mere fremdrift i sagsbehandlingen og i afklaringen af arbejdsevnen for udsatte ledige, vil det kræve en mere helhedsorienteret indsats, så man får arbejdet med alle de problemstillinger, der måtte stå i vejen for arbejdsmarkedstilknytning. DS kan derfor ikke tilslutte sig ekspertgruppens forslag om, at retten til en koordinerende sagsbehandler afskaffes eller at lov om helhedsorienteret indsats ikke gennemføres. Begge dele vil være vigtige bidrag til at sikre fremdrift, sammenhæng og meningsfulde indsatser.

Behov for kortere afklaringsforløb

Langvarige forløb på kontanthjælp kan både skyldes manglende fremdrift og opfølgning, men også de nuværende krav til og processer for at afklare og vurdere arbejdsevne. For at sikre bedre mulighed for at afklare arbejdsevnen hurtigere og mere smidigt har DS peget på, at der bør indføres en ny mulighed i beskæftigelsesindsatsen, udviklingsfleksjob, hvor arbejdsevnen kan afklares og vurderes sideløbende med, at borgeren er i et fleksjob. Udviklingsfleksjobbet skal kunne tilkendes, selvom arbejdsevnen ikke er endelig afklaret og uden at alle behandlingsmuligheder er afprøvet.

Derudover mener DS, at der er behov for et nationalt arbejde med en overordnet systematik, der kan støtte denne årlige vurdering af arbejdsevnen og sikre en mere ensartet kvalitet i alle kommuner. Dette kunne ske ved at genindføre arbejdsevnebekendtgørelsen i en ny og forbedret form.

Bemærkninger til “Værdigt sanktionssystem i balance”

DS synes, det er meget positivt, at ekspertgruppens anbefalinger indeholder et mere enkelt og lempeligt sanktionssystem, herunder at det forslås, at borgere i jobhjælpsgruppen ikke i første omgang skal mødes med sanktioner.

Der bruges i dag mange ressourcer på sanktionering i beskæftigelsessystemet. Derudover har undersøgelser vist, at sanktioner ikke virker for borgere længere fra arbejdsmarkedet. Det er set fra DS’ perspektiv vigtigt, at sanktioner overfor borgere længere fra arbejdsmarkedet alene bruges, når det vurderes fagligt at have effekt på at fastholde borgere i et forløb.

Med de foreslåede ændringer af reglerne om sanktionering er det DS’ opfattelse, at beskæftigelsesindsatsen i højere grad kan rumme de borgere, som er særligt udsatte,

og hermed, at det ikke vil være relevant at udskille denne gruppe af borgere fra beskæftigelsessystemet, sådan som der har været lagt op til politisk. Denne opfattelse deler vi med Rådet for Socialt Udsatte, Danske Handicaporganisationer og KL.[2]

Bemærkninger til "Nedlæggelse af jobcentre og fri organisering"

DS har længe arbejdet for sikring af en helhedsorienteret indsats til borgere i beskæftigelsesindsatsen, der har flere problemer end ledighed. DS kan klart slutte op om de intentioner ekspertgruppen har om en sammenhængende og helhedsorienteret indsats for de borgere, der har flere problemer end ledighed. DS synes også, det er positivt, at der lægges op til at formålsbestemmelser og enkelte andre bestemmelser i serviceloven og LAB justeres, så det fremmer en helhedsorienteret indsats.

Med anbefalingerne fjernes en del af de lovgivningsmæssige barrierer for at arbejde mere helhedsorienteret. Det er positivt, men ikke tilstrækkeligt. Der er behov for, at kommunerne forpligtes til at organisere beskæftigelsesindsatsen på en måde, der muliggør, at borgere med komplekse problemer får ret til en helhedsorienteret indsats. DS peger på, at beskæftigelsesindsatsen for ikke-arbejdsmarkedsparate borgere bør organiseres i en tværgående enhed mellem beskæftigelse, social og sundhed.

Borgerens *ret* til en helhedsorienteret indsats ser DS ikke afspejlet i ekspertgruppens anbefalinger, og vi kan derfor ikke bakke op om ekspertgruppens vurdering af, at grundlaget for den indgåede aftale om en ny hovedlov for helhedsorienteret indsats ikke længere er til stede. En kommunal forpligtelse til at tilbyde borgere med behov for en helhedsorienteret indsats vil være et vigtigt bidrag til at sikre, at borgere med komplekse problemer får en sammenhængende og mere effektfuld støtte.

Bemærkninger til "Fra proceskrav til resultatstyring"

Det er positivt, at ekspertgruppen anbefaler en anden måling af beskæftigelsesindsatsen. Den nuværende styring er uhensigtsmæssig, fordi der er et stærkt fokus på at måle på proces og aktivitet frem for effekt. DS kan støtte ekspertgruppens forslag til parametre, der fremadrettet skal måles på.

---

[2] https://www.kl.dk/forsidenyheder/2024/marts/borgere-medarbejdere-og-kommuner-det-er-helt-afgoerende-at-udsatte-borgere-ogsaa-i-fremtiden-faar-en-beskaeftigelsesindsats

DS vil imidlertid opfordre til, at der – i hvert fald i en overgangsperiode – gennemføres en form for overvågning af aktivitet og kvalitet i indsatsen. DS vil anbefale, at i de målinger indgår opgørelse af den tid kommunen har afsat til den enkelte borger i de forskellige målgrupper (sagstal), og at tilfredshedsmålingen blandt borgerne skal indeholde spørgsmål om hyppighed af kontakt, indsatser og borgerens vurdering af om behovet er opfyldt.

DS vil også anbefale, at der udvikles progressionsmål på de borgere, der er længere fra arbejdsmarkedet, så udvikling og fokus på den store opgave kommunerne har med disse borgere følges lokalt og centralt.

Bemærkninger til "Økonomiske konsekvenser"

DS mener, det er helt uholdbart at spare 3 mia.kr. på beskæftigelsesindsatsen. Det er både problematisk, at der foreslås besparelser på 1,2 mia.kr på jobcentrenes drift, da det kan resultere i meget høje sagstal, hvilket vil modvirke fremdrift i sagerne. Det er også problematisk, at der lægges op til at spare 900 mio.kr. på indsatser i kategorien "øvrig vejledning og indsats", som socialrådgiverne ofte bruger til at hjælpe udsatte borgere tættere på arbejdsmarkedet. Det kan f.eks. være hjælp til at mestre social angst, følgerne af hjernerystelse eller specialiserede forløb for mennesker med autisme eller ADHD. Indsatser som kan være helt afgørende for at fastholde et beskæftigelsesperspektiv for en meget udsat målgruppe.

Ekspertgruppen lægger op til et system, hvor borgerens ret til støtte – samtaler og indsats - er væsentligt færre. I kombination med en besparelse på 3 mia.kr. er der stor risiko for, at ledige efterlades uden indsats over lange perioder, mens deres mulighed for at finde eller genfinde fodfæste på arbejdsmarkedet forringes.

DS mener, det er overordentligt uhensigtsmæssigt, både for de borgere, der ikke får den indsats, de har behov for, og for de socialrådgivere, der skal arbejde med at hjælpe borgerne. Desuden er det en prioritering, som kan ende med at få store omkostninger for vores arbejdsmarked og den fremtidige finansiering af velfærdssamfundet.

DS finder der meget problematisk, at der lægges op til en flytning af aktivitetsindsatser fra konto 5 til konto 6. Dette vil stille beskæftigelsesindsatsen og de ledige i en meget vanskelig situation, hvor indsatsen skal konkurrere med andre velfærdsområder. Det vil også betyde, at muligheden for at kunne give ekstra indsatser i en lavkonjunktur – hvilket jo er intentionen med placeringen på konto 5 – vil forsvinde.

Implementering og sikring af rette kompetencer

Implementering af en fremtidig beskæftigelsesindsats af den karakter, som ekspertgruppen foreslår, er en omfattende reform. Den kræver en omstilling af organisation, arbejdsgange og kultur. DS mener, det er meget vigtigt, at implementeringen får tid og at den støttes centralt.

DS vil derfor foreslå, at der allerede i en politisk aftale om et nyt beskæftigelsessystem besluttes en egentligt implementeringsplan med en midlertidig overvågning og tæt opfølgning på indsatsen. DS vil pege på den implementeringsplan, der blev aftalt i forbindelse aftalen om Lov om helhedsorienteret indsats (HOI) til inspiration.

Kvalifikationer og kompetencer bliver helt afgørende for en kommende reform. Der er sat midler af til efteruddannelse af socialrådgivere og der er et ønske til ændringer af socialrådgiveruddannelsen. Vi kan støtte begge dele. Men vi mener ikke midlerne til efteruddannelse er tilstrækkeligt.

Udover efteruddannelse er der desuden behov for at indføre et uddannelseskrav i forhold til de centrale funktioner i fremtidens beskæftigelsesindsats, særligt i forhold til vurdering af arbejdsevne og de opgaver, der er knyttet fremdriftsgarantien, så det sikres at disse varetages af socialrådgivere eller -formidlere, der er klædt på til opgaven.

På vegne af Dansk Socialrådgiverforening

Signe Færch, Forkvinde

Danske
A- Kasser

HØRING OM FREMTIDENS BESKÆFTIGELSESINDSATS OG EKSPERTGRUPPENS ANBEFALINGER

13. september 2024

Danske A-kasser takker for muligheden for at komme med bemærkninger til høringen om ekspertgruppens anbefalinger til fremtidens beskæftigelsesindsats.

Det er et omfattende arbejde, der ligger til grund for anbefalingerne – og der er kommet mange nye tanker og visioner for beskæftigelsesindsatsen ud af arbejdet. Det vil vi gerne rose og anerkende ekspertgruppen og dens sekretariat for.

Beskæftigelsessystemet er stort og komplekst – og det favner mange grupper, alle med forskellige behov. Det er rigtigt set, at systemet vil stå langt stærkere, hvis det forenkles, og hvis forenklingen skaber et rum for at *se* den enkelte i langt højere grad, end det er tilfældet i dag. Men også hvis forenklingen samtidig skaber et rum for at *handle* ud fra det, man ser.

Det er bare ikke givet, at det er det der sker, når systemet drænes økonomisk og medarbejderressourcerne tilpasses – og når de medarbejdere, der er tilbage, skal fokusere på at implementere noget nyt igen og dermed ikke har samme tid til at fokusere på dem, systemet er til for. Det er heller ikke givet, at det er det, der sker, når retningen ikke længere er klar og ens for alle, men er fastlagt decentralt af forskellige kommunale enheder styret forskelligt og båret af forskellige tilgange og prioriteringer.

Tankerne og visionerne er der. Men vil de lede os til et bedre system?

Danske A-kasser havde gerne set, at ekspertgruppen havde stillet sig selv spørgsmålet;
"Hvad vil vi med beskæftigelsesindsatsen?"

Hidtil har svaret på dette spørgsmål været, at *vi vil understøtte et velfungerende arbejdsmarked, hvor flest muligt arbejder det, de kan.* Vi vil således dels modvirke mangel på arbejdskraft og flaskehalse, dels modvirke marginalisering på arbejdsmarkedet.

Det er stadig svaret, som vi ser det.

Ekspertgruppen har tilsyneladende ikke forholdt sig til spørgsmålet og giver på flere stræk et helt andet svar.

Ekspertgruppens svar – tegnet lidt hårdt op – er, at vi ikke vil noget med indsatsen for dem, der er *længere fra arbejdsmarkedet*, mens vi for dem, der er *tæt på arbejdsmarkedet*, vil give kommunerne frihed til at tilrettelægge en indsats alene med fokus på at få ledige hurtigt muligt i hvilken som helst beskæftigelse.

Telefon: 3586 6600
CVR: 4218 5116

dak@danskeakasser.dk
www.danskeakasser.dk

Staunings Plads 3, 2.
1790 København V

Vi ser et behov for, at man politisk i den videre proces forholder sig til, hvad man vil med beskæftigelsesindsatsen – og hvilket svar, der er det rette.

Hvis vi stadig vil det samme med beskæftigelsesindsatsen som hidtil, skal vi sikre, at arbejdsgiverne kan få den arbejdskraft, de har behov for og efterspørger, men også at de ledige, som der ikke er efterspørgsel på, kan blive klædt på til at møde de behov, der er – så de kan komme tilbage i arbejde.

Vi ved selvfølgelig, at systemet favner grupper, som er meget langt fra arbejdsmarkedet.
Men også de har ret til og krav på en indsats, hvor de mødes, der hvor de er – og understøttes i at bidrage med det, de kan.

For de stærke dagpengeledige kan a-kasserne spille en langt større rolle, end de spiller i dag.
A-kasserne er klar til – og vil gerne tage – flere opgaver på sig. For de ledige, som har behov, som rækker ud over den almindelige jobrettede indsats i a-kassen, kan a-kassen samarbejde med kommunen om indsatsen.

Hvorfor ikke dele opgaverne ud, så kommunerne kan få mere luft til at tage sig af de mennesker i systemet, som er langt fra, men som også skal have en chance på arbejdsmarkedet?

A-kasserne kan også fortsat spille en rolle i at sikre kvalificeret arbejdskraft på arbejdsmarkedet.
Men det forudsætter, at der kan ske opkvalificering af ledige, også tidligt i ledighedsforløbet, og at opkvalificering stadig er et mål i indsatsen. Hvorfor ikke anerkende opkvalificeringsindsatsen for det, den er? Nemlig afgørende for et fortsat velfungerende arbejdsmarked.

Ekspertgruppen ser for sig, at forenkling og kommunal frihed til selv at tilrettelægge indsatsen af sig selv vil bane vejen for et bedre system. Men vil det reelt det?

Vejen til et bedre system ser eksperterne samtidig som én, hvor flere mennesker i systemet bliver ladt tilbage med mindre indflydelse og færre rettigheder end i dag. Og bliver efterladt med færre værnsregler – selv om der tidligere har vist sig behov for et værn. Og bliver overladt til et system, som strammer grebet, stiller langt flere krav og giver endnu hårdere straffe.

Man må kunne gå en anden vej – og finde en bedre balance. Det vil vi gerne bidrage til.

Danske A-kasser går meget gerne i dialog med embedsværk og politikere om, hvordan vi mener, at den fremtidige beskæftigelsesindsats skal tilrettelægges, og hvordan a-kasserne vil levere på opgaven – ikke kun til gavn for de ledige, men for hele arbejdsmarkedet.

I dag er en del af dialogen omkring beskæftigelsesindsatsen formaliseret i en række råd, som fremover bliver til ét. Vi finder det helt naturligt, at Danske A-kasser som a-kassernes organisation får en plads i et sådant råd – og dér kan bidrage i dialogen om den fremtidige indsats.

Med venlig hilsen

Eva Obdrup
Formand

HØRING OM EKSPERTGRUPPENS ANBEFALINGER TIL FREMTIDENS BESKÆFTIGELSESINDSATS

13. september 2024

BEMÆRKNINGER TIL ANBEFALINGERNE I EKSPERTGRUPPENS HOVEDRAPPORT – EFTER RAPPORTENS OPBYGNING

HOVEDANBEFALING 1: FÅ MÅLGRUPPER OG SÆRREGLER

Bemærkninger:
Målgruppeforenkling
Ekspertgruppen anbefaler at forenkle beskæftigelsesindsatsen ved at skære ned på antallet af målgrupper. Det ser vi som positivt. Der er behov for at skifte det eksisterende "målgruppefokus" ud med et "borgerfokus", hvor man ser mere på den enkelte borger end på den målgruppe, den pågældende er i.

Det er vigtigt for os og for a-kasserne, at de dagpengeledige fortsat er en særskilt målgruppe i beskæftigelsesindsatsen – og at der i visse tilfælde gælder noget helt særligt for dem.

Ekspertgruppen anbefaler, at ledige på dagpenge kommer i målgruppen for en "dagpengeindsats", men den anbefaler samtidig at harmonisere indsatsen på tværs af målgrupper, så indsatsen er den samme for alle *tæt på arbejdsmarkedet*, og hermed afskaffer den de mange særregler, der i dag kommer dagpengeledige til gavn. Dvs. ledige medlemmer af en a-kasse får fremover præcis den indsats de ville få, hvis de *ikke* var medlem af en a-kasse. Eneste reelle forskel i indsatsen er, at ledige i "dagpengeindsats" er i a-kassen de første 3 måneder.

Det mener vi er for lidt. Ledige medlemmer af en a-kasse må berettiget kunne forvente mere af indsatsen, når indsatsen er en del af det produkt, de betaler til som a-kassemedlemmer.

Unge
Det er positivt, at ekspertgruppen anbefaler, at unge under 25 år uden en erhvervskompetencegivende uddannelse ikke længere altid skal gå uddannelsesvejen – men kan gå ned ad den vej, der er den rigtige for de unge, og dermed også kan få et forløb rettet mod job, hvis det er det, der skal til.

Særligt positivt er det, at de unge dagpengeledige med anbefalingen vil få deres indsats i a-kasserne – ligesom alle andre a-kassemedlemmer, der bliver ledige.

Sammenhængende indsats for sygemeldte – afskaffelse af jobafklaring og revalidering
Også medlemmer af a-kasser kan blive syge – og så er det godt, at der er et sygedagpengesystem til at gribe dem. Der er i dag ret til sygedagpenge i op til 22 uger – nogle kan få forlænget perioden, andre kan ikke, men kan evt. komme i et jobafklaringsforløb.

Vi ser umiddelbart positivt på anbefalingen om, at jobafklaringsforløbene afskaffes, så sygemeldte i stedet bliver i sygedagpengesystemet med sygedagpenge, om end med en nedsat sats.

Med anbefalingen vil flere, der vender tilbage til dagpengesystemet fra sygedagpengesystemet, kunne forlænge deres optjenings-, beregnings- og referenceperiode ud over de 22 uger, de kan forlænge med i dag. Det ser vi positivt på.

Afskaffelsen af revalideringsforløbene ser vi mindre positivt på. Revalidering er for nogle, herunder også a-kassernes medlemmer, en vej tilbage på arbejdsmarkedet.

Ekspertgruppen peger på, at der er andre, længere opkvalificeringsordninger i beskæftigelses-systemet, som kan anvendes i stedet for revalidering, herunder fx voksenlærlingeordningen og uddannelsesløftordningen som anbefales udvidet for at "samle op" på revalideringsordningens afskaffelse. Herudover er der kommet en ny opkvalificeringsordning ind i arbejdsskadesystemet, som også vil kunne anvendes.

Vi kan dog ikke se, at disse andre ordninger vil kunne "samle tilstrækkeligt op" – heller ikke selv om gruppen i revalidering er lille.

At blive en del af voksenlærlingeordningen kræver en arbejdsgiver. At tage et uddannelsesløft kræver, at den enkelte kan se sig selv tage én af de uddannelser, der er med i ordningen. At blive en del af uddannelsesgodtgørelsesordningen kræver en arbejdsskade.

Revalideringsordningen anvendes ikke i særlig stort omfang i dag – men er det i sig selv en grund til at afskaffe ordningen. Måske en højere anvendelsesgrad er at foretrække over en afskaffelse?

HOVEDANBEFALING 2: INDIVIDUELT TILRETTELAGT INDSATS FOR BORGERNE

Bemærkninger:
Nye kontaktforløb med færre proceskrav
Vi deler tanken og visionen om et langt mindre procesreguleret system. For alle i systemet.

Ekspertgruppen strækker sig ganske langt i sine anbefalinger for at nå et sådant system, når det kommer til indsatsen for de mennesker, der er *længere fra arbejdsmarkedet*.

Men for alle andre strækker tanken og ambitionerne sig ikke nær så langt.

Der skal fortsat fastsættes centrale, standardiserede krav til antallet af samtaler, til hvornår i ledighedsforløbet disse skal holdes og til hvornår aktivering skal ske.

Vi ser selvfølgelig positivt på anbefalingen om at harmonisere antallet af samtaler, så antallet for de dagpengeledige bliver det samme som for alle andre ledige. Med harmoniseringen bliver det dog endnu sværere at se, hvorfor a-kasserne ikke kan spille en større rolle i indsatsen for egne ledige i en længere del af forløbet end i dag.

Vi ser ligeledes positivt på anbefalingen om, at øvrig vejledning og opkvalificering (ØVO) igen skal kunne gives som led i aktivering af ledige – forudsat dog at der er tale om gode og målrettede ØVO-forløb. Et digitalt minimums-jobsøgningsforløb, evt. hos en anden aktør, mener vi ikke, at man skal kunne give som egentlig aktivering, men alene som støtte til jobsøgningen.

Mere fleksible rammer for indsatsen
Ekspertgruppen anbefaler, at der for alle ledige, herunder dagpengeledige, skal holdes 4 samtaler inden for de første 6 måneder og igangsættes aktivering senest ved 6 måneders ledighed. Samtidig anbefaler ekspertgruppen dog, at det skal være muligt for a-kasser og kommuner at undtage op til 1 ud af 4 fra krav om samtaler og aktivering.

Vi ser positivt på denne anbefaling. Det er rigtigt set, at ikke alle ledige skal have samme indsats. Man skal som sagsbehandler have mulighed for at bruge sin sunde fornuft, også i beskæftigelsesindsatsen – og ikke bruge tid og ressourcer på ledige, der kan selv og hurtigt er ude af systemet og i beskæftigelse igen.

Når det er sagt, er vi samtidig lidt bekymrede over anbefalingen.

Vi kan ikke helt se, hvordan man kan sikre, at kun op til 1 ud af 4 undtages. Ej heller kan vi se, om der vil skulle fastlægges retningslinjer fra centralt hold for, hvem der vil kunne undtages – med henblik på at sikre en vis ensartethed. Vi kan heller ikke helt se, hvordan undtagelse og måltal kan administreres enkelt på tværs af a-kasser og kommuner, herunder hvad der følger med undtagelsen. Kan én aktør omgøre en anden aktørs undtagelse – kan den ledige? Flytter undtagelsen med, hvis den ledige flytter mellem kommuner eller a-kasser? Er en undtagelse en afgørelse, som kan påklages mv.? Eksisterer denne undtagelse ved siden af andre undtagelser som fx mindre intensiv indsats (MII) eller træder den i stedet for? Hvad skal der ske med de ledige, som blev undtaget, men som alligevel ikke kom hurtigt ud af systemet og i beskæftigelse helt af sig selv?

Færre særordninger for afgrænsede målgrupper
Ekspertgruppen anbefaler, at 2 særordninger, seniorjobordningen og jobrotationsordningen, afskaffes.

En afskaffelse af seniorjobordningen er vi **imod**. Seniorjobordningen er en del af det forsikringsprodukt, der knytter sig til efterlønnen. Afskaffes seniorjobordningen, vil det ramme produktet og de mange mennesker, som har taget det valg at tilslutte sig efterlønnen i tiltro til, at seniorjobordningen var en del af efterlønsordningen.

Seniorjobordningen er ikke skabt til medlemmer med gode beskæftigelsesmuligheder – den er skabt til medlemmer, som ikke er kommet i beskæftigelse og som derfor har opbrugt deres dagpengeret sent i livet – og hvis eneste tråd til fortsat medlemskab af en a-kasse er efterlønnen. Mange af disse medlemmer har ikke andet end netop et seniorjob at falde tilbage på.

Seniorjobordningen er dermed også med til at skabe incitament for kommunerne til at få ledige, som ellers er berettiget til seniorjob, i ordinært arbejde, inden de opbruger retten til dagpenge. Det incitament vil kommunerne ikke længere have, hvis ordningen afskaffes.

Det er rigtigt, at en afskaffelse af seniorjobordningen ikke fratager nogen retten til efterløn. Men den fratager dem retten til et job og dermed en løn i tiden frem mod efterlønnen.

Det er ikke ordentligt at tage en ret, som medlemmerne selv har betalt for, fra dem.

Også derfor er vi **imod**.

Afskaffelse af særregler og harmonisering af regler
Ekspertgruppen ønsker at forenkle systemet – og skære op mod halvdelen af alle regler fra, enten ved helt at afskaffe særregler eller ved at harmonisere regler, som i dag er forskellige eller særegne for visse grupper i systemet.

Vi ser som udgangspunkt positivt på ønsket om at forenkle. Derfor ser vi også umiddelbart positivt på en lang række af de anbefalinger, der er oplistet i **bilag 8**. Der er dog enkelte anbefalinger, som vi enten er imod eller har bemærkninger til. Nogle af anbefalingerne vil få vidtrækkende konsekvenser – og derfor finder vi det ærgerligt, at de alene er medtaget i et bilag til ekspertgruppens hovedrapport.

De anbefalinger, vi er imod eller har bemærkninger til, beskrives kort herunder:

Ekspertgruppens anbefaling 3: Dokumentation af jobsøgningsaktiviteter i joblog
Ekspertgruppen anbefaler, at særreglen om, at de dagpengeledige kan dokumentere jobsøgnings-aktiviteter i en a-kasses digitale joblog afskaffes lovteknisk set. Ekspertgruppen ser ikke et behov for særregler, når registreringer i a-kassens digitale joblog automatisk overføres til jobloggen på Jobnet.

Vi ser et fortsat behov for særregler om dokumentation af jobsøgningsaktivitet i a-kassernes joblog.

Vi mener ikke, at vi skal have "skyggeregler" i systemet – noget, der ikke ser ud til at gælde, men alligevel gælder. Det er at tage ønsket om harmonisering for langt.

Ekspertgruppens anbefaling 5: Kontaktforløbet
Vi ser positivt på anbefalingen om at forenkle indholdet i jobsamtalerne og afskaffe særregler om samtalernes indhold ift. jobsøgning. Vi ser dog samtidig gerne, at anbefalingen strækker sig til også at omfatte en afskaffelse af særregler om vejledning om repatriering, så vejledning kun gives, hvis der er behov – og kun i én samtale frem for i alle samtaler.

Ekspertgruppen anbefaler en harmonisering af tidspunktet for afholdelse af 1. jobsamtale – til senest 2 uger efter tilmelding mv. Vi ser gerne, at de 2 uger opgøres på hverdage frem for kalenderdage for alle.

Ekspertgruppen anbefaler en sammenskrivning af reglerne om selvbooking, men ingen forenkling, selv om en sådan er på sin plads.

Vi mener, at der er grund til at se på, om selvbooking fremover fortsat skal være obligatorisk. Der er et stort potentiale for forenkling ved at give ledige valgfrihed ift. selvbooking – og alene lade selvbooking være en mulighed, ikke en obligatorisk pligt. Hermed vil regler om og administration af *vejledning* om selvbooking, *frister* for selvbooking, *konsekvenser* af manglende selvbooking, administration af *straksbooking* efter en afmelding mv. kunne afskaffes.

Langt de fleste ledige vil selv booke deres samtaler. Det skal de understøttes i. De ledige, for hvem det dog fx er svært at selvbooke, som ikke ønsker at selvbooke eller som bare ikke lige får booket inden for bookingfristen, vil i stedet automatisk få tildelt en samtaletid og blive indkaldt til samtale – og må så selvfølgelig som udgangspunkt acceptere den tid, de er indkaldt til.

Valgfrihed vil bane vejen for et bedre og mere enkelt system – også for de ledige.

Ekspertgruppens anbefaling 8 og 11: Rådighedsafprøvende tilbud og Nytteindsats
Ekspertgruppen anbefaler, at særreglerne om rådighedsafprøvning i form af nytteindsats til dagpengeledige afskaffes.

Umiddelbart er dette jo positivt. Og så alligevel ikke. For samtidig anbefaler ekspertgruppen, at de dagpengeledige skal kunne gives de samme tilbud, som gives til alle andre i systemet, herunder nytteindsats – hvis bare formålet med at give tilbuddet er opfyldt. Hertil anbefaler ekspertgruppen, at formålsbestemmelsen ift. at give tilbud udvides, så formålet med at give et tilbud fremover for alle grupper kan være *motiverende*, og dermed rådighedsafprøvende.

Vi er **imod** en sådan anbefaling. Anbefalingen er yderst vidtrækkende – og vil i virkeligheden resultere i, at alle ledige til enhver tid kan sendes i alle tilbud alene med det formål at motivere, dvs. rådighedsafprøve. Det er kommunen, der alene har kompetencen til at give motiverende tilbud, hvis den vurderer, at det er det rette.

Vi mener, at anbefalingen er egnet til at skabe usikkerhed om, hvem der har kompetencen til at vurdere rådighed, kommunen eller a-kassen. Vi har tidligere set, at en sådan usikkerhed om kompetencen rammer de ledige, som dermed bliver klemt i systemet. Også derfor er vi **imod** anbefalingen.

Ekspertgruppen anbefaler i tråd med ovennævnte at afskaffe målgruppespecifikke begrænsninger på brugen af nytteindsats, så eksempelvis også dagpengeledige fremover kan komme i nytteindsats fra dag ét.

Ledige på dagpenge kan ikke komme i nytteindsats i dag, medmindre det sker som led i en rådighedsafprøvning grundet tvivl om den lediges vilje til at tage del i den aktive indsats.
Kun ganske få dagpengeledige er i nytteindsats i dag, da der skal noget til for at iværksætte den. Lige præcis denne indsats har man hidtil ikke ønsket *generelt* at kunne give de dagpengeledige – og den kan ikke gives alene for at *motivere*.

I forbindelse med etableringen af den kommende arbejdspligt vil kommunerne i langt højere grad end i dag oprette forskellige nye typer af nytteindsatser. Disse indsatser vil blive tilgængelige og nemme at give også til grupper, som arbejdspligten egentlig ikke er tænkt til eller rettet imod.
Og de vil kunne gives alene med det sigte at "vende i døren" – eller rettere *motivere*.

Derfor er også dette en anbefaling, som vi er **imod** – og som vi faktisk er ganske bekymrede over.

Ekspertgruppen anbefaler herudover, at særregler om, at ledige på dagpenge kan fritages for rådighed *efter en konkret vurdering*, mens de deltager i tilbud, afskaffes.

Dette er igen en anbefaling, vi er **imod**.

Særreglerne skal i dag sikre, at ledige, der deltager i tilbud om fx opkvalificering eller uddannelse, kan fokusere mest muligt på tilbuddet og helst også afslutte tilbuddet, da det er givet for at styrke den ledige ift. til arbejdsmarkedet, ikke bare her og nu, men på sigt.

En anbefaling om helt at afskaffe fritagelsesmuligheden er uden perspektiv. Og den fratager sagsbehandleren muligheden for at anvende sin faglighed, dvs. til selv at vurdere, om der skal ske fritagelse – hvilket ikke er i tråd med ekspertgruppens andre anbefalinger.

Ekspertgruppens anbefaling 9 og 11: Virksomhedspraktik og Ansættelse med løntilskud
Ekspertgruppen anbefaler, at reglerne om ret til selvfunden virksomhedspraktik og ansættelse med løntilskud afskaffes. Den ledige kan fortsat selv finde en arbejdsgiver, som vil have den ledige i praktik eller løntilskudsansættelse, men det er op til kommunen, om den vil bevillige.

Vi kan ikke se, hvorfor man vil tage denne ret fra de ledige. Især praktikker er der en del ledige, der selv finder i dag sammen med arbejdsgivere. Hvis kommunen ikke vil bevillige praktikkerne, fx fordi det er for administrativt tungt eller fordi kommunerne hellere vil give de ledige *motiverende* nytteindsatser mv., vil ledige og arbejdsgivere ikke finde hinanden af sig selv. Praktikker bliver dermed ikke vejen til job. Det rammer hele indsatsen.

Derfor er vi **imod** denne anbefaling.

Ekspertgruppens anbefaling 12: Realkompetencevurdering
Ekspertgruppen anbefaler at afskaffe retten til en realkompetencevurdering for ledige på dagpenge uden en erhvervskompetencegivende uddannelse, der er fyldt 30 år.
En realkompetencevurdering kan herefter alene gives, hvis kommunen vurderer, at den skal gives.

Vi mener, at anbefalingen skal ses sammen med anbefalinger om at målrette og forenkle uddannelsesindsatsen.

I en tid, hvor vi mangler kvalificeret, faglært arbejdskraft, kan vi ikke se, hvorfor systemet ikke skal understøtte ledige i at få vurderet deres kompetencer, herunder få vurderet hvad de mangler af uddannelse eller opkvalificering i at komme ud på arbejdsmarkedet som faglærte.

Målretning og forenkling af uddannelsesindsatsen
Med en række forskellige anbefalinger vil ekspertgruppen målrette og forenkle uddannelsesindsatsen i beskæftigelsessystemet.

Anbefalingerne ser hver for sig ikke ud af meget – men det er fordi det samlede uddannelses- og opkvalificeringsbillede ikke bliver tegnet op. Og det er der behov for, hvis man skal se, hvor omfattende en målretning, ekspertgruppen anbefaler – og hvor få der hermed fremover vil kunne få uddannelse og opkvalificering, ikke mindst tidligt i ledighedsforløbet.

I dag er følgende uddannelsesindsatser de mest anvendte for dagpengeledige: Jobrettet uddannelse, uddannelse under den regionale pulje og uddannelsesløft med 110% dagpenge.

Ekspertgruppen anbefaler, at den almindelige pulje til uddannelsesløft afskaffes. Puljen, som også går under betegnelsen 80%-puljen, er – modsat 110%-puljen – ikke begrænset af positivlister. Dermed kan der tages langt flere uddannelser under denne pulje end under 110%'s puljen til uddannelsesløft. Den ledige kan få bevilliget uddannelse under denne pulje tidligt i ledighedsforløbet. Ikke mange er på uddannelsesløft under denne ordning, men de, der er, har valgt uddannelse under ordningen til, da de går ned i dagpenge og ofte tager lån samtidigt.

Ekspertgruppen anbefaler dog også, at 110%-puljen til uddannelsesløft bevares og udvides, så ledige med fx helbredsmæssige udfordringer kan benytte sig af puljen.

Ekspertgruppen anbefaler herudover, at den regionale pulje afskaffes, og at midlerne lægges ind under ordningen med jobrettet uddannelse. Under den regionale pulje kan der i dag gives uddannelse og opkvalificering tidligt i ledighedsforløbet, som ikke er begrænset af en positivliste og som ikke er begrænset i varighed, fx til 6 uger som jobrettet uddannelse.

Endelig anbefaler ekspertgruppen, at ordningen med jobrettet uddannelse målrettes og forenkles. Heri ligger, at ledige tidsligst efter 6 måneder kan få ret til 6 ugers jobrettet uddannelse. Uddannelsen kan bestå af AMU-kurser, kurser på akademiuddannelserne og EUD-enkeltfag og forberedende voksenuddannelse og ordblindekurser – og de afgrænses fremover af en landsdækkende positivliste, fremfor af 8 regionale lister.

Det er således de mest anvendte ordninger, der målrettes og dermed begrænses.
Læg hertil, at ekspertgruppen også anbefaler, at voksenlærlingeordningen målrettes, mens revalideringsordningen helt afskaffes.

Det samlede billede er derfor, at der med ekspertgruppens anbefalinger er ganske lidt uddannelse og opkvalificering tilbage i systemet, som kan tages tidligt i ledighedsforløbet og som ikke er begrænset af positivlister og/eller varighed. Hvis den ledige tager uddannelse, er der desuden en fuld rådighedspligt ved siden af. Uddannelsen er ikke i sig selv det vigtigste mere.

Ekspertgruppen peger selv på, at kommunerne kan bevillige uddannelse eller opkvalificering særskilt, hvis der er behov for noget mere eller noget andet end det, der er ret til fremover.
Men det vil kun ske, hvis den enkelte kommune vil investere i den form for indsats og der er midler på serviceramme. Og det er der ikke meget, der indikerer, at den vil – eller at der er.

Ekspertgruppen peger samtidig på, at uddannelse og opkvalificering ellers må tages i uddannelsessystemet – og ikke i beskæftigelsessystemet.

Men er der et system, hvor ledige ufaglærte nemt kan få en realkompetencevurdering – når nu denne er afskaffet i beskæftigelsessystemet? Og hvorfor skal den ledige sendes rundt i flere systemer?

Uddannelse og opkvalificering er i dag noget af det mest centrale i beskæftigelsesindsatsen for visse grupper af ledige. Vi har et omskifteligt arbejdsmarked, som arbejdsstyrken hele tiden skal tilpasse sig – til grøn omstilling, bæredygtighed, nye teknologier. Bliver man ledig, bliver man nemt hægtet af. Har man ikke de kvalifikationer, herunder også formelle, der efterspørges, kan vejen tilbage i arbejde blive lang og svær.

De uddannelsesindsatser, der er i systemet i dag, supplerer hinanden. Jobrettet uddannelse har netop sin styrke ved, at uddannelse kan tages tidligt i ledighedsforløbet. Jobrettet uddannelse er rettet mod specifikke behov og efterspørgsler på arbejdsmarkedet med det sigte at give den ledige de kvalifikationer, der skal til for at komme hurtigt i arbejde. I a-kasserne ser vi, at det virker – også selv om ekspertgruppen ikke har kunnet se det.

Uddannelse under den regionale pulje supplerer ofte de 6 ugers jobrettede uddannelse, som i dag er begrænset af positivlister og valg inden for erhvervsgrupper. Det vil den ikke kunne fremover, da den regionale pulje ikke længere findes. Tilbage er kun 6 uger med uddannelse i systemet – 6 måneder eller senere inde i ledighedsforløbet.

Vi er **imod** ekspertgruppens anbefalinger – og stærkt bekymrede.

Allerede i dag kan det være svært at oprette hold mv. til uddannelse, særligt i visse dele af landet og med kort aftræk. Det vil blot blive endnu sværere, hvis man flytter retten til jobrettet uddannelse til et senere tidspunkt i ledighedsforløbet. Og hvis man samtidig afskaffer retten til realkompetencevurdering sammen med muligheden for tidlig uddannelse under den regionale pulje, 80%-uddannelsesløftet og revalideringsordningen.

Når man herudover giver uddannelse til grupper, som generelt står svagere på arbejdsmarkedet, herunder til nogle som har længere ledighed og andre problemer med sig, vil vi formentlig også se et større frafald. Det vil sætte særligt hele AMU- og EUD-systemet under pres.

Sådan får vi ikke opkvalificeret den ledige del af arbejdsstyrken.

Når det er sagt, er vi ikke imod forenklinger i uddannelsesindsatsen, ej heller imod at fx retten til uddannelsesløft med 110%-dagpenge styrkes, så også faglærte med helbredsmæssige udfordringer omfattes.

Opkvalificering af sagsbehandlere
Ekspertgruppen anbefaler, at der i højere grad fokuseres på at understøtte faglighed, metode og løbende opfølgning i beskæftigelsesindsatsen – og at der derfor afsættes 100 mio. kr. til opkvalificering af sagsbehandlere i kommuner og a-kasser i perioden 2026-2029.

Vi ser positivt på, at der afsættes midler til opkvalificering – men det er ikke tilstrækkeligt at afsætte midler til opkvalificering af sagsbehandlere, der skal også afsættes midler til opkvalificering af ledere, så de er klædt på til den store opgave det er at få omsat politiske reformønsker til virkelighed.

Nogle af midlerne mener vi, at man med fordel kan reservere specifikt til fælles opkvalificering af sagsbehandlere i kommuner og a-kasser, da de fortsat vil have til opgave at samarbejde om de dagpengeledige.

Vi ser gerne en meget enkel administration omkring de afsatte midler.

HOVEDANBEFALING 3: VÆRDIGT SANKTIONSSYSTEM I BALANCE

Bemærkninger:
Under overskriften "værdigt sanktionssystem i balance" anbefaler ekspertgruppen, at tilgangen til mennesker *længere fra arbejdsmarkedet* bliver en helt anden end hidtil, hvilket skal understøtte disse menneskers vej igennem systemet. Vigtigt er det, at der ikke skabes afstand til sagsbehandleren, men opbygges tillid.

Det er positivt med denne helt nye tilgang. Og helt på sin plads og på tide.

Hvad der dog også er helt på sin plads og på tide er, at denne tilgang ikke kun kommer mennesker *længere fra arbejdsmarkedet* til del, men sådan set kommer *alle* til del. Alle skal understøttes på deres vej gennem systemet og have tillid til det.

Automatisk sanktion ved manglende registrering af jobsøgning og sanktion ved manglende meddelelse af afbud
Ekspertgruppen fastholder i sine anbefalinger, at de mennesker, der er *tæt på arbejdsmarkedet*, herunder ledige på dagpenge, fortsat skal mødes med tydelige krav – og en klar forventning om at stå til rådighed. Det er vi enige i. Og det er da også sådan, de mødes i dag.

Men ekspertgruppen går videre end det i sine anbefalinger.

Med det ekspertgruppen selv peger på som "mindre ændringer", anbefales det – for at skærpe de lediges fokus på jobsøgning og minde dem om at melde afbud, hvis de er forhindret i at deltage i samtaler eller indsats – at indføre 2 nye sanktioner, ud over de eksisterende.

Eller det vil sige, ikke ud over de eksisterende sanktioner, for ekspertgruppen mener, at man kan argumentere for, at en 3 ugers karantæne for selvforskyldt ledighed ikke skal ses som en sanktion, men mere som en slags karens.

Det kan man ikke tillade sig – slet ikke over for de mange tusinde medlemmer, som a-kasserne hvert år sanktionerer med en karantæne, svarende til lidt over 14.000 kr., for den forseelse det er at melde sig ledige, hvis de selv er skyld i ledigmeldelsen.

Ligesom man ikke kan tillade sig så at se en tilsvarende karantæne i kontanthjælpssystemet som en sanktion – og derfor lade den medgå for kommunerne i de tabeller, hvor man sammenstiller sanktioner i hhv. kommuner og a-kasser, samtidig med at man ikke lader den medgå for a-kasserne. Hermed ser det ud som om, at andelen af sanktionerede er mindre i a-kasserne – måske for at vise, at der er grundlag for nye sanktioner?

Vi mener ikke, at man kan argumentere sig ud af, at en karantæne for selvforskyldt ledighed er en sanktion. Det er den efter reglerne og sådan indberettes den til STAR's sanktionsregister.

Måske er det denne tilgang, der ligger bag ekspertgruppens anbefaling om at indføre de 2 nye sanktioner. Den ene er en sanktion i form af 1 uges karantæne for manglende registrering af jobsøgning i en joblog. Den anden er en bøde på 500 kr. for manglende afbud til en samtale eller indsats, som lægges oveni den sanktion, der allerede bliver givet til ledige, som udebliver fra noget.

Danske A-kasser og a-kasserne er **imod** en indførelse af sådanne 2 nye sanktioner.

Vi mener, at det er uproportionelt at give ledige, hvis eneste forseelse er, at de ikke har *registreret* jobsøgning i deres joblog, en karantæne på 1 uge. Forseelsen vil således koste omkring 4.700 kr. Vi mener desuden, at det er retssikkerhedsmæssigt problematisk at trække sanktionen automatisk – om end efter der er givet en påmindelse og frist.

Det samme mener vi om at give ledige, som udebliver fra en samtale eller indsats en "dobbeltsanktion", dels i form af den almindelige "så længe-sanktion", dels i form af en helt ny type "bøde-sanktion" i dagpengesystemet. Udeblivelse fra en samtale eller indsats vil koste omkring 1.440 kr.

Vi ser for os, at der vil følge store administrative opgaver og IT-tilpasninger med de nye sanktioner. De nye sanktioner er alt andet end forenklende – og vil ikke give a-kasserne den administrative lettelse, som ekspertgruppen peger på. Tværtimod.

Sanktionerne vil heller ikke skærpe de lediges fokus på jobsøgning. De vil i stedet skabe den samme afstand og manglende tillid til sagsbehandler og system, som ekspertgruppen vil til livs for mennesker længere fra arbejdsmarkedet.

Ledige tæt på arbejdsmarkedet har ret til og krav på en lige så ordentlig behandling som alle andre. Og det giver man dem ikke ved at udstikke automatiske sanktioner og bødestraffe for forseelser, der allerede følges op på eller sanktioneres for.

HOVEDANBEFALING 4: NEDLÆGGELSE AF JOBCENTRE OG FRI ORGANISERING

Bemærkninger:
Ekspertgruppen anbefaler, at kommunerne får frihed til at organisere indsatsen, som de vil.

Uanset hvordan kommunerne organiserer sig, vil de skulle have et tæt samarbejde med en række aktører, herunder a-kasserne ift. de dagpengeledige.

Dette samarbejde vil kun kunne fungere, hvis den organisatoriske placering af indsatsen for de enkelte målgrupper bliver tydelig. Vi ser gerne, at eksempelvis KL opretter en samlet oversigt over indgange til indsatsen i de enkelte kommuner, helt ned på målgrupper og undermålgrupper.

Samarbejdet vil også kun kunne fungere, hvis DFDG fortsat er det centrale omdrejningspunkt for udveksling af data om indsatsen – uanset i hvilken del af kommunen indsatsen organisatorisk set placeres.

HOVEDANBEFALING 5: MERE PLADS TIL A-KASSER OG PRIVATE LEVERANDØRER

Bemærkninger:
A-kasserne fastholder deres nye ansvar for kontaktforløbet i de første 3 måneder
Danske A-kasser og a-kasserne havde meget gerne set, at ekspertgruppen havde anbefalet at give a-kasserne en større rolle i beskæftigelsesindsatsen. Men det er ikke sket.

Ekspertgruppen kan ligefrem **ikke** anbefale at give a-kasserne en større rolle.
Blandt andet lægges der vægt på, at en evaluering af a-kasseforsøget har vist, at det ikke er den rette vej at gå.

Vi mener, at evalueringen af a-kasseforsøget metodisk-fagligt er så ringe, at den ikke skal tillægges nogen form for vægt.

Vi mener fortsat, at a-kasserne kan spille en større rolle i at få deres ledige medlemmer tilbage i job. Dermed mener vi også, at man med fordel kan give a-kasserne ansvaret for kontakten med de ledige i længere tid. A-kasserne har løftet den nye opgave, de har fået fra årsskiftet – og vil selvfølgelig også kunne løfte mere end den.

3 måneder er kort tid. Et skifte mellem aktører tidligt i kontaktforløbet er ikke med til at sikre kontinuitet i indsatsen for den enkelte ledige. Vi ved, at for de ledige er det enkle system, med få overgange, hvor der kun er én aktør at forholde sig til, langt at foretrække.

En række hensyn, der skal balanceres, herunder omkring medfinansiering af ydelsesudgifter til ledige, gives som begrundelse for, at ekspertgruppen anbefaler ikke at give a-kasserne mere ansvar for de lediges kontaktforløb, end de 3 måneder som a-kasserne har i dag.

Vi er ikke enige i balanceringen af hensynene – a-kasserne både kan og vil levere en indsats, som er mindst lige så god som den kommunale.

A-kasserne vil derfor også fint kunne se sig selv i ekspertgruppens overvejede alternative model (side 151, boks 5.9). Ekspertgruppen ser dog sådan på det, at kommunerne med den model er afskåret muligheden for at påvirke de dagpengelediges vej tilbage i arbejde. Og argumenterer med, at incitamenterne qua refusionstrappen bliver sat ud af kraft med modellen. Blandt andet derfor kan ekspertgruppen ikke anbefale den.

Sådan ser vi det ikke.

Kommunerne kan – ganske som i dag – indkalde ledige til aktiviteter, fx jobmesser, og formidle job til de ledige. Og de kan i den forbindelse selvfølgelig også tale med de ledige.

Argumentet om, at incitamenterne i refusionstrappen dertil sættes ud af kraft, kan også vendes om – måske kommunerne netop i en sådan model har de incitamenter, der skal til for at arbejde tæt sammen med a-kasserne om de ledige, igangsætte en tidlig indsats, formidle job mv.

A-kasserne vil derimod ikke kunne se sig selv i ekspertgruppens overvejede frit valgs-model (side 152, boks 5.10). Hvis a-kasserne skal spille en større rolle i indsatsen, er det i en myndighedsrolle – ikke i en rolle som en anden aktør på linje med andre private aktører. A-kasserne har en myndighedsrolle i dag – dels ift. udbetalingen af dagpenge, herunder ift. rådigheds-administrationen, dels ift. indsatsen. Vi mener derfor ikke, at dette er en model, man skal gå videre med.

Sygemeldte ledige bliver længere tid i a-kassen
Ekspertgruppen anbefaler, at perioden hvor a-kasserne har ansvaret for sygemeldte dagpengeledige udvides fra 2 uger til 4 uger, uanset hvornår i ledighedsforløbet sygemeldingen sker.

Vi går ud fra, at dét ekspertgruppen anbefaler er, at a-kasserne står for udbetalingen af dagpenge under sygdom i 4 uger frem for 2 uger. Og at de fortsat giver kommunerne besked, med henblik på eventuel kommunal opfølgning, når de har udbetalt dagpenge til sygemeldte ledige i 2 uger og de ledige fortsat er sygemeldte.

Vi ser positivt på anbefalingen – dog ser vi gerne, at a-kasserne udbetaler dagpenge under sygdom i 6 uger frem for 4 uger, da udbetalingen hermed vil flugte med de forbrugsregler, der er i dagpengesystemet ved sygdom. Dette vil resultere i ganske mærkbare administrative lettelser i a-kasserne, som også vil komme medlemmer og kommuner til gavn, da der i dag er mange skift mellem forskellige systemer, som bygger på hhv. ugeudbetalinger og månedsudbetalinger.

Det er uklart, om ekspertgruppen anbefaler, at a-kasserne fremover skal holde en samtale med den sygemeldte inden for de omtalte 4 uger, eller om ekspertgruppen mener, at dette er noget, a-kasserne skal i dag. Derfor vil vi pege på, at a-kasserne ikke skal holde en sådan samtale i dag – og heller ikke ønsker at skulle det fremover. Følges anbefalingen vil det resultere i, at ledige, som får udbetalt dagpenge under sygdom fra a-kassen, fremover skal til langt flere samtaler end ledige, som får udbetalt sygedagpenge fra kommunen. Sidstnævnte skal kun til én samtale fremover.

A-kasserne har tidligere haft til opgave at holde en samtale med deres sygemeldte ledige – men den samtale blev afskaffet for år tilbage som led i større regelforenkling / "væk med bøvlet", som den dengang siddende regering stod for. Begrundelsen for at afskaffe samtalen var, at den ikke bidrog til at få den sygemeldte hurtigere tilbage i arbejde, og at den sygemeldte oplevede at blive kaldt til samtaler både i a-kassen og i kommunen inden for ganske kort tid. Herudover lå der en administrativ forenkling i afskaffelsen.

Vi er på den baggrund **imod** anbefalingen – hvis der da er tale om en sådan.

Øget brug af private leverandører gennem nationale udbud
Ekspertgruppen anbefaler, at private leverandører skal have mulighed for under nationale udbud at levere digitale aktiveringsindsatser og værktøjer til ledige *tæt på arbejdsmarkedet*.
Disse digitale aktiveringsindsatser skal tælle som egentlige aktiveringstilbud.

Vi er lidt skeptiske over for anbefalingen.

Kommunerne og a-kasserne har i dag en lang række digitale indsatser til ledige i form af jobsøgningsforløb og jobsøgningsværktøjer, webinarer, jobklubber mv. A-kasserne leverer disse indsatser som led i deres medlemsservice – og de er gratis at anvende for de ledige. Disse digitale jobsøgningsforløb regnes ikke for aktiveringstilbud i dag.

Det bekymrer os, hvis digitale jobsøgningsforløb fra private leverandører fremover kan blive de eneste tilbud, mange ledige kan få i systemet. Særligt bekymrende er det, hvis sådanne forløb alene bliver givet for aktiveringens skyld, dvs. fordi de tæller som tilbud. Det må ikke ske.

HOVEDANBEFALING 6: FRA PROCESKRAV TIL RESULTATSTYRING

Bemærkninger:
Resultatbaseret opfølgning
Ekspertgruppen anbefaler, at der etableres en ny model for opfølgning på kommunernes og a-kassernes resultater – baseret på en række elementer, hvoraf nogle er nye og handler om tilfredshed.

Vi ser positivt på, at der sker et skift i tilgangen til opfølgningen. Og vi ser også positivt på, at der udvikles en ny opfølgningsmodel, som bliver centreret om at forbedre indsatsen, frem for at forbedre processer.

Når det er sagt, er vi samtidig skeptiske over for enkelte målepunkter, som i høj grad er bestemt af konjunkturer og temperaturen på arbejdsmarkedet. Vi mener derfor, at man skal være tilbageholdende med at lade målinger af afgang til beskæftigelse og uddannelse være primære indikatorer på, hvor godt kommuner og a-kasser løfter indsatsen.

I ekspertgruppens anbefalinger mener vi i øvrigt, at der er lidt for meget "tilbagefald" til gældende italesættelse af forskellige målinger. Det forhold, at kommuner og a-kasser opdeles ud fra, om de har et "udviklingspotentiale" eller er til "inspiration", kan bidrage til at give for meget styrke til målingerne – så der igen fokuseres mere på målingerne end på at levere den rette indsats.
Vi har tidligere set eksempler på kommuner, som har ligget højt i målinger, men ikke leveret en ordentlig indsats. Det må ikke ske igen.

Vi mener, at det rigtige at måle på er marginaliseringsomfang og flaskehalse samt mangel på kvalificeret arbejdskraft.

Vi ser frem til at blive inddraget i den nærmere udformning af modellen.

Ekspertgruppen kommer ikke med anbefalinger til at sikre retssikkerheden.

Vi ser derfor gerne, at der tages initiativ til at se på, hvordan retssikkerhed som et særskilt parameter kan blive en del af opfølgningen – igennem andet og mere end bare tilfredshedsmålinger. Gentagne gange har vi set, at retssikkerheden er under pres, og at særligt kommunerne er udfordret på at levere på helt basale forvaltningsmæssige principper.

Afskaffelse af beskæftigelsespolitiske mål
Ekspertgruppen anbefaler, at de beskæftigelsespolitiske mål afskaffes.

I et system med så meget kommunal frihed, som ekspertgruppen anbefaler, ser vi des mere et behov for, at en minister fra centralt hold kan sende et signal om vigtigheden af at sætte en retning

og evt. afsætte ekstra ressourcer til en indsats fx til grupper som ellers er lidt oversete i beskæftigelsesindsatsen.

Det ser vi som endnu vigtigere, når alle puljer, som i dag er rettet mod særlige grupper, herunder marginaliserede, fx unge, sporskiftere, særligt udfordrede ledige, ledige 50+ mv., samtidig afskaffes i et fremtidigt system efter ekspertgruppens anbefaling.

Ensretning af den økonomiske styring og målretning af puljer
Ekspertgruppen anbefaler, at de kommunale udgifter til indsatsen, herunder til vejledning, opkvalificering og uddannelse, lægges ind under servicerammen.

Vi er bekymrede for, om uddannelse hermed i endnu mindre grad vil blive set som et investeringsobjekt og et særskilt mål i indsatsen.

Bekymringen skal ses i sammenhæng med ekspertgruppens anbefalinger om samtidig at målrette uddannelsesindsatserne.

Men bekymringen skal også ses i sammenhæng med ekspertgruppens anbefaling om at afskaffe en række særordninger, herunder revalideringsordningen, samt en række andre puljeordninger, som i dag er reserveret til grupper, som ofte er marginaliserede.

Vi ser som udgangspunkt ikke positivt på, at der etableres puljeordninger til særindsatser – slet ikke når der i den almindelige indsats er tilstrækkeligt med mulighed for at give særindsatser.
Vi ser hellere, at den generelle indsats løftes med ekstra midler. Men det bliver der bare ikke tale om fremover. Derfor bidrager det kun til bekymringen for det samlede uddannelsesindsatsbillede, at også de få puljer, som i dag er med til fx at sikre udsatte ledige en indsats i form af opkvalificering, afskaffes.

Ny tilgang til STAR's rolle i beskæftigelsesindsatsen
Vi ser positivt på anbefalingen om, at STAR skal have en mere dialogbaseret tilgang til de aktører, som STAR samarbejder med om at understøtte indsatsen. Og at STAR i højere grad skal fungere som et videnscenter for indsatsen.

Vi ser også positivt på, at indsatsen fortsat i høj grad er digital – og digitaliseret.

Det er rigtigt set af ekspertgruppen, at der er et stort potentiale i at forenkle og forbedre systemlandskabet ift. beskæftigelsesindsatsen. Men det potentiale skal ikke realiseres ved, at vi går tilbage til, at staten/STAR står for at udvikle og drifte de systemer, vi skal administrere i. Tværtimod.

Ekspertgruppen peger på, at særligt IT-landskabet i a-kasserne skal underlægges nærmere analyse – og anbefaler således, at der nedsættes en arbejdsgruppe som ser på, om systemlandskabet kan organiseres mere enkelt og effektivt.

Vi ser frem til at blive inddraget i det videre arbejde – men ser dog grund til lige at pointere, at den kompleksitet, der er i systemlandskabet i dag, ikke er skabt af a-kasserne. Og udgifterne til systemerne er ikke kommet af sig selv. De er i høj grad skabt af de mange politiske reformer, af et centralt ønske om at regulere ned i mindste detalje, digitalisere alle processer og kræve indberetning af nærmest alle data til styring, kontrol, visning af tællere og indsatser på Jobnet mv.

Tidligere blev det set som problematisk, at a-kasserne havde mange forskellige systemer – senere er det set som problematisk, at der nu kun er 2 hovedsystemer – og markedet for lukket. STAR har derfor de senere år arbejdet for at åbne markedet op og få flere aktører på banen.

Hvis et arbejde i en arbejdsgruppe kan bidrage til at kaste lys over, hvordan vi er kommet hertil – og kaste ny respekt over, hvad der kræves og hvilke aftryk reformer og detailregulering sætter i systemerne og i udgifterne hertil, tager vi mere end gerne del i arbejdet.

Nedlæggelse af de Regionale Arbejdsmarkedsråd og Tilsynsrådet
Ekspertgruppen anbefaler, at de Regionale Arbejdsmarkedsråd nedlægges.

Vi er bekymrede for, at der ikke sættes noget i stedet, som skal sikre, at den kommunale indsats ses i et bredere perspektiv. At der ikke etableres andre formaliserede, brede fora, hvor der samarbejdes om at modvirke mangel på arbejdskraft og flaskehalse, fx ved at opkvalificere ledige til det, der er efterspørgsel på.

Ekspertgruppen anbefaler også, at Tilsynsrådet nedlægges.

Denne anbefaling er ikke en, vi mener noget særskilt om. Vi ser dog et behov for, at der også fremover er et forum, hvor STAR's opfølgning ift. kommunernes, UDK's og a-kassernes administration, ikke kun af indsatsen, men også mere generelt af udbetalingen og håndteringen af forskellige særordninger mv., behandles.

Danske A-kasser finder det naturligt at få en plads i et sådant nyt forum.

HOVEDANBEFALING 7: ØKONOMISKE KONSEKVENSER

Ekspertgruppen noterer sidst i sine anbefalinger sig, at der er begrænset viden om kommunernes adfærd, når proceskrav og statslig styring erstattes af incitamenter og frihed til lokal prioritering. En evalueringsstrategi skal derfor tilrettelægges, så den bringer ny viden herom.

Dét ekspertgruppen peger på er, at den ikke ved, hvad der vil ske ude i kommunerne eller med beskæftigelsesindsatsen, når proceskrav og statslig styring afskaffes og den enkelte kommune kan indrette sig, som den selv vil.

Vi mener ikke, at det er tilstrækkeligt, at det alene er noget, der skal indsamles ny viden om til en fremtidig evaluering.

Beskæftigelsesindsatsen er vigtig for et velfungerende arbejdsmarked – og må ikke sættes over styr. Der må derfor ikke gå år, før der sker handling, hvis det viser sig, at den kommunale adfærd går ud over indsatsen, arbejdsmarkedet og/eller de mennesker, der er i systemet.

Vi mener derfor, at man fra politisk side må betinge sig – og forpligte sig på – at der sker handling, hvis det viser sig, at de anbefalinger, som en kommende reform bygger på, ikke leder til et bedre system.

DANSKE HANDICAPORGANISATIONER

Blekinge Boulevard 2
2630 Taastrup, Danmark
Tlf.: +45 3675 1777
dh@handicap.dk
www.handicap.dk

Til

Til: Beskæftigelsesministeriet

11. september 2024 / tk_dh
Sag 2-2023-00292
Dok. 656989

Høringssvar fra DH om ekspertgruppens anbefalinger til ny beskæftigelsesindsats

Indledende bemærkninger

Vi kommer først med overordnede betragtninger om anbefalingerne. Nogle er gode, andre mindre gode – og atter andre stærkt bekymrende.

Vi forholder os også til det, ekspertgruppen ikke behandler. Anbefalinger vi savner og som burde være med. Og et handicap-fokus der gerne måtte have været større.

Derefter kommenterer vi på specifikke anbefalinger – kapitel for kapitel, afsnit for afsnit, under overskrifterne fra ekspertgruppens rapport.

Generelle bemærkninger

Mennesker med handicap bør have en stærkere placering i reformer af beskæftigelsesindsatsen

Borgere med handicap er ikke nævnt i kommissoriet. Heller ikke rapporten er der samlede analyser eller forslag med denne gruppe i fokus.

Det på trods af, at gruppen udgør et flertal af de borgere, der er i berøring med beskæftigelsessystemet. Det giver en gennemgang af grupperne i tabel 1 en indikation af.

Tabel 1 Antal fuldtidspersoner i beskæftigelsessystemet i 2023

	Fuldtidspersoner	
Grupper	**Antal**	**Pct.**
Dagpenge	69.300	11
Kontanthjælpssystemet - Jobparat	15.000	2
Kontanthjælpssystemet - Aktivitetsparat	64.000	10
Kontanthjælpssystemet - Uddannelsesparat	9.800	2
Sygedagpenge	86.500	14
Jobafklaringsforløb	24.200	4
Revalidering	1.500	0
Ressourceforløb	17.300	3
Ledighedsydelse	14.500	2
Fleksjob	94.600	15
Førtidspension	240.100	38
I alt	**638.000**	**100**

Anm.: Tallene stammer fra tabel 1.2 (s. 47) i ekspertgruppens rapport. Se denne for nærmere forklaring.

Dagpengemodtagere og aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere – i alt 84.300 fuldtidspersoner – udgør 13 % af det samlede antal personer i beskæftigelsessystemet. Ca. 20 % i denne gruppe har et handicap.

I de øvrige grupper er andelen højere. Aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere – her viste en undersøgelse, at 10,6 % modtog en handicapydelse, 47,2 % havde en psykisk diagnose.[1]

Sygedagpenge – heldigvis opholder flertallet af de syge borgere i systemet kortvarigt. Men der er en gruppe med længerevarende alvorlige helbredsproblemer.

Ressourceforløb og jobafklaringsforløb – andelen er høj. Det ses bl.a. af at 60 % er på førtidspension tre måneder efter afsluttet ressourceforløb, og 20 % er i fleksjob eller på ledighedsydelse.

For personer på ledighedsydelse, i fleksjob, på førtidspension, i revalidering gælder at alle har nedsat arbejdsevne og som oftest en bagvedliggende nedsat funktionsevne. Dvs. at handicap-andelen er tæt på 100 %.

Når vi gør lidt ud at fremhæve den høje andel, er det for at tydeliggøre følgende:

[1] https://www.star.dk/media/hdxlhtff/evaluering-flere-skal-med-ii-bedre-indsats-til-borgere-i-ressourceforloeb-og-afklaringspuljen.pdf

(s. 11)

Borgere med handicap er guldkunder i beskæftigelsesbutikken. Det bør reformer og politiske af tiltag afspejle, fordi:

- De møder barrierer på arbejdsmarkedet, andre ikke møder.
- De kan have behov afklaring og udredning i et omfang, andre ikke har.
- De vil ofte have et længere og komplekse forløb i beskæftigelsessystemet – med de negative virkninger det kan have.
- Indsatsen kræver ofte særlig viden om handicap for at kunne levere den rette indsats.
- Nogle kan have behov for tilpasninger, støtte, hjælpemidler, personlig assistance mv.

I de friske anbefalinger fra FN's Handicapkomité fra 13. september får Danmark hård kritik for ikke at: Inddrage handicaporganisationer systematisk og tidligt, indarbejde rettigheder og principper fra Handicapkonventionen i lovgivning og andre tiltag og sikre, at vilkår løbende forbedres, ikke forringes.

Lad os se konstruktivt på det: Det kan regering og Folketing rette op på i det fremadrettede politiske arbejde, herunder opfølgningen på ekspertgruppens anbefalinger.

DH anbefaler:

- At inddrage handicapvinkler i den politiske opfølgning, inddrage handicaporganisationer og adressere vilkår og behov for borgere med handicap mere tydeligt. Både ift. viden, data, lovgivning og indsatser – mere om det nedenfor.

Gør de usikre effekter af frisættelsen mindre usikre

Ekspertgruppen foreslår en række forenklinger, afskaffelse af rettigheder og proceskrav mv. I stedet skal mere overlades til kommunale skøn og individuelt tilrettelagte forløb. Det lyder rigtig godt.

Men kan vi være sikre på, at sygdomsramte og andre på kanten af arbejdsmarkedet får en bedre indsats, når frisættelsens time oprinder? Risikerer vi ikke, at de i forvejen store kommunale forskelle bliver endnu større? Og er der ikke alt for lidt fokus på borgerens ret til og muligheder for selv at bestemme? Og hvad gøres der for at styrke specialviden om handicap?

DH anbefaler:

- At balancere ekspertgruppens anbefalinger med stedvise forslag om borgerinddragelse, rettigheder, viden om handicap samt bedre implementering – det forsøger vi i det følgende.

Opblød sparepræmissen i opfølgningen på ekspertgruppens arbejde

Ekspertgruppen har skullet finde 3 mia.kr. i besparelser. Vi havde gerne set et omvendt fokus, hvor effektiviseringer og mulige gevinster analyseres frem først. Desuden er der områder, der trænger til investeringer og ikke besparelser. Hertil kommer, at de 3 mia.kr. ikke kan realiseres, uden at det går ud over indsats og vilkår for mange af dem kanten af arbejdsmarkedet.

Men takket være ekspertgruppens grundige arbejde står vi i den gunstige situation, at der faktisk er finansiering til de ting, DH foreslår i det følgende. Fx at undlade at afskaffe revalidering, opruste på viden om handicap, indføre en afklaringsydelse og tilføre flere midler til en ny pulje for udvikling af effektive indsatser til at få flere med handicap i job.

DH anbefaler:

- At justere på målet om 3 mia.kr. i besparelse og føre nogle af midlerne tilbage til en forstærket satsning på at få flere borgere på kanten tilbage til et værdigt liv og en stærkere tilknytning til arbejdsmarkedet.

Styrkelse af specialviden om handicap i beskæftigelsesindsatsen

DH er bekymret for, at reformen vil medføre tab af specialviden – herunder viden om handicapgrupper som døve, borgere med synshandicap, autisme, ADHD, autoimmune sygdomme, fysiske handicap mv. – som vil betyde forringede muligheder for at komme i beskæftigelse. Der er en historisk tendens til, at omlægninger af etablerede enheder fører til tab af specialviden.

Oven i den bekymring kan man lægge, at ekspertgruppen foreslår Specialfunktionen Job og Handicap nedlagt. Det er meget uheldigt, for her kunne kommunale jobcentre kan indhente viden om f.eks. specielle handicapgrupper og deres behov for støtte. Specialfunktionens opgave er – eller var, for den er næsten de facto nedlagt allerede – netop at rådgive sagsbehandlere i kommuner, virksomheder mv.

Det sker uden begrundelse. Formentlig skal det ses i sammenhæng den foreslåede pulje på 22 mio.kr. (se nedenfor under *"6.4 Målretning af puljer").* Men der er tale om to helt forskellige opgaver:
1) effektstudier, finde frem til indsatser der virker og 2) udbredelse af viden om handicap og handicapkompenserende ordninger.

Fra undersøgelser ved vi, at såvel borgere, virksomheder og jobcentre mangler viden om handicap. De såkaldte nøglepersoner findes derude, men i stærkt varierende omfang og i vidt forskellig organisering.

Vi ved at anvendelse af handicapkompenserende ordninger varierer meget fra kommune til kommune.

Der er behov for mere specialviden om handicap og mere brug af handicapkompenserende ordninger til fastholdelse og nyrekruttering af borgere med handicap. Sker det ikke, forudser vi øget tilgang til førtidspension.

DH anbefaler:

- Frem for besparelser skal der investeres i mere viden om handicap og job. Rådgivning af borgere og virksomheder ud fra specialviden om handicap skal styrkes. Der skal iværksættes flere tiltag til at fremme af handicapkompenserende ordninger, herunder nødvendige tilpasninger ude lokalt på virksomhederne. Vi medvirker gerne til at finde de rigtige løsninger.[2]

- Systematisk opkvalificering af medarbejdere og ledere ift. handicapviden – se også under "Implementering" nedenfor.

- Indførelse af et "kan-tilbud" i LAB-loven om screening af ledige for funktionsnedsættelser med det formål at afdække, om de har behov for særlige indsatser.

[2] Vi har en række forslag om rådgivning, viden og handicapkompenserende ordninger i vores beskæftigelsesudspil "Danmark har brug for vores hænder": https://handicap.dk/arbejder-vi-for/vidensbank/dh-beskaeftigelsesudspil-2024-danmark-har-brug-vores-haender

Bemærkninger til de konkrete afsnit og anbefalinger i ekspertgruppens rapport

1. ”Få målgrupper og særregler”

”1.1 Borgere skal have deres indsats på samme ydelse – afskaffelse af ressourceforløb” og ”1.2 Sammenhængende indsats for sygemeldte – afskaffelse af jobafklaringsforløb”

Ekspertgruppen vil fremme sammenhængende forløb og sikre færre skift af sagsbehandler. Som led heri foreslås ressourceforløb (og den tilknyttede ressourceforløbsydelse) afskaffet.

Ressourceforløb har sammenhæng med reglerne om førtidspension og fleksjob. Oprindeligt blev den indført i det håb, at man med en række indsatser kunne udskyde og måske undgå førtidspension. Resultatet har været rigtig lange afklaringsforløb for mange borgere.

Ekspertgruppen fortjener ros for at ville forkorte forløbene og sikre hurtigere afgørelser – bl.a. med det resultat, at gruppen på førtidspension i en periode vil vokse.

Det er dog et stort ”men”. Det er en gruppe borgere – ca. 2.300 personer, svarende til 1.700 fuldtidspersoner (2023-tal) - der vil blive økonomisk skoldet, når de fremover skal afklares på kontanthjælp. På ressourceforløbsydelsen må man fx gerne have formue – fx penge udbetalt for kritisk sygdom eller formue i ejendom. Det er helt afgørende, at det forsat kan lade sig gøre at overgå fra fx sygedagpenge og undgå at gå fra hus og hjem. Vi har at gøre med borgere, som er ramt af alvorlig sygdom og som i forvejen er presset på økonomien, med de negative psykiske virkninger det medfører.

Et andet ”men” skal også nævnes: De mange ord om tværfaglig og sammenhængende indsats er gode. Med afskaffelsen af ressourceforløb forsvinder borgerrettigheder som ret til personlig jobformidler, indsatsgaranti, særlig støtte, ret til samtale med sundhedskoordinator.

Ekspertgruppen foreslår også jobafklaringsforløb afskaffet. Sygemeldte der ellers ville være havnet i jobafklaringsforløb efter 22 uger, står til at fortsætte på sygedagpenge, men på en lavere sats. Der vil svare nogenlunde til det man i dag ville få på i jobafklaringsforløb.

Vi er positive over for afskaffelsen af jobafklaringsforløb. Det har vi selv foreslået. Vi vurderer, at det vil skabe øget kontinuitet og sammenhæng.

Vi er dog betænkelige over for de ydelsesmæssige konsekvenser af ekspertgruppens forslag. Afskaffelse af jobafklaringsforløb bør skrues sammen, så der ikke sker en forringelse ved evt. at overgå til en lavere sygedagpengesats.[3]

<u>DH anbefaler</u>:

- Der skal findes en ordning, så borgere der fx overgår fra sygedagpenge, ikke risikerer at stå uden ydelse på grund af kontanthjælpsreglerne om egen eller ægtefælles formue. Vi foreslår derfor at lave en særlig ydelse – ”afklaringsydelse” – som i sin udformning skal minde om ressourceforløbsydelsen.

- Der skal ses på om ikke visse rettigheder for borgerne – fx indsatsgaranti og ret til personlig jobformidler – bør fastholdes for at sikre en vis retning i indsatsen, hvis ressourceforløb afskaffes.

[3] Side 56 i Ekspertgruppens rapport nævner kort de mulige ydelsesmæssige konsekvenser ved forslaget.

- Afskaffelse af jobafklaringsforløb bør skrues sammen, så der ikke sker en forringelse ved at overgå til en evt. lavere sygedagpengesats.

"Forlængelse af sygedagpengeperioden"

Ekspertgruppen forholder sig også til reglerne om forlængelse af sygedagpengene. Den lægger op til, at de nuværende forlængelsesregler afløses af et mere objektivt og automatisk system for forlængelse. Den nuværende forlængelsesregel for alvorlig og livstruende sygdom foreslås fastholdt, mens de andre seks forlængelsesregler foreslås afskaffet.

Desuden lægges op til system, hvor sygedagpengene sættes ned til et lavere niveau, hvis der sker en forlængelse ud over de 22 uger.

DH anbefaler:

- Vi vil gerne være med at drøfte en anderledes indretning af det nuværende sygedagpengesystem. Men det kræver en nærmere uddybning og afdækning af konsekvenser.

- Mulighederne for forlængelse af sygedagpengene skal udvides og forbedres. Især skal muligheden for forlængelse ved livstruende, alvorlig sygdom udvides til at omfatte alvorlig, men ikke aktuelt livstruende sygdom samt senfølger/efterbehandling og restitutionsbehov efter indgribende behandling.

"1.3 Afskaffelse af revalidering"

Ekspertgruppen foreslår revalidering afskaffet. Det er vi meget klart imod.

Vores synspunkt er: Når man får revet tæppet væk under sig – ulykker, nedslidning, alvorlig sygdom eller andet – så er revalideringsordningen rigtig god. Den virker faktisk og får skabt sporskifte over i andre brancher og job. Sammenlignet med andre ordninger har den en fleksibilitet, som borgere med handicap ofte har brug for. Revalidering giver mulighed for at få en praktikperiode, hvor man kan få en føling med det fag, som man ønsker at uddanne sig inden for.

Der er behov for flere veje for hårdt ramte grupper – ikke beskæringer af livsmuligheder. Samfundsøkonomisk er det en god ordning, selv om den kan virke dyr.[4] I stedet for afskaffelse foreslår vi en anden vej: en forenkling og modernisering af ordningen, for den er også administrativt tung.

DH anbefaler:

- Revalidering skal bevares som tilbud.

- Sæt et arbejde i gang for at se på, hvordan revalidering kan forenkles og moderniseres. Dette arbejde deltager vi gerne i.

[4] Se CABI: https://www.cabiweb.dk/temaer/nedsat-arbejdsevne/revalidering-som-investering/

”1.5 Ledighedsydelsesmodtagere og jobparate kontanthjælpsmodtagere samles i én indsatsgruppe”

Vi har ikke i udgangspunktet noget imod at samle de to grupper i én indsatsgruppe. Vi tvivler dog på, at det vil skaffe flere i fleksjob. Hvilket der ellers nok kan være brug for – fleksjobledigheden er 13 % på landsplan. Med betydelige kommunale forskelle.

Fint at ville skabe et ”mindre kompliceret regelsæt og understøtte kommunes fokus, at borgerne søger job og kommer i fleksjob”. Men hvilke konkrete tiltag understøtter dette fokus?

Rigtig fint at ville afskaffe reglerne om at kommunen skal følge op over for personer på ledighedsydelse efter 6 og 12 måneder. Der er tale om bureaukratisk, mistillidsbåren og meningsløs kontrol.

Der lægges op til at afskaffe den ret, personer på ledighedsydelse efter et års ledighed har til at få tilknyttet en anden aktør efter eget valg. Vi stiller os ikke op på barrikaderne for at forsvare denne ret. Men den er jo nok blevet skabt for dog at tilbyde ledige fleksjobbere et eller andet, når nu kommunen ikke er lykkedes med at finde eller skabe et fleksjob.

Så igen: Hvad sætter man i stedet? Hvilke konkrete initiativer skal sætte gang i fleksjobindsatsen? Og ikke mindst få de tunge kommuner med høj fleksjobledighed i gang?

Det falder uden for ekspertgruppens domæne at foreslå ændringer for visitation til fleksjobordningen, herunder ift. afklaring og dokumentation, hedder det (s. 62). Det er på en måde ærgerligt, for afklaring og dokumentation af arbejdsevne er noget af det, der tager rigtig meget tid – og foregår vidt forskelligt og ikke altid særlig evidensbaseret.

Vi vil bare nævne ét forslag om visitation og afklaring, vi savner: Udviklingsfleksjob eller ”midlertidige fleksjob”. Der er behov for gå nye og mere fleksible veje i afklaringen. Lad derfor afklaring i højere grad foregå ude i virkeligheden, i konkrete job ude på virksomheder, måske blot nogle få timer om ugen.

<u>DH anbefaler</u>:

- Fint at skabe et mindre kompliceret regelsæt. Der er dog behov for at gå endnu videre og forenkle og afvikle endnu mere kontrol og bureaukrati på fleksjobområdet.

- Vi savner konkrete indsatser der skal få fleksjobledigheden ned. Ret til jobformidler med viden om handicap og arbejdsmarked, et særligt mål om nedbringelse af fleksjobledigheden, et øget økonomisk incitament for kommunerne i en periode (tilskud), en trepartsaftale hvor parterne forpligter sig på mål og indsatser, handicapklausuler i kommunale udbud, lokale partnerskaber med virksomhederne, vidensløft af medarbejdere i jobenheder med fokus på viden om handicap og arbejdsmarked, fokus på fleksjob i ESG-initiativer, fleksjob som et særligt indsatsområde i den kommende handlingsplan for at få flere med handicap i job og uddannelse – mulighederne er mange.

- Fint at fjerne krav om 6 og 12 måneders opfølgning. I stedet: Dialog efter behov.

- Indfør udviklingsfleksjob som tilbud i beskæftigelseslovgivningen.

1.5 Førtidspensionister, ledige selvforsørgende og unge under 18 år samles i én indsatsgruppe

Vi har ikke noget mod, at de tre grupper samles under én hat. Men vi er optaget af, at der gøres en forstærket indsats over for personer uden for arbejdsmarkedet, herunder førtidspensionister, der har noget arbejdsevne de gerne vil bidrage med.

DH anbefaler:

- En mere aktiv og forpligtende rolle for de kommende kommunale job-enheder ift. førtidspensionister (se fx boksen "Lad drømmen arbejde")
- Opgørelse af førtidspensionister i løntilskudsjob på jobindsats.dk.
- Permanent finansiering af KLAP-job.
- Ophævelse af aldersgrænsen for skånejob, så det er muligt at fortsætte efter folkepensionsalderen.
- Indførelse af en permanent wildcard-lignende ordning for alle førtidspensionister.[5]

Lad drømmen arbejde
Aalborg Aktiv er Voksensocialafdelingen i beskæftigelsesenheden i Aalborg Kommune. Den hjælper førtidspensionister som Malene med at finde et job, der passer til hendes drømme og behov. *"Jeg har været sygemeldt siden jeg var 17 – altså i 20 år. Så det er virkelig en hurra-oplevelse, at jeg faktisk godt kan arbejde.",* fortæller Malene.
Læs mere om Aalborg Aktiv og Malene her: https://www.aalborgaktiv.dk/

"Kapitel 2 Individuelt tilrettelagt indsats for borgerne"

"2.3 Fremdriftsgaranti for borgere længere væk fra arbejdsmarkedet"

Ekspertgruppen lægger op til at give kommunerne større frihed til at tilrettelægge en individuel indsats - med indflydelse for borgeren. Især for borgere længere væk fra arbejdsmarkedet.

Grundlæggende er det en tankegang, vi bakker op om. Det forudsætter dog, at den nødvendige handicapviden og faglighed er til stede, at der er penge til de nødvendige indsatser, og at borgeren ikke efterlades retsløs i de tilfælde, hvor de gode intentioner ikke efterleves.

Ekspertgruppen foreslår konkret en fremdriftsgaranti for borgere længere væk fra arbejdsmarkedet. Minimum en gang om året gennemgås borgernes sag, og der skal lægges en plan.

Det er godt forslag. Men vi ser helst en forstærket variant med flere rettigheder for borgeren.

[5] I aftalen om "En ny reformpakke for dansk økonomi" af 21. januar 2021 lægges op til 3-årig ordning. Vi ser gerne en permanent ordning.

DH anbefaler:

- En fremdriftsgaranti – men mere flere rettigheder bygget på. Den kommunale pligt til genvurdering af sagen suppleres af en ret for borgerne til at søge om fleksjob, førtidspension og revalidering på det foreliggende grundlag. Og gerne med en frist for hvor længe borgeren skal opholde sig i systemet, før kommunen har givet tilbud, der bringer borgeren videre i job, uddannelse, fleksjob, førtidspension e.l.

"2.5 Fri organisering af den tværfaglige indsats" og "2.6 Ensartet sundhedsfaglig rådgivning og vurdering"

Ekspertgruppen foreslår helt at afskaffe kravet om rehabiliteringsteams. Der skal stadig ske en tværfaglig vurdering af komplekse sager – men hvordan lægges over til en kommunal vurdering.

Vi er ikke imod at afskaffe kravet om rehabiliteringsteam. Men vi er usikre på, hvordan sikringen af tværfaglighed, den nødvendige viden, koordination mellem forvaltninger samt inddragelse af borgernes perspektiver kommer til at fungere i praksis.

Ekspertgruppen fastholder, at der i sager om førtidspension og fleksjob skal inddrages sundhedsfaglig ekspertise. Og at borgerens perspektiver i sundhedsfaglige spørgsmål fortsat skal have muligheder for at blive inddraget. Det er godt, men kan med fordel præciseres og skrives ind i lovgivningen.

DH anbefaler:

- Der ses nærmere på hvordan tværfaglighed, den nødvendige viden og koordination mellem forvaltninger sikres fremover.

- Borgerinddragelse skal sikres bedre. Fx skal borgere sikres reel medindflydelse på afgørelsen af om der foreligger et tilstrækkelig sundhedsfagligt grundlag i sager om førtidspension og fleksjob.

"2.8 Sygemeldte flyttes ud af beskæftigelsesindsatsen" og "2.9 Bedre mulighed for digital indsats for sygemeldte"

Der lægges op til at udvikle digitale løsninger, og at samtaler kan foregå telefonisk eller digitalt. Det er vi ikke imod – det kan være en fordel for nogle. Man skal blot være opmærksom på at sikre tilgængelighed og sikre adgang for grupper der kan have svært ved at begå digitalt. Og også have muligheden i baghånden at afholde fysiske samtaler for de få borgere, for hvem det vil være den rette løsning.

"2.10 Afskaffelse af særregler"

"Opkvalificering i forbindelse med fleksjob" (forslag nr. 14 i Bilag 8 om særregler)

DH hæfter sig ved, at ekspertgruppen foreslår at afskaffe § 162 i LAB-loven. Den gør det muligt for jobcenteret at give tilskud til kortvarige kurser for en person, der er ansat eller skal ansættes i fleksjob, når tilskuddet har afgørende betydning for, at den pågældende kan fastholde ansættelse i fleksjob.

Det forekommer ikke gennemtænkt. Fleksjobbere er ringere stillet end andre ift. at få bevilget – og være sikret mulighed for at deltage i - voksen- og efteruddannelse. Og det virker mærkeligt at ville afskaffe en regel der åbner for kurser der er "afgørende" for ansættelse i fleksjob. Alternativet er jo…. ledighed.

Ekspertgruppen henviser til de almindelige regler om tilbud om opkvalificering og vejledning. Men dels foreslår ekspertgruppen en kraftig besparelse på øvrig vejledning og opkvalificering. Dels er det nogle gange meget godt at have en eksplicit bestemmelse der kan vejlede sagsbehandlerne.

Endelig er der tale om ”kan”-bestemmelse - ikke et proceskrav og en ”skal”-bestemmelse – hvilket flugter med ønsket om frie rammer for sagsbehandlere.

DH anbefaler:

- § 162 i LAB-loven om opkvalificering af personer, der er ansat eller skal ansættes i fleksjob, skal bevares.

”Befordringsgodtgørelse” (forslag nr. 16 i Bilag 8 om særregler)

Ekspertgruppen foreslår et gennemsyn af reglerne om befordringsgodtgørelse i LAB-loven. Den afslører ikke, hvad formålet skal være. Men der kan godt være behov for at se nærmere på mulige justeringer og forbedringer.

Fx har DH i vores høringssvar om kontanthjælp forslået at følge Ydelseskommissionens anbefaling om unge ledige.[6] Den foreslår at fjerne loftet på 1.000 kr. for refusion af transportudgifter for unge og i stedet dække udgifter uden loft, som det sker for personer på integrationsydelse. Vi ved, at mange unge kan opleve transportudgifter som en væsentlig barriere for at deltage i tilbud.[7] Hjælp til transport skal dække de faktiske transportudgifter til og fra aktiveringssted og bopæl.

DH anbefaler:

- DH bakker op om at der ses på reglerne om befordringsgodtgørelse. Sigtet skal være enklere og bedre regler der sikrer at alle med behov sikres reel mulighed for at deltage i uddannelse og andre tilbud i beskæftigelsessammenhæng. Der bør bl.a. ses på fjernelse af loftet over refusion af transportudgifter.

”2.12 Uddannelse til faglært niveau”

Ekspertgruppen anbefaler at målgruppen for voksenlærlingeordningen udvides, og at ret til uddannelsesløft på 110 % dagpenge udvides til også at omfatte faglærte med helbredsmæssige udfordringer, der står i vejen for, at de kan bruge deres uddannelse.

Det bakker vi op om. De foreslåede udvidelser kan dog ikke begrunde, at revalideringsordningen afskaffes, jf. ovenfor.

DH anbefaler:

- De foreslåede udvidelser af de to uddannelsesordninger gennemføres.

[6] Høringssvar kan ses her: https://handicap.dk/arbejder-vi-for/vidensbank/hoeringssvar-om-revision-kontanthjaelpen

[7] Analyse af unge i kontanthjælpssystemet (2019), afsnit 3.2: https://star.dk/media/12050/analyse-af-unge-i-kontanthjaelpssystemet.pdf

"Kapitel 3 Værdigt sanktionssystem i balance" *og "2.4 Bedre muligheder for pause fra beskæftigelses-indsatsen"*

Ekspertgruppen har i kapitel 3 en række forslag til at bløde sanktionsreglerne op, især over for borgere der er længere væk fra arbejdsmarkedet. Det er der mange gode grunde til. For blot at nævne en: Ud af 26 kommunale sanktionssager over for aktivitetsparate borgere, som Ankestyrelsen undersøgte, var der alvorlige fejl i dem alle (jf. boks 3.3 i rapporten).

Ekspertgruppen anbefaler desuden i kapitel 2, afsnit 4, at kommunerne får bedre mulighed for at fritage særligt udsatte borgere fra at stå til rådighed for beskæftigelsesindsatsen (udvidelse fra op til tre måneder ad gangen til seks måneder).

DH har selv sammen med andre gode kræfter foreslået bedre muligheder for pause og opblødning af sanktionerne. Vi bakker op om alle forslagene i kapitel 3 og 2.4.

<u>DH anbefaler:</u>

- Alle forslagene om pause fra beskæftigelsesindsatsen og lempede sanktionsregler bør gennemføres.

"Kapitel 4 Nedlæggelse af jobcentre og fri organisering"

"4.1. Nedlæggelse af jobcentre og fri organisering"

Ekspertgruppen foreslår nedlæggelse af jobcentre og afskaffelse af lov om organisering og understøttelse af beskæftigelsesindsatsen. Opgaverne i beskæftigelsesloven er dog stadig som udgangspunkt kommunale – men kommunerne kan organisere sig, som de lyster, og fx oprette en fælles sundhed-, social- og beskæftigelsesforvaltning.

DH har ikke stærke holdninger til organiseringen. Et tættere samarbejde med andre forvaltninger kan være en god ide – men grundlæggende afhænger det af, om borgeren oplever det som en fordel.

Vi kan godt være lidt bekymrede for det vigtige samarbejde med virksomhederne. Om nye organiseringer vil gøre det mere diffust, hvem man skal ringe til – også virksomheder foretrækker den personlige dialog, ikke den digitale vej, når der skal håndteres problemer med en ansat med forskellige udfordringer.

Det vigtigste er, at viden om handicap styrkes ved ny organisering. Det vil kræve en særlig indsats – se ovenfor under de generelle bemærkninger.

"4.3 Justering af formålsbestemmelserne i social- og beskæftigelseslovgivningen"

Ekspertgruppen foreslår justering af formålsbestemmelser og en række andre bestemmelser i beskæftigelsesloven og serviceloven.

Det er ikke foldet så meget ud, så det kræver en nærmere drøftelse. Men der er positive signaler, vi gerne vil se nærmere på. Fx at præcisere, at indsatsen for borgere længere væk fra arbejdsmarkedet skal være helhedsorienteret og inddrage andre indsatser – fx sundheds- og socialindsatser. Fokus på øget mestring lyder også fornuftigt.

Vi mener derudover, at beskæftigelsesloven skal afspejle tydeligere, at et flertal i beskæftigelsesindsatsen har forskellige helbredsudfordringer og langvarig eller permanent nedsat funktionsevne. Lov om handicapkompenserende ordninger og beskæftigelsesloven skal samordnes bedre. Der skal også fokus på at sikre bedre viden om handicap i tilrettelæggelsen af den nødvendige helhedsorienterede indsats.

Justeringer i serviceloven nævnes også – fx mentorordninger og personlig støtte. Hvad der konkret tænkes på, er uklart. Det må afklares nærmere, og det skal med inddragelse relevante politiske interessenter, herunder handicaporganisationerne.

DH anbefaler:

- At se nærmere på justering af beskæftigelsesloven. Formålet skal være at tydeliggøre helhedsorientering, mestring, inddragelse af specialviden om handicap og anvendelse af handicapkompenserende ordninger.

- At tage fat på en modernisering, samordning og forbedring af regler om og anvendelse af handicapkompenserende ordninger.

- At afklare behovet for justeringer med beskæftigelse for øje i serviceloven med inddragelse relevante politiske interessenter, herunder handicaporganisationerne.

”4.5 Styrket virksomhedsfokus i indsatsen”

Ekspertgruppen anbefaler at udvikle Jobnet – bl.a. ved af hjælp af kunstig intelligens – for at sikre bedre og mere individuelle match.

Det er fint. Blot den pointe at man i samme runde bør videreudvikle match- og søgefunktioner til at skabe mere velfungerende jobmarkeder med fokus på arbejdskraft med handicap – herunder personer visiteret til fleksjob. Mange virksomheder vil gerne ansætte arbejdskraft med nedsat funktionsevne – men ved ikke hvor man finder den henne.

Ekspertgruppen anbefaler også at styrke virksomhedsindsatsen ved at stille eksisterende data om antal medarbejdere i løntilskud, fleksjob, modtagere af handicapkompenserende ordninger mv. til rådighed for virksomhederne. Det vil lette virksomhedernes arbejde med at dokumentere deres sociale profil. Og styrke deres ESG-arbejde med fokus på at øge inklusion af medarbejdere på kanten arbejdsmarkedet.

Det vil også fremme anvendelsen af handicapklausuler i kommunale udbud, idet det bliver enklere for virksomheder at dokumentere, at man lever op til de stillede udbudskrav.

DH har foreslået noget lignende og bakker op om dette forslag.

DH anbefaler:

- At udvikle Jobnet i retning af også at forbedre match- og søgefunktioner fokus på arbejdskraft med handicap – herunder fleksjobbere.

- At implementere forslaget om at stille ”ESG-egnede data” til rådighed for virksomhederne.

-

”5. Mere plads til a-kasser og private leverandører”

”5.4 Bedre mulighed for digitale løsninger for sygedagpengemodtagere”

Ekspertgruppen anbefaler mulighed for digitale løsninger for sygedagpengemodtagere. Det kan uden tvivl være en god løsning for mange. Vi vil dog gøre opmærksom på, at der er borgere – fx personer ramt af følger af stroke og anden erhvervet hjerneskade eller andre grupper med kognitive udfordringer – der har behov for ikke-digitale løsninger i sygedagpengeforløb.

DH anbefaler:

- Digitale løsninger kan være en fordel for mange. Digitale løsninger skal være tilgængelige, og der skal altid være ikke-digitale løsninger for dem der har behov for det.

”6. Fra proceskrav til resultatstyring”
”Styringstrykket er højt over Azorerne…”, vurderer ekspertgruppen og kommer med en række forslag til at lette trykket.

Overordnet set er retningen god nok. Vi har også efterlyst mere fokus på resultater, bedre incitamenter for kommunerne til at få flere på kanten i job og forenklinger og mindre kontrol. Vi ser også gerne mere inddragelse af brugerne og mere viden og data, ikke mindst med fokus på handicap.

Det er dog ikke alle forslag, vi er tilfredse med – mere herom nedenfor.

”6.1 Ny resultatbaseret opfølgning og afskaffelse af skærpet tilsyn” og ”6.2 Afskaffelse af beskæftigelsespolitiske mål”

Der lægges op til at indføre en mere overordnet målstyring hvor der måles på fem udvalgte resultatmål (afgang til beskæftigelse og uddannelse, andel i ordinære løntimer, andel på offentlig forsørgelse, borgertilfredshed samt virksomhedstilfredshed).

Overordnet virker det fornuftigt. Vi er dog optagede af at sikre mål og synliggørelse af resultater med fokus på ledige med handicap. Netop fordi mange i denne gruppe havner i lange afklarings- og ledighedsforløb. Og fordi kommunernes resultater her er vidt forskellige.

Her trækker det i den modsatte retning, at der lægges der op til at afskaffe ministermål for beskæftigelsen, hvoraf et af de nuværende mål er at få flere ledige med handicap i job. Vi anerkender data-udfordringen med at måle entydigt på om kommunerne opfylder målet. Men svaret er ikke at opgive at sætte mål og måle - men derimod at tilvejebringe et ordentligt datagrundlag. Og at supplere og videreudvikle de foreslåede fem resultatmål.

DH anbefaler:

- De fem foreslåede resultatmål er et godt udgangspunkt for en videre drøftelse af en forenklet målstyring.

- Konkret bør målingen af borgertilfredshed bør indeholde en baggrundsvariabel hvor borgerne spørges til om de har et handicap.

- Der bør ses, hvordan man i øvrigt kan måle på resultater for personer i beskæftigelsesindsatsen med handicap.

- På baggrund af fastlæggelsen af en fælles handicapvariabel skal det gøres muligt at generere registerbaserede data om beskæftigelse og handicap. Relevante ministerier og styrelser skal medvirke aktivt til at stille databaser til rådighed.

"6.7. Nedlæggelse af de regionale arbejdsmarkedsråd (RAR) og Tilsynsrådet"

Ekspertgruppen foreslår nedlæggelse af de to råd. Vi konstaterer, at regeringen allerede har taget forskud på dette forslag og i tilgift foreslår Beskæftigelsesrådet (som ekspertgruppen foreslår opretholdt) og endnu et råd nedlagt. I stedet foreslår regeringen ét råd til afløsning af de fire råd.

Der er repræsentation af mennesker med handicap i to af de fire råd, der står til at blive samlet. Vi synes, det vil være et dårligt signal, hvis et eventuelt samlet råd ikke har repræsentanter for handicapområdet.

DH anbefaler:

- Hvis forslaget om samling af de fire råd til ét fastholdes, bør DH være repræsenteret heri.

"6.3 Ensretning af den økonomiske styring"

Ekspertgruppen foreslår at flytte næsten alle beskæftigelsesindsatser over under servicerammen. Herunder handicapkompenserende ordninger som personlig assistance, hjælpemidler mv. samt mentorstøtte.

Det er vi ikke tilhængere af. Vi kan se på tallene, at der er væsentlige forskelle mellem kommunerne ift. anvendelse af disse ordninger. Nogle kommuner anvender ordningerne proaktivt og ser dem som en investering for at få flere med handicap i job - andre gør ikke. Vi frygter, at billedet vil blive endnu mere opdelt, og at flere kommuner vil spare på ordningerne, når de indgår i den almindelige kommunale prioritering af områder.

Vi er desuden noget usikre på, om den foreslåede model i tilstrækkelig grad beskytter mod konjunkturbetingede udsving i de kommunale udgifter. Hvis ikke, så kan det gå ud over andre områder, herunder socialområdet.

DH anbefaler:

- At handicapkompenserende ordninger som personlig assistance, hjælpemidler mv. samt mentorstøtte ikke lægges ind under servicerammen.

”6.4 Målretning af puljer”

Ekspertgruppen foreslår en sanering og omprioritering af midlerne i en række statslige puljer.

Vi vil gerne sanere og omprioritere. Da det handler om sårbare og udsatte grupper, synes vi dog ikke, der ske en besparelse. Desuden vil vi omprioritere på en anden måde end foreslået.

V synes, det er er uklogt at beskære bevillingen til Cabi med 9,3 mio.kr. Cabi hjælper bl.a. virksomheder der gerne vil fastholde og ansætte mennesker på kanten af arbejdsmarkedet.

En del af midlerne (22 mio.kr.) fra de puljer og indsatser, der foreslås nedlagt, foreslår ekspertgruppen overført til en ny pulje, der skal styrke metodeudvikling af indsatsen for borgere med handicap og andre udsatte borgere.

Det er et godt forslag, for der er behov for mere viden om, hvad der virker. Skal det for alvor batte noget, bør beløbet være højere. Vi vil anbefale at omprioritere midlerne fra de puljer, ekspertgruppen foreslår nedlagt, til den nye pulje. Eksklusive den annullerede besparelse på Cabi og den øgede bevilling til styrkelsen af varslingspuljen, som er fornuftig, beløber det sig til ekstra 44,9 mio.kr.

<u>DH anbefaler:</u>

- At sanere og omprioritere, men gøre det provenu-neutralt. Midlerne skal fortsat primært målrettes til udvikling og gennemførelse af effektive indsatser over for borgere kanten af arbejdsmarkedet.

- At der ikke spares på bevillingen til Cabi.

- At bakke op om den foreslåede nye pulje til metodeudvikling af indsatsen for borgere med handicap og andre udsatte borgere.

- At omprioritere midler fra nedlagte puljer og styrke den nye pulje til metodeudvikling af indsatsen for borgere med handicap og andre udsatte borgere med yderligere 44,9 mio.kr.

”7.3 Økonomiske konsekvenser af ekspertgruppens anbefalinger”

Det fremgår ekspertgruppens anbefalinger, at der ikke kan hentes en besparelse på 3 mia. ved forenklinger af beskæftigelsesindsatsen alene. Forenklinger af loven, krav til organisering og den statslige styring løber op i besparelser på 1,2 mia. kr., mens 1,6 mia. kr. vedrører mindre indsats til de unge, udsatte voksne og dagpengemodtagere.

Ringere service og indsatser til borgere og virksomheder kan gå ud over arbejdsudbuddet, over mennesker med handicaps muligheder for et liv på arbejdsmarkedet og kan føre til afledte udgifter på andre områder, herunder socialområdet.

<u>DH anbefaler</u>:

- At justere på målet om 3 mia.kr. i besparelse og føre nogle af midlerne tilbage til en forstærket satsning på at få flere borgere på kanten tilbage til et værdigt liv og en stærkere tilknytning til arbejdsmarkedet (jf. ”Opblød sparepræmissen for ekspertgruppens arbejde” ovenfor).
-

Færre målgrupper medfører afledte ydelsesmæssige mindreudgifter"

Her gennemgår ekspertgruppen besparelseseffekterne af forslagene om at afskaffe ressourceforløbsydelsen. Vi har ovenfor anbefalet at holde hånden under de personer der fremover vil skulle afklares på kontanthjælp – se vores anbefaling under *"1.1 Borgere skal have deres indsats på samme ydelse – afskaffelse af ressourceforløb"*

Implementering
Ekspertgruppen foreslår god tid til implementering og at der afsættes 100 mio. kr. til opkvalificering af medarbejdere. Det er i selv udmærket. Det er også fint, at den anbefaler inddragelse af medarbejdere og andre interessenter.

Men det er en meget vidtrækkende reform. Det kan ikke gøres ved alene at opkvalificere medarbejderne. Der er derfor brug for et bredt implementeringsprogram med flere andre elementer og fokusområder.

<u>DH anbefaler:</u>

- En bredere strategi for implementering som ud over opkvalificering af medarbejdere omfatter strategi, ledelse og organisering samt IT-understøttelse.

- Borgerne, herunder borgere med handicap og deres organisationer, skal tænkes med i implementeringen.

- Viden om handicap skal indgå i opkvalificeringen af medarbejdere og ledere, og der skal bygges et handicapfokus ind i den strategiske udvikling af beskæftigelsesindsatsen frem mod 2030.

Med venlig hilsen

Thorkild Olesen, formand

Beskæftigelsesministeriet
Holmens Kanal 20
1060 København K

E-mail: bm@bm.dk

Høringssvar vedr. anbefalinger fra ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats

Dato:
13. september 2024

Danske Patienter
Kompagnistræde 22, 1. sal
1208 København K

Tlf.: 33 41 47 60

www.danskepatienter.dk

E-mail:
jk@danskepatienter.dk

Cvr-nr: 31812976

Danske Patienter takker for muligheden for at kommentere på ekspertgruppens anbefalinger for fremtidens beskæftigelsesindsats.

De nuværende regler på sygedagpengeområdet lægger et urimeligt pres på patienter og pårørende, som oplever stress og bekymring, som ikke bør fylde i et sygdomsforløb. Derfor er vi glade for, at der med ekspertgruppens anbefalinger er taget de første skridt mod omfattende ændringer af bl.a. sygedagpengereglerne.

Vi ser flere gode takter for mennesker med kronisk og alvorlig, langvarig sygdom i anbefalingerne. Det er eksempelvis positivt, at der lægges op til mulighed for digitale forløb for sygemeldte og en mere værdig tilgang med færre sanktioner for sygemeldte. Der er dog også anbefalinger, der giver anledning til bekymring. Det gælder bl.a. udsigten til afskaffelsen af forlængelsesmulighederne for sygemeldte samt afskaffelsen af revalideringsordningen.

Afgørende med et rimeligt niveau for lav sats samt varighed af høj sats

Ekspertgruppen anbefaler, at jobafklaringsforløbene afskaffes, da skiftet fra sygedagpenge til jobafklaringsforløb kan udfordre vejen tilbage til job, bl.a. som følge af skift i proceskrav. Danske Patienter er enige i, at jobafklaringsforløbene i deres nuværende form alt for sjældent understøtter sygemeldte i at vende varigt tilbage til arbejdsmarkedet. Vi er dog ikke enige i, at progressionen primært hindres af skift i proceskravene. Det er derimod vores klare opfattelse, at én af de helt store udfordringer for patienterne ligger i den markante ydelsesnedgang, man oplever, når man går fra sygedagpenge til jobafklaringsforløb. Den store nedgang medfører stress og økonomiske bekymringer, som risikerer at forværre helbredstilstanden. Derfor ærgrer det os, at ekspertgruppen anbefaler en reduceret sats svarende til ydelsesniveauet for jobafklaringsforløb for de sygemeldte, der ikke kan få forlænget deres sygedagpenge.

Dette skal særligt ses i sammenhæng med anbefalingen om, at alle forlængelsesmuligheder (bortset fra den, der vedrører livstruende, alvorlig sygdom) afskaffes. Allerede i dag – med de eksisterende forlængelsesmuligheder – oplever patienter, at deres sygedagpengeperiode ikke kan forlænges, selvom de på ingen måde er

klar til at vende tilbage til arbejdsmarkedet. Mange patienter vil end ikke være færdigudredt eller færdigbehandlet inden for en periode på 22 uger. Det vil dermed stille patienterne enormt ringe, hvis der fremover ikke er mulighed for at forlænge sygedagpengeperioden med udgangspunkt i den enkeltes sygdomsforløb.

Danske Patienter har tidligere – sammen med 11 øvrige organisationer på beskæftigelses- og sundhedsområdet – anbefalet, at mulighederne for at få forlænget sygedagpenge bør forbedres, bl.a. af hensyn til lange forløb ifm. udredning, behandling og afklaring.

Danske Patienter anbefaler således, at:

1) Ydelsen for sygedagpengeperioden med lav sats sættes højere end det nuværende ydelsesniveau for jobafklaringsforløb, og

2) Anbefalingen om at afskaffe forlængelsesmulighederne kun implementeres, hvis det sker sammen med anbefalingen om at tilbageføre den opnåede ydelsesbesparelse til systemet ved at forlænge perioden med sygedagpenge på høj sats for alle.

Fasthold revalideringsordningen

Vi er ærgerlige over, at det har været en bunden opgave fra start at finde besparelser for 3 mia. kr. Det resulterer bl.a. i forslag om at nedlægge revalideringsordningen, som kan være til stor gavn for patienter, der midt i arbejdslivet må konstatere, at de på grund af sygdom ikke kan fortsætte inden for deres nuværende branche.

Ekspertgruppen begrunder afskaffelsen af ordningen med, at det kun er få borgere, der er på ordningen. Vi må dog pointere, at det lille antal på ordningen skyldes, at mange kommuner har sparet tilbuddet væk – ikke at tilbuddet ikke er relevant for borgerne

Vi opfordrer derfor til, at revalideringsordningen fastholdes.

Med venlig hilsen

Morten Freil
Direktør

Beskæftigelsesministeriet

DEKRA Danmark
Kirkebjerg Allé 90
2605 Brøndby

Telefon: 70 60 65 00
E-mail: info@dekra.dk
www.dekra.dk

Brøndby, 13. september 2024

Høringssvar vedr. anbefalinger fra ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats

DEKRA er en international non-profit rådgivningsorganisation indenfor sikkerhed og bæredygtighed. I Danmark beskæftiger vi 700 personer, hvor vi blandt andet er en ledende aktør indenfor AMU-kurser på transport- og lagerområdet. Derudover har vi EUD- uddannelser indenfor vejgodstransport og busområdet.
Vi er hver dag i kontakt med A-kasser og Jobcentre i hele landet, hvor vi hjælper borgere ind i transportbranchen gennem opkvalificering. I denne proces spiller vi også en afgørende rolle overfor transportbranchen i at sikre dem kvalificeret arbejdskraft, så de kan holde deres produktion i gang.

Vi bifalder ambitionen om at styrke effektiviteten og effekten af beskæftigelsesindsatsen. Specielt ønsket om, at bruge ressourcerne på kerneopgaven, nemlig at få ledige i beskæftigelse, og fjerne unødige administrative proceskrav.

Det danske arbejdsmarked bærer i disse år præg af, at der er en udbredt mangel på arbejdskraft. På langt de fleste områder, kræver det dog bestemte kvalifikationer, at bestride et job. I den forbindelse, er AMU systemet enormt velegnet, til at give folk arbejdsrettede kvalifikationer, der sikrer, at man i tilfælde af ledighed, kan gå fra en branche der afskediger, til en branche der ansætter.
Et godt eksempel på den dynamik er de mange fyringer på Danish Crown, i forbindelse med nedlukning af slagterier i blandt andet Sæby og Ringsted. Her er mange slagteriarbejdere blevet afskediget. De har ikke mulighed for at finde beskæftigelse i den samme branche. Det har dog for rigtig mange været muligt, gennem en kort opkvalificering under ledigheden, at omskole sig til en branche, der mangler arbejdskraft.
Hvis ikke muligheden for, at tage opkvalificerende kurser under ledigheden eksisterede, ville de mennesker være tvunget til udelukkende at søge jobs i brancher, der ikke stiller krav til kvalifikationer, hvilket vil betyde at brancher der kræver særlige certifikater ikke får nok ansøgninger, samt at lavtlønsjobs vil få endnu flere ansøgninger og at arbejdsløsheden dermed vil stige.

Dette bekræftes, i en stor analyse foretaget af VIVE, der konkluderer, at det giver et samfundsmæssigt overskud, at bevillige AMU kurser til særligt ufaglærte ledige. VIVEs studie viser, at den ledige kommer hurtigere i beskæftigelse og ender med at forøge sin indkomst

efter at have taget AMU kurser (https://www.vive.dk/da/udgivelser/effekter-af-efteruddannelse-rv7m4ovn/).

I den branche vi beskæftiger os med, nemlig transport og lagerbranchen, er der en høj grad af certifikatkrav. Eksempelvis kan en arbejdsgiver kun ansætte folk, der har taget et lastbilkørekort, hvis man vil besætte en ledig chaufførstilling. Tilsvarende vil en lagervirksomhed typisk kun ansætte en lagermedarbejder, der har et gaffeltruckcertifikat. Dette er ikke anderledes end i mange andre brancher, hvor man oftest stiller krav om, at en medarbejder har en bestemt uddannelsesmæssig baggrund ved ansættelsen.

På chauffområdet har der i mange år været udfordringer med, at skaffe kvalificeret arbejdskraft (https://star.dk/media/20702/analyse-af-rekrutteringsudfordringer-i-logistikerhvervet.pdf). Som STARs analyse fra 2022 viser, er den forgæves rekrutteringsrate på flere centrale jobfunktioner, der kræver et AMU-certifikat højere end i det generelle arbejdsmarked:

Figur 3

Forgæves rekrutteringsrate for logistikerhvervet

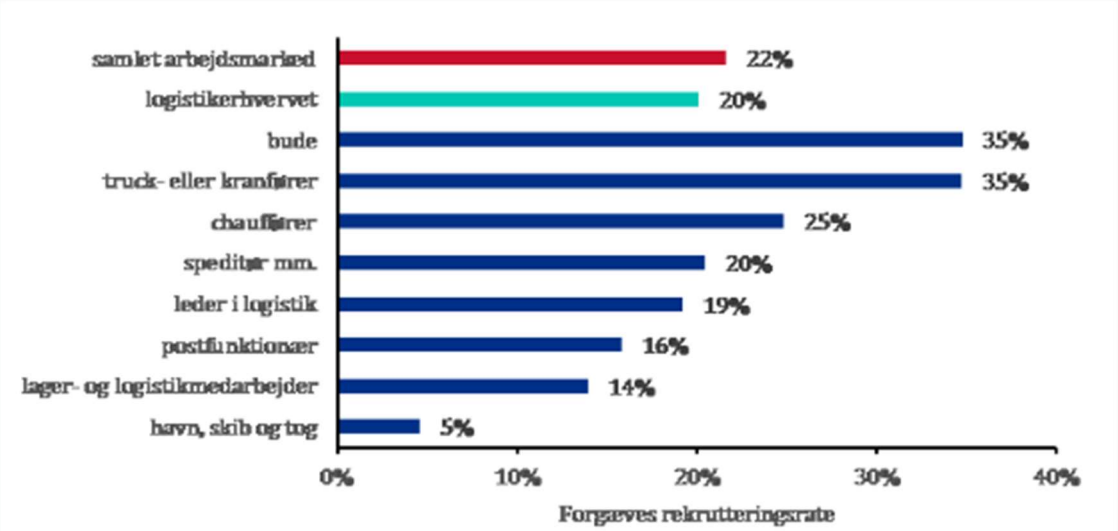

Anm.: Gennemsnit for otte Rekrutteringssurvey fra december 2019 til september 2021.
Logistikerhvervet er samlet for de mørkeblå udvalgte stillingsbetegnelser (se afsnit *Definition af logistikerhvervet*). *Logistikerhvervet* indgår i søjlen *samlet arbejdsmarked*.
Kilde: STAR. Egne beregninger pba. Rekrutteringssurvey. Data delvist tilgængeligt på Jobindsats.dk.

Arbejdskraften til chauffør og lagerjobs med certifikatkrav, kommer primært fra AMU kurser. Der er således brug for, at flere tager AMU kurser, for at få den forgæves rekrutteringsrate ned i transport- og logistikbranchen.

Når vi ser på hvem det er der tager AMU kurser, der er adgangsgivende til transport og logistikbranchen, så er det ifølge Undervisningsministeriets tal, mere end halvdelen, der tager kurset gennem beskæftigelsessystemet.

Tabellen nedenfor viser, antallet af kursister på udvalgte kurser der er adgangsgivende til transport og logistikbranchen i 2023, fordelt på deres arbejdsmarkedsstatus:

Arbejdsmarkedsstatus	Buskørekort	Lastbilkørekort	Gaffeltruckcertifikat	Taxakørekort
Dagpenge	659	1.163	3.604	1.025
Feriedagpenge	13	31	252	38
Sygedagpenge	201	690	3.481	486
Kontanthjælp	105	121	479	218
Ledighedsydelse	20	13	74	50
Integrationsydelse	25	77	297	122
Jobafklaring	12	13	46	22
Førtidspension/Kontanthjælp				11
Fleksjob	5		24	6
Ressourceforløb	3	10	41	28
Revalidering	3	4	5	6
Arbejdsmarkedsydelse			5	3
Total bevilliget fra beskæftigelsessystemet	**1046**	**2122**	**8308**	**2015**
Total selvbetalt	**805**	**1945**	**8842**	**1708**
Beskæftigelse	290	567	2.122	472
Forladt arbejdsmarkedet	25	98	1.007	66
Førtidspension	9	9	36	35
Selvforsørgelse	392	831	2.671	667
SU	35	201	1.681	251
SVU	7	19	140	11
Uddannelseshjælp	12	104	520	79
Barsel	35	116	665	127

www.uddannelsesstatistik.dk

Vi er således meget bekymrede over den del af anbefalingen, der direkte vil føre til, at færre får mulighed for opkvalificering gennem beskæftigelsessystemet. Nemlig anbefalingen om:

1) At forøge karensperioden på 6 ugers jobrettet uddannelse fra 5 uger til 6 måneder, vores vurdering er, at det enten vil holde folk ledige i længere tid, eller betyde at den forgæves rekrutteringsrate på jobs der kræver certifikater kraftigt forværres.
2) At nedlægge puljen til opkvalificering på mangelområder. Vi ved af erfaring, at der kan gå lang tid før en kommune indser behovet for at skaffe virksomhederne arbejdskraft på mangelområder, hvilket betyder, at blandt andet logistikerhvervets rekrutteringsudfordringer vil blive yderligere forringet.

Brancher der kræver certifikater kæmper allerede med mangel på kvalificeret arbejdskraft. Der er dermed brug for nem og smidig adgang til opkvalificering til de brancher under ledighed, for at undgå yderligere rekrutteringsudfordringer.
Tilsvarende kan vi se, at beskæftigelse indenfor brancher der kræver certifikater typisk er bedre lønnede og har større jobsikkerhed, end i jobs uden kvalifikationskrav.
Vi mener beskæftigelsessystemet spiller en afgørende rolle i at muliggøre denne styrkelse af Danmarks humane kapital. Vi vil derfor på kraftigste advare mod, at man med anbefalingen kommer til mærkbart at forringe lediges mulighed for jobrettet opkvalificering.

Med venlig hilsen
DEKRA Danmark
Christen Bagger
Adm. Direktør

DEN SOCIALE INVESTERINGSFOND

Høringssvar til anbefalinger fra Ekspertgruppe for fremtidens beskæftigelsesindsats

Den Sociale Investeringsfond (DSI) takker for muligheden for at afgive høringssvar i forbindelse med offentliggørelsen af ekspertgruppens anbefalinger for fremtidens beskæftigelsesindsats.

Som modner og investor af sociale effektinvesteringer i Danmark ser DSI et stort samfundsmæssigt potentiale i ekspertgruppens seks anbefalinger for den fremtidige beskæftigelsesindsats. Særligt anbefalingerne om friere organisering, som kan understøtte mere individuelle indsatser og styring efter resultater frem for proceskrav, harmonerer med det arbejde, DSI i dag er med til at fremme i landets kommuner.

I DSI er vi meget enige i betragtningen om, at regelstyringen mindsker kommunernes økonomiske incitamenter til at give den enkelte borger den bedste indsats og kan være hæmmende for lokale og faglige prioriteringer. Det er omkostningstungt og risikofyldt for kommunerne at igangsætte indsatser, hvor effekterne er usikre eller underbelyste. En grundlæggende præmis i at arbejde med sociale effektinvesteringer er at opgøre omkostningerne til indsatserne holdt op imod de (forventede) sociale og økonomiske resultater. Dette giver et bedre grundlag for oplyste beslutninger ved afsluttede indsatsperioder, når kommunerne skal beslutte hvilke beskæftigelsesindsatser, deres borgere skal modtage.

I en social effektinvestering går det sociale og økonomiske afkast hånd i hånd, hvormed man sikrer sig, at indsatserne, foruden at forbedre samfundsøkonomien, også øger borgernes tilfredshed og trivsel gennem målinger på fx oplevet livstilfredshed eller trivsel ved brug af WHO-5 trivselsindeks. På denne måde er ekspertgruppens mål om en værdig oplevelse for borgerne et integreret element i redskabet.

Vi oplever flere kommuner, der ønsker at arbejde mere på tværs og helhedsorienteret, og som ønsker at tilgå borgernes problemstillinger – ikke ud fra målgrupper og ydelsesplaceringer, men ud fra den enkelte borgers udfordringer – det giver en frisættelse af proceskrav også bedre mulighed for, at flere kommuner kan lykkes med. 'Kan'-opgaver i kommunerne er dog ofte en udfordring for særligt mindre ressourcestærke kommuner, da der ikke altid er de nødvendige ressourcer til stede – det vil en frisættelse også kunne bidrage til at frigive.

Sociale effektinvesteringer er desuden et redskab, som fungerer godt til at bygge bro mellem kommunale indsatser og civilsamfund og andre leverandører. Det understøtter, at særligt borgere i udsatte positioner ikke overlades 'alene' efter endt kommunal indsats, men hjælpes ud i relationer uden for det offentlige system med det formål, at borgerne stabiliseres og derved forebygge, at de samme borgere bevæger sig ind og ud af systemet med korte perioders mellemrum.

Ekspertgruppen anbefaler at frisætte beskæftigelsesindsatsen med færre proceskrav, som skal understøtte en mere individuelt tilrettelagt indsats. Her peger ekspertgruppen på, at kommunernes organisering er med til at skabe forudsætningerne for, at kommunerne kan arbejde helhedsorienteret og på tværs af kommunens forvaltninger, så borgerne oplever et mere sammenhængende og meningsfuldt forløb. Hertil peger ekspertgruppen også på, at denne frisættelse vil kræve et kompetenceløft hos sagsbehandlere og et kursskifte med større lokalt fokus og en stor implementeringsunderstøttelse for at opnå dette. I Den Sociale Investeringsfonds samarbejde med landets kommuner er det vores oplevelse og erfaring, at lige netop den organisatoriske læring, der ligger i at arbejde omkostningseffektivt, resultatstyret og på tværs af siloer og sektorer bidrager, ikke kun til et finansielt og socialt afkast, men også til et *systemisk afkast*. Det systemiske afkast er et udtryk for den implementeringsunderstøttelse kommunerne modtager fra DSI i forbindelse med en investeringsrettet tankegang og tilrettelæggelse af indsatser. Den organisatoriske læring er ofte den tilbagemelding vi, i DSI, får fra kommunerne, som værende en yderligere værdi i at arbejde med sociale effektinvesteringer.

Vi kan dermed kun bakke op om anbefalingerne, og hvis disse føres ud i livet, vil der pågå et arbejde med at afdække, hvordan kommunerne bedst muligt understøttes i at omstille sig til en fremtidig beskæftigelsesindsats. Her mener vi, at sociale effektinvesteringer kan spille en værdifuld rolle i kraft af redskabets underliggende systemiske lærings- og forandringspotentiale samt at mål- og resultatstyring er integreret i redskabet på forhånd. Ekspertgruppen anbefaler, at Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering spiller en stor rolle med at understøtte kommunerne ved adgang til viden, hjælpeværktøjer m.v., og at der ydes en intensiveret hjælp til 'udviklingskommuner'.

Lygten 39
2400 København NV
dsi@dsi.dk

Her stiller Den Sociale Investeringsfond sig gerne til rådighed som en del af den intensiverede hjælp for disse 'udviklingskommuner' ved at dele ud af erfaringer og ekspertise i at udarbejde business cases og opsætte betalingsmodeller og ved at investere i udbredelse af virksomme metoder.

Foruden de seks anbefalinger til fremtidens beskæftigelsesindsats, vil vi derfor anbefale, at der i de videre drøftelser ligeledes tænkes i sociale effektinvesteringer som et redskab til at komme i mål med ambitionerne om en beskæftigelsesindsats, som opnår tilfredshed hos borgerne og er resultatstyret frem for styret af proceskrav.

Helt konkret vil vi anbefale, at der oprettes en statslig resultatpulje i Danmark til et strategisk udvalgt formål, fx at dække de gevinster, der falder i region og stat ved kommunernes gennemførelse af succesfulde indsatser, der styrker borgernes tilknytning til uddannelse og arbejdsmarkedet. Hvordan en sådan kan se ud i dansk kontekst har Implement Consulting Group lavet en analyse af, som kan findes her: Analyse af potentialet for outcomefonde i Danmark

Med venlig hilsen

Camilla Bjerre Damgaard

Fondschef i Den Sociale Investeringsfond

Lygten 39
2400 København NV
dsi@dsi.dk

Det Centrale Handicapråd

12.09.2024
Sagsnummer: 2024-9

Det Centrale Handicapråds høringssvar på anbefalinger for fremtidens beskæftigelsesindsats

Det Centrale Handicapråd vil gerne kvittere for muligheden for at afgive høringssvar på anbefalingerne fra ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats. Rådet har set frem til ekspertgruppens anbefalinger, herunder hvordan man med anbefalingerne vil tage højde for de særlige udfordringer, der kan være i beskæftigelsesindsatsen for personer med handicap. Udfordringer, der i dag ikke adresseres tilstrækkeligt i beskæftigelsessystemet – og som heller ikke i tilstrækkelig grad har været under overvejelse af ekspertgruppen.

Rådet sender her sit høringssvar, som ud over at understrege potentialet og den brændende platform indeholder rådets anbefalinger vedrørende:

- Behovet for at styrke fokus på handicap via **screening**
- Behovet for at styrke **viden om handicap og kompensation** i fremtidens beskæftigelsesindsats
- Behovet for at skabe **hurtig adgang til fleksjob** for personer, som er i målgruppen
- Behovet for **nationale mål** for beskæftigelsen ift. personer med handicap, hvis aktører skal måles på resultater i stedet for proceskrav
- Behovet for at sikre indsatsen for **personer længst væk fra arbejdsmarkedet**

Potentialet og den brændende platform
Der er en stor gruppe mennesker med handicap, som gerne vil og kan bidrage til arbejdsmarkedet, hvis de får den rette kompensation og støtte. De findes i dag i beskæftigelsessystemet som ledige dagpengemodtagere og jobparate kontanthjælpsmodtagere, men også blandt aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere findes et beskæftigelsespotentiale, ligesom det er oplagt at rette fokus mod at få nedbragt fleksjobledigheden.

En gruppe af de personer med handicap, som i dag ikke er i beskæftigelse, er langt fra arbejdsmarkedet og har komplekse problemer, helbredsproblemer eller større handicap. For disse vil der være behov for længerevarende indsatser eller afklaring til fx fleksjob. Andre dele af gruppen, som ikke er i beskæftigelse, er tættere på arbejdsmarkedet, og de vil med den rette støtte eller hurtigere afklaring kunne komme i beskæftigelse inden for en kortere tidshorisont.

Ifølge VIVE-undersøgelsen ”Handicap og beskæftigelse 2022” er 30.053 personer med handicap AKU-ledige og står klar til at træde ind på arbejdsmarkedet. Samtidig med at beskæftigelsen i Danmark er rekordhøj, og der er rekrutteringsudfordringer i flere brancher, er beskæftigelsesgabet mellem personer med og uden handicap på 26 procentpoint. Det lykkes altså i mindre grad for personer med handicap at komme i beskæftigelse.

Behovet for at være særligt opmærksom på at tage højde for de udfordringer, der kan knytte sig til at få personer med handicap i beskæftigelse, accentueres af, at antallet af personer med handicap har været stigende de sidste ti år; udviklingen er nu især drevet af en stigning af unge med psykiske handicap.

Med anbefalingerne fra ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats er der lagt op til i højere grad at sætte kommunerne fri til at tilrettelægge indsatsen og reducere omfanget af proceskrav. Hvis der ikke stilles specifikke krav til indsatsen ift. ledige med handicap, kan vi se frem til 98 forskellige måder at gribe indsatsen an på.

Det Centrale Handicapråd vil opfordre til, at man i forbindelse med den kommende reform af beskæftigelsesindsatsen har en særlig opmærksomhed på behovet for beskæftigelsesindsatser, som dels har øje for at spotte handicap hos ledige, dels har fokus på, at der i forbindelse med personer med handicap kan være behov for særlige indsatser eller kompensation – herunder indsatser, som understøtter overgangen fra uddannelse til første job. Der skal desuden være adgang til – og viden om – handicap og kompensationsmuligheder i beskæftigelsessystemet og hos virksomhederne. Uanset fremtidig organisering af beskæftigelsesindsatsen er det bydende nødvendigt at fastholde et kontinuerligt fokus på personer med handicap, når indsatsen nytænkes og reformeres. Det bør således tænkes med i implementeringsunderstøttelsen efter en reform.

Styrk fokus på handicap i den fremtidige beskæftigelsesindsats via screening

Personer med handicap er at finde i alle målgrupper i Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og har, som beskæftigelsesindsatsen har været indrettet indtil nu, dermed også været at finde i alle jobcentrenes afdelinger. Det vil de også være, hvis der – som det foreslås af ekspertgruppen – reduceres i antallet af målgrupper.

Ledige med handicap betragtes på lige fod med alle andre ledige, og det fremgår hverken af lovteksten i Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller lovbemærkningerne, at der skal være et særligt fokus omkring handicap. Dette på trods af, at handicap og funktionsnedsættelser ofte indebærer udfordringer og støttebehov, som andre borgere ikke har.

Det er i dag op til det enkelte jobcenter, om de ønsker at anvende redskaber eller metoder til screening og opsporing af ledige med funktionsnedsættelser. Kun en fjerdedel af jobcentrene foretager systematisk screening eller opsporing, selvom der er voksende evidens for, at screeninger har en positiv effekt på beskæftigelsesindsatsen. Halvdelen af sagsbehandlerne har ikke handicap som et fast opmærksomhedspunkt ved samtaler med ledige og kontanthjælpsmodtagere, og under en tredjedel vurderer, om den ledige er i målgruppen for kompenserende ordninger. Konsekvensen kan være, at handicap og kompensationsbehov opdages alt for sent i jobsøgningsforløbet.

Det Centrale Handicapråd anbefaler, at der i reformen af beskæftigelsesindsatsen tages politiske initiativer til at udbrede brugen af screening for handicap og kompensationsbehov, så blikket for handicap – herunder ikke-synlige handicap – styrkes hos de lokale aktører i den fremtidige indsats.

Behov for viden om handicap og kompensation i fremtidens beskæftigelsesindsats

At skabe et godt match mellem jobsøgende med handicap og virksomheder kræver, at beskæftigelsesmedarbejdere har tiltrækkelig viden om de udfordringer, begrænsninger og muligheder, der knytter sig til de konkrete handicaptyper. Som minimum skal beskæftigelsesmedarbejderne vide, hvor de kan henvende sig

for at få den viden. Det gælder både viden, som kan hentes internt i beskæftigelsesindsatsen, og mere specifik viden om enkelte handicaptyper, som må hentes hos andre organisationer eller aktører. Det er vigtigt, at der tages højde for at understøtte denne viden i beskæftigelsesindsatsen efter en reform.

I dag er der krav om, at alle kommuner har mindst én nøgleperson på handicapområdet, som har til opgave at sørge for at udbrede viden og kvalificere kollegers, virksomheders og andre samarbejdspartneres blik for handicap, støttebehov og kompensationsmuligheder. Undersøgelser viser, at der er stor variation på tværs af jobcentrene i, hvordan nøglepersonernes rolle og funktion fungerer i praksis, og kommunerne organiserer og prioriterer meget forskelligt.

Der er en tendens til, at jobcentre, der formår at bringe viden og erfaring om de kompenserende ordninger ud bredt i jobcentrets afdelinger, er bedre til at bringe ordningerne i spil for flere af målgrupperne i Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats. Det har betydning ift. at kunne løfte flere personer med handicap ind på arbejdsmarkedet.

Med anbefalingerne fra ekspertgruppen lægges der op til i højere grad at sætte kommuner og a-kasser fri til at tilrette indsatsen efter den enkeltes individuelle behov og reducere særregler og proceskrav. Der lægges endvidere op til at nedlægge Specialfunktionen Job og handicap under STAR (Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering). Samtidig skal STAR fremadrettet spille en anden og større rolle ift. at hjælpe kommuner og a-kasser med faglig viden om, hvad der virker i beskæftigelsesindsatsen.

Det Centrale Handicapråd anbefaler, at man – hvis disse anbefalinger fra ekspertgruppen realiseres i forbindelse med en reform – sikrer, at der også fremadrettet er et sted, hvor medarbejdere i beskæftigelsesindsatsen kan henvende sig for at få viden om og sparring på brug af handicapkompenserende ordninger. Denne funktion kunne evt. forankres i STAR.

Det Centrale Handicapråd anbefaler, at man, når beskæftigelsessystemet reformeres, ser på det, man allerede i dag ved virker ift. at sikre fokus på funktionsnedsættelser og kompensationsbehov, herunder at der hos alle aktører – og på tværs af målgrupper i beskæftigelsesindsatsen – skal være medarbejdere (nøglepersoner), som besidder særlig viden om handicap og brug af handicapkompenserende ordninger.

Ift. at sikre en beskæftigelsesindsats med udgangspunkt i det, der er evidens for virker, hilser rådet velkomment, at ekspertgruppen ser et behov for at arbejde struktureret med at opbygge viden om virksomme indsatser for personer med handicap (og udsatte) og anbefaler en omprioritering af midler til denne indsats via en pulje på 22 mio. kr. årligt.

Det er ikke kun i forhold til beskæftigelsesindsatsen, at muligheden for rådgivning med fordel kan styrkes i fremtidens beskæftigelsesindsats. Det er også nødvendigt, at virksomhederne får et sted at gå hen med spørgsmål om de udfordringer, begrænsninger, løsninger og støttemuligheder, der findes, når man ansætter en person med handicap.

Det Centrale Handicapråd anbefaler derfor desuden, at information og rådgivning om handicap til beskæftigelsesmedarbejdere og virksomheder styrkes gennem en landsdækkende rådgivningsfunktion målrettet

medarbejdere i beskæftigelsesindsatsen og virksomheder. Rådgivningsfunktionen skal fungere som en slusefunktion, der henviser til den relevante handicaporganisation med henblik på at sikre specialistviden i rådgivningsindsatsen.

Det Centrale Handicapråd er positivt stemt over for, at ekspertgruppen anbefaler en midlertidig pulje til opkvalificering af sagsbehandlere i kommuner og a-kasser, og at den anbefaler en styrkelse af den beskæftigelsesfaglige del på socialrådgiveruddannelsen og andre relevante uddannelser. Viden om handicapkompenserende ordninger kunne med fordel indgå i denne opkvalificering og styrkelse af uddannelserne.

Hurtig adgang til fleksjob for personer, som er i målgruppen

Personer i fleksjob er overrepræsenteret i ledighedsstatistikken. Tal fra STAR viser, at ledigheden blandt fleksjobbere var godt 13 pct. på landsplan i juni 2024. Det er mere end fire gange højere end ledigheden på det ordinære arbejdsmarked.

Der er stor variation i fleksjobledigheden kommunerne imellem. I nogle kommuner er ledigheden blandt fleksjobbere på niveau med den generelle ledighed. I andre er den langt højere. Der er altså et betydeligt potentiale for at nedbringe fleksjobledigheden. Det kan gøres ved at styrke rådgivningen til ledige fleksjobbere – og ved at indføre indsatsgaranti.

I forbindelse med den kritiske gennemgang af beskæftigelseslovgivningen, som der lægges op til med ekspertgruppens anbefalinger, anbefaler Det Centrale Handicapråd at:

- Der skabes lettere adgang til fastholdelsesfleksjob ved ophævelse af kravet om ansættelse hos virksomheden i mindst 12 måneder under overenskomstens sociale kapitel.
- Der indføres indsatsgaranti til ledige fleksjobbere.
- Der igangsættes initiativer, som sikrer en hurtigere vej til fleksjob for nyuddannede med handicap.

Fokus på resultater i stedet for proceskrav

Vi har i øjeblikket højkonjunktur, og beskæftigelsen er på et historisk højt niveau – også for personer med handicap. Det betyder dog ikke, at vi er i mål. Der er stadig et gab i beskæftigelsesgraden mellem personer med og uden handicap på hele 26 procentpoint.

Der lægges med ekspertgruppens anbefalinger op til at erstatte den nuværende indsats baseret på proceskrav med en resultatbaseret individuel tilrettelagt indsats, hvor kommuner og a-kasser bl.a. skal måles på afgang til beskæftigelse og uddannelse, andel ordinære løntimer, borgertilfredshed og for kommunernes vedkommende også virksomhedstilfredshed.

I Danmark registrerer man ikke handicap, handicap er ikke en særskilt målgruppe i lovgivningen, og som tidligere nævnt er der i dag ikke krav om fokus på handicap i beskæftigelsesindsatsen. Det er således heller ikke muligt for den enkelte kommune at følge, hvordan man lykkes med at få personer med handicap i beskæftigelse.

Med ekspertgruppens anbefalinger lægges der op til at afskaffe de beskæftigelsespolitiske ministermål, som har til hensigt at udstikke en retning og et særligt fokus i den kommunale beskæftigelsesindsats. Det

Centrale Handicapråd mener, det er vigtigt, at regeringen forsat sætter ambitiøse mål for beskæftigelsen for personer med handicap, så der på nationalt niveau fastholdes et fokus på indsatsen for personer med handicap og på at mindske beskæftigelsesgabet.

Det Centrale Handicapråd anbefaler derfor to supplerende mål på nationalt niveau for beskæftigelsen for personer med handicap, som bl.a. skal være med til at fastholde fokus på at understøtte en indsats for, at også personer med handicap længst fra arbejdsmarkedet kommer i job. Rådet anbefaler, at målene integreres i den annoncerede handleplan for beskæftigelsen for personer med handicap, samt at målene løbende justeres iht. beskæftigelsesudviklingen:

- Mål 1: I 2027 må beskæftigelsesgabet mellem personer med og uden handicap ikke overstige 23 procentpoint.
- Mål 2: Fleksjobledigheden skal ned på 7 pct., hvilket svarer til niveauet i de 10 kommuner, som har den laveste fleksjobledighed. Det svarer p.t. til, at 7.000 flere skal i fleksjob.

Det er vigtigt at kunne måle den løbende udvikling i beskæftigelsen. Det overordnede mål 1 om at få nedbragt beskæftigelsesgabet mellem personer med og uden handicap kan følges via VIVE's årlige undersøgelse "Handicap og beskæftigelse".

Mål 2 om at nedbringe fleksjobledigheden vil kunne indgå som (under)resultatmål for aktører i beskæftigelsesindsatsen og som en indikator, som kommunerne vil kunne måle sig op mod andre kommuner på.

Indsatsen for personer længst væk fra arbejdsmarkedet

For den gruppe af personer med handicap, som er længst væk fra arbejdsmarkedet, vil der også i fremtiden være behov for en særlig indsats.

Det bør være et vigtigt opmærksomhedspunkt, når regeringen varsler massive besparelser på den indsats, som for mange borgere med handicap er afgørende for at få en plads på arbejdsmarkedet. Det bør ligeledes være et opmærksomhedspunkt, hvis aktører i beskæftigelsesindsatsen fremadrettet skal måles på resultater, herunder bl.a. på afgang til beskæftigelse, så resultatet ikke bliver, at man høster de lavest hængende frugter og nedprioriterer indsatser for den gruppe, som har behov for mere tid, flere indsatser og mere kompensation for at få en plads på arbejdsmarkedet.

Som regeringens og Folketingets rådgiver står Det Centrale Handicapråd naturligvis til rådighed for rådgivning og sparring om, hvordan en ny beskæftigelsesindsats bedst muligt kan sikre fokus på personer med handicap og understøtte, at vi får udlignet beskæftigelsesgabet mellem personer med og uden handicap.

Med venlig hilsen

Mogens Lindhard
Formand for Det Centrale Handicapråd

Det Centrale Handicapråd

12.09.2024
Sagsnummer: 2024-9

Det Centrale Handicapråd præsenterede i 2023 en række konkrete og konstruktive løsningsforslag til, hvordan beskæftigelsesindsatsen kan styrkes i forbindelse med, at systemet nytænkes. De syv anbefalinger er resultatet af et arbejde, som det samlede råd bestående af en bred kreds af centrale samfundsaktører – herunder bl.a. arbejdsmarkedets parter og handicaporganisationerne – står bag.

Det Centrale Handicapråds syv anbefalinger:
1. Styrk nøglepersonernes rolle i beskæftigelsesindsatsen
2. Styrk rådgivning til beskæftigelsesmedarbejdere og virksomheder
3. Styrk kompensationsmulighederne
4. Styrk brugen af screening for handicap
5. Styrk overgangen fra studie til job
6. Styrk og efterse fleksjobsystemet
7. Styrk det politiske ejerskab

Se anbefalingerne i deres fulde form her.

DET FAGLIGE HUS

Beskæftigelsesministeren
Holmens Kanal 20
1060 København K

Sendt pr. mail til bm@bm.dk

Esbjerg, den 12.09.2024

SagsID:S24-1104/
DokID: D24-4486435

Afdeling: Social Team

Direkte tlf.: 7610 9305

Høringskommentarer vedr. anbefalinger fra Ekspertgruppe for fremtidens beskæftigelsesindsats

I forbindelse med udsendt høring af den 28. juni 2024 om ovennævnte fremsendes på det Faglige Hus - Social Teams vegne følgende kommentarer:

Vi er enige i, at beskæftigelsesindsatsen bør forenkles, forbedres og effektiviseres. Dele af forslaget bærer dog præg af, at der absolut skal findes et provenu på tre mia. kr., uden at den strukturelle beskæftigelse svækkes. Følges anbefalingerne vil det få økonomisk, beskæftigelsesmæssig og personlig negativ betydning for en større målgruppe af de mest udsatte borgere i Danmark.

Vi har valgt at komme med følgende kommentarer:

1. Mange har brug for en indsats (Hovedanbefaling 2)
2. Afskaffelse af revalidering (Hovedanbefaling 1)
3. Flere vil stå uden forsørgelse (Hovedanbefaling 1)
4. Skal selvforsørgende kæmpe for en indsats? (Hovedanbefaling 1)
5. Et retssikkerhedsmæssigt problem bliver større? (Hovedanbefaling 4)

Ad. 1

Mange har brug for en indsats (Hovedanbefaling 2)

Vi finder den foreslåede model med årlige opfølgninger for borgere, der er længere væk fra arbejdsmarkedet, utilstrækkelig til at sikre en effektiv støtte og progression for denne målgruppe.

Evalueringerne af ”*Flere skal med”* og *”JobFirst”* viser, at hyppig, kontinuerlig og tæt kontakt mellem borgeren og jobcentret er afgørende for at opbygge en tillidsfuld relation, fremme motivation og sikre en målrettet indsats. Med en model, der kun omfatter årlige opfølgninger, risikeres det, at den nødvendige grad af kontakt og relation ikke opretholdes, hvilket evalueringerne viser er essentielt for borgerens fremdrift.

En målrettet indsats kræver stor fleksibilitet og evne til hurtigt at tilpasse sig borgerens skiftende behov. En årlig opfølgning vurderes ikke at kunne imødekomme disse krav, og derfor kan resultere i, at borgeren ikke får den rette støtte på det rette tidspunkt.

Evalueringen af ”*JobFirst”* viser, at et tæt og støttende forløb har en signifikant positiv effekt på borgernes arbejdsmarkedsdeltagelse. Den foreslåede begrænsede kontakt hindrer dermed den nødvendige kontinuitet og progression, som er afgørende for succes.
Evalueringerne af ”*Flere skal med”* og *”Job First”* understreger også vigtigheden af

- arbejdsmarkedsrettede tilbud,
- kontinuerligt samarbejde med virksomheder og
- en dynamisk tilgang til borgerens situation

En model med sjældnere opfølgninger ses ikke at kunne understøtte det nødvendige samarbejde og koordinering, hvilket vil hæmme borgerens tilbagevenden og fastholdelse på arbejdsmarkedet.

For at sikre en effektiv indsats, som kan hjælpe de borgere, der er langt væk fra arbejdsmarkedet, bør der overvejes en model, der tilbyder mere hyppig og fleksibel opfølgning med stort arbejdsmarkedsrettet fokus. Dette vil bedre kunne imødekomme borgerens behov, opretholde motivationen og maksimere chancerne for varig beskæftigelse.

Erfaringerne fra beskæftigelsesprojekterne indikerer, at den foreslåede model med årlige opfølgninger kan have begrænsninger i forhold til at levere den nødvendige støtte og kontinuitet. For at sikre den effektive indsats, der kan hjælpe borgere, som er langt væk fra arbejdsmarkedet, bør der overvejes en mere arbejdsmarkedsrettet, intensiv, fleksibel og kontinuerlig indsats.

Ad. 2 Afskaffelse af revalidering (Hovedanbefaling 1)

I hovedanbefaling 1 ”Få målgrupper og særregler” fremgår det, at Ekspertgruppens første hovedanbefaling er en ny målgruppestruktur med fem indsatsgrupper. Anbefaling 1.3 er at revalidering afskaffes. Revalidender skal i stedet tilbydes jobhjælpsindsats. Ekspertgruppen peger ligeledes på at ”revalidender” er ”kompenseret” via udvidelse af voksenlærlingeordningen, uddannelsesløft, SU og uddannelsesgodtgørelse.

Det fremgår ikke af forslaget, at målgruppen for revalidering indenfor de sidste 12-14 år tiltagende er kommet længere og længere væk fra arbejdsmarkedet.

Følgende fremgår af principmeddelelse 16-20:

”Alle andre støtteordninger skal være udtømte, før revalidering kan iværksættes. Det betyder, at kommunen først kan give tilbud om revalidering, når det efter en konkret vurdering vurderes, at personen ikke ved hjælp af andre tilbud eller ordninger kan få tilknytning til arbejdsmarkedet. Der skal samtidig være en realistisk mulighed for, at revalidering kan føre til hel eller delvis selvforsørgelse. Det betyder f.eks., at kontanthjælpsmodtagere eller sygedagpengemodtagere, der kan opnå selvforsørgelse ved at få tilbud på kontanthjælp eller sygedagpenge, ikke er i målgruppen for revalidering”

Med ovennævnte målgruppe in mente, er det bemærkelsesværdigt af Ekspertgruppen at konkludere, at de nævnte kompensationsmuligheder i hovedanbefaling 1 vil skulle kunne rumme denne målgruppe. Det at pege på uddannelsesløft har i mange år været irrelevant for denne målgruppe.

Uddannelsesgodtgørelsen er for en begrænset persongruppe. Vi forventer ikke at en udbygning af voksenlæreordningen og de nuværende SU-regler er tilstrækkeligt.

I 2016 fremkom den daværende Regering med et bud på en 2025-plan, som bl.a. indeholdt en afskaffelse af tilgangen til revalideringsordningen med virkning fra den 1. juli 2017. Vurderingen var at ”revalidender” kunne kompenseres via andre ordninger. Dette blev skrinlagt, og siden har mange borgere opnået fast tilknytning til arbejdsmarkedet qua denne ordning.

Antallet af tilkendte revalideringer er i en årrække faldet støt. Antallet af revalideringsberørte i 2023 udgjorde 2.200 borgere iht. anbefalingernes tabel 1.2.

Statistisk set er revalidering stadig et meget stærkt redskab til, at personer med store begrænsninger i arbejdsevnen, kan komme ind på arbejdsmarkedet. Et simpelt opslag for 1. kvartal 2023 på jobindsats .dk viser, at 73,7 % har tilknytning til arbejdsmarkedet i form af job, uddannelse eller dagpenge 6 måneder efter endt revalidering. Målgruppen taget i betragtning må dette anses som en stor succes. Vores vurdering er at vellykkede revalideringsforløb kan mindske tilgangen til fleksjobordningen.

Ad. 3 Flere vil stå uden forsørgelse (Hovedanbefaling 1)

Modtagere af ressourceforløbsydelse i ressourceforløb vil efter udløb af den foreslåede overgangsordning jf. forslagets side 57, som kun gælder for nuværende modtagere af ressourceforløb, være henvist til at søge om kontanthjælp, hvor der som bekendt er gældende formue- og ægtefællemodregningsregler, som kan betyde at den enkelte ikke har ret til

kontanthjælp. I forslaget fremgår, at borgere i de tilfælde skal afklares til førtidspension eller fleksjob som selvforsørgende.

Persongruppen vil stå uden ydelse under afklaringen, som erfaringsmæssigt kan tage lang tid. Med den nuværende målgruppe for ressourceforløb in mente, er det ikke sikkert, at alle ville kunne tilbydes en førtidspension eller et fleksjob, hvilket vil efterlade en persongruppe uden ydelse i længere tid, med for mange uoverskuelige økonomiske konsekvenser til følge.

Det vurderes i anbefalingerne, at det konkret skønnes at 10 % af ressourceforløbsydelsesmodtagerne ikke vil være berettiget til kontanthjælp. Det svarer til 1.700 fuldtidspersoner (2023). Forslaget nævner ikke, at dette tal reelt skal tillægges antallet af potentielle kommende modtagere af ressourceforløb. Det reelle tal som afskaffelsen af ressourceforløb får betydning for, er altså langt højere end 1.700 fuldtidspersoner.

Anbefalingerne lægger op til at fjerne den for mange største succes ved reformen af fleksjob og førtidspension og sygedagpengereformen i henholdsvis 2013 og 2014, nemlig at så få som muligt skulle efterlades uden forsørgelse. At skulle "kæmpe" med kommune, helbredet og økonomien samtidigt er ikke værdigt og vil årligt betyde mange utilfredse og hårdt ramte borgere, hvilket er i direkte modstrid med målsætning 3 "Tilfredshed og værdighed". Vi er bekendte med, at der i målsætningen kun står at flest muligt skal være tilfredse, men at sætte en så stor persongruppe ud på et økonomisk sidespor i længere tid besværliggør opfyldelsen af målsætningen markant.

Ad 4. Skal selvforsørgende kæmpe for en indsats? (Hovedanbefaling 1)

Selvforsørgende, der ikke er i beskæftigelse og af den ene eller anden grund ikke opfylder betingelserne for at modtage offentlig hjælp til forsørgelse, er i særlig risiko for at blive fastlåst i systemet med de nye anbefalinger.
Vi kæmper i nogle kommuner med at få denne målgruppe i et afklarende forløb, selvom de har en varig og væsentlig funktionsnedsættelse, I forvejen har de ikke har mange rettigheder jf. Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats. Det er ofte et problem, at få nogle kommuner til at anmode om lægelige oplysninger eller tilbyde vores medlemmer et afklarende forløb via f.eks. virksomhedspraktik.

Det er derfor vores bekymring, at flere kommuner kategorisk ikke vil afklare denne gruppe, hvilket vil få store økonomiske konsekvenser og i sidste ende marginalisere borgere med begrænsninger i arbejdsevnen. Selvforsørgende, der af den ene eller anden grund ikke er i beskæftigelse og ikke opfylder betingelserne for at modtage offentlig hjælp til forsørgelse er i særlig risiko for at blive fastlåst i systemet med de nye anbefalinger.

Vi ser det derfor nødvendigt, at der er en eller anden form for fast og forståelig afklaringsgaranti på området.

Ad 5. Et retssikkerhedsmæssigt problem bliver større? (Hovedanbefaling 4)

Vi har i Social Team ca. 950 løbende sager, hvor vi i hovedparten af sagerne bistår vores medlemmer i sager ved kommunen og jobcenteret.

Med den nuværende detaljererede lovgivning som har regler for præcist hvornår og hvordan beskæftigelsesindsatsen skal udføres in mente, er vi bekymrede for den enkeltes retssikkerhed i nogle kommuner, hvis kommunerne får fuld juridisk frihed til, hvordan de vil organisere beskæftigelsesindsatsen.

Vi oplever jævnligt at selv med de nuværende stramme regler, er der stor uensartethed kommunerne i mellem i forhold til hvilken hjælp den enkelte tilbydes afhængigt af bopæl. Retten og muligheden for hjælp skal ikke være afhængigt af, om du bor i Holstebro, Vejen eller København.

Med venlig hilsen
Det Faglige Hus

Lennard Thomsen, Lena Jørgensen, Helle Wulff
Socialrådgivere

Att.:
Beskæftigelsesministeriet
bm@bm.dk

14. september 2024

Høringssvar til anbefalingerne fra ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats

Diversity Works
Blågårdsgade 4, 1 tv.
2200 København N

Kontakt
Sara Bech Jakobsen
Direktør i Diversiaty Works og Send Flere Krydderier
27 15 68 68
sara@diversityworks.dk

Diversity Works og Send Flere Krydderier takker for muligheden for at kunne bidrage med høringssvar til anbefalingerne fra ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats.

I Diversity Works løfter vi hver dag et socialt ansvar gennem vores aktivitets- og rådgivningscenter på Nørrebro, der blandt andet tilbyder jobrådgivning, socialrådgivning og sundhedsrådgivning til udsatte minoritetsetniske borgere, ligesom vi aktivt bidrager til beskæftigelsesindsatsen i vores socialøkonomiske virksomhed Send Flere Krydderier, hvor vi tilbyder skræddersyede og helhedsorienterede beskæftigelsesforløb for minoritetsetniske kvinder, der står langt fra arbejdsmarkedet.

På baggrund af vores mangeårige erfaringer og arbejde med udsatte minoritetsetniske borgere i beskæftigelsesindsatsen ser vi flere positive tiltag og intentioner i anbefalingerne til fremtidens beskæftigelsesindsats. Dog har vi også en række bemærkninger og bekymringer til ekspertgruppens anbefalinger, som vi ønsker at fremhæve og uddybe:

1. Friere rammer og en mere fleksibel beskæftigelsesindsats

Først og fremmest ser vi positivt på intentionen om at skabe friere rammer og en mere individuelt tilrettelagt indsats for borgere i beskæftigelsesindsatsen. Anbefalingen om at give kommuner og sagsbehandlere en større grad af frihed og fleksibilitet over for den enkelte borger er et vigtigt skridt i den rigtige retning. Vi hilser også forslaget om at mindske kompleksiteten i beskæftigelsessystemet velkommen.

For borgere, der står længst fra arbejdsmarkedet, er det afgørende at kunne tilpasse indsatsen. Vi deler ekspertgruppens vurdering af, at systemet er blevet unødigt komplekst, og støtter derfor anbefalingerne om at give kommunerne og sagsbehandlerne mulighed for at prioritere og tilpasse indsatsen ud fra den enkelte borgers behov.

Vi ser kort sagt positivt på ekspertgruppens anbefalinger om at skabe friere rammer og en mere individuelt tilrettelagt beskæftigelsesindsats. Samtidig er vi dog bekymrede for, at den manglende økonomiske opbakning vil svække borgernes muligheder for at få den indsats, de har brug for. Ikke mindst når afskaffelsen af borgernes ret til en indsats følges op af besparelser på f.eks. opkvalificeringsforløb, der særligt er vigtige for borgere længere fra arbejdsmarkedet.

2. Manglende skelnen og blik for private leverandørers forskellighed

Vi er bekymret for de private leverandørers mindre rolle i ekspertgruppens anbefalinger. Når private leverandører omtales handler anbefalingerne primært om større digitale indsatser og nationale udbud af IT-løsninger, herunder selvbetjeningsløsninger og online jobsøgningskurser. Civilsamfundsorganisationer og socialøkonomiske virksomheder og deres bidrag til beskæftigelsesindsatsen næves slet ikke.

Desuden skelnes der ikke mellem private og kommercielle leverandører i beskæftigelsesindsatsen, og så civilsamfundsorganisationer (herunder foreninger, fonde, selvejende institutioner og socialøkonomiske virksomheder), der typisk er lokalt forankret og har et socialt formål med den enkelte borger i fokus frem for profit.

Den manglende skelnen finder vi ærgerlig og bemærkelsesværdig, da civilsamfunds-organisationer og socialøkonomiske virksomheder har en række særlige muligheder og kompetencer, der bidrager og supplerer kommunernes og jobcentrenes arbejde med at få opkvalificeret eller afklaret den enkelte borger. Det gælder ikke mindst nogle af de borgere, der står allerlængst fra arbejdsmarkedet, jf. punkt 3:

3. En helhedsorienteret beskæftigelsesindsats kræver samarbejde med civilsamfundsaktører og socialøkonomiske virksomheder

I modsætning til store, kommercielle og profitdrevne leverandører i beskæftigelses-indsatsen har civilsamfundsaktører og mindre socialøkonomiske virksomheder typisk en tæt forbindelse til deres lokalområde og de lokale virksomheder, de samarbejder med i forhold til at skabe praktikpladser, småjobs eller flexjob.

Den lokale forankring gør dem i stand til at yde en særlig og håndholdt beskæftigelses-indsats, der f.eks. kan matche den enkelte borger med de lokale virksomheder. Samtidig betyder den borgernære tilknytning, at de er i stand til at sikre, at der bliver etableret en tryg og tillidsfuld relation virksomhed og borger imellem, hvilket er afgørende for at et succesfuldt forløb forsætter, når indsatsen slipper.

Civilsamfundsaktører spænder desuden ofte over flere indsatsområder, hvilket sætter dem i stand til at arbejde mere holistisk omkring den enkelte borger, der normalt er udfordret på en lang række parametre, der rækker ud over ledighed. Det kan være mentale og fysiske udfordringer, misbrug, ensomhed, sociale problemer, etc.

Det er vores erfaring, at en holistisk og helhedsorienteret tilgang til udsatte borgere, der står langt fra arbejdsmarkedet, er afgørende for en succesfuld indsats. Kendetegnende for disse borgere er netop, at de kæmper med en lang række udfordringer, der rækker ud over ledighed, og som har stor indflydelse på deres tilknytning til arbejdsmarkedet og mulighed for at komme i beskæftigelse.

Som eksempel kan nævnes vores socialøkonomiske virksomhed Send Flere Krydderier, der hører under civilsamfundsorganisationen Diversity Works. I 2023 blev 31 minoritets-etniske kvinder – der er udfordret på en lang række sociale og sundhedsmæssige parametre, og som i gennemsnit har været på kontanthjælp i 16 år – henvist til

opkvalificering fra Jobcentret. Af de 31 kvinder var mindst 7 ikke længere på kontanthjælpsydelse efter endt forløb.

En af de ting, som gør beskæftigelsesindsatsen i Send Flere Krydderier unik, er, at der arbejdes helhedsorienteret med målgruppen gennem en lang række aktiviteter og rådgivningstilbud, herunder social- og sundhedsrådgivning. Når en borger bliver henvist til et opkvalificeringsforløb i Send Flere Krydderier, så bliver vedkommende automatisk favnet af alle de aktiviteter og indsatser, der finder sted i organisationens øvrige virke.

Den helhedsorienterede indsats, hvor særligt sygeplejersker og socialrådgivere arbejder tæt sammen og under samme tag, er blandt andet med til at sikre en grundigere afklaring og hurtigere udredning af borgere, der deltager i afklaring- og opkvalificeringsforløb. Og så skaber det bedre forudsætninger for at tilbyde målrettede løsninger, der kan hjælpe borgerne tættere på arbejdsmarkedet, samtidig med at det sociale og sundhedsmæssige behov bliver håndteret effektivt.

4. Positivt skift væk fra sanktioner

Vi ser det som en positiv udvikling, at ekspertgruppen anbefaler at flytte fokus væk fra sanktioner for borgere langt fra arbejdsmarkedet, og i stedet møde dem med større tillid, værdighed og en tro fra sagsbehandleren på, at de kan komme i job. Gruppen af borgere langt fra arbejdsmarkedet har ofte en bred vifte af udfordringer, der gør det svært for dem at leve op til de krav, der stilles i beskæftigelsesindsatsen, ligesom de kan have svært ved at reagere på udsigten til økonomiske sanktioner.

Dette er i høj grad vores erfaring, ikke mindst fra vores socialrådgivning i Diversity Works, hvor økonomi klart er det emne, der fylder mest hos vores rådsøgende. Alene i 2023 handlede 55 procent af i alt 1502 rådgivninger om økonomi og gæld. Det er samtidig vores erfaring, at økonomiske udfordringer for udsatte, ledige borgere står i vejen for at de har det nødvendige overskud til at gennemføre og deltage i opkvalificerings- og beskæftigelsesforløb.

Diversity Works og Send Flere Krydderier står klar til at uddybe vores høringssvar og ser frem til at blive en del af den videre politiske proces omkring reformen af beskæftigelsesindsatsen.

Mange hilsner

Sara Bech Jakobsen
Direktør i Diversity Works og Send Flere Krydderier

27 15 68 68
sara@diversityworks.dk
diversityworks.dk

Til Beskæftigelsesministeriet

12. september 2024

Høringssvar til anbefalinger om fremtidens beskæftigelsesindsats

DM takker for muligheden for at afgive høringssvar til ekspertgruppens anbefalinger til fremtidens beskæftigelsesindsats. DM mener, at der er flere rigtig gode anbefalinger, som vil kunne forbedre beskæftigelsesindsatsen. Samtidig er der dog også en række anbefalinger, som vil være direkte skadelige for beskæftigelsesindsatsen og de ledige.

DM vil gerne rose ekspertgruppens fokus på de udsatte og syge borgere, som skal behandles med mere værdighed. Derfor bør anbefalingerne om en mere værdig håndtering af denne gruppe borgere følges. DM håber, at det også kan spille sammen med regeringens eget forslag om en ny værdig socialpolitik, som blev præsenteret sammen med finanslovsforslaget for 2025.

Derudover hilser DM også anbefalingerne om et mere enkelt og gennemskueligt beskæftigelsessystem velkommen. Som ekspertgruppen også har illustreret, så er beskæftigelsessystemet blevet ugennemsigtigt og uforståeligt for den enkelte borger, der bliver kastet rundt mellem målgrupper og regelgrundlag, men også for den enkelte sagsbehandler, der skal hjælpe den ledige borger. Derfor er der et stort behov for at få ryddet op i målgrupper og særregler.

DM vil også gerne rose, at anbefalingerne har fokus på den enkelte borgers behov. Det skal dog også ses i sammenhæng med frisætning af kommunerne, hvor det ikke må være sådan, at den enkelte borger mister rettigheder.

På den negative side, så vil DM gerne fremhæve det meget uhensigtsmæssige i, at præmissen for hele arbejdet er, at der skal skæres 3 mia. kr. Fokus bør være på den mest hensigtsmæssige faglige organisering af beskæftigelsesindsatsen, så flest ledige kommer hurtigst muligt i beskæftigelse. Det bliver hæmmet af, at ekspertgruppen skal finde 3 mia. kr., så der sker en suboptimering af beskæftigelsesindsatsen.

Helt konkret betyder det overordnede mål om at spare 3 mia. kr., at der skæres markant på uddannelse og opkvalificering. Regeringen har selv gjort sig til fortaler for, at vi skal uddanne os gennem hele livet, men følger man anbefalingerne om nedskæring på uddannelse til ledige, vil det være i direkte modstrid med dette. Samtidig står Danmark i en situation med stor efterspørgsel efter arbejdskraft i mange brancher, hvor netop uddannelse og opkvalificering vil kunne hjælpe ledige med et brancheskift, der kan bringe dem tættere på arbejdsmarkedet samt bidrage til den fremadrettede vækst i Danmark.

DM finder det også dybt problematisk, at ekspertgruppen anbefaler, at der skal indføres automatisk sanktion af ledige, som ikke melder deres jobsøgning eller udebliver fra planlagte møder. Datagrundlaget for en automatisk sanktionering er slet ikke tilfredsstillende, hvilket vil medføre, at langt de fleste sanktioner vil skulle rulles tilbage. Så automatisk sanktionering vil bare være en gene for den enkelte ledige, og det vil øge administration i kommunerne, når de skal følge op og tilbagebetale bøder til borgerne.

DM mener også, at det er en fejl, at det ikke bliver anbefalet, at a-kasserne skal varetage en længere periode end de tre måneder, som gælder i dag. A-kasserne har et fagspecifikt kendskab til deres medlemmer og det relevante arbejdsmarked. For ledige akademikere kan der også være den udfordring, at de bliver glemt i de kommuner, hvor der er få af dem. Det taler også ind i en land/by dagsorden. Her vil a-kasserne også være bedre til at hjælpe deres målgruppe i beskæftigelse, og dermed skal kommunen ikke bruge ressourcer på dem. Samtidig viser ekspertgruppens egen tilfredshedsundersøgelse også en større borgertilfredshed med a-kasser end jobcentrene. Derfor vil det være i god tråd med anbefalingerne om resultatmål, at der fokus på borgertilfredsheden. Ekspertgruppen skriver, at de ikke anbefaler det, da det vil betyde, at man ikke kan spare 3 mia. kr. i beskæftigelsesindsatsen. Det er således ikke en faglig vurdering af a-kassernes formåen, som ligger til grund for at ekspertgruppen ikke anbefaler det, hvilket er dybt problematisk.

Endelig kan DM også se udfordringer ved anbefalingerne om at sætte kommunerne fri. Det er ikke vigtigt for DM, om det hedder "jobcenter" eller "kommunal beskæftigelsesindsats" eller noget andet. Det vigtige er en kommunes håndtering af de ledige. Derfor er det vigtigt at være opmærksom på, at der ikke ydes en dårligere service til de ledige, og at ledige ikke bliver behandlet væsentligt forskelligt kommunerne imellem. Særligt når det også anbefales, at hele beskæftigelsesindsatsen skal placeres under servicerammen, så der skal ske en prioritering på tværs af alle kommunernes opgaver, så der potentielt kan flyttes midler fra beskæftigelsesindsatsen. Særligt i en tid, hvor mange kommuner mener, at de mangler penge til at finansiere den mest basale kernevelfærd.

DM stiller meget gerne op til en uddybning af høringssvaret og dialog om anbefalingerne.

Med venlig hilsen

Helle Idland
Forperson for DMs Beskæftigelsesudvalg

Beskæftigelsesministeriet
Mail: bm@bm.dk

13. september 2024

Svar på høring af anbefalinger fra ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats

Vi har med interesse læst anbefalingerne fra ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats og benytter os hermed af muligheden for at afgive vores svar.

1. Regelforenkling

Din Faglige A-kasse hilser velkomment, at der sker en oprydning i og forenkling af de mange ordninger, regler, forpligtelser og kategorier i beskæftigelsesindsatsen. Ekspertgruppens konklusioner om, at beskæftigelsesindsatsen er meget gennemreguleret og uigennemsigtig for borgerne, kan vi i høj grad bekræfte fra vores daglige kontakt med vores medlemmer. Intentionerne om forenkling, og en beskæftigelsesindsats præget af værdighed og respekt overfor den enkelte, er derfor yderst positivt.

2. A-kassernes rolle

For Din Faglige A-kasse er det vigtigt, at de ledige får en målrettet og effektiv beskæftigelsesindsats, der bringer dem hurtigt tilbage til et nyt varigt job. Derfor er der brug for ændringer i det nuværende system og på flere områder peger ekspertgruppen på vigtige tiltag. Vi er imidlertid overbeviste om, at a-kasserne i langt højere grad kan yde en væsentlig del af denne fornyede indsats – og i en længere periode - end ekspertgruppen lægger op til.

A-kasserne bidrager allerede betydeligt til beskæftigelsesindsatsen i Danmark og trækker i den forbindelse på en række fordele fremfor kommunerne i form af et indgående kendskab til uddannelserne, fagligheden og kompetencerne indenfor vores specifikke faggrupper. Din Faglige A-kasse er desuden som a-kasse for en række faglærte grupper godt forankret på det lokale arbejdsmarked og har etablerede samarbejder med virksomhederne om at dække deres efterspørgsel på arbejdskraft.

Vi mener derfor, at a-kasserne i langt højere grad skal tænkes ind i beskæftigelsesindsatsen, og det er uambitiøst at konkludere, at a-kasserne ikke skal have indsatsen i længere tid end i dag. Dog er det helt afgørende for at lægge flere opgaver i a-kasserne, at der følger økonomi med til at løfte indsatsen.

3. Forenkling af den første ledighedsperiode

For de forsikrede ledige ser vi i ekspertgruppens udspil ikke betydelige forslag til forenkling af indsatsen for de forsikrede ledige. Vi ser imidlertid også et behov for forenkling af reglerne for denne gruppe.

På baggrund af vores erfaringer med forsikrede ledige særligt på bl.a. det el-tekniske område og blandt vvs'ere, hvor ledigheden er meget lav, og efterspørgsel på arbejdskraft er høj, foreslår vi en forenkling af den første periode, medlemmet er ledig: Den ledige skal først deltage i et kontaktforløb med samtaler mv. efter de første 14 dage af ledighedsperioden. De første 14 dage skal den ledige således fokusere på at stille sig til rådighed og søge job.

Dette skal ses i lyset af, at en stor gruppe af vores medlemmerne allerede finder nyt job indenfor de første par uger. En sådan forenkling af den første ledighedsperiode vil således være en yderligere afbureaukratisering.

4. Fokus på langtidsledige

Vi finder det positivt, at der sættes særligt fokus på ledige, der er ledige i længere tid. Der er for langtidsledige ofte tale om, at der er brug for en anden form for indsats, der kan virke afklarende og føre til, at den ledige igen kommer tilbage i job eller eksempelvis finder frem til den rette opkvalificerings- eller uddannelsesindsats. En opprioritering heraf vil være gavnligt.

5. Opkvalificering

Vi stiller os skeptisk til visse dele af ekspertgruppens anbefalinger vedrørende uddannelsesindsatsen.

Med udgangspunkt i de forventede næste 10 års jobudsigter bl.a. på det el-tekniske område og blandt vvs'ere er det ikke kun væsentligt, at ledige i kommer job, men også at de finder hen til de job, der er af afgørende samfundsmæssig betydning, fx af hensyn til den grønne omstilling og fremtidens forsyningssikkerhed i Danmark.

Derfor bør retten til 6 ugers uddannelse for det første være et tilbud fra starten af ledighedsperioden og ikke først efter 6 måneders ledighed som det foreslås. Flere målgrupper har behov for hurtig, smidig og effektiv opkvalificering - både faglærte, der ikke besidder de kompetencer, der efterspørges. Personer, der ønsker et brancheskift, hvor der er efterspørgsel på arbejdskraft, samt ufaglærte, der let kan opkvalificeres og derfor dække efterspørgslen på arbejdskraft. Det kunne som eksempel dreje sig om uddannelse til kabelmontør, fjernvarmesvejser eller særlige AMU-kurser.

Derudover forslår vi, at begrænsningen på 6 ugers uddannelse for ledige udvides til en længere periode end de 6 uger. Vi oplever, at en grænse på 6 uger ikke er tilstrækkeligt og er en betydelig hindring for at sikre nok hænder til den grønne omstilling.

6. Regional beskæftigelsesindsats

Vi er positive overfor ekspertgruppens frisættelse af kommunerne, hvis det kan føre til en mere individuel indsats overfor den ledige. Afskaffelsen af de regionale arbejdsmarkedsråd er imidlertid problematisk, hvis det fører til, at beskæftigelsesindsatsen så at sige lukkes inde bag den enkelte kommunes grænser til nabokommunerne.

For arbejdsmarkedet og de problemstillinger, som en effektiv beskæftigelsesindsats skal løse, er regionale og kan ikke altid holdes inden for kommunegrænserne. For eksempel ser vi

indenfor visse af vores faggrupper, at de næste – i hvert fald – 10 års vækst i beskæftigelsen ikke være bundet til kommunegrænser, men tværtimod ske på tværs af kommunegrænser.

Hvis man ønsker at afskaffe det lokale arbejdsmarkedsråd, så bør man erstatte dem med en tværkommunal løsning.

7. Seniorjob-ordningen

Ekspertgruppens forslag om at afskaffe seniorjob-ordningen forekommer at være en simpel regnearksspareøvelse.

Seniorjob-ordningen benyttes af relativt få, men sikrer både tryghed og konkret jobmuligheder for en større gruppe i seniorårene på arbejdsmarkedet, og dermed er muligheden for seniorpension med til at fastholde seniorer på arbejdsmarkedet i årene inden folkepensionen.

Nedenstående høringsberettigede fagforbund tilslutter sig høringssvaret fra Din Faglige A-kasse:

Med venlig hilsen

Benny Yssing
Formand Dansk El-Forbund
Formand Din Faglige A-kasse

Niels Braaby
Næstformand Blik- og Rørarbejderforbundet

René Larsen
Hovedkasserer Malerforbundet

DANSK EL-FORBUND

BLIK&RØR ARBEJDERFORBUNDET

MALERFORBUNDET

13. september 2024

Falck Healthcares høringssvar vedrørende anbefalinger fra ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats

Ekspertgruppen offentliggjorde den 24. juni 2024 sine anbefalinger til, hvordan en model for fremtidens beskæftigelsesindsats kan se ud. Falck takker Beskæftigelsesministeren for muligheden for at afgive høringssvar til anbefalingerne.

Falck synes overordnet, at ekspertgruppens anbefalinger er gennemarbejdede og med en lang række positive tiltag til et bedre beskæftigelsessystem. Falck er helt enige i, at beskæftigelsesområdet trænger til at blive forenklet, herunder til markant færre målgrupper og med en kraftig reduktion af de mange regler. Det vil åbne op for fokus på helhedsorienterede individuelt tilrettelagte forløb tilpasset den enkelte ledige.

Falck mener imidlertid, at besparelsen på 3 mia. på beskæftigelsesindsatsen bør genovervejes. Falck er bekymret for, at besparelserne vil ramme skævt og særligt påvirke de borgere, der står længst fra arbejdsmarkedet og har færrest ressourcer.

Dertil finder Falck, at anbefalingerne mangler fokus på borgere længere væk fra arbejdsmarkedet og at det er centralt, at det i en kommende reform beskrives, hvordan beskæftigelsesindsatsen vil udmønte sig for de ressourcesvage borgere.

Falck mener derudover, at ekspertgruppen i anbefalingerne har for lidt fokus på den højt specialiserede beskæftigelsesindsats, som i dag leveres fra private leverandører.

Falcks væsentligste kommentarer er beskrevet i nedenstående:

1. Ledige borgere skal fastholde retten til en beskæftigelsesindsats
2. Økonomien på beskæftigelsesområdet bør følges tæt
3. Private leverandørers rolle skal konkretiseres

1. Ledige borgere skal fastholde retten til en beskæftigelsesindsats

I kapitel 2 side 67 anbefales det, at kommunerne *kan* (men ikke *skal*) levere beskæftigelsesindsatser til ledige borgere. Samtidig vil flere ledige borgere ifølge anbefaling 6.5 side 178 miste deres krav på en beskæftigelsesindsats. Beskæftigelsesrettede indsatser bør være en rettighed – ikke en mulighed. Fraværet af rettigheder kan give incitament til, at økonomisk trængte kommuner ikke tilbyder borgerne de mest effektive indsatser, og at ledige borgere ikke får adgang til relevante og målrettede beskæftigelsesindsatser eller opkvalificering med henblik på at komme i arbejde.

Ledige borgere længere fra arbejdsmarkedet mister jf. anbefaling 6.5 s. 178 deres krav på øvrig vejledning og opkvalificering, og der foreslås i anbefaling 2 s. 67 en fremdriftsgaranti med én årlig stillingtagen til, om borgeren har fremdrift i sin sag, og om der er behov for nye indsatser eller alternativt en pause fra beskæftigelsesindsatsen. Med fremdriftsgarantien lægges der op til en meget begrænset kontakt, hvilket kan medføre en risiko for, at ressourcesvage borgere ikke får den indsats og støtte, som er nødvendig for at kunne indtræde på arbejdsmarkedet. Forskning[1] viser, at borgere længere fra arbejdsmarkedet opnår størst progression mod arbejdsmarkedet, når den virksomhedsrettede indsats kombineres med parallelle indsatser, dvs. helhedsorienterede indsatser uden langvarige pauser og med et gennemgående fokus på job. Dertil ved vi af erfaring, at ledige borgere længere fra arbejdsmarkedet har behov for håndholdte indsatser mhp. motivation, mestringsstrategier samt virksomhedsvendt indsats og fastholdelse i job.

[1] Væksthusets Forskningscenter, 26.6.2018, Parallelle indsatser uden pause skaber progression (link)

Falck mener, at det er centralt, at den kommende reform imødekommer, at borgere længere fra arbejdsmarkedet har behov for en helhedsorienteret indsats, herunder at det sikres, at alle borgere har ret til beskæftigelsesrettede indsatser.

2. Økonomien på beskæftigelsesområdet bør følges tæt

Jf. anbefaling 6.3 side 175 samles beskæftigelsesindsatsen i samme udgiftsramme som øvrige velfærdsopgaver i kommunen. Falck anerkender, at der er behov for bedre muligheder for at arbejde på tværs af fagområder, og at denne anbefaling giver kommunerne gode muligheder for at skabe en helhedsorienteret indsats, som beskrevet i hovedanbefaling 4 s. 26. Anbefalingen øger samtidig friheden til at prioritere, tilrettelægge og målrette indsatsen på tværs af flere lovområder, som beskrevet i anbefaling 6.3 s. 175.

Falck er bekymret for, at ekspertgruppens forslag om en ændret finansieringsmodel, hvor kommunerne får mulighed for at kontere beskæftigelsesaktiviteter som serviceudgifter, potentielt kan få negative konsekvenser for beskæftigelsesindsatsen. Beskæftigelsesområdet risikerer at miste finansiering, hvis beskæftigelsesindsatsen fremover bliver en del af den kommunale serviceramme, hvor midler til beskæftigelse finansieres fra samme pulje som fx også finansierer børnehaver, skoler og plejehjem. En sådan omprioritering af ressourcer kan resultere i en forringelse af beskæftigelsesindsatsen og forventeligt føre til en stigning i den strukturelle ledighed.

For at forhindre en stigning i ledigheden som følge af manglende prioritering af midler til beskæftigelsesrettede indsatser, anbefaler Falck, at udviklingen i både økonomi og ledighed følges tæt.

3. Private leverandørers rolle skal konkretiseres

Det fremgår af målsætning og kommissorium s. 3, at der er ønske om en større rolle til a-kasser og private leverandører. Anbefalingerne 5.1 s. 147 og 5.2 s. 148 beskriver a-kassernes rolle, og anbefaling 5.3 s. 148 beskriver øget brug af private leverandører gennem nationale udbud og fritvalgsmodel til borgere tæt på arbejdsmarkedet. Men der mangler fokus på borgere længere væk fra arbejdsmarkedet, og Falck mener samtidig, at ekspertgruppen i anbefalingerne har for lidt fokus på den højt specialiserede indsats, som i dag leveres fra private leverandører.

Det er i hovedanbefaling 5 s. 132 anført, at ekspertgruppen anbefaler en større rolle til leverandørerne igennem nationale udbud af digitale aktiveringstilbud og værktøjer til borgere tæt på arbejdsmarkedet. Falck anerkender værdien af fælles standarder og data, der kan overføres mellem systemer, ligesom digitale aktiveringstilbud til borgere tæt på arbejdsmarkedet giver god mening. Falck opfordrer dog til, at det præciseres, hvilke opgaver der sendes i nationale udbud, og at den kommende reform bevarer kommunernes selvstændighed. Det er vigtigt, at kommunerne fortsat har mulighed for at indgå kontrakter med private leverandører om specialiserede indsatser, herunder indsatser rettet mod ledige med komplekse problemstillinger udover ledighed.

Anbefaling 5.3 s. 148 foreslår en fritvalgsmodel til digitale jobsøgningskurser for sygedagpengemodtagere, hvilket Falck ser som et positivt skridt, da det giver borgerne mere indflydelse. Dog anbefaler Falck, at frit valgs-princippet udvides til at omfatte alle målgrupper, uanset ledighedsperiode. Det er ikke gavnligt for kvaliteten af indsatserne, at a-kasserne har retten til indsatsen for borgere i de første 3-6 måneder uden konkurrence fra kommuner eller private leverandører. Konkurrence vil kunne sikre bedre og mere målrettede løsninger for borgerne.

Anbefaling 5.1 side 136 beskriver undersøgelse fra Vive (2022) som viser, at ca. 80 pct. af kommunerne i 2022 gør brug af private leverandører. Kommunerne bruger primært leverandørerne til at kunne tilbyde borgerne en mere specialiseret og fleksibel indsats, end kommunerne ellers har mulighed for. Knap halvdelen af jobcentercheferne peger på, at private leverandører kan tilbyde en specialiseret viden, som ikke

er rentabel for kommunen at tilbyde fast. Det fremgår af tabel 5.1, at private udbydere i 1. kvartal 2022 leverer 33.6% af alle afsluttede ØVO-forløb (svarende til 25.500 forløb). Private leverandører spiller i dag en væsentlig rolle i beskæftigelsesindsatsen. Falck opfordrer til, at denne rolle samt den værdi og dynamik, der opstår i samarbejdet mellem kommuner og private leverandører, fastholdes og afspejles i den kommende reform. Dette kan fx tydeliggøres med beskrivelse af, hvilke indsatser eller dele af indsatser der med fordel kan konkurrenceudsættes til private leverandører, for at sikre en effektiv og målrettet beskæftigelsesindsats.

Falck mener, at den større rolle, som i kommissoriet er tiltænkt private leverandører, samt den værdi, de bringer til beskæftigelsesindsatsen, bør tydeliggøres i den kommende reform. Falck anbefaler desuden, at princippet om frit valg udvides til at gælde for alle typer af indsatser, så borgerne får mulighed for at vælge.

Falck ser frem til at følge den videre proces og ikke mindst regeringens videre arbejde og stillingtagen til ekspertgruppens anbefalinger og de indkomne høringssvar.

Med venlig hilsen

Falck Healthcare A/S
Ulla Wessmann
Senior Director

FAGBEVÆGELSENS HOVEDORGANISATION

Islands Brygge 32D
2300 København S

Tlf. 3524 6000
Mail: FH@fho.dk

Beskæftigelsesministeriet
Sendt pr. Mail: bm@bm.dk

Sagsnr. 24-1754
Vores ref.
AKY/MLJ/JSO/bho
Deres ref

Den 16. september 2024

Høring af anbefalinger fra Ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats

FH takker for muligheden for at afgive høringssvar til anbefalingerne fra Ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats.

Overordnet set kan FH ikke anbefale regeringen/Folketinget at gennemføre ekspertgruppens forslag til fremtidens beskæftigelsesindsats. Nedenfor har FH gennemgået de enkelte forslag og kan konstatere, at selvom der er flere enkeltstående forslag, der for sig selv kan bidrage til en bedre beskæftigelsesindsats i fremtiden, så er det samlede billede af forslag meget kritisk.

Det skyldes først og fremmest, at Ekspertgruppens anbefalinger skal sættes i sammenhæng med, hvordan arbejdsmarkedet i Danmark ellers virker. Det er ikke FH's vurdering, at det er lykkedes for Ekspertgruppen. FH vurderer, at der er en meget stor risiko for - hvis anbefalingerne gennemføres én-til-én - utilsigtede konsekvenser, der både kan være til skade for sammenhængskraften, samfundsøkonomien og den enkelte arbejdsløse i Danmark.

Særligt problematisk er det, at Ekspertgruppen tydeligt ingen hensyn har taget til vigtigheden og styrken af den danske model for det danske samfund. Dertil er det også særligt problematisk, at visionen for Ekspertgruppen er en beskæftigelsesindsats, der i sidste ende risikerer at munde ud i 98 forskellige tilgange til beskæftigelsesindsatsen med den ulighed for danskerne det vil medføre og med stor risiko for længere ledighedsperioder.

FH stiller sig til rådighed for både at uddybe kritikken og i særdeleshed i forhold til konstruktivt at indgå i en dialog om udformningen af fremtidens beskæftigelsesindsats.

FH finder, at potentialet for en væsentlig reform af beskæftigelsesindsatsen er til stede. Det er et felt med engagerede og interesserede aktører, der er foretaget et stort analysearbejde, der belyser væsentlige dele af beskæftigelsesindsatsen, som tidligere ikke var belyst, samt nogle uløste udfordringer for beskæftigelsesindsatsen i dag. Desværre forløser anbefalingerne ikke det potentiale. Hvis fremtidens beskæftigelsessystem skal nyde bred opbakning hos de aktører, der er tættest på, kræver det en helt anden tilgang. FH foreslog tidligt i forløbet, at der gennemføres en proces, der resulterer i et nationalt kompromis på beskæftigelsesområdet, og opfordrer derfor regeringen til at indkalde til forpligtende drøftelser med arbejdsmarkedets parter. Formålet er at opnå fælles forståelse mellem regeringen og parterne omkring rammerne for fremtidens beskæftigelsesindsats.

FH vil derudover gerne give udtryk for en klar kritik af, at dele af anbefalingerne er blevet omsat til politisk virkelighed, inden høringsfristen er udløbet. Det gælder først og fremmest den problematiske nedlæggelse af de regionale arbejdsmarkedsråd (jf. bemærkninger til

Ekspertgruppens forslag til nedlæggelse af de regionale arbejdsmarkedsråd). Men også beskæftigelsesministerens beslutning om at droppe de beskæftigelsespolitiske mål.

Høringssvar og høringsprocesser er kun brugbare al den stund, der er en tillid til, at de er et brugbart demokratisk redskab. Når regeringen kortslutter høringsprocesser på denne vis, er det med til at underminere tilliden til, at høringssvar generelt anvendes af magthaverne som værdsat input. Det højner risikoen for lovsjusk og sænker tilliden til folkestyret.

I det følgende vil FH folde overordnede pointer i forhold til anbefalingerne ud. Dernæst vil FH gennemgå de enkelte forslag i Ekspertgruppen hver for sig.

Overordnede pointer

Den danske model

I Danmark har vi igennem årene nydt godt af den danske arbejdsmarkedsmodel. En udstrakt grad af samarbejde og partsinddragelse i arbejdsmarkedspolitikken, der skaber et stærkt fundament og sammenhængskraft mellem politiske løsninger og arbejdsmarkedets parters virkelighed. En klar forudsætning for den danske model er en høj organisationsgrad på arbejdsmarkedet.

FH's vurdering er, at anbefalingerne bredt set er med til at underminere den danske arbejdsmarkedsmodel ved at gøre det mindre attraktivt at forsikre sig mod ledighed. Det skyldes først og fremmest fratagelsen af en række uddannelsesrettigheder (jf. nedenfor), der foruden at svække Danmarks evne til at omstille arbejdsstyrkens kompetencer, også er med til at svække arbejdsløses muligheder for hurtigt og varigt at få fodfæste på arbejdsmarkedet igen.

Når anbefalingerne samtidigt mindsker partsinddragelse i hele landet ved at foreslå en nedlæggelse af de 8 regionale arbejdsmarkedsråd, er det et opgør med den lokale forankring og dialog med arbejdsmarkedets parter, som altid har været en del af det danske beskæftigelsessystem.

Sammenlagt med den relativt lave kompensationsgrad, så er det FH's vurdering, at der samlet set er tale om en markant svækkelse af den danske model.

Besparelsen

For FH er det væsentligt, at der er en sammenhæng mellem samfundsværdi og samfundsomkostninger. Beskæftigelsesindsatsens udgifter skal således ses i sammenhæng med den værdi, indsatsen skaber for arbejdsløse og for samfundet som sådan.

FH's vurdering er, at der er muligheder for at spare penge i beskæftigelsesindsatsen, som den ser ud i dag. Udgifterne til den aktive beskæftigelsesindsats er – relativt set – højt sammenlignet med andre lande. Men det skyldes, at den aktive beskæftigelsesindsats i Danmark spiller en markant rolle i forhold til at sikre hurtige og smidige jobskifter, hvilket vi i Danmark også har et relativt højt niveau af i internationale sammenligninger. Samtidig med at der i Danmark arbejdes markant mere med udvikling af arbejdsevne under beskæftigelsesindsatsen, hvor der bliver brugt en del ressourcer på social- og sundhedsindsatser til borgere med udfordringer ud over ledighed.

FH finder det derfor uforeneligt at gennemføre en besparelse på en fjerdedel af det nuværende budget, hvis man fortsat ønsker at have en aktiv beskæftigelsesindsats, der sikrer, at arbejdsløse i Danmark hurtigt og varigt hjælpes i arbejde.

FH stiller sig også – som tidligere bemærket – kritiske overfor en proces, hvor facit for besparelsen er skrevet før, der kan tages stilling til, hvordan beskæftigelsesindsatsen fremadrettet skal se ud.

For FH er det væsentligt, at vi i Danmark har en aktiv beskæftigelsesindsats, der er med til at hjælpe arbejdsløse hurtigt og varigt i arbejde til gavn for dem selv, virksomhederne og samfundet som sådan. Det bør være fundamentet for udarbejdelse af modeller for beskæftigelsesindsatsen fremfor et forhåndsdiskonterede besparelsesfacit.

Besparelser i beskæftigelsesindsatsen kan findes ved fx at tildele a-kasserne et større ansvar overfor de forsikrede ledige. Det vil mindske udgifterne for kommunernes indsats rettet mod denne målgruppe, og det er helt uforståeligt, at Ekspertgruppen ikke har peget på denne mulighed – særligt sparekravet taget i betragtning.

Der kan ligeledes findes besparelser ved at gennemføre et eftersyn på den kommunale praksis på beskæftigelsesområdet. Reglerne på beskæftigelsesområdet har været udsat for en række ændringer igennem årene. Det er FH's vurdering, at den kommunale praksis ikke i alle henseender er fulgt med. Fx har der i Gladsaxe Kommune været gennemført en forenkling af de kommunale arbejdsgange, der har medført en besparelse, fordi man har fået opdateret regelsættet, så det stemmer overens med tidligere afbureaukratiseringsaftaler. FH finder, at det vil være nødvendigt at sikre sig, inden man gennemfører massive besparelser på indsatserne for de arbejdsløse.

Uddannelse som en del af beskæftigelsesindsatsen

FH er helt uenig i Ekspertgruppens anbefalinger angående uddannelsesindsats til arbejdsløse.

I forhold til den principielle tilgang til uddannelse til arbejdsløse finder FH, at arbejdsløshed er et godt tidspunkt til jobrettet uddannelse og opkvalificering. Det virker ift. at sikre tilbagevenden til og varigt fodfæste på arbejdsmarkedet. Det gælder både ift. voksenlærlingeordning og uddannelsesløft på 110 %, som Ekspertgruppen fremhæver positivt, fordi man bliver faglært. Men især også ift. korte kurser som den regionale pulje og seks ugers jobrettet uddannelse.

I Ekspertgruppen er der fokus på, om det skal være beskæftigelsessystemet eller uddannelsessystemet, der løfter opgaven med at sikre, at vi i Danmark har en bredt set velkvalificeret arbejdsstyrke. Det afgørende for FH er, at nogen løfter opgaven. I Danmark har vi en velkvalificeret arbejdsstyrke, og generelt matcher lønmodtagerkompetencerne det, som virksomhederne efterspørger. Det er ikke kommet af sig selv, men via investeringer og danskere der har givet sig i kast med uddannelse og opkvalificering. Igen mangler Ekspertgruppen at kigge på sammenhængen til en grøn omstilling, en digital omstilling, behov for kvalificeret arbejdskraft, og at lønmodtagerne skal blive længere på arbejdsmarkedet, når de her og nu foreslår en mia. besparelse på uddannelse og opkvalificering.

Det vil øge mismatch på arbejdsmarkedet mellem arbejdsstyrke og kompetenceefterspørgsel og være samfundsøkonomisk meget dyrt.

Desværre bærer Ekspertgruppen de nuværende beregningstekniske misforståelser ift. den samfundsøkonomiske effekt af uddannelse, som gør sig gældende i Finansministeriet, med sig i deres anbefalinger. FH har tidligere kraftigt opfordret til en gennemgang af Finansministeriets regneprincipper for beskæftigelseseffekterne af uddannelse, der bygger på et alt for ustabilt

grundlag, jf. fx Børsen den 21. december 2023 "Uddannelse virker langt bedre, end man går og tror i Finansministeriet"[1]. Den opfordring gentager vi her.

Udfordringen med en undervurdering af de positive effekter af uddannelse og opkvalificering, forværres af, at man fra Ekspertgruppens side ikke inddrager relevant viden. Ekspertgruppen gør sig nogle overvejelser om fastholdelseseffekter overfor programeffekter af uddannelsesaktivering. I den forbindelse henviser de til et studie af STAR fra 2021 og Finansministeriet 2018. Dermed tager de ikke stilling til studie af HBS og BDO for FH fra 2022 (gevinstbilledet af seks ugers jobrettet uddannelse)[2] eller den nyeste forskning på området fra Munck, Humlum og Rasmussen fra 2022 (What works for the unemployed) - opdateret i 2024. Det opdaterede studie viser, at "skills"-kurser særligt øger beskæftigelsen i nye stillinger. Det bliver derfor et centralt redskab til at sikre sporskifte på det danske arbejdsmarked.[3]

De forholder sig heller ikke til Det Økonomiske Råds miljøøkonomiske redegørelse fra 2022, hvor det fremgår[4]:

"En række tidligere undersøgelser har påpeget, at uddannelsesaktivering ikke giver en samfundsøkonomisk nettogevinst.[5] Nyere forskning på området viser dog, at uddannelsesaktivering kan have en betydelig større positiv effekt på at få ledige i job, end hvad estimater i de tidligere studier tilsiger.[6] Denne positive effekt kan påvises, når der bedre tages højde for, at personer, som deltager i uddannelsesaktivering, generelt har dårligere beskæftigelsesmuligheder end de personer, som ikke deltager. Fx finder Humlum mfl. (2022) denne positive effekt blandt ledige i Danmark og viser, at effekten primært skyldes en markant effekt på ledigheden efter, at opkvalificeringen er gennemført."

Ekspertgruppen gør sig således skyldig i en ensidig og forældet forståelse af effekterne på uddannelse til arbejdsløse, der reelt set bør sætte spørgsmålstegn ved det centrale regnestykke i Ekspertgruppens anbefalinger – hvordan påvirker anbefalingerne arbejdsudbud og samfundsøkonomi?

FH påpeger desuden, at forringelser af uddannelse til ufaglærte og faglærte med forældet uddannelse, rammer geografisk skævt og først og fremmest vil kunne mærkes uden for de store byer, samt Nordsjælland. I dag er det særligt i de danske udkantsområder, hvor man benytter sig af fx retten til seks ugers jobrettet uddannelse og derfor også her, besparelserne vil ramme hårdest.

A-kassernes rolle i beskæftigelsesindsatsen

FH mener, at hvis a-kasserne får en større del af ansvaret for arbejdsløse, vil det styrke den danske model. Derudover vil det skabe et enklere system og give dagpengemodtagerne én aktør at forholde sig til. Det vil i højere grad være muligt at benytte det faglige udgangspunkt, som a-kasserne har, til at etablere en mere jobrettet indsats for den enkelte dagpengemodtager. Desuden viser to studier – Rambølls evaluering og Ekspertgruppens egen – at forsøgsdeltagerne var mere tilfredse med deres forløb end ikke-forsøgsdeltagere.

---

[1] "Uddannelse virker langt bedre, end man går og tror i Finansministeriet" (borsen.dk)
[2] 220822 Seks ugers jobrettet uddannelse gevinster ved ordningen - endelig.docx (fho.dk)
[3] Det opdaterede studie kan findes HER
[4] Økonomi og Miljø 2022 (dors.dk)
[5] Se f.eks. Finansministeriet (2018).
[6] For centrale nye studier, der påviser positive effekter, se Hyman (2018) for amerikanske erfaringer, van den Berg og Vikström (2022) for svenske erfaringer og Humlum mfl. (2022;2024) for danske erfaringer

Ekspertgruppens anbefaling om ikke at give a-kasserne en større rolle i beskæftigelsesindsatsen bygger på en antagelse om, at a-kasserne ikke har samme økonomiske incitament som kommunerne til at få dagpengemodtagere hurtigt i job. FH mener, at det er en forkert antagelse.

Ekspertgruppens afvisning af en større rolle til a-kasserne er fundamentalt baseret på en forhåbning om, at kommunerne forstår og vil agere rationelt ud fra refusionstrappen. Den tiltro mener FH – og Ekspertgruppen – ikke, der er evidens for (jf. nedenstående pointe om frihed og frisættelse).

Anlægger man alligevel, at refusionstrappen har en (teoretisk) effekt, er der i praksis ikke noget, der forhindrer jobcentrene i at agere på baggrund af de teoretiske incitamenter, som følger af refusionstrappen. Jobcentrene kan således igangsætte aktiveringstilbud i hele ledighedsperioden, herunder i den periode a-kasserne har kontaktforløbet[7].

A-kasserne har derimod et grundlæggende økonomisk incitament til at få deres ledige medlemmer i beskæftigelse. God og beskæftigelsesrettet medlemsservice fremmer tilgangen af medlemmer, og derudover er der væsentlige administrationsomkostninger for a-kasserne ved at have ledige medlemmer.

FH noterer sig, at Ekspertgruppen tillægger effektevalueringen af a-kasseforsøget en vis vægt. Det mener FH ikke, man bør gøre. Evaluator skriver selv i evalueringen, at: *"at der ikke er en robust entydig effekt af a-kasseindsatsen på beskæftigelsesstatus over den analyserede periode"*[8]. Det er FH enig med evaluator i.

Derudover er FH enig i CEVEAs bemærkninger til evalueringen[9], der påpeger 4 klare problemstillinger med håndfaste konklusioner på evalueringen:

1. A-kasserne har kontakten de første 13 uger, hvorefter den arbejdsløse overgår til jobcenteret. Efter 26 uger er der ingen signifikant forskel. Den indtræder først efter 52 uger.
2. Systematisk mindre indsats i jobcenteret efter 13 uger for forsikrede ledige, der har været en del af forsøget.
3. Den negative beskæftigelseseffekt for ikke-landsdækkende a-kasser er ikke robust, da den kun gælder for 2 a-kasser ud af 6.
4. Manglende opmærksomhed på konjunkturafhængighed.

Udfordringerne er af en karakter, så evalueringens evidens ikke bør danne grundlag for en kommende organisering af beskæftigelsesindsatsen. Særligt ikke når samme hensyn til evidens fraviges i forhold Ekspertgruppens tiltro til refusionstrappen, samt når evidens ikke er reproduceret i tilsvarende studier.

Derfor mener FH, at a-kasserne skal have en større del af ansvaret for beskæftigelsesindsatsen overfor dagpengemodtagerne.

---

[7] Lovgivningen siger klart, at dagpengemodtagere har pligt til at tage imod tilbud efter kapitel 11-14 i LAB-loven i hele ledighedsperioden fra jobcentret, herunder også den periode, hvor a-kassen varetager kontaktforløbet.
[8] Effektstudie af forsøg med mere ansvar til arbejdsløshedskasser (star.dk)
[9] Evaluering af a-kasse-forsøget viser præcist… ingenting - Cevea

Frihed og frisættelse

FH finder, at anbefalingernes balance mellem frihed for kommunal prioritering og frihed for sagsbehandlere og arbejdsløse til at tilrettelægge den rette indsats for den enkelte rammer uden for skiven.

Grundlæggende indeholder anbefalingerne en total frisættelse af kommunerne, men slet ingen frisættelse af dem, det faktisk handler om – de arbejdsløse, hvilket også kan forringe sagsbehandleres muligheder for at iværksætte den indsats, de finder, er den rette. Det vil FH advare kraftigt overfor.

Frihed for borgere i beskæftigelsesindsatsen sikres i praksis via rettigheder. Anbefalingerne lægger midlertidig op til at fjerne de få rettigheder, som arbejdsløse har, samtidigt med at pligtdelen fastholdes. Samtidig gør de manglende rettigheder ledige til klienter i et system frem for at styrke deres eget ansvar for og medindflydelse på at komme i job igen.

FH er grundlæggende positive over for frisættelse i den offentlige sektor, men det forudsætter her solide grundrettigheder for de arbejdsløse for at sikre tryghed. Det er ret til uddannelse, ret til indsats og en reel afklaringsgaranti med afgørelser, der kan påklages. Det mener FH ikke, anbefalingerne leverer.

Frisættelse af andre områder i den offentlige sektor – fx ældre og skoler – sker sammen med investeringer og ikke besparelser som i beskæftigelsessystemet. Desuden handler frisættelsen her om borgeren – den ældre får nogle klare rettigheder – og ikke kun systemet – plejehjemmet. Desuden har man på andre offentlige områder stadig en "bund" for indsats – i skoleklasser er der trods alt en grænse for, hvor mange elever, der må være. Eksperterne foreslår en frisættelse af systemet, uden at borgeren får klare rettigheder, de kan benytte sig af.

Når kommunerne ikke skal lave beskæftigelsespolitiske planer, der ikke findes centralt fastsatte ministermål, de regionale arbejdsmarkedsråd nedlægges, og der ændres i de økonomiske kontoforudsætningerne ift. kommunernes økonomi, så er det alt sammen med til at fjerne muligheden for at påvirke kommunernes beskæftigelsesindsats.

Ekspertgruppen har stor tiltro til, at kommunerne vil agere rationelt i forhold til refusionstrappen. Det findes der ikke evidens for, hvilket Ekspertgruppen også noterer sig: "Ekspertgruppen noterer sig i den forbindelse, at der er begrænset viden om kommunernes adfærd, når proceskrav og statslig styring erstattes af incitamenter og frihed til lokal prioritering m.v.[10]". Dermed tages der forbehold for effekterne af den eneste tilbageværende styring af kommunerne, såfremt Ekspertgruppens anbefalinger gennemføres.

Kan alle kommuner altid gennemskue konsekvenserne af de svært gennemskuelige økonomiske strukturer, der ikke bare er refusionstrappen, men også er kommunale udligning og bloktilskud etc.? Det tror Ekspertgruppen på, og satser på, at kommunerne vil tilegne sig en investeringstankegang. Vi tror, at billedet vil være meget blandet kommunerne imellem.

FH finder, at den store grad af kommunal frihed koblet sammen med, at kommunerne har en stram økonomi, der kun bliver endnu strammere, når de skal spare 3 mia. kr. på beskæftigelsesindsatsen, kan få store konsekvenser for de arbejdsløse og sygemeldte. Som regel er de indsatser, der giver bedst effekt på langt sigt – mere helhedsorienterede indsatser og uddannelse – dyrere på kort sigt.

---

[10] Side 195 -196.

Det bliver derfor altafgørende, om kommunerne har et langsigtet perspektiv på deres beskæftigelsesindsats eller ønsker at spare penge på kort sigt for at finansiere øvrige dele af de kommunale opgaver. Det vil variere fra kommune til kommune. Når der er en meget stor grad af kommunal frihed, må forventningen også være, at den vil blive brugt. Erfaringen er, at nogle kommuner vil investere, men mange vil ikke.

Derfor er det særligt vigtigt at sikre rettigheder i en situation, hvor der skæres kraftigt i midlerne, samtidig med at der gives mulighed for lokalpolitiske prioriteringer. Alt andet vil forventeligt medføre endnu større forskelle på den behandling, man modtager fra det offentlige, hvis man bliver arbejdsløs, alt efter hvilken kommune man tilhører.

Værdighed

Der har gennem mange år været kritik af jobcentrene særligt tiltagende omkring 2018 i forbindelse med den politiske behandling af seniorpensionen, hvor der fra alle sider af Folketinget var massiv kritik af, at kommunerne ikke visiterede de borgere, som havde retten til en seniorførtidspension (den ordning, som var gældende før seniorpensionen). Men både før og efter 2018 har der været stor kritik af manglende indsats, lange og til tider meningsløse afklaringsforløb, ligesom der har været alt for mange sager om uværdig behandling.

FH mener, at Ekspertgruppen meget hurtigt affærdiger kritikken af behovet for værdighed i beskæftigelsesindsatsen, og i forlængelse deraf ikke kommer med nogen løsninger i forhold til at sikre en større værdighed i beskæftigelsesindsatsen.

Ekspertgruppens gennemførte tilfredshedsundersøgelser peger på, at borgerne er særligt positive i forhold til samarbejdet med sagsbehandlere. Der er ingen tvivl om, at de sagsbehandlere, som arbejder i front, gør hvad de kan og er med til at sikre, at langt de fleste bliver behandlet ordentligt. Men når en fjerdedel af borgerne ikke synes, at de bliver behandlet værdigt (24,4%), er der udfordringer i forhold til at sikre en generelt meningsfuld og værdig indsats.

FH stiller sig derfor undrende overfor manglende forslag i forhold til at sikre en bedre og hurtigere afklaring samt udvikling af arbejdsevnen. Hvis anbefalingerne gennemføres, vil rehabiliteringsteam og ressourceforløb blive afskaffet, samtidig med at der ikke sættes noget andet i stedet, som skal sikre den tværfaglige koordinering for den enkelte.

Herudover bliver der mulighed for at vurdere, at de borgere, som i dag betegnes som aktivitetsparate, kan fritages fra at stå til rådighed i en periode på op til 6 mdr.

Når dette ses i sammenhæng med en massiv besparelse på indsats til samme målgruppe, mener FH, at der er grund til at være bekymret for, om det kan blive en spareøvelse at fritage de arbejdsløse fra at stå til rådighed, som også kan føre til rigtig mange år på kontanthjælp uden afklaring eller udvikling af arbejdsevnen.

Unge

Ekspertgruppen foreslår, at unge ikke længere skal have en særlig indsats, men i stedet indgå i den generelle beskæftigelsesindsats og modtage samme støtte som resten af kontanthjælpsmodtagerne. Det indebærer også, at der ikke længere vil være krav om en uddannelsesrettet indsats for unge. FH anerkender, at det kan være hensigtsmæssigt for nogle unge at starte på arbejde. Dog er der en betydelig risiko for, at de unge, som foretrækker arbejde frem for uddannelse, ikke efterfølgende vil opsøge uddannelse. Dette kan gøre dem mere sårbare over for at falde ud af arbejdsmarkedet senere.

Herudover vil andre vigtige indsatser også bortfalde, fx mentorstøtte ved overgangen til uddannelse, som kan være afgørende for at sikre, at unge i kontanthjælpssystemet rent faktisk har succes med at fastholde og gennemføre en uddannelse.

Der lægges op til, at kommunen får større frihed til at tilrettelægge indsatsen, men med en samtidig besparelse på 460 millioner kroner i indsatsen for de unge er det svært at se, hvordan det individuelle fokus kan opretholdes.

FH mener, at det er vigtigt at sikre en vej til uddannelse for de unge senere, når de i højere grad hjælpes i arbejde frem for uddannelse. Derfor er det også meget bekymrende, at der samtidig foreslås afskaffelse af grundlæggende uddannelsesrettigheder.

Konkrete pointer i forhold til anbefalingers enkeltelementer

1. Få målgrupper og særregler

FH er enige i, at beskæftigelsessystemet er for komplekst. Når hverken arbejdsløs eller sagsbehandler kan overskue muligheder eller konsekvenser, så virker systemet grundlæggende ikke. Derfor er det i udgangspunktet godt med en målgruppereducering.

FH mener dog, at når rettigheder fjernes ved harmonisering, så er risikoen, at der ikke bliver en "bund" for indsats for arbejdsløse. Dermed forstået, at arbejdsløse ikke har nogle muligheder for selv at påvirke deres ledighedsforløb og/eller klage over manglende opfyldelse af deres rettigheder, da der ikke vil være afslag på rettigheder at klage over.

FH vil således gerne være med til at rydde op i særregler, men finder det afgørende, at arbejdsløse har nogle fundamentale rettigheder til uddannelse, afklaring og fremdrift.

1.1 Borgere skal have deres indsats på samme ydelse – afskaffelse af ressourceforløb.

FH har tidligere foreslået en afskaffelse af ressourceforløbet og er i udgangspunktet positive.

FH finder dog en klar udfordring i, at anbefalingerne ikke sikrer en sammenhæng i forhold til, hvad der ellers sker for gruppen af ressourceforløbsmodtagere. Særligt relevant er det f.eks. at en stor del af gruppen vil få en ydelsesnedgang, idet ressourceforløb i dag ikke er afhængig af gensidig forsørgerpligt i modsætning til kontanthjælp. Det gælder iflg. Ekspertgruppen for 51 % af ressourceforløbsmodtagere.

Derudover er det afgørende, hvad der kommer til at stå i stedet for ressourceforløb. FH har foreslået en ny tværgående enhed, der skal sikre, at alle de nødvendige kompetencer er til stede for, at borgere med andre problemer end ledighed kan få en individuel og helhedsorienteret indsats.

1.2. Sammenhængende indsats for sygemeldte – afskaffelse af jobafklaringsforløb

FH mener umiddelbart, at sygemeldte får en mere sammenhængende indsats. Afskaffelsen af jobafklaringsforløb giver derfor god mening. Men det er vigtigt, at den reducerede sygedagpengeydelsen, som skal erstatte ressourceforløbsydelsen, ikke omfattes modregningsreglerne, på samme måde som det i dag er tilfældet for ressourceforløbsydelse.

I forslaget lægges der samtidig op til, at de nuværende 7 forlængelsesmuligheder for sygedagpengemodtagere reduceres til en. Således vil det fremadrettet kun være muligt at forlænge sygedagpengeforløb for personer med en livstruende sygdom.

FH mener dog, det er nødvendigt at have andre muligheder for at forlænge i de tilfælde, hvor den sygemeldte er uafklaret, har en verserende arbejdsskadesag, under behandling eller kritisk syge og dermed fortsat er uarbejdsdygtige.

1.3 Afskaffelse af revalidering

Mennesker, der er så meget på kanten af arbejdsmarkedet, at de er i fare for at overgå til permanent offentlig forsørgelse, kan i dag komme i revalidering. Ordningen giver mulighed for en reel omskoling for personer med hel eller delvis nedsat arbejdsevne som følge af eksempelvis en arbejdsskade. Den benyttes dog ikke i særligt stort omfang i dag, og er i høj grad blevet erstattet af ordninger, der koster mindre, men som heller ikke har samme gode effekter.

Revalidering har gennem mange år været en afgørende ret for mennesker, hvis arbejdsevne var vurderet nedsat, men som med uddannelses-, eller virksomhedsrevalidering kunne blive kompenseret og komme i arbejde igen på ordinære vilkår eller i fleksjob.

I dag bliver revalidering benyttet som den sidste udvej – eller det sidste redskab i skuffen - når andre muligheder er opbrugt.

Eftersom der ønskes en frisættelse af kommunernes muligheder for at prioritere indsats overfor arbejdsløse, så bør det også gælde for muligheden for at sende arbejdsløse i revalidering, hvis det vurderes at være den rette indsats.

FH går grundlæggende ind for, at revalideringsordningen sidestilles med andre ordninger i lovgivningen, så den frit kan benyttes af kommunerne.

1.4. Individuelt fokus i indsatsen for unge i kontanthjælpssystemet

FH anerkender, at for nogle unge, så kan vejen til uddannelse ske gennem arbejdsmarkedet. Det er dog afgørende, at unge i kontanthjælpssystemet fortsat tilbydes muligheden for uddannelse, så de ikke fastholdes i ufaglært arbejde. FH frygter, at anbefalingen vil føre til, at færre unge får et uddannelsestilbud og stiller sig derfor kritiske.

1.5. Ledighedsydelsesmodtagere og jobparate kontanthjælpsmodtagere samles i en indsatsgruppe

FH mener, det er fint, men det skal sikres, at ledighedsydelsesmodtagerne reelt tilbydes en hjælp til at finde et fleksjob og ikke bliver nedprioriteret.

1.6. Førtidspensionister, ledige selvforsørgende og unge under 18 år samles i en indsatsgruppe

FH bakker som udgangspunkt op om forslaget, idet der er tale om en harmonisering af regler, som ikke ændrer på borgernes rettigheder.

1.7. Nye visitationskategorier, der afspejler borgernes behov for indsats til at komme i job

Det er i forvejen en vurdering, som foretages meget forskelligt, og som også har vist sig, kan ændres ved gennemgang af borgerne og et pres for flere jobparate. Umiddelbart kan det med en formodning om en udvidelse på omkring 1.000 personer iflg. Ekspertgruppen komme til at betyde, at en mere udsat målgruppe bliver underlagt de samme krav og pligter, som de arbejdsløse, der er tættere på arbejdsmarkedet.

2.1. Nye kontaktforløb med færre proceskrav

FH mener i udgangspunktet, at et kontaktforløb med større fleksibilitet og færre proceskrav er den rigtige vej at gå. Det er positivt, at sagsbehandleren sættes fri til at planlægge indsatsen i samarbejde med den arbejdsløse. Det nye kontaktforløb skal dog ses i sammenhæng med anbefalingen om markante nedskæringer på uddannelse til arbejdsløse. Herudover kan manglende krav og ret betyde, at kommunen nedprioriterer kontakten og hjælpen til den enkelte, hvis økonomien er presset, og der er behov for at prioritere lokalt.

2.2. Mere fleksible rammer for kommunernes indsats

FH har tidligere foreslået, at der ikke stilles krav til antallet af samtaler. I forhold til indsats, mener vi, det kan være problematisk. Forslaget kræver mere uddybelse. Fx hvem afgør, hvem der kan undtages, og hvad er kriterierne?

2.3. Fremdriftsgaranti for borgere længere fra arbejdsmarkedet

Det er afgørende, at borgere længere væk fra arbejdsmarkedet ikke parkeres i beskæftigelsessystemet. Derfor er FH som udgangspunkt meget positive overfor tiltag, der sikrer en reel fremdrift og afklaring for borgeren. Den fremdriftsgaranti, som anbefales af Ekspertgruppen, lever dog ikke op til dette. Fremdriftsgarantien er ikke en afgørelse, men en årlig opfølgning. Det er problematisk i forhold til borgerens retssikkerhed, at det ikke er muligt at klage over kommunens vurdering og få sin sag behandlet ved en uvildig instans. FH anbefaler en fremdriftsgaranti, hvor der tages stilling til rette ydelse og indsats og denne vurdering kan påklages.

2.4. Bedre mulighed for pause fra beskæftigelsesindsatsen

FH mener, at udvidelse af kommunernes mulighed for at fritage særligt udsatte borgere fra at stå til rådighed for beskæftigelsesindsatsen er en god ide. Det er dog vigtigt, at en pause for pligter for den enkelte ikke medfører tab af rettigheder. Men bliver en mulighed for at "møde" den enkelte borger, hvor denne "er" og igangsætte den indsats, som giver mening for den enkelte. Der er en risiko for, at anbefalingen vil medføre, at kommunen sætter svære sager på "pause", ikke foretager sig noget, og vi ser meget lange ledighedsforløb for personer med komplicerede sager.

2.5. Fri organisering af den tværfaglige indsats

FH mener, at en fri organisering af den tværfaglige indsats vil føre til store forskelle mellem kommunerne og øge uligheden for de mest udsatte borgere, hvis kommunerne frit kan afgøre, hvem der skal inddrages i visitation til førtidspension og fleksjob, samtidig med at der ikke er krav om en tværfaglig og helhedsorienteret indsats, som koordineres på tværs.

FH er dog enige i, at rehabiliteringsteams og ressourceforløb, som de fungerer i dag, heller ikke er optimale, og har derfor foreslået at afskaffe dem. I stedet foreslår FH, at der etableres en tværgående enhed i alle kommuner.

Siden reformen af førtidspension og fleksjob i 2013 har der været fokus på at skabe en mere helhedsorienteret tilgang til de ledige, som har udfordringer ud over ledighed. Men resultaterne har varieret betydeligt. Der er mange udfordringer forbundet med at få denne indsats til at lykkes – nogle af dem handler om forskellige mål for social-, sundheds- og beskæftigelsesindsatsen – andre om forskellige arbejdsmetoder og kulturer. Desuden er der udfordringer med samarbejde på tværs og med ansvars- og økonomifordelingen, når det gælder bevilling af nødvendige indsatser.

En tværfaglig enhed kan skabe en fælles retning, styrke samarbejdet og sikre en samlet økonomi og ansvarsfordeling. Historisk har organisatoriske ændringer haft stor betydning for beskæftigelsesindsatsens indhold, såsom adskillelsen af jobcentre og det sociale område. FH mener derfor, at der er behov for en ny organisatorisk struktur for at sikre sammenhæng, tværfaglighed og en helhedsorienteret indsats.

Dette vil også kunne medføre besparelser ved kortere forløb og færre overlappende eller kolliderende indsatser, som i dag kan opstå i forskellige dele af kommunen.

2.6. Ensartet sundhedsfaglig rådgivning

Det lyder umiddelbart som en god løsning.

2.7. Færre særordninger for afgrænsede målgrupper

FH er imod afskaffelse af begge ordninger. Det fremgår af rapporten, at trods afskaffelsen af seniorjob vil målgruppen stadig have ret til efterløn. Det er uklart, hvordan det hænger sammen.

Seniorjobordningen er en forsikring for dem, der har indbetalt til efterløn, og den, mener FH, er helt væsentlig at holde fast i. FH mener desuden, at den økonomiske besparelse ved afskaffelsen af seniorjobordningen er kraftigt overvurderet.

2.8. Sygemeldte fra beskæftigelse flyttes ud af beskæftigelsesindsatsen

FH mener, at Ekspertgruppens anbefaling, om at kommunerne får større frihed til at tilrettelægge opfølgningen for sygemeldte fra beskæftigelse, er et godt forslag.

2.9. Bedre mulighed for digital indsats for sygemeldte

FH støtter forslaget, der vil en større fleksibilitet for både sygemeldte og de kommunale sagsbehandlere.

2.10. Afskaffelse af særregler

FH er enige i behovet om afbureaukratisering og afskaffelse af særregler i den komplekse beskæftigelsesindsats. FH finder dog, at de anbefalede afskaffelser går for langt. Ekspertgruppen virker til at mangle forståelse for den relevante historiske kontekst, når rettigheder til borgere fjernes på en formodning om, at kommunerne vil løse opgaven alligevel.

Herunder er det kritisk, at arbejdsløses ret til koordinerende sagsbehandler fjernes, samt ret til selvfunden virksomhedspraktik og løntilskud fjernes.

2.11. Harmonisering af regler

FH er enige i behovet for at harmonisere regler, men finder dog at Ekspertgruppen går alt for langt.

Det er stærkt problematisk, at man i harmoniseringens navn udhuler de rettigheder, som dagpengemodtagere har. Heriblandt at når man har forsikret sig mod ledighed, så kan man ikke komme i en fortrængende nytteindsats medmindre det er som led i rådighedsafprøvning.

2.12 *Udvidelse af målgruppen for uddannelsesløftet på 110 % - forståelsen af "forældet uddannelse" udvides / Uddannelsesløft på 80 % nedlægges / Ændringer i voksenlærlingeordningen*

FH bakker ikke op om, at uddannelsesmuligheder og rettigheder til forsikrede ledige fjernes. Aktiviteten på uddannelsesløftet på 80 % er begrænset, hvilket naturligt skyldes incitamentet for arbejdsløse til i stedet at benytte sig af det jobrettede uddannelsesløft på 110 %.

FH bakker op om forslaget med udvidelse af forståelsen af "forældet uddannelse", men vil følge forslagets udformning tæt. For FH er det væsentligt, at der er tale om en reel udvidelse af målgruppen, hvor flere mennesker, der ikke længere kan benytte sig af deres uddannelse, inkluderes.

FH har tidligere foreslået en udvidelse af forståelsen af "forældet uddannelse", hvilket også bør gøre sig gældende ift. Uddannelsesløftet på 110 %. Reglerne i dag – uddannelsen er først forældet, hvis den ikke har været anvendt i 5 år - er firkantede og rigide. Mennesker, der ikke længere kan benytte deres uddannelse pga. fx en arbejdsskade, bør være indbefattet i målgruppen. Derudover er der udfordringer med, at mennesker, der arbejder indenfor en virksomhed, hvor der er ansatte med deres uddannelsesbaggrund, kan have svært ved at få godkendt deres uddannelse som forældet, selvom de ikke har benyttet den i deres daglige virke.

FH foreslår dog en yderligere udvidelse både på uddannelsesniveau og ift. personer, der ikke kan anvende deres uddannelse pga. arbejdsmarkedsstrukturelle ændringer. Mennesker, der ikke længere kan anvende deres uddannelse, bør have adgang til at starte en jobrettet erhvervsuddannelse på 110 %.

FH opfordrer til at udvide positivlisten for erhvervsuddannelser på det jobrettede uddannelsesløft på 110 %, så det indeholder flere erhvervsuddannelser, hvor der er mangel på kvalificeret arbejdskraft. For nuværende er positivlisten begrænset af aktivitetstal på erhvervsuddannelsesområdet. FH finder, at logikken i en jobrettet uddannelse bør tilsige, at erhvervsuddannelser, der dokumenteret fører i retning af stillinger i mangel, bør medtages.

FH er kritiske overfor den foreslåede begrænsning i målgrupper for tilskud til voksenlærlinge i beskæftigelse. FH mener tværtimod, at voksenlærlingeordningen skal styrkes. Med den foreslåede begrænsning er der lagt op til, at færre mennesker starter på en voksenlærlingeordning og Danmark derfor får færre faglærte i fremtiden. Der er brug for det modsatte.

2.13

FH er særdeles kritiske overfor anbefalingen om at sammenlægge ret til seks ugers jobrettet uddannelse og den regionale uddannelsespulje. Reelt betyder forslaget, at der indføres en karensperiode på et halvt år, førend arbejdsløse får ret til uddannelse. Ud fra Beskæftigelsesministeriets eget skøn vil det medføre, at 50.000 dagpengemodtagere vil miste deres nuværende ret til seks ugers jobrettet uddannelse, jf. svar på BEU alm. del nr. 361.

Det underbygges yderligere af, at anbefalingen samlet set er en nedskæring på 200 mio. kr. årligt på korte kurser til arbejdsløse, jf. svar på BEU alm. del nr. 364.

Desuden rammer det særligt lønmodtagerne udenfor de store byer, når Ekspertgruppen vil skære på seks ugers jobrettet uddannelse. 86% af de ledige, som opkvalificerede sig med ordningen i 2023, boede udenfor de store byer.

Derfor er forslaget kun relevant for FH, hvis karensperioden fjernes. Der vil derudover være behov for at supplere forslaget med uddannelsestilbud, der er målrettet dagpengemodtagere samt personer på flere uddannelsestrin.

FH bemærker derudover, at Ekspertgruppen ikke tager stilling til VIVEs evaluering af den regionale uddannelsespulje fra 2019[11]. Evalueringen viste blandede resultater, og ordningen er ændret siden, men FH finder den fortsat relevant ift. det samlede billede af uddannelsesindsatser i beskæftigelsesindsatsen. Særligt for ufaglærte giver deltagelse i kurser under den regionale uddannelsespulje højere beskæftigelse end alle andre former for aktivering. Og at ledige deltagere i kurser under den regionale uddannelsespulje har højere beskæftigelse og lavere ledighed i 1-2 år efter kursusstart end lignende ledige, der påbegynder andre typer aktivering.

2.14

FH er kritiske overfor Ekspertgruppens overordnede tilgang til uddannelse til arbejdsløse overordnet, samt de enkelte konkrete tiltag.

Såfremt uddannelsestiltag bevares – og udvides – som FH foreslår, så vil det fortsat være relevant med en statslig understøttelse af uddannelsesindsatsen for arbejdsløse i Danmark.

2.15

FH er positive overfor tiltag, der handler om opkvalificering af sagsbehandlere. Forslaget bør generelt gennemføres med eller uden en større reform af beskæftigelsesindsatsen.

3.1 Borgere længere fra arbejdsmarkedet skal i udgangspunktet ikke sanktioneres

FH vurderer, at det er rigtig fint, at der ændres tilgang til sanktioner på dette område.

3.2. Automatisk påmindelse og sanktion ved manglende registreret jobsøgning

FH er bekymrede over dette forslag, da en automatisk sanktion vil betyde, at borgeren sanktioneres, uden at der foretages en konkret vurdering. Det kan være problematisk ift. borgernes retssikkerhed. Det kan ligeledes medføre klagesager fra borger, som har haft en gyldig grund til ikke at søge job eller registrere sin jobsøgning. Og der vil være borgere, der ikke orker eller er i stand til at klage sig til at få deres ret.

FH finder det væsentligt, hvordan forslaget implementeres. Det vil uvægerligt kræve udgiftsdrivende IT-understøttelse.

3.3. Sanktion ved manglende meddelelse af afbud

FH er imod dette forslag. Forslaget trækker mødet med borgeren i en mindre tillidsfuld retning. FH påpeger, at der allerede i dag eksisterer en sanktion, når man udebliver fra en aftale, og at forslaget dermed vil medføre en dobbeltstraf på området.

Frem for at forenkle vil forslaget desuden medføre øget administration i a-kasserne, der dermed skal overføre ressourcer fra hjælp af deres ledige medlemmer til administrationen af den nye "dummebøde".

3.4.-3.6. Lempelse af sanktion ved manglende indsendelse af oplysningsskemaet / Sygemeldte sanktioneres som udgangspunkt ikke inden første opfølgningssamtale / Forhaling af helbredelse ændres til "så-længe-som" fremfor at sygedagpenge bortfalder

[11] Den Regionale Uddannelsespulje (vive.dk)

FH vurderer, at det umiddelbart er gode ændringer.

3.7. Færre krav til udvidet partshøring for borgere længere fra arbejdsmarkedet

FH vurderer, at det ikke giver mening at fjerne den ekstra indsats i partshøringen, når man må forvente, at der bliver tale om meget få med den sanktionspraksis, der anbefales.

3.8. Skærpet rådighedssanktion forenkles

FH mener, at den skærpede rådighedssanktion helt skal afskaffes.

Sanktionen afskaffes for aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere fra 1. januar 2025, da kommunerne har store udfordringer med at administrere de komplekse regler korrekt.

En praksisundersøgelse fra Ankestyrelsen viste fejl i 85 pct. sagerne for jobparate og 100 pct. af sagerne aktivitetsparate.

3.9. Lempelse af regler om mulighed for ophold i udlandet

FH bakker umiddelbart op om en harmonisering af reglerne mellem dagpengemodtagere og kontanthjælpsmodtagere på dette område.

3.10. Afskaffelse af pligt til rådighedsvurdering ved gentagne sygemeldinger

FH er umiddelbart positive overfor, at kommunerne i højere grad selv får mulighed for at vurdere, hvornår der skal foretages en rådighedsvurdering på baggrund af gentagne sygemeldinger.

4.1. Nedlæggelse af jobcentre og frihed i organisering

FH mener, at det er et vidtgående forslag, der vil betyde store kommunale forskelle i den indsats, som arbejdsløse vil modtage. Det er derfor afgørende, at der er en form for krav om tværgående organisering for de borgere, der modtager jobhjælp.

4.2. Kommunalpolitisk forankring i overgangen til en ny organisering

FH er enige med Ekspertgruppen i, at beskæftigelsesindsatsen ikke bør spredes over flere kommunalpolitiske udvalg. Det er dog vigtigt, at kommunerne fortsat har mulighed for at have et beskæftigelsesudvalg sammen med andre udvalg.

Det er dog problematisk, at Ekspertgruppen foreslår, at der samtidig indføres en solnedgangsklausul på kravet. Særligt i en situation, hvor man foreslår, at konto 5 og 6 på lange stræk sammenlægges, er det afgørende, at området bliver prioriteret politisk - også efter en overgangsperiode.

4.3. Justering af formålsbestemmelserne i social- og beskæftigelseslovgivningen

For FH er det nødvendigt at sikre fortsat arbejde med koordinering og helhed for den enkelte borger. Den foreslåede justering af formålsbestemmelserne er derfor et skridt i den rigtige retning. FH mener dog, at der skal mere til for at sikre reel koordinering og helhed for den enkelte borger.

FH mener, det er problematisk, at Ekspertgruppen vurderer, at grundlaget for den indgåede aftale om helhedsorienteret indsats ikke længere er til stede. Det kan have negative konsekvenser, fordi der er meget forskelligt i hvor høj grad, kommunerne formår at arbejde helhedsorienteret.

4.4.-4.5. Arbejde for bedre datadeling på tværs af forvaltninger | Styrket virksomhedsfokus i indsatsen

FH har ikke umiddelbart bemærkninger til disse anbefalinger.

5.1. A-kasserne bevarer deres nye ansvar for kontaktforløbet i de første tre måneder

FH mener, at a-kasserne skal have en større del af ansvaret for beskæftigelsesindsatsen. Konkret har FH foreslået, at a-kasserne overtager hele ledighedsperioden for forsikrede ledige. Det vil give en besparelse, afbureaukratisering og øge tilfredsheden for ledige.

FH er kritisk overfor den samlede prioritering i Ekspertgruppens anbefalinger, hvor der findes besparelser på eks. Uddannelse, samtidig med at den oplagte besparelse ved at give a-kasserne et større ansvar ikke anbefales.

Ekspertgruppens antagelse, om at a-kasserne ikke har samme økonomiske incitament som kommunerne til at få dagpengemodtagere hurtigt i job, er forkert. A-kasserne har et grundlæggende økonomisk incitament til at få deres ledige medlemmer i beskæftigelse.

5.2. Sygemeldte dagpengemodtagere bliver længere i a-kassen

FH mener, at forslaget er fint, men er alt for marginalt til at kunne ses som opfyldende kommissoriets opgave om at tildele en større rolle for a-kasserne.

Ift. det konkrete forslag bør a-kasserne overtage i 6 uger, så kontakten passer med forbrugsreglerne, idet sygemeldte forbruger af dagpengeugerne i de første seks uger af deres sygemelding.

5.3. Øget brug af private leverandører gennem nationale udbud

FH er kritiske overfor en øget brug af private leverandører i beskæftigelsesindsatsen, selvom det pågældende forslag vurderes til at være relativt begrænset ift. den nuværende praksis. Det vil være svært at forestille sig, at forslaget vil kunne omfatte kurser, der skal kunne dække alle faggrupper og sektorer af arbejdsmarkedet.

Ekspertgruppen skriver, at de private aktørers effektivitet er behæftet med betydelig usikkerhed, og at der heller ikke er evidens for, at systematisk udlicitering har en positiv effekt.

Samme pointe kommer Det Økonomiske Råd med i 2023, hvor de sætter spørgsmålstegn ved antagelsen om, at et øget brug af private leverandører i beskæftigelsesindsatsen vil have en effekt på ledigheden eller reducere offentlige udgifter[12.] De skriver: "Det er muligt at overføre en del af indsatsen for ledige til private aktører, som det foreslås i regeringsprogrammet. Det er dog ikke oplagt, at det vil have en gunstig effekt på afgangen fra ledighed eller reducere de offentlige udgifter"[13].

Dertil kommer erfaringerne fra socialområdet, hvor regeringens ekspertgruppe har opgjort de kommunale udgifter i årene 2018 til 2021[14]. Samlet var nettodriftsudgifterne steget med 75 procent, hvilket primært skyldes udgifter til private leverandører og selvejende tilbud.

FH er derfor - som sagt - kritiske overfor en øget brug af private leverandører i beskæftigelsesindsatsen.

---

[12] Overvismand sår tvivl om milliardbesparelser på jobcentre - Altinget - Alt om politik: altinget.dk
[13] Produktivitet, 2023 - Hele rapporten (dors.dk)
[14] Page Not Found - Social-, Bolig- og Ældreministeriet (sm.dk)

5.4 - 5.6 Bedre mulighed for digitale løsninger for sygedagpengemodtagere / Bedre sammenhæng mellem private og offentlige selvbetjeningsløsninger / Fremme innovationen og udvikling af private løsninger baseret på data fra indsatsen

FH har ikke umiddelbart bemærkninger til disse anbefalinger.

6.1. Ny resultatbaseret opfølgning og afskaffelse af skærpet tilsyn

FH er enig i behovet for mere resultatfokuseret indsats frem for processtyring. Det er dog meget uklart, hvordan der skal måles, og hvorvidt en mangelfuld målopfyldning vil få nogen som helst konsekvenser for kommunerne.

FH har tidligere talt for at afskaffe skærpet tilsyn, men mener samtidig stadig, at der er behov for konsekvens for kommuner, der ikke leverer resultater.

6.2. Afskaffelse af beskæftigelsespolitiske mål

FH er umiddelbart kritisk. Målene er en metode til at skabe national retning på den kommunalt forankrede beskæftigelsesindsats. Det vil blive endnu mere vigtigt, hvis kommunerne bliver frisat i en grad, som forslagene lægger op til.

6.3. Ensretning af den økonomiske styring

FH mener, at det er svært at vurdere konsekvenserne af den foreslåede ensretning. Det er uklart, om der vil være en regulering i forhold til fx stigende ledighed, ligesom det heller ikke er tydeligt, hvordan det vil påvirke kommunernes servicemåltal – begge dele er af stor betydning.

Desuden ser FH det som en udfordring, at der ikke er "bundne" midler til beskæftigelsesindsatsen. Dette åbner for muligheden for at anvende ressourcerne på andre områder, hvor der måske er større politisk pres for prioritering. Derfor mener FH, at det er afgørende at sikre nogle grundlæggende rettigheder, som sikrer, at beskæftigelsesindsatsen bliver prioriteret. På andre velfærdsområder findes der f normeringer, klassekvotienter og servicestandarder, der garanterer et minimumsniveau af service – noget lignende bør sikres for beskæftigelsesindsatsen.

En positiv effekt ved ensretningen af den økonomiske styring er, at man undgår at skulle overveje, hvad der kan bevilliges på henholdsvis konto 5 og 6. Dette kan muligvis åbne op for en mere tværgående økonomisk indsats.

6.4. Målretning af puljer

FH er enige i behovet for at forenkle og målrette puljer og er kommet med et forslag om samme, men umiddelbart kritisk i udmøntningen her.

Puljerne er blevet brugt til at sikre særligt målrettede indsatser, og hvis de ikke længere skal være der, skal den særlige indsats sikre på en anden måde, eller vil den umiddelbart bortfalde.

6.5. Realisering af yderligere besparelser på øvrig vejledning og opkvalificering

Der lægges op til en betydelig besparelse, som i praksis kan vise sig at blive endnu større. Gennem årene har kommunerne vist sig hurtige og effektive til at tilpasse sig styring, der påvirker deres økonomi. For eksempel spillede refusioner på indsatser en stor rolle i 00'erne og begyndelsen af 10'erne, ligesom senere fokusmål og truslen om at blive sat under administration har haft indflydelse på indsatsen.

Senest var der også i praksis en stor ændring, da ØVO-indsatsen ikke længere kunne tælle i opfyldelse af fokusmål, men en stor nedgang i ØVO-indsatser som følge.

Den blødere styring uden konsekvenser, muligheden for at fritage borgere fra at stå til rådighed for arbejdsmarkedet, manglende ret til indsats samt forslaget om at flytte ØVO-indsatserne til konto 6, samtidig med at der skal spares flere hundrede millioner, kan føre til, at besparelserne på ØVO-indsatserne langt overstiger de planlagte 400 millioner.

6.6. Ny tilgang til Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekrutterings rolle i tilsynsindsatsen

FH mener, at det er en god idé. Men samtidig er det vigtigt, at man fortsat bevarer opfølgningen og mulighederne for at gribe ind overfor kommuner, som ikke leverer tilfredsstillende i forhold til de mål der er sat op for beskæftigelsesindsatsen.

6.7. Nedlæggelse af de regionale arbejdsmarkedsråd og Tilsynsrådet

FH er særdeles kritisk overfor Ekspertgruppens anbefaling om at nedlægge de regionale arbejdsmarkedsråd (RAR). Nedlæggelsen af RAR vil være et opgør med den lokale forankring og dialog med arbejdsmarkedets parter, som altid har været en del af det danske beskæftigelsessystem. RAR spiller en afgørende rolle i at sikre den nødvendige arbejdskraft i takt med udviklingen på arbejdsmarkedet fx ift. grøn omstilling og udvikling af velfærdsområdet. Desuden er RAR med til at afgøre tvivlsspørgsmål ift. sædvanlig løn for udenlandske arbejdstagere.

For FH er det afgørende, at parternes indflydelse ikke svækkes med nedlæggelsen af Tilsynsrådet. Derfor ser FH gerne, at rådets rolle videreføres i en eventuel anden konstellation.

FH bemærker desuden, at det er helt uacceptabelt, at regeringen med sit finanslovsforslag for 2025, hvor der lægges op til at nedlægge RAR og sammenlægge Arbejdsmiljørådet, Beskæftigelsesrådet og Tilsynsrådet, er med til at kortslutte høringsprocessen vedr. Ekspertgruppens anbefalinger og den efterfølgende politiske proces om fremtidens beskæftigelsesindsats.

7.1. Evaluering af reform og regneprincipper

FH er enig med Ekspertgruppen i, at en kommende reform af beskæftigelsessystemet bør evalueres. Det er afgørende, at fagbevægelsen og a-kasser deltager i arbejdsgruppen. FH stiller sig gerne til rådighed for arbejdet.

Med venlig hilsen

Nanna Højlund

Næstformand, FH

13. september 2024

FH-Sjællands høringsbidrag til ekspertudvalgets anbefalinger:

Ekspertgruppens forslag svækker det Sjællandske Arbejdsmarked

I regeringsgrundlaget blev det slået fast – Jobcentrene skal lukkes, sagsbehandlere og ledige skal have mere frihed, ligesom a-kasser - og private leverandører skal tildeles en større rolle. Samtidig skal der ryddes ud i de utallige love og paragraffer, der tilsammen udgør omkring 30.000 siders lovstof. Og sidst, men ikke mindst, skal der spares på driften; tre milliarder kroner om året.

Et Ekspertudvalg fik til opgave at komme med løsningsforslag. De foreligger nu, hvor vi med bekymring ser, hvordan flere af forslagene vil svække det Sjællandske arbejdsmarked.

A. Nedlæggelse af de Regionale Arbejdsmarked

For os i Fagbevægelsen er partssamarbejdet afgørende, det gælder også indsatsen i det Regionale Arbejdsmarkedsråd, hvor vi dagligt ser betydningen. Det er derfor Eksperterne forslag om, at de Regionale Arbejdsmarkedsråd nedlægges, begrundes alene i sparet økonomi, uden at konsekvenser vurderes.

- RAR Sjælland er i dag det rum, hvor parterne mødes regionalt herunder også kommunerne, og hvor der på tværs af kommunegrænser kan tages nødvendige initiativer.
- Vi har set betydningen, når det gælder en særlig uddannelsesindsats, eksempelvis i forhold til kompetencebehov for arbejdskraft til Femern-forbindelsen, behov for arbejdskraft med kompetencer hos Novo, eller senest ved lukning af arbejdspladser som f.eks. Danish Crown i Ringsted.
- At der peges på at arbejdet i de regionale arbejdsmarkedsråd, kan løses gennem oprettelsen af et nyt samlet nationalt råd, der både skal dække arbejdsmarkedspolitik, tilsynsrådet og arbejdsmiljørådet er i bedste fald urealistisk.

I FH-Sjælland vil vi anbefale at de Regionale Arbejdsmarkedsråd opretholdes, og i stedet udvikles alt efter de ændringer en kommende reform af beskæftigelsesindsatsen måtte kræve.

B. Uddannelse som en aktiv del af beskæftigelsesindsatsen

Ekspertgruppen foreslår at spare på at de ledige sikres nødvendige nye kompetencer. Samlet set skal der spares en milliard kroner på "øvrig vejledning og opkvalificering". Samtidig skal lediges ret til at få seks ugers jobrettet uddannelse kort tid efter, de er blevet ledige, væk. I stedet skal de vente, til de har været ledige i et halvt år.

Ekspertgruppen begrunder forslaget med en række økonomiske beregninger, som bygger på ensidig og forældet forståelse af effekterne af uddannelse som en aktiv del af beskæftigelsesindsatsen,

- Vi sætter spørgsmålstegn ved regnestykket i ekspertgruppens anbefalinger – hvordan påvirker anbefalingerne arbejdsudbud og samfundsøkonomi?
- Vi så gerne at ekspertudvalget havde beregnet hvad en fastholdelse af den nuværende uddannelsesindsats betyder økonomisk i.f.t. ledige hurtigere kommer i job.

- Vi ser også mulighed for alvorlige konsekvenser ved besparelsen, for de lokale udbud af kursus/uddannelsespladser.
- Vores erfaringer bygger på indsatsen ifm. Femern-forbindelse, Nedlæggelsen af Slagteriet i Ringsted, arbejdskraftbehovet generelt, og med NOVO som støvsuger det sjællandske arbejdsmarked
- Vi forstår ikke ekspertgruppens forslag til besparelser på uddannelse og opkvalificering. Set ud fra de fremtidige krav om kvalificeret arbejdskraft til den grønne omstilling, den digital omstilling. Og det faktum at lønmodtagerne skal blive længere på arbejdsmarkedet.

FH-Sjælland vil anbefale at ekspertudvalget forslag udsættes for en økonomisk helhedsvurdering.

C. Kommunernes frisættelse

Kommunerne vil få det fulde ansvar for beskæftigelsesindsatsen, og de skal have fuld frihed til prioritering af indsatsen i hver enkelt kommune.

- FH Sjælland er dybt bekymret over, at den fremtidige arbejdsmarkedspolitiske indsats i endnu højere grad erstattes af et fromt håb om, at den kommunale frihed til at prioritere, - eller ikke prioritere - beskæftigelsesindsatsen skal løse fremtidige udfordringer.
- Med frisættelsen af kommunerne, vil det også i sig selv betyde at det Sjællandske arbejdsmarked brydes op, alt efter hvordan de enkelte af de 17 kommuner måtte prioritere kommunens fremtidige indsats.
- Erfaringerne fra kommunerne viser jo også at der opbygges egne interne retningslinjer og prioriteringer i den enkelte kommune, som ikke nødvendigvis gør rammerne for den enkelte sagsbehandler mere fri end i dag med de centrale krav

D. A-kasserne rolle

A-kasser skulle tildeles en større rolle, det fremgik af regeringsgrundlaget og dermed en opgave for ekspertudvalget. Men udvalget afviste at give a-kasserne en større rolle.

- Begrundelsen er at a-kasserne ikke har samme økonomiske incitament for at få de ledige i arbejde. Her tænkes på den kommunale refusionstrappe.
- Men begrundelsen for at fagbevægelsen har den aktive a-kasseaktivitet, er netop for at sikre at de lediges hjælpes i job hurtigst muligt.
- Det kan også undre, at ekspertudvalget som eller bygger størsteparten af deres argumentation på økonomi, ikke kan se den økonomiske fordel ved at a-kasserne fik en større rolle, Hvorved kommunernes økonomi ville blive lettet.

E. Værdigheden for de ledige

Baggrunden for den aktuelle reform, er den kritik der har været af jobcentrene for manglende indsats, meningsløse afklaringsforløb og eksempler på direkte uværdig behandling.

- Det undrer os at ekspertudvalget afviser kritikken af værdighed i beskæftigelsesindsatsen med henvisning til en tilfredshedsundersøgelse hvor borgerne er positive i.f.t. samarbejdet med sagsbehandlerne.
- Her viste ¾ dele at de var positive, men så var ¼ del negative, at det skulle være bevis for at borgerne behandles med værdighed er en frimodig fortolkning.
- Hvordan den kommende kommunale frihed vil indvirke på den enkelte kommunes måde at behandle de enkelte borgere står dermed hen i det uvisse.

F. Retssikkerhed

Det foreslås at nedlægge Tilsynsrådet, Arbejdsmiljørådet, de Regionale Arbejdsmarkedsråd, og Beskæftigelsesrådet. hvorefter det hele foreslås samlet i ét enkelt råd der skal rådgive Ministeren.

- Men når det fremover skal være kommunerne der styrer beskæftigelsespolitikken, må det forventes at blive et nyt råd med et kæmpe stort portefølje og med kun ringe indflydelse, for rådgivning af en minister der ikke styrer beskæftigelsespolitikken kan blive hyggelige møder og ikke meget mere!
- Vi må forvente 17. forskellige beskæftigelsespolitikker, hvor nogle kommuner løser opgaverne fint og andre gør det mindre fint.
- Hvordan sikres a-kasse medlemmernes retssikkerhed op imod 17. selvstændige kommuner? Når afgørelser skal træffes, hvad må kommunerne så lægge vægt på?
- Er et administrativt klagesystem tilstrækkeligt eller kan borgeres retssikkerhed bedst varetages i et klagesystem hvor der kan foretages fuld prøvelse af kommunernes 1´ste instans afgørelser?

G. Ekspertudvalgets enkelelementer

FH Sjælland ser ikke noget problem i eksperternes forslag om at rydde op i unødvendige proceskrav og alt for komplicerede regler. Faktisk vil vi gerne rose eksperterne for at pege på at få saneret kraftigt ud i de mange målgrupper og ydelsestyper, der er kommet til gennem årene.

- Hvad angår kommentarer til ekspertudvalgets enkeltelementer, skal vi henvise til det af FH-Danmark udarbejdede høringsbidrag.

Med venlig hilsen

Henrik Tonnesen
Formand for FH-Sjællands Regionsudvalg

SAMMEN
GØR VI FORSKELLEN

13.9.2024

FOAs høringssvar til ekspertudvalgets forslag til en ny beskæftigelsesindsats

FOA takker for muligheden for at afgive høringssvar til anbefalingerne fra Ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats.

Med ekspertudvalgets forslag til fremtidens beskæftigelsesindsats skal der findes en samlet besparelse på 3 mia. kr. på beskæftigelsesindsatsen ved bl.a. at have færre målgrupper og særregler, nedlægge jobcentrene og give frihed til organisering, skabe mere plads til a-kasser og private leverandører, og gå fra proceskrav til resultatstyring.

Der er en stor efterspørgsel efter FOA-medlemmernes arbejdskraft, og der er derfor en meget lav ledighed. Desværre er der et højt fravær pga. sygdom, arbejdsskader og nedslidning. Det er derfor vigtigt for FOA, at sygefraværet nedbringes, og at færrest muligt overgår til støttet beskæftigelse og på tilbagetrækningsordninger som førtidspension og seniorpension. Indsatserne for ledige, sygemeldte osv. hænger ofte sammen og det er en vigtig dagsorden for FOA, at vi får en forbedret beskæftigelsesindsats for alle grupper, som i endnu højere grad sikrer høj beskæftigelse – også hvis efterspørgslen på arbejdskraft falder, og når sygemeldte skal hjælpes tilbage i beskæftigelse. Det kræver en målrettet og relevant beskæftigelsesindsats, der ikke blot fokuserer på kortsigtede besparelser, men også understøtter arbejdstagerne i at have de nødvendige kompetencer, som arbejdsgiverne efterspørger og at kunne bevare deres fulde arbejdsevne til den stadig stigende folkepensionsalder evt. gennem et om- eller opkvalificeringsforløb.

Udgangspunktet for ønsket om en ny beskæftigelsesindsats var ikke kun den ønskede besparelse, men også at skabe en mere værdig indsats. Det var især indsatsen for sygemeldte og borgere på kanten af arbejdsmarkedet og samfundet, som gav så store ridser i lakken, at man ønskede at nedlægge jobcentrene og det, de vi var kommet til at stå for. Et opgør med årsagerne til ridserne og ønsket om mere værdighed ser FOA desværre ikke synderligt afspejlet i Ekspertgruppens anbefalinger.

Fokus på besparelsen gennem frisætning af kommunerne er meget dominerende i anbefalingerne på bekostning af den investeringstankegang, FOA tror på, er vejen frem, og som kun få kommuner under det eksisterende regelsæt har formået at skabe overbevisende resultater med. Det er ikke givet at kommunerne benytter den øgede frihed til at investere i menneskers fremtid, for så havde de allerede kunnet gøre det. Den herskende logik for indretningen af indsatsen har gennem mange år været at skærpe lediges og sygemeldtes incitamenter og pligter, uden det har givet de ønskede resultater. Fokus har ikke været på at hjælpe og gøre en forskel for mennesker i svære livssituationer som det var bistandslovens udgangspunkt, i stedet har en højtstående dagsorden været at undgå snyd.

FOA savner, at anbefalingerne til fremtidens beskæftigelsesindsats indeholder visioner for, hvordan øget beskæftigelse kan fremmes ud fra de positive praksiserfaringer, der trods alt er en del af.

FOA tilslutter sig FHs høringssvar, men i det følgende uddybes FOAs supplerende perspektiver.

Færre målgrupper og en grundigere visitation

FOA ser positive perspektiver i at reducere antallet af målgrupper og sanere væsentligt i særregler. Det må bare ikke ske ud fra laveste fællesnævner, så væsentlige rettigheder fratages. FOA foreslår, at modellen med færre målgrupper følges op af en væsentlig grundigere indledende visitation, så det tidligst muligt i ledigheds- og sygeforløbet bliver tydeligt, hvilken hjælp den enkelte har behov for. Dette vil skabe bedre og mere målrettede forløb, der i højere grad fører til varig beskæftigelse.

Der har været en tendens til, at en del kommuner meget gerne ville have så mange i kategorien 'jobparate/uddannelsesparate' eller tidligt at raskmelde sygemeldte til det brede arbejdsmarked, uden skelen til om personen rent faktisk har de rette kompetencer og muligheder for at indgå varigt på arbejdsmarkedet. FOA mener ikke, at det bidrager positivt på den lange bane at erklære for mange jobparate og i høj grad tilbyde en jobrettet indsats til de borgere, der har andre og væsentlige barrierer for en varig tilknytning til arbejdsmarkedet. Det er centralt at få tilbudt en målrettet hjælp fra begyndelsen, så tid og ressourcer ikke går tabt på indsatser, der ikke har den ønskede effekt. Der har før været intentioner om mere grundige indledende visitationer, men det er ikke lykkedes, så det behøver et særskilt fokus. Tendensen ses på sygehusområdet, hvor man ofte sætter speciallæge i front, så der sker en præcis henvisning med henblik på hurtigere og mere målrettet behandling. De borgere, hvis problem er ledighed, skal tilbydes en målrettet beskæftigelsesindsats, og de borgere, der har problemer ud over ledighed, bør tilbydes en indsats, som er helhedsorienteret og målrettet den enkeltes barrierer for at indgå på arbejdsmarkedet. Ikke alle bliver raske af et ensidigt beskæftigelsesfokus.

Færre proceskrav kræver mere præcise pejlemærker for lovenes intentioner

FOA bifalder som udgangspunkt ambitionen om at afskaffe bureaukratiske regler og få færre proceskrav. Men det er værd at bemærke, at proceskrav, som stiller krav til kommunen, ofte indebærer vigtige rettigheder, som kan håndhæves af den ledige og sygemeldte. Udviklingen er i forvejen gået i retning af stadig større asymmetri af magt, hvor borgerne har fået færre rettigheder og flere pligter, mens kravene til kommunerne er de samme eller mindre, og den tendens forstærkes med forslaget. Det betyder i praksis, at kommunen har vidtrækkende muligheder for sanktioner over for borgeren, mens konsekvenserne for lovovertrædelser – også af god forvaltningsskik – ofte er uden konsekvenser for kommunerne, selv om fejlen ofte

rammer borgeren hårdt. Dette problem leverer Ekspertudvalget ingen løsninger på, selv om enkelte sanktionsmuligheder over for borgerne foreslås lempet.

Det er afgørende, at den enkelte har vished for, hvad der kan forventes i mødet med kommunen, og det ikke opleves, at reglerne administreres forskelligt eller tilfældigt, eller med overvejende hensyn til kommunernes økonomi fremfor den enkelte lediges og sygemeldtes behov. Eksempelvis er et krav om et bestemt antal samtaler for den ledige og sygemeldte ensbetydende med sikring af, at der med bestemte intervaller følges op på den indsats, personen får.

For dagpengemodtagere er der egentlig ikke de store besparelser i færre proceskrav, da kravene ikke for nuværende er overvældende. Grundlæggende skal jobcentrene afholde tre samtaler med den ledige indenfor 3 måneder og yderligere en samtale sidst i forløbet, og der skal afgives ét beskæftigelsesrettet tilbud af minimum 2 ugers varighed indenfor de første 6 måneders ledighed. Hertil kommer krav om referat af samtaler, høring inden der træffes afgørelse, klagevejledning mv. Krav, der udspringer af Forvaltningsloven, og som derfor ikke mindskes af anbefalingerne.

Færre rettigheder til uddannelse for ledige arbejdstagere

Ekspertgruppen anbefaler at fratage dagpengemodtageren retten til et 6-ugers jobrettet uddannelsestilbud og at den ledige først har ret til et beskæftigelsesrettet kursus efter 6 måneders ledighed og til selv at finde en virksomhedspraktik eller en løntilskudsansættelse. I alle tre tilfælde rettigheder, som understøtter, at dagpengemodtageren er herre over eget ledighedsforløb og tager ansvar for sin vej tilbage i beskæftigelse.

Anbefalingerne vil betyde, at arbejdstagere med behov for selv korte uddannelsesforløb kommer til at vente længere, mens de er ledige, hvis de fx blot har brug for et truckcertifikat eller et hygiejnekursus for at komme i job. Det foreslås at nedlægge ordninger der er vigtige værktøjer i den beskæftigelsesrettede indsats.

Ekspertgruppens anbefalinger betyder også, at arbejdsgivere vil få et større ansvar for at sikre relevant uddannelse til arbejdstagere i ansættelsesforhold, hvilket FOA allerede kan se kniber i dag. Dels pga. de direkte omkostninger der er forbundet med det, dels fordi det er svært at undvære FOA-medlemmers arbejdskraft i det daglige, da det er vanskeligt at finde vikarer.

Ekspertgruppen anbefaler samtidig, at kommunen får ”bedre” muligheder for at bruge nytteindsats og øvrig vejledning og opkvalificering – i begge tilfælde ordninger med et kontrolsigte frem for et beskæftigelsesrettet sigte, hvilket ikke fremmer deltagernes fokus på at komme i job.

Samlet set skal vi opfordre til, at man for det første, i stedet for at fratage dagpengemodtagerne rettigheder, som bringer dem tættere på arbejdsmarkedet, i stedet

overvejer at lade andre jobparate nyde godt af effekten af ret til virksomhedsrettede tilbud og beskæftigelsesrettet efteruddannelse. Og for det andet at man undlader yderligere at understøtte brugen af tilbud med ringe eller ingen beskæftigelsesrettet effekt.

FOA finder det perspektivrigt, at ekspertgruppen foreslår at sanere i mulighederne for uddannelse, da det er blevet meget uoverskueligt, hvad der er af muligheder for hvem, hvornår, hvor længe og til hvad. FOA foreslår dog, at der nedsættes et udvalg, som både kommer med forslag til en forenkling af muligheder, og med forslag til, hvordan alle med behov får mulighed for uddannelse og opkvalificering, kan få det. Herunder vil det være relevant at få mulighed for en mere individuel behovsstyret tilgang. Det centrale er at kunne holde arbejdstagere opdaterede til det til enhver tid aktuelle arbejdsmarked, med henblik på at en så stor andel af personer i den arbejdsdygtige alder er beskæftigede frem til folkepensionsalder.

De første 6 måneder af kontaktforløbet i A-kassen

Det har siden udgivelsen af slutevalueringen af A-kasse-forsøget i november 2023 været diskuteret, hvilken løsning der har haft de bedste effekter: At kontaktforløbet placeres i A-kassen eller i jobcenteret.

Cevea har i notat fra december 2023 redegjort for, hvorfor forsøget ikke siger noget klart om spørgsmålet. Formanden for ekspertgruppen fastholder imidlertid ifølge artikler i pressen, at evalueringen viser, at der ingen grund er til at tro, at der er positive effekter ved at lægge kontaktforløbet over i A-kassen.

Hvad der imidlertid ikke er tvivl om, er, at de ledige er mere tilfredse med forløbet i A-kassen end forløbet i jobcenteret.

Dette skal ses i sammenhæng med, at en placering af de første 6 måneder i A-kassen – som med fordel også kan omfatte de jobparate kontanthjælpsmodtagere, som måtte ønske det – vil betyde, at jobcenteret vil kunne koncentrere sin indsats overfor de ledige, som er længere fra arbejdsmarkedet, mens den specialiserede indsats overfor ledige tættere på beskæftigelse er koncentreret i A-kassen.

Samlet set en mere specialiseret og kompetent indsats og mere tilfredse brugere.

Der er naturligvis udfordringer, som skal adresseres; først og fremmest sammenhængen mellem opgaveansvaret og finansieringsansvaret. Efter vores opfattelse skal svaret herpå findes i et rettighedsbaseret system, hvor ret til virksomhedsrettede tilbud og opkvalificering bygger på den lediges kompetencer sammenholdt med arbejdsmarkedets behov.

Nedlægge revalidering - ny og mindre bureaukratisk omskolingsmulighed

En stor andel af de FOA-medlemmer, der får tilbudt en revalidering, har god gavn af ordningen, da de genvinder fodfæste på arbejdsmarkedet også på længere sigt. Så selv om det er en dyr ordning, opvejes det langvarige udkomme. Det fremstår mærkeligt at man langsomt har ladet ordningen kvæle, uden at undersøge de egentlige effekter sammenholdt med andre indsatser. Men som ordningen er nu er det blevet for vilkårligt, om man som borger kan få bevilget en revalidering, da nogle kommuner bruger det aktivt, mens andre slet ikke bevilger revalidering overhovedet.

FOA mener, at der i stedet for at fjerne muligheden for revalidering bør indtænkes en afløser til ordningen, som går i spænd med de øvrige muligheder for uddannelse og opkvalificering, som FOA gerne ser en samlet forenkling af, jf. ovenfor. Det er vigtigt, at der sikres en pallette af muligheder som gør, at alle der har behov, kan få mulighed for opkvalificering og uddannelse. FOA mener, at der er behov for, at kommunerne kan bevilge en indsats, der er tilpasset den enkeltes behov og som har til formål at sikre om- og opskoling til de arbejdstagere, der ellers yderst tvivlsomt vil kunne holde til en stadig højere folkepensionsalder. Det vil sikre en mere holdbar økonomi på sigt.

Desuden bør der tages stilling til, om man med forslaget om at fjerne forlængelsesmuligheder, skaber en endnu større ulighed, når sygemeldte med arbejdsskader som en følge af arbejdsskadereformen, kan få uddannelsesgodtgørelse, hvis de har mén på over 10 procent, mens revalidering for restgruppen nedlægges.

Udviklingen i antallet af borgere, der får tilkendt fleksjob og førtidspension, bør sammen med statistik, som viser, at danske arbejdstagere nærmest har bundrekord i raske leveår uden funktionsnedsættelse (NFA, 2024), medføre en overvejelse om fremtidens arbejdsliv, der især for nogle faggrupper vil være langt mere flydende og omskiftelig. Der bør laves en analyse af, hvor mange penge til førtidspension, der kan spares, hvis der i tide investeres i en om- eller opskoling. En mulighed for om- og opskoling kan fx tage udgangspunkt i, at den maksimalt kan gives til den varighed, en professionsbachelor har i dag, med en fast ydelse på niveau med revalidering/dagpenge, men hvor den enkelte selv skal afholde udgifter til materiale, pc og transport, samt hvor kommunen ikke skal betale for den evt. uddannelsesplads, som de skal med uddannelsesrevalidering i dag. Det vil mindske bureaukratiet i ordningen.

Sygemeldte

Ekspertgruppen har i deres anbefalinger et stærkt fokus på forholdene for ledige, mens anbefalingerne på sygedagpengeområdet er mere overfladiske og ikke virker koordinerede med reglerne for støttet beskæftigelse og tilbagetrækning (fleksjob og førtidspension), og de konkrete lovændringer på sygedagpengeområdet, der lægges op til at skulle gælde fra januar 2025. Hvis fokus er på at skabe en mere værdig indsats, er det vigtigt at være opmærksom på, at størstedelen af de borgere, som jobcentrene i dag hjælper, har andre udfordringer end arbejdsløshed, heriblandt sygdom, og at det især er i forhold til denne gruppe, der efterlyses

en øget værdighed. FOA savner generelt, at ekspertgruppens anbefalinger tager højde for hele det samlede kompleks jobcentrene, i dag tager sig af, og de samlede livsforløb der påvirkes af den indsats der tilbydes.

De tal der især er vigtige for FOA at ændre, er de tal som viser, at kun 41 procent af de FOA-medlemmer, der har været på sygedagpenge, tre år efter er i beskæftigelse, mens 8 procent er på førtidspension og 12,8 procent stadig eller atter er på sygedagpenge. Hvis vi ser på tallene for, hvor FOAs medlemmer er tre år efter de var i jobafklaringsforløb, er kun 10,3 procent i beskæftigelse, mens 22 procent er på førtidspension og 14,2 procent stadig eller atter er på jobafklaringsforløb. En stikprøvegennemgang foretaget af FOA-medlemmernes pensionskasse PenSam, viser, at de medlemmer, der har fået førtidspension, måske med en tidligere indsats kunne være fortsat på arbejdsmarkedet. Samtidig hører vi fra vores lokale fagforeninger, der har den konkrete medlemskontakt, at det i flere kommuner er blevet nemmere at få tilkendt en førtidspension, fordi kommunerne allerede har sparet på indsatsen. Det kan vel næppe betale sig?

Nedlægge jobafklaringsforløb og skære drastisk i sygedagpengeforlængelse

Ekspertgruppen anbefaler også at nedlægge jobafklaringsforløb og skære 6 ud af 7 forlængelsesmuligheder på sygedagpenge, for til gengæld at forlænge sygedagpengeperioden generelt inden revurderingstidspunktet og indføre en reduceret sygedagpengesats derefter.

En del af de elementer, Ekspertudvalget anbefaler på sygedagpengeområdet, er stadig under afklaring. Fx hvor lang sygedagpengeperioden inden revurdering skal være, hvis forlængelsesmulighederne reduceres kraftigt. Det har en afgørende betydning for FOAs position til forslaget.

En væsentlig længere sygedagpengeperiode inden revurdering er helt central, idet den betyder, at borgerne kan nå at være mere helbredsmæssigt afklarede, hvilket vil danne bedre grundlag for det videre forløb. Som forlængelsesbestemmelserne benyttes i dag, er der for ofte en vilkårlighed i, hvem der kan få forlænget sine sygedagpenge afhængig af, hvilken sygdom der er tale om. Sygdomme med forudsigelige prognoser er væsentlig nemmere at få til at passe på de eksisterende forlængelsesregler, mens især psykiske sygdomme, stress og lignende er vanskeligere. Det giver i det nuværende regelsæt en ulige adgang til at forblive i sygedagpengesystemet på sygedagpenge. Da FOA samtidig ser hurtigt stigende tal for, hvor hurtigt medlemmerne afskediges pga. sygdom, er der betydelige problemer i at gå fra løn til fx ressourceforløbsydelse i et jobafklaringsforløb på et halvt år, når der med lave indkomster ofte ikke er mulighed for at polstre sin økonomi.

De forlængelsesregler, der hviler på objektive kriterier, foreslår FOA dog bevaret, uanset hvor længe sygedagpengeperioden inden revurdering bliver. Det er udover forlængelsesbestemmelsen om livstruende sygdom, som Ekspertudvalget selv påpeger, også

arbejdsskader (§ 27, stk. 1, nr. 6), og ansøgning om førtidspension på det foreliggende grundlag (§ 27, stk. 1, nr. 7). At bevare forlængelsesbestemmelsen for personer med en aktiv arbejdsskadesag er helt central. Det tager ofte lang tid at få afklaret en arbejdsskadesag og FOA finder det ikke rimeligt, at borgeren hurtigt skal overgå til en lavere ydelse, når det tager lang tid at få behandlet en arbejdsskadesag.

I kabalen omkring at forlænge sygedagpenge inden revurdering er der dog et væsentligt advarselsflag, fordi der kan komme en tendens til at kommunerne i højere grad vil bruge 'raskmelding' efter sygedagpengelovens § 7 for at nedbringe og tilpasse udgiftsniveauet. Problemet med dette er i praksis, at FOA i dag ofte oplever at raskmeldingen er urealistisk og hvis den fører til job, er det ofte kortvarigt. Derved skabes et uhensigtsmæssigt forløb, hvor borgeren pendler mellem job, sygemeldinger, og ledighed, fordi der ikke er taget ordentligt fat om faktisk at hjælpe borgeren videre i varigt job, hvilket på længere sigt indebærer en øget risiko for fleksjob og førtidspension.

Derfor er det også afgørende at få mere indsigt i forslaget til tidspunkt og procedure for overgang fra almindelig til lavere sygedagpengetakst, og hvad vil den lave sygedagpengesats i givet fald være. Overordnet set kan FOA godt se perspektiverne i at skabe mere kontinuitet, enkle og ensrettede regelgrundlag ved at sygemeldte bliver i regelsættet for sygedagpenge og overgange undgås.

Sygemeldtes rettigheder

Vi ser allerede fra januar 2025 ind i en tid, hvor sygemeldte formentlig får færre rettigheder, og hvor grundlæggende garantiforskrifter, såsom officialprincippet, bliver udhulet. Færre samtaler betyder færre opfølgninger, færre opfølgninger betyder færre oplysninger, færre oplysninger betyder dårligere/mindre målrettede indsatser og risiko for forkerte afgørelser, forkerte afgørelser betyder flere klager.

Med de nye regler på sygedagpengeområdet og Ekspertudvalgets anbefalinger er der stillet en væsentlig forringelse af borgernes retssikkerhed. Og hvor skal den håndhæves i det kommende og foreslåede system, hvor kommunerne i den grad er sat fri til at bestemme indsatserne?

Ændringerne vil for at opretholde bare noget af retssikkerheden kræve et nyt ankesystem (ændring af bl.a. retssikkerhedslovens § 69 om Ankestyrelsens prøvelse). Som Ankestyrelsen fungerer i dag, er der primært tale om et legalitetseftersyn, men hvis der ikke er regler for, hvad borgerne har krav på, er det særdeles vanskeligt at afprøve lovligheden i borgerens perspektiv. De kommende og foreslåede ordninger vil derfor nødvendiggøre en Ankestyrelse, der har beføjelse til og er kompetente til at vurdere, om lovgivers intentioner med lovgivningen er overholdt. Og det forudsætter så videre, at lovgiverne er skarpe på, hvad den overordnede intention er med loven.

Det foreslås af Ekspertgruppen at harmonisere lovgivninger, så både job og socialfaglige hensyn samstemmes. I den nuværende sygedagpengelov er formålet bl.a., 'at den sygemeldte genvinder sin arbejdsevne og vender tilbage til arbejdsmarkedet så hurtigt som muligt.' Men at vende tilbage til arbejdsmarkedet så hurtigt som muligt er ikke noget værd, hvis det kun fører til korte ansættelser, mange sygeperioder og ledighedsperioder og til støttet beskæftigelse eller varig offentlig forsørgelse. Det belaster både den enkelte og systemet. Formålsbestemmelsen bør derfor tilpasses den lovgivning, der ellers er og har betydning for borgerne. Fx at pensionsalderen sættes op, at vi ønsker flere i ordinært job, færre i støttet beskæftigelse og færre på førtidspension. Det afføder derfor ikke kun en behov for harmonisering men også for et tydeligere pejlemærke, som handler om, at borgerne så vidt muligt hjælpes til 'varig beskæftigelse' og forudsætningen for det er, at der for fx FOAs medlemmer er muligheder for om- og opskoling, så der er sammenhæng i den samlede livscyklus for den enkelte – og for samfundet.

Afklaring af arbejdsevne

FOA savner forslag til afklaring af arbejdsevne, som der er store problemer og variationer i, hvordan kommunerne arbejder med. Der er fx ofte problemer med at få afklaret arbejdsevnen til hidtidigt timetal, som loven ellers foreskriver. I stedet oplever FOAs medlemmer at blive henvist til at optrappe på et andet forsørgelsesgrundlag end sygedagpenge. Men ofte er der ikke et alternativ, så de efterlades uden endelig afklaring og forsørgelse og arbejdskraft risikerer at gå tabt.

Der er brug for et regelsæt med faste procedurer for afklaring af arbejdsevne herunder forsørgelsesgrundlag, så sygemeldte ikke blot raskmeldes til det brede arbejdsmarked uden realistiske muligheder for at få et job og forsørgelse.

For sygemeldte uden arbejdsgiver kan det overvejes at indføre muligheden for at afklare arbejdsevne og optrappe arbejdsevnen i et udviklingsfleksjob, så den sygemeldte borger hurtigt får udnyttet den restarbejdsevne, der er, mens den øvre grænse for antal timer afklares. Det betyder, at der også skal tages stilling til, hvad der skal ske, når borgeren rammer grænsen mellem fleksjob og ordinært job omkring den halve arbejdsevne. FOA ser ofte eksempler på medlemmer, der raskmeldes, når de er lige over denne grænse, og det er ikke realistisk for dem at forsørge sig selv for fx en social- og sundhedshjælper løn på 20-25 timer/ugen. En løsning kunne være et fleksløntilskud, der gradvist nedtrappes med antallet af arbejdstimer, som nås over den halve arbejdsevne. For en del år tilbage blev muligheden for fleksjob med 1/3 tilskud afskaffet, fordi man i højere grad ønskede at arbejdsgiverne rummede nedsættelse af arbejdsevne via de sociale kapitler. Men det sker ikke i praksis og nogle FOA-medlemmer parkeres unødigt på perronen.

For den sygemeldte og ledige borger, der raskmeldes inden hun når a-kassekravet om at kunne stille sig til rådighed, bliver fanget mellem to systemer. Det er uhensigtsmæssigt, at det sociale og forsikringsbaserede system ikke er sammenhængende.

Alternativt skal der findes en glidende overgang mellem sygedagpenge og dagpenge, så borgere, der skal optrappes og finde det antal timer, de kan arbejde, ikke er usikre på forsørgelsen, men at alle kommuner bruger den samme model.

Ensartet sundhedsfaglig rådgivning

Der har tidligere været ret for borgeren at kunne få en ekstern vurdering af helhedsoplysninger ved klinisk funktion. FOA savner en afklaring af, om denne ret skal fortsætte. Fra FOAs lokale fagforeninger forlyder det, at mange kommuner ikke er bevidste om denne regel og ikke oplyser borgeren om rettigheden, selv om de har pligt til det. Dette forhold kan betyde, at ordningen ikke ser ud til at blive benyttet i tilstrækkeligt omfang, men der er i høj grad behov for den, da den i flere sager har haft en afgørende betydning for FOA-medlemmer.

Afskaffelse af rehabiliteringsteams

Intentionen med etablering af rehabiliteringsteams var i teorien god, men har vist sig vanskelig i praksis. Bl.a. fordi der er alt for lang ventetid på at få sin sag forelagt, og fordi teamet ikke har beslutningskompetence og derfor ikke i alle kommuner gør den store forskel i de afgørelser, der træffes. Alligevel er FOA bekymrede for at afskaffe rehabiliteringsteamsene, og mener derfor, det i stedet bør overvejes, om der er andre og mindre bureaukratiske måder at sørge for et uvildigt og helhedsorienteret gennemsyn af sociale sager. Det kan fx ske ved at sikre at retten til både en samtale med sundhedskoordinator og til en koordinerende sagsbehandler bevares.

Det er også vigtigt for borgeren at få bistand til at sikre, om lovgivning og forvaltningsjuridiske principper er overholdt, fx om kommunen har dokumenteret sagen fyldestgørende, uddraget korrekt fra fx lægeudtalelser mv. Dette kan fx gøres ved at give borgeren ret til bistand i form af en opmand eller borgerrådgiver i forbindelse med afgørelser, herunder høring og klage, og den årlige samtale om fremdriften i sagen. Det kan også være ved at stille krav om, at klinisk funktion fortsat skal bruges, så de socialmedicinske enheder også giver et blik på sagerne. Antallet af sager i Ankestyrelsen er stigende og det vil være hensigtsmæssigt at øge andelen af korrekte afgørelser i kommunerne som første instans.

Afskaffelse af ressourceforløb

FOA savner, at forslaget om at afskaffe ressourceforløb ses i sammenhæng med, hvad der ellers sker for gruppen af ressourceforløbsmodtagere. Særligt bekymrende er det fx, at en stor del af gruppen vil få en ydelsesnedgang, idet ressourceforløb i dag ikke er afhængig af gensidig forsørgerpligt i modsætning til kontanthjælp. Det gælder iflg. ekspertgruppen for 51 procent af ressourceforløbsmodtagere.

Derudover er det afgørende, hvad der kommer til at erstatte ressourceforløbene. I regi af FH er det foreslået, at der etableres en ny tværgående enhed i fremtidens jobcenter, der skal sikre, at alle de nødvendige kompetencer er til stede for, at borgere med andre problemer end ledighed kan få en individuel og helhedsorienteret indsats. Det var den type indsats der blev lagt op til med HOI, ny hovedlov. Ideen om ressourceforløb var glimrende, men en af grundene til, at kun ca. 3 procent overgår til beskæftigelse fra forløbene, er formentlig, at de igangsættes alt for sent og i vidt omfang har været indholdsløse.

Jobsøgningsindsats for ledighedsydelsesmodtagere

Ekspertgruppen anbefaler, at ledighedsydelsesmodtagere og jobparate kontanthjælpsmodtagere samles i én indsatsgruppe, så ledighedsydelsesmodtagere fremadrettet også får en jobsøgningsindsats. Henset til den høje ledighed der er blandt fleksjobbere, ser FOA yderst positivt på forslaget.

Nedlægge jobcentrene og skabe fri organisering, forenkle proceskrav og give kommunerne mere frihed

I forhold til at fremme samarbejde og helhedsorienterede løsninger ser FOA positivt på, at jobcentrene ikke fremover skal være selvstændige enheder. Men det indebærer også en betydelig risiko, både i forbindelse med presset på den samlede økonomi i kommunerne og for kommunernes muligheder for at levere den nødvendige bistand.

Der er både risiko for, at andre vigtige områder prioriteres på bekostning af beskæftigelsesindsatsen, da der typisk ikke er mange kommunalpolitiske stemmer i den. Men også en risiko for, at der, som vi har set med udgiftspresset på det specialiserede socialområde, må prioriteres uafviselige merudgifter på bekostning af andre kommunale opgaveområder.

Frygten for en uhensigtsmæssig prioritering forstærkes af den rammestyring, som kommunerne er underlagt via Budgetlovens serviceloft.

Set ud fra et borgerperspektiv vil en sammenblanding af den stramme rammestyring af kommunerne og en lempelse af proceskrav samt en mere metodefri beskæftigelsesindsats, medføre en væsentlig risiko for, at de mindre ressourcestærke borgere, som er ledige, syge

og/eller har sociale problemer, ikke får varetaget deres interesser, og at retssikkerheden for denne gruppe svækkes væsentligt. Derfor er det nødvendigt med et tydeligt regelsæt, der beskytter og definerer, hvilke rettigheder og regler borgerne har krav på overholdes. Behovet for et tydeligt defineret regelsæt vidner de høje omgørelsesprocenter i Ankestyrelsen også om.

Bilag 1. FOAs Hovedpunkter til ekspertgruppens forslag til en ny beskæftigelsesindsats

Mere frihed for kommunerne – Færre målgrupper og rettigheder for borgerne

- FOA bifalder at der sker en reduktion i antallet af målgrupper samt en sanering i særregler, men harmonisering bør ikke være en spareøvelse. I stedet bør de rettigheder, som bringer ledige og sygemeldte tilbage i arbejde, udbredes til andre målgrupper.

- FOA finder det uhensigtsmæssigt, at fjerne rettigheder for den enkelte ledige og sygemeldte, og frygter at en øget frihed til kommunerne ikke vil komme den enkelte borger til gode.

- FOA foreslår, at modellen følges op af en grundig indledende visitation, så det tidligst muligt i ledigheds- og sygeforløbet bliver tydeligt, hvilken hjælp den enkelte har behov for.

Ledige arbejdstagere og mulighederne for uddannelse

- FOA er bekymrede for at forringe mulighederne for uddannelse i ledighedsperioden FOA foreslår, at der nedsættes et udvalg, som både kommer med forslag til en forenkling af muligheder, og med forslag til, hvordan alle med behov får mulighed for uddannelse og opkvalificering.

Ny og mindre bureaukratisk omskolingsmulighed

- FOA finder det uhensigtsmæssige at fjerne muligheden for om- og opskoling til en bred målgruppe. Hvis revalideringsordningen fjernes, forslår FOA derfor, at ordningen erstattes af en ny og mindre bureaukratisk omskolingsmulighed, som sikrer om- og opskoling til de arbejdstagere, der ellers yderst tvivlsomt vil kunne holde til en stadig højere folkepensionsalder.
- FOA forslår også, at der gennemføres en analyse af, hvor mange penge til førtidspension, fleksløntilskud og anden tilbagetrækning, der kan spares, hvis der i stedet investeres i en om- eller opskoling

Sygemeldte

- Størstedelen af de borgere, som jobcentrene i dag hjælper, har andre udfordringer end arbejdsløshed, heriblandt sygdom.

- Sygedagpengeperioden

  - FOA bifalder, at der skabes mere kontinuitet ved at den sygemeldte bliver i regelsættet for sygedagpenge så overgange mellem forsørgelsesydelser undgås.
  - FOA forslår dog, at de forlængelsesregler, der hviler på objektive kriterier, bevares.

- Rehabiliteringsteamet
  - FOA forslår, at den enkelte borger sikres bistand ad en anden vej, eksempelvis via en opmand eller Borgerrådgiver, hvis rehabiliteringsteams afskaffes i fremtiden. Endvidere bør Klinisk Funktion fortsat skulle inddrages i sager, hvor arbejdsevnen er truet

- Afklaring af arbejdsevne
  - FOA foreslår, at der etableres et nationalt regelsæt med faste kriterier for afklaring af arbejdsevnen – herunder forsørgelsesgrundlaget – så der bliver en glidende overgang mellem sygedagpenge og dagpenge, så borgere, der skal optrappes i arbejdstid, ikke skal være usikre på deres forsørgelse.

Nedlægge jobcentrene og skabe fri organisering, forenkle proceskrav og give kommunerne mere frihed

- FOA ser positivt på, at jobcentrene ikke fremover skal være selvstændige enheder.

- Inddrages beskæftigelsesindsatsen i rammestyringen af kommunerne vil det betyde risiko for, at indsatsen nedprioriteres på bekostning af andre vigtige områder.

- Inddragelse i rammestyringen sammenholdt med lempelse af proceskrav samt en mere metodefri beskæftigelsesindsats vil medføre en væsentlig risiko for svækkelse af retssikkerheden – særligt for de svageste ledige.

De første 6 måneder af kontaktforløbet i A-kassen

- Evalueringen af A-kasse-forsøget viser, at A-kasserne løser opgave på mindst samme niveau som jobcentrene, og at de ledige er mere tilfredse med et kontaktforløb i A-kassen end i jobcenteret.

- Placering af de første 6 måneder i A-kassen vil betyde, at jobcenteret vil kunne koncentrere sin indsats overfor de ledige længere fra arbejdsmarkedet.

Forskningscenter For Handicap og Beskæftigelse

Høringssvar om fremtidens beskæftigelsesindsats

Forskningscenter for Handicap og Beskæftigelse har eksisteret siden 2018 (www.fhb.aau.dk). Med udgangspunkt i centrets forskningsresultater ønsker vi hermed at komme med nogle bemærkninger til ekspertgruppens anbefalinger til fremtidens beskæftigelsesindsats.

Vi er helt enige i, at der er behov for reformer af beskæftigelsesindsatsen, og at der i højere grad skal tages udgangspunkt i borgerens individuelle forudsætninger. Vi finder det dog samtidig vigtigt, at kommende reformer tilrettelægges, så de også tilgodeser behovet for særlige indsatser i forhold til borgere med handicap og/eller nedsat arbejdsevne. Bemærkningerne nedenfor går på tværs af ekspertgruppens anbefalinger men fra to forskellige perspektiver: Handicap/funktionsnedsættelse og nedsat arbejdsevne, fleksjob og ledighedsydelse.

Handicap/funktionsnedsættelse

Ekspertgruppen beskæftiger sig kun meget sporadisk med handicap/funktionsnedsættelse. Det er bemærkelsesværdigt, eftersom det i mange sammenhænge er påvist, at beskæftigelsessystemet burde spille en mere aktiv rolle for at få flere mennesker med handicap i beskæftigelse. Desuden blev der i 2018 igangsat en politisk handlingsplan om handicap og beskæftigelse, og erfaringerne fra de mange initiativer heri burde vel også inddrages, når hele beskæftigelsessystemet er til eftersyn.

Årsagen til den mangelfulde opmærksomhed kan måske være, at mennesker med handicap ikke er defineret som en selvstændig målgruppe i det nuværende regelsæt. Handicap/funktionsnedsættelse kan optræde i alle de 13 nuværende målgrupper i LAB-loven, og vil også kunne optræde i alle de 5 nye målgrupper, som ekspertgruppen lægger op til. Personer med handicap kan både være tæt på og langt fra arbejdsmarkedet. Selvom behovet for indsats kan være meget forskelligt, er der også forhold, som gør sig gældende på tværs af forsørgelsesgrupper, og som der bør tages højde for ved indretning af det nye beskæftigelsessystem. Uanset om en borger med handicap er tæt på eller langt fra arbejdsmarkedet, er der brug for vejledning om konsekvenserne af funktionsnedsættelsen og om støttemulighederne. Det forudsætter, at funktionsnedsættelsen opdages, og at borgeren bliver mødt af medarbejdere i beskæftigelsessystemet, som har viden om handicap.

Vores undersøgelser viser, at det kun er et mindretal af jobcentrene, der foretager systematisk screening for funktionsnedsættelser blandt de ledige. Vi er bekymrede for, at denne praksis bliver endnu mere uensartet, hvis der ikke udvikles fælles redskaber og stilles krav til kommunerne om at bruge dem. Vi er desuden bekymrede for, at en generel nedprioritering af vejledningsindsatsen også vil gå ud over vejledning omkring handicap og støttemuligheder i den sammenhæng.

Hvad angår viden om handicap og støtteordninger, er der i dag et krav om, at alle jobcentre skal have mindst én nøgleperson på handicapområdet. Vores undersøgelser viser, at nøglepersonernes opgaver, roller og ressourcer i dag varierer rigtig meget fra kommune til kommune. Hvis ekspertgruppens anbefalinger realiseres, er der ingen garanti for, at der overhovedet er en sådan nøgleperson. Ekspertgruppen anbefaler, at specialfunktionen Job & Handicap nedlægges og erstattes af en landsdækkende pulje på 22 mio. kr. Vi

kan være bekymrede for, at dette ikke i tilstrækkelig grad vil sikre tilvejebringelse og spredning af viden om handicap og beskæftigelse.

Ekspertgruppen omtaler de handicapkompenserende ordninger få gange undervejs i anbefalingerne uden dog at forholde sig til, hvilken rolle de bør spille i beskæftigelsesindsatsen. For mange mennesker med handicap er adgang til personlig assistance eller hjælpemidler en forudsætning for, at de kan fungere på arbejdsmarkedet. Det er derfor vigtigt både for den enkelte og for virksomhederne, at der er sikkerhed for bevilling af de handicapkompenserende ordninger, når betingelserne herfor er opfyldt. I det lys er det bekymrende, at ekspertgruppen foreslår, at de kompenserende ordninger bliver en del af kommunernes serviceramme og dermed kommer i konkurrence med alle andre velfærdsudgifter.

Til sidst skal det nævnes, at en gennemførelse af ekspertgruppens anbefalinger bestemt ikke vil gøre det lettere at følge udviklingen omkring handicap og beskæftigelse, da ingen af de foreslåede resultatmål omhandler denne problemstilling.

Nedsat arbejdsevne, fleksjob og ledighedsydelse

Det gælder generelt for ekspertgruppens anbefalinger, at der sondres mellem personer tæt på arbejdsmarkedet og personer længere fra arbejdsmarkedet. Det defineres ikke klart, hvad der skal forstås ved arbejdsmarkedet, men det er alligevel tydeligt, at målestokken her er fuld selvforsørgelse gennem ansættelse på ordinære vilkår.

Denne forståelse kan bl.a. aflæses af følgende henvisning til de aktuelle tal i rapporten: ”Der var godt 638.000 fuldtidspersoner i beskæftigelsessystemet i 2023. Af dem var ca. 300.000 fuldtidspersoner i målgrupperne for en aktiv beskæftigelsesindsats, hvor sigtet er at få borgere tilbage på arbejdsmarkedet, mens de øvrige borgere var ansat i fleksjob, på førtidspension eller på andre tidlige tilbagetrækningsordninger, hvor det ikke forventes, at de kommer tilbage i beskæftigelse.”

Fleksjob indgår i et af de foreslåede resultatmål sammen med beskæftigelse og uddannelse. Det er dog uklart, hvilken status ekspertudvalget tillægger fleksjobordningen, og spørgsmålet om et rummeligt arbejdsmarked omtales kun meget lidt i anbefalingerne. I betragtning af, at fleksjobordningen aktuelt omfatter knap 4 % af arbejdsstyrken og spiller en vigtig rolle for både borgere og virksomheder, kunne den godt have fortjent større opmærksomhed.

Ekspertgruppen foreslår, at de nuværende 13 målgrupper i LAB-loven konverteres til 5 indsatsgrupper, og her er personer på ledighedsydelse placeret i gruppe 2, jobsøgningsindsats, sammen med kontanthjælpsmodtagere. Det fremgår ikke af anbefalingerne, at indsatsgruppen i givet fald vil omfatte to meget forskellige målgrupper: Kontanthjælpsmodtagere tæt på arbejdsmarkedet som skal stå til rådighed for ordinære jobs, og ledighedsydelsesmodtagere som skal stå til rådighed for fleksjobs, der pr. definition ikke er ordinære jobs. Anbefalingerne rummer heller ingen overvejelser om, hvilke typer af jobs ledighedsydelsesmodtagere mere præcist skal stå til rådighed for. Vores undersøgelser viser, at kommunernes praksis på dette felt er meget forskellig, og at det på mange måder er vanskeligt overhovedet at tale om et fleksjobmarked, fordi jobbene ofte skabes i et konkret samspil mellem borger, virksomhed og kommune. Der er derfor grund til at overveje logikken i denne målgruppedefinition og til at definere nærmere, hvordan reglerne for ledighedsindsatsen i forhold til hhv. kontanthjælpsmodtagere og ledighedsydelsesmodtagere skal se ud.

I den nuværende målgruppeinddeling er alle fleksjobvisiterede omfattet af den samme målgruppe, uanset om de er på ledighedsydelse eller ansat i et fleksjob. Ifølge ekspertgruppens anbefalinger er personer i fleksjob ikke omfattet af nogen af de 5 indsatsgrupper. Det forekommer besynderligt, eftersom de gældende regler placerer en række opgaver i tilknytning til etablering og opfølgning på fleksjob i kommunerne. Disse opgaver skal vel også fremover varetages af beskæftigelsessystemet. Man kunne så have troet, at personer i fleksjob var placeret i indsatsgruppe 5, øvrige borgere, men heller ikke her er fleksjob omtalt.

Ekspertgruppen lægger op til at fjerne muligheden for ressourceforløb og kravet om, at sager om fleksjob og førtidspension skal behandles i tværfaglige rehabiliteringsteams. Men ekspertgruppen lægger ikke op til at ændre betingelserne for visitation til fleksjobordningen – herunder i forhold til afklaring og dokumentation af arbejdsevnen. Vores undersøgelser tyder imidlertid på, at der af hensyn til kvaliteten i sagsbehandlingen og borgerens retssikkerhed kan være et stort behov for at præcisere reglerne om definition og afklaring af arbejdsevne. Derudover er der bestemt grund til at overveje, om det fortsat skal være et krav for visitation til fleksjob, at alle redskaber i den aktive beskæftigelsesindsats har været afprøvet.

Som tidligere nævnt indgår fleksjob i det første af de foreslåede resultatmål. Det forekommer dog helt usandsynligt, at fleksjob vil få nogen betydning med den foreslåede afgrænsning. Hvis visitationskriterierne forbliver de samme, er det nemlig helt urealistisk at forestille sig, at en borger kan være ansat i et fleksjob inden for 6 måneder efter starten på den offentlige ydelse.

Samlet set vil vi kraftigt anbefale, at hensyn til borgere med handicap/funktionsnedsættelse og hele spørgsmålet om det rummelige arbejdsmarked og snitfladerne mellem ordinær beskæftigelse, fleksjob og førtidspension analyseres grundigt og inddrages, inden der træffes beslutninger om indretningen af et kommende beskæftigelsessystem.

På vegne af Forskningscenter for Handicap og Beskæftigelse

Thomas Bredgaard og Finn Amby

FREDERIKSSUND
KOMMUNE

BORGMESTER

12. september
2024

Anbefalinger til fremtidens beskæftigelsesindsats

- Høringssvar vedr. Ekspertgruppens anbefalinger

Frederikssund
Kommune
Torvet 2
3600
Frederikssund

Rigtig gode takter i Ekspertgruppens anbefalinger

I Frederikssund Kommune har vi med stor interesse læst ekspertgruppens "Anbefalinger til fremtidens beskæftigelsesindsats".
Anbefalingerne ligger langt hen ad vejen i tråd med de ønsker, vi som kommune længe har haft om, at frisætte og ikke mindst afbureaukratisere beskæftigelsesindsatsen, så vi som kommunen kan opbygge og tilrettelægge indsatsen på en mere borgernær måde, tilpasset de lokale forhold.

Fra et lokalt kommunalt perspektiv vil anbefalingerne kunne styrke Frederikssund Kommunes evne til at levere en mere retfærdig, borgernær og resultatorienteret beskæftigelsesindsats for den enkelte. Det er særligt anbefalingen om et mere individuelt fokus, større værdighed, fleksibilitet og samarbejde med borgerne, der giver mulighed for at skabe en beskæftigelsesindsats, der i højere grad kan imødekomme vores borgeres behov og ikke mindst styrke samarbejdet med det lokale erhvervsliv og dermed styrke vores lokale økonomi og arbejdsstyrke.

Nedenfor har jeg uddybet begrundelserne for den samlede anerkendelse af og støtte til ekspertgruppens anbefalinger, men først en alvorlig bekymring.

Store og uoverskuelige konsekvenser af de varslede besparelser

Min store bekymring i forhold til anbefalingerne handler om den bundne opgave, som ekspertgruppen har haft om, at der skal spares 3 milliarder på beskæftigelsesindsatsen. Det svarer i Frederikssund kommune til godt 20 millioner kr. eller ca. 30 pct. af de nuværende midler til beskæftigelsesindsatsen.

Jeg tror, at en så voldsom reduktion kan få alvorlige konsekvenser for den samlede indsats for alle målgrupper i beskæftigelsesindsatsen og dermed på sigt give negative konsekvenser for arbejdsmarkedet og dermed for hele samfundet. En besparelse i denne størrelsesorden vil gøre stort indhug i de indsatser og tilbud, der kan og bør gives, især til de unge uden uddannelse, handicappede, psykisk sårbare eller borgere med andre sociale udfordringer, der har behov for en koordineret og intensiv indsats for at finde fodfæste i samfundet og på arbejdsmarkedet.

Ekspertgruppens forslag om at gøre op med rigide proceskrav må ikke - på grund af de store besparelser - medføre, at den aktive og gode beskæftigelsesindsats udvandes og gør det sværere at hjælpe dem, der virkelig har behov.

Konkrete betragtninger om anbefalingerne

Færre målgrupper og særregler kan understøtte en mere ensartet og gennemsigtig beskæftigelsesindsats. Det vil gøre det lettere for både borgere og kommunens medarbejdere. Det vil også betyde, at vi skal bruge mindre tid på administrativt arbejde og dermed har mere tid til den direkte kontakt med borgerne. Indsatsen vil i højere grad kunne målrettes den enkeltes behov og ikke mindst virksomhedernes. Når der ikke længere er fokus på processer og at overholde krav til antal samtaler m.m., så får vi bedre muligheder for at samarbejde med borgerne og virksomhederne.

En overvejelse i forbindelse med at samle målgrupperne i beskæftigelsesindsatsen i 5, i stedet for de nu 14 målgrupper, er dog, om det er hensigtsmæssigt, at ungegruppen slås sammen med kontanthjælpsmodtagere m.fl. Udfordringen med de mange unge, der ikke får en uddannelse, unges mistrivsel m.v. gør, at indsatsen for de unge er en anden og bør særskilt prioriteres. I Frederikssund Kommune har vi nu i snart 10 år prioriteret de unge, og det har skabt gode resultater, både i forhold til ungdomsuddannelser og erhvervsuddannelser.

Et mere individuelt fokus vil betyde, at vi kan tilbyde mere relevante og målrettede jobtræningstilbud, uddannelsesmuligheder og vejledning. En sådan tilgang vil øge chancerne for, at vores borgere får den bedst mulige hjælp til at vende tilbage til arbejdsmarkedet. Samtidig kan kompetenceudvikling af ledige i højere grad målrettes det behov, der er hos virksomhederne. Det vil også kunne styrke borgernes og virksomhedernes tillid til kommunen.

Et mere gennemskueligt, afbalanceret og respektfuldt sanktionssystem vil skabe et mere positivt samarbejde med borgerne. Det vil gøre det muligt at fokusere på at motivere borgerne gennem opmuntring og støtte frem for frygt for straf, hvilket vil kunne skabe bedre og mere bæredygtige resultater.

En ny fleksibilitet til at afprøve nye metoder og samarbejdsformer, der er skræddersyet til vores lokale arbejdsmarked hilser vi velkommen. Det kan åbne op for tættere samarbejde internt i kommunen til gavn for de borgere, der har kontakter til flere afdelinger, og med lokale virksomheder, uddannelsesinstitutioner og frivillige organisationer. Alt sammen noget der samtidig vil kunne styrke beskæftigelsesmulighederne for vores borgere.

Sidst vil jeg igen udtrykke min tilfredshed med og anerkendelse af ekspertgruppens bud på fremtidens beskæftigelsesindsats. Vi glæder os til en ny fremtid for beskæftigelsesindsatsen.

Venlig hilsen

Tina Tving Stauning

Borgmester

Beskæftigelsesministeriet
Holmens Kanal 20
1060 København K
Sendt på e-mail: til bm@bm.dk.

Arbejdsgiverforeningen GLS-A
Agro Food Park 13
8200 Aarhus N

T +45 8740 3400
E info@gls-a.dk
www.gls-a.dk

CVR 65418517

09.09.2024

J.nr. 2024-2265 – Høringssvar vedrørende anbefalinger fra Ekspertgruppe for fremtidens beskæftigelsesindsats

Arbejdsgiverforeningen GLS-A (herefter GLS-A) takker for muligheden for – som den mest repræsentative arbejdsgiverorganisation i det grønne erhverv – at afgive bemærkninger og stiller sig naturligvis til rådighed for uddybning af høringssvarets indhold.

Indledningsvis skal det bemærkes, at GLS-A bakker op om formålet med indsatsen, som er at sikre høj i) beskæftigelse, ii) borgere, der hurtigt bringes til at kunne forsørge sig selv, og iii) hjælp til virksomheder med at få den arbejdskraft, der er så stort behov for. Forenkling med færre ordninger kan bidrage til, at systemet bliver meget mere effektivt, end det er i dag.

Ekspertgruppen peger blandt andet på, at der skal ske forenklinger. En af anbefalingerne er, at antallet af målgrupper skal reduceres til 5, hvilket GLS-A kun kan støtte.

Færre ordninger vi føre til færre på offentlig forsørgelse. Virksomhederne har behov for arbejdskraft her og nu, men ikke mindst også i fremtiden. GLS-A støtter, at vi får et beskæftigelsessystem, som hjælper de, som midlertidigt har behov for hjælp, men hovedmålsætningen skal være, at borgeren kommer tilbage i job.

Ekspertgruppen peger endvidere på, at beskæftigelsessystemet har for stort fokus på proceskrav fremfor, om man lykkes med at få borgeren i arbejde. GLS-A er enige i, at systemet bør indrettes, så borgeren ikke fastholdes i tunge bureaukratiske krav til det forløb, man møder og skal igennem. Der bør i langt højere grad være en målsætning om at få borgeren hurtigt i arbejde eller i løntimer.

Både det private erhvervsliv og det offentlige har gennem flere år oplevet et meget stramt arbejdsmarked, som desværre medfører tab af produktion. Det er afgørende, at beskæftigelsessystemet hjælper med at sikre et arbejdsudbud – og bidrage til at sikre, at alle der kan arbejde – enten helt eller delvist – også kommer i arbejde.

Set fra virksomhedernes side er det vigtigt, at beskæftigelsessystemet er enkelt og overskueligt at gå til. Ekspertudvalget peger i en af sine anbefalinger på, at der skal ske en nedlæggelse af jobcentrene, og at kommunerne skal have frihed til selv at fastsætte, hvordan de vil organisere beskæftigelsesindsatsen internt og mellem hinanden. Det forslag rummer en risiko for, at virksomhederne skal forholde sig till flere forskellige kommunale måder at organisere sig på. Der er behov for mere ensartede ordninger, hvis systemet også skal understøtte virksomhedernes behov

– og give virksomhederne mulighed for at bidrage til hovedformålet – at få borgere tilbage i arbejde.

Ekspertgruppen foreslår endvidere en afskaffelse af jobafklaringsforløb, så sygemeldte, der ikke kan få forlænget deres sygedagpenge, i stedet får en mere sammenhængende indsats ved at fortsætte på sygedagpenge på en reduceret sats. Den sygemeldtes progression på vej tilbage i job kan i dag udfordres af skift fra sygedagpenge til jobafklaringsforløb, da det indebærer et skift i ydelse med nye proceskrav. GLS-A bakker op om mere enkle regler, men finder det afgørende at man sikrer at man ikke blot flytter byrden over på arbejdsgiverne, fordi syge medarbejdere starter på arbejde af økonomiske grunde.

Ekspertgruppen foreslår endvidere, at sygemeldte fra beskæftigelse flyttes ud af beskæftigelsesindsatsen, således at sygemeldte fra beskæftigelse med et forudsigeligt forløb fremover i udgangspunktet ikke skal i kontakt med kommunen. Virksomhederne får dermed et større ansvar for egne sygemeldte medarbejdere i sager, hvor både medarbejder og arbejdsgiver vurderer, at forløbet er uproblematisk. GLS-A bemærker, at virksomhederne i forvejen bruger mange ressourcer på sygemeldte medarbejdere, hvorfor virksomhederne ikke bør gives et større ansvar.

Endeligt foreslår ekspertgruppen et styrket virksomhedsfokus i indsatsen, hvor kommunerne fortsat skal prioritere den virksomhedsrettede indsats og service. I tillæg til de nuværende løsninger skal der laves et mere intelligent virksomhedsmatch ved hjælp af kunstig intelligens. Der skal desuden udvikles en løsning, hvor virksomhederne får mulighed for at kunne tilgå egne data om deres sociale profil, som blandt andet giver virksomhederne mulighed for at dokumentere, hvis de påtager sig et socialt ansvar i beskæftigelsesindsatsen. GLS-A bakker op om at det synliggøres, hvilke virksomheder der tager et socialt ansvar, hvilket en stor del af GLS-As medlemskreds allerede gør.

Med venlig hilsen

Pernille Kristensen

Advokat

Helsingør Byråd
Borgmester
Stengade 59
3000 Helsingør

Cvr nr. 64 50 20 18
Dato 4. september 2024

Benedikte Kiær (BY)
Borgmester
Tlf. 49 28 28 28

www.helsingor.dk

Beskæftigelsesministeriet
bm@bm.dk

Helsingør Kommune har med interesse læst ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats afrapportering "Anbefalinger til fremtidens beskæftigelsesindsats".

Det er Helsingør Kommunes opfattelse, at der er tale om et interessant og grundigt stykke arbejde, der adresserer mange centrale spørgsmål. Vi er grundlæggende positive overfor anbefalingerne. Særligt finder vi det centralt, at der lægges op til et stort fokus på effekt, fremfor de mange nuværende proceskrav.

Det er samtidig vores opfattelse, at det meget virksomhedsrettede fokus er centralt for en succesfuld beskæftigelsesindsats.

Det er vores opfattelse, at forslagene vil kræve et stort fokus på implementering, og en række af forslagene vil kræve procestid, før der kan forventes gennemslag. Vi finder det vigtigt at sikre en overensstemmelse mellem reduktion i midler og forventninger til indsats, med andre ord, at fjernes der ressourcer fra beskæftigelsesindsatsen, skal der også ske en reduktion i aktivitet.

Det er efter vores opfattelse godt, at der fokuseres på de mange målgrupper i nuværende system, og der lægges op til et mere enkelt system med færre regler.

I en reform af beskæftigelsesindsatsen finder vi, at det er afgørende, at der er mulighed for en helhedsorienteret indsats på tværs af sektorer.

I forhold til de enkelte elementer er vi betænkelige ved at reducere for meget i uddannelse, da netop muligheden for at målrette og tilpasse kompetencer er vigtige elementer i et succesfuldt match mellem ledige og virksomheder.

Det bekymrer, at der i indsatsen lægges op til lave minimumskrav i kommunikationen med de mest udsatte ledige. Det er vores klare opfattelse, at en aktiv beskæftigelsesindsats med et stærkt beskæftigelsesfokus er vigtigt i arbejdet med de udsatte borgere. Det er et fokus, som i sidste ende handler om, at det er afgørende, at vi har og udstråler en tydelig tro på borgerens fremtid i beskæftigelse, ikke mindst over for de borgere, der kan tvivle på egen fremtid.

Vi savner en endnu større opmærksomhed på at forebygge tilgangen af ledige til jobcentret, særligt kunne det ønskes, at der i afrapporteringen var et fokus på sammenhængen med uddannelser. Her tænkes særligt på FGU, der nationalt stadig ses at have færre unge end forudsat.

Helsingør Kommune imødeser en proces med snarlig afklaring af vejen for fremtidens beskæftigelsesindsats. Det er vigtigt for alle de dygtige medarbejdere, der ikke ved, hvad fremtiden bringer, og det er vigtigt, at de ledige får endnu bedre muligheder for at komme i beskæftigelse.

Med venlig hilsen

p.v.a. Helsingør Byråd
Benedikte Kiær

Skriv sikkert til Helsingør Kommune via digital post
På helsingor.dk/databeskyttelse finder du oplysninger om, hvordan kommunen behandler personoplysninger samt kontaktoplysninger på vores databeskyttelsesrådgiver.

Hjørring Kommune

Beskæftigelsesministeriet

Holmens kanal 20

1060 København K

Arbejdsmarkeds-
Erhvervs- og
Uddannelsesudvalget
Sct. Knuds Park 6
9800 Hjørring

Hjørring, den 13. september 2024

Høringssvar fra Hjørring Kommune vedrørende Ekspertgruppens anbefalinger.

Kære Ane Halsboe-Jørgensen

Ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats har afgivet sine anbefalinger og der er nogle af disse anbefalinger som vi i Hjørring Kommunes Arbejdsmarkeds-, Erhvervs- og Uddannelsesudvalg gerne vil benytte høringsmuligheden til at fremhæve som overordentlig betænkelige.

Vi er blandt andet meget bekymrede for om en generel og unuanceret besparelse på 3 milliarder kroner fjerner incitamenterne og mulighederne for fortsat at investere i beskæftigelsesindsatsen i kommunerne. Det gælder ikke mindst indsatserne for de borgere, der har mest brug for hjælp og som vi risikerer at tabe helt til en permanent offentlig forsørgelse på førtidspension.

Vi vil derfor foreslå, at det overvejes om ikke det kunne være hensigtsmæssigt at en del af de sparede midler blev geninvesteret i området for at sikre, at man kan lykkes med at implementere virkningsfulde indsatser som også skitseret i oplægget, herunder eksempelvis individuelt planlagte forløb.

I forlængelse heraf er det også udvalgets holdning at den foreslåede, fremtidige kobling mellem driftsudgifterne på beskæftigelsesområdet og den kommunale serviceramme har store konsekvenser – også store konsekvenser som nok er utilsigtede i forhold til andre kommunale serviceområder. Sammenkoblingen mellem den kommunale serviceramme og beskæftigelsesområdet vil jo betyde, at fremtidige kommunale indsatser og strategier på området vil skulle ske i en prioritering med øvrige kommunale kernevelfærdsområder herunder ældreområdet, socialområdet, skoleområdet mv.

I Hjørring Kommune har vi gode erfaringer med at prioritere indsatser på beskæftigelsesområdet. Som eksempel kan nævnes Hjørring-modellen og Ungestrategien som er store strategiske indsatsområder på tværs af de kommunale

driftsområder. Derudover skal Hjørring være vært for DM i SKILLS i 2026 og på den måde har vi i Byrådet modet og lysten til at iværksætte ekstraordinære initiativer.

Det er dog vores bekymring, at dette i fremtiden vil blive vanskeligere, for ikke at sige umuligt, at udnytte de nye frihedsgrader, hvis driftsudgifterne på beskæftigelsesområdet fremadrettet skal være en del af den kommunale serviceramme.

I Ekspertgruppens anbefalinger foreslås endvidere nogle meget grundlæggende ændringer i den regionale organisering af beskæftigelsesindsatsen, herunder ikke mindst nedlæggelse af de Regionale Arbejdsmarkedsråd.

Udvalget finder det yderst kritisk, at man med et pennestrøg fjerner et velfungerende og velorganiseret fora for samarbejde mellem arbejdsmarkedets parter på regionalt niveau. Både lønmodtagerorganisationer og virksomheder har i RAR'erne hånden på kogepladen i forhold til tilrettelæggelse af de regionale indsatser, servicering af virksomheder, overordnet uddannelsesplanlægning mv. Det er vores bekymring, at en nedlæggelse af RAR'erne vil gøre det betydeligt vanskeligere at sikre en god regional koordinering og dermed også den regionale sammenhængskraft. Det betyder uden tvivl, at arbejdsmarkedets parter får mindre indflydelse på beskæftigelsespolitikken og det kan ikke ses som andet end et opgør med flexicuritymodellen, hvor arbejdsgivere og arbejdstagere som bekendt samarbejder om at sikre, at indsatsen ikke begrænses af kommunegrænser.

På uddannelsesområdet anbefaler man ligeledes, at uddannelsesrettighederne bliver skåret ned så opkvalificering til et ledigt job først bliver muligt efter seks måneders ledighed. Dette forslag vil svække den aktive, opkvalificerende arbejdsmarkedsindsats som Danmark er kendt for og som bidrager til lav ledighed og høj beskæftigelse. Samtidig vil det gøre det sværere for virksomheder at få den kvalificerede arbejdskraft de efterspørger.

Endvidere mener vi også, at man bør overveje den tidsmæssige ramme for gennemførelse af så stor en omstilling. Det er aldrig hensigtsmæssigt med for kort tid, men det er også direkte kontraproduktivt når man vil gennemføre en så stor ændring og besparelse som denne. Tidsaksen på såvel implementering og besparelser skal sikre, at de store ændringer kan implementeres ordentligt. Det gælder hele vejen rundt. Der er tale om en meget stor reform, der vil kalde på ændrede IT-systemer, arbejdsgange og andre kompetencer hos mange medarbejdere. Til illustration kan nævnes de kommende ændringer på kontanthjælpsområdet. De ændringer er så små, at de synes undseelige i sammenligning men alligevel mangler IT-understøttelsen mv.

I den forbindelse vil vi også gerne fremhæve hensynet til vores gode loyale medarbejdere. Hjørring Kommunes andel af den samlede besparelse vil svare til udgifterne til ca. 75 årsværk og vi synes vi skylder de medarbejdere, at

reformprocessen tilrettelægges og gennemføres på en velgennemtænkt og ordentlig måde.

Endelig er det på implementeringsområdet også et tema, at en så stor reduktion på beskæftigelsesområdet medfører andre behov i forhold til fysiske rammer. Her bliver der behov for mindre plads. Hvis husleje eller vedligehold ikke skal beslaglægge en uforholdsmæssigt stor del af udgifterne på beskæftigelsesområdet, skal kommunerne enten kompenseres i en længere periode for den udgift de har hertil eller også skal tidsplanen tilpasses, så man kan komme ud af nuværende lejekontrakter.

Som nævnt er vi bevidste om, at Ekspertgruppen har haft en bunden opgave. Det er dog vores håb, at der på linje med så mange andre politiske løsninger er rum til at nuancere anbefalingerne og nå til en aftale om en god og sammenhængende reform til gavn for dem det jo egentlig handler om – nemlig de borgere, der har brug for vores hjælp.

Med venlig hilsen

Hjørring Kommunes Arbejdsmarkeds-, Erhvervs- og Uddannelsesudvalg

Per Møller (C), formand Stefan Karlborg (V), næstformand Michael Engbjerg (V)

Birgit Amtoft (C) Arne Boelt (S) Carsten Andersen (S) Thomas Klimek (S)

Beskæftigelsesministeren
Holmens Kanal 20
1060 København K
Sendt pr. e-mail til bm@bm.dk

Deres j.nr. 2024 – 2265
4. september 2024

Høringssvar vedr. anbefalinger fra Ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats

Indledningsvist skal HK Danmark takke for, at beskæftigelsesministeren har sendt ekspertgruppens anbefalinger i høring, før regeringen udarbejder et evt. politisk udspil på baggrund af anbefalingerne. Ved at inddrage eksperter og interessenter tidligt i processen sikres værdifuld indsigt og viden fra praksis, der tilsammen kan bidrage til en bedre beskæftigelsesindsats.

HK bifalder formålet med anbefalingerne - at skabe større frihed for ledige og kommuner samt at forenkle beskæftigelsessystemet. I sit forsøg på at opnå dette fremsætter Ekspertgruppen dog en række anbefalinger, der vil få uhensigtsmæssige konsekvenser, og som risikerer at forrykke balancen mellem ret og pligt i beskæftigelsessystemet. Ekspertgruppen formår derudover ikke at høste lavthængende frugter, som både kan sikre en forenkling af beskæftigelsessystemet og medføre en besparelse for de offentlige finanser. For at kvalificere regeringens kommende arbejde vil vi gerne påpege disse – særligt hvad angår de lediges rettigheder, uddannelse af de ledige, A-kassernes ansvar og styring og støtte i beskæftigelsessystemet.

De lediges rettigheder

Det danske beskæftigelsessystem er i dag baseret på ret og pligt. Den ledige har ret til hjælp og pligt til at søge job. I dag betyder dette, at en ledig borger bl.a., hvis de selv finder en arbejdsgiver, der er villig til en ansættelse med løntilskud eller virksomhedspraktik, ret til netop det, for på den måde at komme tættere på arbejdsmarkedet. Det gælder også retten til en realkompetencevurdering, hvor den ledige får mulighed for at

få papir på sine kompetencer – enten for at kunne efteruddanne sig – eller for at kunne vise en arbejdsgiver, at man netop har de kvalifikationer, der er behov for. Som et tredje eksempel kan nævnes retten til at deltage i korte kurser, hvis det betyder, at den ledige kan fastholde sit fleksjob. Endelig kan nævnes seniorjob-ordningen. En ordning hvor ledige, der har været medlem af en A-kasse og indbetalt til efterlønsordningen i mere end 30 år, med kort tid til efterlønsalderen, har ret til et job i tiden frem til efterlønsalderen.

Disse rettigheder foreslår Ekspertgruppen at fjerne.

Samtidig foreslår Ekspertgruppen at tilføje en række pligter for de ledige.
Forsikrede ledige skal fremadrettet kunne komme i nytteindsats. I stedet for at kunne bruge tid på at søge job, eller på at opkvalificere sig, kan de i stedet sættes til at rydde op i biler, fotografere stier eller lignende[1].

Med ovenstående forslag, ved at fjerne rettigheder for ledige, og samtidig påføre dem øgede pligter, forrykkes balancen mellem ret og pligt i beskæftigelsessystemet. Incitamentet til at være medlem af en A-kasse mindskes.

Ekspertgruppens forenklingsforslag har dog også flere gode elementer. Med forslaget om at mindske sanktionerne for ledige længere fra arbejdsmarkedet kan der sættes et punktum for hovedløse automatiske sanktioner for ledige, der i forvejen har mere at slås med end de fleste. Ved at fokusere på tilliden mellem den ledige og beskæftigelsessystemet skabes et bedre fundament for fremtidig beskæftigelse.

Beskæftigede der sygemeldes i længere tid omfattes i dag af faste forløb med kommunen, faste samtaler og faste krav. Ekspertgruppen foreslår at fravige de rigide proceskrav, og i stedet etablere en ny tilgang for beskæftigede modtagere af sygedagpenge. På den måde kan forløbet tilpasses til den sygemeldte i samarbejde med arbejdspladsen, og der kan være tilpas ro til, at sygdomsforløbet potentielt kan forkortes.

[1] STAR, ”En nyttig indsats”, s. 16. ”*Eksempler fra kommuner på ekstraordinære arbejdsopgaver, der løses i nytteindsats*”

Ekspertgruppen foreslår derudover også at indføre en ret til samtaler for alle målgrupper i beskæftigelsessystemet i hele ledighedsperioden. Dette giver mulighed for at ledige, der ønsker støtte, som minimum kan komme i dialog med beskæftigelsessystemet om deres tanker og behov.

HK Danmark anbefaler derfor:

- At bevare de lediges ret til selvfunden virksomhedspraktik eller løntilskud
- At der etableres yderligere regulering af støttet beskæftigelse og virksomhedspraktik, eventuelt branchespecifikt, sådan at risikoen for fortrængning af ordinære jobs mindskes, og sandsynligheden for at indsatsen fører til arbejde øges
- At bevare de lediges ret til realkompetencevurdering
- At bevare retten til korte kurser, der giver mulighed for at bevare fleksjob
- At implementere Ekspertgruppens anbefalinger om ændret sanktionspraksis for ledige længere fra arbejdsmarkedet
- At sikre ledige en ret til samtaler i hele ledighedsforløbet
- At nytænke indsatsen målrettet beskæftigede langtidssygmeldte

Frisættelsen af kommunerne må ikke gå ud over de lediges retssikkerhed og muligheder

I Ekspertgruppens kommissorium beskrives det at: "*Målet med fremtidens beskæftigelsesindsats skal være større frihed for både borgere og kommuner (…)*".
Ekspertgruppen har i særlig grad lagt vægt på at sikre en større frihed for kommunerne, og kun i mindre grad friheden for borgerne.

En frisættelse af kommunerne har potentiale, men samtidig eksisterer en risiko for, at kommunerne lader økonomiske hensyn stå i vejen for potentialet.
På trods af den omfattende statslige regulering har kommunerne indført lokale proceskrav o.l., der begrænser jobcentrenes sagsbehandlere og socialrådgivere i hvilke indsatser og sanktioner, der skal benyttes. Blot fordi en del af den statslige regulering fjernes, er det ikke ensbetydende med, at den kommunale mindskes.

Hvor den lediges retssikkerhed, når det gælder den statslige regulering, er beskyttet af Ankestyrelsen mfl., kan der ikke støttes ret på den kommunale. En statslig deregulering, uden en rammesættelse af kommunernes styring, risikerer altså at forværre de lediges retssikkerhed betragteligt.

Det er fornuftigt i højere grad at lade de beskæftigelsesfaglige medarbejdere i kommunerne igangsætte indsatser, der giver mening for den enkelte ledige. Den statslige deregulering kan dog ikke stå alene.
En række af de negative sideeffekter af dereguleringen kan opvejes ved at give de ledige ret til en række af de pågældende indsatser. Der er så mulighed for en dialog mellem den ledige og de beskæftigelsesfaglige medarbejdere – men også en mulighed både for den ledige og kommunen for at igangsætte indsatser, som kan hjælpe den ledige i arbejde.

I stedet bør der ses mod alternative muligheder for forenkling af beskæftigelsessystemet, som ikke på samme måde forringer de lediges retssikkerhed. Dette kan eksempelvis ske ved at undersøge mulighederne for en forenkling af klagesystemet for forsikrede ledige, der som det eneste område i beskæftigelsessystemet har to klageinstanser.

HK Danmark anbefaler derfor:

- At supplere de færre krav til kommunernes valg af indsatser m.m. af lediges rettigheder til samme
- At sikre et statsligt ophæng for den kommunale regulering, der fastholder de lediges retssikkerhed

Uddannelse af de ledige

Arbejdsmarkedets behov er omskiftelige, og der er derfor et stadigt behov for livslang læring. I det nuværende beskæftigelsessystem sikres det, at en ledighedsperiode for en kortuddannet ledig, kan bruges til at sikre opkvalificering til arbejdsmarkedets behov – og hjælper den ledige til igen at tage del i arbejdslivet.
Det gælder i dag 6 ugers jobrettet uddannelse, hvor faglærte eller ufaglærte ledige kan uddanne sig i op til 6 uger indenfor områder, hvor der er særlig stor mangel på kompetencer. I 2023 gennemførte ledige medlemmer af HK Danmarks A-kasse 834 uddannelsesforløb efter reglerne om 6 ugers jobrettet uddannelse.

Ekspertgruppen foreslår, at forsikrede ledige fremover ikke skal vente 5 uger, før de får mulighed for at uddanne sig, men 6 måneder. Af de 834 forløb ledige HKA-medlemmer gennemførte i 2023, blev 84% gennemført indenfor de første 6 måneders ledighed[2].
At udvide karensperioden fra 5 uger til 6 måneder risikerer at føre til en dårligere uddannet arbejdsstyrke og en forringelse af dagpengesystemet. I stedet bør der investeres aktivt i øget uddannelse af arbejdsstyrken, og muligheden for 6 uges jobrettet uddannelse udvides. Karensperioden på 5 uger bør droppes, målgruppen udvides til også at omfatte ledige med en kort eller mellemlang videregående uddannelse samt rammen for kurserne udvides.

Ekspertgruppen foreslår ligeledes at fjerne den regionale uddannelsespulje og muligheden for at blive faglært på 80% af dagpengesatsen. Begge forslag risikerer at forstærke den ovenstående effekt.

Ledige bliver ikke klædt på til at tage del i fremtidens arbejdsmarked ved at fjerne ordninger og gøre uddannelse mere utilgængeligt. Ordningerne bør udvides, og der bør sættes særligt ind overfor langtidsledige, som i særlig grad kan have behov for at få tilført nye kompetencer. 6 ugers jobrettet uddannelse bør suppleres med uddannelse målrettet langtidsledige – tilpasset de regionale arbejdsmarkeder af de regionale arbejdsmarkedsråd. På den måde kan vi også støtte de langtidsledige til at komme tilbage på arbejdsmarkedet.

HK Danmark anbefaler derfor:

- at investere proaktivt i de lediges uddannelse, ved at udvide retten til 6 ugers jobrettet uddannelse, i stedet for at indskrænke den
- at bevare den regionale uddannelsespulje, så kompetenceudviklingen kan målrettes de regionale arbejdsmarkeders behov
- at bevare muligheden for ordinært uddannelsesløft på 80% af dagpengesatsen
- at etablere uddannelsesforløb målrettet langtidsledige og de regionale arbejdsmarkeder

[2] HK Danmarks A-kasse pba. medlemsdata, 2024

A-kassernes ansvar

På baggrund af A-kasseforsøget har A-kasserne siden 1. januar 2024 haft det primære ansvar for forsikrede ledige de første 3 måneder af deres ledighedsforløb. De fagligt afgrænsede A-kasser har en særlig indsigt i medlemmernes faglighed, og har derfor et særligt udgangspunkt for at hjælpe medlemmerne i arbejde. STARs evaluering af A-kasseforsøget viser derudover, at medlemmerne er signifikant mere tilfredse i perioden, hvor kontaktforløbet er hos A-kassen, sammenlignet med perioden hvor kontaktforløbet af hos Jobcenteret[3].

HK har sammen med FH-fagbevægelsen tidligere foreslået, at A-kasserne på den baggrund skulle overtage ansvaret for de forsikrede ledige de første 6 måneder af ledighedsforløbet. Ekspertgruppen anbefaler at fastholde A-kassernes ansvar til de nuværende 3 måneder – og underkender A-kassernes særlige kendskab til deres medlemmers faglighed, og det tilhørende arbejde.
Udover at sikre de ledige en mere fagligt relevant vejledningsindsats, vil dét at forøge A-kassernes ansvar derudover også medføre færre opgaver i kommunerne i form af færre samtaler, mindre sagsbehandling m.m. Kommunerne kan i stedet bruge denne frigjorte tid til i højere grad at hjælpe ledige med komplekse behov, unge udenfor uddannelse eller arbejde og lignende.
I A-kasseforsøget havde A-kasserne mulighed for at visitere medlemmer med komplekse problemstillinger til Jobcentrene. I HK Danmarks A-kasse blev den mulighed brugt, når medlemmet havde andre udfordringer end ledighed, og man derfor vurderede, at Jobcentrene, med deres kompetencer, kunne sikre medlemmet en anden hjælp end A-kassen.

[3] Rambøll 2023, Evaluering af forsøg med mere ansvar til arbejdsløshedskasser, s. 16. Kan tilgås på: https://star.dk/media/cn4nbvv3/evaluering-af-forsoeg-med-mere-ansvar-til-arbejdsloeshedskasser-slutevaluering-2023.pdf

Pr. 1. januar 2024 blev ordningen permanentgjort – dog uden denne mulighed for at visitere ledige til et forløb hos det lokale Jobcenter. Dette risikerer at føre til, at den ledige må vente 3 måneder med at få den specialiserede hjælp, som særligt Jobcentrene kan bidrage med. Dette risikerer at medføre en unødigt forlænget ledighedsperiode, som er skidt for den ledige og for samfundet.

HK Danmark anbefaler derfor:

- at forlænge de lediges kontaktforløb for A-kasserne til 6 måneder
- at give A-kasserne mulighed for at visitere ledige med komplekse problemstillinger til forløb i den lokale kommune – for på den måde at sikre den ledige den rigtige hjælp – hurtigst muligt

Styring og støtte i beskæftigelsessystemet

Den aktive beskæftigelsesindsats har som et af sine primære formål at hjælpe ledige i arbejde. For at understøtte dette formål er der etableret et stærkt samarbejde med arbejdsmarkedets parter – for hvem kender bedre virksomhedernes behov – og de lediges virkelighed – end netop deres repræsentanter.

Dette samarbejde består i dag bl.a. af Beskæftigelsesrådet og de Regionale Arbejdsmarkedsråd ("*RAR*"). Gennem disse organer mødes arbejdsmarkedets parter med kommuner, uddannelsessteder og Beskæftigelsesministeriet, og drøfter udviklingen på arbejdsmarkedet – nationalt såvel som regionalt.
Det tætte samarbejde medfører gode løsninger, tæt på virksomhedernes, de lediges og kommunernes virkelighed. Sammen kan arbejdsgivere, arbejdstagere og uddannelsessteder udvikle kursuspakker, som passer til netop det regionale arbejdsmarkeds behov – og dermed påvirke beskæftigelsen positivt. RAR'erne bør i stedet tiltænkes en større rolle i beskæftigelsesindsatsen. I forbindelse med en øget frisættelse af kommunerne kan RAR'erne med fordel få til opgave i højere grad at monitorere brugen af nyttejob, virksomhedspraktik m.m. og dermed risikoen for fortrængning af ordinær arbejdskraft.

Endelig bør det overvejes, hvordan der kan sikres et solidt beskæftigelsesfagligt grundlag i kommunerne – da dette bliver endnu vigtige ved en mindre grad af statslig regulering.

Ekspertgruppen anbefaler allerede at afsætte 100 mio. kr. til opkvalificering af sagsbehandlere i kommuner og A-kasser 2026-2029. Dette vil påvirke beskæftigelsesindsatsen positivt, men det bør overvejes, om beløbet er tilstrækkeligt stort.
Andre måder at sikre støtten til kommunerne er gennem forskning på beskæftigelsesområdet. Her spiller videnshuset Cabi i dag en stor rolle. Ekspertgruppen foreslår at fjerne tilskuddet, hvilket vil medføre et videnstab, som vil påvirke den beskæftigelsesfaglige indsats negativt.
Endelig lægger Ekspertgruppen op til at reorganisere Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (”STAR”), og herigennem opnå en besparelse. I en sådan reorganisering er det vigtigt at skele til den faglighed, der er behov for, for at kunne understøtte behovet i beskæftigelsesindsatsen. Der kunne eksempelvis skeles til måden, hvorpå Børne- og Undervisningsministeriet indenfor erhvervsuddannelserne bruger fagkonsulenter – konsulenter som er deltidsansat i ministeriet, og på deltid underviser på deres respektive områder. Med denne konstruktion sikres en indsigt i modtagernes hverdag – og en øget faglighed på området.

HK Danmark anbefaler derfor:

- at bevare de Regionale Arbejdsmarkedsråd
- at udbygge de Regionale Arbejdsmarkedsråds rolle – f.eks. indenfor monitorering af brugen af nyttejob og virksomhedspraktik
- at fastholde ekspertgruppens anbefaling om at opkvalificere sagsbehandlerne i kommunerne og A-kasser – og eventuelt sætte ambitionsniveauet endnu højere
- at bibeholde tilskuddet til videnshuset Cabi

HK-Kommunal

Høringssvar til ekspertgruppens anbefalinger

Til: Beskæftigelsesministeriet

Fra: HK Kommunal

Dato: 13.09.2024

Vedr.: HK Kommunals høringssvar til anbefalingerne fra Ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats

---

Som overenskomstbærende fagforening repræsenterer HK Kommunal en meget stor del af de mange tusinde medarbejdere og ledere, der i det daglige arbejder i jobcentre - og på andre centrale og vigtige dele af beskæftigelsesområdet.

Da anbefalingerne fra Ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats potentielt vil kunne få stor betydning for udformningen af den danske beskæftigelsespolitik, og ikke mindst vores medlemmer, har HK Kommunal valgt at afgive det foreliggende høringssvar.

HK Kommunal er i sagens natur til rådighed i forhold til uddybning af kommentarerne i det foreliggende høringssvar, ligesom vi også gerne indgår i en konstruktiv dialog om udformningen og implementeringen af fremtidens beskæftigelsespolitik.

Vi vil indledningsvis gerne kvittere for det store arbejde, som ekspertgruppen har leveret, ligesom vi anerkender retningen i nogle af de politiske intentioner, som er anført i ekspertgruppens kommissorium. I HK Kommunal deler vi bl.a. regeringens ønsker om en mindre bureaukratisk - og en mere værdig beskæftigelsesindsats.

Omvendt er vi i HK Kommunal stærkt kritiske og betænkelige ved de foreslåede store besparelser på beskæftigelsesområdet. Konkret foreslår regeringen en besparelse på 3 mia. kroner, som ifølge regeringen skal anvendes til skattelettelser mv.

Ekspertgruppen foreslår, at besparelserne blandt andet skal hentes på færre samtaler med de ledige og sygemeldte borgere, og færre tilbud om uddannelse og aktivering. Samtidig forventer ekspertgruppen, at der skal afskediges 3.500 medarbejdere i jobcentrene.

HK Kommunal vil meget klart advare mod at gennemføre de uforholdsmæssigt store foreslåede besparelser, der potentielt bl.a. vil kunne øge ledighedsperioderne og varigheden af sygedagpengeforløbene. Besparelsesstrategien indebærer samtidig en alvorlig risiko for, at de reducerede indsatser vil kunne resultere i stigende omkostninger på andre politik- og forvaltningsområder.

Ekspertgruppen peger i den forbindelse f.eks. selv på, at en række af deres forslag vil medføre en stigningen i antallet af tilkendelser af førtidspensioner. Supplerende vil der kunne

peges på, at f.eks. forslaget om kontering af beskæftigelsesaktiviteter som serviceudgifter risikerer at kunne medføre en nedprioritering af beskæftigelsesindsatsen, som bl.a. vil kunne betyde, at grupper længere væk fra arbejdsmarkedet vil få færre beskæftigelsesrettede tilbud end i dag. Det vil alt andet lige øge risikoen for øgede offentlige udgifter som følge af flere borgere på længerevarende passive forsørgelsesydelser, stigende social og økonomisk polarisering, børnefattigdom mv.

Ekspertgruppens forslag om reduceret kontakt med grupper længere væk fra arbejdsmarkedet risikerer også at øge disse gruppers mulighed for at komme ind på arbejdsmarkedet. Tilsvarende må vi også imødese en reduceret aktiv kommunal indsats i forhold til servicering af landets virksomheder, hvis de foreslåede besparelser effektueres.

Endelig indebærer de foreslåede besparelser på den kommunale beskæftigelsesindsats, at man politisk risikerer at ende med at gennemfører en massiv nedskalering af det væsentlige samfundsøkonomiske og beskæftigelsespolitiske styringsredskab, som jobcentrene har været gennem en lang række alvorlige kriser. Det gælder blandt andet under finanskrisen, coronakrisen - og senest ved modtagelsen og integrationen af de mange tusinde ukrainske flygtningen, som jobcentrene succesfuldt har hjulpet med integration og arbejde igennem de seneste par år.

HK Kommunal har desuden følgende bemærkninger til de enkelte forslag og anbefalinger fra ekspertgruppen:

Kommentarer til Tema 1 – få målgrupper og særregler

Det er generelt udmærket, at antallet af målgrupper reduceres, ligesom forslaget om afskaffelse af en række særregler forekommer fornuftigt på flere områder. Det er dog vigtigt at være opmærksom på, at væksten i antallet af målgrupper over tid bl.a. har afspejlet et politisk ønske om at adressere den store diversitet, der karakteriserer de mange 100.000 ledige og sygemeldte danskere, der hvert år er i kontakt med landets jobcentre.

Borgernes mange forskelligartede udfordringer (og ressourcer) forsvinder ikke, bare fordi man reducerer antallet af målgrupper. Det er for HK Kommunal derfor en afgørende vigtig præmis, at en reduktion i antallet af målgrupper ikke må betyde, at borgerne helt eller delvis afskæres fra at få den nødvendige hjælp i forhold til at komme tilbage på arbejdsmarkedet.

Den rigtige og nødvendige hjælp til borgerne vil bl.a. kunne sikres gennem indførelse af en række grundlæggende obligatoriske rettigheder for de fem ovennævnte målgrupper i forhold til muligheder for f.eks. opkvalificering, jobtræning, mentorstøtte mv.

Ressource- og afklaringsforløb

Ekspertgruppen foreslår også afskaffelse af ressource- og jobafklaringsforløb. HK Kommunal er grundlæggende enig med ekspertgruppen om nødvendigheden af afskaffelsen af de nævnte forløb i deres eksisterende form.

Der har været positive elementer i forløbene herunder mulighed for tværfagligt samarbejde og drøftelser, retten til en jobformidler og indsatsplaner, som har skulle sikre den røde tråd igennem forløbene. Omvendt må man også konstatere, at en række af forløbene ikke har fungeret hensigtsmæssig, og at der nu er behov for, at medarbejderne sammen med

borgerne derfor skal have bedre mulighed for at vurdere hvilket potentiale (om noget), der er for, at borgeren kan vende tilbage til arbejdsmarkedet.

Sagsbehandleren bør samtidig have den nødvendige tid og de nødvendige ressourcer til at understøtte borgerens afklaring. Det kan f.eks. være i situationer, hvor borgeren har et forventeligt langvarigt behandlingsforløb, men med gode prognoser for at vende tilbage til arbejdsmarkedet.

Her bør der være de nødvendige organisatoriske og personalemæssige ressourcer til at kunne sætte ind med indsatser, der i højere grad understøtter og optimerer behandlingsforløbene, og dermed bidrager til at forkorte dem. Det kan f.eks. være tilbud om genoptræning, psykologbehandling, psykoedukation eller livsmestringsforløb, som borgere og behandlere i dag oplever som værende meget effektfulde i praksis[1].

Ekspertgruppen foreslår i forbindelse med afskaffelsen af jobafklaringsforløbene, at borgerne skal fortsætte på en reduceret sygedagpengesats, hvis de ikke kan forlænges. HK kommunal er skeptisk overfor dette, og bemærker i den forbindelse, at reduceret økonomiske ydelser i en række situationer kan medføre øget risiko for en række afledte negative konsekvenser i form af f.eks. øget fattigdom, afsavn i børnefamilier mv[2].

HK Kommunal ønsker i den forbindelse også at gøre opmærksom på, at de påtænkte besparelser på beskæftigelsesområdet risikerer at medføre øgede omkostninger indenfor en række andre sektorer – det gælder f.eks. det sociale område og sundhedsvæsnet.

Endelig skal HK Kommunal henlede opmærksomheden på, at problemstillingen i forhold til samspillet mellem afskaffelsen af ressource- og jobafklaringsforløb, og det faktum at man i beskæftigelsesindsatsen igen vil skulle håndtere borgere med komplekse problemer, der ikke er berettiget til forsørgelse på grund af ægtefælleindtægt.

Tilsvarende foreslår ekspertgruppen, at forlængelsesmulighederne for sygedagpenge reduceres fra 7 muligheder til 1 mulighed (ved livstruende sygdomme).

En blandt flere udfordringer i det eksisterende sygedagpengesystem handler bl.a. om ventelister til udredning og behandling i sundhedsvæsnet, og at behandlingen af den sygemeldte borgerne kan vise sig at tage længere tid end først antaget.

Det forekommer derfor urimeligt, at sygemeldte borgere helt uforskyldt ender på en nedsat ydelse, fordi der i nogle situationer er flaskehalse i sundhedsvæsnet. Inden man derfor politisk låser sig fast på en mulig skæringsdato for nedsat ydelse, bør der derfor tages højde for, at der skal være afsat den nødvendige tid til at sikre, at borgerne kan blive afklaret og behandlet i sundhedsvæsnet. Alternativt bør yderligere forlængelsesmuligheder for sygedagpenge indtænkes.

Afskaffelse af revalideringsordningen

HK Kommunal er skeptisk overfor forslaget om afskaffelsen af revalideringsordningen. Ordningen har fungeret godt i forhold til den gruppe af borgere, der har haft en nedsat

[1] https://www.hk.dk/omhk/sektor/kommunal/10pejlemaerker/6-afklaringsgaranti-paa-et-aar
[2] https://udsatte.dk/udgivelser/konsekvenser-laveste-sociale-ydelser

arbejdsevne, og som med en virksomheds- eller uddannelsesrevalidering efterfølgende har kunne komme i gang med uddannelse eller beskæftigelse.

Der findes f.eks. mange unge, som på egen hånd har forsøgt sig med flere uddannelser som ikke er gennemført[3]. Ofte fordi der har været en bagvedliggende diagnose, som har gjort livet svært, og har udløst f.eks. depressioner og psykoser. Disse unge har i mange tilfælde opbrugt deres SU-klip. I dag er det ofte de mennesker, vi bevilger revalidering sammen med personstøttende indsats og forudgående arbejde for at gøre dem parate, f.eks. med psykoedukation, ordinær beskæftigelse eller i fleksjob.

Det er i høj grad usikkert, om den eksisterende målgruppe for revalidering i tilstrækkeligt omfang vil kunne få den nødvendige og kvalificeret hjælp i et revideret beskæftigelsessystem.

Fordelen ved den eksisterende revalideringsordning er, at borgeren ved afgørelsen får en samlet afgørelse, der tager stilling til både forsørgelse, indsatser, støtteordninger og hjælpemidler på én gang, frem for at dette er noget, den berørte borger skal søge forskellige steder og uden sikkerhed for, at det giver én samlet plan. Ud fra et beskæftigelsesfagligt perspektiv er det derfor problematisk, at ordningen nu foreslås afskaffet.

Hvis revalidering blev brugt mere, kunne den eksisterende lovgivning løse nogle af de udfordringer, der bl.a. ses for unge med handicap, der overvældes af de udfordringer, det kan give at få lavet en plan, der giver mulighed for, at en ung med handicap vil kunne starte op på en uddannelse og også kunne gennemføre den.

I dag er der uddannelsestilbud, hvor man ikke kan opnå handicaptillæg til sin SU, hvilket kan vanskeliggøre, at den unge overhovedet kommer i gang, lige som overskuddet til så at skulle søge øvrige støtteordninger i forskellige kommunale forvaltninger potentielt kan udvikle sig til en uoverstigelig barriere for den unge handicappede borger.

Unge på kontanthjælp

Ekspertgruppen foreslår en harmonisering af kontanthjælpsområdet, så unge kontanthjælpsmodtagere fremover skal underlægges samme regelkompleks som voksne kontanthjælpsmodtagere. Konsekvensen af dette er bl.a., at unge kontanthjælpsmodtagere ikke længere kan blive vurderet uddannelsesparate og tilbydes uddannelse, medmindre kommunen vurderer – og tilbyder dette.

HK Kommunal er kritisk overfor afskaffelse af det tydelige uddannelsesfokus for den gruppe af unge, der potentielt har forudsætningerne og ressourcerne til at påbegynde en uddannelse. En række fremskrivninger viser således klart, at vi i årene fremover bl.a. kommer til at mangle faglærte medarbejdere indenfor en lang række fagområder, ligesom fastholdelsen og rekrutteringen til de klassiske professionsuddannelser indenfor bl.a. social-, sundheds- og undervisningssektoren allerede nu er alvorligt udfordret.

AE-rådet har senest lavet en række fremskrivninger, der viser, at vi frem mod 2035 kan forvente, at 176.000 faglærte personer forlader arbejdsmarkedet[4]. Tilsvarende har

[3] https://www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/aktuelt/pdf23/sep/230913-tal-der-taler-nummer-6.pdf
[4] https://via.ritzau.dk/pressemeddelelse/13830765/fremskrivning-hver-femte-faglaerte-nar-pensionsalderen-inden-2035?publisherId=13560159&lang=da og

Finansministeriet i 2023 lavet en analyse, der peger på alvorlige rekrutteringsproblemer til velfærdsområdet frem mod 2035[5].

I en situation hvor såvel det offentlige som det private arbejdsmarked efterspørger uddannet og kvalificeret arbejdskraft, virker det derfor paradoksalt, at man ikke anbefaler et fortsat stærkt uddannelsesfokus overfor gruppen af unge kontanthjælpsmodtagere, der har ressourcerne og forudsætningerne for at påbegynde et uddannelsesforløb.

HK Kommunal vil samtidig pege på, at afskaffelsen af et egentligt uddannelsespålæg til unge med stor sandsynlighed vil få afledte effekter i forhold til SU-systemet. Som det er nu, så har unge et begrænset antal SU-klip, og det kan bl.a. være en barriere i forhold til uddannelse for nogle af de mere udsatte unge, som jobcentrene er i berøring med.

Her har uddannelsespålægget i dag en indbygget dispensation, så et kommunalt krav til den unge om at starte i uddannelse, i visse tilfælde kan give en mulighed for SU, som ellers var lukket. Der kan derfor være behov for at gentænke denne dispensationsmulighed på en ny måde, hvis vi fjerner det eksisterende uddannelsespålæg, som vi har i dag.

I det hele taget er det afgørende vigtigt, at man ved alle ændringer af beskæftigelseslovgivningen er opmærksom på mulige afledte konsekvenser ved andre instanser (og forvaltningsområdet) end jobcenteret, da jobcentrene har samarbejde med stort set alle andre myndigheder og de fleste private virksomheder, og en mindre ændring på beskæftigelsesområdet derfor godt kan have store afledte konsekvenser andre steder.

Ledighedsydelsesmodtagere og jobparate kontanthjælpsmodtagere samles (1.5)

Ekspertgruppen foreslår, at jobparate kontanthjælpsmodtagere og ledighedsydelsesmodtagere samles i én gruppe, og at personer, der er visiteret til fleksjob, skal have samme jobsøgningsindsats, som jobparate kontanthjælpsmodtagere får.

Som udgangspunkt har HK Kommunal ikke problemer med at de to borgergrupper samles i én gruppe. Det er imidlertid vigtigt at bemærke, at sammenlægningen af de to grupper isoleret set ikke kan forventes at løse problemstillingen omkring de 30.000 borgere, som i dag er placeret på ledighedsydelse, mens de venter på et fleksjob.

Antallet af personer, der venter på et fleksjob, har siden 2013 stort set befundet sig i et højt niveau på mellem 30.000 og 38.000 borgere, og dette tyder på, at vi står overfor et relativt permanent problem, som ikke adresseres gennem ekspertgruppens forslag om at fusionere de to ydelsesgrupper.

---

https://via.ritzau.dk/pressemeddelelse/13967736/optag-2024-fortsat-fald-i-antallet-af-optagne-pa-velfaerdsrettede-professionsuddannelser-kraever-ambitios-politisk-reform?publisherId=13560845&lang=da

[5] https://legacy.altinget.dk/misc/oekonomisk-analyserekruttering-af-velfaerdsmedarbejdere-nu-og-i-fremtidenweb.pdf

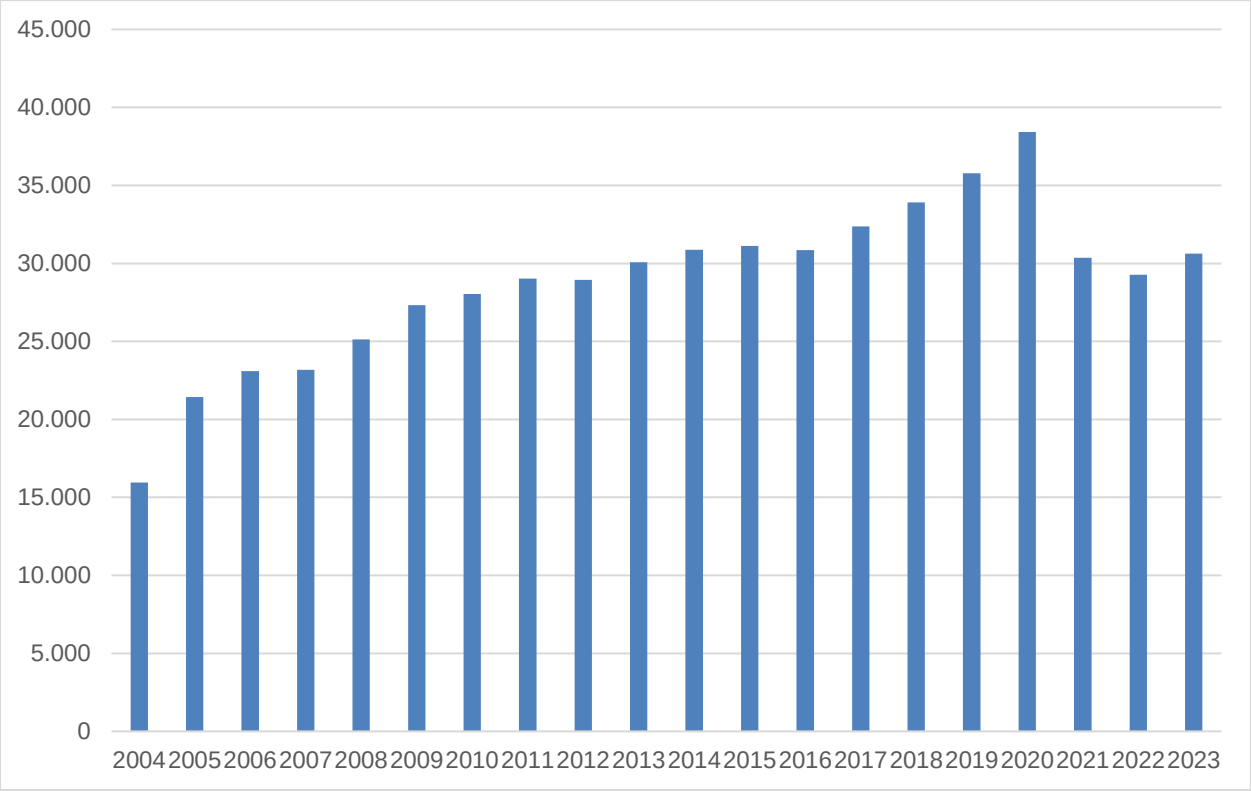

Figur 1. Udviklingen i antallet af personer på ledighedsydelse i perioden 2004 til 2023 i hele landet. Kilde: jobindsats.dk

HK Kommunal vil derfor foreslå, at regeringen og Folketinget sikrer, at der afsættes de nødvendige midler og personalemæssige ressourcer i kommunerne med henblik på at tilvejebringe de mange fleksjob, der aktuelt mangler – og samtidig sikre, at de 8.000 til 10.000 borgere, der hvert år visiteres til fleksjob, også fremadrettet rent faktisk får mulighed for at få et fleksjob. I en situation hvor der er mangel på arbejdskraft, forekommer det paradoksalt, at virksomhedernes aktuelle efterspørgsel efter fleksjobbere tilsyneladende ikke er større.

HK Kommunal vil i den forbindelse henlede opmærksomheden på, at der aktuelt gennemføres en større videnskabelig undersøgelse, hvor forskere fra AUC og VIVE sætter fokus på muligheder og barrierer for at sikre, at flere visiterede borgere får mulighed for at få et fleksjob.

Forskerne peger i den forbindelse bl.a. på nødvendigheden af, at fleksjob skal udbredes på flere delarbejdsmarkeder, og at visitationen til fleksjob skal ske på et tidligere tidspunkt end i dag bl.a. gennem screeninger i beskæftigelsesindsatsen. I forbindelse med de forestående forhandlinger om en reform af beskæftigelsesindsatsen bør regeringen og Folketinget derfor lade sig inspirere af de forskningsresultater, der forventes at foreligge senere i 2024.[6]

[6] https://vbn.aau.dk/ws/portalfiles/portal/484310512/Projektbeskrivelse.pdf og https://dm.dk/akademikerbladet/aktuelt/fleksjob/7-loesninger-saadan-fikser-vi-problemerne-med-fleksjob/

Førtidspensionister, ledige selvforsørgende og unge under 18 år samles i samme gruppe (1.6)

Ekspertgruppen begrunder forslaget om at samle de eksisterende tre målgrupper i en ny fælles målgruppe med, at ”de skiller sig ud fra de andre målgrupper ved ikke at modtage en ydelse betinget af deres ledighed eller uarbejdsdygtighed”.

HK Kommunal er enig med ekspertgruppen om, at de pågældende målgrupper på nogle områder har anderledes karakteristika og rådighedsforpligtigelser end andre grupper i beskæftigelsessystemet.

Omvendt må man konstatere, at man med etableringen af den nye fælles målgruppe får en målgruppe, der alt andet lige er utrolig uhomogen og dermed formentlig også mere ressourcekrævende at håndtere som en fælles gruppe. Ledige selvforsørgede har ofte brug for – og efterspørger samme indsats som de grupper, der modtager en ydelse.

En central pointe er derfor, at det ikke bør være ydelsen, der afgør, hvilke indsatser man som borger modtager, men derimod de behov som borgere har i forhold til ledighed, sygdom mv.

Nye visitationskategorier for kontanthjælpsmodtagere (1.7)

Ekspertgruppen anbefaler, at alle kontanthjælpsmodtagere som udgangspunkt mødes med en forventning om aktiv jobsøgning. Efter 14 dage skal sagsbehandleren dog tage stilling til, om borgeren (fortsat) er klar til jobsøgning, eller om der er behov for en individuel tilrettelagt indsats.

HK Kommunal er enig i ekspertgruppens målsætning om, at de ledige kontanthjælpsmodtagere bør visiteres med henblik på afklaring af behovet for en eventuel individuel indsats.

I de seneste par år har cirka 40.000 – 50.000 ledighedsberørte borgere på årsbasis modtaget kontanthjælp i kortere eller længere perioder, og der er løbende udskiftning i populationen. Det betyder, at visitationsopgaven også fremadrettet bliver en tids- og ressourcekrævende opgave, der fortsat vil beslaglægge en del ressourcer i beskæftigelsesindsatsen.

Vi bemærker i den sammenhæng, at en hensigtsmæssig afklaring af borgergruppen bør gennemføres af dygtige beskæftigelsesfaglige medarbejdere, og at der bør afsættes den nødvendige tid og ressourcer i kommunerne til håndtering af visitationsopgaven, der er ganske omfattende og tidskrævende, hvis den skal udføres kvalificeret.

Tema 2 – individuelt tilrettelagt indsats for borgerne

Nyt kontaktforløb (2.1, 2.2 og 2.3)

Ekspertgruppen foreslår etablering af et nyt kontaktforløb, hvor borgere tæt på arbejdsmarkedet skal have 4 samtaler indenfor 6 måneder (mod i dag 6 samtaler indenfor 6 måneder). Samtidig foreslår ekspertgruppen, at borgeren får mulighed for (men ikke ret) til deltagelse i aktive tilbud senest ved 6 måneders ledighed.

HK Kommunal er enig i målsætningen om fortsat at afholde samtaler med ledige indenfor de første 6 måneders ledighed. Der er solid forskningsmæssig dokumentation for, at en fornuftig samtalekadence øger afgangen fra ledighed for borgere tæt på arbejdsmarkedet, hvilket ekspertgruppen også selv konstaterer i deres gennemgang af forskningen på området [7].

HK Kommunal skal igen henlede opmærksomheden på nødvendigheden af, at regeringen og Folketinget i forbindelse med udformningen af den nye beskæftigelseslovgivning sikrer, at der på det lokale niveau (kommunerne), er adgang til de nødvendige personalemæssige ressourcer, så man i tilstrækkelig grad vil kunne understøtte implementeringen af det nye kontaktforløb.

HK Kommunal er kritiske overfor ekspertgruppens forslag om at fratage jobparate ledige retten til aktivering. Retten til aktivering kan i mange tilfælde være helt afgørende for, at den ledige borger kan komme tilbage på arbejdsmarkedet - f.eks. gennem erhvervelse af (ny) joberfaring og nye faglige og personlige kvalifikationer gennem deltagelse i kurser og kompetencegivende uddannelsesforløb.

Vi vurderer, at der er en reel risiko for, at det økonomiske pres, som mange kommuner oplever i disse år, vil betyde én de facto risiko for nedprioritering af beskæftigelsespolitikken og de aktive tilbud til bl.a. ledighedsberørte borgere, hvis ekspertgruppens forslag gennemføres.

I forhold til gruppen af borgere der befinder sig længere væk fra arbejdsmarkedet (kontanthjælpsmodtagere i jobhjælp, sygedagengemodtagere m.fl.), foreslår ekspertgruppen, at de får ret til en samtale i starten af ledighedsforløbet og derefter en årlig samtale med fremdriftsgaranti. Ekspertgruppen foreslår samtidig, at målgruppen mister retten til tilbud. Ekspertgruppen anfører i den forbindelse, at der ikke er evidens for, at der er positive beskæftigelseseffekter af samtaler og anvendelse af øvrige redskaber overfor denne gruppe – på nær anvendelse af private løntilskud, hvor der er positive effekter.

HK Kommunal mener, at det i overvejende grad er principielt positivt at frisætte indsatsen i forhold til de grupper, der befinder sig længere væk fra arbejdsmarkedet. Omvendt bør frisættelsen ikke være en adgangsbillet for kommunerne til ikke at prioritere indsatsen i forhold til de pågældende målgrupper, jf. bemærkningerne om hensynet til den kommunale økonomi ovenfor.

Kommunerne og a-kasser kan fritage 25 procent af borgerne for indsatser og samtaler (2.4)

Ekspertgruppen anbefaler, at kommunerne får mulighed for at fritage op til 25 procent af borgerne for indsatser og samtaler. Som eksempler på grupper der kan fritages anføres ledige, der selv kan finde beskæftigelse på egen hånd, og særligt udsatte borgere, der har svære psykiske lidelser eller misbrug.

HK Kommunal vurderer umiddelbart, at dele af forslaget er fornuftigt i forhold til nogle udvalgte målgrupper. Det er dog værd at bemærke, at ressourcestærke ledige, der fritages for indsatser og samtaler, ikke længere vil være omfattet af kontaktforløbets motivations- og

[7] https://xn--fremtidensbeskftigelsesindsats-0uc.dk/media/fh4criy0/bilag-9-effekter-af-samtaler-og-aktive-tilbud-i-beskaeftigelsesindsatsen.pdf

programeffekter, hvilket potentielt vil kunne give længere ledighedsperioder og dermed risiko for stigende omkostninger til overførselsindkomster for kommunerne.

Modsætningsvis vil der kunne argumenteres for, at en fritagelse for samtaler og aktive tilbud for udsatte grupper vil kunne medføre risiko for en yderligere marginalisering. Undersøgelser fra bl.a. BIB-projektet viser, at så snart borgerne oplever perioder uden indsatser, så sker der en tilbagegang i deres forløb mod arbejdsmarkedet[8].

Der vil derfor være en betydelig risiko for, at mange flere borgeres forløb vil ende i førtidspension, fordi borgeren ikke hjælpes til at se egne ressourcer. Hverken behandlersystemet i sundhedsvæsenet eller i misbrugsbehandlingen er særligt uddannede - eller har særlig pligt til en ressourceorienteret tænkning med fokus på beskæftigelsesperspektivet, lige som de ikke kender til de støttemuligheder, der (ind til nu) findes i den aktive beskæftigelsesindsats.

Det er således bekymrende, hvis beskæftigelsesfokus forsvinder helt ud af indsatsen for mange af de udfordrede borgere. IPS er et godt eksempel på, hvordan man i psykiatri og beskæftigelse kan arbejde godt sammen. Der er med andre ord tale om alvorlige dilemmaer, som bør adresseres i forbindelse med de forestående politiske forhandlinger.

Fri organisering af den tværfaglige indsats (2.5)

Ekspertgruppen foreslår en fri organisering af den tværfaglige indsats, der bl.a. indebærer en afskaffelse af kravet om, at kommunerne skal etablere tværfaglige rehabiliteringsteams. Implikationen af dette er bl.a., at kommunerne fremadrettet selv skal vurdere, hvilke fagpersoner der skal inddrages ved fleksjob og førtidspension.

HK Kommunal er enig med ekspertgruppen i, at de eksisterende rehabiliteringsteams har været en unødig tung administrativ konstruktion, og at der er behov for en mindre bureaukratisk model.

Det er imidlertid afgørende, at den nye model ikke stiller borgerne ringere, og at der ikke udvikler sig meget store administrativt betingede praksisforskelle kommunerne imellem i forhold til afgørelser om fleksjob og førtidspension. Det kan i den forbindelse overvejes, om f.eks. HK Kommunal, KL, STAR og repræsentanter for forskningsmiljøerne i fællesskab kan udvikle nogle modelforslag, som kommunerne kan anvende til erstatning for de eksisterende rehabiliteringsteams. Tilsvarende kan det overvejes at iværksætte initiativer, der sikrer en løbende god praksis -, erfaringsudveksling og eventuel benchmarking på området.

Ensartet sundhedsfaglig rådgivning og vurdering (2.6)

Ekspertgruppen foreslår bl.a., at sundhedsfaglig rådgivning fortsat skal inddrages i sager, hvor borgerne vurderes at være i målgruppen for fleksjob eller førtidspension.

HK Kommunal finder forslaget fornuftigt, og kan bakke op omkring det.

[8] https://vaeksthusets-forskningscenter.dk/nyheder/parallelle-indsatser-uden-pause-skaber-progression/

Færre særordninger for afgrænsede målgrupper (2.7)

Ekspertgruppen foreslår at afskaffe senior-jobordningen og jobrotationsordningen. Forslaget begrundes med, at de nævnte ordninger i dag kun anvendes i begrænset omfang.

HK Kommunal er skeptisk i forhold til forslagene om at afskaffe senior-jobordningen, da det alt andet lige indebærer endnu en forringelse af efterlønsordningen, og samtidig en øget risiko for et reduceret arbejdskraftudbud blandt langtidsledige seniorer.

HK Kommunal er samtidig skeptisk overfor forslaget om at afskaffe jobrotationsordningen. Vi anerkender, at ordningen kun anvendes i mindre omfang i dag jf. nedenstående figur, men kan samtidig konstatere, at nogle kommuner bl.a. Aarhus fortsat gennemfører jobrotationsprojekter med en vis volumen.

Jobrotationsordningen har historisk set været et effektivt beskæftigelsespolitisk instrument, der med gode effekter har sikret både opkvalificering og erhvervserfaring for de borgere, der har været omfattet af jobrotationen. Så fremfor helt at afskaffe ordningen bør det i stedet undersøges, hvordan ordningen kan gentænkes og relanceres i en udgave, der matcher det danske arbejdsmarked i 2024 og i årene fremover.

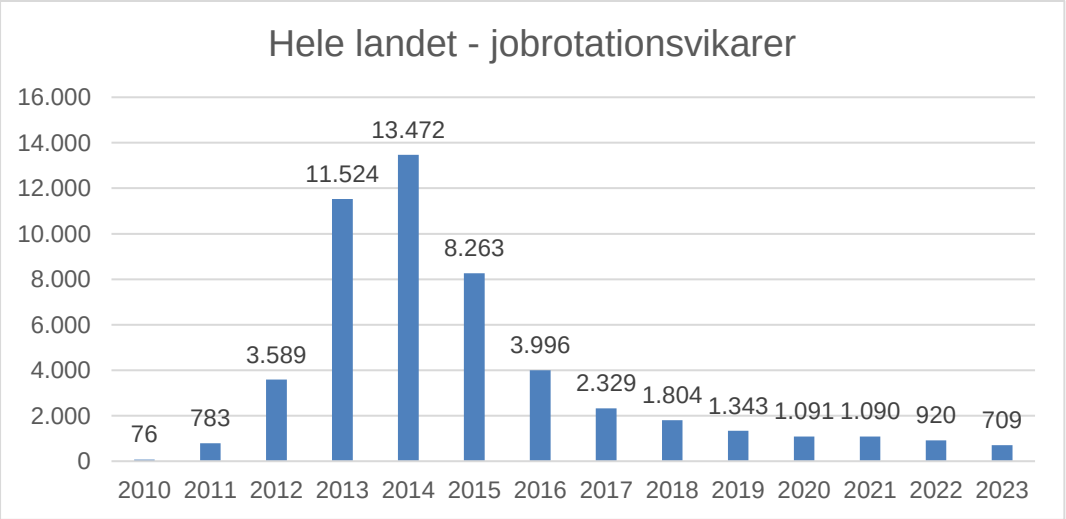

Figur 2. Antal jobrotationsvikarer i perioden 2010 til 2023. Kilde: jobindsats.dk

Sygemeldte fra beskæftigelse flyttes ud af beskæftigelsesindsatsen (2.8)

HK Kommunal er betænkelig ved dele af ekspertgruppens forslag om at flytte sygemeldte fra beskæftigelse ud af beskæftigelsesindsatsen. Betænkeligheden gælder i særlig grad den del af forslaget, der indebærer en større involvering af arbejdsgiverne i vurderingen af behov for opfølgning og hjælp til fastholdelse af sygemeldte medarbejdere.

At overlade ansvaret for sygedagengemodtagere til arbejdsgiverne kan skabe flere udfordringer og problemer både for virksomhederne, medarbejderne og samfundet som helhed. Her er nogle af de centrale problemer:

En meget stor andel af lønmodtagere i den private sektor er ansat i små og mellemstore virksomheder (SMV). I 2022 udgjorde andelen af ansatte i SMV'erne 2/3 af arbejdsstyrken i den private sektor svarerende til over 1 million ansatte. Det gennemsnitlige antal ansatte i en SMV-virksomhed var i sammen opgørelsesperiode 3,4 årsværk.

Forslaget fra ekspertgruppen betyder med andre ord, at rigtig mange mindre private virksomheder nu skal bruge deres begrænsede (personale)ressourcer til at forholde sig til mulige komplekse problemstillinger i forbindelse med sygemeldinger, som de ikke nødvendigvis har de tilstrækkelige faglige forudsætninger for – og som samtidig trækker ressourcer væk fra deres kerneaktiviteter. Erfaringer fra flere jobcentre er således, at bl.a. mindre arbejdsgivere helt forståeligt bl.a. mangler viden om en række redskaber og lovgivningsbestemmelser, der effektivt kan understøtte den sygemeldte medarbejders tilbagevenden til jobbet.

Arbejdsgivere er ikke nødvendigvis eksperter i sygedagpengelovgivningen eller sundhedsrelaterede emner, og kan have svært ved at håndtere komplekse sygeforløb på en passende måde. Det kan føre til fejl eller utilstrækkelig støtte til den sygemeldte medarbejder.

Dertil kommer, at et øget arbejdsgiveransvar for sygdomsforløbet potentielt kan skabe mulige spændinger mellem arbejdsgiver og medarbejder, især hvis der er uenighed om sygemeldingens varighed eller berettigelse. Dette kan påvirke arbejdsmiljøet negativt og føre til forskellige former for konflikter.

HK Kommunal er med afsæt i ovenstående bekymret for, om et øget ansvar for sygedagpengemodtagerne i arbejdsgiverregi vil kunne medføre længere sygemeldinger, fordi der ikke tidligt i sygdomsforløbet iværksættes relevante foranstaltninger - og professionelle sundheds- og beskæftigelsesfaglige screeninger af de sygemeldte borgere.

Digital indsats for sygemeldte (2.9)

HK Kommunal kan støtte op omkring forslaget. I den forbindelse er det dog vigtigt at være opmærksom på, at skønsmæssigt 7-8 procent af befolkningen er ordblinde[9] og at 13 procent af de elever, der i disse år forlader folkeskolen, også er ordblinde[10]. Kommunerne bør forpligtes til at have alternativt tilbud til disse borgere, så deres sygdomsforløb ikke forlænges unødigt på grund af manglende digitale kompetencer og / eller ordblindhed hos borgerne.

Afskaffelse af særregler (2.10)

HK Kommunal er principielt tilhænger af afskaffelse af bureaukratiske særregler og målsætningen om afbureaukratisering. Ekspertgruppen foreslår f.eks. afskaffelse af jobmål i forbindelse med CV-oplysninger og straks tilgængeliggørelse af CV-oplysninger på Jobnet. HK Kommunal vurderer, at afskaffelse af den type regler er fornuftig og hensigtsmæssig.

Det er imidlertid et reelt problem, at afskaffelsen af særreglerne også indebærer, at en række af borgernes eksisterende rettigheder afskaffes, herunder bl.a. ret til selvfunden virksomhedspraktik og løntilskud samt retten til koordinerende sagsbehandler (jf. boks 2.8). Konsekvenserne af en eventuel afskaffelse af disse rettigheder bør derfor belyses yderligere.

---

[9] https://nota.dk/services/antallet-af-ordblinde
[10] https://www.uvm.dk/aktuelt/nyheder/uvm/2023/sep/230929-cirka-en-ud-af-otte-af-eleverne-i-folkeskolens-9--klasse-er-ordblinde

Harmonisering af regler (2.11)

Ekspertgruppen foreslår harmonisering af regler på tværs af målgrupper. HK Kommunal kan støtte en række af harmoniseringsforslagene, herunder bl.a. harmoniseringen af registrering af CV-oplysninger, tidspunktet for første samtale, indhold i kontaktforløbet, løntilskudsansættelse mv.

Forslaget om, at dagpengemodtagere og borgere tæt på arbejdsmarkedet skal kunne komme i nytteindsats, forekommer dog problematisk da denne indsats traditionelt har været målrettet andre målgrupper.

Målretning og forenkling af uddannelsesindsatsen (2.12)

HK Kommunal finder det positivt, at bl.a. retten til uddannelsesløft på 110 procent udvides med gruppen af faglærte, der ikke længere kan arbejde med deres oprindelige uddannelse pga. helbredsmæssige årsager.

Arbejdsmarkedet gennemgår imidlertid store transformationer i disse år, der bl.a. vil være præget af teknologiske ændringer, ændret demografi i arbejdsstyrken og stigende global arbejdsdeling. Der er tale om ændringer, der både vil skabe jobs, men samtidig også vil destruere jobs. I den forbindelse er det vigtigt, at flest mulige (ledige) lønmodtagere får mulighed for at få adgang til opkvalificering. HK Kommunal vil derfor foreslå, at retten til uddannelsesløft udvides til at omfatte langt flere grupper end de foreslåede.

Ekspertgruppens forslag om at øget tilskuddet til virksomheder der ansætter voksenlærlinge, er også fornuftigt. Det er også fornuftigt at udvide voksenlærlingeuddannelsen med faglærte, der ikke kan arbejde med deres uddannelse på grund af helbredsmæssige årsager.

Modsætningsvis er det ikke hensigtsmæssigt, at tilskuddet til voksenlærlinge i beskæftigelse fjernes. Det vil mindske incitamenterne til at tage en uddannelse for de mange tusinde voksne, der i dag er i ufaglært beskæftigelse, og som overvejer en uddannelse som voksenlærling. For øjeblikket er det jf. nedenstående tabel mere end 5.000 voksenlærlinge der i dag er gået i gang med en uddannelse fra beskæftigelse jf. nedenstående tabel.

Såvel private som offentlige virksomheder får i de kommende år behov for mere kvalificeret arbejdskraft, og her kan tilskuddet til voksenlærlinge være en åbenlys del af løsningen.

Faglært, ledig	3.101
Faglært med forældet uddannelse, beskæftigelse	118
Ufaglært, beskæftigelse	5.456
Ufaglært eller faglært med forældet uddannelse, ledig	11.055
Uoplyst	9
I alt	19.615

Tabel 1. Voksenlærlingen fordelt på baggrundsvariabler 2023. Kilde: jobindsats.dk

Målretning og forenkling af kurser (2.13)

Ekspertgruppen foreslår, at adgangen til seks ugers jobrettet uddannelse begrænses til gruppen af ledige med mere end 6 måneders ledighed. Argumentet er, at kurserne på den måde reserveres de borgere, der har mest behov for indsatsen. Kurserne reserveres desuden ledige med ufaglært og faglært baggrund, hvormed grupper med MVU- og LVU-baggrund fortsat afskæres fra denne opkvalificeringsmulighed.

HK Kommunal finder forslaget fra ekspertgruppen problematisk. Som tidligere anført er der behov for en kvalificeret, veluddannet og omstillingsparat arbejdsstyrke. I den sammenhæng virker det direkte kontraproduktivt at afskære meget store grupper af ledighedsberørte borgere fra muligheden for at opkvalificere sig via seks ugers jobrettet uddannelsen indenfor de første seks måneders ledighed.

Nedenfor er anført ledighedslængden for dagpengemodtagere opgjort i maj måned 2024. Her fremgår det, at 64 procent af dagpengemodtagerne (45.300 ledige) har en ledighed under 6 måneder, og at de med det foreliggende forslag derfor fremadrettet risikerer at ville være afskåret fra deltagelse i seks ugers jobrettet uddannelse.

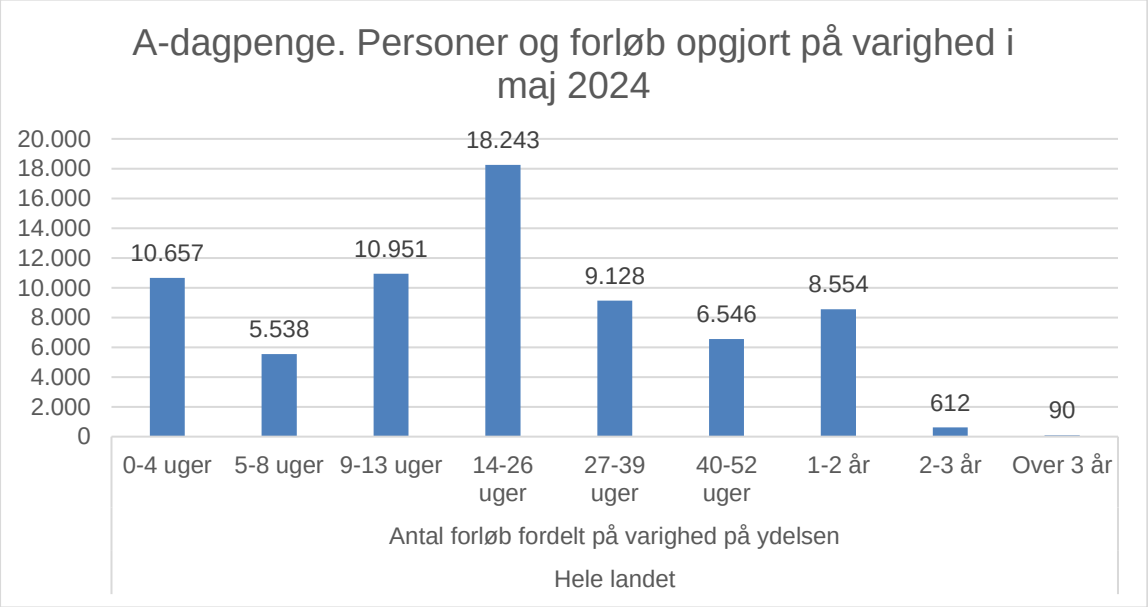

Figur 3. Ledighedsforløb opgjort på længden af forløbet. Dagpengemodtagere. Maj 2024. Kilde: jobindsats.dk

HK Kommunal er også modstander af ekspertgruppens forslag om at nedlægge den regionale uddannelsespulje. Uddannelsespuljen har givet mulighed for, at man lokalt hurtigt har kunne iværksætte uddannelsesaktiviteter målrettet efterspørgslen efter arbejdskraft på lokalt og regionalt niveau. Denne mulighed reducerer forslaget fra ekspertgruppen.

Forenkling af den statslige rolle (2.14)

Ekspertgruppen foreslår, at den statslige understøttelse af uddannelsesindsatsen flyttes fra STAR til kommunalt regi. HK Kommunal er enig i denne vurdering, og vil supplerende foreslå, at STAR's rolle fremadrettet bliver ændret fra det hidtidige fokus på kontrol, til i højere

grad fremadrettet lokalt at skulle understøtte best practice og erfarings- og metodeudvikling i beskæftigelsesindsatsen.

Opkvalificering af sagsbehandlere (2.15)

Ekspertgruppen foreslår, at der afsættes en midlertidig pulje på 100 millioner kroner til opkvalificering af sagsbehandlere på beskæftigelsesområdet. HK Kommunal er enig med ekspertgruppen i, at det er nødvendigt at afsætte midler til at sikre en opkvalificering af sagsbehandlere på beskæftigelsesområdet.

HK Kommunal vurderer imidlertid, at 100 millioner kroner kun i begrænset omfang matcher det nødvendige opkvalificeringsbehov. Der er aktuelt ansat 14.000 medarbejdere i jobcentrene. Dertil kommer et antal medarbejdere i a-kasserne, der ikke er offentligt tilgængeligt.

Antages det imidlertid, at der er behov for opkvalificering af samlet set 10.000 frontmedarbejdere, der er i direkte kontakte med de ledige, betyder det, at der er afsat cirka 10.000 kroner pr. medarbejder til opkvalificering. Udgifterne til et enkelt modul på f.eks. akademi- eller diplomuddannelsen i beskæftigelse udgør cirka 14.000 kroner, så de afsatte midler rækker ikke engang til at tilbyde medarbejderne et kompetencegivende modul på akademi- eller diplomuddannelsen.

HK Kommunal vil derfor kraftigt anbefale, at der som minimum afsættes 280 millioner kroner til opkvalificeringsindsatsen, og at opkvalificeringen finder sted som kompetencegivende uddannelse på akademi- og diplomniveau. Det vil give den enkelte medarbejder mulighed for at deltage i undervisning på to moduler.

Der kan i den forbindelse henvises til et godt konkret eksempel fra Beskæftigelses- og integrationsforvaltningen i Københavns Kommune, der i samarbejde med Københavns Professionshøjskole har etableret en egentlig beskæftigelsesfaglig uddannelse for alle medarbejdere, der består af to akademi- eller diplommoduler, som alle medarbejdere skal gennemføre i forbindelse med deres ansættelse[11].

HK Kommunal foreslår desuden, at opkvalificeringen af medarbejderne bør forankres regionalt og lokalt i forbindelse med relevante forsknings- og undervisningsmiljøer på universiteter og professionshøjskoler, og at opkvalificeringen i videst muligt omfang bliver gennemført som kompetencegivende uddannelse med mulighed for at opnå ECTS-points.

Tema 3 – værdigt sanktionssystem i balance

Borgere længere fra arbejdsmarkedet skal i udgangspunktet ikke mødes med sanktioner (3.1).

Ekspertgruppen foreslår, at borgere længere væk fra arbejdsmarkedet ikke skal mødes med sanktioner. Forslaget begrundes med henvisning til forskningen på sanktionsområdet, hvor

[11] https://www.kk.dk/sites/default/files/agenda/8076eae0-b5fb-48dd-bbb3-615e2d7a1624/074b4fdf-4398-4ff0-b0fb-8058ead75a33-bilag-5.pdf og https://www.kk.dk/sites/default/files/agenda/8076eae0-b5fb-48dd-bbb3-615e2d7a1624/074b4fdf-4398-4ff0-b0fb-8058ead75a33-bilag-6.pdf

der ikke umiddelbart kan findes belæg for, at sanktioner bringer den pågældende borgergruppe tættere på beskæftigelse mv.

HK Kommunal er i overvejende grad enig med ekspertgruppen, og kan derfor bakke op omkring forslaget. Det kunne dog i en periode give mening at monitorere, hvordan praksis i de forskellige kommuner udvikler sig i forhold til administrationen af sanktioner, "hvor tilliden er brudt". Mest ideelt ville være, hvis der kunne gives borgere hurtig adgang til at få afgjort klager over dette, så der kan undgås store lokale forskelle på noget så afgørende for den enkelte borger som vedkommendes forsørgelsesgrundlag.

Automatisk påmindelse og sanktion ved manglende registreret jobsøgning (3.2)

Ekspertgruppen foreslår, at kravene om at søge job tydeliggøres for borgere tæt på arbejdsmarkedet, hvilket bl.a. skal ske gennem en automatisk påmindelsesservice (der vil kunne afmeldes af borgeren) og automatisk sanktionering for borgere, der ikke foretager jobsøgningen tidsmæssigt korrekt.

HK Kommunal er skeptisk overfor forslaget. Det er veldokumenteret, at mange ledige generelt er mere stresset end borgere, der er i beskæftigelse. Næsten 50 procent af de ledighedsberørte oplevede således en høj grad af stress, mens det tilsvarende tal for beskæftigede var 23 procent i 2021[12]. Stressen aktiveres bl.a. i forbindelse med advis og meddelelser fra a-kassen, jobcentret m.fl. HK Kommunal vil derfor anbefale, at borgerne i starten af deres ledighedsforløb aktivt vil skulle tilmelde sig påmindelsesservicen, og at der løbende skal være mulighed for at afmelde sig servicen.

HK Kommunal vil også henlede opmærksomheden på, at indførelsen af en automatisk sanktionering ikke er ensbetydende med, at kommunernes og a-kassernes administration af sanktionerne ikke vi være ressourcekrævende. Automatiseringen af sanktionerne vil med meget stor sandsynlighed medføre en markant stigning i klagesagsbehandlingen over sanktionerne, ligesom a-kasser og kommuner vil skulle bruge tid på dialog med de sanktionerede borgere.

Det bemærkes også, at kategoriseringen af hvorvidt borgeren er arbejdsmarkeds- eller aktivitetsparat ikke er en eksakt videnskab, og at vurderingen formentlig påvirkes af flere forskellige faktorer. Der ses i dag klare forskelle kommunerne imellem i forhold til andelen af borgere, der vurderes som værende arbejdsmarkedsparate kontanthjælpsmodtagere, og som dermed vil kunne blive underlagt en automatisk sanktion. Dette kunne også tale for fortsat at lade vurderingen af behovet for sanktion være udført af en sagsbehandler, mens der med automatisering formentlig vil kunne opnås en vis umiddelbar administrativ lettelse, når først sagsbehandleren har foretaget vurderingen.

Sanktion ved manglende meddelelse af afbud (3.3)

Ekspertgruppen foreslår, at borgere der ikke melder afbud til samtaler og tilbud sanktioneres med cirka 500 kroner.

HK Kommunal er skeptisk overfor ekspertgruppens forslag jf. bemærkningerne under 3.2 ovenfor. Det er et åbent spørgsmål, om administrationen af sanktionerne og den

[12] https://www.sst.dk/da/udgivelser/2022/Danskernes-sundhed

efterfølgende behandling af klager mv. samlet set vil være en administrativ besparelse eller det modsatte. Forslaget bør derfor analyseres nøjere inden der arbejdes videre med det.

Endelig er det uklart – og bør afklares - om der er tale om en ”ekstra” sanktion i forhold til de eksisterende økonomiske sanktioner, hvor der i de seneste år er blevet uddelt cirka 40.000 rådighedssanktioner til dagpengemodtagere på årsbasis, og 25.000 – 30.000 sanktioner til kontanthjælpsmodtagere[13].

Lempeligere tilgang til sanktioner for sygemeldte (3.4, 3,5 og 3.6)

Ekspertgruppen foreslår (1) lempelser af sanktion ved manglende indsendelse af oplysningsskemaet, (2) sygemeldte sanktioneres som udgangspunkt ikke inden første opfølgningssamtale, (3) forhaling af helbredelse ændres til ”så længe” fremfor at sygedagpenge bortfalder.

HK Kommunal er enig i ekspertgruppens anbefalinger.

Færre krav til udvidet partshøring for borgere længere væk fra arbejdsmarkedet (3.7).

Hvis kommunerne i mindre grad skal sanktionere aktivitetsparate borgere, bliver der også mindre behov for at have en udvidet forpligtelse for jobcenteret for at komme i kontakt med borgeren, inden sanktionen iværksættes, så dette forslag er en konsekvens af det andet. HK Kommunal kan på den baggrund derfor tilslutte sig forslaget om færre krav til udvidet partshøring for borgere længere væk fra arbejdsmarkedet.

Skærpet rådighedssanktion forenkles (3.8)

HK Kommunal er enig i, at der er behov for at forenkle brugen af skærpet rådighedssanktion for borgere tæt på arbejdsmarkedet jf. bl.a. Ankestyrelsens undersøgelser på området, der viser, at reglerne er komplekse og svære at administrere[14].

Forenkling af regler om mulighed for ophold i udlandet (3.9)

Ekspertgruppen foreslår en harmonisering af reglerne for ophold i udlandet i forhold til kontanthjælpsmodtagere versus dagpengemodtagere.

HK Kommunal er enig i ekspertgruppens forslag.

Afskaf pligt til rådighedsvurdering ved gentagne sygemeldinger (3.10)

Ekspertgruppen foreslår, at det fremover skal være op til en individuel vurdering i kommunerne, om der skal foretages en rådighedsvurdering, hvis en person har sygemeldt sig mindst to gangen indenfor en given periode.

HK Kommunal er enig i ekspertgruppens forslag.

---

[13] Kilde: https://jobindsats.dk/databank/ydelser/kontanthjaelp/mentor-og-radighedssanktioner/antal-radighedssanktioner/

[14] https://ast.dk/nyheder/nyheder/nyheder-2023/ny-undersogelse-kommunernes-brug-af-reglen-om-skaerpet-radighedssanktion

Nedlæggelse af jobcentre og frihed i organisering (4.1)

Ekspertgruppen foreslår her bl.a., at jobcentrene nedlægges, og at kommunerne fremover skal have fuld frihed til at organisere beskæftigelsesindsatsen.

HK Kommunal er bekymret for en række mulige afledte effekter af den foreslået nedlæggelse af Jobcentrene, og den større frihed til at dimensionere og implementere den lokale beskæftigelsesindsats.

Der er allerede nu fra flere sider fremsat bekymring for, at der med en frisættelse på nogle punkter kan opstå meget store lokale forskelle fra kommune til kommune, og det er en vurdering, som HK Kommunal også deler.

Det er i dag komplekst at gennemskue de forbundne kar mellem beskæftigelsesindsats, erhvervsfrekvens, førtidspension, sociale udgifter, misbrug, kriminalitet og alle mulige andre faktorer, der bliver påvirket i menneskers liv, hvis de af den ene eller den anden grund har svært ved at få en fast tilknytning til arbejdsmarkedet.

Det er derfor et vanskeligt område at lovgive omkring, fordi lokale forhold kan være meget forskellige, men det er også et vanskeligt område at sætte helt frit, fordi den enkelte kommune så kan risikere at gå ned ad en vej, der på den længere bane vil vise sig at være meget dyr for såvel kommunen, som de borgere, der i en række tilfælde nu ikke længere vil få den nødvendige sparring og indsats fra de kommunalt forankrede jobcentre, som vi kender i dag.

Hvis man af vanvare får sparet nogle steder, så antallet af førtidspensioner stiger, og der sker forværring af borgeres helbred pga. for lidt kontakt med hjælpersystemet, eller at der bliver for lidt beskæftigelsesfokus i den sociale indsats, så vil effekterne af dette først vise sig over tid og vil potentielt være svære at rette op på igen.

Der er en lokalpolitisk udfordring på beskæftigelsesområdet, som ikke helt ses tilsvarende på andre store velfærdsområder. Ingen regner med at få behov for det og opdager derfor ikke, hvis det er sparet sønder og sammen, før de står i en sårbar situation og ikke har ressourcerne til at gøre noget ved det. Børnehaver, skoler, plejehjem, veje og mange andre kommunale kerneområder er noget, vi alle regner med at skulle bruge, og derfor er der et relativt stærkt lokalpolitisk fokus på bl.a. disse områder.

Som lokalpolitiker kan man godt blive valgt på at skabe gode børnehaver eller misse et genvalg ved, at der er mange huller i vejene. Du bliver imidlertid hverken valgt eller fravalgt ved at være den lokalpolitiker, der sørger for det gode jobcenter. Derfor kan området let blive glemt i den interne kommunale prioritering, og det kan som sagt blive dyrt på den lange bane, for man risikerer som kommune at miste skatteindtægter, og ender i stedet med at skulle bruge flere penge til overførselsområdet.

Hvis denne risiko skal reduceres, bør man derfor stærkt overveje at give ledige og sygemeldte nogle landsdækkende rettigheder frem for at kontrollere de ansatte i forhold til landsdækkende procesmål. Tanken om rettigheder vil lægge op til, at den ledige ikke afkræves at gøre noget, der ikke giver mening. Hvis fx fire årlige samtaler ikke giver mening, så skal de selvfølgelig ikke holdes, men hvis den ledige havde en ret til en vis mængde samtaler, så kan den ledige jo benytte sig af det, hvis man vil og må ikke affinde sig med, at

medarbejderen først har tid til et møde om alt for lang tid, når problemet man vil drøfte, har vokset sig uoverskueligt stort.

I dag er der også procesmål for de beskæftigelsesfremmende aktiviteter, som borgeren modtager. Kunne man tænke sig en model, hvor borgerne her også udstyres med rettigheder i stedet for pligter? Det er meget løst, når ekspertgruppen siger, at en borger kan anmode om en indsats (anbefalingen s. 86). Er en anmodning det samme som en ansøgning, og vil den tilbagemelding borgeren efterfølgende får være det samme som en afgørelse, som borger kan påklage, hvis borger ikke får medhold? De nævnte spørgsmål og problemstillinger bør efter HK Kommunals vurdering belyses og adresseres inden den politiske beslutningsproces afsluttes.

Kommunalpolitisk forankring i overgangen til en ny organisering (4.2)

Ekspertgruppen foreslår, at der tilføjes en ny midlertidig regel om, at kommunalpolitiske drøftelser af beskæftigelsesindsatsen skal drøftes i et samlet politisk udvalg.

HK Kommunal kan støtte forslaget fra ekspertgruppen. Det er afgørende vigtigt, at der er et samlet lokalpolitisk fokus på beskæftigelsesindsatsens udvikling og implementering.

Justering af formålsbestemmelserne i social- og beskæftigelseslovgivningen (4.3)

Ekspertgruppen foreslår, at det af serviceloven skal fremgå, at job og uddannelse kan være en del af løsningen i den socialfaglige indsats, og at det i LAB-loven skal præciseres, at beskæftigelsesindsatsen for borgere længere væk fra arbejdsmarkedet skal være helhedsorienteret og inddrage relevante sociale samt sundhedsmæssige indsatser. Ekspertgruppen foreslår også, at der skal ses nærmere på, hvordan der kan ske yderligere justeringer på tværs af social- og beskæftigelseslovgivningen - f.eks. i forhold til anvendelse af mentorordningen.

HK Kommunal kan støtte forslaget fra ekspertgruppen.

Arbejde for bedre datadeling på tværs af forvaltninger (4.4)

Ekspertgruppen foreslår bl.a., at der iværksættes et afdækningsarbejde af barrierer for datadeling mellem velfærdsområderne, ligesom der skal udarbejdes vejledningsmateriale til kommunerne om muligheder og barrierer i forbindelse med datadeling om borgerne.

HK Kommunal kan støtte forslaget fra ekspertgruppen. Det er dog samtidig vigtigt at bemærke, at borgerne i sagens natur bør oplyses om, hvorvidt der finder datadeling sted om dem på tværs af forvaltningsområder.

Styrket virksomhedsfokus i indsatsen (4.5)

Ekspertgruppen foreslår bl.a. at videreudvikle Jobnet med anvendelse af nye teknologier (AI mv.), og at give virksomhederne adgang til deres egne oplysninger i forbindelse med årsrapporter mv.

HK Kommunal kan støtte forslaget fra ekspertgruppen. Det bemærkes dog, at alle danske virksomheder ikke nødvendigvis er 100 procent digitalt eller organisatoriske parate til at

navigere i forhold til et videreudviklet Jobnet. Et vigtigt spørgsmål i den forbindelse er derfor, hvordan man fortsat kan sikre, at der også er et kommunalt forankret servicetilbud på beskæftigelsesområdet til de ikke-digitalt parate virksomheder.

Tema 5 – mere plads til a-kasser og private

A-kasserne fastholder deres nye ansvar for kontaktforløbet i de første tre måneder (5.1)

Ekspertgruppen foreslår, at a-kasserne fastholder deres nye ansvar for kontaktforløbet i de første tre måneder, og at kommunerne herefter overtager ansvaret for dagpengemodtagernes kontaktforløb.

HK Kommunal kan støtte forslaget fra ekspertgruppen.

Sygemeldte dagpengemodtagere bliver længere i a-kassen (5.2)

Ekspertgruppen foreslår, at perioden, hvor a-kasserne har ansvaret for sygemeldte dagpengemodtagere, udvides fra de nuværende to uger til fire uger.

HK Kommunal støtter forslaget fra ekspertgruppen.

Øget brug af private leverandører gennem udbud (5.3) og (5.4)

Ekspertgruppen foreslår øget brug af private leverandører gennem et centralt rammeudbud for digitale selvbetjeningskurser og et digitalt selvbetjeningsværktøj for sygedagengemodtagere.

HK Kommunal kan med forbehold støtte forslaget fra ekspertgruppen. HK Kommunal mener, at den eksisterende model for inddragelse af private leverandører fungerer udmærket i hovedparten af landets kommuner. Samtidig peger ekspertgruppen på en lang række problematiske nationale og internationale erfaringer med anvendelse af private leverandører i stor skala.

En eventuel øget anvendelse af private leverandører gennem udbud bør derfor kun ske med en løbende tæt kommunal og statslig monitorering og evaluering, der sikrer, at de ledige og sygemeldte borgere får et reelt og målbart udbytte af anvendelse af private leverandører.

HK Kommunal skal supplerende pege på, at sygedagengemodtagere er en meget inhomogen gruppe, og nogle grupper derfor formentlig vil kunne have gavn af muligheden for supplerende landsdækkende digitale løsninger på sygedagpengeområdet, mens andre grupper fortsat vil have behov for et individuelt kommunalt forankret tilbud med mulighed for såvel digitale som fysiske møder.

Bedre sammenhæng mellem private og offentlige selvbetjeningsløsninger (5.5)

Ekspertgruppen foreslår en bedre sammenhæng mellem private og offentlige selvbetjeningsløsninger for bl.a. at reducere dobbeltregistrering.

Med forbehold for at det lovgivningsmæssige grundlag er i orden kan HK Kommunal støtte forslaget fra ekspertgruppen.

Fremme innovation og udvikling af private løsninger baseret på data fra indsatsen (5.6)

Ekspertgruppen foreslår, at der etableres syntetiske data på beskæftigelsesområdet mhp. at understøtte den privatbaserede udvikling af produkter til beskæftigelsesindsatsen.

HK Kommunal kan støtte forslaget fra ekspertgruppen.

Tema 6 – Styring efter resultatet

Ny resultatbaseret opfølgning og afskaffelse af skærpet tilsyn (6.1)

Ekspertgruppen vurderer, at der i det nuværende beskæftigelsessystem er for meget fokus på proceskrav, der bl.a. er ressourcekrævende og reducerer kommunernes muligheder for at tilrettelægge individuelle indsatser. Ekspertgruppen foreslår derfor en ny resultatbaseret opfølgning, hvor kommunerne måles på fem udvalgte resultatmål og en samtidig afskaffelse af det skærpet tilsyn.

HK Kommunal er enig i ekspertgruppens vurdering af, at der er behov for et skift fra fokus på proceskrav til fokus på resultatstyring.

HK Kommunal er dog jf. tidligere bemærkninger ovenfor betænkelig ved, hvorvidt alle landets kommuner i praksis vil/kan prioritere beskæftigelsesområdet økonomisk - og ressourcemæssigt.

Vi er samtidig bekymret for, at der vil blive en ”restgruppe”, for hvem det ikke umiddelbart lykkes at opnå tilknytning til arbejdsmarkedet. Der er en potentiel risiko for, at denne gruppe bliver glemt, fordi de forventede beskæftigelsesresultater generelt er opnået gennem arbejde med andre borgergrupper, og de økonomiske og personalemæssige ressourcer er blevet reduceret.

Der bør derfor fortsat være fokus på løbende at belyse og analysere, hvad der lykkes og hvordan for alle målgrupper i beskæftigelsesindsatsen - for på den måde at få alle med og sikre, at alle får en indsats, og ikke blot fritages fordi det bliver for dyrt eller "besværligt", og/eller at de forventede beskæftigelsesresultater opnås hurtigere og billigere på anden vis ved bl.a. at fokusere de begrænsede ressourcer på de ressourcestærke og velkvalificerede ledige.

I forlængelse af denne bekymring skal HK Kommunal samtidig pege på, at der knytter sig en række metodiske og praktiske problemer til resultatstyring, hvilket ekspertgruppen også selv peger på - i form af f.eks. påvirkning af udefra kommende faktorer (S.157).

Afskaffelse af beskæftigelsespolitiske mål (6.2)

Ekspertgruppen anbefaler at afskaffe de beskæftigelsespolitiske mål som en konsekvens af ekspertgruppens forslag om øget frihed til kommunerne.

HK Kommunal er i overvejende grad positiv overfor forslaget. Det bemærkes dog, at man med afskaffelsen af de centralt fastsatte beskæftigelsesmål også afskriver sig muligheden for at gennemføre landsdækkende indsatser i forhold til f.eks. rekruttering til erhvervs- og sundhedsuddannelserne og en række andre områder, hvor der mangler arbejdskraft.

Problemstillingen kan muligvis løses ved, at man fra centralt hold fortsat kan bibeholde muligheden for at fastlægge mål(sætninger), men at det skal være frivilligt for kommunerne at iværksætte aktiviteter i forhold til målsætningerne, og at der fra centralt hold skal følge ekstra økonomiske midler med til at gennemføre eventuelle indsatser i forhold til de centrale mål.

Ensretning af den økonomiske styring (6.3)

Ekspertgruppen foreslår en ensretning af den økonomiske styring, hvor en række udgifter fremover (eksklusive indkomsterstattende udgifter mv.) samles på den samme økonomiske ramme som de samlede serviceudgifter. Ekspertgruppen argumenterer bl.a. for modellen ved henvisning til et tænkt eksempel, hvor ledigheden stiger – og hvor den foreslåede nye kommunale autonomi indebærer, at kommunernes udgifter til stigende ledighed i et vist omfang ”neutraliseres” pga. færre krav til samtaler og aktiveringsniveau.

HK Kommunal er kritisk i forhold til de foreslåede besparelser på 3 milliarder kroner. Uagtet den foreslåede ensretning af den økonomiske styring ændrer det ikke det faktum, at der fremadrettet risikerer at udvikle sig en praksis, hvor nogle kommuner vil underfinansiere beskæftigelsesindsatsen, fordi der mangler økonomiske ressourcer til andre forvaltningsområdet.

Forestiller man sig f.eks. en situation, hvor ledigheden indenfor en kort periode stiger kraftigt (som under finanskrisen og corona-krisen), vil kommunerne alt andet lige fremadrettet have væsentligt færre økonomiske ressourcer til at håndtere den stigende ledighed jf. ekspertgruppens eksempel (Boks 6.10).

Målretning af puljer (6.4)

Ekspertgruppen foreslår, at en række puljer nedlægges på beskæftigelsesområdet, og at en del af besparelserne geninvesteres i to nye puljer (styrkelse af varslingspuljen og etablering af pulje til metodeudvikling af indsatsen for handicappede og udsatte borgere).

HK Kommunal er principielt enig i ekspertgruppens forslag. Vi ønsker dog samtidig at gøre opmærksom på, at puljerne jo oprindeligt er etableret med henblik på at adressere konkrete beskæftigelsespolitiske udfordringer (ex. indsatsen for sygemeldte), og at disse udfordringer jo ikke forsvinder, bare fordi puljerne nedlægges. I forhold til metodeudvikling på handicapområdet, så kan det vise sig at være ”spildte” penge, hvis der ikke efterfølgende er ressourcer - personalemæssigt og økonomisk i kommunerne - til at føre de erhvervede metoder ud i livet.

Realisering af yderligere besparelser på øvrig vejledning og opkvalificering (6.5)

Ekspertgruppen foreslår besparelser på øvrig vejledning og opkvalificering i størrelsesordenen 400 millioner kroner. I den forbindelse peger ekspertgruppen også på deres forslag om, at hvis op imod 25 procent af borgerne tæt på arbejdsmarkedet fritages for indsatser og samtaler vil det kunne give besparelser. Endelig anfører ekspertgruppen, at der på sigt kan overvejes at indføre lovbundne aktivitetslofter for øvrig vejledning og opkvalificering.

HK Kommunal er kritisk overfor ekspertgruppens forslag om besparelser på vejlednings- og opkvalificeringsområdet. Som anført tidligere i høringssvaret peger en række analyser og fremskrivninger fra bl.a. Finansministeriet og AE-rådet entydigt på, at der er behov for at styrke arbejdskraftudbuddet som følge af bl.a. demografiske ændringer-, den grønne omstilling og den teknologiske udvikling mv.

Det forekommer derfor fuldstændig malplaceret, at ledige helt eller delvist skal afskæres fra muligheden for den nødvendige sparring, vejledning og opkvalificering, der kan være med til at afhjælpe manglen på arbejdskraft indenfor mange delarbejdsmarkeder.

Tilsvarende forekommer ekspertgruppens lovbundne aktivitetsloft over øvrig vejledning og opkvalificering helt skævt. I de seneste år har der f.eks. være store fyringsrunder i slagterisektoren, ligesom der under corona var store masseafskedigelser i bl.a. lufthavnen i Kastrup. Situationer hvor der var brug for en hurtig og massiv indsats i forhold til bl.a. vejledning og opkvalificering af de berørte lønmodtagere.

Loftet vil potentielt også risikere at ramme de udsatte ledige hårdt, da der ofte vil være mange i den gruppe, der har behov for et forberedende forløb, inden f.eks. en virksomhedsrettet indsats kan iværksættes.

Et lovbundet aktivitetsloft over vejledning og opkvalificering matcher derfor på ingen måde behovet for, at beskæftigelsesindsatsen med meget kort varsel skal kunne omstilles til at håndtere meget voldsomme og omfattende ændringer på arbejdsmarkedet.

Endelig kan anføres, at den umiddelbare økonomiske gevinst ved at gennemføre besparelser på såvel ØVU som på andre aktive tilbud risikerer at generere øgede omkostninger andre steder på de offentlige budgetter. Det er en problemstilling, som ekspertgruppen selv eksplicit er opmærksom på – f.eks. i forhold til risikoen for en stigende tendens til tilkendelse af førtidspensioner.

Ny tilgang til Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekrutterings rolle i tilsynsindsatsen (6.6)

Ekspertgruppen foreslår, at STAR's opgave i højere grad skal fokusere på at understøtte kommuner og a-kasser med faglig viden, data og analyser gennem tilvejebringelse af ny viden om effekter samt viden om "best pratice". Det er i den forbindelse HK Kommunals vurdering, at det er vigtigt, at STAR fremadrettet indleder et forpligtende samarbejde med relevante forsknings- og undervisningsmiljøer på universiteter og professionshøjskoler.

HK Kommunal kan støtte intentionerne i ekspertgruppens forslag om en ændring i STAR's opgaveportefølje. Det er dog samtidig vigtigt at gøre opmærksom på, at en eventuel vedtagelse og implementering af forslaget forudsætter, at der tilvejebringes de nødvendige medarbejderkvalifikationer i STAR til at løse den nye opgave.

Historisk set har en meget stor del af STAR's medarbejdere været optaget af opgaver, der ikke matcher STAR's nye primære opgaver. For at understøtte implementeringen af den nye beskæftigelsespolitik er det derfor afgørende nødvendigt, at der rekrutteres nye profiler, der f.eks. har dybdegående praktisk og teoretisk viden om vejledning af ledige og sygemeldte borgere, og professionelle konsulentprofiler der har viden om organisations- leder og medarbejderudvikling på beskæftigelsesområdet.

Det er samtidig HK Kommunals vurdering, at den fysiske organisering af STAR og den geografiske allokering af medarbejderressourcerne bør overvejes. I dag er langt hovedparten af STAR's aktiviteter og medarbejdere fysisk placeret i København langt væk fra majoriteten af landets jobcentre. Det er HK Kommunals vurdering, at STAR i højere grad fremover bør gennemføre en fysisk decentralisering af organisationen, så hovedparten af organisationens medarbejdere fremover er placeret i f.eks. de eksisterende Arbejdsmarkedscentre tættere på de jobcentre og a-kasser, som de fremadrettet skal understøtte og sparre med.

Nedlæggelse af de regionale arbejdsmarkedsråd og Tilsynsrådet (6.7)

Ekspertgruppen foreslår en nedlæggelse af de regionale arbejdsmarkedsråd og Tilsynsrådet.

HK Kommunal er skeptisk overfor forslaget om nedlæggelse af de regionale arbejdsmarkedsråd. Vi efterlyser i den forbindelse, at der alternativt udvikles nogle enkle og kosteffektive organisatoriske modeller, der kan sikre en fortsat aktiv inddragelse af den beskæftigelsesfaglige viden, som de regionale arbejdsmarkedsråd i dag repræsenterer.

Evaluering af reform og regneprincipper (7.1)

HK Kommunal er enig med ekspertgruppen i, at en reform af beskæftigelsespolitikken bør evalueres. HK Kommunal deltager gerne i arbejdet med udformningen af evalueringsdesignet mv.

HOLSTEBRO
KOMMUNE
KIRKESTRÆDE 11. 7500 HOLSTEBRO

www.holstebro.dk

Beskæftigelsesministeriet
bm@bm.dk

Dato: 13. september 2024
Sagsnummer: 15.00.00-A00-2-24
Henv. til: Søren Landkildehus
Direkte tlf.: 9611 3801
Soren.Landkildehus@holstebro.dk

Høring af anbefalinger fra ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats

Kære Ane Halsboe-Jørgensen,

Holstebro Kommunes Arbejdsmarkedsudvalg hilser ekspertgruppens anbefalinger til fremtidens beskæftigelsesindsats meget velkommen med følgende bemærkninger:

1) Relevant opgør med målgruppeparadigmet
Den nuværende beskæftigelsesindsats klientliggør systematisk borgere med brug for hjælp gennem lovgivningens ensidige fokus på målgrupper og visitationskategorier. Mennesker med behov for hjælp er ofte ikke entydigt i en målgruppe, men de har brug for en indsats. Det er derfor med begejstring, at Holstebro Kommunes Arbejdsmarkedsudvalg ser hovedanbefaling nummer 1 fra ekspertgruppen, hvor der efter udvalgets opfattelse gøres op med målgruppe-paradigmet. Det vil være vigtigt i den sammenhæng ikke at indføre nye målgrupper, men netop forstå, at mennesker med brug for hjælp har brug for en indsats tilpasset deres forudsætninger. I den forbindelse kan det være nyttigt at huske på den læring, som akut-pakkerne gav beskæftigelsessystemet tilbage i 2012: forsikrede ledige med lange ledighedsperioder kan have brug for indsatser som er udviklet til udsatte ledige i kontanthjælpssystemet. Friheden for en kommune til at designe indsatsen til mennesker med behov for hjælp, bør ikke begrænses af om individet er berettiget til den ene eller anden form for ydelse.

2) Fokus på beskæftigelsesfaglighed i en bæredygtig beskæftigelsesindsats
Den faglighed, der skal løfte den lokale og meningsfulde beskæftigelsesindsats i fremtiden, skal udvikles løbende. Holstebro Kommunes Arbejdsmarkedsudvalg har siden 2016 arbejdet i et tæt forsknings- og praksisorienteret samarbejde for at udvikle medarbejdernes kompetencer til at kunne gribe menneskers forskellige behov for hjælp. Når Holstebro Kommunes Arbejdsmarkedsudvalg bifalder ekspertgruppens hovedanbefaling 2 er det med det forbehold, at det kun kan lykkes, hvis udviklingen af beskæftigelsesfaglighed har samme prioritet som f.eks. udviklingen af sundhedsfaglighed. Der ligger således en stor opgave i at understøtte medarbejdere og ledere i at kunne transformere de politiske målsætninger til virksomme resultater. En opgave, der bør finansieres nationalt.

3) Værdighed i borgermødet
Holstebro Kommunes Arbejdsmarkedsudvalg har i en række år arbejdet med en betoningsdagsorden, hvor mødet med borgerne skal opleves mindre forbydende og mere indbydende. For mange af vores borgere er den konstante italesættelse af sanktioner en uværdig og unødvendig påmindelse om, at de skal *"underkaste sig"* (jævnfør grundlovens § 75) den gældende lovgivning. Medarbejderne i beskæftigelsesindsatsen har føling med, hvem de skal have ekstra fokus på i rådighedssammenhænge og hvem der ikke har behov for et sådant fokus. Derudover er det administrative arbejde i sanktionssystemet en væsentlig arbejdsopgave, som ikke bringer særligt de udsatte tættere på selvforsørgelse.

4) Fri organisering og tilpasning til lokale behov
Holstebro Kommunes Arbejdsmarkedsudvalg hilser hovedanbefaling nummer 4 velkommen, hvorved der anbefales at kommunerne ikke længere skal dikteres en særlig organisering, eller at den lokale beskæftigelsesindsats skal hedde "Jobcenter". Det afgørende for Holstebro Kommune er, at beskæftigelsesindsatsen er lokal. Det betyder, at borgere og virksomheder har let adgang til den assistance de har behov for. Særligt virksomhedsservice, hvor rekruttering og kompetenceformidling er væsentlige opgaver for Holstebro Kommune i samarbejde med virksomhederne og borgerne, ses som en afgørende brik for fremtidens beskæftigelsesindsats. Dette indebærer en bred synergi til kommunens arbejde med udvikling og forbedring af rammevilkår for erhverv, uddannelse og de kommunale velfærdsområder (overgang fra barn til voksen, midlertidig social indsats og sundhedsfremme/forebyggelse). Den relevante leverance af offentlig service til et lokalområde, som Holstebro Kommune ligger i, indebærer naturligvis også samarbejde med nabokommuner om den brede rekrutteringsopgave og international arbejdskraft. Forstået som en mulighed for at organisere relevante og sammentænkte ydelser overfor arbejdsmarkedet kan imødese nogle af de problemstillinger, som virksomhederne står overfor på længere sigt.

5) Dilemmaer i transformationen af et åbent og moderne governance
Holstebro Kommune har en lang tradition for at arbejde tæt sammen med a-kasser og andre aktører på beskæftigelsesområdet. Holstebro Kommune har også forsøgt at udvikle nye former for andre aktører i lokalområdet. En væsentlig udfordring for andre aktører i geografiske områder, hvor det kan være langt mellem opgaverne, er finansieringsmulighederne for løbende tilstedeværelse. Samtidigt kan andre aktører være en inspirationskilde til indsatser, hvor man lokalt kan indarbejde metoder udviklet i privat regi. Holstebro Kommunes Arbejdsmarkedsudvalg har øje for digitaliseringens muligheder, men er samtidigt opmærksom på, at ansigt-til-ansigt samarbejde mellem mennesker fortsat er det, der virker, jf. STARs store Flere Skal Med-projekter.

6) Præmis for måling af resultatskabelse
Holstebro Kommune vil være nysgerrig på hvordan resultater måles, da nuværende rammevilkårsmodeller i årevis har forfordelt nogle kommuner. Holstebro Kommune har været i dialog med de forskere, der har udviklet benchmarkmodellen og STAR, der har dog ikke været vilje til at korrigere modellen.

7) <u>En virkningsfuld beskæftigelsesindsats straffes på bloktilskuddet</u>
Holstebro Kommune gør opmærksom på, at resultater så som lønnede timer (nogle gange kaldet småjob), koster kommunerne på bloktilskuddet sådan som udligningssystemet er sat sammen. Lønnede timer har vist sig at være en værdig form for genindtræden på arbejdsmarkedet, men hvis kommunerne bliver straffet på bloktilskuddet for at gøre det der virker, så er risikoen stor for at borgerne ikke bliver mødt med det redskab, der virker bedst.

8) <u>Bekymring for præmissen for besparelsen</u>
Holstebro Kommune er betænkelig ved ekspertgruppens forslag om besparelser for 3 mia. kr. Præmissen for besparelserne er, at unødigt bureaukrati bortskaffes. Uanset bureaukratiet, så skal kommunerne hvert år møde og betjene et betydeligt antal mennesker. I 2023 var antallet på landsplan 805.600 personer. Hvert menneske forventer, at den offentlige sektor møder dem relevant. Med en meget stejl nedskæring af medarbejderressourcer er risikoen for ineffektivitet stor, fordi hvordan forenes ambitionen om individuel tilgang og færre hænder.

9) <u>Lokalt bidrag til ekspertgruppens arbejde</u>
Holstebro Kommune har i løbet af ekspertgruppens arbejde indsendt forslag til ekspertgruppen. Den henvendelse er vedhæftet dette høringssvar som bilag.

Holstebro Kommunes Arbejdsmarkedsudvalg imødeser resultaterne af de kommende forhandlinger med forhåbning om en fremtidig beskæftigelsesindsats, der kan tilgodese mulighederne for stærke lokale løsninger til gavn for borgere og virksomheder.

Med venlig hilsen

Arbejdsmarkedsudvalget i Holstebro Kommune

Dorthe Pia Hansen (formand) Leif Brøgger (næstformand)

Jytte Dideriksen Erling Mose Pedersen Simon Tang

[… bilag …]

Input til ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats

At reformere beskæftigelsesindsatsen og finde 3 mia. kr. kræver en omhyggelig planlægning og implementering. Noget af processen er imidlertid forceret og låst, når mål og midler er forhåndsdefinerede uden tilstrækkelig evidens. Eksempelvis er overdragelsen af opgaver til a-

kasserne problematisk, når beskæftigelseseffekten er negativ, så er det svært at sikre at beskæftigelseseffekterne forbliver positive.

Hvis reduktionen i udgifterne skal foretages ved at mindske indsatsen vil det påvirke grupperne, der allerede er længst fra arbejdsmarkedet. Disse borgere, der ikke står til rådighed i traditionel forstand, repræsenterer samtidig de højeste omkostninger pr. person i beskæftigelsesindsatsen, så det er måske umiddelbart lettest at finde provenuet her.

Men for nogle af disse borgere vil alternativet til ikke at modtage en beskæftigelsesindsats være at modtage andre indsatser efter serviceloven. I takt med at udgifterne til det specialiserede socialområde har været kraftigt stigende har kommunerne i vidt omfang forsøgt at sammentænke indsatserne mellem social og beskæftigelse. Det har sandsynligvis betydet, at beskæftigelsesindsatsen har taget over for noget af sociallovgivningen i et forsøg på at få disse borgere bragt tættere på beskæftigelse eller uddannelse. Udfordringen ved at reducere i udgifterne til beskæftigelsesindsats til borgerne længst fra arbejdsmarkedet er derfor, at det kan have ikke-kendte afledte effekter på andre udgiftsområder og, at den indsats borgeren vil modtage ikke kan forventes at have noget nævneværdig beskæftigelsessigte. Det andet meget væsentlige er, at de langsigtede effekter på borgernes tilknytning til arbejdsmarkedet ved overhovedet ikke at modtage en beskæftigelsesindsats slet ikke er belyst. Danmark har f.eks. en lang række borgere som er i fleksjob. Fleksjob bidrager med arbejdskraft, men alternativet for en lang række af disse borgere er permanent passiv forsørgelse og dermed et lavere arbejdsudbud og højere udgifter. Med andre ord er massive reduktioner på kort tid forbundet med betydelige usikkerhed omkring de afledte og langsigtede konsekvenser.

Holstebro Kommune er populært sagt en 1%-kommune. Dermed er de beløb, der angives i afsnittet om konkrete nedslag anskuelige i en grov opskalering og derfor antydes også kun mulige tværsektorielle optimeringer.

Arbejdsmarkedsudvalget i Holstebro Kommune ønsker med de følgende sider at give input til Ekspertgruppens arbejde.

Sygemeldte

Den målgruppe hvor der er mest bureaukrati og mistillid er for modtagere af sygedagpenge og ressourceforløbsydelse i jobafklaring. Der er massive udgifter til lægeerklæringer og rehabiliteringsteams. Både regionens kliniske funktion og de praktiserende læger bruger en masse tid på at servicere beskæftigelsessystemet. I og med udbuddet af læger er begrænset er der udover, at det er omkostningstungt i beskæftigelsessystemet, også uhensigtsmæssig brug af samfundets ressourcer, når der bruges så mange kræfter på at flytte folk fra en ydelse til en anden.

Holstebro Kommune bruger 7,2 millioner på lægeerklæringer. Udgifter til rehabiliteringsteam ligger på 1,2 mio. og udgifter til sundhedskoordinator ligger på 1,2 mio. Med en grov opskalering kunne der givetvis hentes en ½ mia. alene på disse udgiftsposter set i lyset af at der ved en sanering af systemet fortsat skal kunne indhentes nogle erklæringer.

Hvis udgiftsniveauet til ydelser skal være neutralt kan det eksisterende system erstattes af et system hvor man forbliver på sygedagpenge, men hvor ydelsen automatisk reduceres efter et halvt år. Der er ingen grund til at bruge en masse ressourcer til rehabiliteringsteamet og

komplicere sagsbehandlingen ved at borgeren skal skifte fra Sygedagpengeloven til Lov om aktiv socialpolitik. Den absolut tungeste bureaukratiske opgave er revurderingsafgørelserne efter 5 måneder.

De fleste borgere modtager en omfattende indsats på trods af at de er i beskæftigelse. Jobcentrene løser en vigtig funktion i forhold til at rådgive arbejdsgiver og borger omkring hjælpemidler, skånehensyn og fastholdelsestiltag, men der er ingen grund til krav om opfølgningssamtaler i forhold til borgerens tilbagevenden til arbejde. Givet en opfølgningssamtale tager 2 timer (inkl. forberedelse) for hver måned borgeren er sygemeldt, så vil et simpelt regnestykke på antallet af samtaler kunne anskueliggøre både hvilket provenu, der kunne skabes, samt hvor mange ressourcer, der kan omfordeles til en mere virksomhedsvendt understøttelse på sygefraværsopgaven.

Paradigmeskiftet er her at gå fra at tænke sygedagpengesystemet som noget de sygemeldte skal forholde sig til og over til et system, der tager konsekvensen af at for 80% af borgerne på sygedagpenge er der en arbejdsgiver, der udbetaler normal løn og modtager sygedagpengesatsen i refusion.

Fra gatekeeper til greenkeeper

For mange målgrupper med forskellige regler gør det svært at navigere i for både borgere, virksomheder og kommunen. Selv indenfor ydelserne er der behov for at sondre da nogen tæller med i ledighedsstatistikken mens andre ikke gør, f.eks. jobparate og aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere. Visitationsbureakratiet vil sikre at borgerne ikke får mere end de er berettiget til. Trods denne intention opstår for mange meningsløse handlinger borger, virksomheder og kommuner imellem på visitationsprincippet.

Alternativt kan kommunen jf. allerede etableret retspraksis lave en individuel vurdering for borgerne og tilrettelægge beskæftigelsesindsatsen sammen med pågældende og virksomhederne. Det kan tilmed være at borgeren skal have et klippekort, så borgeren helt kan blive fritaget, hvis borgeren i en periode har det behov. Det kræver tillid til at borgeren og jobcentret målrettet arbejder efter at borgeren kommer i beskæftigelse eller uddannelse uden rigide proceskrav. Kommunens rolle bliver langt mindre kontrollerende og langt mere understøttende. Provenuet er her minimalt, men ressourcerne bruges i stedet klogt.

Fast Track

Visitation og afklaring er ressourcekrævende og udgør en stor del af indsatsen for nogle borgere, hvor det er åbenlyst at på et tidspunkt vil indsatsen afklare borgeren til en førtidspension eller et fleksjob. Hvis man lavede et fast track for de borgere og midlertidighed på ydelserne, ville overgangen være langt værdigere. Midlertidige fleksjob kan også i nogle tilfælde være en mulighed for at fastholde borgerne i virksomheden. Det ville isoleret set betyde at flere hurtigere ville få førtidspension eller fleksjob, men samtidigt ville udgifterne til afklaring falde og hvis overgangen mellem førtidspension og fleksjob blev gjort langt mere fleksibel, vil der være en chance for at kunne få nogle af de mange førtidspensionister sluset tilbage på arbejdsmarkedet, hvilket er næsten umuligt i dag.

Tilbud som retskrav

Tilbud defineret som retskrav er ofte reguleret ved objektive kriterier såsom alder og ekslusionskriterier såsom uddannelsesniveau mv. Visse tilbud koster samfundet henmod 1,5 mia. om året. Udfordringen med retskravstilbud er, at de ofte ikke matcher den enkelte

borger. Derfor bliver borgeren tilbudt noget alene grundet de objektive og ekskluderende kriterier, som skal følges op med yderligere tilbud efterfølgende, der matcher bedre.

Til afrunding stiller vi os til rådighed for uddybelse af ovennævnte forslag.

Med venlig hilsen

Arbejdsmarkedsudvalget i Holstebro Kommune

Dorthe Pia Hansen (formand) Leif Brøgger (næstformand)

Jytte Dideriksen Erling Mose Pedersen Simon Tang

Smid ikke de svageste ledige under bussen – tænk langsigtet!

Ledige danskere længere fra arbejdsmarkedet – altså de svageste ledige – bliver svigtet, hvis ekspertgruppens anbefalinger gennemføres i sin nuværende form. Hvis anbefalingerne vedtages, vil samfundet i realiteten give op overfor de op mod 100.000 mennesker, der er i målgruppen. På baggrund af 25 års erfaring ved vi i Huset Venture, at målgruppen af ledige længere fra arbejdsmarkedet med den rette individuelle og håndholdte beskæftigelsesindsats kan levere arbejdskraft til samfundet til gavn for staten, for den enkelte og for erhvervslivet.

Ekspertgruppens anbefalinger er spændende læsning, men anbefalingerne er ikke særligt spændende for "ledige længere fra arbejdsmarkedet" – og dem er der 100.000 af i Danmark.

For denne gruppe af eksempelvis aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere, personer i ressourceforløb, ledighedsydelsesmodtagere og aktivitetsparate uddannelseshjælpsmodtagere vil der blive tale om markante forringelser af deres nuværende muligheder for beskæftigelsesindsats til ulempe for både den ledige selv, samfundet OG erhvervslivet.

Som specialister igennem 25 år i forhold til at få netop de svageste ledige i job mener vi som socialøkonomisk **nonprofit-virksomhed,** at det er vigtigt at gøre særligt opmærksom på alvorlige konsekvenser indenfor to følgende områder:

1. De svageste ledige vil miste deres ret til en beskæftigelsesindsats – og udelukkende have ret til en årlig samtale med egen kommune.

2. Ekspertgruppen lægger op til, at kommunernes brug af eksterne aktører for de svageste ledige elimineres. Samtidig vil ledighedsydelsesmodtagere miste retten til brug af eksterne aktører, der netop kan være specialister i effektive, helhedsorienterede beskæftigelsesrettede forløb.

AD 1: Ekspertgruppen foreslår, at de svageste ledige vil miste deres ret til en beskæftigelsesindsats – og udelukkende have ret til en årlig samtale med egen kommune.

Hvis det indføres, at en ledig fra denne målgruppe udelukkende har ret til en årlig samtale hos kommunen, og en såkaldt fremdriftsgaranti, som ikke er nærmere defineret af ekspertgruppen, er der en **markant, forøget** risiko for, at borgeren i realiteten parkeres på passiv forsørgelse – og efterlades hjemme uden den udviklende og kontinuerlige, effektive jobindsats, der kan bringe vedkommende ud på arbejdsmarkedet. På denne måde vil samfundet simpelthen tabe en stor arbejdsstyrke på gulvet.

De svageste ledige har netop brug for en specialiseret og vedvarende, beskæftigelsesrettet indsats for at kunne komme ud i job igen. Vi må ikke fra centralt hold give op overfor en gruppe, som med den rette hjælp kan bidrage til samfundet. Det er en alt for KORTSIGTET tankegang!

HV-Videncenter
Skanderborgvej 277
DK-8260 Viby J
+45 8628 3555

HV-Aarhus
Skanderborgvej 277
DK-8260 Viby J
+45 8628 3555

HV-Kolding
Dieselvej 9
DK-6000 Kolding
+45 8738 2018

HV-Ringkøbing
Birkmosevej 20
DK-6950 Ringkøbing
+45 8628 3520

HV-Storkøbenhavn
Telegrafvej 4, opgang 2, 1. sal
DK-2750 Ballerup
+45 4213 3090

På den korte bane vil det måske være det billigste for kommunerne at give op. Men på den lange bane vil det være en dyr løsning for samfundet. De svageste ledige vil være på langvarig passiv forsørgelse, og hertil kommer de kostbare sideeffekter, der er kendte, når mennesker ikke kan blive en del af arbejdsmarkedet og dermed få en arbejdsidentitet: deres hyppigere kontakt til de sociale myndigheder, sundhedsvæsen etc., negativ social arv, manglende integration, dårligere helbred for den enkelte osv. osv. osv.

I Huset Venture har vi arbejdet med de svageste ledige i 25 år, og vi ved fra vores borgerevalueringer, at jo længere tid borgeren går uden hjælp – jo mere "slip" der er mellem indsatserne – jo vanskeligere bliver det at skabe resultater for den enkelte. Så at give op overfor denne gruppe vil populært sagt være at parkere gruppen på passiv forsørgelse til evig tid.

AD 2: Ekspertgruppen foreslår, at kommunernes brug af eksterne aktører for de svageste ledige elimineres. Samtidig vil ledighedsydelsesmodtagere miste retten til brug af eksterne aktører – nonprofit-aktører som os, der netop er specialister i effektive, helhedsorienterede beskæftigelsesrettede forløb.

Det foreslås i anbefalingerne, at kommunernes brug af eksterne aktører minimeres. På den måde vil man fratage de svageste ledige optimale muligheder for en beskæftigelsesindsats, der kan gøre en konkret forskel for den enkelte. Huset Ventures dokumenterede erfaringer viser eksempelvis, at hovedparten af de svageste ledige i forløb hos os kommer i job – eller bliver klar til at søge job.

Huset Venture – Danmarks største registrerede socialøkonomiske virksomhed – har igennem 25 år på landsplan haft tusindvis af borgere igennem beskæftigelsesrettede forløb. Huset Ventures resultater med de allersvageste ledige taler for sig selv og viser, at det KAN betale sig at investere i udvikling for målgruppen. Af de 147 personer, Huset Venture havde igennem forløb på landsplan i 2023, kom hele 72 % enten i job eller blev klar til jobsøgning af ordinært job eller fleksjob. Læs selve resultatrapporten her: https://husetventure.dk/aarhus/wp-content/uploads/sites/7/2024/04/dokumentationsrap_2023_vs7a.pdf

Hvis det fra politisk hold nu besluttes, at beskæftigelsesindsatserne skal trækkes ind i kommunerne, vil det få alvorlige konsekvenser for den enkelte lediges muligheder. Vi ved fra vores deltagere i helhedsorienterede forløb, at udfordringen i kommunalt regi kan være, at den ledige i mange kommuner sendes rundt mellem de forskellige forvaltninger, sundheds-, beskæftigelses- og socialforvaltning, hvilket kan vanskeliggøre den helhedsorienterede indsats, der faktisk er nødvendig.

I Huset Venture oplever vi MEGET ofte, at de mennesker, vi har succes med at bringe enten i job eller i uddannelse – har været igennem adskillige andre forløb – inden de begynder i forløb hos os. I Huset Venture møder den ledige en erhvervsvirksomhed med 25 års erfaring i at skabe rammer, hvor der i en erhvervskontekst kan tages hensyn til den enkeltes skånehensyn. Her kombineres jobtræningsforløb i professionelle erhvervsafdelinger med en tværfaglig, social og beskæftigelsesrettet indsats. I Huset Venture oplever den ledige specialiserede jobkonsulenter, der pga. Huset Ventures ansættelsespolitik, hvor 95 % ansatte er i fleksjob, har personlig erfaring med livskriser – og i dette møde sker der noget for den enkelte ledige. Den enkelte føler sig set og hørt på en

anden måde – og det er netop en sådan specialindsats, der kan være en medvirkende katalysator for et positivt videre forløb.

Øvrig evidens indenfor feltet viser tydeligt, at progression for en ledig især skabes, når en job-/virksomhedsrettet indsats kombineres med en social indsats, en helhedsorienteret indsats eller en opkvalificerende indsats. Fx viser BIP-analysen fra Væksthusets Forskningscenter, https://vaeksthusets-forskningscenter.dk/publikationer/nu-ved-vi-hvad-der-oeger-jobsandsynligheden/, at det er afgørende for at få mennesker længere fra arbejdsmarkedet i beskæftigelse, at beskæftigelsessystemet har det som sin strategi at tilbyde udsatte ledige helhedsorienterede, sammenhængende indsatser uden langvarige pauser og med et gennemgående fokus på job.

Også KL skriver i deres input til ekspertgruppen, at der er brug for en fleksibel ramme, hvor der er mulighed for at give en helhedsorienteret indsats på borgenes præmisser på tværs af det sociale, det sundhedsmæssige og det beskæftigelsesmæssige. Det er netop denne type helhedsorienteret indsats, vi i Huset Venture og i andre socialøkonomiske virksomheder har erfaringer og succes med, fordi vi fokuserer på det hele menneske og på de ressourcer og kompetencer, den enkelte besidder. Vi ved, at langt de fleste mennesker både kan og vil bidrage, og at det kan lykkes med den rette indsats.

Derfor bør socialøkonomiske virksomheder inddrages i fremtidens løsninger på beskæftigelsesområdet. Den enkelte ledige kunne eksempelvis have ret til et valg mellem det kommunale og godkendte/akkrediterede socialøkonomiske aktører. På den måde vil der også kunne eksistere en sund konkurrence mellem socialøkonomiske og offentlige aktører.

Ønsker du en uddybning af nogle af pointerne i ovenstående, så tøv ikke med at kontakte mig. Også hvis du som beskæftigelses-politiker har brug for baggrundsviden indenfor det socialøkonomiske felt.

Med venlig hilsen
Inge Bak
Adm. direktør, Huset Venture
Mobil: +45 61 55 55 02

Høje-Taastrup Kommune

Borgmesteren

Høje-Taastrup Kommune
Rådhusstræde 1
2630 Taastrup
Tlf: 43591000
www.htk.dk

Dir.tlf.:
Email: **@htk.dk**

12-09-2024

Ekspeditionstid:

Mandag - Onsdag	10.00 - 14.30
Torsdag	10.00 - 17.00
Fredag	10.00 - 13.30

Høringssvar på ekspertgruppens anbefalinger

Til Beskæftigelsesministeren,

Høje-Taastrup Kommune takker for muligheden for at afgive høringssvar vedrørende de fremsatte anbefalinger fra ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats. Overordnet bifalder vi hovedlinjerne i de foreslåede ændringer, da vi vurderer, at anbefalingerne samlet set kan skabe bedre rammer for en individuelt tilpasset og kommunalt forankret beskæftigelsesindsats, som vil være til gavn for både borgere og virksomheder.

Vi ønsker dog at udtrykke bekymring for de foreslåede besparelser på uddannelsesområdet. I Høje-Taastrup Kommune ser vi stor værdi i retten til uddannelsesindsatser for ledige. Vi anbefaler derfor, at disse fortsat skal gælde som en ret for borgeren for at sikre, at alle får lige adgang til de nødvendige kompetencer og muligheder for opkvalificering.

På vegne af Høje-Taastrup Kommune,

Med venlig hilsen

Michael Ziegler
borgmester

DokLøbenr.
148289-24

Til: Beskæftigelsesministeriet
Fra: Ingeniørforeningen i Danmark (IDA)

9. september 2024

Høring af anbefalinger fra Ekspertgruppe for fremtidens beskæftigelsesindsats

Den danske beskæftigelsesindsats har været et centralt element i skabelsen af et arbejdsmarked, der kan omstille sig i takt med arbejdsmarkedets skiftende efterspørgsel. Et arbejdsmarked, det meste af verden misunder os, og som derfor skal reformeres med stor omtanke.

Hos IDA er vi langt henad vejen enige i de udfordringer, som ekspertgruppen skitserer. Gennem skiftende politiske prioriteter har indsatsen udviklet sig et til overstyret system med fokus på at opfylde proceskrav, som i sin natur fjerner ressourcer fra indsatsen overfor den enkelte borger. Derfor mener vi, at der er basis for bedre udnyttelse af de økonomiske rammer.

Som udgangspunkt er vi også enige i ekspertgruppens anbefalinger om at reducere antallet af målgrupper fra 13 til 5. Vi savner dog en erkendelse af, at målgruppen "dagpengeindsats" er meget sammensat og med vidt forskellige arbejdsmarkeder – hvoraf nogle breder sig langt udover de enkelte kommunegrænser. Derfor er det naturligvis glædeligt, at ekspertgruppen vil lade A-kasserne fastholde ansvaret for kontaktforløbet i de første tre måneder af et ledighedsforløb. I IDA ser vi det som en anerkendelse af A-kassernes større indsigt i medlemmernes arbejdsmarked.

IDA-medlemmernes jobmarked er ikke kommunalt.

Især for højtuddannede som IDAs medlemmer, er vi bekymrede for, om de enkelte kommuner vil have tilstrækkelig indsigt i bredden af medlemmernes beskæftigelsesmuligheder – både fagligt, nationalt og internationalt.

Lykkeligvis er langt de fleste af IDAs medlemmer kun ledige i kort tid – oftest under tre måneder – så derfor retter vores bekymring sig især imod dimittendgruppen, som udgør hovedparten af IDAs ledige medlemmer.

Størstedelen af dimittenderne afslutter typisk deres uddannelse op til sommerferien, hvor arbejdsmarkedet stort set går i dvale. Bl.a. derfor, men også fordi de typisk står med en uddannelse

som er rettet mod mange forskelligartede jobmuligheder og derfor efterlader dem med et uklart billede af deres jobmuligheder, kan der være behov for en længere "søgeperiode" i sammenhæng med professionel støtte, før "hele årgangen" har det første job i hus.

Efter IDAs opfattelse giver ekspertgruppens borgerundersøgelse af jobcentrene et meget mangelfuldt billede borgernes tilfredshed og udbytte. "Borgerne" bliver f.eks. ikke opdelt i uddannelsesgrupper.

Når vi spørger IDAs nyuddannede medlemmer om deres oplevelser i jobcentrene, får vi et temmelig negativt billede. Medlemmerne understøtter ekspertgruppens konklusioner om, at proceskrav som regler, samtaler og administration fjernede meget tid fra deres jobsøgning. IDAs undersøgelse viser desuden, at kun 12 pct. oplevede at jobcentrenes tilbud "i høj" eller "meget høj grad" var relevante for dem, mens 47 pct. vurderede, at de "slet ikke" eller kun "i lav grad" var relevante.

45 pct. af respondenterne oplevede, at jobcentrene "slet ikke" eller kun "i lav grad" kendte deres uddannelse og kompetenceprofil, mens kun 10 pct. oplevede, at det i høj grad gjorde sig gældende. Kun 6 pct. oplevede, at jobcenteret "i høj grad" gjorde dem opmærksomme på jobmuligheder, de ikke kendte i forvejen, mens 68 pct. angav, at jobcenteret "i lav grad" eller "slet ikke" gjorde dem opmærksomme på ikke-kendte jobmuligheder.[1]

I IDA mener vi generelt, at A-kasserne har et langt større kendskab til deres medlemmers uddannelser og bredden i deres jobmarkeder end det, som de fleste kommunale jobcentre kan præstere. Derfor **anbefaler IDA, at A-kassernes ansvar for dimittenderne udvides til 6 måneder**.

Private leverandører.

Det er meget uklart, hvad en frisættelse af kommunerne vil betyde. Fra IDAs side frygter vi, at resultatet kan blive 98 måder at tilrettelægge beskæftigelsesindsatsen på. At der kan være

[1] IDAs undersøgelse er baseret på et survey blandt 663 nyuddannede medlemmer.

forskelle i indsatserne, giver en vis mening, netop fordi der er store forskelle i sammensætningen af de enkelte kommuners arbejdsmarkeder og erhvervsstrukturer.

Men under alle omstændigheder er vi fortsat bekymrede for kommunernes muligheder for at yde professionel assistance til f.eks. IDAs medlemmer og at skabe de rette match mellem udbud og mere specialiseret efterspørgsel, som virksomhederne higer efter.

I den sammenhæng kan vi godt se visse argumenter for at introducere private leverandører i beskæftigelsesindsatsen.

Ekspertgruppen synes at være temmelig inspireret af den svenske model for anvendelse af private aktører, hvor borgerne kan vælge mellem konkurrerende leverandører. De svenske fagforeningers erfaring er imidlertid, at borgene ikke kan "kvalitetsvurdere" de enkelte leverandører, og derfor typisk vælger én af dem, som står øverst på listen. Derfor starter mange af leverandørernes firmanavne med bogstavet a!

Derimod ville private leverandører kunne spille en positiv rolle, hvis de specialiseres i forskellige faggrupper, jobmarkeder eller brancher – f.eks. IDA-medlemmernes. Som allerede anført, kan jobcentrene kun i begrænset omfang levere kvalificeret indsigt og støtte til nogle faggrupper og dermed også til de virksomheder, som efterspørger disse gruppers, specialiserede viden.

Med specialiserede private leverandører, vil de fritstillede kommuner kunne henvise relevante borgere til leverandører, som har indsigt i netop deres uddannelsesbaggrund og mulige jobmuligheder.

Private leverandører kan dermed også medvirke til at sikre en større mobilitet på arbejdsmarkedet, fordi de ikke er begrænset af kommunegrænser.

Beskæftigelsesministeren
Holmens Kanal 20
1060 København K

København den 10.09.24

Svar på høring af anbefalinger fra Ekspertgruppe for fremtidens beskæftigelsesindsats

Til beskæftigelsesministeren Ane Halsboe-Jørgensen

Hermed fremsendes fonden Incitas kommentarer til anbefalingerne fra Ekspertgruppe for fremtidens beskæftigelsesindsats til, hvordan et nyt beskæftigelsessystem kan se ud, som blev offentliggjort juni 2024. Incita er en erhvervsdrivende fond, der siden 1966 har støttet ledige med betydelige udfordringer i at komme ind eller tilbage på arbejdsmarkedet. Siden 2022 har Center for Autisme været en del af fonden Incita.

Incita hilser velkommen, at ministeren har taget initiativ til en kortlægning og nytænkning af beskæftigelsesindsatsen i Danmark. Incita ser dog med bekymring på den store milliard-besparelse, som er den grundlæggende præmis for ekspertgruppens anbefalinger. Incita frygter, at en milliardbesparelse her og nu på beskæftigelsesområdet vil få konsekvenser, der rækker langt ind i fremtiden i form af et stigende antal marginaliserede borgere langt væk fra arbejdsmarkedet, fordi de ikke fik en beskæftigelsesrettet indsats i tide. Vi ved, at denne marginalisering af borgere udenfor arbejdsmarkedet har betydning for børn/efterkommere, som også vil få vanskeligt ved at finde fodfæste på arbejdsmarkedet og i uddannelsessystemet. Således vil den social slagside følge familier, og vi vil på sigt få en endnu større gruppe på overførselsindkomst (se fx analyse fra STAR maj 2023 "Flasket op med job": https://www.jobindsats.dk/media/rkzluaj3/analyse-flasket-op-med-job.pdf). Der er desuden meget, der tyder på, at den manglende tilknytning til arbejdsmarkedet har en negativ effekt ift. andre områder. Således har ledige flere kontakter til sundhedssystemet mv end borgere i arbejde, hvorfor en manglende indsats ift. at hjælpe ledige langt fra arbejdsmarkedet ind på arbejdsmarkedet, vil give øgede udgifter i bl.a. sundhedsvæsenet.

Incitas høringssvar er struktureret så det følger kategorierne for Ekspertgruppes anbefalinger.

1. **Få målgrupper og særregler**

Incita hilser velkommen at målgrupper og særregler forenkles.
Det skal dog bemærkes, at en "målgruppe" sjældent beskriver den enkelte borgers samlede situation og derfor ikke altid giver et retvisende billede af "hvad der skal til". Incita foreslår, at der i stedet for "målgrupper" arbejdes med "målsætninger" – altså at en borger kategoriseres efter målsætning (hvilken indsats er relevant, hvilket mål stræbes der efter). Et eksempel på en målgruppe, der ikke giver et retvisende billede er den gruppe, der i dag benævnte "jobparate kontanthjælpsmodtagere". Denne målgruppe er stort set svarende til gruppen af "ledige dagpengemodtagere" – blot ikke medlem af en A-kasse eller har ikke optjent ret til dagpenge. En kategorisering efter "målsætning"/indsats ville betyde at

denne gruppe blev håndteret på samme vis som gruppen af dagpengemodtagere, hvilket ville være mere retvisende.

2. Individuelt tilrettelagt indsats for borgerne

Incita ser en risiko for, at de svageste ledige bliver taberne. Incita frygter, at den aktive beskæftigelsesindsats bliver sparret væk i økonomiske trængte kommuner, når "ret til indsats" skiftes ud med "Sagsbehandlerne i kommunerne og a-kasserne får større frihed til at bruge deres faglighed og sunde fornuft i vurderingen af, hvornår en borger skal have en indsats". Incita har en bekymring for, at gruppen af ledige langt fra arbejdsmarkedet vil blive tabt på varig offentlig forsørgelse, hvis kommunerne kan begrænse indsatsen for denne gruppe til en jobhjælpsindsats med kun én årlig kontakt og intet krav om aktivt tilbud. Incita frygter, at den større frihed vil gå ud over de ledige borgere med færrest ressourcer, der dårligst er i stand til at tale egen sag og forlange en indsats. Målgruppen, vi arbejder med, står typiske med mange udfordringer i dagligdagen (psykiske, sociale, fysiske, misbrug, hjemløshed m.m.), vi ser mange med lav grad af tillid til "systemet" (hvilket betyder, at man nødigt, på eget initiativ tager fat i kommunen) og generelt manglende handlekraft og selvmotivation ift. selvstændigt at handle på at ændre forhold i eget liv. Incita frygter en marginalisering, hvor mennesker langt fra arbejdsmarkedet fastholdes i ledighed og derved får endnu sværere ved at opnå tilknytning til fællesskabet på arbejdsmarkedet.

Incita ser med bekymring på tiltag, der sætter individuelt skøn før "ret og pligt". Incita arbejder flere steder i landet med unge med udtalte udfordringer; unge med diverse varige udfordringer for deres funktionsevne fx unge med autisme, unge med alvorlig psykisk sygdom, unge med nedsatte kognitive funktionsevne og bekymringen er, at disse unge bliver overladt for meget til sig selv. Det vil fx være problematisk at reducere antallet af samtaler (ret og pligt), idet vi her har at gøre med en ungegruppe hvis funktionsniveau hurtigt reduceres, hvis de ikke holdes støttende i gang. Det er samtidig en gruppe, der ikke vil være udfarende og opsøgende ift. at få hjælp til at finde arbejdspladser, hvor de kan indgå. Typisk vil disse unge trække sig tilbage og marginaliseres.

Incita har desuden en særlig bekymring vedrørende unge, der har afsluttet en stu-uddannelse og efterfølgende skal deltage i arbejdsevneafklaring. Disse unge kommer fra et 3årigt uddannelsesforløb, hvor de i 3 år har haft massiv støtte og derved opnået kompetencer, som de risikerer at aflære, hvis der ikke er meget tæt kontinuerlig opfølgning til dem efter endt stu.
Endelig mener Incita, at der mangler fokus på ordinær uddannelse for den gruppe af borgere, der har en arbejdsevne, der matcher et fleksjob. Incita foreslår, at der etableres en uddannelsesordning til de borgere der ikke kan studere på fuld tid og på ordinære vilkår. Disse borgere vil kunne blive løftet til faglærte fleksjobbere fremfor ufaglærte fleksjobbere, hvis de fx kan tage en SOSU-uddannelse eller pædagoguddannelse på nedsat tid og over flere år end den normerede tid (med ret til SU), og derved opnår de at kunne få en mere stabil fremtid på arbejdsmarkedet. Hvis det centralt fastsatte fokus på uddannelse til unge i kontanthjælpssystemet afskaffes, risikerer vi som samfund at få en stor gruppe af unge i ufaglærte job, hvilket betyder, at de dels risikere nemt at miste tilknytningen til arbejdsmarkedet igen og dels risikerer at blive tidligt nedslidte, fysisk og psykisk.

3. Værdigt sanktionssystem i balance:

Incita hilser et værdigt sanktionssystem i balance velkomment. At rettigheder og pligter følges ad, er centralt for en effektiv og værdig beskæftigelsesindsats. Incita anbefaler, på baggrund af mange års praktikererfaring, at der kommunikeres mere tydeligt omkring netop rettigheder og pligter. Incita oplever jævnligt, at borgere ikke til fulde forstår, hvordan "systemet hænger sammen" ift. ret, pligt, muligheder og konsekvenser. Fx oplever vi, at nogle borgere bliver forvirrede over de breve, de modtager fra kommunen, idet de ganske enkelt ikke forstår, hvad der står i brevene.

4. Nedlæggelse af jobcentre og fri organisering

At give kommunerne mere frihed til at organisere beskæftigelsesindsatsen for at sikre borgerne en mere helhedsorienterede indsats, kan godt give mening. Incita arbejder med nogle af de mest udsatte og udfordrede borgere, der ofte har forløb og indsatser på tværs af forvaltninger/resort i kommunen. Vi oplever, at for at skabe succes for borgeren indenfor beskæftigelse, kræver det ofte en helhedsorienteret indsats dvs. samarbejde med mange instanser udover beskæftigelsesområdet. Det er generelt oplevelsen, at borgerne har brug for hjælp til at navigere i systemet, når de har parallelle forløb med forskellige forvaltninger samtidig. For de mest ressourcesvage borgere kan det være en fordel, hvis der kommer mere fokus på den sociale- eller sundhedsmæssige indsats i vejen henimod arbejdsmarkedet. Det vil ligeledes være hensigtsmæssigt at borgerne (med behov for indsatser i flere forvaltninger/resort) tildeles en koordinerende sagsbehandler, som støtter den enkelte borger i at navigere mellem forskellige forvaltninger, sundhedssystemet m.v.

5. Mere plads til a-kasser og private leverandører

Incita savner mere fokus på ikke-kommunale aktører og civilsamfund. Kommuner og A-kasser fylder mest i anbefalingerne, idet det anbefales, at indsatsen fortsat er forankret i kommunerne og A-kasserne skal beholde ansvaret for dagpengemodtagerne og have et større ansvar ifm. indsatsen for sygemeldte. Private leverandører kan så byde ind på de nationale udbud på digitale tilbud og værktøjer. Incita finder det problematisk, at private leverandører overhovedet ikke nævnes som en del af den beskæftigelsesfaglige løsning. Argumentet herfor er, at det ikke kan dokumenteres at private aktører er bedre og billigere end det offentlige. Hertil må det understreges, at der heller ikke findes entydig evidens for at beskæftigelsesopgaverne løses bedst og billigst af kommuner og A-kasser. Derudover skal det nævnes, at den undersøgelse, der refereres til i ekspertgruppens anbefalinger, vedrører de tidligere statslige udbud, her bør det nævnes at disse udbud udelukkende vedrørte jobklare borgere (primært dagpengemodtagere), hvorfor det ikke vil være relevant at overføre konklusioner herfra til andre målgrupper.

Helt overordnet finder Incita det problematisk at valg af leverandør/operatør skal afhænge af organisationsform og ikke af performance og pris. Incita anbefaler, at der arbejdes på skabe en incitamentsstruktur der understøtter valg af den leverandør/operatør (kommune, A-kasse, ikke-kommunal leverandør) der skaber den bedste kvalitet til prisen. Forudsætningen herfor er transparens ift. opgaveløsning og økonomi på tværs af organisationstyper. I den forbindelse er det vigtigt at tage højde for input, når der måles på outcome, dvs. tages højde for hvilken målgruppe hhv. kommuner, A-kasser og private leverandører arbejder med.

Incita anbefaler, at der arbejdes på at skabe national transparens vedrørende omkostningsniveau og resultater for alle – kommuner, A-kasser, ikke-kommunale aktører, så det bliver muligt at benchmarke og dermed muligt for den offentlige indkøber at foretage et valg af aktør på oplyst grundlag. Incita anbefaler samtidig, at en statslige enhed fører tilsyn med kommunernes performance på beskæftigelsesområdet (som det også ses i anbefaling 6: resultatstyring) og at det får konsekvenser ikke at nå sine målsætninger. Dette for at sikre borgerens retssikkerhed ift. at få tilbudt den mest jobeffektive løsning/bedste beskæftigelsesindsats til prisen – uanset hvilken kommune man er bosiddende i.
Incita gør endelig opmærksom på, at ikke alle grupper af ledige vil kunne profitere af digitale jobsøgningsløsninger. I Incita er vi specialiserede i indsatser for borgere, der typisk har brug for en håndholdt indsats; borgere, der ofte ikke taler ret meget dansk og er digitale analfabeter. Denne gruppe vil ikke have gavn af et digitalt jobsøgningstilbud, men vil bare blive mere marginaliseret, hvis indsatsen rykkes hertil. For mange af Incitas borgere er fremmødet hos os en af få begivenheder i løbet af en uge, hvor de faktisk mødes fysisk med andre mennesker. Derudover er det vores erfaring, at gruppeaktiviteter er et rigtigt godt redskab til at skabe energi og motivation hos mere udsatte borgere, der måske ikke har det største private netværk eller det mest konstruktive private netværk. Det skal understreges at de ikke -kommunale leverandører, der arbejder med borgere længere væk fra arbejdsmarkedet, typisk har sær-kompetencer ift. målgrupperne (fx ift. borgere, der ikke taler dansk/engelsk, borgere udfordret med vanskelige udviklingsforstyrrelser som fx autisme og/eller borgere som kræver en særlig tværfaglig indsats, som kommunerne ikke selv har mulighed for at iværksætte).

6. Fra proceskrav til resultatstyring

Incita hilser et skift fra proceskrav til resultatstyring velkommen. Det giver god mening at kommunerne i højere grad skal styres efter overordnede mål og formål samt de resultater, de skaber. Det giver god mening at indføre en ny model for opfølgning overfor kommunerne og a-kasserne med fokus på resultater.

Afslutningsvis takker Incita ministeren for muligheden for at afgive høringssvar. Såfremt, I har spørgsmål eller ønsker uddybning, tag endelig fat i os.

Med venlig hilsen

Incita & Center for Autisme
Christina Grøntved
adm. Direktør
Mobil: +45 4078 8284 & e-mail: cgr@Incita.dk

Beskæftigelsesministeriet

bm@bm.dk

København, 13. september 2024

Høringssvar vedrørende:

Anbefalinger fra ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats

Mange af de mennesker, vi i Kirkens Korshær hjælper hver dag i vores sociale arbejde landet over, er i berøring med beskæftigelsessystemet. For dem har indretningen af beskæftigelsesindsatsen afgørende betydning for deres trivsel, sundhed og fremtid.

Overordnet set mener vi, der er flere positive forslag i anbefalingerne fra ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats. Dog er vi også bekymret for konsekvenserne af flere af forslagene samt noget af det, anbefalingerne ikke omfatter.

Individuelle indsatser og fremdrift

I dag står rigide regler og krav for ofte i vejen for en meningsfuld indsats for mennesker i udsathed. Derfor ser vi i Kirkens Korshær positivt på ambitionen om at give plads til en mere fleksibel og individuelt tilrettelagt indsats, som tager udgangspunkt i den enkeltes behov og ønsker.

Af samme grund ser vi også positivt på forslaget om, at kommunerne får mulighed for at fritage borgere fra at stå til rådighed for beskæftigelsesindsatsen i op til seks måneder ad gangen, hvis de vurderer, at en borger er særligt udsat. Det er dog afgørende, at den fritagne borger ikke overlades til sig selv, men fortsat har ret til at mødes og få hjælp.

Vi ser ligeledes positivt på forslaget om, at borgere længere fra arbejdsmarkedet fremover kun skal til én samtale i løbet af de første seks måneder, samt at kravet om et aktiveringstilbud senest efter seks måneder afskaffes. Det er dog afgørende, at der i stedet tilrettelægges en effektiv indsats med fokus på den enkeltes behov og ønsker.

I dag ser vi alt for mange eksempler på borgere, som er fanget i ydelsessystemet i årevis. Derfor ser vi positivt på forslaget om, at kontanthjælpsmodtagere i jobhjælp omfattes af en årlig opfølgning på deres fremdrift. Det er dog afgørende, at der fastsættes en øvre grænse for, hvor længe man som borger kan være på kontanthjælp, da denne er tiltænkt som en midlertidig ydelse. Ligeledes bør det tydeliggøres, hvad indholdet af opfølgningen på fremdrift konkret skal indeholde.

Godt at droppe sanktioner

Sanktioner virker sjældent på mennesker i udsathed. Derimod forværrer de ofte udsatheden. Derfor ser vi meget positivt på forslaget om, at borgere længere fra arbejdsmarkedet som udgangspunkt ikke skal sanktioneres, samt at ni ud af ti sanktioner fjernes.

Ligeledes bakker vi fuldt om, at sygemeldte skal opleve en mere værdig tilgang i indsatsen, så de ikke længere skal hives gennem opslidende beskæftigelsesforløb eller sanktioneres. Begge dele risikerer at forværre deres tilstand.

Husk dem, der ikke kan arbejde

Det er positivt, hvis en reduktion af antallet af målgrupper kan reducere kompleksitet og bureaukrati. Vi er dog bekymrede for, at man med de foreslåede målgrupper risikerer at overse mennesker i udsathed, som er for dårlige til en jobhjælpsindsats, men som heller ikke er sygedagpengemodtagere, førtidspensionister eller lignende.

Af samme grund er vi bekymrede for forslaget om, at alle nye kontanthjælpsmodtagere som udgangspunkt skal mødes med en forventning om, at de kan varetage et job. Selvom der lægges op til, at man hurtigt kan rykkes til en anden målgruppe, frygter vi, at det i praksis vil betyde, at udsatte borgere fastholdes i gruppen af jobparate.

Denne frygt styrkes af forslaget om, at kriteriet for jobhjælp er, at man ikke vurderes i stand til at påtage sig et ordinært job og forsørge sig selv inden for seks måneder – modsat tre måneder i dag.

I dag hives for mange mennesker i udsathed gennem opslidende ressourceforløb. Det gavner ingen. Derfor er det positivt, at ressourceforløb foreslås afskaffet. Det er dog uklart, hvilken indsats der skal sættes i stedet. Det er afgørende, at der her er et blik for, at der er tale om mennesker med sociale og sundhedsmæssige problemer, som skal have en ordentlig social indsats – eller som i mange tilfælde vil have bedst af at få tilkendt en førtidspension.

Lavere ydelser er et problem

Anbefalingerne indebærer, at nogle mennesker vil blive sat ned i ydelse ift. det nuværende ydelsessystem – bl.a. som følge af, at de ikke kan være på ressourceforløbsydelse eller i revalidering. Det kan vi ikke støtte. Det kan godt være, der er tale om en relativt lille gruppe mennesker, men det kan have alvorlige negative konsekvenser for deres livsførelse.

Det er desuden problematisk, at det foreslås, at den skønsbaserede forlængelse af sygedagpenge erstattes af en objektiv model, hvor alle sygemeldte automatisk sættes ned på en reduceret sygedagpengesats efter et fastsat antal uger.

Det må formodes, at mennesker på sygedagpenge faktisk er syge og ikke vil blive raske af, at ydelsen sættes ned efter et bestemt antal uger. Derfor må forslaget forventes af ramme de mennesker med alvorlig sygdom, som anbefalingerne ellers har en målsætning om at hjælpe.

Pas på frisættelse og besparelser

Frisættelse fra regler kan være nødvendigt for at skabe mere meningsfulde, individuelt tilrettelagte indsatser. Vi er dog bekymrede for, at frisættelsen også afskaffelser vigtige rettigheder for den ledige.

Kommunerne har i forvejen udfordringer med at overholde loven over for mennesker i udsathed, og vi er bekymrede for, at nogle kommuner vil bruge frisættelsen som en anledning til at yde mennesker i udsathed en endnu dårligere service – fx ved at spare på indsatsen til de målgrupper, der har brug for mest hjælp.

Det har været et benspænd for ekspertudvalget at nedlægge jobcentrene. Vi er dog bekymrede for, at 3.500 færre årsværk kan betyde mindre tid til den enkelte ledige, og at det særligt vil gå ud over udsatte, der har brug for en ekstra indsats.

Ligeledes bekymrer det os, at anbefalingerne indebærer færre uddannelsesrettigheder, hvilket kan forhindre den videre progression for ledige.

Giv alle et ordentligt levegrundlag

Indretningen af fremtidens beskæftigelsesindsats kan ikke ses isoleret fra niveauet af ydelser i kontanthjælpssystemet. Beskæftigelsessystemet bør sikre, at alle har et værdigt levegrundlag.

Ydelseskommissionen konkluderer i dens afrapportering, at der er flere grupper på særligt de laveste ydelser i kontanthjælpssystemet (herunder SHO-ydelse og uddannelseshjælp), som har så lav en indkomst, at det ikke lever op til et minimumsbudget.

Alligevel fastholder kontanthjælpsaftalen af 13. oktober 2023 et lavt ydelsesniveau for flere grupper af mennesker, herunder de tusindvis af mennesker, der sættes ned på den nye mindstesats eller fratages tillæg. Det vil bidrage til, at mennesker i Danmark fortsat vil lide store afsavn med de deraf afledte negative effekter på trivsel og livsmuligheder.

I Kirkens Korshær mener vi, dette er uacceptabelt. Alle mennesker har ret til en god tilværelse uden basale afsavn. Derfor opfordrer vi til, at kontanthjælpsreformen gentænkes med det formål at skabe et kontanthjælpssystem, som sikrer, at ingen lever i fattigdom.

Som minimum bør en ny reform af kontanthjælpssystemet sikre, at ingen stilles værre end i dag.

Indfør en fattigdomslov

Gennem verdensmål 1.2 er Danmark forpligtet til at halvere andelen af fattige borgere inden 2030. Derfor opfordrer vi i Kirkens Korshær til, at der indføres en bindende fattigdomslov, som forpligter Folketinget til at efterleve dette mål.

Fattigdomsloven skal forpligte enhver regering til at fremlægge et program med konkrete initiativer til, hvordan den vil bidrage til at opnå målet.

Derudover skal der med fattigdomsloven nedsættes et fattigdomsråd, der årligt skal vurdere, om den politiske indsats på området anskueliggør, at målet nås, eller om Folketinget bør pålægge regeringen at fremlægge nye initiativer.

Kirkens Korshær står naturligvis til rådighed for yderligere uddybning.

Med venlig hilsen

Jeanette Bauer
Chef for Kirkens Korshær

KIRKENS KORSHÆR

Nikolaj Plads
1067 København K
Tlf. 33121600
jb@kirkenskorshaer.dk

www.kirkenskorshaer.dk

Kirkens Korshær er 450 ansatte og 9000 frivillige, som blandt andet driver varmestuer, herberger og genbrugsbutikker med glæde. Vores arbejde er baseret på det kristne menneskesyn og støttes af stat og kommuner, men finansieres grundlæggende af private midler, doneret af mennesker, som tror på den store værdi af de små, gode øjeblikke.

Beskæftigelsesministeriet
Sendt pr. mail til bm@bm.dk

Dato: 13. september 2024

Sags ID: SAG-2024-02454
Dok. ID: 3492293

E-mail: KBE@kl.dk
Direkte: 3370 3287

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

KL's høringssvar: Anbefalinger til fremtidens beskæftigelsesindsats

Vi står et godt sted i Danmark. Beskæftigelsen er historisk høj og ledigheden er lav, og det skyldes bl.a. et fleksibelt og tilpasningsdygtigt arbejdsmarked. Men en af vores samfunds største udfordringer nu og i de kommende år er mangel på arbejdskraft. Både i den private og den offentlige sektor skaber det allerede store rekrutteringsudfordringer. En udvikling, vi forventer, vil stige de kommende år. Samtidig vil transformationen af arbejdsmarkedet, især præget af den grønne og digitale omstilling, stille nye krav til medarbejdernes kompetencer og til, at arbejdsmarkedet hurtigt kan omstille sig.

Fremtidens beskæftigelsesindsats skal matche situationen på arbejdsmarkedet. Regeringen har sat som ambition at øge arbejdsudbuddet med 45.000 frem mod 2030. Nytænkning og reformering af beskæftigelsesindsatsen skal ses i det lys. Fremtidens beskæftigelsesindsats skal bidrage positivt til et øget arbejdsudbud – et indlysende succeskriterium for en reform af beskæftigelsesindsatsen. Samtidig skal indsatsen sikre, at vi får nogle af de grupper i samfundet, der er længst fra arbejdsmarkedet, med i arbejdsfællesskabet.

Regeringen har bebudet, at den strukturelle beskæftigelse skal øges gennem at få flere i arbejde, at flere arbejder i flere timer, og at flere får de rette kompetencer. Det skal en effektiv beskæftigelsesindsats bidrage til.

Det fremgår også af ekspertgruppens kommissorium, at høj beskæftigelse er en betingelse for velfærd og velstand, og den aktive beskæftigelsesindsats er med til at sikre lediges tilskyndelse til at finde beskæftigelse. Ekspertgruppen er blevet bedt om at nytænke og komme med forslag til en reform af beskæftigelsesindsatsen, som kan være med til at indfri regeringens målsætninger på beskæftigelsesområdet. Det synes KL er klogt, men samtidig er der lagt den præmis ned over ekspertgruppens arbejde, at den skal tilvejebringe et provenu på 3 mia. kr., og det skal ske uden, at den strukturelle beskæftigelse svækkes.

KL er grundlæggende forundret over den ulogiske tilgang i kommissoriet for ekspertgruppens arbejde. Det anerkendes, at beskæftigelsesindsatsen er helt central for den danske velfærd og velstand, og samtidig dikteres det, at der skal spares tre milliarder på området uden nærmere begrundelse. Den logiske tilgang - hvis man ønsker at forbedre indsatsen og øge den strukturelle beskæftigelse - ville være at undersøge, hvorledes indsatsen

Dato: 13. september 2024

Sags ID: SAG-2024-02454
Dok. ID: 3492293

E-mail: KBE@kl.dk
Direkte: 3370 3287

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

klogest kan omlægges og forenkles med målsætningerne for øje, og så på den baggrund udregne et besparelsespotentiale.

Med den angivne økonomiske præmis i ekspertgruppens arbejde bliver et væsentligt styrende element at nå den vilkårlige besparelse frem for at fokusere på den mest hensigtsmæssige, fremtidige tilrettelæggelse af indsatsen.

Det Økonomiske Råd (DØR) havde samme budskab i deres efterårsrapport fra 2023, hvor de påpegede, at et på forhånd fastsat besparelsesmål enten kan betyde, at det fulde besparelsespotentiale ikke udnyttes, eller der gennemføres besparelser, som reducerer effektiviteten af beskæftigelsesindsatsen.

KL er enige i, at der er et effektiviseringspotentiale ved at frisætte og afbureaukratisere beskæftigelsesindsatsen – men det summer ikke op i 3 mia. kr. Det bekræfter ekspertgruppens afrapportering. En væsentlig del af de fundne besparelser er tværtimod uhensigtsmæssige besparelser på indsatsen for en række målgrupper, herunder de unge og udsatte voksne.

En beskæftigelsesreform skal udformes med fokus på virksomhedernes behov. Det er ikke tydeligt adresseret i ekspertgruppens afrapportering. Samspillet med virksomhederne er kernen i en effektiv beskæftigelsesindsats, og det er derfor helt centralt, at virksomhedernes behov får fokus i den videre politiske proces. Virksomhederne skal også fremadrettet opleve en professionel og sammenhængende service med entydig kommunal forankring, der kan sikre koordinering på tværs af kommuner, a-kasser og private leverandører.

Kommunerne har i dag et stærkt samarbejde med virksomhederne. I KL's tilfredshedsmåling af jobcentrenes virksomhedsservice svarer 9 ud af 10 virksomheder, at de er tilfredse eller meget tilfredse med jobcenteret indsats, og DI's virksomhedsundersøgelse om jobcentersamarbejdet viser, at virksomhederne ser jobcenteret som en relevant rekrutteringskanal på trods af, at ledigheden aktuelt er meget lav.

Generelle bemærkninger

Økonomiske konsekvenser – provenuberegning af ekspertgruppens anbefalinger
Ekspertgruppens afrapportering indeholder én model med en række provenugivende initiativer, der summer til en årlig besparelse på i alt 3 mia. kr. Baseline er opgjort til 11,4 mia. kr. Besparelsen på 3 mia. opnås på følgende måde:

Drift af jobcentre	1,2 mia. kr.
Øvrig vejledning og opkvalificering	1,0 mia. kr.
Anden indsats (ordinær uddannelse. mv.)	0,6 mia. kr.
Afledt effekter	0,2 mia. kr.

Det fremgår tydeligt af anbefalingerne, at der ikke kan hentes en besparelse på 3 mia. ved forenklinger af beskæftigelsesindsatsen. Det fremgår af de

Dato: 13. september 2024

Sags ID: SAG-2024-02454
Dok. ID: 3492293

E-mail: KBE@kl.dk
Direkte: 3370 3287

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

samlede anbefalinger og forslag, at forenklinger af loven, krav til organisering og den statslige styring kun giver besparelser på 1,2 mia. kr., mens 1,6 mia. kr. vedrører mindre indsats til de unge, udsatte voksne og dagpengemodtagere.

Dårligere service til borgere og virksomheder kan gå ud over arbejdsudbuddet og forventeligt give afledte udgifter på socialområdet.

KL bakker op om, at frisættelse og afbureaukratisering kan effektivisere beskæftigelsesindsatsen, men KL vil kraftigt opfordre til at besparelseskravet på 3 mia. kr. genovervejes. 3 mia. kr. udgør godt en fjerdedel af de samlede udgifter til beskæftigelsesindsatsen. Ekspertgruppen anbefaler et langt mere frisat beskæftigelsessystem, men den foreslåede besparelse betyder, at det er uden de nødvendige midler til at levere den individuelle behovsorienterede indsats, der lægges op til.

Man kan ikke høste, før man har sået. Hvis en så stor reform skal blive en succes, og ikke ende som en slet skjult spareøvelse, skal besparelsen genovervejes.

Indholdsmæssige anbefalinger til frisættelse og afbureaukratisering af beskæftigelsesindsatsen
Ekspertgruppen anbefaler en grundlæggende frisættelse og forenkling af beskæftigelsesindsatsen, så kommuner og medarbejdere får langt større frihed til at tilrettelægge beskæftigelsesindsatsen med fokus på den enkelte borgers behov og vilkår.

Ekspertgruppen anbefaler dermed det paradigmeskifte KL længe har efterspurgt. KL vil gerne kvittere for ekspertgruppens grundige arbejde. Ekspertgruppen har både fået afdækket beskæftigelsesindsatsen styrker og områdets kompleksitet. Det giver et godt grundlag for at komme med anbefalinger til at nytænke og reformere området.

Ekspertgruppens seks hovedanbefalinger bør ses samlet. Hvis borgere og virksomheder i praksis skal opleve, at mennesket kommer før systemet, er KL enig med ekspertgruppen i, at en reform både skal omfatte selve beskæftigelsesindsatsen, rådighed og sanktioner, krav til organisering og ikke mindst et opgør med den nuværende statslige detailstyring.

Det er KL's klare opfordring, at regeringen og Folketingets partier har modet til at realisere, det ekspertgruppen kalder "den største frisættelse og afbureaukratisering af beskæftigelsesindsatsen nogensinde". Det ville betyde at ressourcerne i langt højere grad kan bruges til at skabe værdi for borgere - både dem tæt på og dem længere fra arbejdsmarkedet - og virksomheder.
Og det vil bidrage til regeringens ønske om en omfattende frisættelse af den offentlige sektor, hvor borgerne - og virksomheder - sættes før systemet.

Implementering og indfasning
Ekspertgruppen anbefaler, at en reform af beskæftigelsesindsatsen indfases over en fireårig periode fra 2026-2030. Det indbefatter, at besparelsen på 3 mia. kr. indfases over de fire år, og at der allerede skal realiseres en besparelse på én mia. kr. i 2026.

Dato: 13. september 2024

Sags ID: SAG-2024-02454
Dok. ID: 3492293

E-mail: KBE@kl.dk
Direkte: 3370 3287

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Ekspertgruppen pointerer, at en reform af den karakter de anbefaler, som indebærer et grundlæggende kursskifte i indsatsen, kræver tid til implementering. Ekspertgruppen anbefaler samtidig, at der sker en understøttelse af fagligheden, og at der afsættes en pulje på 100 mio. kr. til opkvalificering af medarbejderne.

KL er enig med ekspertgruppen i, at en så omfattende og gennemgribende reform forudsætter tid og ressourcer til forberedelse og implementering. Men KL vil gerne udfordre det hensigtsmæssige i, at en reform træder i kraft gradvist. Både fordi det kan fordyre og komplicere implementeringsprocessen og fordi et grundlæggende kursskifte skal forberedes samlet. Det vil derfor være at foretrække, at en stor reform træder i kraft "på en gang" fx den 1. januar 2030.

Det betyder også, at KL udover at opfordre til at genoverveje størrelsen på den samlede besparelse, også vil opfordre til, at den besparelse, der ender med at blive aftalt, realiseres samlet fra 2030.

KL vil gerne kvittere for, at ekspertgruppen har blik for, at der skal afsættes god tid til implementering, og for forslaget om, at er der afsættes 100 mio. kr. til opkvalificering af medarbejdere.

Implementeringsopgaven er imidlertid bredere end opkvalificering af medarbejderne. Der er tale om en grundlæggende reform og omkalfatring af beskæftigelsesindsatsen. Det er en kæmpe opgave for kommunerne at gribe frisættelsen og få formuleret politik og lagt strategi for kommunens beskæftigelsesindsats. Der er derfor brug for et bredt implementeringsprogram, som understøtter implementering i kommunerne, og som udover opkvalificering af medarbejdere omfatter strategi, ledelse og organisering samt IT-understøttelse.

./. Beskæftigelsesområdet er gennemdigitaliseret med mange involverede aktører og løsninger, se bilag med figur over IT-landskabet. En reform skal understøttes digitalt, og vil få mange afledte konsekvenser for IT-systemerne og snitfladerne mellem dem. Det er afgørende at afsætte tid og penge til den digitale understøttelse, hvis man skal i mål med intentionerne bag en reform.

Specifikke bemærkninger

Ny enkel beskæftigelseslov
Det er helt rigtigt set af ekspertgruppen, at det grundlæggende er antallet af målgrupper og mange ordninger, særregler og proceskrav, der gør lovgivningen alt for kompleks og omfangsrig. KL er også enig i, at de mange krav begrænser muligheden for beskæftigelsesfaglige vurderinger og borgerens medbestemmelse.

Ekspertgruppen forslår, at de 13 målgrupper reduceres til fem målgrupper med afskaffelse af en lang række særregler. De fem målgrupper er; dagpengeindsats, jobsøgningsindsats, sygedagpengeindsats og øvrige. Det indbefatter anbefaling om afskaffelse af ressourceforløb og jobafklaringsforløb (i stedet nedsat sygedagpenge).

Dato: 13. september 2024

Sags ID: SAG-2024-02454
Dok. ID: 3492293

E-mail: KBE@kl.dk
Direkte: 3370 3287

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Ekspertgruppen anbefaler generelt et mere individuelt fokus i indsatsen, også vedrørende de unge som betyder, at de anbefaler afskaffelse af uddannelsespålægget for unge under 30 år.

Opgør med de mange målgrupper har længe været en hovedanbefaling fra KL. Ekspertgruppens forslag til fem målgrupper er et godt bud. KL er også enig i forslagene om at afskaffe hhv. ressourceforløb og jobafklaringsforløb, fordi de ikke virker efter hensigten, men gør det unødigt kompliceret og risikerer at forlænge forløbene. Det er et opmærksomhedspunkt, at knap 10 pct., ifølge ekspertgruppens skøn, af borgere på ressourceforløb ikke vil være berettiget til kontanthjælp, grundet regler om ægtefælle og formue. Det gælder særligt borgere, der kommer fra sygedagpenge.

KL er også positiv overfor anbefaling om, at der skal gøres op med de mange proceskrav og detailregler for at give plads til medarbejdernes faglige vurderinger og mere medbestemmelse til de berørte borgere.

KL har anbefalet, at beskæftigelsesloven blev skrevet forfra fremfor at sanere i den eksisterende lov. Fokus i processen skal være på, hvilke regler, der er brug for. I stedet for fokus på, hvilke regler vi kan blive enige om at fjerne. Det sidste har været forsøgt mange gange uden succes.

Det er endvidere helt centralt med en formålsbestemmelse, der sætter en klar retning og mål for beskæftigelsesindsatsen. Når ambitionen helt rigtig er at frisætte og forenkle området, er der endnu mere behov for, at de politiske intentioner og ambitioner kommer til udtryk i formålsbestemmelsen. Det gælder både i forhold til virksomhederne, og i forhold til de borgere der er omfattet af beskæftigelsesindsatsen, dvs. de unge, de ledige, de sygemeldte og de udsatte længere fra arbejdsmarkedet.

Det er i øvrigt værd at bemærke, at kommunerne har opbygget og leveret en professionel virksomhedsservice, som virksomhederne kvitterer positivt for, helt uden en masse regler og proceskrav.

Ekspertgruppen foreslår et nyt forenklet kontaktforløb med større fleksibilitet til kommuner og a-kasser. Borgere tæt på arbejdsmarkedet skal til minimum fire samtaler indenfor de første 26 uger og deltage i minimum ét tilbud. Borgere længere fra arbejdsmarkedet skal alene som minimum til én første samtale og ikke længere nødvendigvis i et tilbud efter seks måneder.

KL er enig i anbefalingen om et markant enklere kontaktforløb. Men KL undrer sig over at fastholde fire samtaler det første halve år for de stærkeste ledige. KL har anbefalet, at hovedvejen for de jobparate – efter en visitation - bør være digital, og at ressourcerne bruges på de mere udsatte målgrupper.

Det er i øvrigt bemærkelsesværdigt, at ekspertgruppen kun i begrænset omfang forholder sig til potentialerne ved en mere digital beskæftigelsesindsats. En ny beskæftigelseslov skal indrettes, så kommunerne kan udnytte potentialerne ved at tilbyde digitale services til borgere og virksomheder. Det gælder også potentialerne ved brug af AI.

Dato: 13. september 2024

Sags ID: SAG-2024-02454
Dok. ID: 3492293

E-mail: KBE@kl.dk
Direkte: 3370 3287

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Uddannelsesordninger
KL er enige i ekspertgruppens anbefalinger om at forenkle og målrette uddannelses- og opkvalificeringsordningerne i beskæftigelsesindsatsen. Området er i dag præget af mange knopskydninger, særregler og positivlister, som ud over at gøre uddannelses- og opkvalificeringsordningerne uoverskuelige for borgere, virksomheder og medarbejdere i beskæftigelsesindsatsen også medfører unødvendigt bureaukrati og administration.

Det er positivt, at ekspertgruppen fastslår, at uddannelse fortsat skal være en vigtig del af beskæftigelsesindsatsen, men med et tydeligt sigte mod at løfte ufaglærte til faglærte. Det er der brug for på det nuværende og fremtidige arbejdsmarked. KL kan i den sammenhæng være bekymret for, om den foreslåede besparelse på uddannelses- og opkvalificeringsindsatsen bliver for omfattende, i forhold til de ændrede arbejdskraftkompetencer, vi som samfund skal bruge til den grønne og digitale omstilling samt til velfærdsområderne.

Ekspertgruppen anbefaler at give bedre adgang til uddannelse for ledige længere fra arbejdsmarkedet. KL er enige i anbefalingen om at samle korte kurser i én ordning, der giver udvidede muligheder for at tilbyde uddannelse til en bredere gruppe af ledige, herunder ledige længere fra arbejdsmarkedet, samtidig med at incitamentet til hurtig tilbagevenden til arbejdsmarkedet for nyledige styrkes.

Det er KL's holdning, at uddannelse i beskæftigelsessystemet skal være rettet mod arbejdsmarkedets behov for arbejdskraft. KL mener dertil ikke, at der skal være særlige rettigheder til at deltage i opkvalificering og uddannelse, men at evt. opkvalificering og uddannelse må bero på et konkret fagligt skøn i forhold til den enkelte ledige. KL ser derfor positivt på ekspertgruppens forslag om at flytte tidspunktet for ret til seks ugers jobrettet uddannelse til 26 uger. Da det alene er retten og ikke muligheden, der fjernes i starten af ledighedsperioden, er det KL's forventning, at brugen af opkvalificering og uddannelse i starten af ledighedsperioden i langt højere grad vil blive målrettet arbejdsmarkedets behov og blive koblet til opkvalificering og uddannelse mod konkrete job.

KL støtter, at puljen til uddannelsesløft afskaffes, men at puljen til uddannelsesløft til 110 pct. af dagpenge bibeholdes. For så vidt angår positivlisten tilhørende pulje til uddannelsesløft til 110 pct. er det KL's holdning, at uddannelser på listen fortsat skal være erhvervsrettede og være rettet mod mangelområder. KL mener dog, at man med fordel kunne forenkle tilgangen til udvælgelsen af uddannelser på listen ved kun at forhandle listen hvert andet år, at stillingsbetegnelser med det største antal forgæves rekrutteringer får hovedprioritet, og ved at justere på det nuværende krav om, at positivlisten højest må dække en tredjedel af aktiviteten på erhvervsuddannelserne.

Endelig bakker KL op om ekspertgruppens betragtninger om, at uddannelse primært bør foregå i det ordinære beskæftigelsessystem. Som udgangspunkt bør der ikke skabes negative incitamenter til at vente med at tage uddannelse, til man er ledig.

Dato: 13. september 2024

Sags ID: SAG-2024-02454
Dok. ID: 3492293

E-mail: KBE@kl.dk
Direkte: 3370 3287

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

KL undrer sig over anbefalingen om at fjerne voksenlærlingeordningen for beskæftigede. Både på den korte og længere bane er mangel på faglærte en hovedudfordring på det danske arbejdsmarked. Det er positivt, hvis ufaglærte i beskæftigelse har mod på at tage en uddannelse.

Værdigt sanktionssystem
KL bakker op om, at borgere længere fra arbejdsmarkedet som udgangspunkt ikke skal sanktioneres – og at det samtidig er vigtigt at bibeholde muligheden for at kunne stoppe udbetaling af ydelsen, hvis tilliden bliver brudt.

KL er åben overfor muligheden for automatiske sanktioner overfor borgere tæt på arbejdsmarkedet, men det kræver, at sanktioner modsat i dag, kan gives på et objektivt grundlag. Det kræver derfor en nærmere analyse både af de digitale muligheder samt de retssikkerhedsmæssige konsekvenser.

Vedrørende sygedagpengemodtagerne anbefaler ekspertgruppen, at sanktioner i forbindelse med manglende oplysningsskema skal lempes. KL foreslår i stedet, at kravet om, at alle sygemeldte, skal indsende et oplysningsskema helt fjernes. Der er to grunde til, at fortsat brug af oplysningsskema i alle sager ikke længere er hensigtsmæssig. Den ene er, at langt de fleste data er tilgængelig på anden vis. Og den anden er, at det ikke understøtter en individuel tilrettelagt indsats, der afspejler den sygemeldes behov. Yderligere oplysninger bør i stedet indhentes efter en konkret individuel vurdering.

Mere individuelt fokus i indsatsen for de unge
KL hilser det velkommen, at ekspertgruppen foreslår en forenkling af indsatsen overfor de unge, ved at afskaffe uddannelsespålægget. En del af de unge, jobcenteret møder, er en gruppe meget udsatte unge, hvor hovedparten har en række, kombinerede sociale og psykiske udfordringer, der skygger for uddannelse. Nogle unge oplever vejen til uddannelse og job som lang og uoverskuelig. De entydige uddannelsesfokus har medvirket til, at mange har påbegyndt uddannelse og faldet fra – også rigtig mange gange, og derfor oplevet nederlag. For mange unge kan et job derfor være vejen ind på arbejdsmarkedet. Det giver mulighed for at tage udgangspunkt i den enkelte ung, og at indsatsen ikke skal tage udgangspunkt i de formelle krav der ligger i et uddannelsespålæg.

Det er dog ikke hensigtsmæssigt, når ekspertgruppen foreslår, at alle unge enten skal være omfattet af en jobsøgningsindsats eller en jobhjælpsindsats. Helt konkret betyder det, at der vil være et entydigt fokus på job. Det er vigtigt, at der ikke sker et skifte fra et entydigt fokus på uddannelse til et entydigt fokus på job. I forhold til mange unge uden uddannelse, vil det fortsat være en central opgave at understøtte de påbegynder og fuldføre en uddannelse.

Ekspertgruppen peger på, at der er behov for at justere formålsbestemmelsen, når uddannelsespålægget fjernes, hvilket KL er enig i. Det er dog vigtigt, at formålsbestemmelsen favner, at indsatsen overfor de unge både kan være målrettet uddannelse og job.

Dato: 13. september 2024

Sags ID: SAG-2024-02454
Dok. ID: 3492293

E-mail: KBE@kl.dk
Direkte: 3370 3287

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Det undrer KL, at ekspertgruppen anbefaler, at der kan spares i alt 460 mio. kr. på indsatsen til de unge. Heraf 120 mio. kr. til samtaler mv. og 340 mio. kr. på indsatser. I dag bruges der i omegnen af 750 mio.kr. på indsatser til de unge. I forbindelse med nytænkning af beskæftigelsesindsatsen blev der også sparet et stort beløb - ca. 360 mio. - på de unge. Det betyder, at med ekspertgruppens anbefaling, vil der samlet ske en halvering af rammen til indsatser til det unge.

KL bakker op om, at der er et besparelsespotentiale ved at fjerne uddannelsespålægget. Men hvis man sparer i den størrelsesorden der lægges op til, vil det gå ud over den gruppe af unge, der har svært ved at finde fodfæste på både arbejdsmarkedet og i uddannelsessystemet. Den gruppe, der har allermest brug for en individuel og helhedsorienteret indsats.

Besparelsen står i skærende kontrast til det politiske fokus fra regeringens og Folketingets side på de 43.000 unge uden uddannelse og job – og det virker usammenhængende, når regeringen med finanslovsforslaget for 2025 vil målrette 325 mio. kr. i perioden 2025-2028 til initiativer målrettet de 43.000 unge, hvis man i samme periode vil fjerne midler permanent. Det vil være mere hensigtsmæssigt at lade pengene blive i systemet.

Bedre hånd om de udsatte ledige
KL er generelt positiv over for ekspertgruppens anbefalinger til, hvordan borgere længere fra arbejdsmarkedet i højere grad end i dag kan rummes i beskæftigelsessystemet gennem en mere simpel og sammenhængende indsats tilrettelagt med udgangspunkt i den enkeltes behov. KL vil gerne kvittere positivt for, at ekspertgruppen har lyttet til bl.a. KL.

Det gælder anbefalingerne om at fjerne ressourceforløb, så borgerne i stedet får et sammenhængende og forhåbentligt kortere forløb på samme ydelse. Det gælder også anbefaling om et nyt kontaktforløb med færre proceskrav, at borgere længere fra arbejdsmarkedet som udgangspunkt ikke skal sanktioneres, og at kommunerne får mulighed for at sætte rådighedsforpligtigelsen på pause. Endelig gælder det anbefalingerne om at sætte organisering af den helhedsorienterede indsats fri, dvs. fjerne krav om rehabiliteringsteams, samtænke formålsbestemmelserne i beskæftigelsesloven og serviceloven og opfordre til at se på en yderligere samtænkning af de to områder.

Hvis man har politisk mod til samlet set at gennemføre disse anbefalinger, vil det give rammer til bedre at tage hånd om udsatte borgere og levere en helhedsorienteret indsats med udgangspunkt i den enkeltes behov og med mulighed for i en periode at give ro om forsørgelsesgrundlaget, så ressourcerne kan bruges på udvikling af arbejdsevnen. Gennemføres de samlede anbefalinger, herunder en større samtænkning af beskæftigelses- og socialområdet, er KL enig med ekspertgruppen i, at der ikke vil være behov for at indføre Lov om en helhedsorienteret indsats.

KL deler regeringens ønske om mere værdighed for de allermest udsatte. Gennemføres de samlede anbefalinger, vil der efter KL's opfattelse heller ikke længere være anledning til at tage de allermest udsatte ud beskæftigelsessystemet, fordi beskæftigelsessystem kan tage de hensyn, der i dag efterspørges for gruppen. KL vil advare mod et parallelsystem.

Dato: 13. september 2024

Sags ID: SAG-2024-02454
Dok. ID: 3492293

E-mail: KBE@kl.dk
Direkte: 3370 3287

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Gruppen af de allermest udsatte er ikke statisk, så det vil i praksis betyde en løbende vurdering af, om den enkelte borger er omfattet eller ej med øget bureaukrati til følge.

KL er enig med ekspertgruppen i, at et nyt beskæftigelsessystem baseret på større fagligt rum til sagsbehandlerne skal balanceres op imod nogle hensyn, fx borgernes retssikkerhed. Ekspertgruppen anbefaler i den forbindelse en fremdriftsgaranti for borgere længere fra arbejdsmarkedet.

KL er enig i, at en fremdriftsgaranti er et relevant bud på at lande en balance i de to hensyn men, hvorvidt det i praksis kommer borgerne til gode vil afhænge af udmøntningen. For KL er det vigtigt, at en fremdriftsgaranti reelt bidrager til at sikre borgerens medbestemmelse og rettigheder. Og ikke bare bliver et nyt administrativt proceskrav. KL opfordrer til, at der nedsættes en arbejdsgruppe om udmøntningen med relevante parter. KL anbefaler, at den afklaringsret, der er formuleret i kontanthjælpsaftalen, erstattes med den fremdriftsgaranti, ekspertgruppen anbefaler.

Ekspertgruppen peger på, at udviklingen i antallet af borgere på førtidspension generelt er bekymrende, men at det er uden for rammerne af kommissoriet for ekspertgruppens arbejde at se på førtidspensions- og fleksjobområdet. Ekspertgruppen peger samtidig på, at der er behov for et fremadrettet fokus på udviklingen i tilkendelser af førtidspension og fleksjob, samt at regler og praksis løbende overvejes.

Førtidspensions- og fleksjobområdet udgør en væsentlig del af den beskæftigelsesindsats, udsatte borgere møder. KL opfordrer til, at en drøftelse af området tages med i det videre arbejde med ekspertgruppens anbefalinger, fx hvordan afklaringen til de to ordninger skal foregå, og hvordan småjob og midlertidige fleksjob/afklaringsfleksjob kan indgå som led i dels afklaringen og dels som elementer til at undgå et for stort pres mod førtidspensionssystemet.

KL er bekymret for, at store dele af besparelsen på 3 mia. kr. rammer de udsatte borgere. Det gælder både besparelsen på øvrig vejledning og opkvalificering, men også besparelsen på jobcentrenes drift.

KL bakker som tidligere anført op om at afskaffe ressourceforløb og rehabiliteringsteams. Men for KL betyder det på ingen måde, at ambitionen om at give en håndholdt, tværfaglig og helhedsorienteret indsats til borgerne skal opgives. Tværtimod vil borgere, der i dag er i ressourceforløb, også i fremtidens beskæftigelsessystem have behov for netop dette – også selvom det ikke er beskrevet som et ressourceforløb.

Det undrer og bekymrer derfor KL, at en så relativt stor andel af den besparelse, der findes på indsats, begrundes i, at man fjerner ressourceforløb. Ekspertgruppen anlægger for KL at se en falsk præmis for besparelsen på indsats, som i sidste ende vil gå ud over udsatte borgere.

KL gør opmærksom på, at beskæftigelsesindsatser for udsatte borgere er mangefacetteret og indeholder elementer fra social- og sundhedsområdet. Når der spares på beskæftigelsesindsats for udsatte målgrupper, vil det

Dato: 13. september 2024

Sags ID: SAG-2024-02454
Dok. ID: 3492293

E-mail: KBE@kl.dk
Direkte: 3370 3287

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

givet betyde afledte udgifter på andre områder i kommunerne – særligt det specialiserede socialområde.

Forenkling og målretning af indsatsen overfor de sygemeldte
Ekspertgruppens forslag vil skabe en forenkling og et mere sammenhængende forløb for sygemeldte. Det er helt rigtigt at anbefale at fjerne de mange proceskrav i sygedagpengeindsatsen, som har handlet om, at opfylde krav og administrative procedurer, der ikke gavner indsatsen for den sygemeldte borger. KL mener, at det er den rigtige vej at gå, når ekspertgruppen bl.a. foreslår afskaffelse af jobafklaringsforløb og give større frihed til at tilrettelægge opfølgningen for sygemeldte fra beskæftigelse. KL er også positiv i forhold til ekspertgruppens anbefaling om, at sygedagpengemodtagere skal have mulighed for et fuldt digitalt forløb.

Når de sygemeldte i beskæftigelse som udgangspunkt ikke længere skal være omfattet af en indsats i jobcentret, vil det konkret betyde, at arbejdsgiverne vil få et større ansvar den sygemeldte medarbejder. Der vil derfor opstå en anden og ny opgave for beskæftigelsesindsatsen i kommunerne, som vil bestå i at understøtte arbejdsgiveren og forebygge sygemeldinger.

Anbefalingen om at afskaffe forlængelsesreglerne – bortset fra de kritisk syge - og i stedet indføre en mere objektiv model, hvor de sygemeldte automatisk, kommer på en nedsat ydelse, er KL positiv overfor. Der skal dog henledes opmærksomhed på, at refusionen til virksomhederne for langt flere sygemeldte vil blive nedsat. Og et langt større antal sygemeldte på sygedagpenge vil opleve en indkomstnedgang, medmindre tidspunktet for nedgang i ydelsen rykkes længere ud end de 22 uger. Der er på et år omkring 700.000 personer i sygedagpengesystemet. 30.000 personer når revurderingstidspunktet og af dem, er det kun ca. 5.000 borgere, som kommer i et jobafklaringsforløb på en lavere ydelse. Hvornår den sygemeldte skal gå ned på lavere ydelse, kan få betydning for arbejdsudbuddet. Der er en øget afgang (raskmelding) omkring de 22 uger, hvor revurderingen foregår. Det kunne indikere, at tidspunktet for, hvornår der sker en automatisk nedgang i ydelsen, kan få betydning for arbejdsudbuddet.

Der er en række dilemmaer, som gør, at det er vigtigt at finde frem til den bedste model. Der er behov for, at der igangsættes et fælles udviklingsarbejde med deltagelse af ministerier, KL, kommuner, arbejdsmarkedets parter og andre relevante aktører, der skal se på, hvordan en ny model bedst kan se ud.

Opgavefordeling, organisering og styring

Mere plads til a-kasser og private leverandører
Ekspertgruppen har indgående undersøgt og tilvejebragt viden om effekten af a-kasser og private leverandørens rolle i beskæftigelsesindsatsen og betydningen af mere frit valg til borgerne. KL synes, at ekspertgruppen er gået grundigt og lødigt til opgaven og har balanceret hensynene fint og sagligt.

Dato: 13. september 2024

Sags ID: SAG-2024-02454
Dok. ID: 3492293

E-mail: KBE@kl.dk
Direkte: 3370 3287

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Ekspertgruppen har fx undersøgt fritvalgs-ordninger på beskæftigelsesområdet og fremhævet en række faldgruber, fx udfordringer med sikring af lediges rådighed, at ledige har svært ved at overskue valg af leverandører og at der skal anvendes mange ressourcer til kontrol af private leverandører.

Ekspertgruppen fremhæver desuden, at der ikke er forskningsmæssig evidens for, at der er bedre og billigere resultater ved brug af private leverandører, og at nogle undersøgelser viser øgede omkostninger ved brug af private leverandører.

KL kan oplyse, at det underbygges af DØR, som i deres rapport fra foråret 2023 fremhæver, at det ikke er oplagt, at en udlicitering af en større del af beskæftigelsesindsatsen til private aktører vil føre til bedre resultater for de ledige. Baggrunden er bl.a. et forsøg, hvor det private tilbud ikke var bedre, men til gengæld væsentligt dyrere.

Ekspertgruppens undersøgelser viser desuden, at brugen af private leverandører allerede sker i vid udstrækning i den nuværende indsats. Ekspertgruppens kortlægning af tids- og ressourceforbrug viser, at - afhængig af målgruppe - der bruges mellem 19 og 54 pct. af ressourcerne i beskæftigelsesindsatsen på eksterne leverandører (private leverandører, uddannelsesinstitutioner og andre kommuner m.fl.). Det svarer samlet til omkring 3,7 mia. kroner (2022).

Ekspertgruppen har samtidig undersøgt arbejdsdelingen mellem kommuner og a-kasser. Ekspertgruppen finder her, at der er størst fordel ved, at a-kasserne har et ansvar tidligt i ledighedsforløbet, men ulemper, hvis de har ansvaret senere hen.

På den baggrund anbefaler ekspertgruppen, at den nuværende arbejdsdeling mellem a-kasser og kommuner bibeholdes, og at der oprettes nationale rammeudbud med henblik på at styrke markedet for private leverandører.

Det er et hovedsynspunkt for KL at ansvar for udførsel og ansvaret for økonomi skal følges ad. KL's holdning - der bakkes op af den viden der foreligger på området - er fortsat, at den enstrengede kommunale beskæftigelsesindsats, er den indlysende mest hensigtsmæssige og effektive måde at sikre en sammenhængende og koordineret indsats til både ledige og virksomheder. Ved en evt. ændring i arbejdsdelingen mellem kommuner og a-kasser fastholder KL derfor, at kommunernes finansieringsansvar for de forsikrede ledige først starter på det tidspunkt, hvor kommunerne får ansvaret for indsatsen.

Hvis der indføres en fritvalgs-model anbefaler KL, at a-kasserne inkluderes som private aktører, der kan varetage indsats på lige vilkår med fx virksomheder eller andre private leverandører, og at der honoreres efter resultater.
For så vidt angår indholdet i en fritvalgs-model er KL enige i ekspertgruppens anbefalinger om, at det er kommunen der skal visitere til indsats hos en privat leverandør, og at indsatsen kan bestå af digitale tilbud.

Dato: 13. september 2024

Sags ID: SAG-2024-02454
Dok. ID: 3492293

E-mail: KBE@kl.dk
Direkte: 3370 3287

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Frihed til organisering
Ekspertgruppens anbefaling om, at kommunerne får frihed til selv at bestemme, hvordan beskæftigelsesindsatsenen skal organiseres, hilser KL meget velkommen. Krav om en bestemt organisering af beskæftigelsesindsatsen adskiller sig fra alle andre kommunale serviceområder. De firkantede regler om organisering og hvilke opgaver der skal håndteres i jobcentrene, har forstærket silo-opdeling og været en barriere for en helhedsorienteret opgaveløsning på tværs af beskæftigelse, social og sundhed.

Ekspertgruppen har bidraget med bedre forståelse af, hvad kritikken af jobcentrene handler om bl.a. med den borgerundersøgelse de har fået gennemført. Det er i høj grad regler og krav, som jobcentrene er underlagt, der har givet det dårlige ry.

En fordel ved kravet om, at der skulle være et jobcenter med fælles logo mv. er, at det er let at finde ”indgangen”, også for vigtige samarbejdspartner, først og fremmest virksomhederne. Det er nerven i den kommunale beskæftigelsesindsats at fastholde og udvikle det gode samspil med virksomhederne. Kommunerne har ingen interesse i at gøre det vanskeligere for virksomhederne, tværtimod. Behovet for en tydelig indgang, selvfølgelig også af hensyn til de ledige, kan fint sikres i et beskæftigelsessystem med kommunal frihed til, hvordan opgaven skal organiseres. Det vil være oplagt at gøre det på samme måde, som ved oprettelse af Den Kommunale Ungeindsats, hvor kommunerne skulle offentliggøre, hvordan de har organiseret indsatsen på deres hjemmeside. Det er i øvrigt ikke så forskelligt fra i dag, som det lyder. Man finder også i dag indgangen for hhv. borgere og virksomheder via relevante overskrifter og emneord på kommunernes hjemmesider. På Gentofte.dk er det fx under Arbejdsliv og Erhverv og på Horsens.dk hedder det Ledighed og Service til virksomheder.

Endelig anbefaler ekspertgruppen en lokalpolitisk bevågenhed på området i overgangen til ny organisering af beskæftigelsesindsatsen. KL er helt enig i behovet for en særlig politisk bevågenhed på området i en overgangsperiode. Men det er centralt, at der ikke genindføres regler om, at der permanent skal være et særskilt udvalg, der har ansvaret for beskæftigelsesindsatsen.

Virksomhedsservice
For erhvervslivet er det afgørende, at virksomhederne også fremadrettet kan få bred hjælp til de udfordringer de står med, og hvor den til enhver tid ledige arbejdskraft matches til den faglige og geografiske efterspørgsel.

KL kan bakke op om ekspertgruppens anbefaling om udvikling af intelligente digitale løsninger til understøttelse af match, men KL kan også være bekymret for, at ekspertgruppen måske har overset den brede opgavevaretagelse i den kommunale virksomhedsservice, der indeholder alt fra rekruttering til et ordinært arbejde, sygeopfølgning, virksomhedsrettede tilbud, lærlinge, opkvalificering, uddannelse, særindsatser og information om forskellige ordninger som fx handicapkompenserende muligheder. Mange steder handler virksomhedsservice også om at bære virksomhedernes input videre til andre steder i forvaltningen fx teknik- og miljø, der håndterer byggetilladelser, affald, veje mm.

E-mail: KBE@kl.dk
Direkte: 3370 3287

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Ekspertgruppen anbefaler et større fokus på lønnede timer og kobler dette til virksomhedernes afrapportering om socialt ansvar (S'et i ESG). KL finder det vigtigt at understrege, at arbejdet med lønnede timer allerede har et stort fokus i kommunerne. Vedrørende ekspertgruppens anbefalinger om, at virksomhederne skal registrere data om socialt ansvar, mener KL at der bør afdækkes om de administrative byrder for arbejdsgivere står mål med outputtet.

Sundhedsfaglig rådgivning
Der er i dag som udgangspunkt et godt samarbejde mellem kommuner og regionens kliniske funktion. KL er enig med ekspertgruppen i, at der fortsat er brug for sundhedsfaglig rådgivning og vurdering fra Regionen. Men KL anbefaler, at man bruger anledningen til at se på samarbejdet med sundhedssystemet. Der er brug for en anden form vedrørende samarbejdet med lægerne, både i psykiatrien og somatikken, herunder brugen af lægeerklæringer og lægelige vurderinger.

Hvis den nuværende samarbejdskonstruktion med sundhedsfaglig rådgivning fra klinisk funktion fastholdes, er der brug for større fleksibilitet og mulighed for at kunne inddrage sundhedsfaglig rådgivning fra andre end klinisk funktion. Det er især vigtigt for de udsatte målgrupper, da samarbejdet i klinisk funktion ofte er omstændigt og langsommeligt, hvilket er medvirkende til, at borgerens sag trækker i langdrag.

Nedlæggelse af RAR'erne
KL bakker op om et stærkt partssamarbejde, men mener ikke at konstruktionen omkring de Regionale Arbejdsmarkedsråd er den rigtige. KL bakker derfor op om ekspertgruppens anbefalinger om at nedlægge de regionale arbejdsmarkedsråd, og anbefaler at det drøftes, hvordan en ny model for partsinddragelse på lokalt niveau kunne se ud.

Fra proces til resultatstyring
Ekspertgruppens anbefaling om, at det samlede styringstryk i kommunerne skal reduceres og at kommunerne skal have friere rammer med fokus på resultater fremfor proceskrav, er helt afgørende for en reel afbureaukratisering og frisættelse i praksis.

KL bakker op om de fem resultatmål ekspertgruppen anbefaler, som omhandler afgang til uddannelse og beskæftigelse, andel i ordinære timer og andel på offentlig forsørgelse samt både borger- og virksomhedstilfredshedsmålinger. KL er meget tilfreds med, at ekspertgruppen har lyttet til forslaget om at medtage de direkte brugeres oplevelser.

KL anbefaler, at der tilføjes et mål om udsatte lediges progression mod beskæftigelse og livsmestring. Forslaget hænger sammen med ekspertgruppens anbefaling om at formål for indsatsen skal kunne fungere på tværs af beskæftigelse- og sociallovgivning.

Som en del af anbefalingerne om styring foreslår ekspertgruppen at flytte stort set alle udgifter vedrørende beskæftigelsesindsatsen ind under servicerammen. I dag ligger ca. halvdelen af de 11-12 mia. kr. under

Dato: 13. september 2024

Sags ID: SAG-2024-02454
Dok. ID: 3492293

E-mail: KBE@kl.dk
Direkte: 3370 3287

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

serviceramme og den anden halvdel ligger under overførsler. Det betyder, at kommunerne under ét kompenseres for stigende udgifter til beskæftigelsesindsatser, når konjunkturerne ændrer sig. I rapporten bruges et konkret regneeksempel som argument for at illustrere, at det vil have mindre betydning for den kommunale økonomi. KL er ikke enig i den vurdering af følgende årsager:

- Forslaget om at samle indsatsen under serviceramme sker i en tid, hvor ledigheden er meget lav. Det betyder alt andet lige, at kommunerne har lavere udgifter til beskæftigelsesindsatsen som følge af færre ledige. Omlægningen til serviceramme under de gunstige konjunkturer vil derfor give finansiering til den "lavest mulige" indsats.
- Kommunerne har forskellige rammevilkår og vil rammes forskelligt af den foreslåede omlægning. Derfor vil en omlægning ramme skævt i forhold til den nuværende indsats. Endvidere vil nogle kommuner være mere følsomme overfor sæsonudsving, ligesom nogen kommuner vil have større risiko for virksomhedslukninger og masseafskedigelser. Udgifterne er netop i dag placeret udenfor serviceramme for at give kommunerne muligheden for at justere på indsatsen (hurtigt).
- Kommunernes serviceudgifter er underlagt et udgiftsloft jf. budgetloven og underlagt af sanktion, ved en overskridelse. Anbefalingen er i modstrid med, at ekspertgruppen selv understreger, at kommunerne fortsat skal kunne håndtere udgifterne under stigende ledighed uden betydelige konsekvenser for kommunernes øvrige velfærdsopgaver.
- En tilpasning af serviceramme vil skulle udmøntes på kommuneniveau. Både i omlægningen men også løbende, når konjunkturerne er i bevægelse. Der er så at sige en byrdefordelingsmæssig konsekvens på udgiftssiden. Derfor vil fx en tilpasning af udligningssystemet ikke løse problemet med konjunkturudsving på kommuneniveau.

Endelig skal det bemærkes, at anbefalingen om finansieringsomlægningen ikke hænger sammen med forenkling og frisættelse af beskæftigelsesindsatsen.

Forbehold for politisk behandling af høringssvaret
Det har inden for den fastsatte høringsfrist ikke været muligt at behandle KL's høringssvar politisk. KL tager derfor forbehold for den efterfølgende politiske behandling af høringssvaret.

Med venlig hilsen

Nicolas Johansen

Kristina Bendixen

Bilag om It-landskabet på beskæftigelsesområdet

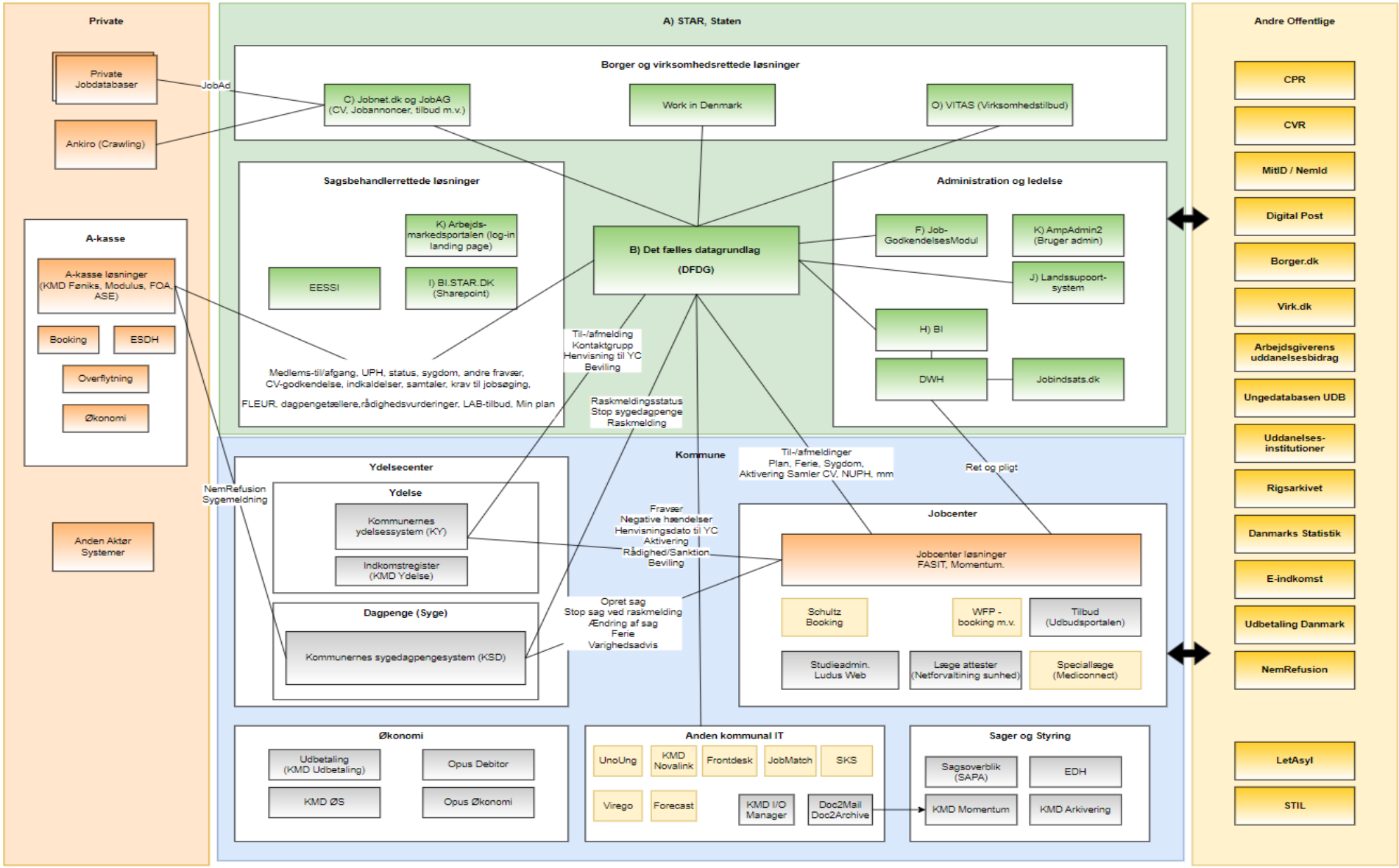

Kommunale Velfærdschefer

Til **12. september 2024**

Beskæftigelsesministeriet

Holmens Kanal 20

1060 København K

Sendt til: bm@bm.dk

Høringssvar - anbefalinger fra ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats

Kommunale Velfærdschefer takker for muligheden for at afgive høringssvar til ovenstående og fremsender hermed høringssvar på foreningens vegne.

Vi ser overordnet positivt på anbefalingerne, som indeholder mange gode forslag og incitamenter for kommunerne, som vi mener vil styrke beskæftigelsesindsatsen. Vi synes også, at det er væsentligt at bemærke, at rapporten peger på, at borgerne i dag generelt er tilfredse med kommunernes jobcentre, og generelt oplever, at sagsbehandlerne laver et godt stykke arbejde. Borgernes utilfredshed med jobindsatsen skyldes primært de strukturelle rammer.

Vi ser særligt positivt på, at antallet af målgrupper og regler foreslås reduceret, og at der i højere grad bliver mulighed for at kommunerne lokalt kan tilrettelægge en individuel indsats. Vi tager gerne opgaven på os.

Vi vil samtidig i KV understrege, at en omstilling, som den der anbefales af ekspertgruppen, bliver en stor opgave for både ledere og medarbejdere i kommunerne. Det er vigtigt, at Folketinget tager højde for, at implementeringen ikke vil skabe resultater fra den ene dag til den anden. Det kræver omstilling fra systemdrevet paragraf- og tællefaglighed til social- og beskæftigelsesfaglighed med udgangspunkt i den enkelte borgers behov og situation, som også beskrevet i et selvstændigt bilag til ekspertgruppens rapporten. Det er en omstilling, som medarbejdere og ledere på området er klare til at gribe.

Vi er desuden bekymrede for, at resultatskabelsen vil blive meget udfordret, hvis forenklingen skal ske samtidig med et markant fald i ressourcer til den beskæftigelsesindsats kommunerne kan levere i fremtiden, herunder også færre ressourcer til samarbejdet virksomheder, faglige organisationer, a-kasser og andre sektorer.

I Kommunale Velfærdschefer er vi særligt optagede af samarbejdet med socialområdet om udsatte borgere, som er længere fra arbejdsmarkedet. Vi synes, at det er meget positivt, at ekspertgruppen anbefaler en ensretning af formålsparagrafferne for beskæftigelses- og sociallovgivningen. Det vil kunne danne grundlag for en langt mere integreret og effektiv indsats for borgerne i målgruppen. Men hvis økonomien på området reduceres markant, som en del af de samlede besparelser, kan det blive svært for kommunerne at finde ressourcer til den tætte og hyppige kontakt, som er afgørende for at udsatte borgere bringes tættere på

arbejdsmarkedet. Ekspertgruppen anbefaler, at der i stedet skrues op for de sociale indsatser. Det er dog fortsat vigtigt at undgå 'klientgørelse' i det sociale system på socialområdet. I Kommunale Velfærdschefer appellerer vi derfor til, at anbefalingerne på dette område ses i sammenhæng med de igangværende styringsinitiativer på socialområdet og de faglige tilgange om rehabilitering og lønnet arbejde, som anbefales af Social- og Boligstyrelsen – og i øvrigt også underbygges af STAR. Ellers risikerer vi, at de borgere, som er længst fra arbejdsmarkedet, bliver tabt ved forenklingen, trods de mange gode incitamenter og tiltag, som ekspertgruppen anbefaler.

Vi vil afsluttende bemærke, at det er helt afgørende for kommunernes implementering af fremtidens beskæftigelsesindsats, at der ikke tages midler fra indsatsen, inden en ny forenklet lovgivning har haft tid til at blive implementeret. Derfor støtter vi ekspertudvalget anbefaling om en gradvis indfasning af besparelsen.

Mvh

Jakob Bigum Lundberg

Formand, Kommunale Velfærdschefer

KOOPERATIONEN

Kooperationen
Reventlowsgade 14, 2.
1651 København V
T. 33 55 77 30
kontakt@kooperationen.dk
www.kooperationen.dk

Att.:
Beskæftigelsesministeriet
bm@bm.dk

Den 13. september 2024

Høringssvar vedrørende anbefalingerne fra ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats

Kooperationen takker for muligheden for at afgive høringssvar og fremsender hermed vores bemærkninger til anbefalingsrapporten.

Kooperationen repræsenterer som arbejdsgiver- og interesseorganisation 144 medlemsvirksomheder og -organisationer med tilsammen ca. 6000 medarbejdere. Blandt vores medlemmer er både kooperative, demokratisk ejede virksomheder (heriblandt håndværkervirksomheder), civilsamfundsorganisationer og socialøkonomiske virksomheder.

De virksomheder og organisationer, der er medlemmer af Kooperationen, lægger alle stor vægt på at løfte et socialt ansvar, ikke mindst ved at udbyde uddannelses- og opkvalificeringsmuligheder i form af praktik og lærlingepladser mv.

Kooperationen har desuden medlemmer, der som socialøkonomiske virksomheder eller civilsamfundsorganisationer arbejder sammen med kommunerne om at tilbyde afklaringsforløb, jobtræningsforløb mv. til borgere langt fra arbejdsmarkedet. De tilbyder desuden stillinger med særligt rummelige rammer til borgere, der ikke kan varetage en stilling på normale vilkår. Civilsamfundsorganisationer og socialøkonomiske virksomheder sender ikke overskud i private lommer, men geninvesterer det i deres arbejde eller almennyttige formål.

Vores høringssvar på den omfattende og dybdegående rapport koncentrerer sig om følgende forhold:

1) Anbefalingernes økonomiske rammer sår tvivl om, hvorvidt det helhedsorienterede perspektiv kan gennemføres.
2) En virkningsfuld beskæftigelsesindsats for borgere længere fra arbejdsmarkedet opnås ikke gennem besparelser.
3) En helhedsorienteret beskæftigelsesindsats opnås bedst ved samarbejde med civilsamfundsaktører og socialøkonomiske virksomheder.
4) Deling af ESG-data er en god idé.

Kooperationen
Reventlowsgade 14, 2.
1651 København V
T. 33 55 77 30
kontakt@kooperationen.dk
www.kooperationen.dk

1) Anbefalingernes økonomiske rammer sår tvivl om, hvorvidt det helhedsorienterede perspektiv kan gennemføres

Vi vil indledningsvis gerne rose ekspertgruppens arbejde og bakke op om den grundlæggende hensigt såvel som hovedlinjerne i anbefalingsrapporten. Dette gælder ikke mindst de anbefalinger, der retter sig mod at gøre systemet mindre komplekst og bureaukratisk samt at sikre en værdig behandling af borgere med større medbestemmelse over deres eget forløb.

Vi anerkender desuden, at ekspertgruppen har fået et bundet mandat om at maksimere beskæftigelsesindsatsens effekt på arbejdsudbuddet og spare 3 mia. kr. Det er svært at løse dette cirklens kvadratur uden, at indsatsen over for visse grupper mindskes betragteligt.

Som konsekvens er anbefalingerne uambitiøse, hvad angår borgere længere fra arbejdsmarkedet. Med en begrundelse om større værdighed og medindflydelse får borgere længere fra arbejdsmarkedet fjernet rettigheder og pligter. Og der udtrykkes i rapporten et fromt håb om, at kommunerne, når der skabes friere rum for medarbejdernes faglighed, vil finde gode individuelle og helhedsorienterede løsninger.
I Kooperationen har vi også stor tillid til de kommunale medarbejderes faglighed. Vi er mere bekymrede for de begrænsninger på de gode helhedsorienterede løsninger, som kommunernes økonomi vil betyde, og frygter derfor, at den helhedsorienterede beskæftigelsesindsats mere bliver i ord end i handling.

Som sagt anerkender vi, at ekspertgruppen har haft en bunden opgave, herunder alene at se på beskæftigelseseffekten. Og for at få pengene til at passe løfter man mere eller mindre eksplicit de tungeste grupper ud af beskæftigelsesindsatsen, uden at tage stilling til, hvad der så skal ske for, at besparelserne på beskæftigelsesindsatsen ikke i stedet sætter sig som øgede udgifter i social- og sundhedsforvaltningen.

Vi mener, at det er afgørende, at politikerne, når de skal drøfte og implementere ekspertgruppens anbefalinger, ikke begrænser sig selv til tilsvarende kassetænkning. For som ekspertgruppen skriver flere gange i sin rapport, er der brug for en helhedsorienteret indsats, når vi skal forløse beskæftigelsespotentialet hos borgere længere fra arbejdsmarkedet. Alternativet er, at vi accepterer at parkere flere – og ikke færre – på passiv offentlig forsørgelse.

De omfattende erfaringer, Kooperationens medlemsvirksomheder har med indsatser overfor borgere længere fra arbejdsmarkedet, understøtter ekspertgruppens analyse. Det er vanskeligt at øge det samlede arbejdsudbud markant fra de borgere, der er længst fra arbejdsmarkedet. Men de håndholdte afklaringsforløb, trænings- og praktikforløb m.v., som de socialøkonomiske virksomheder tilbyder, forløser det beskæftigelsespotentiale, borgeren har, samtidig med at indsatserne har

Kooperationen
Reventlowsgade 14, 2.
1651 København V
T. 33 55 77 30
kontakt@kooperationen.dk
www.kooperationen.dk

en gavnlig effekt på den enkelte borgers livskvalitet. Og dermed også en effekt på de offentlige udgifter på social- og sundhedsområdet.

2) En virkningsfuld beskæftigelsesindsats for borgere længere fra arbejdsmarkedet opnås ikke gennem besparelser

Ekspertgruppen anbefaler, at borgere længere fra arbejdsmarkedets nuværende krav på samtaler og minimum ét aktivt tilbud reduceres til et krav på en første samtale og en årlig opfølgning med en såkaldt *fremdriftsgaranti* (anbefaling 2.3). Det understreges, at denne mere værdige tilgang ikke er ensbetydende med passivitet, og at borgere kan anmode om en indsats, fx som led i den årlige opfølgning.

Mens vi er positive over for hensigten om friere rammer og en mere individuelt tilrettelagt indsats for borgerne, er vi bekymrede for, at denne ændring vil svække borgernes muligheder for at få den indsats, de har brug for.

Denne bekymring styrkes, når afskaffelsen af borgernes ret til en indsats i anbefaling 6.5 følges op af besparelser på de vejlednings- og opkvalificeringsforløb, der særligt er vigtige for borgere længere fra arbejdsmarkedet.

Vi mener, at besparelser på vejlednings- og opkvalificeringsindsatsen er uhensigtsmæssige. Besparelserne vil reducere sandsynligheden for, at borgere med flere udfordringer end ledighed lander det rigtige sted på arbejdsmarkedet, hvilket eksempelvis kan være på deltid eller i fleksjob. I stedet risikerer de at (for)blive "en bold, der bliver kastet rundt", som netop er det, en værdig indsats skal modvirke.

Det "mindre positive og blandede evidensbillede" for vejledningsforløb og opkvalificering er før blevet anvendt som argumentation for besparelser i beskæftigelsesindsatsen for borgere længere fra arbejdsmarkedet. Vi vil gerne advare mod, at dette gentages, uden at det undersøges yderligere, om der virkelig er forskningsmæssigt belæg herfor.

I anbefalingsrapportens bilag 9 henvises der som den eneste empiri til en undersøgelse fra 2008, der undersøger effekten på dagpengeberettigede ledige med data fra 1998-2002 [1]. En undersøgelse, der altså ikke undersøger effekten af vejlednings- og opkvalificeringsforløb for udsatte ledige, men for dagpengemodtagere, der er meget tæt på arbejdsmarkedet. For denne gruppe er det konklusionen, at aktiveringsaktiviteter af en vis længde kan have en negativ effekt, hvis det forsinker borgerens aktive jobsøgning. Vi vil gerne påpege, at dette ikke på samme vis er gældende for borgere med mere komplekse udfordringer og lange ledighedsforløb.

[1] Rosholm & Svarer (2008)

Kooperationen
Reventlowsgade 14, 2.
1651 København V
T. 33 55 77 30
kontakt@kooperationen.dk
www.kooperationen.dk

Når evidensbilledet for vejledning og opkvalificering ikke er entydigt positivt, skyldes det efter vores forståelse, at begrebet dækker over aktiviteter af så betydelig forskellighed, at det metodisk er meget vanskeligt at undersøge kvantitativt.

Erfaringerne fra Kooperationens medlemsvirksomheder- og organisationer, der arbejder specialiseret med at bringe udsatte borgere tættere på arbejdsmarkedet, er, at vejledning og opkvalificeringsforløb er et helt essentielt element i et succesfuldt beskæftigelsesforløb – vel at bemærke i samspil med andre aktiviteter, herunder virksomhedspraktik og løntimer. Dette er i overensstemmelse med flere store undersøgelser, der viser, at det er den håndholdte, individuelle og helhedsorienterede indsats, der virker for udsatte ledige.[2]

Derfor foreslår vi:

- At borgere i jobhjælpsindsats som en del af deres "fremdriftsgaranti" bevarer retten til minimum ét aktivt tilbud.
- At anbefaling 6.5., der forpligter kommunerne til at realisere en besparelse på øvrig vejledning og opkvalificering m.v. for 400 mio. kr., ikke realiseres.
- At der opbygges et mere solidt vidensgrundlag om, hvordan vejlednings- og opkvalificeringsforløb anvendes for borgere længere fra arbejdsmarkedet og effekten heraf.

3) En helhedsorienteret beskæftigelsesindsats opnås bedst ved samarbejde med civilsamfundsaktører og socialøkonomiske virksomheder

Ekspertgruppens hensigt om individuelt tilrettelagte indsatser, større kommunal organiseringsfrihed og samtænkning af social- og beskæftigelseslovgivningens formål er hensigtsmæssig, og stemmer overens med Reformkommissionens anbefalinger om en helhedsorienteret beskæftigelsesindsats for borgere med komplekse problemer.[3]

Rapporten forholder sig imidlertid ikke til de organisationer, der med både et socialt og beskæftigelsesmæssigt fokus skal levere indsatsen til borgerne med komplekse udfordringer. Danmark har en lang tradition for, at social- og beskæftigelsesmæssige initiativer udspringer fra

[2] Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, 2023: Ny evaluering bekræfter viden om indsatsen for udsatte.
[3] Reformkommissionen, 2023: Nye Reformveje 3, anbefaling 1.7.

Kooperationen
Reventlowsgade 14, 2.
1651 København V
T. 33 55 77 30
kontakt@kooperationen.dk
www.kooperationen.dk

og varetages af civilsamfundet, herunder foreninger, fonde, selvejende institutioner og socialøkonomiske virksomheder.[4]

Disse organisationers vilkår har over en årrække været under et stigende pres, der grundlæggende kan tilskrives en manglende anerkendelse af organisationernes særlige karakteristika og værdiskabelse, og deraf følgende behov for særskilte rammevilkår. Det pres og den usikkerhed, det skaber om disse organisationers eksistensvilkår, kan stå i vejen for, at denne type organisationer bedst muligt kan indgå som samarbejdspartnere og leverandører i en kommunal forankret social- og beskæftigelsesindsats.

En undersøgelse af socialøkonomiske virksomheders rolle i beskæftigelsesindsatsen (Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, 2018)[5] viser, at:

- Kommuner og jobcentre har en positiv vurdering af samarbejdet med socialøkonomiske virksomheder, bl.a. fordi de leverer resultater på en række af de faktorer, som STARs opsamlinger af viden om progression i virksomhedsindsatsen peger på er vigtige.

  Særligt positivt vægtes, at de socialøkonomiske virksomheder har forståelse for borgernes udfordringer og tilrettelægger forløb, der tager hensyn til borgernes ressourcer og udfordringer samt ønsker og behov (kapitel 3).

- De socialøkonomiske virksomheder er netop stærke på de mekanismer, som undersøgelser har identificeret som virksomme for borgere længere fra arbejdsmarkedet: Tillid mellem borger og kontaktpersonen i virksomheden, fleksibilitet i opgavetilrettelæggelsen samt fokus på styrker og udpræget grad af medindflydelse på opgaverne.

  Analysen viser, at disse virksomme mekanismer ser ud til at kunne forstærkes i de virksomhedsmiljøer, som de socialøkonomiske virksomheder tilbyder. Fx ved at borgerne oplever en udpræget grad af fleksibilitet, hvor arbejdstempo og deadlines løbende og på daglig basis kan tilpasses den enkeltes muligheder og oplevelsen af, at mange andre har samme udfordringer som en selv

"Privat leverandør" er et meget bredt begreb

Betegnelsen "privat leverandør" er i ekspertgruppens arbejde blevet anvendt som en samlebetegnelse for ikke-offentlige organisationer, der leverer ydelser på beskæftigelsesområdet. Det er vores oplevelse, at der er stor forskel på, hvilken type privat leverandør politikere har i tankerne, når begrebet anvendes. Det kan stå i vejen for en saglig

[4] Lund, Anker Brink og Sørensen, Katja Isa, 2018: Komparative analyser af dansk socialøkonomi. Andersen, Linda Lundgaard; Hulgård, Lars; Jakobsen, Gurli. 2021: Social Enterprise in Denmark - Historical, Contextual and Conceptual Aspects.

[5] Brug af registrerede socialøkonomiske virksomheder i beskæftigelsesindsatsen.

Kooperationen
Reventlowsgade 14, 2.
1651 København V
T. 33 55 77 30
kontakt@kooperationen.dk
www.kooperationen.dk

debat om de private leverandørers rolle på social- og beskæftigelsesområdet.

Profitdrevne kommercielle virksomheder og civilsamfundsbaserede organisationer er væsensforskellige aktører, hvad angår deres formål, organisering, aktiviteter, finansiering og overskudshåndtering mv. Det bør derfor være både legitimt og praktisk muligt for fx en kommune at differentiere mellem, hvordan man samarbejder med disse to typer private leverandører.

	Civilsamfundsbaseret organisation	**Kommerciel, profitdreven virksomhed**
Formål	Vedtægtsbestemt socialt formål (fx inklusion af en udsat målgruppe)	Kommercielt formål
Forankring	Lokal forankring (arbejder typisk i et lokalområde eller specifik kommune)	Markedsorienteret og fokus på vækst og skalering
Aktiviteter	Kombinerer ofte social-, uddannelses- og beskæftigelsestilbud. Kan også have erhvervsaktiviteter for at skabe arbejdspladser.	Kun kommercielle aktiviteter
Kapital og overskud	Not-for profit: Geninvesterer overskud i organisationen/formålet. Derfor meget begrænset adgang til risikovillig kapital.	For-profit: Overskud investeres i vækst eller udbetales til ejere. Adgang til risikovillig kapital.

Civilsamfundsorganisationerne er i deres eksistens og struktur skræddersyede til den individuelle, håndholdte og helhedsorienterede indsats. De er derimod ikke skræddersyede til store standardiserede udbud. Så alene kommunernes indkøbspolitik, hvor indkøb af ydelser på beskæftigelsesområdet i et stigende omfang sker i form af større samlede udbud på tværs af borgernes forskelligartede behov, gør det svært for de mindre specialiserede civilsamfundsorganisationer at spille sig på banen.

Vi er blevet gjort opmærksomme på flere eksempler, hvor et større kommunalt udbud er vundet af en stor kommerciel andenaktør, der efterfølgende har måttet entrere med de specialiserede og lokalt forankrede civilsamfundsbaserede organisationer, for indsatser for borgere med mere komplicerede problematikker. Indkøbspolitikken, der har til formål at skabe omkostningseffektive løsninger, resulterer altså i disse tilfælde i et ekstra led, der skal tjene penge på alene at være mellemmand. Samtidig stilles de mindre, specialiserede og lokalt forankrede leverandører i en udsat position.

Kooperationen skal opfordre til, at kommunerne får de rigtige rammer og incitamenter til at anvende de specialiserede socialøkonomiske og civilsamfundsbaserede tilbud i den helhedsorienterede beskæftigelsesindsats for borgere længere fra arbejdsmarkedet.

KOOPERATIONEN

Kooperationen

Reventlowsgade 14, 2.

1651 København V

T. 33 55 77 30

kontakt@kooperationen.dk

www.kooperationen.dk

Derfor foreslår vi:

- At der opbygges og formidles viden om socialøkonomiske virksomheders og civilsamfundsbaserede organisationers vilkår som specialiserede samarbejdspartnere og leverandører i den helhedsorienterede (beskæftigelses)indsats for borgere længere fra arbejdsmarkedet.

  Herunder hvordan kommuner inden for udbudsregler mv. kan indgå resultatorienterede samarbejder med denne særlige type af private (læs: ikke-offentlige) leverandører.

4) Deling af ESG-data er en god idé

Kooperationen bakker endelig stærkt op om ekspertgruppens anbefaling om at gøre data om virksomheders sociale profiler tilgængelig for virksomhederne med henblik på at kunne indgå i virksomhedernes ESG-rapportering.

Dette vil lette det administrative ressourceforbrug, hvilket kan være særligt vigtigt i små og mellemstore virksomheder, heriblandt mange af de kooperative og socialøkonomiske virksomheder der qua deres organisering og formål er grundlagt på en stærk S- og G-forpligtelse.

***

Kooperationen står til rådighed for en uddybning af vores høringssvar og ser frem til at blive inddraget i den videre politiske proces med reform af beskæftigelsesindsatsen.

Med venlig hilsen

Anne Seiersen
Administrerende direktør

Høringssvar til ekspertgruppens *Anbefalinger til fremtidens beskæftigelsesindsats*

Krifa, Ase og Frie er enige i regeringens målsætning om at sikre Danmark et af verdens mest fleksible arbejdsmarkeder med høj beskæftigelse og lav ledighed.

Tilsammen har Krifa, Ase og Frie ca. 320.000 a-kassemedlemmer og er som nogle af landets største a-kasser og fagforeninger en del af den danske flexicurity-model.

Som arbejdsmarkedsparter bidrager Krifa, Ase og Frie med et særligt fokus på en effektiv og jobrettet beskæftigelsesindsats for vores ledige a-kassemedlemmer og med særligt fokus på en værdig beskæftigelsesindsats for de af vores fagforeningsmedlemmer, der ikke er medlem af a-kassen.

Krifa, Ase og Frie er enige i de målsætninger, som regeringen har beskrevet i kommissoriet til ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats.

Kommissoriet gav et klart mandat og nogle tydelige retninger for ekspertgruppen, som gav plads til nytænkning, frisættelse fra eksisterende regulering, fokus på effektivitet og jobfokus fremfor regler og proces samt større valgmuligheder for de ledige til at vælge den bedste vej frem.

Krifa, Ase og Frie er helt enige i behovet herfor.

Et velfungerende dynamisk arbejdsmarked med høj grad af fleksibilitet i arbejdsstyrken kræver et stærkt fokus på de 2,2 millioner arbejdstagere, der er medlem af en privat a-kasse. Det er kernetropperne på arbejdsmarkedet, som står fuldt til rådighed, og som burde have det primære fokus for enhver ekspertgruppe, der beskæftiger sig med den danske models beskæftigelsesindsats og sammenhæng med det danske arbejdsmarked.

Det er Krifas, Ases og Fries opfattelse, at ekspertgruppens anbefalinger går en anden vej.

Hovedvægten i ekspertgruppens arbejde og anbefalinger er lagt på de borgergrupper, som er længere væk fra arbejdsmarkedet end dagpengemodtagerne. Fokus er ikke lagt på de elementer, der giver Danmark et af verdens mest fleksible og dynamiske arbejdsmarkeder, selvom om ca. 80 pct. af arbejdsstyrken er forsikret i en privat a-kasse med dertil hørende beskæftigelsesindsats[1].

I kommissoriet til ekspertgruppen fremgik, at regeringen ikke ønskede et forslag til en "kommunal strukturreform". Alligevel er det Krifas, Ases og Fries opfattelse, at anbefalingerne går i den retning, og at ekspertgruppen er endt med at levere et bud på en kommunal forvaltningsreform, der ganske vist bidrager til mere gennemskuelighed og forhåbentlig mere effektivitet i den kommunale sektors behandling af borgere langt fra arbejdsmarkedet.

Men ekspertgruppens anbefalinger er langt fra et ambitiøst bud på en reform af fremtidens beskæftigelsesindsats for de borgere, som rent faktisk er på arbejdsmarkedet.

Krifa, Ase og Frie kan overordnet støtte op om ekspertgruppens anbefalinger til forenkling i den kommunale sektors behandling af borgere længere væk fra arbejdsmarkedet, når det gælder:

- Færre målgrupper – reduktion fra 13 til 5.
- Styring efter resultater.

[1] Publikation (fm.dk)

- Frihed til individuelt tilrettelagt indsats.
- Værdigt sanktionssystem i balance.

Men Krifa, Ase og Frie deler ikke ekspertgruppens manglende ambitionsniveau og de få anbefalinger, som vedrører beskæftigelsesindsatsen for ledige a-kassemedlemmer, der i vores øjne er den vigtigste del af arbejdsstyrken og hele forudsætningen for det dynamiske danske arbejdsmarked.

Her kommer ekspertgruppen ikke i mål, og anbefalingerne ligger langt fra det ambitionsniveau, som regeringens kommissorie ligger op til. Der er stort set ingen frisættelse, ingen metodefrihed, ingen valgfrihed, ingen effektivitet, ingen brug af markedskræfter og ingen digitalisering i ekspertgruppens anbefalinger for de forsikrede ledige.

Det er Krifas, Ases og Fries opfattelse, at ekspertgruppen på det felt har leveret et ambitionsløst og idéfattigt sæt anbefalinger, helt i modstrid med den nytænkning, der var lagt op til i regeringens kommissorie.

Nedenfor Krifas, Ases og Fries gennemgang og kommentarer til ekspertgruppens anbefalinger. Der disponeres efter følgende målsætninger i kommissoriet:

1. A-kasser skal spille en større rolle – nedlæggelse af jobcentrene
2. Den enkelte borger i centrum – frihed til dem, som kan selv
3. Anbefalinger skal kunne understøttes digitalt og forenkle administration
4. Fokus på indsatser, der hjælper borgerne i job

1. Afskaf det tostrengede beskæftigelsessystem – giv opgaven til a-kasserne

Regeringens kommissorie slår fast, at målet om et mere omkostningseffektivt beskæftigelsessystem skal nås ved *"at nedlægge jobcentrene"*, og *"den ledige får frihed til at vælge den bedste vej frem"* samt at *"a-kasser og private leverandører skal spille en større rolle"*.

Målene giver god mening al den stund, at de flere end to millioner a-kassemedlemmer ikke har bedt om at komme på et jobcenter i forbindelse med ledighed. Jobcentrenes indsats er ikke en efterspurgt ydelse hos de ledige borgere, og den er heller ikke reguleret med almindelige markedsmekanismer. Det er i stedet et politisk bestemt system, der er udbudsstyret fremfor efterspørgselsdrevet, og lovreguleret til mindste detalje, hvilket medfører stor risiko for ineffektivitet og spild af ressourcer.

Efter mere end ti års intensiv debat om det tostrengede beskæftigelsessystem, hvor de forsikrede ledige render spidsrod mellem a-kassen og jobcenteret med uklarhed om ansvaret for opgaven, og hvor diskussionen er gået på, om enten jobcentrene eller a-kasserne skulle overtage hele beskæftigelsesindsatsen for de forsikrede ledige, vækker det undren, at ekspertgruppen har undladt at undersøge det mest væsentlige spørgsmål, nemlig om de ledige ville foretrække et enstrenget system og i givet fald, hvem de anser som mest kvalificeret til at løse opgaven. Ligeledes har ekspertgruppen undladt at undersøge grundigt, hvordan a-kasser kan spille en større rolle fremfor jobcentrene.

Når man ikke grundigt nok undersøger muligheden for et et-strenget beskæftigelsessystem, kan ekspertgruppen heller ikke komme frem til nogen ny løsning. Ekspertgruppen fastholder derfor status quo i ansvarsfordelingen mellem kommunale jobcentre og private a-kasser på trods af opdraget fra regeringen, at a-kasserne skal spille en større rolle.

For de ledige er der heller ikke meget nyt i ekspertgruppens anbefalinger i forhold til at få større valgfrihed.

I Krifa, Ase og Frie mener vi, at tiden er den rette til et opgør med den dobbelte sagsbehandling og todelt beskæftigelsesindsats i både kommuner og a-kasser.

Krifa, Ase og Frie mener, at a-kassemedlemmer ikke skal være en del af den kommunale beskæftigelsesindsats i jobcentrene.

Krifa, Ase og Frie ønsker et et-strenget beskæftigelsessystem for de forsikrede ledige bygget op omkring medlemskabet af a-kasserne. Beskæftigelsesindsatsen skal for de 2,2 millioner forsikrede kun varetages af a-kasserne.

På den måde indfries regeringens ønske om en større rolle til a-kasserne, ligesom ønsket om afskaffelse af jobcentrene bliver en realitet for 3 ud af 4 på det danske arbejdsmarked – helt bogstaveligt vil forslaget nemlig betyde, at jobcentrene ikke længere er en del af forsikringssystemet og den dertil hørende beskæftigelsesindsats.

I dag finder der sagsbehandling sted i to forskellige administrative systemer – kommunernes jobcentre og i de private a-kasser – ligesom det er to forskellige sektorer, henholdsvis den offentlige og den private sektor, som håndterer et almindeligt forekommende ledighedsforløb for en lønmodtager uden andre udfordringer end at finde næste job. Det siger sig selv, at det er dyrt. Intet andet forsikringssystem ville acceptere dobbelt sagsbehandling på den måde.

Krifa har lavet en undersøgelse, som viste, at færre sagsbehandlere giver op til 22 pct. større sandsynlighed for job. Derfor har Krifa blandt andet indført personlige jobkonsulenter, der har givet gode resultater på afgangsraten fra ledighed. Ved kun at have en aktør og færre sagsbehandlerskift, vil denne gevinst kunne høstes i hele sektoren.

I den private sektors a-kasser er man konkurrenceudsat, og medlemmer kan frit søge mod den leverandør, som både prismæssigt og servicemæssigt passer bedst til den enkelte forsikringstager. Her har den ledige trods alt en form for valgfrihed til at vælge den vej, som passer den ledige bedst.

Konkurrencen presser omkostningsniveauet ned i a-kasserne, og prisen på a-kassemedlemskab er en stærk konkurrenceparameter. Markedet er præget af høj priselasticitet. Det står derfor meget uklart, hvilke ”erfaringer” ekspertgruppen ligger til grund på side 132 i kapitel 5, når den konkluderer det modsatte.

Det strider samtidig mod gængs økonomisk teori, at konkurrenceudsatte aktører ikke skulle blive stærkt omkostningseffektive og søge mod et lavt prisniveau på et ensartet produkt – i dette tilfælde en forsikring.

Den skatteyderbetalte offentlige sektor ikke er underlagt samme markedsmekanisme. Det er blandt andet derfor, at der har været særligt fokus på den manglende udgiftsstyring i de kommunale jobcentre. På trods af faldende ledighed og færre opgaver, så steg udgifterne og antallet af medarbejdere i de kommunale jobcentre.

Det rejste berettiget kritik fra Rigsrevisionen for manglende omkostningseffektivitet[2] samt i rapporten *Jobcentrenes beskæftigelsesindsats* fra VIVE[3], der formulerede overforbruget af medarbejdere i forhold til opgaverne med de ledige på følgende måde:

"Når udgifterne til jobcenterdrift stiger i en periode med faldende ledighed, kan dette eksempelvis hænge sammen med, at jobcentrene ikke har tilpasset medarbejderkapaciteten til det faldende antal brugere af jobcenteret…"

Fraværet af omkostningseffektivitet i kommunerne er et væsentligt argument for at fratage kommunerne opgaven og placere den i a-kasserne, der er underlagt fri konkurrence, og som dermed er tvunget til at være omkostningseffektive. Alt administration og beskæftigelsesindsats i a-kasserne er finansieret af medlemmerne. Men det faktum overser ekspertgruppen.

Krifa, Ase og Frie mener, at kommunerne bør tage sig af de borgere, der er langt væk fra arbejdsmarkedet, og som ekspertgruppen konstaterer ikke kommer i beskæftigelse i nævneværdig grad, uanset den aktive beskæftigelsesindsats. Her er det andre indsatser, der skal til.

Ekspertgruppen har gode forslag til forenkling og frisættelse i kommunerne, som tjener andre formål om værdighed og gennemskuelighed end formålet om hurtig tilbagevenden til beskæftigelse.

Krifa, Ase og Frie mener, at med kun en aktør for de forsikrede ledige vil det skabe bedre gennemskuelighed og tydeligere ansvarsfordeling i forhold til situationen i dag, hvor det er uklart for mange ledige, hvem der har ansvaret for, at et ledigt a-kassemedlem kommer i job.

Der er samtidig en stor velfærdsgevinst at hente, idet de forsikrede lediges tilfredshed er større med a-kassernes beskæftigelsesindsats end med de kommunale jobcentres indsats. Det har flere spørgeundersøgelser vist både fra Epinion udarbejdet for Ase og fra Gallup udarbejdet for LO i 2010, 2014 og 2017. Og forskellen i tilfredshed vokser i a-kassernes favør. En meget vigtig velfærdsgevinst, som ekspertgruppen også selv peger på i anbefalingerne i forbindelse med resultaterne fra a-kasseforsøget jf. side 146, der viser samme højere tilfredshed med a-kasserne.

Den signifikante højere tilfredshed med a-kasserne er i øvrigt interessant, fordi det netop er a-kasserne, som har rådighedsforpligtelsen, og dem, der uddeler de sanktioner, som straffer de ledige økonomisk, mens kommunerne sidder med alle de attraktive tilbud om kurser og opkvalificering.

En årsag til indsatsen vurderes kvalitativt højere i a-kasserne fremfor de kommunale jobcentre kan være de markedsmekanismer, som a-kasserne opererer under, og som tvinger dem til at yde kvalitet i serviceydelserne, for ellers mister de medlemmer, hvorimod de ledige aldrig kan fravælge servicen i kommunerne uanset tilfredshedsniveauet.

Ekspertgruppen har ikke undersøgt forskellen på den oplevede service og kvalitet i beskæftigelsesindsatsen. Ekspertgruppen har kun undersøgt, om jobcentrene yder en værdig indsats. Men den er ikke holdt op imod den indsats, som a-kasserne leverer. Det finder Krifa, Ase og Frie er en mangel i ekspertgruppens undersøgelse.

Krifa, Ase og Frie finder det i øvrigt kritisabelt, at ekspertgruppens undersøgelse om værdighed i jobcentrene ikke med sikkerhed viser det rette billede. Basen er ændret og gruppen, der har svaret "ved ikke" eller "ønsker ikke at svare" er taget ud. Det får andelen, der får en værdig behandling i

---

[2] Beretning om jobcentrenes effektivitet | Rigsrevisionen
[3] Jobcentrenes beskæftigelsesindsats (vive.dk)

jobcenteret, til at se større ud end den reelt er. Ekspertgruppen konkluderer, at ”mere end halvdelen af borgerne oplever at får en værdig behandling”.

Men resultatet bliver helt anderledes, hvis borgerne, der i undersøgelsen har svaret ”ved ikke” og ”ønsker ikke at svare” udgør f.eks. 17 pct. af basen. For så ville andelen, der oplever at få en værdig behandling i jobcenteret, ikke engang udgøre halvdelen af borgerne – og historien ville blive en hel anden.

Ekspertgruppens fremstilling efterlader usikkerhed om resultaterne, når man på den måde puster andelen af positive besvarelser op ved at ændre på basen.

2. Borgeren i centrum – frisættelse, metodefrihed og frihed til de selvkørende

Den aktive beskæftigelsespolitiks effekt på beskæftigelsen er stærkt overvurderet jf. ekspertgruppens fremstilling på side 15. Også Rockwool-fondens seneste studier viser dette[4]. Årligt bruges der et sted mellem 10 og 15 milliarder kroner på den aktive beskæftigelsesindsats jf. ekspertgruppens opgørelse på side 13. Intet land i verden bruger så mange penge som Danmark jf. både Finansministeriets og OECD’s opgørelsesmetoder samt ekspertgruppens henvisning til Eurostat.

Siden jobcentrenes ankomst har Danmark samlet set brugt op imod 200 milliarder kroner på noget, som ikke rigtig rykker de ledige i beskæftigelse, men mere flytter ledige over i andre ydelsestyper, der ikke tælles med i ledighedsstatistikken. De mange milliarder brugt på beskæftigelsesindsats har ikke ført til et mærkbart løft i beskæftigelsesgraden, som også ekspertgruppen påpeger.

Andre undersøgelser har vist, at flere end ni ud ti ledige angiver, at de selv finder job. De finder primært nyt job via stillingsopslag og via netværk. Det er hverken de kommunale jobcentres eller a-kassernes indsats, som har ført til job. Kun 7 pct. svarer, at deres job blev formidlet gennem a-kassen eller jobcenteret. Og i beskæftigelsessystemet lever 7 ud af 10 dagpengemodtagere op til alle krav og gør alt, hvad der forventes af dem i forhold til overholdelse af krav og regler, viser en stor undersøgelse foretaget af Ase af 28.000 ledighedsforløb over to år[5].

Disse resultater peger på, at der er en stor risiko for, at der i beskæftigelsesindsatsen spildes ressourcer.

Når beskæftigelsesindsatsen vurderes til at have så lille effekt, så taler det for et fundamentalt opgør med den måde, man gør tingene på i dag.

Krifa, Ase og Frie mener, at der er risiko for, at vi bruger for mange penge og for megen tid på samtaler og tilbud til ledige, som selv finder job. Derfor er regeringens ønske om mere frisættelse i opgaveløsningen også tiltrængt.

Krifa, Ase og Frie finder det uhensigtsmæssigt at levere det samme til alle ledige, når de ledige selvklart kommer med forskellige udgangspunkter og forudsætninger for at komme i beskæftigelse. Derfor er det kærkomment, at der også lægges op til en individuel tilgang til hver enkelt ledig, når

---

[4] En revurdering af betydningen af 1990ernes arbejdsmarkedsreformer for ledigheden i Danmark - ROCKWOOL Fonden

[5] Jobcentre kunne spare milliardbeløb, mener både a-kasser og kommuner (jyllands-posten.dk)

regeringen i kommissoriet skriver: *"...og sætte den enkelte borger i centrum. Der skal gives frihed til dem, der kan selv..."*

Stort set samtlige a-kassemedlemmer kan selv. De står pr. definition fuldt til rådighed på arbejdsmarkedet.

Derfor er det skuffende, når ekspertgruppen med så vidtgående et kommissorie i ryggen kun foreslår, at i hver fjerde ledighedsforløb for forsikrede ledige kan der blive tale om et individuelt forløb.

Ekspertgruppen fastholder i grove træk det nuværende kontaktforløb i og med, at trefjerdedele af alle ledige stadig skal igennem et fast tilrettelagt og detailstyret kontaktforløb med fire samtaler, og hvor de ledige fortsat skal rende spidsrod mellem a-kasse og jobcenter.

Krifa, Ase og Frie mener, at ressourcerne i beskæftigelsesindsatsen anvendes bedst på de ledige, som rent faktisk har behov for hjælp, vejledning og motivation for at komme i beskæftigelse.

Krifa, Ase og Frie foreslår derfor, **at der gives fuld frisættelse og metodefrihed i udførelsen af en individuel tilrettelagt beskæftigelsesindsats.**

Det vil være muligt for a-kasserne at gennemføre screening af de ledige ved ledighedstilmeldingen og derfra tilrettelægge et individuelt kontaktforløb med et stærkt jobfokus målrettet den enkelte borger.

På den måde vil omkostningerne til beskæftigelsesindsatsen blive reduceret. Det vil give sig udslag i lavere priser på a-kassemedlemsskabet.

Det giver to umiddelbare positive samfundsøkonomiske effekter:

- En højere forsikringsgrad, da det bliver billigere at forsikre sig.
- Lavere priser på arbejdsløshedsforsikringen og dermed øget købekraft hos forsikringstagerne.

Der er ikke noget, som tyder på, at ledigheden vil forøges ved at give a-kasserne metodefrihed. Flere gange har man reduceret antallet af kontakter i kontaktforløbet med de ledige – både i forbindelse med reformen i 2018 og i a-kasseforsøget – uden at det har haft negativ effekt på afgangen fra ledighed.

A-kasserne har alle incitamenter til at få ledige medlemmer hurtigt i beskæftigelse. A-kasserne konkurrerer på et frit marked med høj priselasticitet i den private sektor. Her vil en a-kasse med mange ledige og lange ledighedsforløb have højere omkostninger i a-kassen, og det vil give sig til udtryk i højere priser på medlemskabet. Dermed vil denne a-kasse hurtigt blive udkonkurreret på markedet.

Samtidig vil det blive en stærkere konkurrenceparameter end i dag, hvis a-kasserne får det fulde ansvar i hele perioden, fordi borgerne så kan se, hvilke a-kasser, der er bedst til at få medlemmerne i beskæftigelse.

Kommunerne har slet ikke samme incitamenter. Krifa, Ase og Frie finder det fuldstændigt usammenligneligt at stille en kommune i den offentlige sektor – hvis økonomi er skatteyderfinansieret enten direkte fra egne borgere eller via statslige bloktilskud, og hvor prisen/skatten ikke påvirker kundetilslutningen og deraf markedsvilkårene - overfor en privat forening på et privat marked med fuldkommen konkurrence.

Krifa, Ase og Frie mener, at ekspertgruppen tillægger den statslige refusionstrappe overfor kommunerne alt for stor værdi, når den bruges til at placere opgaven i jobcentrene og sættes sammen med incitamenter til at få de ledige i job. Der er ingen erfaringer, der taler for, at refusionstrappen får de

ledige hurtigere i job. Tværtimod kommer de ledige hurtigst i job i de første seks måneder, hvor kommunernes økonomi er upåvirket af refusionstrappen.

3. Digitale løsninger og forenklet administration

Ekspertgruppens anbefalinger gennemsyres af manglende digitalisering på trods af kommissoriets specifikke krav om digitale løsninger. Ekspertgruppens manglende digitale nytænkning slår igennem på kontaktforløbet med de ledige, som ikke foreslås digitaliseret yderligere eller forenkles med undtagelse af to færre samtaler.

Digitalisering foregår med god grund alle steder i samfundet for eksempel i finanssektoren, pensionssektoren og forsikringsbranchen, ligesom man er i fuld gang med at indføre digital diagnosticering i sundhedssektoren. Alt sammen med henblik på at høste de besparelser og effektiviseringer digitaliseringen kan bidrage med. Ekspertgruppen synes slet ikke at have øje for, hvordan de private forsikringsmarkeder udvikler sig endsige den helt generelle digitalisering i samfundet.

Krifa, Ase og Frie savner i den grad indførelse af digitale kontaktforløb som udgangspunkt. Når et kontaktforløb opstartes, skal det i udgangspunktet være digitalt.

Det skal altid være muligt for a-kassen at indkalde det ledige medlem til samtaler med fysisk fremmøde, hvis det anses for mest fremmende for indsatsens jobfokus, ligesom mistanke om snyd og manglende rådighed også vil kræve fysisk fremmøde.

På samme måde skal det altid være muligt for medlemmet at bede om kontaktforløb med fysisk fremmøde, hvis det foretrækkes.

Men udgangspunktet for a-kassernes kontaktforløb med de ledige må være digital kontakt.

- For det første vil det føre til administrative effektiviseringer med en lavere pris på arbejdsløshedsforsikringen som følge. Det vil øge forsikringsgraden, og dermed reducere gruppen af ledige på kontanthjælp og flytte dem til dagpengesystemet.

- For det andet er der ikke negative beskæftigelsesmæssige konsekvenser ved indførelse af digitale kontaktforløb. Michael Svarer og Michael Rosholms studie af digitale erfaringer i Sverige førte netop til den konklusion, at der ikke var signifikante forskelle i afgangen fra ledighed på digitale kontaktforløb kontra samtaler med fysisk fremmøde: ”*Samtaler har en positiv effekt på afgangen til beskæftigelse. Det gælder både hvis samtalerne er fysiske eller digitale, og der er ikke signifikante forskelle på de to samtaleformer.*”[6]

- For det tredje viste erfaringerne fra Covid-19-perioden med al tydelighed, at der er store effektiviseringer at hente. Tilfredsheden var tårnhøj med de digitale samtaler, hvor henholdsvis 89 pct. og 86 pct. af de ledige i kontaktforløb udtrykte tilfredshed med de digitale samtaler. STAR’s evaluering af de digitale kontaktformer viste effektiviseringsgevinster på henholdsvis ca. 20 pct. i a-kasserne og ca. 30 pct. jobcentrene.[7]

---

[6] BEU Alm.del - Bilag 421: Rosholm og Svarer - Notat om relative effekter af digitale versus fysiske samtaler (ft.dk)
[7] Erfaringsopsamling – digitale samtaler under suspensions- og genåbningsperioden (star.dk)

Fastholder man politisk at detailstyre formen på kontaktforløbene og pålægger a-kasserne at gennemføre samtaler med fysisk fremmøde, så påtager man sig samtidig ansvaret for et højere omkostningsniveau, højere priser på arbejdsløshedsforsikringen samt en lavere forsikringsgrad på arbejdsmarkedet.

4. **Indsatser, der hjælper borgerne i job**

Krifa, Ase og Frie deler ekspertgruppens anbefaling, at regionale positivlister og jobrettede kurser samles et sted. Der er ingen tvivl om, at det vil give større gennemsigtighed og spare en del administration.

Krifa, Ase og Frie finder det også positivt, at der lægges op til, at vi fastholder bevilling og administration til egne medlemmer i a-kassen. Det sikrer en hurtigt og effektiv sagsbehandling, når det er samme aktør, der både har kontakten og bevillingen.

Krifa, Ase og Frie mener, at uddannelse og opkvalificering er vigtige indsatser på vejen til et nyt job. Derfor ønsker Krifa, Ase og Frie, at der gives ret til jobgivende kurser allerede fra første ledighedsdag. Det skal gælde for dem, som allerede har et job på hånden, der kræver opkvalificering med det samme.

Krifa, Ase og Frie ønsker også at give mulighed for et danskkursus med målrettet jobsøgningsperspektiv, så ledige med udfordrede danskkundskaber kommer hurtigere i beskæftigelse.

Til gengæld finder Krifa, Ase og Frie det uhensigtsmæssigt, at voksenlærlingeordningen med tilskud afskaffes for ufaglærte i beskæftigelse og fremover kun tilbydes til ledige. Når man fjerner muligheden for opkvalificering af egne medarbejdere eller ansætte ufaglærte direkte som voksenlærlinge, uden de først skal have en ledighedsperiode, øges risikoen for arbejdskraftsmangel.

Ekspertgruppens anbefaling, at retten til seks uger jobrettet uddannelse først træder i kraft efter 26 ugers ledighed, er Krifa, Ase og Frie uenige i. Der er tale om en forringelse både for arbejdsmarkedet og de ledige. Krifa har mange medlemmer, som har taget korte kurser for eksempel til truck, lastbilkørekort og svejsning af fjernvarmerør, og på den måde kommet hurtigere i beskæftigelse. Hvis ekspertgruppens anbefalinger følges, vil disse kurser fremover skulle bevilliges af jobcentrene med de udfordringer, der er med forskellige prioriteringer fra jobcenter til jobcenter.

I forhold til ressourceforløb finder Krifa, Ase og Frie det positivt, at der gøres op med de langvarige ressourceforløb. Krifa, Ase og Frie genkender de lange og uværdige forløb, der meget ofte ikke leder til beskæftigelse.

Krifa, Ase og Frie støtter også anbefalingen om pauser i rådighedsvurderingen, men vi ønsker at henlede opmærksomheden på borgernes retssikkerhed.

Det er ikke givet, at alle borgere ønsker en pause, og det fremstår uklart, om det er en ret for borgeren eller en ret for kommunen. Det er et gennemgående træk, at ekspertgruppens anbefalinger handler om, hvordan jobcentrenes arbejdsopgaver lettes. Der gives mere frihed til at organisere arbejdet i jobcentrene.

Det fylder til gengæld foruroligende lidt, hvad der skal beskytte borgerne mod vilkårlighed og reduceret hjælp i Jobcenteret.

I a-kasserne har medlemmerne den mulighed at flytte a-kasse, hvis de ikke er tilfredse. Samme mulighed har borgeren ikke i kommunen. De bureaukratiske regler, vi kender i dag, er ofte opstået, fordi borgere ikke har fået tilstrækkelig hjælp. Ved at fjerne procedureregler reduceres kravene også til sagsbehandlerne. Det mener Krifa, Ase og Frie er godt, men hvor er det, at kravene til borgerne mindskes?

Sygedagpengeforlængelser

Der anvendes i dag et betydeligt ressourceforbrug til hjælp til sygedagpengeforlængelser. Årsagen til dette er dels de komplekse regler om forlængelse af sygedagpenge og dels et sundhedsvæsen, der slet ikke er gearet til udredningsforløb af kort varighed overfor komplekse sygdomsforløb.

Krifa, Ase og Frie støtter derfor ekspertgruppen, når den foreslår at gøre op med disse forlængelsessager, og i stedet lade borgerne fortsætte på dagpenge til en lavere sats under den forudsætning, at satsen ikke bliver for lav. Syge mennesker får som bekendt ikke færre udgifter, alene fordi de har været syge i over 22 uger.

God arbejdslyst er en overset parameter

Krifa driver et Videnscenter for God Arbejdslyst. Her har forskning vist, at der er klar sammenhæng mellem arbejdslyst og ledighed. Lav arbejdslyst giver længere ledighedsperioder. Høj arbejdslyst sænker sandsynligheden for at blive ledig.

Det er bemærkelsesværdigt, at der findes så stærk en sammenhæng mellem trivsel, økonomisk bundlinje og samfundsøkonomien, at dette ikke bør overses i beskæftigelsesindsatsen. Det handler ikke kun om at få borgerne i job. Det handler også om at få dem i varige job med trivsel. Forskningsresultaterne viser nemlig, at mennesker med høj arbejdslyst er markant mindre syge og mere produktive.

Krifas forskning viser også, at mennesker med lav arbejdslyst er mere syge og har markant sværere ved at finde et job, hvis de bliver ledige.

I en tid, hvor vi mangler arbejdskraft, er det ikke tilstrækkeligt at se på beskæftigelsesindsatsen som et ønsket fravær af ledighed. Vi bør også se på beskæftigelsesindsatsen blandt personerne i arbejde.

Krifas videncenter for God Arbejdslyst har undersøgt og analyseret danskernes arbejdslyst siden 2015. Senest har Krifas videncenter i samarbejde med Kraka Economics påvist, at arbejdslyst øger udbuddet af arbejdskraft

En stigning i den gennemsnitlige arbejdslyst på et enkelt point fra en skala fra 0-100 kan øge arbejdsudbuddet med 4.407 årsværk gennem:

- Øget arbejdstid
- Lavere sygefravær
- Senere tilbagetrækning

Hver 13. medarbejder mistrives på jobbet. Hvis deres arbejdslyst løftes til det gennemsnitlige niveau, kan det give 14.666 ekstra årsværk. Det er resultater, som også bør indtænkes i fremtidens beskæftigelsessystem.

13. september 2024

Patientstøtte & Frivillig Indsats
Sekretariatet

Strandboulevarden 49
2100 København Ø

Tlf +45 35 25 75 00

www.cancer.dk

UNDER PROTEKTION AF
HENDES MAJESTÆT DRONNINGEN

Beskæftigelsesministeriet
Bm@bm.dk

Kræftens Bekæmpelses høringssvar vedrørende anbefalinger fra ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats

Kræftens Bekæmpelse kommenterer hermed på anbefalingerne fra ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats. Høringssvaret vedrører den del af anbefalingerne, som relaterer sig til sygemeldte og sygedagpengeindsatsen.

Den foreslåede forenkling i ekspertgruppens anbefalinger betyder markant dårligere vilkår og rettigheder for sygemeldte i forhold til forlængelsesmuligheder og indtægtsgrundlag. Regeringens ambitioner på beskæftigelsesområdet, herunder at alvorligt syge ikke kommer i klemme i sygedagpengesystemet, og at borgere i udsatte positioner i højere grad mødes med værdighed, ses ikke afspejlet i anbefalingerne.

Kræftens Bekæmpelse mener, at kræftpatienter og andre alvorligt syge i fremtidens beskæftigelsesindsats skal sikres ro til at blive raske, og skal have ret til sygedagpenge igennem hele deres sygdoms- og behandlingsforløb.

Kræftens Bekæmpelse har følgende bemærkninger til de enkelte hovedanbefalinger til fremtidens beskæftigelsesindsats:

Hovedanbefaling 1: Få målgrupper og særregler

Rapportens s. 39 - 64

Ekspertgruppen anbefaler en ny og mere simpel målgruppestruktur med fem målgrupper, hvilket er en markant forenkling i forhold til de 13 målgrupper, der aktuelt er i beskæftigelsesindsatsen.

Vi er enige i, at det aktuelle system er komplekst og svært at overskue for både borgere og professionelle, og at det kan være uhensigtsmæssigt med målgruppeskift og forskellige regelsæt, som er svære at forstå. Derfor ser vi positivt på en forenkling af systemet, dog under forudsætning af, at det ikke sker på bekostning af borgernes rettigheder og indtægtsgrundlag.

Desværre anbefaler ekspertgruppen, at seks ud af syv forlængelsesmuligheder for sygemeldte på sygedagpenge afskaffes. Dette er en åbenlys forringelse af de sygemeldtes rettigheder,

idet det fremadrettet vil betyde, at det bliver sværere at blive forlænget på sygedagpenge, og at flere sygemeldte, derfor automatisk vil overgå til en reduceret sygedagpengesats.

Der er vores holdning, at det selv efter de gældende regler er for svært at blive forlænget på sygedagpenge, og at mulighederne for at få forlænget sygedagpenge skal forbedres. Men anbefalingerne lægger op til det modsatte. Kræftens Bekæmpelse foreslår, at forlængelsesmulighederne jævnfør nedenfor bibeholdes og forbedres.

Forlængelsesmulighederne bør forbedres på følgende områder:

Livstruende alvorligt syg

Ekspertgruppen anbefaler, at den nuværende forlængelsesregel for livstruende, alvorlig syge fastholdes. Vi mener, at der er et reelt behov for ikke alene at fastholde den, men at *forbedre* den pågældende forlængelsesmulighed.

Efter de gældende regler kan der ske en forlængelse af sygedagpenge, hvis en læge vurderer, at den sygemeldte har en livstruende, alvorlig sygdom. I praksis gælder der dog et krav om, at man *aktuelt* skal have en livstruende alvorlig sygdom. Kravet fremgår ikke af loven eller af lovens forarbejder. Praksis synes i strid med den politiske hensigt bag lovgivningen, som var at sikre livstruende syge patienter ro i hele sygdomsforløbet.

Kræftens Bekæmpelse oplever, at kræftpatienter får afslag på sygedagpengeforlængelse, selv om de stadig er syge, fordi kommunen vurderer, at sygdommen ikke er livstruende nu og her. Det rammer uhelbredeligt syge og kræftpatienter, hvor der er usikkerhed om prognosen.

Kræftens Bekæmpelse anbefaler, at kommunerne bruger forlængelsesbestemmelsen efter hensigten med loven, når det drejer sig om alvorligt syge borgere, så det praksisindførte aktualitetskrav ikke gælder for f.eks. kræftpatienter. I forvejen står der udtrykkeligt i den gældende vejledning, at kræft er et eksempel på en sygdom, som betragtes som livstruende og alvorlig. Alvorligt syge skal sikres ro i hele sygdomsforløbet, og uhelbredeligt syge kræftpatienter skal have ret til sygedagpengeforlængelse, så de sikres ro til f.eks. livsforlængende behandling eller en værdig afslutning på livet.

Forventet rask

Ekspertgruppen anbefaler afskaffelse af den forlængelsesregel, hvorefter der kan ske forlængelse, hvis den sygemeldte er under/venter på lægebehandling, og skønnes efter en lægelig vurdering at ville kunne genoptage beskæftigelse inden for 134 uger fra revurderingstidspunktet.

Der er tale om en forlængelsesregel, som er relevant for kræftpatienter og andre alvorligt syge, og en afskaffelse af reglen vil derfor medføre rettighedstab og dårligere vilkår for sygemeldte. Her er det vigtigt at være opmærksom på, at mange alvorligt syge i praksis ikke bliver forlænget efter den forlængelsesregel, som vedrører livstruende, alvorligt syge.

Forlængelsesreglen bør ikke afskaffes, men bør derimod bevares og forbedres, idet den gældende regel nærmest stiller umulige krav til den sygemeldtes læge, når det handler om at forlænge en sygedagpengeperiode. Loven stiller krav om, at en læge skal kunne give en sikker prognose for, hvornår patienten kan vende tilbage til arbejde i arbejde i samme omfang som før vedkommende blev syg. Men det falder uden for en læges faglighed at spå om patientens fremtidige sygdomsforløb i forhold til patientens forventede tilbagevenden til arbejdsmarkedet. I praksis ser vi, at sygedagpenge ikke bliver forlænget, hvis der er forbehold i en læges vurdering. Forlængelsesreglen og praksis bør derfor ændres således at tvivlstilfælde eller forbehold i den lægelige vurdering ikke i sig selv fører til sygedagpengestop, men evt. kan betyde, at jobcenteret skal søge sagen bedre oplyst ved at kontakte lægen med supplerende spørgsmål.

Ifølge anbefalingerne lægges der op til, at sygemeldte med tilknytning til arbejdsmarkedet kan fritages for beskæftigelsesindsatsen. Men dette kan imidlertid ikke opveje en eventuel afskaffelse af forlængelsesreglen, da fritagelsesmuligheden er begrænset til tilfælde, hvor både den sygemeldte og arbejdsgiver forventer tilbagevenden til jobbet inden for kun 26 uger.

Behov for restitution og senfølger

Sygedagpengesystemet rummer ikke det forhold, at mange kræftpatienter kæmper med senfølger. Et kræftforløb kan være meget hårdt for kroppen, og flere end halvdelen af alle kræftpatienter oplever senfølger efter sygdom og behandling. Disse kan opstå under eller efter behandlingen – af og til måneder og år efter, den er slut. Senfølger kan både være fysiske og psykiske helbredsproblemer som f.eks. træthed (fatigue), smerter, angst og kognitive udfordringer.

I praksis ser vi eksempler på, at jobcentrene vurderer, at en borger er rask, hvis vedkommende er kræftfri, og derfor stopper sygedagpengene. Men virkeligheden er, at en kræftpatient kan være virkelig syg, selvom vedkommende på papiret er erklæret kræftfri.

Det er også vores erfaring, at der blandt sygemeldte kræftpatienter er en bekymring for, at der i forbindelse med beskæftigelsesindsatsen bliver lavet planer og igangsat indsatser, som de ikke kan leve op til. Vi ved, at nogle kræftramte føler sig presset til at genoptage arbejde, selvom de reelt ikke er klar til dette på grund af bivirkninger og senfølger.

Kræftens Bekæmpelse mener, at kræftpatienter, som har haft et alvorligt sygdomsforløb, lovgivningsmæssigt skal sikres mulighed for at restituere sig efter behandling med bivirkninger og senfølger, der har betydning for arbejdsevnen.

Tidspunkt for revurdering

Det gældende revurderingstidspunkt for sygedagpengeforlængelse er 22 uger. Dog fremstår det uafklaret, hvad revurderingstidspunktet skal være fremadrettet. Ifølge anbefalingerne foreslås det, at alle sygemeldte automatisk går ned på en reduceret dagpengesats "*efter et fast-*

sat antal uger". Ekspertgruppen har i deres afrapportering forklaret, at der er tale om en "*potentiel mulighed*" for at forlænge den høje ydelse i sygedagpengeperioden, såfremt der sker en reduktion i forlængelsesreglerne. Det skyldes, at reduktion i forlængelsesmulighederne skulle kunne frigøre økonomi til en længere periode på den høje sats. Dog har ekspertgruppen ikke kunne gennemføre det omfattende beregnings- og analysearbejde, der kræves for at belyse konsekvenser af en sådan ændring.

Kræftens Bekæmpelse mener, at revurderingstidspunktet bør forlænges for alvorligt syge, fordi mange kræftpatienter og andre alvorligt syge har en sygeperiode, som varer i mere end 22 uger.

Vores undersøgelser på kræftområdet dokumenterer, at rigtig mange i løbet af deres forløb bliver sygemeldt i forbindelse med kræftsygdom. Tallene viser, at der er en stor øget risiko for at kræftpatienter er sygemeldt længe, og at denne risiko varer op til to år efter diagnosen. Altså vil der for rigtig mange patienter være behov for forlængelse af sygedagpengene udover de nuværende 22 uger. Kræftpatienter er en gruppe, der har behov for et sygedagpengesystem, der fungerer og muligheden for at få forlænget sygedagpenge.

Vores data på kræftområdet viser blandt andet følgende:

- Blandt de kræftpatienter, der er tilknyttet arbejdsmarkedet på diagnosetidspunktet, modtog 31 % sygedagpenge ved diagnosen
- Personer som lever med eller efter kræft har knap seks gange så høj sandsynlighed for at modtage sygedagpenge inden for det første år efter diagnose sammenlignet med baggrundskohorten
- Personer som lever med eller efter kræft har lige over fire gange så høj sandsynlighed for at modtage sygedagpenge inden for de første to år efter diagnose sammenlignet med baggrundskohorten
- 26 % af patienterne er stadig er sygemeldt 4-6 mdr. efter diagnose
- 74 % af patienterne svarer 2-2,5 år efter diagnose, at de har været eller stadig er sygemeldt ifm. kræftsygdommen.

Kilder:
Kræftens Bekæmpelse (Registeranalyse af arbejdsmarkedstilknytning, 2023)
Kræftens Bekæmpelses nyeste Barometerundersøgelse (del 1 - 2023)
Kræftens Bekæmpelses nyeste Barometerundersøgelse (del 2 - 2023)

<u>Konsekvenser af sygedagpengestop</u>
Hvis man følger anbefalingerne, vil endnu flere end i dag overgå til en reduceret indtægt, fordi det bliver langt sværere at få forlænget sygedagpengene. I Kræftens Bekæmpelse erfarer vi, at det for det enkelte menneske ramt af kræft kan have store konsekvenser at overgå til den

lavere ydelse. Det kan medføre stor stres og bekymring, at man ud over sit sygdomsforløb også skal forholde sig til en vanskelig økonomisk situation. Nogle kræftramte kan føle sig presset til at genoptage arbejde, selvom de reelt ikke er klar til dette, f.eks. på grund af bivirkninger og senfølger. Vi mener derfor ikke, at anbefalingerne om afskaffelse af seks ud af syv forlængelsesmuligheder afspejler regeringens oprindelige ønske om at udarbejde en politik for borgere i udsatte positioner, så de i højere grad mødes med værdighed.

Det fremgår uklart, hvor lang tid en sygemeldt vil kunne være på den reducerede ydelse. Kræftens Bekæmpelse mener, at den bør løbe tidsubegrænset, så længe vedkommende er sygemeldt, da dette vil bidrage til ro i den sygemeldtes forløb.

Samtidig mener vi, at lovgivningen bør justeres, så sygemeldte i højere grad kan få glæde af ydelser fra pensions- og forsikringsselskaber. Efter de gældende regler er det sådan, at hvis modtageren af ressourceforløbsydelsen har indtægter, eksempelvis supplerende ydelser fra pensions- og forsikringsselskaber, trækkes disse fra i ressourceforløbsydelsen. Hvis den sygemeldte har haft en supplerende ydelse ved siden af sygedagpengene, vil den sygemeldte ved sygedagpengestop og overgang til ressourceforløbsydelsen opleve både en væsentlig nedgang i den offentlige ydelse *og* modregning for de supplerende ydelser. I Kræftens Bekæmpelse mener vi, at modregningsreglen for supplerende private ydelser skal afskaffes, så der fremadrettet ikke modregning i forbindelse med overgang til reduceret sygedagpengeydelse. Dette vil afbøde lidt af det økonomiske pres, som den sygemeldte udsættes for, hvis der ikke kan ske sygedagpengeforlængelse.

<u>Uklar kategorisering af borgere</u>
Ekspertgruppens anbefalinger indeholder en del uafklarede forhold, som gør det vanskeligt at forholde sig konkret til anbefalingerne. Anbefalingerne sondrer mellem "*borgere tæt på arbejdsmarkedet*" og "*borgere længere fra arbejdsmarkedet*", og det er uklart hvordan kræftsyge skal kategoriseres i den forbindelse, idet det bemærkes, at der er meget stor variation i sygemeldte kræftpatienters sygdomsforløb og tilknytning til arbejdsmarkedet. Vi efterspørger derfor en mere klar kategorisering.

Hovedanbefaling 2: Individuelt tilrettelagt indsats for borgerne
Rapportens s. 65 - 94

Ekspertgruppen anbefaler markant færre særregler og centralt fastsatte krav til indsatsen. Det skulle give mere plads til en individuelt tilrettelagt indsats med indflydelse fra borgeren selv.

Ekspertgruppen anbefaler herunder, at sygemeldte fra beskæftigelse flyttes ud af beskæftigelsesindsatsen. Som udgangspunkt ser Kræftens Bekæmpelse positivt på denne anbefaling, da vi har brugererfaringer om, at kræftramte oplever at blive indkaldt til unødvendige samtaler og jobafklaringsmøder i kommunens opfølgning, selvom de allerede har et job at vende tilbage til.

Dog fremgår det af anbefalingerne, at muligheden begrænses til tilfælde, hvor den sygemeldte har et forudsigeligt forløb, hvor det forventes, at den sygemeldte kan vende tilbage til jobbet inden for 26 uger. Mange alvorligt syge har dog ikke et forudsigeligt forløb, ligesom der for mange alvorligt syge ikke er en forventning om, at sygdomsforløbet er begrænset til 26 uger, og derfor vil mange ikke få gavn af det. En sådan ordning bør derfor gøres mere fleksibel for de alvorligt syge.

Den foreslåede ordning vil indebære, at arbejdsgivere får et stort ansvar for egne sygemeldte medarbejdere. Det fremgår af anbefalingen, at en sådan ny tilgang til for sygedagpengemodtagere fra beskæftigelse kræver større involvering af arbejdsgiverne i vurderingen af behov for opfølgning og hjælp til fastholdelse.

Vælger man, at arbejdsgiver skal overtage den rolle jobcentrene har, kan det for nogle være positivt, at sygemeldte har den direkte kontakt med sin arbejdsgiver om sygemeldingen og dermed blive skånet for opfølgning og unødvendige møder med kommunen. Det kan dog også være betydelig udfordring, hvis arbejdsgivere får denne rolle, da mange ikke er kendte på området. En eventuel overgang til den nye model vil derfor forudsætte, at arbejdsgivere bliver tilstrækkeligt klædt på til et sådant ansvar, så de f.eks. kan vurdere den sygemeldtes behov for opfølgning, herunder behov for alligevel at involvere kommunen, og samtidig understøtte den enkelte sygemeldte i at fastholde sit job samt iværksætte gradvis tilbagevenden til jobbet.

Kræftens Bekæmpelse ser positivt på den del af anbefalingen, der vedrører bedre mulighed for digital og telefonisk kontakt. Mere digitalisering vil gøre det nemmere for mange sygemeldte, da der ikke vil være samme krav om fysisk fremmøde. Kræftpatienter kan have et nedsat immunforsvar, og er ofte i behandling både ambulant og/eller ved indlæggelse, hvorfor et digitalt fremmøde kan være en fordel. Det kan også bidrage til af afstresse de sygemeldte fysisk og psykisk.

Ekspertgruppen anbefaler samtidig bedre mulighed for pause fra beskæftigelsesindsatsen, så kommunerne får mulighed for at kunne fritage brugere fra at stå til rådighed for beskæftigelsesindsatsen i op til seks måneder ad gangen for særligt udsatte borgere. Det fremgår dog ikke præcist, hvem denne mulighed er tiltænkt. Kræftens Bekæmpelse mener, at muligheden kan være meget relevant f.eks. for kræftpatienter, som kæmper med senfølger.

Hovedanbefaling 3: Værdigt sanktionssystem i balance

Rapportens s. 95 - 110

Ekspertgruppen anbefaler et grundlæggende opgør med det nuværende system. Borgere længere væk fra arbejdsmarkeder skal som udgangspunkt ikke mødes med sanktioner, hvorfor ni ud af 10 sanktioner skønnes at bortfalde. Borgere tæt på arbejdsmarkedet skal fortsat mødes med tydelige rådighedskrav.

Vi ser positiv på, at ekspertgruppen anbefaler lempelse af sanktioner, blandt andet så sygedagpengeretten fremadrettet ikke bortfalder, hvis oplysningsskemaet ikke indsendes rettidigt, og således at sygemeldte som udgangspunkt ikke sanktioneres inden første opfølgningssamtale. Det er vores holdning at sygemeldte borgere i langt højere grad skal informeres og vejledes frem for straffes økonomisk, da der er tale om en presset og sårbar målgruppe.

Hovedanbefaling 4: Nedlæggelse af jobcentre og fri organisering

Rapportens s. 111 - 128

Ekspertgruppen anbefaler at afskaffe krav om jobcenter og give kommunerne frihed til at organisere beskæftigelsesindsatsen.

Det fremstår uklart, hvordan dette kommer den enkelte sygemeldte til gode. Dernæst kan Kræftens Bekæmpelse være bekymret for, at en sådan frihed kan medføre yderligere uensartet praksis i landets kommuner, og at sygemeldtes rettigheder efter lovgivningen vil blive forvaltet forskelligt afhængigt af, hvilken kommune, der behandler sagen. I forvejen er det veldokumenteret, at den gældende praksis på sygedagpengeområdet ikke er ensartet i landets kommuner. Der bør derfor indarbejdes tiltag i lovgivningen, som begrænser uensartet praksis samt at økonomiske hensyn kommer til at vægte højere end de sygemeldtes rettigheder.

Hovedanbefaling 7: Økonomiske konsekvenser

Rapportens s. 181 - 198

Ekspertgruppens anbefalinger forventes at give en besparelse på 3 mia. kr. som følge af stor besparelse på drift, herunder 500.000 færre samtaler i kommunerne, som betyder besparelser svarende til ca. 3.500 årsværk i kommunerne. Der forventes dog kun en beskeden positiv virkning på beskæftigelse i 2030 på 500 fuldtidspersoner.

I Kræftens Bekæmpelse er vi skuffede over, at det primære formål med anbefalingerne er sparehensyn, og at det sker på bekostning af de sygemeldtes rettigheder og indtægtsgrundlag. Det harmonerer rigtig dårligt med intensionen om, at der skal mere værdighed ind i beskæftigelsessystemet.

Med venlig hilsen

Jesper Fisker
Adm. direktør

Beskæftigelsesministeriet
bm@bm.dk

Lederne
- en verden til forskel
Vermlandsgade 65
2300 København S
T: 32 83 32 83
www.lederne.dk

København 13. september 2024

Høringssvar om rapport fra ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats

Ledernes Hovedorganisation har modtaget høring om anbefalinger fra ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats.

Overordnede bemærkninger

Særregler og målgrupper skal reduceres
På en række områder er ekspertgruppens anbefalinger fornuftige. Det gælder blandt andet reduktionen af antallet af målgrupper fra 13 til fem indsatsgrupper. Dermed kan der frigøres ressourcer, som primært bruges på at administrere ydelses- og målgruppeskift uden beskæftigelsesmæssig værdi.

En del af anbefalingerne om harmonisering og afskaffelse af særregler afhængig af målgruppe er også hensigtsmæssige, hvis særreglerne ikke giver mening.

Det er positivt, at ekspertgruppen generelt har fokus på at øge brugen af kunstig intelligens og digitale løsninger i beskæftigelsesindsatsen.

Mulighederne for jobrettet opkvalificering og uddannelse må ikke forringes
Ekspertgruppens anbefalinger i forhold til opkvalificering af ledige indebærer, at lediges muligheder og rettigheder for at deltage i relevant og jobrettet opkvalificering forringes.

Det gælder bl.a. forslaget om, at man først efter seks måneders ledighed får ret til seks ugers jobrettet uddannelse i modsætning til i dag, hvor det er efter fem uger. Det kan begrænse lederes og virksomheders adgang til kvalificeret arbejdskraft.

Samtidig kan det betyde, at mange ledige, som hurtigt kunne finde en vej tilbage til et job, risikerer at ende i langtidsledighed.

Det bør overvejes at udvide a-kassernes ansvar for kontaktforløbet til seks måneder
Ekspertgruppen anbefaler, at a-kasserne fastholder deres nye ansvar for kontaktforløbet i de første tre måneder.

Ekspertgruppen har overvejet en model, hvor a-kassernes ansvar for kontaktforløbet udvides til seks måneder.

Ledernes Hovedorganisation mener, at det vil være hensigtsmæssigt med en model, hvor a-kassernes ansvar for kontaktforløbet udvides til seks måneder, så der skabes sammenhæng mellem den periode, hvor a-kasserne har ansvaret for indsatsen og anbefalingen om resultatmål for a-kasserne. Anbefalingen om resultatmål indebærer bl.a., at a-kasserne måles på deres ledige medlemmers afgang til beskæftigelse eller uddannelse efter seks måneder.

Væsentlige anbefalinger fra ekspertgruppen, som bør gennemføres

Alle kontanthjælpsmodtagere mødes med en forventning om jobsøgning
Det er positivt, at ekspertgruppen anbefaler, at alle nyledige kontanthjælpsmodtagere mødes med en forventning om, at de kan varetage et job. Erfaringerne fra blandt andet indsatsen for fordrevne ukrainere viser, at den tilgang har haft positiv betydning for at komme i job.

Justering af ledighedsgrænsen i den supplerende beløbsgrænse
Som konsekvens af ekspertgruppens anbefaling om at møde nyledige kontanthjælpsmodtagere med en forventning om jobsøgning, skønner ekspertgruppen, at ca. 11.000 flere vil indgå i kategorien jobsøgningsindsats og dermed indgå i ledighedsstatistikken. Ekspertgruppen skønner – med forbehold – at den registrerede ledighedsprocent dermed stiger fra 2,9 pct. til 3,3 pct.

Det må betyde, at der skal ske en tilsvarende ændring i ledighedsprocenten i den supplerende beløbsordning for internationale medarbejdere, så den lukker ved en højere ledighedsprocent end den nuværende på 3,75 pct.

Opgør med fokus på at uddannelse er den eneste vej til arbejdsmarkedet for unge
Det er sund fornuft at fjerne det ensidige fokus på, at unge ydelsesmodtagere skal have en indsats, der er rettet mod uddannelse. Mange unge uden en erhvervskompetencegivende uddannelse er ikke umiddelbart motiverede for at gennemføre en uddannelse. For dem er vejen til at få fodfæste på arbejdsmarkedet et job, som måske på et senere tidspunkt kan motivere dem til at tage en uddannelse.

Ændrede forlængelsesregler må ikke føre til øgede omkostninger for virksomhederne
Ekspertgruppens forslag om at forenkle forlængelsesreglerne efter revurderingstidspunktet på 22 uger er fornuftige. Det er dog vigtigt, at mere enkle forlængelsesregler ikke fører til øgede omkostninger for virksomheder, når de betaler løn under sygdom,

og dermed skal betale en større del af udgifterne, fordi refusionen med forslaget vil blive lavere.

Anbefalinger som ikke bør gennemføres eller kræver en grundig vurdering

Betydelig begrænsning i kontakten til borgere længere væk fra arbejdsmarkedet
Ekspertgruppen anbefaler, at for borgere længere væk fra arbejdsmarkedet skal der kun være én årlig samtale og en årlig opfølgning på borgerens sag med fokus på fremdrift mod lønnede timer eller uddannelse.

Det bør overvejes at øge kontakten til borgere længere væk fra arbejdsmarkedet, herunder modtagere af sygedagpenge. En meget begrænset kontakt til den målgruppe kan betyde en yderligere stigning i tilgangen til førtidspension, som i forvejen er rekordhøj. Ekspertgruppen peger på, at der er svag evidens i forhold til den strukturelle beskæftigelse. Erfaringerne fra blandt andet BIP-projektet og IPS-metoden peger dog i en anden retning.

Ingen fast opfølgning for sygemeldte beskæftigede
Det er helt rigtigt at forenkle indsatsen for sygemeldte fra beskæftigelse. Det er dog samtidig vigtigt, at virksomheder og ledere kan inddrage kommunen i samarbejdet om sygemeldte medarbejdere med fokus på tilbagevenden til job.

Den større involvering af virksomheder og ledere må ikke føre til, at man flytter en opgave fra kommunerne til virksomheder og ledere. Kommunerne skal fortsat tilbyde et samarbejde med en ensartet tilgang til hvilken og hvordan indsatsen skal ydes. I den forbindelse er det vigtigt at være opmærksom på, at mange virksomheder har medarbejdere fra forskellige kommuner.

En forenkling skal være en forenkling for både kommunerne, sygemeldte medarbejdere og virksomheder og ledere. Det er vigtigt, at en forenklet opfølgning ikke øger risikoen for, at sygefraværsperioderne forlænges.

Større kommunal frihed må ikke føre til en belastning for virksomheder og ledere
Ledernes Hovedorganisation er stærkt betænkelige ved anbefalingen om, at de enkelte kommuner kan organisere beskæftigelsesindsatsen som de vil.

Mange ledere og virksomheder er engageret i beskæftigelsesindsatsen blandt andet i indsatsen for, at grupper længere væk fra arbejdsmarkedet får fodfæste på arbejdsmarkedet. Ledere og virksomheder, der samarbejder med flere kommuner, risikerer at støde ind i, at de enkelte kommuner organiserer sig meget forskelligt. Det vil kunne opleves som en barriere for samarbejdet med kommunen. Det kan føre til, at virksomheders og lederes motivation og engagement i beskæftigelsesindsatsen svækkes, blandt andet i forhold til at skabe plads til grupper længere væk fra arbejdsmarkedet.

Derfor er det vigtigt, at det bliver nemt for virksomheder og ledere at komme i kontakt med kommunen, når de skal samarbejde om indsatsen. Det kan være en fast indgang eller kontaktperson, som kender virksomheden.

Virksomheders vilkår for at deltage i beskæftigelsesindsatsen bør belyses nærmere. Der bør ligeledes ses nærmere på, hvordan det sikres, at kommunerne fremadrettet engagerer sig i et tværkommunalt samarbejde med blandt andet arbejdsmarkedets parter og uddannelsesinstitutioner om at sikre en indsats, som kan medvirke til at afhjælpe problemer med mangel på arbejdskraft.

Bemærkninger til udvalgte konkrete anbefalinger fra ekspertgruppen

1.1. Borgere skal have deres indsats på samme ydelse – afskaffelse af ressource-forløb

Mindre bureaukrati med afskaffelse af ressourceforløb

Det giver mening at afskaffe ressourceforløb, som er unødigt bureaukratisk med stærkt begrænsede resultater.

Ekspertgruppen skønner, at en afskaffelse af ressourceforløb vil øge bestanden på førtidspension med ca. 6.400 fuldtidspersoner, som følge af en tidligere overgang til førtidspension.

Selvom det er uden for kommissoriet, peger ekspertgruppen på, at udviklingen i antallet af borgere på førtidspension er bekymrende. Ledernes Hovedorganisation deler den bekymring og mener, at der politisk bør tages initiativ til at se nærmere på førtidspensionsområdet med det formål at reducere tilgangen, særligt blandt de yngre..

1.4. Individuelt fokus i indsatsen for unge i kontanthjælpssystemet

Læring kan ske gennem arbejde og praktik

Ledernes Hovedorganisation er enige i at afskaffe fokus på uddannelse for unge, som den eneste vej til at få fodfæste på arbejdsmarkedet. Dermed kan man også afskaffe de mange særregler, der følger heraf. Sammenholdt med anbefaling 1.7 om visitation vil det betyde, at flere unge forventes at blive vurderet som jobparate, og samtidig skal have en virksomhedsrettet indsats.

Det kræver også, at virksomheder og ledere kan få den nødvendige støtte og hjælp fra blandt andet kommunerne, når de ansætter unge eller andre med problemer ud over ledighed.

Lederalliancen er et godt eksempel på et tværgående samarbejde, som er etableret med det formål, at unge, der har svært ved at få fodfæste i et job eller en uddannelse, får en vej ind på arbejdsmarkedet.

Lederalliancen bygger bro mellem virksomheder og deres ledere og kommunens ungeindsatser. Lederalliancen er skabt i partnerskab mellem Ledernes Hovedorganisation, Dansk Industri, Cabi og med støtte fra Tuborgfondet.

1.7. Nye visitationskategorier, der afspejler borgerens behov for indsats til at komme i job

Positivt, at kontanthjælpsmodtagere vurderes som jobparate fra starten

Ledernes Hovedorganisation støtter anbefalingen om, at alle kontanthjælpsmodtagere som udgangspunkt vurderes som klar til jobsøgningsindsats. Ledernes Hovedorganisation støtter også, at perioden hvor man vurderes at være i stand til at påtage sig et ordinært job og forsørge sig selv udvides fra tre til seks måneder.

2.1. Nye kontaktforløb med færre proceskrav

Harmonisering af antallet af samtaler for borgere tæt på arbejdsmarkedet

Det er positivt, at ekspertgruppen anbefaler en harmonisering af antallet af samtaler, så forsikrede ledige og kontanthjælpsmodtagere i jobsøgningsindsats skal have det samme antal samtaler inden for de første seks måneder og fortsat skal have et aktiveringstilbud senest efter seks måneders ledighed.

2.2. Mere fleksible rammer for indsatsen

Mere fleksible rammer betyder et opgør med "one size fits all"

Det er ligeledes positivt, når ekspertgruppen anbefaler, at kommuner og a-kasser får mere fleksibilitet til at give nogle borgere færre samtaler og indsatser end andre. Det skal således være muligt for a-kasserne og kommunerne at undtage op til én ud af fire borgere tæt på arbejdsmarkedet fra krav om samtaler og aktiveringstilbud de første seks måneder. Det vil være ledige, som vurderes at kunne finde et job på egen hånd.

Begrænset kontakt til borgere længere væk fra arbejdsmarkedet er risikabel

Ledernes Hovedorganisation er betænkelige ved anbefalingen om at reducere antallet af samtaler det første halve år fra fire til én samtaler med en årlig fremdriftsgaranti, jf. også bemærkningerne under "Anbefalinger som ikke bør gennemføres eller kræver en grundig vurdering". Det kan betyde, at flere borgere, som er længere væk fra arbejdsmarkedet, glider helt ud af arbejdsmarkedet og ender på førtidspension.

2.7. Færre særordninger for afgrænsede målgrupper

Afvikling af jobrotation og seniorjob

Ledernes Hovedorganisation støtter, at jobrotationsordningen afskaffes, og at seniorjobordningen udfases. Begge ordninger anvendes kun i meget begrænset omfang, og antallet af personer i seniorjob forventes at falde i takt med den faldende tilslutning til efterlønsordningen.

2.8. Sygemeldte fra beskæftigelse flyttes ud af beskæftigelsesindsatsen

Centralt fastsatte krav for opfølgning fjernes

Det er hensigtsmæssigt at afskaffe centralt fastsatte krav til, at sygemeldte medarbejdere skal have samtaler og indsats, hvis de har et job at vende tilbage til inden for 26 uger og et forudsigeligt sygdomsforløb, jf. bemærkningerne under "Anbefalinger som ikke bør gennemføres eller kræver en grundig vurdering".

Det må ikke blive en administrativ belastning for virksomheder og ledere
Når kravene om samtaler med syge medarbejdere bliver ophævet, er det vigtigt, at det ikke fører til en administrativ belastning for virksomheder og ledere, hvor praksis varierer fra kommune til kommune.

Det er i den forbindelse vigtigt at få klargjort, hvad der nærmere ligger i "løbende tilkendegivelser" fra virksomheder og sygemeldte.

2.9. Bedre mulighed for digital indsats for sygemeldte

Første samtale bliver digital eller telefonisk
Ledernes Hovedorganisation støtter forslaget om, at den første samtale med sygemeldte kan ske digitalt eller telefonisk, udvides til at omfatte alle sygemeldte.

2.10. Afskaffelse af særregler

Afskaffelse af retten til selvfunden løntilskudsansættelse og virksomhedspraktik
Ledernes Hovedorganisation er enige i anbefalingerne om harmonisering og afskaffelse af særregler afhængig af målgruppe er hensigtsmæssige, hvis særreglerne ikke giver mening, jf. bemærkningerne under "Overordnede bemærkninger".

Ekspertgruppen anbefaler, at det fremover vil være kommunen, som vurderer, om de vil bevilge virksomhedspraktikken eller løntilskudsansættelsen.

Ledernes Hovedorganisation vurderer, at retten til selvfunden løntilskudsansættelse og virksomhedspraktik giver mening, og derfor er særregler, som man bør overveje at fastholde. Det er ikke hensigtsmæssigt, at ledige, der tager initiativ til at komme tilbage i job ved selv at finde en løntilskudsansættelse eller en virksomhedspraktik, skal være afhængig af, om kommunen bevilger praktikken eller ansættelsen. Det kan virke demotiverende.

2.12. Uddannelse til faglært niveau

Incitamenter til flere faglærte
Ledernes Hovedorganisation kan ikke støtte, at man afskaffer tilskuddet på 30 kr. i timen til virksomheder, der vil løfte deres ufaglærte medarbejdere til faglærte. Til gengæld er det svært at se begrundelsen for at hæve løntilskuddet fra 45. kr. i timen til 50 kr. i timen for ledige, der er startet et voksenlærlingeforløb.

Uddannelsesløft skal fokuseres på områder, hvor manglen på medarbejdere er størst
Det giver mening at målrette ordningen med uddannelsesløft ved at afskaffe puljen til uddannelsesløft. Dermed sikres det, at forløbene rettes mod erhvervsuddannelser på mangelområder.

2.13. Målretning og forenkling af kurser

Retten til seks ugers jobrettet uddannelse efter fem ugers ledighed skal fastholdes
Ledernes Hovedorganisation kan ikke støtte ekspertgruppens anbefaling om, at man først får ret til jobrettet uddannelse efter seks måneders ledighed i modsætning til i dag, hvor det er efter fem uger, jf. også bemærkningerne under "Overordnede bemærkninger".

Ekspertgruppen peger blandt andet på, at man dermed målretter ordningen mod de borgere med størst behov, som endnu ikke er kommet i job efter et halvt års ledighed.

Ledernes Hovedorganisation skal i den forbindelse påpege, at ordningen også har til formål at sikre, at ledere og virksomheder hurtigt kan få adgang til kvalificeret arbejdskraft og dermed medarbejdere med de kompetencer, der er brug for her og nu.

Anbefalingen kan samtidig betyde, at mange ledige, som ellers hurtigt kunne finde en vej tilbage til et job, risikere at ende i langtidsledighed.

Den nuværende ret til seks ugers jobrettet uddannelse omfatter udover ufaglærte og faglærte ledige, også ledige med kort videregående uddannelser (KVU), der samtidig har en erhvervsfaglig uddannelse. Ledernes Hovedorganisation skal pege på, at både retten efter fem ugers ledighed og den nuværende målgruppe for ordningen bør fastholdes.

Højere uddannede lediges adgang til opkvalificering må ikke forringes
Ekspertgruppens anbefalinger fokuserer udelukkende på ufaglærte og faglærte. Ledernes Hovedorganisation finder det vigtigt, at man også har øje for, at højere uddannede ledige kan have behov for opkvalificering.

Ens rettigheder for ledige tæt på arbejdsmarkedet
Ledernes Hovedorganisation støtter, at ordningen udvides til også at omfatte ledige i jobsøgningsindsatsen, men finder ikke, at der er grundlag for at udvide ordningen til også at omfatte ledige omfattet af jobhjælpsindsatsen.

Landsdækkende positivliste
Ledernes Hovedorganisation støtter, at der fortsat udarbejdes en landsdækkende positivliste, som tager afsæt i, hvor der er mangel på arbejdskraft, ligesom det giver mening, at det fortsat er a-kasserne, der skal formidle og bevillige kurserne for dagpengemodtagere.

2.14. Forenkling af den statslige rolle

Fortsat behov for landsdækkende koordinering
Ekspertgruppen foreslår, at STAR's koordination af voksen-, efter- og videreuddannelsesområdet bortfalder. Det er Ledernes Hovedorganisation ikke enige i. Da der fortsat skal udarbejdes en landsdækkende positivliste, er der behov for, at STAR har ansvaret herfor i samarbejde med blandt andet arbejdsmarkedets parter på centralt niveau.

3.2. Automatisk påmindelse og sanktion ved manglende registreret jobsøgning

Fokus på jobsøgning og rådighed for ledige tæt på arbejdsmarkedet
Det er vigtigt, at ledige tæt på arbejdsmarkedsmarkedet dokumenterer deres rådighed ved at være aktivt jobsøgende.

Ledernes Hovedorganisation kan dog ikke støtte ekspertgruppens anbefaling om, at ledige automatisk skal sanktioneres ved manglende registreret jobsøgning, men i stedet foreslå en "så længe" sanktion, hvor den ledige får en frist til at få jobloggen udfyldt. Gør den ledige ikke det indenfor en uge, så lukker man for ydelsen indtil jobloggen er udfyldt. Efterfølgende skal der så være mulighed for at foretage en individuel vurdering.

3.3. Sanktion ved manglende meddelelse af afbud

Krav til afbud til samtaler og indsatser

Det giver mening, at man stiller krav om, at ledige tæt på arbejdsmarkedet skal melde afbud til samtaler og indsatser. Ledernes Hovedorganisation kan dog ikke støtte ekspertgruppens forslag om, at forsikrede ledige, der ikke melder afbud til samtaler og tilbud, skal sanktioneres med omtrent 500 kr.

Det fremgår af de gældende regler i rådighedsbekendtgørelsen, at forsikrede ledige ikke kan få dagpenge, så længe den ledige udebliver fra samtaler eller en anden aktivitet, som man er indkaldt til. Der er således allerede en sanktion ved manglende afbud. Den forsikrede ledige bliver modregnet for en dags dagpenge. Derfor bør man fastholde den nuværende sanktion for udeblivelse, der tager udgangspunkt i dagpengesatsen og ikke indføre en ny.

5.1. A-kasserne fastholder deres nye ansvar for kontaktforløbet de første tre måneder

Sammenhæng mellem ansvar og resultatmål

Ledernes Hovedorganisation mener, at det bør overvejes at udvide a-kassernes ansvar for kontaktforløbet til seks måneder, jf. bemærkningerne under "Overordnede bemærkninger".

Det vil betyde, at der er sammenhæng med anbefaling 6.1. om ny resultatbaseret opfølgning, hvor a-kasserne måles på afgangen til beskæftigelse eller uddannelse både efter tre måneder og efter seks måneder.

5.2. Sygemeldte dagpengemodtagere bliver længere i a-kassen

Færre aktørskift

Det er fornuftigt, at perioden, hvor a-kasserne har ansvaret for sygemeldte dagpengemodtagere udvides fra de nuværende to uger til fire uger, så man undgår at skulle skifte aktør undervejs i et kort sygdomsforløb.

5.5. Bedre sammenhæng mellem private og offentlige selvbetjeningsløsninger

Dobbeltregistrering

Ekspertgruppen anbefaler, at der åbnes for synkronisering af data om borgernes CV og jobsøgning (Joblog-registreringer). De nuværende regler for kommunerne fastlægger, at borgernes CV skal registreres på Jobnet. Det fører til dobbeltregistrering for de borgere, der benytter sig af selvbetjeningsløsningerne.

Ledernes Hovedorganisation er enige i, at dobbeltregistrering skal undgås. Det bør dog først analyseres grundigt, hvilke udgifter, der vil være forbundet med en synkronisering.

6.1. Ny resultatbaseret opfølgning og afskaffelse af skærpet tilsyn

Mål på resultater frem for processer

Ledernes Hovedorganisation støtter ekspertgruppens anbefalinger om, at kommuner og a-kasser skal måles på resultater frem for processer.

6.2. Afskaffelse af beskæftigelsespolitiske mål

De nuværende mål virker ikke

Ledernes Hovedorganisation er enig i, at de nuværende beskæftigelsespolitiske mål afskaffes. Der er blevet for mange modsatrettede mål.

6.6. Ny tilgang til Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekrutterings rolle i tilsynsindsatsen

Forskellige IT-systemer

Ekspertgruppen peger på, at kommunerne og a-kasserne indkøber og får udviklet forskellige systemer, der har samme formål. Det gælder fx selvbookingsystemer, sagsbehandlingssystemer, udbetalingssystemer m.v., hvilket formentligt er relativt omkostningstungt.

Ekspertgruppen skriver, at hver a-kasse indkøber deres egne fagsystemer og eventuelle selvbetjeningsløsninger til deres medlemmer.

Ekspertgruppen vurderer, at der er behov for en gennemgang af nuværende data- og systemunderstøttelse i indsatsen på tværs af aktører. Ekspertgruppen anbefaler, at der nedsættes en arbejdsgruppe, som skal se på, om systemlandskabet kan organiseres mere enkelt og effektivt.

Ledernes Hovedorganisation støtter intentionen om et mere effektivt systemlandskab, men skal samtidig pege på, at større omlægninger i it-systemerne kan blive uforholdsmæssigt dyrt for blandt andet a-kasserne. Det er derfor helt afgørende, at de økonomiske konsekvenser af større systemændringer analyseres grundigt, hvis det besluttes at kortlægge området.

6.7. Nedlæggelse af de regionale arbejdsmarkedsråd og Tilsynsrådet

Udviklingen i hele landet skal i fokus

En fremtidig rådsstruktur skal fortsat sikre, at der fra myndighedernes og arbejdsmarkedets parters side sker en overvågning af arbejdsmarkedet, så der kan tages initiativer, som kan omfatte alle dele af landet.

Hvis RAR bliver nedlagt, er det vigtigt, at et kommende Beskæftigelsesråd/Arbejdsmiljøråd også har fokus på udviklingen i hele landet.

I en fremtidig organisering er det afgørende, at arbejdsmarkedets parter i regi af Beskæftigelsesrådet fortsat inddrages i de myndighedsfunktioner, som RAR har efter gældende lovgivning.

Ledernes Hovedorganisation kan støtte, at Tilsynsrådet nedlægges.

7.1. Evaluering af reform og regneprincipper

Tilrettelæggelse af en evaluering af en ny beskæftigelsesindsats

Ledernes Hovedorganisation er enig i, at en reform af beskæftigelsesindsatsen skal, evalueres og støtter, at der nedsættes en arbejdsgruppe, der skal komme med forslag til, hvilke områder i reformen, der skal evalueres og hvordan.

Med venlig hilsen

Kim Møller Laursen
Ledernes Hovedorganisation

LIGEVÆRD

Sekretariatet
Evald Krogs Gade 14
8000 Aarhus C
Tlf.: 8620 8570
www.ligeværd.dk

Høringssvar vedr. ekspertgruppens anbefalinger til fremtidens beskæftigelsesindsats

LIGEVÆRD arbejder for og med børn, unge og voksne med særlige behov.

Ligeværd takker for muligheden for at indgive høringssvar vedrørende ekspertgruppens anbefalinger til fremtidens beskæftigelsesindsats.

Dette høringssvar fokuserer på beskæftigelsesmæssige udfordringer for unge med særlige behov, særligt de ca. 1800 unge, der hvert år afslutter deres særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse (stu). Vores primære pointe er, at denne gruppe er blevet overset i ekspertgruppens anbefalinger.

De foreslåede kategoriseringer i anbefalingerne vil placere de fleste af disse unge i grupper, hvor de kun tilbydes én årlig samtale. Unge med særlige behov har imidlertid brug for et helhedsorienteret, nærværende og sammenhængende forløb, som foregår parallelt og koordineret med den kommunale myndighedsopgave. Det nuværende forslag vil derfor kunne have alvorlige negative beskæftigelseskonsekvenser for disse unge.

Vores anbefalinger

Vi anbefaler derfor, at den kommende beskæftigelseslovgivning formulerer et selvstændigt beskæftigelsesspor – **Særligt Tilrettelagt Beskæftigelse (STB)** – som sikrer, at indsatserne til unge på stu tilrettelægges gennem forpligtende partnerskaber. Disse partnerskaber bør etableres mellem stu-institutioner, kommunale beskæftigelsesmyndigheder og virksomheder, så den nødvendige viden forbliver integreret i hele den unges forløb og bidrager til at forløse den unges arbejdsmarkedspotentiale.

Vi mener, at et særligt tilrettelagt beskæftigelsesspor også har potentiale til at hjælpe mange andre udsatte grupper med at få fodfæste på arbejdsmarkedet.

Ligeværds erfaringer

Ligeværd har arbejdet med beskæftigelsesindsatser for mennesker med komplekse udfordringer i over ti år, herunder psykiske og kognitive funktionsnedsættelser. Gennem denne periode har vi dokumenteret, at en stor del af unge med særlige behov har et arbejdsmarkedspotentiale, som jobcentrene ikke formår at forløse.

Anerkendelse af ekspertgruppens arbejde

Vi anerkender ekspertgruppens omfattende arbejde og er enige i flere af de generelle anbefalinger, såsom færre regler, mere fokus på socialrådgiveres faglighed og øget værdighed for borgerne. Dog mener vi, at rapporten ikke i tilstrækkelig grad adresserer de særlige behov, som unge med psykiske og kognitive udfordringer har.

Konkrete udfordringer og forslag

1. Ledsagelse i overgange og uoverskuelige strukturer

I rapporten anerkender ekspertgruppen, at borgere med komplekse problemstillinger har svært ved at navigere i de kommunale systemer, især når flere forvaltninger er involveret (s. 119ff). Vi mener dog, at der er et særligt problem med de unges overgange fra stu til beskæftigelse, hvor manglende ledsagelse og tab af viden om den enkelte unges potentialer skaber store udfordringer. De ofte kognitivt udfordrede unge oplever massive udfordringer i at bringe viden og erfaringer fra et livsområde (uddannelse) og operationalisere den i et andet livsområde (beskæftigelse). Derfor er det afgørende at den enkelte unge ledsages af en person med relation til og viden om den unge, der kan oversætte og formidle.

Forslag: Vi anbefaler, at den unge med et STB-spor sikres retten til at bruge stu-personalet som bisiddere og formidlere målrettet det sagsforberedende arbejde i kommunen og i overgangen fra stu til en bæredygtig tilknytning til arbejdsmarkedet. .

2. Viden om den unges muligheder og udfordringer

Ekspertgruppen anbefaler en fortsat opbygning af viden om virksomme indsatser for personer med handicap og udsatte borgere (s. 177). Vi er enige i dette, men ønsker at understrege, at viden om STU-unge qua deres mangfoldige udfordringer og belastningsprofiler ofte er meget omfattende og personspecifik viden. Denne viden findes på uddannelsesstederne for stu, men vores erfaring er, at den ikke bliver brugt i tilstrækkelig grad i jobcentrenes beskæftigelsesindsatser.

Forslag: Partnerskabet fastlægger struktur og opgavefordeling, der sikrer, at den viden, der allerede findes om den enkelte unge på uddannelsesstedet for stu, følger den unge fra stu-forløbet og gøres operationel i jobcentrets arbejde og ligeledes anvendes, når der skal skabes et job til den unge ude i virksomheden.

3. Borgernær koordinering

Koordineringen af indsatsen for unge med psykiske og kognitive udfordringer er en anden udfordring (s. 119ff). Der kræves særlig viden for at sikre, at disse unge bliver inddraget på en meningsfuld måde i deres egen sag.

Forslag: Fremtidens beskæftigelsesindsatser bør sikre, at unge med særlige behov har ret til at få deres sag koordineret af personer med tillidsfulde relationer og indgående kendskab til deres udfordringer. Overgange, uoverskuelige strukturer, ventetid og personskift er ofte uoverstigelige forhindringer på den unges vej til beskæftigelse. En koordinering af forløb, møder og overgange, der tager udgangspunkt i den relation, den unge har oparbejdet gennem op til tre år på stu, vil sikre langt mere robuste forløb og større effekt af de kompetencer, som den unge har opnået gennem sit stu-forløb.

4. Nærværende og handleparate støttefunktioner

Unge med særlige behov har ofte en sårbar tilknytning til arbejdsmarkedet, og deres psykiske og kognitive udfordringer kan medføre, at de har brug for hurtig hjælp, når de står i kriser. Eksisterende beskæftigelsessystemer har ofte langsomme reaktionstider på grund af faggrænser, arbejdstidsregler og organisatoriske begrænsninger.

Forslag: Der bør etableres borger- og virksomhedsnære støttefunktioner, der kan reagere hurtigt og fleksibelt, når unge med særlige behov har brug for hjælp. Også her er vores erfaringer, at når denne opgave delegeres til uddannelsesstedet for stu, fastholdes den unge langt bedre i jobbet.

Økonomisk incitamentsstruktur

Ekspertgruppen foreslår, at en række statslige puljer afskaffes, og at der i stedet afsættes 22 mio. kr. årligt til metodeudvikling for borgere med handicap og udsatte borgere. Vi mener, at disse penge vil være bedst anvendt, hvis de investeres i etablering af nye forpligtende partnerskaber mellem STU-steder, virksomheder og kommuner.

Ligeværd arbejder i øjeblikket med **Model Joballiancen** for at udvikle og udbrede særligt tilrettelagte beskæftigelsesindsatser for STU-elever. Vi ser et stort behov for partnerskaber mellem STU-steder, virksomheder og kommunale beskæftigelsesmyndigheder, der kan implementere sådanne modeller i stor skala.

Med venlig hilsen

Esben Kullberg
Direktør.

Lærernes a-kasse

Beskæftigelsesminister Ane Halsboe-Jørgensen
Holmens Kanal 20
1060 København K

København, den 13. september 2024

Høringssvar vedrørende rapport om fremtidens beskæftigelsesindsats fra ekspertgruppen

Den 28. juni 2024 har vi modtaget dit brev, hvor du giver os mulighed for at komme med et høringssvar til de anbefalinger, som ekspertgruppen om fremtidens beskæftigelsesindsats er kommet med.

Allerførst vil vi udtrykke vores tilfredshed med, at du har valgt at inddrage a-kasserne i processen om fremtidens beskæftigelsesindsats. Det er vigtigt for os, at vi med vores arbejde hjælper alle ledige så godt som muligt i deres proces på vej i arbejde. Derfor vil vi naturligvis bidrage med input til fremtidens beskæftigelsesindsats. Det gør vi med udgangspunkt i, at vi kender vores medlemmer og deres arbejdsmarked.

I indledningen til rapporten kaldes det "Den største frisættelse og afbureaukratisering af beskæftigelsesindsatsen nogensinde". Det er imidlertid svært for os at få øje på meget nyt eller frisættende i forslagene.

Og der peges også på forslag, der tidligere har været i beskæftigelsessystemet, f.eks. forslaget om at a-kasserne skal holde sygesamtaler med sygemeldte dagpengemodtagere (side 148). Det var en opgave i 2009-2011, som heldigvis hurtigt blev afskaffet igen, fordi det ikke gav mening og ikke havde nogen effekt. Den fiasko behøver vi ikke at gentage.

Helt overordnet vil vi gerne fremhæve tre hovedpunkter, som samtidig indeholder reel nytænkning. Disse uddybes nedenfor:

1. Ansvar og regler: Med tanke på, at vi er tættere på vores medlemmers arbejdsmarked, bør A-kasserne som minimum bringes i spil til de første seks måneder af ledighedsforløbet i stedet for de nuværende tre måneder. Vi har påtaget os de første tre måneder af kontaktforløbet, og det er magtpåliggende for os at understrege, at der er ikke belæg for at udtale, at det ikke gør en forskel, hvis vi tager de første seks måneder.

   Forslagene i rapporten fra ekspertgruppen er altovervejende en regelforenkling for de borgere, som er langt væk fra arbejdsmarkedet. Efter vores opfattelse er der også behov for regelforenklinger for borgere tæt på arbejdsmarkedet.

2. Uddannelse og kompetenceudvikling: Beskæftigelses- og uddannelsespolitik bør i langt højere grad samtænkes. Mulighederne for kompetenceudvikling, omskoling og brancheskift bør således have et gevaldigt løft, og her trækker anbefalingerne i den forkerte retning.

3. IT: Der må forventes udgifter til øget digitalisering og ensretning af de nuværende systemer, som det beskrives i rapporten. Det er naturligvis vores forventning, at udgifterne til dette ikke ender hos a-kasserne og vores medlemmer.

Ad 1) Beskæftigelsesindsatsen har i mange år været bygget på et grundsyn om ret og pligt, hvor der er en tæt sammenhæng mellem ydelser og kontrol af pligter i form af bl.a. rådighedsvurdering - med hovedvægt på kontrollen. En nytænkning vil være at justere dette grundsyn.

Derfor foreslår vi, at ledige fritages fra kontrolvinklen i de første seks måneders ledighed, hvor vi har ansvaret for at bringe dem i arbejde. I denne periode skal ydelserne ikke modsvares af kontrol og konstante opfølgninger. Vi tror på, at langt de fleste ledige – med vores hjælp – vil gøre alt, hvad de kan, for at komme i

job så hurtigt som muligt. Med dette forslag frigøres a-kassernes ressourcer, så de kan målrettes jobsøgningen i stedet for at blive brugt på rådighedskontrol, og når de ledige kommer hurtigere i job, kan det samtidig svare sig økonomisk for samfundet.

Ekspertgruppen har haft fokus på at lette reglerne for de ledige. Efter vores opfattelse er der flere regler, som er uhensigtsmæssige at administrere, og dem vil vi foreslå, at man fjerner. Lad os give nogle eksempler:

Eksempel 1**:** Man kan læse et ekstra undervisningsfag/linjefag, mens man modtager dagpenge, hvis det er højest seks timer om ugen eller undervisningen svarer til 1/3 studenterårsværk – men kun hvis man er uddannet folkeskolelærer. Hvis man er uddannet meritlærer, så skal man have afslag, fordi det betragtes som påbegyndelse på en ny uddannelse (til folkeskolelærer). Det giver ingen mening, da begge oprindelige uddannelser er læreruddannelser, og det handler om opkvalificering af kompetencer til f.eks. at undervise i tysk eller et andet efterspurgt fag.

Og det slutter ikke med det, for det kan kun være i 1. ledighedsperiode (de første seks måneders ledighed), da man ikke kan tage en uddannelse efter denne undtagelse – uanset uddannelsesbaggrund – hvis man har været ledig længe nok til, at man skal have et ret og pligt tilbud (aktivering).

Eksempel 2: Hvis man har mistet retten til dagpenge efter det fyldte 50. år, kan man være omfattet af en undtagelsesregel, der betyder, at det er muligt at bibeholde sin ret til efterløn, selv om man ikke opfylder indkomstkravet. Det er dog kun, hvis man søger efterløn på selve den dag, man når efterlønsalderen.

Man har altså et vindue på én dag til at søge, og hvis man ikke når det, er det for sent, og man fortaber retten til efterløn. Det giver ingen mening, for det gør jo ingen forskel, om man søger dagen efter eller i samme måned eller senere.

Eksempel 3: Det er for ofte rigide tidsfrister, som styrer indsatsen, i stedet for hvad der giver mening for den enkelte. Vi har for eksempel oplevet en kommune, som iværksatte et kursus, der målretter sig afklaring til en efterfølgende virksomhedspraktik, til en person, som ville nå folkepensionsalderen inden for otte uger. Når kurset var slut, og praktikken skulle oprettes, var personen omfattet af mindre intensiv indsats.

Ad 2) Der bør ikke alene fokuseres på, om en ledig *har* en uddannelse i forhold til mulighed for opkvalificering eller omskoling. Uddannelsesmidler skal også kunne sikre, at man kan skifte spor og prøve noget helt nyt. Det underbygger også en fremtidsvision om livslang læring. Vi foreslår derfor, at de midler, som anvendes til kompetenceudvikling, hvert år tildeles den enkelte a-kasser på baggrund af den aktuelle ledighed inden for a-kassens område.

Ad 3) I rapporten foreslås på en række områder øget digitalisering eller ensretning af den nuværende digitalisering, der dækker over en del forskellige systemer i kommuner og a-kasser. Dette vil alt andet lige give udgifter, som det må forventes, at a-kasserne også skal være med til at dække.

Det er problematisk, da vi i dag har velfungerende digitale systemer, som allerede er opbygget efter gældende regler og efter de anvisninger, Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering opstiller. Hvis der skal etableres nye eller ændrede systemer alene med det hensyn, at det skal være ensartet, bør det ikke være a-kassernes økonomi, som skal holde for. Det kommer uvægerligt til at gå ud over beskæftigelsesindsatsen, da det medfører vigende ressourcer til de beskæftigelsesrettede indsatser og jobsøgningstilbud på højt niveau, som vi i dag tilbyder.

Derudover har vi følgende bemærkninger til de konkrete forslag i rapporten:

Om regelforenkling:
Der er ikke kun behov for en regelforenkling for dem, som er langt væk fra arbejdsmarkedet. Det er naturligvis prisværdigt at gøre tingene enklere for borgere, som også har andre udfordringer end ledighed, men hvorfor skal det ikke også gælde dem, som er tæt på arbejdsmarkedet? Der kan være lige så stort behov for en regelforenkling i forhold til disse borgere.

Ekspertgruppen synes at mene, at det er mere sandsynligt, at de ledige tæt på arbejdsmarkedet kommer i job, hvis de pålægges bøder og automatiske sanktioner (anbefaling 3.2).

Det anbefales f.eks., at borgere, som ikke registrerer jobsøgning hver måned, skal sanktioneres automatisk med en uges karantæne. Tilsvarende regler har eksisteret i 2022 og 2023 som forsøg og er ikke blevet permanente. Det skyldes, at de ikke vurderes at have en effekt på at bringe flere borgere i arbejde. Af den grund giver det ikke mening at indføre et sådant proceskrav i stedet for et krav, som peger på resultatet.

Og der er nogle overordnede selvmodsigelser i tankegangen i rapporten. Anbefaling nr. 6 er ”Fra proceskrav til resultatstyring”. Det lyder som en god idé, da proceskrav ofte i sig selv ikke giver mening, medmindre der er evidens for, at kravet virker. Det fremgår bl.a. af sammenfatningen (side 2), at *”Kommuner og a-kasser styres for hårdt efter proceskrav fremfor, om de lykkes med at få borgerne i beskæftigelse eller i løntimer. Derved har borgere og sagsbehandlere for lidt frihed til at tilrettelægge indsatsen”.*

Det bliver åbenlyst selvmodsigende, når det samtidig foreslås, at 1 ud af 4 kan fritages fra samtaler uden vurdering af, om dette er tættere på at bringe borgeren i arbejde. Det er et proceskrav, som foreslås indført med anbefaling 2.2. Det afgørende bør ikke være, om det er 1 ud af 4, men om det for den enkelte borger giver mening at blive fritaget fra samtaler. Det fremgår godt nok af anbefalingen, at der kan fritages fra samtaler (side 86), hvis det vurderes, at de kan finde beskæftigelse på egen hånd. Men det bliver et proceskrav, fordi det kobles til 1 ud af 4. Det afgørende bør altså i stedet være, om det er hensigtsmæssigt for den enkelte borger.

Om ansvar:
A-kasserne vil gerne overtage kontaktforløbet for de første seks måneder i stedet for kun de nuværende første tre måneder, som vi overtog pr. 1. januar 2024.

Det fremgår af rapporten, at ekspertgruppen har overvejet denne model, men ikke kan anbefale den, fordi den ikke vil give den besparelse, som var en del af opdraget for ekspertgruppen. Det afgørende bliver altså ikke en vurdering af, hvordan der opnås de bedste resultater.

Samtidig fremgår det, at ekspertgruppen er opmærksom på, at mange ledige er mere tilfredse, når deres kontaktforløb på tre måneder er i a-kassen fremfor kommunen (fra a-kasseforsøget), og at a-kasserne potentielt kan sætte ind med en indsats tidligere end kommunerne.

Det er også relevant at bringe ind i debatten, at ved en frisættelse af beskæftigelsesindsatsen i 98 kommuner vil der ikke kunne fastholdes et ensartet niveau på tværs af landet. Det betyder, at der kommer udsving i kvaliteten af indsatsen og i de tilbud og den støtte, som de ledige får. Ved at give a-kasserne ansvar for de første seks måneder i kontaktforløbet, sikres det, at vores medlemmer får ensartet kvalitet på tværs af landet.

Til slut vil vi fremføre et reelt nytænkende forslag, da der desværre er alt for få af dem i ekspertgruppens anbefalinger: Det skal være obligatorisk for lønmodtagere at være medlem af en a-kasse. Det kan minde om systemer, som kendes fra vores nabolande i Norge og Tyskland, hvor det er obligatorisk at være omfattet af arbejdsløshedsordningen. Der vil stadig være konkurrence på markedet gennem det frie valg af a-kasse. Til gengæld for dette frie valg tager a-kassen ansvaret for den ledige i hele dagpengeperioden, men således at de ledige, som har andre og mere komplekse problemer end alene ledighed, kan visiteres til kommunen. Vi vil ikke slippe den ledige, men være med på sidelinjen, indtil den ledige igen er klar til at bevæge sig mod arbejdsmarkedet.

På vegne af Lærernes a-kasses bestyrelse og med venlig hilsen

Morten Refskov
Formand for Lærernes a-kasse

Til: BM Postkasse (BM@bm.dk)
Fra: Katrine Gudmandsen (kag@politiforbundet.dk)
Titel: Høringssvar til anbefalinger fra Ekspertgruppe for fremtidens beskæftigelsesindsats
Sendt: 16-09-2024 10:56

Til rette vedkommende,

På Politiforbundets vegne vil vi sige tak for muligheden for at afgive høringssvar til ”Anbefalinger fra Ekspertgruppe for fremtidens beskæftigelsesindsats”.

Politiforbundet henholder sig til høringssvaret afgivet af Fagbevægelsens Hovedorganisation.

På forbundets vegne - og med venlig hilsen

Katrine Gudmandsen
Socialrådgiver

POLITI FORBUNDET
Indsigt · Udsyn · Fremsyn

Gammel Kongevej 60, 11. sal
DK-1850 Frederiksberg

Tlf. +45 3345 5925

E-mail mail@politiforbundet.dk

Politiforbundet passer på dine data. Læs mere om vores behandling af dine oplysninger her https://www.politiforbundet.dk/om-politiforbundet/politiforbundets-databeskyttelsespolitik

Denne e-mail fra Politiforbundet kan indeholde fortroligt materiale. E-mailen er kun beregnet for ovennævnte modtager(e).
Hvis du har modtaget e-mailen ved en fejl, beder vi dig venligst kontakte afsenderen og i øvrigt slette e-mailen, inkl. eventuelle kopier og vedhæftede dokumenter.
På forhånd tak

Henvendelser kan rettes skriftligt til Politiforbundet. Der kan sendes sikkert til mail@politiforbundet.dk. Det forudsætter dog, at du selv har adgang til at sende fra sikkermail.

REHABILITERINGSFORUM DANMARK Aarhus 09.09.2024

Høringssvar vedrørende

Anbefalinger til fremtidens bekæftigelsesindsats

Tak, til ekspertgruppen for et omfattende arbejde, som gør det muligt for os at forholde os kritisk og konstruktivt.

Rehabiliteringsforum Danmark ønsker at sætte fokus på, at der for en del sårbare borgere, der er truet på beskæftigelsen, skal iværksættes indsatser, som kræver samarbejde mellem alle velfærdsområder – beskæftigelse, social, sundhed og uddannelse. I det nuværende system har der vist sig at være store udfordringer.

Det sætter desværre sit præg på ekspertgruppens omfattende arbejde, at kommissoriet ikke lægger op til sikring af helhedsorienterede indsatser på tværs af alle velfærdsområder, og at kommissoriet tydeligvis har et krav om besparelse. Som det anføres i anbefalingerne "Ekspertgruppen har altovervejende afgrænset sit arbejde til beskæftigelsesindsatsen".
I forhold til ekspertgruppens arbejde savner vi bl.a. forslag, hvordan alle velfærdsområder konkret inddrages.

Vores opmærksomhed er specielt på følgende alvorlige forhold:
- 25% af befolkningen angiver at have et handicap/funktionstab (10% et større handicap/funktionstab) (DH).
- 61.200 unge (16-24 år) var i 2022 hverken i uddannelse eller arbejde (DST).
- 43.000 handicappede står klar til at tage et arbejde (DH). 60% blandt handicappede vs. 86% blandt ikke handicappede er i arbejde (DH).
- Mindre end 10%, der kommer i et ressourceforløb, er 3 år efter i uddannelse eller arbejde (Ekspertgruppen).
- Forarbejdet til henvisning af en borger til rehabiliteringsteam og opfølgning herefter er forbundet med faglige mangler og forsinkelser (DeLoitte 2020).
- Mellem 40.000 og 50.000 borgere henvises årligt til et rehabiliteringsteam, og omkring 2000 borgere henvises til en regional klinisk socialmedicinsk enhed. Der er tale om borgere med problemer af biopsykosocial karakter, der ligger ud over manglende arbejde og sygdom og gruppen omfatter slet ikke alle de 61.200 omtalte unge, hvoraf 1/3 ikke har afgangseksamen fra folkeskolen og 1/3 har mentale udfordringer, der kræver psykofarmaka.

De ovenfor omtalte borgere har komplekse behov, som kræver indsatser, der tilrettelægges og koordineres med udgangspunkt i den enkeltes behov og ønsker.
Der skal sikres tidlig afklaring og jobrettet indsats.
Der skal være god tid til at arbejde med den enkelte borger i deres tempo.

Og komplekse behov skal ofte løses helhedsorienteret på tværs af alle velfærdsområder.

Det er positivt, at der foreslås en betydelig reduktion i målgrupper og ydelsesmuligheder hhv. sanktioner, som givetvis vil opleves af sagsbehandlere og borgere meget positivt.
Det er positivt at de alt for sene rehabiliteringsteam møder nedlægges.
Det er positivt at Ekspertgruppen har spurgt 10.500 borgere og de kommunale jobcenterchefer om deres oplevelser af beskæftigelsessystemet.

- Vi efterlyser undersøgelse og analyse af de mange sagsbehandleres oplevelser og forslag til forbedring af beskæftigelsesindsatsen. De er en vigtig kilde til viden til Ekspertgruppe, som trods alt sidder på afstand af praksis.
- Vi efterlyser en grundigere analyse af, hvorfor man placerede den helhedsorienterede rehabiliteringsindsats i rehabiliteringsteamene efter 22 ugers fravær fra arbejdsmarkedet, nu det er velkendt viden, at chancen for at vende tilbage efter blot 8 ugers fravær er reduceret, og derefter stiger eksponentielt med tiden, der går. Det kræver stærke tværfaglige kompetencer tidligt i et forløb at afdække, hvem der kan nøjes med egen drift, lidt, medium eller megen kompleks indsats.
- Vi efterlyser mere viden om, hvorfor det er gået så galt med rehabiliteringsteamene – DeLoitte påpeget en række forhold, som ekspertgruppen mangelfuldt forholder sig til. Herunder, hvad betyder personsagsmængden pr. sagsbehandler, kollegial daglig supervision og kompetenceudvikling internt og eksternt.
- Vi vil anbefale en mindre radikal frisættelse af kommunerne. Der skal fastsættes retningslinjer på tværs af de 98 kommuner, som sikre, at der samarbejdes metodisk og systematisk på tværs af velfærdsområder og sektorer, hvilket går det muligt at indsamle enkle resultatmål, som foreslået af Reformkommissionen. En forudsætning for nødvendigheden af at de mest sårbare borgere skal have tidlig og tværgående indsats er en formalisering af arbejde og metoder, som erstatter rehabiliteringsteamet.
- Vi vil anbefale et mindre merkantilt syn på samtaler, der ønskes reduceret betydeligt. Tid til at etablere tillid og indsigt kræver samtaler og kontinuitet i disse.

Med venlig hilsen på bestyrelsens vegne

Claus Vinther Nielsen
Formand
Professor

Røde Kors
Blegdamsvej 27
2100 København Ø

Tlf. 3525 9200
info@rodekors.dk

HØRINGSSVAR

Att.: Beskæftigelsesministeriet
E-mail: bm@bm.dk

6. september 2024

Høring vedrørende ekspertgruppens *Anbefalinger til fremtidens beskæftigelsesindsats*

Røde Kors har med interesse læst *Anbefalinger til fremtidens beskæftigelsesindsats* og takker for muligheden for at afgive bemærkninger. Røde Kors støtter mange borgere på kanten af arbejdsmarkedet til at komme tættere på arbejdsmarkedet eller fastholde en uddannelse, både gennem sprogtræning, mentorrelationer og fællesskaber. Det er med udgangspunkt i disse erfaringer, at Røde Kors afgiver dette høringssvar.

I Røde Kors er vi overordnet set meget positivt indstillet over for, at der i anbefalingerne lægges op til et større fokus på en mere *individuelt tilrettelagt indsats* for borgeren, så beskæftigelsesindsatsen i endnu højere grad kan tage højde for borgerens situation og behov. Røde Kors bakker op om, at udsatte borgere med komplekse sociale problemer ikke unødvendigt skal pålægges sanktioner på grund af krav, som de har vanskeligt ved at leve op til netop i kraft af deres komplekse sociale udfordringer. Dertil ser Røde Kors også borgerens egen medbestemmelse som en faktor, der kan fremme oplevelsen af motivation og værdighed i indsatsen, samt være med til at sikre en helhedsorienteret indsats for borgeren. Yderligere vil det generelt set sikre større transparens for borgeren, hvis antallet af målgrupper bliver erstattet med en række færre "indsatsgrupper", som ekspertudvalget har anbefalet.

Samtidig tager Røde Kors notits af, at ekspertgruppen anbefaler, at der i det videre arbejde med en reform af beskæftigelsesindsatsen ses på potentialer i relation til integrationsområdet. Dels fylder denne gruppe meget i jobcentrenes indsats, og dels mener Røde Kors, at der kan være livsomstændigheder for særligt disse borgere, der øger kompleksiteten af udsathed, og som det er vigtigt at inddrage i beskæftigelsesindsatsen. Sidstnævnte understøttes af VIVE's analyse, der peger på, at der er grund til en opmærksomhed på denne målgruppe i deres møde med velfærdssystemets indsatser[1][2].

Set i lyset af ekspertgruppens hovedanbefaling om, at antallet af målgrupper bliver erstattet med færre indsatsgrupper, kan Røde Kors derfor være bekymret for, at den specifikke viden om netop integrationsområdet, som mange kommuner gennem årerne har opbygget, svækkes, hvis der i forenklingen af målgruppestrukturen ikke tages højde for de økonomiske, sociale og helbredsmæssige vilkår som særligt knytter sig til flygtninge. Fra forskningen ved vi, at det netop er en kombinationen af en

[1] Hovedresultater: Social udsathed blandt indvandrere og efterkommere – En registerbaseret undersøgelse (vive.dk)
[2] Fordrevne Ukrainere i Danmark II (ku.dk)

virksomhedsrettet indsats, faglig og sproglig opkvalificering i samspil med en helbredsmæssig indsats, der virker[3]. Sammensætningen af den rette beskæftigelsesrettede indsats for den enkelte kræver derfor forståelse og indsigt i sproglige udfordringer samt krigs- og flugtrelaterede traumers indflydelse på arbejdsevne. Røde Kors mener derfor, at sagsbehandlerens indsigt i disse udfordringer er afgørende, hvis den enkelte skal finde varigt fodfæste på arbejdsmarkedet.

Civilsamfundet skal indtænkes i fremtidens beskæftigelsesindsats

Røde Kors opfordrer også til, at civilsamfundet tænkes systematisk ind i fremtidens beskæftigelsesindsats. Det ligger i tråd med både Reformkommissionen og regeringsgrundlaget, hvor der bl.a. er lagt vægt på, at civilsamfundet skal indtænkes i en ny professionaliseret og institutionaliseret rolle, hvis udfordringerne med de alt for mange unge uden job og uddannelse og de alt for mange voksne på kanten af arbejdsmarkedet skal løses[4], og at der skal igangsættes initiativer til at styrke frivilligheden[5].

Der er store og uforløste potentialer i, at civilsamfundet i endnu højere grad end i dag kan understøtte beskæftigelse og uddannelse for borgere på kanten af arbejdsmarkedet, og for udenlandsk arbejdskraft. F.eks. kan civilsamfundet netop bidrage til at understøtte anbefalingen om en mere individuelt tilrettelagt indsats, hvor der er fokus på den enkelte borgers individuelle behov og vilkår. Kommunerne samarbejder allerede i dag mange steder med civilsamfundet, men civilsamfundet kan i endnu højere grad og mere systematisk supplere den offentlige indsats for at hjælpe borgere tættere på beskæftigelse eller uddannelse. Frivillige mentorindsatser, sprogtræning og fællesskabsindsatser kan styrke borgernes arbejdsmarkedstilknytning, handlekraft, trivsel og integration i samfundet. Indsatserne kan endvidere understøtte trivsel og fastholdelse blandt rekrutteret udenlandsk arbejdskraft og deres medfølgende familier[6].

Røde Kors har gode og veldokumenterede erfaringer i at støtte borgere i at komme i job, og fastholde job eller uddannelse gennem frivillig psykosocial støtte og sprogtræning.

Det gælder bl.a.:

- Job- og uddannelsesmentorer
- Frivillige venner til flygtninge
- Sprogtræning til flygtninge og indvandrere
- Mentorstøtte til unge der løslades fra varetægt
- Genbrugsbutikkerne som træningsbane for mennesker på kanten af arbejdsmarkedet

I flere af de ovennævnte indsatser er det dokumenteret, at indsatserne bidrager markant til, at ledige kommer i job eller fastholder en uddannelse. F.eks. kan det fremhæves, at 42 % af udsatte forældre med en jobmentor er kommet i fuldtids- eller deltidsarbejde efter endt mentorforløb og 92 % af udsatte forældre med en Røde Kors uddannelsesmentor holder fast i eller færdiggør en uddannelse (VIVE 2023[7]). Frivillige indsatser kan motivere den enkelte borger på en anden måde alene på grund af det frivillige aspekt i relationen.

Mange ledige – især de, som er langt fra arbejdsmarkedet – oplever nedsat trivsel og øget ensomhed. Gennem deltagelse eller som frivillige i aktiviteter i civilsamfundet vil de få opbygget deres sociale kompetencer og selvværd, hvilket ikke alene øger deres trivsel, men også vil give dem større sandsynlighed for på et tidspunkt at komme i beskæftigelse på ordinære eller særlige vilkår. Det er derfor vigtigt i en reform af beskæftigelsesindsatsen at indtænke et øget samarbejde mellem kommunerne

[3] FLERE SKAL MED SLUTEVALUERING (star.dk)
[4] Reformkommissionen (2023): Nye reformveje 3, s. 94.
[5] Regeringen (2002): Ansvar for Danmark, s. 50.
[6] KL udspil - International arbejdskraft
[7] VIVE (2023): Familien i Fokus

og det lokale civilsamfund, A-kasser, virksomheder mv. Initiativet er nærmere beskrevet i Den Nationale Handlingsplan mod Ensomhed (Initiativ 59), hvor også de øvrige 13 initiativer inden for Arbejdsliv og beskæftigelse findes.
Hvis den fremtidige beskæftigelsesindsats skal have gavn af civilsamfundsindsatser, forudsætter det, at civilsamfundet indtænkes mere systematisk i den endelige reform. Ligeså at eksempler på indsatser og samarbejdskonstellationer med kommunerne indgår i vejledninger til loven. For civilsamfundet kan sammen med øvrige aktører supplere og understøtte de relationelle og medmenneskelige opgaver, når der er behov for ekstra støtte.

I en fremtid, hvor der er brug for alle gode kræfter i velfærdssamfundet, er civilsamfundet en vigtig brik i puslespillet. Derfor opfordrer vi til, at civilsamfundet indtænkes som en integreret del af fremtidens beskæftigelsesindsats.

Røde Kors ønsker, at tage mere ansvar i velfærdssamfundet og står derfor meget gerne til rådighed for yderligere information og dialog om, hvordan civilsamfundet kan indtænkes i fremtidens beskæftigelsesindsats.

Med venlig hilsen

Anders Ladekarl

Generalsekretær
Røde Kors

Rådet for Socialt Udsatte
13. september 2024

HØRINGSSVAR FRA RÅDET FOR SOCIALT UDSATTE TIL EKSPERTGRUPPENS ANBEFALINGER FOR FREMTIDENS BESKÆFTIGELSESINDSATS

Rådet takker for muligheden for at afgive høringssvar og har følgende kommentarer og anbefalinger, som uddybes nedenfor.

Rådet finder det meget positivt, at ekspertgruppens anbefalinger afspejler mange af de forslag og drøftelser, der har været i følgegruppen.

Forslaget omkring afskaffelse af sanktioner til de mest udsatte mennesker i beskæftigelsessystemet er rådet meget positive overfor. Rådet mener, at fritagelsen fra ret og pligt i en periode kan give mennesker langt fra arbejdsmarkedet plads og rum til at arbejde med nogle af de ofte komplekse udfordringer, der står i vejen for beskæftigelse. Det er dog centralt, at der stadig sikres de rette indsatser til borgeren, selvom der ikke stilles krav om dette.

Fritagelsen fra sanktioner skal understøttes af en helhedsorienteret indsats. Det er afgørende, at der under hele beskæftigelsesindsatsen arbejdes helhedsorienteret, særligt for de mest udsatte, hvis udfordringer næsten altid går på tværs af forvaltninger og lovgivninger. Rådet bakker derfor op om, at helhedsorienteret indsats skrives ind i beskæftigelseslovens formål, men understreger, at det kræver en struktureret indsats for at udvikle redskaber og metoder til kommunerne. Som ekspertgruppen også påpeger, vil frisættelsen i kommunerne medføre betydelige ændringer i beskæftigelsesindsatsen, som vil kræve høj faglighed og metodekendskab blandt medarbejdere. Det er derfor vigtigt, at fremtidens beskæftigelsesindsats baseres på evidensbaserede metoder.

SAMLEDE ANBEFALINGER

RÅDET ANBEFALER

Økonomi i beskæftigelsesindsatsen

- at der etableres incitamentsstrukturer, der sikrer, at kommunerne, uanset valg af organisering, ikke nedprioriterer de mest udsatte borgere med lange beskæftigelsesudsigter i beskæftigelsesindsatsen.

Tilrettelæggelsen af beskæftigelsesindsatsen

- at indsatserne til de mest udsatte mennesker ikke tilrettelægges på baggrund af sparehensyn.
- at der fastsættes en øvre grænse for, hvor længe en borger kan forblive på kontanthjælp, så kontanthjælp aldrig bliver et langvarigt forsørgelsesgrundlag.
- at eventuelle sanktioner for de mest udsatte mennesker skal bestå af tilbageholdelse af ydelser, ikke bortfald.

- at der, for de mest udsatte borgere, som åbenlyst ikke er jobparate, skal være mulighed for at visitere borgeren direkte til jobhjælpsindsats.

Understøttelse af beskæftigelsesindsatsen

- at STAR understøtter, at evidensbaserede metoder anvendes i den nye beskæftigelsesindsats.
- at der afsættes ressourcer til at sikre en lav sagsstamme for medarbejderne, så der bliver reel mulighed for at give de ledige en helhedsorienteret indsats.

Opfølgning på beskæftigelsesindsatsen

- at implementeringen og udmøntningen i kommunerne følges nøje.
- at der inddrages repræsentanter for socialt udsatte mennesker, når reformen skal evalueres
- at det følges, hvor der foretages besparelser i kommunerne, på baggrund af aftale.
- at der, som en del af resultatstyringen i kommunerne, fastsættes rammer for indhold og mål for en fremdriftsgaranti.
- at den foreslåede effektmåling suppleres med indikatorer om livsmestring, sundhed og trivsel.

Generelle bemærkninger til ekspertgruppens anbefalinger

Kommunal frisættelse

I alle forslagene omkring frisættelse af kommunerne fra de eksisterende regler, er det et stort opmærksomhedspunkt hvilke indsatser, der træder i stedet. Regelforenklingen medfører både afskaffelse af en række krav, men også afskaffelse af en række rettigheder for de mest udsatte borgere. Fjernelse af krav forbedrer muligheder for en individuel og helhedsorienteret indsats for de mest udsatte – mens fjernelse af rettigheder øger risikoen for, at nogle kommuner vælger at spare netop på de målgrupper, der har mindst jobpotentiale. Derfor bør det sikres, at der er let adgang til at klage, hvis kommunerne ikke leverer den rette indsats. Det vanskeliggøres af, at reglerne for, hvad den rette indsats er, i højere grad fastsættes af kommunerne selv. Ekspertgruppen påpeger, at der er begrænset viden om kommunernes adfærd, når proceskrav og statslig styring erstattes af incitamenter og frihed til lokal prioritering m.v.

RÅDET ANBEFALER

- at der i kommunerne skal skabes incitamentsstrukturer, der understøtter prioritering af de mest udsatte mennesker med lange beskæftigelsesudsigter. Uanset hvordan kommunerne vælger at organisere beskæftigelsesindsatsen, skal det sikres, at frisættelsen ikke betyder en nedprioritering af socialt udsatte mennesker i beskæftigelsessystemet.

- at implementeringen og udmøntningen i kommunerne følges nøje. Herunder følges det, om mennesker hurtigere bliver afklaret til førtidspension, om socialt udsatte mennesker får den rette helhedsorienterede indsat m.m.

Økonomiske konsekvenser af ekspertgruppens anbefalinger

Der er grund til bekymring for, at besparelser på 3 mia. vil forringe indsatsen til de mest udsatte. De gode intentioner i ekspertudvalgets anbefalinger, om bl.a. flere individuelle og helhedsorienterede indsatser for de mest udsatte, vil blive sværere at gennemføre, når der samtidig

skæres i den økonomiske ramme. Der er mange muligheder for at bruge de eksisterende midler i beskæftigelsesindsatsen bedre og klogere, men særligt helhedsorienterede indsatser kræver ressourcer fra kommunerne - især i omlægningsfasen.

RÅDET ANBEFALER
- at indsatserne til de mest udsatte ikke bliver tilrettelagt ud fra et sparebehov i kommunerne, men ud fra de udsattes behov for hjælp til at komme tættere på beskæftigelse.

- at der følges op på, hvor der spares i kommunerne, så det sikres, at der stadig gives relevante beskæftigelsesrettede indsatser.

Ydelser og målgrupper
Ekspertgruppens forslag til ændringer i målgrupper vil for nogle grupper betyde en nedgang i ydelse. Derfor er det vigtigt, at kontanthjælpen ikke anvendes som et langvarigt forsørgelsesgrundlag for udsatte borgere.

RÅDET ANBEFALER
at det på baggrund af den lave kontanthjælpsydelse sikres, at kontanthjælpen kun er en midlertidig ydelse, og at kontanthjælpsmodtagere hurtigst muligt hjælpes videre til andet forsørgelsesgrundlag, hvis de ikke kan hjælpes tættere på selvstændig forsørgelse.

Bemærkninger til de konkrete anbefalinger

Herunder Rådets bemærkninger til udvalgte anbefalinger med særlig betydning for socialt udsatte mennesker.

1. Få målgrupper og særregler

1.7. Nye visitationskategorier, der afspejler borgerens behov for indsats til at komme i job
Det er positivt, at visitationen skal afspejle den enkelte borgers behov for støtte til at komme i arbejde.

RÅDET ANBEFALER
at der, for de mest udsatte, som åbenlyst ikke er jobparate, skal være mulighed for at visitere borgeren direkte til jobhjælpsindsats, fremfor at der skal gå 14 dage, hvor borgeren i princippet er vurderet parat til en jobsøgningsindsats (jobparat).

2. Individuelt tilrettelagt indsats for borgerne

2.1. Nye kontaktforløb med færre proceskrav
Det er positivt, at der gives mulighed for en individuel indsats med helhedsorienteret fokus for de mest udsatte, fremfor samtaler for samtalens skyld. Det er dog afgørende, at der sammen med

dette forslag indføres en obligatorisk opfølgning i form af fx fremdriftsgarantien/afklaringsretten, så det sikres, at ledige netop ikke går passive uden kontakt til beskæftigelsessystemet.

2.3.Fremdriftsgaranti for borgere længere fra arbejdsmarkedet

Det er positivt, at fremdriftsgarantien iværksættes efter et år, og også gælder for borgere under 30 år. Det er dog problematisk, at der ikke sættes en øvre grænse for, hvor længe en borger kan være på kontanthjælp eller hvad indholdet i - og målene med - en afklaring/fremdriftsplan skal være. Intentionen med afklaringsretten var netop, at sikre midlertidigheden i kontanthjælpssystemet, så ingen gik i mange år på den lave kontanthjælpsydelse. Forslaget om fremdriftsgarantien sikrer ikke, at borgere ikke kan være på kontanthjælp i mange år. Forslaget stiller heller ikke krav til en tæt styring/monitorering af, hvordan fremdriftsgarantien anvendes i kommunerne.

RÅDET ANBEFALER

- at der fastsættes en øvre grænse for, hvor længe en borger kan være på kontanthjælp
- at der fastsættes rammer for indhold og mål for en afklaring/fremdriftsplan.
- at monitorering af fremdriftsgarantien indgår som en del af resultatstyringen i kommunerne
- at der gennem resultatstyring følges op på fremdriftsgarantien, så der også måles på reel fremdrift for borgeren, samt længden på indsatserne og kontanthjælpsforløbet, så både midlertidigheden sikres og der gives en for borgeren meningsfuld indsats.

2.4. Bedre mulighed for pause fra beskæftigelsesindsatsen

Det er helt nødvendigt for de mest udsatte borgere, at beskæftigelsesindsatsen kan sættes på pause for en tid, mens der arbejdes med andre udfordringer. Det er dog afgørende, at der stilles krav til kommunerne om, at beskæftigelsesindsatsen erstattes af anden indsats, så borgere ikke efterlades uden indsats, når krav om rådighed samt sanktioner fjernes for denne gruppe

2.6. Ensartet sundhedsfaglig rådgivning

Det er vigtigt, at indhentning af vurderinger fra Klinisk Funktion ikke bliver en flaskehals i borgerens afklaringsforløb. Der er typisk lange ventetider pga. lægemangel. Det skal overvejes om egen læge i fremtiden kan foretage den relevante vurdering - også set i lyset af de foreslåede ændringer i sundhedsvæsnet.

2.10. Afskaffelse af særregler

Regelforenklingen betyder også færre rettigheder for de mest udsatte. Rådet har i mange år arbejdet på at få indført ret til en koordinerende sagsbehandler for netop at sikre, at de mest socialt udsatte ledige havde én indgang til et meget komplekst system. Det er positivt, at kommunerne stadig forpligtes til at sikre koordination, men det er helt afgørende at kommunerne får etableret et set-up af deres beskæftigelsesindsats, der reelt sikrer en koordination for de mest udsatte ledige.

2.15. Opkvalificering af sagsbehandlere

Det er afgørende, at fagligheden i beskæftigelsesindsatsen øges og ikke mindskes, når kommunerne frisættes. Frisættelse må ikke betyde “everything goes” i tilgangen til beskæftigelsesfagligheden. Indsatsen skal bygges op omkring viden og evidens. Det stiller i høj grad krav til sagsbehandlernes faglighed og metode.

RÅDET ANBEFALER
- at STAR understøtter, at der arbejdes med evidensbaseret metode i den nye beskæftigelsesindsats.

- At der afsættes ressourcer til at sikre en lav sagsstamme, så der er tid til at give de ledige den rette helhedsorienterede indsats. Det er nødvendigt at høj faglighed understøttes af de rette rammer for sagsbehandlernes arbejde.

3. Værdigt sanktionssystem i balance

3.1. Borgere længere fra arbejdsmarkedet skal i udgangspunktet ikke sanktioneres

Det er meget positivt, at sanktioner fjernes for de mest udsatte, og at sanktioner kan anvendes, hvis borgere ikke vil samarbejde. Risikoen ved sanktionsfriheden er, at borgeren ikke længere møder op og helt mister kontakten til det kommunale system og dermed muligheden for at få hjælp. Det er dog vigtigt, at sanktionsmuligheden kun bruges i akutte eller særlige sager. For de mest udsatte mennesker skal manglende fremmøde ikke tolkes som manglende samarbejdsvilje, men udtryk for, at de står en i svær eller kaotisk situation. Her vil det være forkert at tale om tillidsbrud og sanktionering, da der ofte i stedet vil være brug for en mere intensiv og opsøgende hjælp.

RÅDET ANBEFALER
at eventuelle sanktioner for de mest udsatte ledige skal bestå af tilbageholdelse af ydelser, i stedet for træk i ydelser. De tilbageholdte ydelser udbetales ved fornyet fremmøde, evt. efter opsøgende indsats.

4. Nedlæggelse af jobcentre og frihed i organisering

4.1. Nedlæggelse af jobcentre og frihed i organisering

Kommunerne angiver i dag, at silo-organiseringen er en af de største barrierer for helhedsorienterede indsatser. Når kommunerne frisættes i organiseringen, åbner det derfor mulighed for at lave helhedsorienterede indsatser for de mest udsatte borgere. Indsatserne kan evt. forankres i andre forvaltninger eller på tværs af forvaltninger i tværfaglige teams e.l. Der skal dog fortsat være opmærksomhed på at opretholde et beskæftigelsesfokus i indsatserne, hvis kommunerne nedlægger jobcentre eller fx flytter de mest udsattes indsats til socialforvaltningen.

4.3. Justering af formålsbestemmelserne i social- og beskæftigelseslovgivningen

Det er centralt, at helhedsorienteret indsats skrives ind som en del af lovens formål. Der skal udvikles redskaber til at understøtte dette, så kommunerne kan udnytte deres organiseringsfrihed til at skabe mere helhedsorienterede indsatser.

6. Fra proceskrav til resultatstyring

6.1. Ny resultatbaseret opfølgning og afskaffelse af skærpet tilsyn

Rådet har tidligere peget på, at mål for beskæftigelsesindsatsen bør være bredere for socialt udsatte mennesker. Herunder har rådet pointeret, at der ikke kun skal måles på beskæftigelseseffekter, men på helhedsorienterede effekter, på tværs af beskæftigelse, social og sundhed, job, samt på øget livskvalitet og livsmestring.

Det er positivt, at borgertilfredshed inddrages som et mål. Det er vigtigt, at denne måling sikrer repræsentation fra også de mest udsatte, som er længst fra arbejdsmarkedet. Brugertilfredshed må ikke kun baseres på et digitalt spørgeskema. For at sikre repræsentation fra de mest udsatte skal der suppleres ved at indhentes svar håndholdt og opsøgende.

RÅDET ANBEFALER
at effektmålingen suppleres med indikatorer om livsmestring, sundhed og trivsel

6.3. Ensretning af den økonomiske styring

Omlægningen øger risikoen for, at der kan skæres på beskæftigelsesindsatser til fordel for andre kommunale opgaver. Der kan omvendt være fordele ved, at indsatserne på tværs af social, sundhed og beskæftigelse i højere grad tænkes sammen, når der tages fra samme budget.

6.5. Realisering af yderligere besparelser på øvrig vejledning og opkvalificering

Der er behov for opmærksomhed på, at besparelser på øvrig vejledning og opkvalificering kan betyde færre indsatser for de mest udsatte. Som nævnt i bemærkningen til forslag 2.3. anbefaler rådet, at der følges op på, om der gives de rette indsatser og sikres fremdrift for borgeren.

7. Gradvis indfasning af ekspertgruppens anbefalinger og evalueringsstrategi

7.1. Evaluering af reform og regneprincipper

Ekspertgruppen anbefaler, at der i forbindelse med implementering af reformen nedsættes en arbejdsgruppe bestående af forskere, praktikere m.v., som kan komme med forslag til, hvilke dele af reformen, der bør evalueres og hvordan.

RÅDET ANBEFALER
at der inddrages repræsentanter for socialt udsatte mennesker i arbejdet med evalueringen af reformen.

Børsgade 4, 1215 København K
T. 3374 6227
kontakt@selveje.dk
www.selveje.dk

SELVEJE DANMARK

Beskæftigelsesministeriet
Holmens Kanal 20
1060 København K

15. september 2024

Selveje Danmarks høringssvar til "Anbefalinger fra ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats"

Selveje Danmark repræsenterer som høringspart de selvejende non-profit organisationer på velfærdsområdet. Selveje Danmarks cirka 300 medlemmer møder mennesker i udsathed eller sårbare positioner på forskellige tidspunkter og stadier af deres liv.

De selvejende velfærdstilbud er organiseret som fonde, foreninger eller selvejende organisationer.

Fælles for dem alle gælder, at de er ledet af en bestyrelse, og at de arbejder indenfor rammen af deres vedtægtsdefinerede formål - ofte i tæt dialog med civilsamfundet.

Selveje Danmark repræsenterer de største non-profit selvejende beskæftigelsesorganisationer i Danmark, men også de små og mindre tilbud med blot få medarbejdere i særlig beskæftigelse. Derfor er Selveje Danmarks erfaringsgrundlag som høringspart på beskæftigelsesområdet på baggrund af input fra en bred kreds af selvejende organisationer på beskæftigelsesområdet og i socialøkonomiske virksomheder.

Behov for en reform af den danske beskæftigelsesindsats

I Selveje Danmark har vi med stor interesse fulgt Ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats arbejde. Vi har deltaget i høringer i Folketingets Beskæftigelsesudvalg og været i dialog med medlemmer af Ekspertgruppen på teams-møder med Selveje Danmarks Beskæftigelsesnetværk, som desuden har indsendt input til Ekspertgruppen forud for Ekspertgruppens anbefalinger.

Ydermere har flere af Selveje Danmarks medlemsorganisationer bidraget direkte til Ekspertgruppens arbejde som eksterne bidragsydere til Ekspertgruppens rapport.

Selveje Danmark er bekendt med, at flere af vores medlemmer har indsendt individuelle høringssvar til anbefalingerne fra Ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats. I det følgende refereres til flere af de medlemsorganisationer, der har afgivet høringssvar.

Selveje Danmark hilser Ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats arbejde velkomment i forhold til en nytænkning og reformering af den danske beskæftigelsesindsats, og ser gode takter i mange af anbefalingerne.

Selveje Danmarks medlemmer oplever de nuværende rammer for beskæftigelsesområdet som et område, hvor reguleringen har været alt for detaljeret, og hvor fokus og ressourcer har været rettet mod implementering af regler, der til tider har givet en oplevelse af

Børsgade 4, 1215 København K
T. 3374 6227
kontakt@selveje.dk
www.selveje.dk

meningsløshed hos både medarbejdere og ledige. Groft sagt har de mange proces- og dokumentationskrav, sammenligninger, måltal og opgørelser fjernet beskæftigelsesorganisationernes fokus og ressourcer fra kerneopgaven – at få mennesker i værdig beskæftigelse.

Ekspertgruppens seks hovedanbefalinger rammer derfor i overskriften helt i tråd med Selveje Danmarks ønsker til en reformeret beskæftigelsesindsats:

- Få målgrupper og særregler,
- En individuelt tilrettelagt indsats for borgerne
- Et værdigt sanktionssystem i balance
- Nedlæggelse af jobcentrene og fri organisering
- Mere plads til a-kasser og private leverandører
- Styring efter resultater

Intentionerne ser i hovedanbefalingerne ud til, at fokus flyttes fra 'one size fits all'-tilgang til i stedet at være tilpassede indsatser til den konkrete situation og det enkelte menneske. En af de selvejende organisationers store anker af det nugældende system, er netop 'one size fits all'-tilgangen. Som Ekspertgruppen selv konkluderer, har det skabt en overstyring.

Når vi i Selveje Danmark dykker ned i "Anbefalinger fra ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats" har vi, trods de gode intentioner i anbefalingerne, en række bekymringer, som vi vil uddybe i det følgende.

Helt grundlæggende finder Selveje Danmark det bekymrende, at der i anbefalingerne kun sondres mellem offentlige og private operatører og f.eks. ikke skelnes mellem, hvorvidt en ikke-offentlig operatør er en profit eller non-profit organisation.

Ligeledes finder Selveje Danmark det kritisabelt, at anbefalingerne i vurderingen af effekt af aktørers indsats ikke skelner mellem, hvorvidt borgeren er tæt eller langt fra arbejdsmarkedet.

Selveje Danmarks vurdering er, at hvis ovenstående to faktorer var medtaget, ville det give et mere retvisende billede af, hvorvidt en operatør leverede høj effekt på borgerens beskæftigelseschancer, samt om de samlede omkostninger ved indsatserne er tilfredsstillende lave.

Evidens- og videnshuller

Selveje Danmark udleder af Ekspertgruppens anbefalinger, at der der mangler faktuel viden og evidens for både beskæftigelseseffekt og omkostningseffektivitet. Der findes ingen reelle komparative undersøgelser af effekten af forskellige operatøreres indsatser – offentlige som ikke offentlige.

Når Ekspertgruppen konkluderer: "…tyder ikke på, at en omfattende markedsgørelse giver en mere omkostningseffektiv beskæftigelsesindsats", så er der heller ikke noget der tyder på det modsatte.

Uden et faktisk sammenligningsgrundlag hvor performance, kvalitet, omkostningsniveau, beskæftigelseseffekt og tilfredshed kan afkodes på tværs af A-kasser, kommuner og ikke-offentlige tilbud, kan Selveje Danmark ikke tilråde en ny beskæftigelsesreform.

Børsgade 4, 1215 København K
T. 3374 6227
kontakt@selveje.dk
www.selveje.dk

Det er afgørende for fremtidens samlede beskæftigelsessystem, at både kommuner, A-kasser og ikke-offentlige leverandører kan redegøre for omkostninger og effekt ved deres egen beskæftigelsesindsats.

For at opnå den nødvendige sammenlignelighed skal en rapportering som ovenstående have standardiserede rammer og målepunkter således, at forskellig målgrupper for beskæftigelsesindsatsen også fremgår.

Den nuværende manglende transparens og evidens kan medføre, at de mest effektive og værdige tilbud – offentlige som ikke-offentlige – bliver nedlagt på grund af manglende reel viden om effekt. Dermed risikeres et mindre effektivt og mere omkostningsfuldt system at blive konsekvensen.

Selvejende og Socialøkonomiske virksomheder er udskrevet af anbefalingerne

I Ekspertgruppens anbefalinger hedder det: "Mere plads til a-kasser og private leverandører", men den hovedanbefaling indeholder, hvad angår de private, blot en etablering af et nationalt rammeudbud for digitale jobsøgningskurser og selvbetjeningskurser.

Rapportens konklusioner vedr. kommunernes anvendelse af private leverandører er efter Selveje Danmarks mening værd at have sig for øje – ikke mindst i et samfundsøkonomisk perspektiv.

Kommunerne anvender i dag private leverandører til ca. en tredjedel af borgerforløbene, og peger på behovet for det skalerbare i at anvende et privat tilbud som en fordel. Kommunerne bruger private levenradørere til at kunne skalere op og ned i forhold til behovet for indsatser, men mere centralt, når der er behov for specialiserede kompetencer, som kommunerne ikke selv råder over eller kan rekruttere til. Det er derfor nødvendigt i en fremtidig beskæftigelsesindsats, at kommunerne fortsat har mulighed for at indgå kontrakter med private leverandører om særlige indsatser, herunder indsatser for ledige med andre problemer end ledighed.

De selvejende non-profit organisationer er netop den beskæftigelsesindsats kommunerne visiterer til, når der er behov for specialiserede kompetencer.

Selveje Danmark anbefaler, at der arbejdes for et offentigt-privat partnerskab, hvor kommunen sammen med leverandøren løbende udvikler samarbejdet og fagligheden, og sammen sikrer at indsatser, priser og forventninger indfries. En sådan type af offentligt-privat partnerskaber er der gode erfaringer med i andre sammenhænge, hvor der som på beskæftigelsesområdet sjældent er én rigtig løsning på en udfordring, og mennesket for en indsats altid holdes i centrum.

Selveje Danmark mener derfor heller ikke, at det bør være et selvstændigt argument i anbefalingerne (kap. 5), at kommunerne vurderer: "at det er en udfordring, at det er så administrativt tungt at lave udbud, kontrakter og tilsyn" hvis netop de løsninger der findes fra ikke-offentlige leverandører, er dem der skaber en værdig og kvalitetsmæssig god indsats.

Selveje Danmark anbefaler, at der i fremtidens beskæftigelsesindsats arbejdes for en incitamentsstruktur, der fordrer bedst kvalitet til prisen gældende for både offentlige og ikke-offentlige leverandører.

Børsgade 4, 1215 København K
T. 3374 6227
kontakt@selveje.dk
www.selveje.dk

Når vi i Selveje Danmarks Beskæftigelsesnetværk drøfter udfordringer og succeser i forhold til, at få mennesker langt fra arbejdsmarkedet i beskæftigelse, så er der flere faktorer, der gør sig gældende.

Det tværgående samarbejde mellem kommuner, leverandører, civilsamfundet, erhvervslivet og borgeren er en af faktorerne i bestræbelserne om, at flere inkluderes i fællesskabet på arbejdsmarkedet.

Erfaringer fra de selvejende non-profit beskæftigelsesleverandører viser, at med en målrettet, helhedsorienteret individuel indsats, så opnår hovedparten beskæftigelse.

Incita der er medlem af Selveje Danmark, får hvert år udarbejdet en arbejdsgiveranalyse, der undersøger arbejdsgivernes holdninger til at ansætte udsatte ledige. Af analysen fremgår det, at når arbejdsgiverne ikke har ressourcer til at tage flere ind på særlige vilkår, er argumentet ofte, at det bør være administrativt nemmere, og at der skal være adgang til sparring undervejs, så arbejdsgiveren kan støtte medarbejderen på særlige vilkår bedst.

Arbejdsgiveranalysen-2024.pdf (incita.dk)

De selvejende og socialøkonomiske virksomheder leverer netop det håndholdte og helhedsorienterede forløb, der er nødvendigt, og er en medvirkende årsag til succes for både arbejdsgiver og den ledige.

Borgere langt fra arbejdsmarkedet

Beskæftigelsesindsatsen for mennesker med komplekse problemstillinger ligner sjældent den indsats, som andre profiterer af. Borgere langt fra arbejdsmarkedet har ofte problemstillinger, der griber ind i hinanden på tværs af både fysiske, psykiske, misbrugsrelaterede, familieorienterede og beskæftigelsesmæssige forhold. For borgere langt fra arbejdsmarkedet er en beskæftigelsesindsats baseret på fagligt skøn og god dømmekraft, og en deraf følgende individuelt tilpasset indsats, afgørende for success.

I Ekspertgruppens anbefalinger er der stort set ikke længere kontakt til borgere langt fra arbejdsmarkedet. Der er defineret et minimumskrav for indsatsen for borgere langt fra arbejdsmarkedet, hvor Ekspertgruppen foreslår, at der alene skal være én årlig samtale og en årlig fremdriftsgaranti i form af en indsatsplan.

Erfaring fra Selveje Danmarks medlemsorganisationer på beskæftigelsesområdet viser, at jo længere tid en borger langt fra arbejdsmarkedet er uden hjælp og støtte, jo vanskeligere er det at opnå fremdrift og resultater for det enkelte menneske.

Væksthusets Forskningscenters "Beskæftigelses Indikator Projektet" (BIP) har undersøgt sammenhængen mellem udvalgte indikatorer for arbejdsmarkedsparathed og sandsynligheden for, at udsatte kontanthjælpsmodtagere kommer i arbejde.

Ifølge Beskæftigelsesindikatorprojektet (BIP) skaber en manglende kontakt til borgere langt fra arbejdsmarkedet en risiko for, at de pågældende kommer helt væk fra arbejdsmarkedet og derved ender på passiv forsørgelse.

Selveje Danmark frygter, at den meget begrænsede kontakt til mennesker langt fra arbejdsmarkedet, som i Ekspertgruppens anbefalinger, kan føre til, at antallet af personer på førtidspension stiger yderligere. Derfor anbefaler Selveje Danmark, at den nuværende ret til mindst fire samtaler inden for det første halve år for personer længere væk fra arbejdsmarkedet ikke reduceres.

Børsgade 4, 1215 København K
T. 3374 6227
kontakt@selveje.dk
www.selveje.dk

Som samfund har vi et ansvar for, at også mennesker langt fra arbejdsmarkedet har en ret til støtte, så ledighedsydelsesmodtager fortsat har en ret til indsats, herunder både beskæftigelse, uddannelse og opkvalificering.

I **Huset Venture** der er medlem af Selveje Danmark, gør de årligt status over deres beskæftigelsesrettede job- og udviklingsforløb. En stor del af de udsatte ledige, der er i forløb hos Huset Venture, har både sociale-, helbreds- og beskæftigelsesmæssige udfordringer.

Som det fremgår af deres dokumentationsrapport, profiterer borgerne af jobtræningen og den erhvervsfaglige indsats, fordi den går hånd i hånd med en socialfaglig indsats. Alle borgere i forløb har forskellige udfordringer, så det er nødvendigt med en helhedsorienteret og 100 procent håndholdt indsats, som bliver skræddersyet til den enkelte borger.

dokumentationsrap_2023_vs7a.pdf (husetventure.dk)

Selveje Danmark anbefaler, at der med en individuelt tilrettelagt indsats for borgerne, sikres ret til en nødvendig og kontinuerlig indsats. Mennesker langt fra arbejdsmarkedet har typisk mange udfordringer i livet, hvor manglende beskæftigelse blot er én. Det er sjældent de mennesker der på eget initiativ forlanger en beskæftigelsesindsats.

Ved at fratage mennesker langt fra arbejdsmarkedet retten til beskæftigelsesindsats, frygter vi, at de fastholdes i ledighed med den deraf følgende marginalisering og langvarig passiv forsørgelse.

Erfaringer fra Selveje Danmarks medlemmer viser, at ved at få en tilknytning til fællesskabet på arbejdsmarkedet går mennesker fra en passiv forsørgelse til en fastholdelse i en aktiv beskæftigelse.

Specifikt de 43.00 unge uden uddannelse eller beskæftigelse

Selveje Danmark savner, at der i Ekspertgruppens anbefalinger er et specifikt fokus på de omkring 43.000 unge mellem 15 og 24 år på kanten af samfundets fællesskaber uden hverken uddannelse eller job. Fra forskningen ved vi, at uddannelse og beskæftigelse er en af de stærkeste beskyttelsesfaktorer for, at børn og unge i udsatte positioner får et godt voksenliv. Men vejen til uddannelse og beskæftigelse er ikke ens for alle.

Det er en stor målgruppe. Derfor er det også en gruppe unge mennesker med forskellige udfordringer og vilkår. Men der tegner sig et billede af, at de samlet set har flere og mere omfattende udfordringer end deres jævnaldrende. De har for eksempel flere psykiatriske diagnoser og funktionsnedsættelser, flere anbringelser og flere børnesager med i bagagen.

I regeringens finanslovforslag er der afsat midler til de 43.000 unge, og det er et vigtigt skridt i den rigtige retning, men hvis det skal gøre en reel forskel, kræver det en sammenhængende og koordineret indsats, der sætter de unge i centrum og tager højde for de komplekse udfordringer, de står med og overfor.

Det kalder på en helhedsorienteret, håndholdt indsats, som tager højde for, at manglende uddannelse eller job kan være tæt forbundet med både psykiske og sociale problemstillinger.

Regeringens intention om at skabe nye løsninger og veje til at få unge med i (uddannelses- og arbejds)fællesskabet er god, men hvis ambitionen skal blive til virkelighed, er det afgørende, at initiativerne og indsatserne koordineres og tænkes på tværs af myndighedsområder og sammentænkes med en kommende reform på beskæftigelsesområdet.

Selveje Danmark anbefaler, at der er et større fokus på, at sammenhæng og brobygning både i og på tværs af fagligheder, forvaltninger og sektorer – offentlige som ikke-offentlige leverandører, er en del af løsningen.

Manglende uddannelse og beskæftigelse er altså ikke nødvendigvis den eneste – eller største – udfordring, disse unge står overfor. Det er i mange tilfælde et symptom på, at de unge ikke er blevet grebet eller mødt med den rette hjælp, støtte eller behandling i tide.

Det er derfor afgørende, at hjælpen har blik for og tager afsæt i hele den unges livssituation, hvis de skal hjælpes videre og trygt ind i et arbejdsfællesskab, som ofte har stor betydning for menneskers livskvalitet.

I Selveje Danmark har vi en særlig bekymring for de unge under 25 år, der ikke kan gennemføre en anden ungdomsuddannelse selv om den unge modtager specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand.

For en del af disse unge kan en løsning være stu, som har til formål, at unge med særlige behov opnår personlige, sociale og faglige kompetencer til en så selvstændig og aktiv deltagelse i voksenlivet som muligt, og at give unge med potentiale her for forudsætninger for videre uddannelse og beskæftigelse.

Et andet eksempel fra Selveje Danmarks medlemskreds er **Glad Fonden** der som forsøgsordning har etableret Flexuddannelsen medfinansieret af kommunerne.

Flexuddannelsen er en toårig erhvervsrettet uddannelse, som er målrettet 18 til 30-årige unge med kognitive handicap. I forsøgsperioden har flexuddannelsen uddannet 130 unge med kognitive handicap i samarbejde med 160 virksomheder og 9 kommuner. 80 % af de unge er videre i job efter endt uddannelse.

Nyhedsbrev-Flexuddannelsen-august-2024.pdf (gladuddannelse.dk)

Selveje Danmark anbefaler et øget fokus på unge mennesker uden uddannelse og beskæftigelse, så de får de bedste forudsætninger for at lykkes i voksenlivet med uddannelse, job, bolig og stærke relationer.

Et værdigt og tillidsbaseret sanktionssystem

Selveje Danmark hilser Ekspertgruppens hovedanbefaling om et værdigt sanktionssystem i balance velkomment. Forslaget om, at borgere langt fra arbejdsmarkedet kun skal sanktioneres, hvis borgerens adfærd er uhensigtsmæssig, er god. Når mennesker oplever, at de sanktioner, de mødes af, giver menning, og de forstår dem, så accepteres de oftes.

Med den bredde der er i gruppen af mennesker udenfor arbejdsmarkedet, er det således et godt tiltag at differentiere sanktionerne i forhold til målgruppen.

Generelt oplever Selveje Danmarks medlemmer, at der i dag er et beskæftigelsessystem, hvor der sanktioneres meningsløst uden at skelen til mennesket.

Det, der var tænkt som sund fornuft, kan, når mening fortrænges – til fordel for at leve op til proceskrav baseret på en snæver forståelse af, hvad der virker – få en utiltænkt effekt, eksempelvis hvis en sanktion i overførselsindkomsten medfører, at borgeren stopper beskæftigelsesindsatsen helt.

Analyser fra Væksthusets forskningscenter viser, at der generelt har været en antagelse om,, at det 'der virkede' på arbejdsmarkedsparate også virkede på borgere med komplekse

Børsgade 4, 1215 København K
T. 3374 6227
kontakt@selveje.dk
www.selveje.dk

SELVEJE DANMARK

udfordringer. Væksthuset konkluderer at: ”Borgerne oplever vrede, frustration, ængstelse og opgivenhed, når de mødes af sanktioner for ikke at kunne leve op til indsatser, som de ikke magter eller kan se meningen med.”

Erfaringer fra Selveje Danmarks medlemmer viser, at når et menneske inddrages i processen omkring egen beskæftigelsesindsats eller uddannelse, og dette sker med respekt, værdighed, udgangspunkt og behov, så er succen størst.

Når leverandøren hjælper borgeren til en forståelse og oplevelse af mening og af at blive hørt, har det betydning for borgerens tro på sig selv og egne muligheder, hvilket igen giver motivation for at arbejde videre og en tillid til leverandør og kommune.

Effekten af et tillidsbaseret beskæftigelsessystem, hvor hovedparten af alle mennesker reelt ønsker at komme i beskæftigelse eller uddannelse er stor. Ifølge Væksthusets Forskningscenter er der forskning og praksiserfaringer, der underbygger dette.

Selveje Danmark anbefaler, at systemet ikke bør bygges op om de få, der snyder eller ikke ønsker at arbejde, men om de mange, der reelt ønsker at bidrage så meget de overhovedet kan, som pointeres nedenfor af Væksthuset.

Ifølge Væksthusets analyser spiller netop ”den professionelle” en afgørende rolle for vellykkede beskæftigelsesindsatser. Den professionelle er ikke et mekanisk bindeled, der blot ’implementerer’ politik og igangsætter virksomme indsatser. Vækshuset udleder, at den professionelle i sig selv er en del af det der virker, som eksemplet i nedenstående linkviser. Casenhar også en selvstændig pointe i, at mennesker langt fra arbejdsmarkedet, kan være enhver af os i en periode af livet.

Borgerfortællinger | Ellen led af en svær depression ... (vaeksthuset.dk)

De selvejende non-profit organisationer formår til stadighed at tiltrække og fastholde medarbejdere med højt engagement og faglighed. Al erfaring viser, at faglighed, trivsel, mening og effektivitet hænger sammen.

Den selvejende sektor udgør derfor en central del af svaret på, hvordan vi i Danmark både nu og i fremtiden løfter velfærdsopgaverne og sikrer en værdig indsats til mennesker uden arbejde eller uddannelse.

Hvis høringssvaret giver anledning til spørgsmål, står Selveje Danmark naturligvis til rådighed.

Med venlig hilsen

Jon Krog

Branchedirektør, Selveje Danmark

Til Beskæftigelsesministeriet
Holmens Kanal 20
1060 København K

De socialmedicinske afdelingers høringssvar vedr. anbefalinger fra Ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats

Vi kvitterer hermed for muligheden for at afgive et høringssvar vedr. de foreslåede anbefalinger for fremtidens beskæftigelsesindsats.

De socialmedicinske afdelinger (og som en del af disse også de kliniske funktioner) løser opgaver i feltet mellem sundhedssektoren og den kommunale sektor. Vi har herigennem opnået en bred og tværgående viden, som gør os i stand til at identificere både udfordringer og løsningsmuligheder for borgere med nedsat funktionsevne ift. uddannelse og arbejde. Vores tværfaglige sammensætning betyder, at vi arbejder med et fagligt helhedssyn både i forhold til den enkelte borger samt på gruppe- og samfundsniveau. Vi har bred erfaring i det komplekse samspil mellem fysiske/psykiske/sociale problemer og funktionsevne, og vi arbejder for at reducere sociale forskelle og social ulighed som årsager til påvirket funktionsevne.
Vores høringssvar er baseret på vores faglige og vidensbaserede ståsted.

Helt overordnet hilser vi som uvildige sundhedsfaglige rådgivere, det velkomment, at der som en del af ekspertgruppens anbefalinger, stilles forslag om, at selve organiseringen af de kommunale forvaltninger gentænkes med et mål om at skabe resultater på en mere værdig, enkel og gennemsigtig måde.

I forhold til vores virkelighed som socialmedicinske afdelinger rejser ekspertgruppens rapport en række spørgsmål f.eks.: Har man undersøgt de positive erfaringer fra de seneste 10 års tværfaglige rehabiliteringssamarbejde mellem kommunerne og regionernes socialmedicinske afdelinger? Bør de mange gode resultater herfra ikke fastholdes? Hvordan sikres det høje faglige kompetenceniveau på det socialmedicinske område, som kommunerne har til rådighed i dag? Hvad med uvildigheden? Hvordan undgås en gentagelse af de problemer, der førte til reformen i 2013? Og hvordan sikres det, at store strukturelle ændringer foretages på baggrund af grundige analyser og evalueringer, så vi sikrer, at ændringer og nye tiltag bygger på viden fremfor antagelser eller ønsker, og dermed undgå, at beskæftigelsesindsatsen svinger frem og tilbage mellem mere kontrol og mere frihed?

I bund og grund handler det om mennesker: Udsatte, sygemeldte borgere, som ikke er i job, og som oplever komplekse og sammensatte problemer med såvel fysiske, psykiske som sociale udfordringer. Udfordringer vi ikke ser hos dem, som kun har ledighed som problem.

Vores bekymring er, at med en alt for frisættende tilgang ift. organiseringen af indsatserne for de mest sårbare og udsatte borgere, vil der på tværs af kommuner være risiko for stor forskel på, hvordan man indretter den tværfaglige koordinering omkring de udsatte borgere og med det også, hvilken grad af tværfaglighed og faglig ekspertise, man som borger som minimum kan forvente at blive mødt med. Hvis ikke der sikres en helhedsorienteret, tværfaglig og koordinerende rehabiliteringsindsats samt en

uvildig socialmedicinsk rådgivning til de mest sårbare og udsatte borgere, vil dette betyde en forringelse af deres retssikkerhed og mulighed for tilbagevenden til arbejdsmarkedet.

Når vi læser sundhedsstrukturkommissionens rapport, og dernæst ekspertgruppens rapport har vi en bekymring om, at der i høj grad tænkes i siloer, hvor beskæftigelsessystemet og sundhedsvæsenet er helt adskilt. Det er det også, når vi taler om de stærke, raske og ledige borgere. Det er dog essentielt at anerkende, at de svageste ledige ofte står over for komplekse udfordringer, hvor helbredsproblemer spiller en central rolle. En integreret tilgang, der koordinerer indsatser på tværs af disse to systemer, er ikke blot ønskelig, men nødvendig for at sikre, at disse borgere får den støtte, de behøver. At tænke i siloer overser relevante sammenhænge og kan føre til utilstrækkelig hjælp til de mest udsatte grupper. En tværfaglig indsats vil kunne forbedre denne gruppes muligheder for at komme tilbage på arbejdsmarkedet, hvilket var formålet med den nuværende ordning, hvor sundhedskoordinator skulle bidrage til at sikre denne koordinering på tværs af sektorer.

Ekspertgruppen retter en kritik mod, at de nuværende rehabiliteringsteams ikke understøtter en fleksibel tilrettelæggelse af den tværfaglige indsats (s. 119).

Det er i vores optik ikke rehabiliteringsteamet, der blokerer for denne fleksibilitet, men derimod er det kommunernes forvaltningsorganisering, der står i vejen for en mere helhedsorientering tilgang.
De socialmedicinske afdelinger anbefaler, at de tværfaglige rehabiliteringsteams fastholdes, men at man ændrer organiseringen omkring de mest udsatte borgere, så der sker en koordinering af borgerens forløb på tværs af beskæftigelse-, social- og sundhedsforvaltningen – på samme måde, som man i dag har organiseret indsatserne omkring de unge i en kommunal ungeindsats (KUI).
Behandling af sager i rehabiliteringsteamet bør fortsat være en garantiforskrift for, at borgeren får sin sag vurderet i et tværfagligt forum, mhp. anbefaling af relevante indsatser og en helhedsorienteret koordinering.

Ekspertgruppen anbefaler, at de eksisterende rehabiliteringsteams afskaffes ud fra en betragtning af, at der er tale om tung administration, herunder at der for hver borger i alt benyttes 10-20 timer i forhold til processen før, under og efter et rehabiliteringsteammøde (s. 81).

Det er i vores optik væsentligt at skelne mellem at afskaffe et tværfagligt team og at afskaffe en administrativ proces. Ligeså er der misforståelser i det materiale, der ligger til grund for, at man vurderer, at sagsforløbet rundt om et rehabiliteringsteamsmøde, er en tung administrativ proces. Hovedparten af sagsbehandlingstiden ved forberedelse af en sag til rehabiliteringsteamet kan reelt ikke afskaffes, da det sikrer dokumentation af at de relevante vurderinger og overvejelser er inddraget før kommunens afgørelse om forsørgelsesgrundlag. Kompleksiteten i det arbejde bestemmes af de lovbetingede dokumentationskrav. De socialmedicinske afdelinger anbefaler, at man fastholder det tværfaglige forum til at drøfte relevante sager i, men at de lovbetingede dokumentationskrav og sagsgangen omkring et møde gøres væsentligt mindre og mere overskuelig for både sagsbehandler og sundhedskoordinator. Dette kan en forenkling af lovkompleksheden f.eks. bidrage til.
Ligeledes anbefaler vi, at den sundhedsfaglige rådgivning inddrages oftere og tidligere, og gerne så tidligt som muligt, mhp. at få iværksat de rette indsatser, udredninger og behandlinger frem for nu, hvor vi desværre alt for ofte først møder borgerne, når de har været ude af arbejdsmarkedet i 4-6 år. En tidlig indsats vil medføre en kortere gennemsnitlig sagstid, hvilket betyder besparelser og større tilfredshed, både hos borgerne og de involverede fagprofessionelle. Tidligere indsatser vil således kunne bidrage til den ønskede besparelse på 3 milliarder kroner.

Det anføres af ekspertgruppen, at selve konstruktionen af rehabiliteringsteamet er tung og begrænser kommunens mulighed for at tilrettelægge indsatser på en fleksibel måde (s. 87).

Ud fra en faglig og socialmedicinsk betragtning er tilrettelæggelse af rehabiliterende indsatser for borgere med komplekse biopsykosociale udfordringer både en vigtig og nødvendig forudsætning for at bedre funktionsevnen og dermed også mulighederne for at opnå tilknytning til arbejdsmarked eller uddannelse. Det er en tværfaglig opgave, der kræver både faglig ekspertise og viden for at kunne vurdere hvilke indsatser, der er relevante og rækkefølgen af de forskellige indsatser. Ved at nedlægge et tværfagligt forum, der har fokus på rehabilitering og alene lade det være op til sagsbehandler at beslutte, hvilke indsatser, der skal iværksættes og hvornår, fjerner man den sundhedsfaglige viden og ekspertise i de biopsykosocialt mest komplekse sager, som i den grad kalder på en helhedsorienteret tværfaglig tilgang.

Vi anbefaler, at den fremtidige beskæftigelsesindsats skal sikre:

- at der sker en tidlig identificering af, hvem der er i risiko for at miste tilknytning til arbejdsmarked eller uddannelse, eller væsentlige helbredsforringelser, hvis der ikke iværksættes en specialiseret rehabilitering
- at sagsbehandlere har adgang til specialiseret uvildig sundhedsfaglig rådgivning inden for arbejdsrettet rehabilitering
- at der sikres en helhedsorienteret og tværfaglig indsats og koordinering for de mest udsatte borgere, hvor funktionsevnenedsættelsen skyldes komplekse biopsykosociale udfordringer
- muligheden for at, der iværksættes rehabiliterende indsatser til at bevare og udvikle det enkelte menneskes funktionsevne
- muligheden for at iværksætte rehabiliterende indsatser mhp. at styrke menneskers muligheder for tilknytning til arbejdsmarkedet, bl.a. ved at støtte op om socialansvarlige virksomheder der tilbyder et rummeligt arbejdsfællesskab
- at der skabes sammenhæng – både for det enkelte menneske og i de offentlige systemer således, at det enkelte menneske oplever tryghed og forudsigelighed, hvilket øger deres muligheder for at modtage rehabilitering
- at der skabes sammenhængende og nedskrevne forløb således, at medarbejdere i alle forvaltninger og i sundhedsvæsenet tydeligt kan se deres rolle og ansvar i et rehabiliteringsforløb
- at der stilles krav om fagligt baserede retningslinjer for de kommunale indsatser, kvalitetssikring af disse og løbende nødvendig dataindsamling og forskning

Med venlig hilsen

Socialmedicin og Rehabilitering, Regionshospitalet Gødstrup, Region Midtjylland
Arbejds- og Socialmedicinsk Afdeling, Holbæk Sygehus, Region Sjælland
Socialmedicinsk Enhed, Aalborg Universitetshospital, Region Nordjylland
Afdeling for Socialmedicin, Frederiksberg Hospital, Region Hovedstaden

CFR Ressourceforløb
Gunnar Clausens Vej 90, 8260 Viby J

Beskæftigelsesministeriet

SOCIALE FORHOLD OG BESKÆFTIGELSE
Job, Udsatte og Socialpsykiatri
Aarhus Kommune

CFR Ressourceforløb
Gunnar Clausens Vej 90
8260 Viby J

Høringssvar i forhold til anbefalingerne fra ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats.

Tillidsrepræsentanterne i ressourceforløbsafdelingen i Center for forebyggelse og rehabilitering (CFR) i Aarhus Kommune skal hermed afgive høringssvar i forhold til anbefalingerne fra ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats.
CFR rummer indsatser efter både social- og beskæftigelseslovgivningen og har blandt andet stor erfaring med borgere med socialpsykiatriske udfordringer.

Først og fremmest vil vi gerne anerkende ambitionen om at forenkle beskæftigelsesindsatsen. De mange proceskrav i den nuværende lovgivning understøtter ikke i tilstrækkelig grad det tværfaglige arbejde på tværs af lovområder og de foreslåede ændringer er et stort skridt i den rigtige retning.

Målgrupper
Vi er enige i tanken om at minimere antallet af målgrupper. Få, tydeligt afgrænsede, målgrupper vil fjerne flere elementer af usikkerhed og kompleksitet for borgerne. Det vil være langt mere enkelt at gennemskue, hvor man "hører til" og hvilke regler der er for den givne målgruppe.

I anbefalingerne fremgår det, at der fortsat skal ske tværfaglig koordination for borgere med sager i flere forvaltninger, ligesom det foreslås at der igangsættes tiltag for at understøtte mere sammenhængende indsats på tværs. Endelig anbefales det at tydeliggøre at beskæftigelsesindsatsen for borgere længst fra arbejdsmarkedet skal have en helhedsorienteret indsats.

Vi bakker fuldt ud op om de anbefalinger. Dog ser vi en risiko for at målgruppen for jobhjælpsindsats får en del underkategorier i forhold til, hvor stort borgernes behov for tværfaglig koordination er.

Vi anbefaler, at der oprettes en målgruppe for borgere, der har sager i både beskæftigelses- og socialforvaltningen – den kunne hedde "Helhedsorienteret jobindsats".

Det er vores erfaring, at beskæftigelsesindsatsen på tværs af forvaltninger kræver en særlig grad af koordination og koblingskompetence. En succesfuld indsats fokuserer på borgerens ønsker og behov og trækker på principperne i relationel velfærd.
En selvstændig målgruppe vil bidrage til at sikre de nødvendige specialiserede kompetencer hos medarbejderne.

Samtaler
Ekspertgruppen anbefaler, at kontaktforløbet forenkles og at kravene til samtalekadence fjernes. Vi vurderer, at det giver god mening at fjerne proceskrav omkring samtaler og i stedet fokusere på et kontaktforløb drevet af, hvad der giver mening for borger og sagsbehandler.
Ifølge anbefalingerne vil det føre til, at der afholdes 500.000 færre samtaler end i dag. Vi vil gerne advare mod at man antager, at et mere frit kontaktforløb udmønter sig i færre samtaler for borgere længst fra arbejdsmarkedet. Det er vores erfaring, at det er samtaler og den gode relation, som gør en forskel for de borgere, der har sager på tværs af forvaltninger. Disse borgere har sjældent overskuddet til selv at tage initiativ og det er derfor afgørende, at jobcentret påtager sig ansvaret for kontakten.

Derudover viser både forskning og erfaring at det er medarbejderens tro på borgeren, der er afgørende for at borgeren tager de næste skridt i sin udvikling. For borgerne længst fra arbejdsmarkedet er der flere skridt, der skal tages, inden der opnås lønnet tilknytning til arbejdsmarkedet. Det kan være udredning og behandling, eksponering i trygge rammer eller hjælp til sociale udfordringer. Fælles for alle er, at borgeren skal turde tage skridt ud i usikkerhed med risiko for at fejle. Det er i det fysiske møde sagsbehandler kan formidle troen på borgeren og skabe mening med forløbet. Derfor er det afgørende at sagsbehandler fortsat har muligheden for at vurdere, at en fysisk samtale er nødvendig.

Dette underbygges i øvrigt af den borgertilfredshedsundersøgelse Aarhus kommune netop har gennemført. For borgere langt fra arbejdsmarkedet er det tydeligt, at de personlige samtaler giver større borgertilfredshed end telefoniske og digitale samtaler. Det er også vores oplevelse, at de personlige samtaler giver størst udbytte i det samlede borgerforløb.

Af samme årsag vil vi advare mod en større udvidelse af mulighederne for fritagelse. Formuleringen i anbefalingerne om bedre mulighed for fritagelse ved "svære psykiske lidelser eller misbrug" er meget bred og kan omfatte en stor del af de borgere, der har sager i flere forvaltninger.
Vi vil opfordre til, at man i stedet formulerer fritagelsesmulighederne ud fra borgernes mulighed for at deltage. Det kunne være ved lange eller hyppige

indlæggelser samt ved massivt behov for støtte til almindelig daglig livsførelse.

Årlig opfølgning og nedlæggelse af rehabiliteringsteams
I anbefalingerne foreslås at nedlægge rehabiliteringsteams og indføre en årlig opfølgning, hvor der skal tages stilling til, om borgeren er på rette forsørgelse.
Vi har forståelse for forslaget om at nedlægge rehabiliteringsteams, da det er et tungt administrativt system, der ikke giver meget mening for borgerne. Det vurderes dog, at en stor del af den administrative besparelse vil blive brugt på den årlige opfølgning i stedet.

Vi ser en stor risiko for, at den årlige opfølgning kan blive en omfattende administrativ opgave, som ikke nødvendigvis er meningsfuld for borgeren. En årlig opfølgning kan give mening i de tilfælde hvor kontakten mellem borgeren og jobcentret har været sporadisk, men når der er et tæt løbende samarbejde, kan det blive en unødvendig ekstra samtale og dokumentation, der ikke bidrager med noget nyt.

Vi vil opfordre til, at man finder andre måder at sikre fremdrift end ved at indlægge et proceskrav, som i de fleste tilfælde ikke vil bibringe værdi.

Sundhedsfaglig rådgivning og vurdering
Det anbefales at klinisk funktion fortsat skal inddrages i vurderingen af om en borger er berettiget til fleksjob eller førtidspension. Derudover lægges der op til at kommunerne stadig skal anvende klinisk funktion ved behov for sundhedsfaglig rådgivning og vurdering i løbende sager.

Vi bakker op om, at der skal inddrages neutral sundhedsfaglig rådgivning i vurderingen af, om en borger er berettiget til fleksjob eller førtidspension. Det vurderes dog, at det vil være hensigtsmæssigt at åbne op for at andre end klinisk funktion kan lave udredninger og vurderinger i løbende sager. Det har vist sig at udredninger ved klinisk funktion er en flaskehals, hvor kun de meget komplekse sager tages ind og ventetiden ofte er lang. Det vil være hensigtsmæssigt, at der kan indhentes mere simple udredninger, tidligere i borgernes forløb, ved andre leverandører. Det kunne f.eks. være en speciallægevurdering af borgerens skånehensyn.

Resultatbaseret opfølgning

Der anbefales en ny model for styring af beskæftigelsesindsatsen, som skal baseres på resultater frem for proces.

Vi bakker op om et ændret styringsparadigme, men ser to udfordringer med den foreslåede model.

For det første er det problematisk, at alle målgrupper tælles med i målet om selvforsørgelse efter 6 mdr. på ydelse. Målgruppen for jobhjælpsindsats er netop defineret ved ikke at kunne blive selvforsørgende inden for 6 mdr., så der er en indbyrdes modstrid i at tælle dem med i resultatmålet.

For det andet fremmer målene ikke, at kommunerne prioriterer en tværfaglig helhedsorienteret indsats for borgerne længst fra arbejdsmarkedet. Vi opfordrer til, at der udarbejdes resultatmål, som understøtter en sådan prioritering. Af samme årsag vil vi opfordre til at man fastholder Hovedloven, da den sikrer, at der er lovkrav om helhedsorienteret indsats.

Slutteligt bakker vi fuldt op om anbefalingen om, at der skal arbejdes struktureret med at opbygge viden om virksomme indsatser for udsatte borgere.

Med venlig hilsen

Anne-Wiebke Paul
Tillidsrepræsentant DS

Anja Maria Jensen
Tillidsrepræsentant HK

Social, Sundhed & Omsorg og Beskæftigelse
Sekretariatet

Prinsens Alle 5
8800 Viborg

Beskæftigelsesministeriet
ATT: Beskæftigelsesminister
Ane Halsboe-Jørgensen
Holmens Kanal 20
1060 København K

Dato: 29. august 2024

Sagsbehandler: vplni

Direkte tlf.: 87 87 45 00
Direkte e-mail: lni@viborg.dk

Høringssvar fra Beskæftigelsesudvalget i Viborg Kommune vedr. anbefalinger fra ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats

Beskæftigelsesudvalget i Viborg Kommune vil gerne kvittere for et grundigt arbejde af ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats. Vi kan med tilfredshed konstatere, at anbefalingerne indeholder mange af de vigtige forhold, som Beskæftigelsesudvalget også drøftede på mødet med formanden for ekspertgruppen undervejs i processen.

Vi er enige i ekspertgruppens anbefalinger om færre målgrupper, færre særregler, færre proceskrav, større frihed med mulighed for individuelle tilrettelagte indsatser for borgerne, regelforenkling og resultatstyring. Dette anser vi som helt centralt for en fremtidig beskæftigelsesindsats, hvor borgerne får en meningsgivende og værdig indsats og hvor der er tillid og frihed til vores faglige dygtige medarbejdere. Vi ved, at samspillet og relationen mellem borgeren og medarbejderen er vigtig for at hjælpe borgeren godt videre, hvilket understøttes af anbefalingerne.

Vi er også enige i den del af anbefalingerne, som vægter resultatstyring og kerneopgaven om at få ledige og sygemeldte borgere i beskæftigelse. Det har vi som udvalg allerede stort fokus på, herunder at arbejdsmarkedet kan få den nødvendige arbejdskraft, ligesom vi allerede via refusionstrappen har økonomisk incitament til at løse vores kerneopgave.

Vi er imidlertid bekymret for kravet om en samlet besparelse på 3 mia. kr. på landsplan. Med besparelsen er der risiko for, at ledige og sygemeldte langt fra arbejdsmarkedet ikke vil kunne få den rigtige indsats og overlades til passivitet og ensomhed. Det kan medføre at flere borgere ender på førtidspension.

Vi anerkender, at der er mange forskellige interesser herunder relevante særinteresser. Trods dette bakker vi fuldt ud op om ekspertgruppens anbefalinger og den retning, der sættes. Det er vigtigt, at paradigmeskiftet med større frihed og fokus på værdighed i borgernes møde med beskæftigelsessystemet gennemføres i sin helhed.

Med venlig hilsen
Beskæftigelsesudvalget i Viborg Kommune

Anders Bertel
Formand

Lise Bertelsen
Næstformand

Høringssvar vedr. anbefalinger fra ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats

Videnscenter om handicap og Sammenslutningen af Unge Med Handicap (SUMH) vil gerne takke ekspertgruppen for dens arbejde med anbefalingerne til fremtidens beskæftigelsesindsats samt for muligheden for at inddrage Beskæftigelsesministeriet i relevant viden på området.

Der er flere positive antrit i anbefalingerne, der kan understøtte en styrket tilknytning til arbejdsmarkedet for mennesker med handicap. Videnscenter om handicap og SUMH har dog samtidig en række bekymringer, som vil blive adresseret med afsæt i en undersøgelse, som klarlægger og beskriver mennesker med handicaps og virksomheders syn på barrierer og potentialer i beskæftigelsesindsatsen. Undersøgelsen er foretaget af Videnscenter om handicap, SUMH og Dansk Handicap Forbund og kan findes her.

En behovsstyret jobindsats

Videnscenter om handicap og SUMH ser et stort potentiale i en mere individuelt rettet jobindsats for mennesker med handicap, idet behovene inden for målgruppen ofte er meget forskelligartede. Det betyder også, at der er brug for en individuel og forskelligartet indsats for at understøtte tilknytning og fastholdelse til arbejdsmarkedet. Samtidig ønsker Videnscenter om handicap og SUMH at påpege, at der kan være behov for at se på, hvordan man kan sikre, at alle kommuner kan tilbyde en relevant indsats med respekt for friheden til at skabe nødvendige tilpasninger. Det kan fx være igennem rettigheder eller retningslinjer for beskæftigelsesindsatsen

Forslaget om forenklingen af målgrupperne fra 13 til 5 og afskaffelsen af en række ydelsesgrupper kan være et skridt i den rigtige retning, hvis indsatsen i stedet fokuserer på mennesker med handicaps behov i jobindsatsen. Dette kan også lette administrationen. Det er dog en bekymring, at nogle borgere kan blive overset i indsatsen, hvis de ikke har viden eller ressourcer til at gøre opmærksom på egne behov. Derfor er det vigtigt, at sammenfletningen af de mange mål- og ydelsesgrupper i implementeringen af denne forenkling følges af en grundig behovsafdækning blandt mennesker med handicap såsom screening eller lignende metoder (se 'Fremtidens beskæftigelsesindsats for mennesker med handicap').

Det kan for nogle borgere være det rigtige at sikre en pause fra deltagelse i beskæftigelsesindsatsen, og den foreslåede mulighed for at træde ud af beskæftigelsesindsatsen for en tid, kan altså være et positivt tiltag. Det samme gælder muligheden for at minimere antallet af samtaler, der i øjeblikket er styret af eksisterende proceskrav. Videnscenter om handicap og SUMH mener dog, at man risikerer at skabe en passiv, og ikke aktiv, beskæftigelsesindsats, i en kontekst af behovet for besparelser for målgruppen længst fra arbejdsmarkedet, hvis ikke dette monitoreres nøje. Der kan herved sættes spørgsmålstegn ved, om én samtale om året (fremdriftsgarantien) rent faktisk garanterer, at borgere under dette tiltag nærmer sig beskæftigelse. Ydermere kan det virke en smule arbitrært, at sagsbehandlere kan fritage hver fjerde borger fra samtaler, hvis behovet fx viser sig at gælde 29 pct. af borgerne, så det bør overvejes, hvorvidt dette tiltag skal afgrænses af en særlig procentsats.

Brobygning imellem arbejdsgivere og jobindsatsen:

Videnscenter om handicap og SUMH ser positivt på ønsket om at skabe en enklere indsats, der kan gøre det lettere at bygge bro til relevante arbejdsgivere og virksomheder, idet mange arbejdsgivere

oplever de nuværende processer og kontakten til jobcentrene som uigennemskuelige og kontraproduktive. De giver samtidig udtryk for, at der er behov for en øget forståelse for deres arbejdsområde, så det rigtige match imellem borger og virksomhed sikres (læs mere i 'Fremtidens beskæftigelsesindsats for mennesker med handicap').

Videnscenter om handicap og SUMH vil således fremhæve behovet for, at der sikres den nødvendige viden og opkvalificering til sagsbehandlere og jobkonsulenter, der skal understøtte brobygningen imellem beskæftigelsesindsatsen, borgere og arbejdsgivere. Yderligere oplever arbejdsgiverne et stort behov for, at de let kan henvende sig til den rette kontaktperson, som kan støtte borgere og arbejdsgivere med viden og metoder, der kan understøtte borgerens indtræden på arbejdsmarkedet både i opstarten og undervejs. På den måde peger både borgere og arbejdsgivere på, at man vil kunne undgå afslutningen af samarbejder, fordi den rette hjælp og støtte er modtaget rettidigt. Dette fokus fremgår ikke tydeligt i anbefalingerne og er ikke alene dækket af opkvalificering og uddannelse af sagsbehandlere.

Styrkelse af jobmobilitet og skabelse af nye jobtyper

Det er helt centralt, at beskæftigelsesindsatsen får et øget fokus på jobmobilitet og nye typer af job eller modeller for hurtig tilbagevenden til arbejdsmarkedet. Ekspertgruppen adresserer ikke specifikt behovet for "job carving", hvor job tilpasses medarbejdere med handicap, men det er afgørende, at mennesker med handicap tilbydes den rigtige vej ind på arbejdsmarkedet. Sådanne tiltag kan bl.a. falde under en mere behovsstyret tilgang, men der er behov for et yderligere fokus på skabelsen af nye jobtyper, fordi fleksible og målrettede jobtilbud såsom lønnede timer igennem lang tid har vist sig at være et effektivt værktøj. Ekspertgruppen kunne med fordel fremhæve vigtigheden af, at jobcentre, a-kasser og virksomheder er opmærksomme på rekruttering til specifikke arbejdsopgaver frem for stillinger med låste arbejdsopgaver.

Implementering og kommunalpolitisk forankring

Hvad angår implementerings- og forankringsaspektet af anbefalingerne, ser Videnscenter om handicap og SUMH flere udfordringer og bekymringer. Først og fremmest risikeres det, at mennesker med handicap tabes af syne, hvis ikke landets kommuner løbende skal forholde sig politisk til området. Flere undersøgelser viser, at dette er en reel risiko, så det er positivt, at reformen forankres kommunalpolitisk i implementeringsfasen fra 2026-2029, men herefter er organiseringen fri, og Videnscenter om handicap og SUMH er bekymrede for, at en fremtidig forankring uden for det kommunalpolitiske system ikke er tilstrækkeligt for at fastholde den nødvendige opmærksomhed på området, der har sikret, og fortsat understøtter, den positive udvikling i beskæftigelsen for mennesker med handicap.

Herudover ser vi det som kontraproduktivt at skære ned på vidensaktører og -institutioner, der netop kan være med til at sikre en god overgang til den nye beskæftigelsesindsats, med besparelser for øje. I en tid med afspecialisering på handicapområdet og en markant overgangsfase for hele beskæftigelsesindsatsen, der fordrer store omstillinger hos nogle af landets centrale aktører på området, vil vi pege på, at der netop er behov for specialiseret viden om handicap og beskæftigelse. Hertil rækker den foreslåede pulje på 22 mio. kr. ikke langt, og det er afgørende, at kommuner, arbejdsgivere og mennesker med handicap har adgang til relevant, praksisnær viden og rådgivning.

Vi står naturligvis til rådighed for yderligere uddybning eller ved spørgsmål til dette høringssvar og bidrager gerne i fremtidige processer og arbejde med beskæftigelsesindsatsen.

Med venlig hilsen

Sammenslutningen af Unge med Handicap og Videnscenter om handicap

For yderligere kontakt:

Videnscenter om handicap

Konsulent, Mads Brix Monggaard
Email: mb@videnomhandicap.dk
Telefon: 9282 4585

Sammenslutningen af Unge Med Handicap

Chefkonsulent, Andreas Kallestrup
Email: andreas@sumh.dk
Telefon: 4888 0045

10.09.24

Høringssvar angående 'Fremtidens Beskæftigelsesindsats'. Udarbejdet af Væksthuset.

Dette dokument indeholder Væksthusets høringssvar angående 'Fremtidens Beskæftigelsesindsats', indsendt på opfordring af Beskæftigelsesministeriet.

Baggrunden for svaret er Væksthusets 30 års praksiserfaring med beskæftigelsesindsatser for borgere i udsatte positioner på vegne af en lang række kommuner. Aktuelt samarbejder Væksthuset med over 1500 borgere dagligt om inklusion i job og uddannelse. Dertil har Væksthuset siden 2015 forsket på feltet og står blandt andet bag forskningsprojektet *Beskæftigelsesindikatorprojektet* (BIP), analyser af beskæftigelsesindsatser for borgere med indvandrerbaggrund, analyser af løntimeindsatser samt to ph.d.-afhandlinger om hhv. borgeres oplevelser af beskæftigelsesindsatsen og om Faglig Refleksiv Praksis. Væksthuset har også bidraget med et bilag om faglighed og værdighed til Ekspertkommissionens arbejde.

Helt overordnet bakker Væksthuset i meget store træk op om Ekspertkommissionens anbefalinger, der er præget af stor grundighed og indsigt på feltet. En lang række forslag har vi derfor ikke andre kommentarer til end 'god idé'. Nedenstående er udvalgt en række elementer, som vi derimod er mere skeptiske/kritiske overfor. Vi har valgt at kommentere relativt kortfattet på disse. Vi står til rådighed for uddybning. Kommentarerne handler om indsatser for borgere med andre problemer end ledighed, og altså ikke arbejdsmarkedsparate og dagpengemodtagere.

Færre proceskrav – større frihed

Anbefalingerne er gennemsyret af en lang række forslag til ensretning af lovgivning og målgrupper samt fjernelse eller reduktion af en række proceskrav og dokumentationskrav.

Væksthuset bakker entydigt op om denne ambition. Alt for mange ressourcer, hos såvel jobcentre som leverandører af beskæftigelsesindsatser, har været brugt på at 'betjene systemet' frem for borgeren eller resultatmålet. Friheden til at sætte ind med rette indsatser til rette borgere på rette tidspunkt bør være en rød tråd igennem hele reformen. Forskning og praksiserfaringer støtter op om dette fokus.

Advarsel mod fravær af minimumsindsatser

Selvom vi, som skrevet ovenfor, bakker op om mere frihed og færre proceskrav, så er vi dog bekymret for, om fraværet af krav til indsatser for borgere med andre problemer end ledighed (kategorien jobhjælpsindsats i anbefalingerne) kan resultere i, at disse borgere slet ikke får en beskæftigelsesindsats.

I anbefalingerne lægges op til, at kommunerne er forpligtet til én årlig samtale, men ikke til at give et aktivt tilbud til denne gruppe (s. 85). Vi anerkender ambitionen om her at fjerne proceskrav og lade

kommunerne give meningsfulde tilbud til borgerne. Risikoen er dog, at kommuner helt kan fravælge tilbud til disse borgere. Vi ved fra vores store kendskab til kommuner og dialoger med beskæftigelseschefer, at manglende krav til minimumsindsatser kan betyde, at pengene føres over til andre kommunale budgetter. Der lægges ganske vist op til en *fremdriftsgaranti* (s.86) for borgerne, men det er uklart, hvordan denne skal forstås. Som vi læser teksten, så har borgerne altid ret til at bede om en samtale, men ikke ret til at bede om indsatser. Vi ved fra forskningen (bl.a. BIP), at parallelle indsatser, hvor der er et jobrettet spor, øger borgeres jobchance, mens ingen indsats eller kun sociale eller sundhedsindsatser mindsker jobchancen. Ligeledes ved vi fra forskning i afmagtsmekanismer, at borgere vælger indsatser og hjælp fra, fordi de ikke kan overskue det eller kan se meningen lige nu, men at dette fravælg risikerer at forværre deres situation.

Vi anbefaler derfor, at der enten kommer et lovkrav om minimumsindsatser, at borgeren får ret til at kræve indsatser eller at tilsynet med kommunerne har fokus på, at borgere ikke går uden hjælp. Vi ved også at kontinuerlige indsatser er vigtige, så det nytter ikke noget med fx 4 ugers aktivering en gang om året. Der skal være en kontinuerlig hjælp med fokus på fremdrift og parallelle indsatser.

I den forbindelse anbefaler vi også, at der for alle borgere bør være et beskæftigelsesspor parallelt med øvrige indsatser indenfor socialområdet, sundhedsområdet og/eller familieområdet. Beskæftigelsessporet behøver ikke være fx virksomhedspraktik i 25 timer, men kan fx bestå af besøg på arbejdspladser eller sondering af mulige jobområder samtidig med, at der fx arbejdes med familien eller med sociale indsatser.

Kritik af besparelser på 'Øvrig vejledning og opkvalificering'.

Der anbefales at spare 1 milliard på redskabet 'øvrig vejledning og opkvalificering (ØVO)' (s.33). Dette begrundes blandt andet med, at der ikke er klar evidens for effekter af dette redskab under et. I stedet skal virksomhedsrettede indsatser (praktik, lønnede timer, løntilskud) prioriteres.

Dette forslag ser vi som stærkt problematisk af to grunde.

For det første bygger undersøgelser af dette redskab på den forkerte præmis, at man kan sammenligne og måle effekten af fx virksomhedspraktik overfor 'øvrig vejledning og opkvalificering'. Dels indeholder ØVO-tilbud en lang række forskelligartede indsatser (korte kurser, længevarende parallelle indsatser, samtaler, mestringsforløb, besøg på arbejdspladser, vejledninger og meget mere). Disse slås sammen til én kategori og måles, hvilket giver misvisende gennemsnitstal. For det andet leveres ØVO-indsatser meget ofte i kombination med fx praktik eller lønnede timer. Typisk er det ØVO-indsatserne, der sikrer parallelitet og helhedsorientering. Dette risikerer man at fjerne.

For det andet går fjernelse af mange ØVO-tilbud stik imod ønsket om en individuel, skræddersyet og værdig indsats. Det er netop ØVO-redskabet, der indeholder de største frihedsgrader til at sammensætte indsatser, hvor der indgår eksempelvis mestring, hjælp til at opsøge læge og lønnede timer. Problemet er ikke ØVO-redskabet, men styringen i valg af redskaber. På trods af frihedsambitionen, så lægger Ekspertkommissionen netop alligevel her op til styring i valg af redskaber – ved at udpege de virksomhedsrettede redskaber som de rette til fordel for ØVO-redskabet. Vi har gennem årene set utallige eksempler på, at også virksomhedspraktik, løntilskud og øvrige virksomhedsrettede indsatser er blevet sat i værk for at leve op til proceskrav fremfor fordi de gav mening for borgerne. Vi mener derfor, at det er kontraproduktivt at udpege netop ØVO-tilbudene som

der, hvor der skal spares. Det går imod, hvad der virker, og det går imod ambitionen om det individuelle.

Vi anbefaler at lade det være op til kommunerne selv at finde besparelser og selv vælge, hvordan de vil sammensætte tilbud af de gode redskaber, der findes. Selvom vi er kritiske over for, om det er muligt at spare 3 milliarder uden at det går ud over effekt og kvalitet, så vil vi, uanset besparelsesambition, anbefale, at man undgår at styre på, hvor der skal spares, når det angår indsatser til borgere. Det må netop være op til den enkelte kommune at vurdere, hvordan pengene gør bedst gavn ift. de tilbud og muligheder, der findes lokalt.

Investér i beskæftigelsesfaglighed og opkvalificering

Det er positivt at der lægges op til styrket beskæftigelsesfaglighed og opkvalificering af sagsbehandlere. Vi mener, at det er altafgørende, at faglighedsniveauet udvikles og løftes, hvis ambitionen om øget frihed skal føre til bedre resultater og værdighed. Beskæftigelsesindsatsen har i dag ikke et fælles faglighedsbegreb eller fælles bud på relevant opkvalificering, men netop ønsket om at skræddersy tilbud, der opleves relevante og meningsfulde for den enkelte borger, bør gå hånd i hånd med opkvalificering på feltet.

Efter 30 år med en aktiv beskæftigelsesindsats og knap 20 år med jobcentre og dermed en meget stor erfaringsbase angående indsatser og metoder samt et stort forskningsfokus på beskæftigelsesindsatsen for borgere med komplekse problemstillinger, er der i dag et momentum for at basere indsatser på en egentlig beskæftigelsesfaglighed, hvor borgere mødes af kompetente fagprofessionelle med indsigt i virksomme metoder og tilgange samt relevant forskning, teorier og begreber og evnen til at omsætte dette til skøn og involvering i mødet med borgerne. Det kræver så, at kommunerne, uanset, hvor selve indsatsen bliver forankret, tager ejerskab for fagligheden og får ressourcerne til at udvikle den både lokalt og landsdækkende.

Vi anbefaler derfor, at der afsættes betydelige midler til løbende opkvalificering på faglighed (og ikke kun på procesoverholdelse og lovgivning, som det er mange steder i dag). Opkvalificeringen bør foregå i tæt samspil med relevant forskning, såvel kvantitativ som kvalitativ. Opkvalificeringen bør ikke kun målrettes frontpersonalet, men i høj grad også ledere (ledelsesmæssig beskæftigelsesfaglighed) og hele organisationer i stil med, hvad man kender fra andre professions- og fagfelter. Endvidere anbefaler vi, at beskæftigelsesfaglig opkvalificering kan tilbydes bredt – også til frontpersonale i fx sundheds- og socialsektorerne alt efter, hvordan kommunerne vælger at organisere indsatserne. På den måde styrkes beskæftigelsessigtet som et tværgående sigte fremfor kun at være forankret i fx et jobcenter.

Derudover anbefaler vi, at der nedsættes et rejsehold eller en faglig ekspertgruppe eller lign. som enten kan være selvstændig organiseret, forankret i STAR eller et andet sted, som løbende samler både forskningsmæssig og praksisbaseret viden, og som kan rekvireres af kommunerne til sparring og hjælp. Det kan overvejes i den forbindelse at se på, om fx STAR skal have en ny rolle, som er mere lærende og løftende end kontrollerende og advarende. På samme måde kan det overvejes at tilbyde hjælp til kommuner, der klarer sig markant dårligere end andre på resultatmål, fremfor at 'advare om at blive sat under administration'. Vi anerkender dog behovet for også at have sanktionsmuligheder.

Eksperimenter med digitalisering og AI-understøttet arbejde

Ekspertgruppen kommer kun i meget lille omfang ind på potentialerne ved AI. Vi vil anbefale, at der lokalt, men gerne centralt understøttet, eksperimenteres med brugen af AI både som et fagligt understøttende værktøj og som et potentielt besparelsesværktøj – særligt i forbindelse med fx opsummering af samtaler, referater af dokumentation, henvisninger til lov m.m. Væksthuset eksperimenterer aktuelt med dette og ser betydelige potentialer, om end det er for tidligt at garantere sådanne endnu. Der bør dog være en mulighed for at finde besparelser netop på sådanne administrative processer fremfor fx på indsatser til borgere.

Løbende udvikling og afprøvning

I mange år har der på beskæftigelsesfeltet hersket en 'implementeringslogik', hvor puljer (typisk fra STAR) har været brugt til at implementere best practice (fx Flere skal med). Vi anbefaler, at der i stedet sættes penge af til løbende forskning, metodeudvikling og afprøvninger på feltet. I takt med at der sker forandringer på arbejdsmarkedet, i gruppen af ledige og på felter som faglighed, digitalisering m.m. bør der løbende sættes midler af til relevant forskning og afprøvninger til gavn for feltet. Det ensidige implementeringsfokus overser innovationsmuligheder ved at insistere på implementering af 'det vi ved virker aktuelt'. CUBB-forløbet mellem Aalborg Universitet og en række jobcentre samt Væksthusets aktuelle ansøgning til innovationsfonden om 'fremtidens digitale kompetencer og gaming' samt det tidligere BIP projekt er alle eksempler på innovation, der kun finder sted, fordi der findes midler og risikovillighed til at gå nye veje fremfor at implementere eksisterende viden.

På vegne af Væksthuset Leif Tøfting Kongsgaard, Direktør

D. 15.09.2024

Til Beskæftigelsesministeriet
Vedrørende:
Høring af anbefalinger fra ekspertgruppen til fremtidens beskæftigelsesindsats

Kære Beskæftigelsesministerie
Tak for muligheden for at afgive mit høringssvar og bidrag, til jeres kommende drøftelser for fremtidens beskæftigelsesindsats.

Indledning:
Jeg ønsker hermed at bidrage til en øget opmærksomhed på hvordan man kan sikre kvalificeret arbejdskraft til arbejdsmarkedet, øge arbejdsstyrken og samtidig minimere antallet af borgere på offentlig forsørgelse, herunder borgere på ledighedsydelse.
Dette kan gøres ved at holde en særlig opmærksomhed på mulighederne for opkvalificering af borgere, der har fået varige skånebehov/handicap.

Baggrund:
For at give kontekst til mine bemærkninger, vil jeg kort introducere mig selv:
De sidste 16 år har jeg arbejdet med de fleste af LAB-lovens målgrupper, undtagen dagpengemodtagere og jobparate kontanthjælpsmodtagere.
Dette som beskæftigelsesrådgiver, jobkonsulent, holdleder på forløb, projektmedarbejder, mentor, jobfacilitator og de sidste 3 år som uddannelseskonsulent for medarbejdere og borgere i LAB-lovens målgrupper:
Sygedagpenge, jobafklaringsforløb, revalidender, ressourceforløbsborgere, borgere i fleksjob, på ledighedsydelse, førtidspensionister, skånejobbere og selvforsørgende. Borgere henvist af AES i forhold til uddannelsesplaner med uddannelsesgodtgørelse samt borgere tilknyttet vores afdeling, men som er i ansættelse ved arbejdsgivere.

Uddybning:
De sidste 3 år har jeg haft tiltagende fokus og opmærksomhed på borgere der har fået udfordringer i form af varige skånebehov/handicap, der gør at de ikke kan vende tilbage til deres hidtidige fag, herunder uddannelses- og beskæftigelsesområde.
Som uddannelseskonsulent har jeg som mange andre "tumlet" rundt i mængden af lovgivning, bekendtgørelser, vejledninger, ordninger, støttemuligheder, gratis og lokale tilbud m.m.

Jeg kan nu endelig sige "Jeg ved at opkvalificering rykker og jeg kan se hvor meget det fremadrettet kan komme til at rykke". Fordi vi kan højne borgernes arbejdsevne – ofte væsentligt, hvis vi kompenserer for deres skånebehov med opkvalificering til Brancheskift.
Sådan at de enten kan genindtræde på det ordinære arbejdsmarked, alternativt at de kan komme i betragtning til et fleksjob, hvor skånebehov faktisk kan tilgodeses og de dermed også får mulighed for at øge deres arbejdstid.

Udfordring 1.
Fokus på vejledning:
Jeg har igennem de sidste par år været opsøgende og undersøgende på at finde kollegaer/sparringspartnere i andre jobcentre. Men jeg tror efterhånden, at jeg er den eneste uddannelseskonsulent på landsplan inden for ovenstående målgrupper.

Mange steder er der overordnede uddannelseskonsulenter ansat i jobcentrene, men de arbejder hovedsageligt med målgrupperne dagpengemodtagere og jobparate kontanthjælpsmodtagere, men er ansat til at dække hele jobcentrets målgrupper. Nogle steder er det den enkelte beskæftigelsesrådgiver, der også er ansvarlig for at vejlede om uddannelse og opkvalificering samt lave skøn og vurdering.
De uddannelseskonsulenter/vejledere/beskæftigelsesrådgivere som jeg har været heldig at finde og komme i tale med, bliver i dialog med mig ret hurtigt opmærksomme på, at de ikke tænker opkvalificering for de borgere, jeg ovenfor har beskrevet. Eller famler i blinde efter ordninger, muligheder osv. oven i deres almindelige arbejde og uden sparringspartnere på trods af at de måske har taget uddannelse til uddannelses-, erhvervs, og karrierevejleder oveni deres uddannelse som socialrådgiver.

OBS: Jeg kan være urolig for at tendenserne jeg ser hos os, kan være dækkende for hele landet. I forhold til at vi har afklaret arbejdsevnen uden først at tænke på relevansen/behovet for opkvalificering.

Udfordring 2.
Målinger og opkvalificering af borgere med handicap/varige skånebehov:
STAR kan trække mange slags tal, men de kan ikke se, hvad jeg ser, når jeg ser ind i de enkelte målgrupper, enkelte borgere, herunder ledige fleksjobbere.
Jeg ser at de ofte raskmeldes til eller afklares til fleksjob eller arbejdsområder hvor deres skånebehov ikke kan tilgodeses.
At fleksjobbere er i job hvor skånebehov ikke fuldt er tilgodeset og at de meget ofte mangler kompetencer der er efterspurgte på arbejdsmarkedet og derfor sidder unødigt fast i ledighed.
Dette vel fordi man ikke har haft stort nok fokus på at opkvalificere før man afklarer til målgruppeskift eller fleksjob. Hidtidig lovgivning har været med mange gode intentioner, men målinger og økonomi har nok mest bidraget til et fokus på målgruppeskift.

OBS: En almindelig ledig borger, vil kunne stå til rådighed for det brede ufaglærte arbejdsmarked – selv uden kompetencer. Men en ledig fleksjobber med varige fysiske skånebehov og måske oveni manglende danskkundskaber vil yderst sjældent kunne det.

Hvis STAR kan trække tal over hvor mange ledige fleksjobbere der opkvalificeres, så burde man for længst have hæftet sig ved hvor lidt midler der bruges på at opkvalificere dem.
De ledige fleksjobbere har ligesom dagpengemodtagerne pt. ret til bl.a. 6 ugers jobrettet uddannelse, opkvalificering med arbejdsgiver erklæring og med kurser fra den regionale uddannelsespulje.
Man kan derfor fristes til at tro at der har været rigtig gode muligheder for at opkvalificere dem og undre sig over "hvorfor vi så ikke bare har gjort det".

<u>Men her nogle af udfordringerne</u>:
Det er næsten umuligt at opkvalificere ledige fleksjobbere, fleksjobbere i beskæftigelse og borgere med nedsat arbejdsevne/handicap generelt (indenfor alle nuværende målgrupper), uanset om det er pga. fysiske eller psykiske udfordringer. Medmindre de kan gennemføre opkvalificeringen på fuld tid.
<u>For uddannelsessystemet er ikke fleksibelt eller handicapvenligt.</u>
Uanset om vi taler om opkvalificerende kurser eller uddannelser så mødes borgerne og vi med at der er tale om fuld tid og at uddannelsesinstitutionerne skal tjene penge. Hvilket de ikke kan hvis forløb skal tilrettelægges på nedsat tid, deltids forløb eller at et kursus/uddannelse skal strækkes over en længere periode med færre dage eller timer.
Desuden kan der være en evig kamp mellem uddannelsesinstitutionen og jobcenteret, om hvem der skal levere eks. hjælpemidler, mentor eller SPS-støtte samt hvor hurtigt det kan igangsættes.

OBS: Jeg har igennem flere år søgt dialog med forskellige kursus og uddannelsesudbydere og det er da lykkedes for mig at finde enkelte der er villige til at strække sig langt. Og hvor det fører til at borgerens arbejdsevne og timetal kan kompenseres sådan at de kan komme tilbage til eller nærmere arbejdsmarkedet og på højere timetal. Men der er tale om meget få udbydere.
Enkelte vil gerne være fleksible hvis jeg lover at fylde et helt hold – men opkvalificering skal jo være med udgangspunkt i den enkelte borgers udfordringer, interesser, behov og på baggrund af hvad arbejdsmarkedet efterspørger. Så kan det jo ikke nytte at jeg sender alle afsted på f.eks. opkvalificering til det pædagogiske område eller at jeg holder dem i ledighed, indtil jeg har nok til at fylde et hold.

OBS: Vi taler om borgere med nedsat arbejdsevne på helt ned til få timer ugentligt. Og uddannelsesinstitutioner/kursusudbydere der ofte ligger i god afstand fra borgerens bopæl. Det betyder at borgeren kan risikere at have brugt sin daglige arbejdsevne allerede inden de har transporteret sig hen til en kursusudbyder.
Jeg spørger mig sig selv hvorvidt det er at overholde <u>"Lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af handicap".</u>

Er man ledighedsydelsesmodtager skal de 6 ugers jobrettet uddannelse tages i en sammenhængende periode, hvilket heller ikke altid er muligt – alligevel har de så brugt deres ret til 6 ugers jobrettet uddannelse, selvom de kun har taget en lille del af det.

OBS: på det i forhold til, at ekspertgruppen kun har tænkt 6 ugers jobrettet til dem i den fremtidige beskæftigelsesindsats.
Samt OBS på at det er helt unødvendigt at de skal gå ledige i 5 uger inden man kan igangsætte opkvalificering, når man fra start af ledighedsforløbet eller allerede forud for opsigelsen kan se, at de har behov for opkvalificering for at skånebehov bedre kan tilgodeses i næste job.

OBS: Desuden har især de regionale positivlister bidraget til, at det har været nemmere at se i hvilken retning der lokalt er gode jobmuligheder. Dette vil man ikke kunne med en landsdækkende positivliste. Da vi helst ikke vil opkvalificere til ledighed, har vi behov for også fremadrettet at have et lokalt indblik i arbejdsmarkedets behov.

Overvejelser/forslag:
At man i den fremtidige beskæftigelsesindsats er obs på at varige skånebehov/handicap ofte kan kompenseres med opkvalificering i form af kurser evt. i kombination med sidemandsoplæring, uddannelse, efteruddannelse og sprogundervisning. Derfor vil det ikke være nok at tænke ind i 6 ugers jobrettet uddannelse for ledighedsydelsesmodtager/ledige fleksjobvisiterede.
Opkvalificeringen skal kunne ske indenfor både det ordinære uddannelsessystem og hele efter og vider uddannelsessystemet.
Det har man glemt at indtænke i den nye lov om uddannelsesgodtgørelse/AES.

Jeg ved godt det hovedsageligt er faglærte der er mangel på, men det er langt fra alle der kan eller skal erhvervsuddannelsesvejen. Mange kan komme rigtig langt med kurser, akademiuddannelser eller ved at bygge ovenpå eksisterende kompetencer.

Jeg håber at i samtidige med udarbejdelse af den fremtidig beskæftigelsesindsats, også vil være obs på at vi kun kan øge arbejdsstyrken jf. ovenstående. Såfremt i holder jer obs på at lovgivning og de forskellige styrelser taler samme sprog/retning. F.eks. STAR og STUK i forhold til fleksibel opkvalificering/uddannelse og handicapkompensering.

At uddannelsesinstitutionerne skal forpligtiges til at rumme borgere med behov for mere fleksibel opkvalificering.

Hvis I nedlægger revalidering, skal I være obs på at ikke alle borgere selv har mulighed for at tage uddannelse på SU med handicaptillæg. Desuden har sagsbehandlingstiderne været alt for lange. Og ikke alle borgere har kunne opfylde reglerne for handicaptillæg på trods af at de ikke har kunne vende tilbage til hidtidig arbejds/erfaringsområde.
Så jeg kan ikke undgå at spørge, om de fremover så skal afklares til fleksjob (offentlig forsørgelse), være selvforsørgende eller om det ikke fortsat kan give mening at vi kan opkvalificere dem tilbage til arbejdsmarkedet.

At økonomien til opkvalificering følger med og at udgiften til opkvalificering i sidste ende spares på offentlig forsørgelse. I dag skal vi hele tiden skele til om og hvor vi kan finde pengene til opkvalificering. Og vi opkvalificerer generelt altid med korteste vej.

Udfordring 3.
Opkvalificering af medarbejdere:
Det er kva min erfaring nu blevet min opdagelse at alt for mange borgere er blevet målgruppeskiftet til ledighed eller afklaret til fleksjob uden fokus på evt. opkvalificeringsbehov, hvorfor de kan være endt på langvarig offentlig forsørgelse eller i job hvor skånebehov ikke kan tilgodeses og de derfor nedslides yderligere og bliver videreafklaret til førtidspension.

Overvejelser/forslag:
Hvad skal der til for at vende dette:
Den enkelte medarbejder er nødt til først at træde et par skridt tilbage, og forholde sig til, dels hvor omfattende skånebehovene er, sammenholde det med vedkommendes uddannelses-/erhvervserfaringsområde og dernæst i dialog med borgeren, afdække og vurdere hvorvidt der kan findes et arbejdsområde, hvor skånebehovene kan tilgodeses. Kan der findes et område, så bør opkvalificering igangsættes sådan at borgeren igen kan opnå ordinært arbejde, deltids job, eller afklares til et fleksjob som de også efterfølgende vil have mulighed og kompetencer til at kunne varetage.

At opkvalificering af medarbejderne, til ”øget fokus på opkvalificering før afklaring eller målgruppeskift” indtænkes i overgangen til den nye beskæftigelsesindsats.
Så OBS: Dette kræver at medarbejderne udover kendskab til regeljunglen, samtaleteknikker, vejledning og uddannelsessystemet også har en høj grad af indsigt i både skånebehov/handicap, arbejdsmarkedets behov, branchekendskab og en stor viden om hvordan de forskellige arbejdspladser er indrettet, arbejdsopgaver, arbejdsstillinger, hjælpemiddelmuligheder osv.
Dette har eller får en socialrådgiver meget sjældent.
De har derfor behov for opkvalificering og adgang til videns person/fagkonsulent/uddannelseskonsulent inden for opkvalificeringsområdet og med ovenstående kendskab

Jeg har brugt de sidste par år på løbende at opkvalificere vores medarbejdere til en særlig opmærksomhed på hvordan vi afdækker opkvalificeringsbehov/muligheder- før vi igangsætter afklaring af arbejdsevnen samt fri adgang til at de og borgerne kan sparre med mig. Men jo mere medarbejderne arbejder i den retning, jo mere omfattende bliver mit arbejde også.
Så jeg bakker op om at man skal indtænke opkvalificering af både uddannelserne for socialrådgivere, jobkonsulenter og uddannelsesvejledere (en uddannelse der for øvrigt er fuldstændig uden relevant indhold i forhold til arbejdet som uddannelseskonsulent i et jobcenter.).
Men også at man i overgangen til ny beskæftigelsesindsats husker på opkvalificering af alle de medarbejdere der i dag arbejder med borgere der har handicap/varige skånebehov.

Udfordring 4.
Fremtidige målgrupper:
Jeg er enig i at det giver mening at nedbringe antallet af målgrupper. Men jeg beder jer overveje om man ikke med fordel kunne lave en målgruppe eller samle målgruppen af borgere der har midlertidige og varige skånebehov/handicap, da det er et meget specialiseret område der kræver kompetencer og stor viden om meget andet end blot lovgivning.

Jeg bliver bekymret over at se ekspertgruppens forslag til at ledige fleksjobbere (ledighedsydelsesmodtagere) skal ligestilles med almindelige dagpengemodtagere som i høj grad er næsten selvkørende. Hvilket ledighedsydelsesborgerne aldrig eller meget sjældent bliver.

Jeg hæfter mig ved også ved at der lægges op til en adskillelse af fleksjobbere og ledighedsydelsesmodtagere. Det mener jeg kan blive decideret risikabelt.
Det er som ovenfor beskrevet, langt fra sikkert at borgere ansat i fleksjob, får deres skånebehov tilgodeset. Og det er faktisk et konstant og ofte stort fastholdelsesarbejde i den forbindelse.
Desuden bliver de oftere ledige og har behov for ekstra støtte til at genfinde job. Herunder behov for opkvalificering i form af andre muligheder end 6 ugers jobrettet uddannelse, hjælpemidler m.m.

Jeg håber, at mine bemærkninger vil blive taget i betragtning i jeres videre arbejde med en ny beskæftigelsesindsats. Og står naturligvis til rådighed for yderligere uddybning og eksempler.

Helle Lykke Hansen
uddannelseskonsulent

Jobcenter Esbjerg, Jobafklaring
Ravnevej 10
6705 Esbjerg Ø
Mail: hlhan@esbjerg.dk
Tlf. Nr. 27241147

Til: BM Postkasse (BM@bm.dk)
Fra: Henrik Christensen (henrikvejlby@gmail.com)
Titel: Høringssvar til ekspertgruppens anbefalinger
Sendt: 15-09-2024 15:30

[EKSTERN E-MAIL] Denne e-mail er sendt fra en ekstern afsender.
Vær opmærksom på, at den kan indeholde links og vedhæftede dokumenter, som ikke er sikre, medmindre du stoler på afsenderen.

Ekspertgruppen har løst opgaven ret overbevisende ift. forenkling af målgrupper, indsatser, regler mv.

Men ekspertgruppen har ikke tilstrækkelig opmærksomhed på virksomhedernes behov ift. at kunne rekruttere til helt almindelige job, - dvs. jobformidling. Ekspertgruppens forslag om at anvende mere digital teknik og kunstig intelligens forekommer mere beskrevet som idéer og håb end med en underbygget analyse og argumentation. Menneskelig kontakt er fortsat afgørende i virksomhedernes vurdering af kommende medarbejdere, og i den indledende screening før den kontakt kan jobformidlere ikke erstattes af kunstig intelligens, som udelukkende bygger på skrevne ord i CV mv.

Almindelig jobformidling er grundstenen i beskæftigelsesindsatsen. Det er viden og erfaringer fra den dialog, der handler om den enkelte virksomheds behov, som kvalificerer øvrige indsatser ift. at matche de ledige med de forventninger, der er på arbejdspladserne. Og det er vigtigt at holde fast i, at det bedste tilbud man kan give til en ledig, er et helt ordinært job.

Det er også afgørende, at der findes en tværfaglig formidling, som kan bringe ledige derhen, hvor der er behov for dem i stedet for at blive i fag, hvor jobmulighederne er vigende.
Som medlem af EU skal den danske stat sikre borgernes ret til gratis jobformidling. Det fordrer et minimumsniveau af reel jobformidling og ikke blot et digitalt job- og cv-univers med lidt kunstig intelligens ovenpå.

A-kasser er i denne sammenhæng ikke relevante. Det er medlemsforeninger med kontingentbetaling og egne institutionelle interesser ift. at holde på medlemmerne.
Stort set alle lande i EU har jobformidling under fælles nationalt navn og logo. Det gør det genkendeligt og nemt for virksomhederne at afklare, hvor de kan henvende sig, når de får brug for hjælp til at rekruttere medarbejdere.

Med venlig hilsen

Henrik Christensen
Krogagre 5
8240 Risskov